

Букovina

1897

КВ. I - II.

Входите сюда
кроме дня по
неделям в сутках

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича 9, 2.

Передплата
10 зр.

З НОВИМ РОКОМ.

Радісною новиною починаємо новий рік 1897-го. — дай Боже, аби він аж до кінця приніс нам якнайчастіше такі милі несподіванки! Отвчєра голова нашого Народного Дому, надсовітник Сидір Виннидий дістав від красового президента гр. Гоєса повідомєнє (до числа 4.716 прєд.), з котрого на превелику нашу радість, всє ми дізнали ся, що з доходів державної казни призначив наш цїсар Руслонх Народному Дому в Чернівцях суму шість тисяч зл.

Н. Ізгаданім урядовім повідомленню устан, з якого о тім довідуємо ся, звучить в оригіналі неекладі так: „Его ім. і к. Александровиче. Величество зволив найвищою повеліннюм а для 20-го грудня 1896 чекати на нас згодити ся на то, щоби з двох р. XXXI of державної лотеріи, яка на початку року 1897 віддасть в обіг, віддати її цілієї сеї половини для підтримки устатку Народному Домові, а решту на потреби його бурси і на підтримку школярів суму шість ти-

...урадує певно всю буковинську Русь, як урадувала чернотинська русь князю, котра скорше о тім дізналася, як дізнається всім нам віри в то, що наша держава добра, бо і сам наш монарх...

...І саме на тому тиждень відзивалися
і Дзюба, і "до серця і кишені" наших

буковинських Русинів, тоді ми ще зовсім не знали, що новий рік з ласки цесаря дасть нам такий гарний дарунок як раз на ті самі цілі, о яких ми писали в відозві. Тоді ми думали, що самі буковинські Русини мусять постарати ся о розширене Народного Дому; тоді числили ми собі, що мусимо ще кілька літ почекати, заки призьбраємо суму, потрібну на перебудову Народного Дому. А нині відразу наша надія зросла, бо вже річ певна, що сего року возьмемо ся за ту роботу. Кого-ж се не вradує?

Ще тому тиждень розповіли ми, як наш Народний Дім для добра бурен уступив свої найвигідніші комнати, через щотроха й товариске житє Русинів черновецких потерпіло, бо нема де вигідно сходити ся, — всі наші товариства відмовили собі вигоди і розривок, аби лише підховати молодіж, з котрої вийде руска інтелігенція, — вся наша руска громада журила ся, що робити, як прийде ся на-рік буреу розширити, а ту вже сего року дістаємо з Відня поміч таку, що для товариств можемо будувати шрший поверх, а для бурен відступити нижай партер і розширити єї подвійно.

Ми певні, що тепер буковинські Русини, складаючи свої жертви на Народний Дім, будуть мати ту певність, що самі ще будуть оглядати розширений і відновлений Народний Дім, через що й охота до складок у них зростає. Розширення Народного Дому буде коштувати не 6.000 зр., а щонайменше 15.000 зр., отже ту решту му-

сити, зложити буковинські Русини. Ми пересвідчені, що певно зложать ту суму, — особливо тепер, коли бачать, що діло піде скорше.

Крім того з сего факту, що сам найясніший монарх у своїй доброті призначив 6.000 зр. на нашу руску інституцію, може кожда руска громада на Буковині, кожний Русин, що доси дивився байдуже на наші заходи і старання, набрати пересвідчення, що наша робота не лиш бездоганна, але й заслугоє на як найбільшу підпору. Так ми сеї підпори і надіємося тепер від зверхностей громадських в руских селах, від товариств наших і від всіх поодиноких буковинських Русинів.

Вже виросев. митрополит Аркадій Чуперкович своїм даром в сумі 500 зр. на нашу бурсу дав доказ, що в поступках своїх супротив Русинів веде ся справедливою і людяною, — сей поступок его розбудив значно прибитих невгодами буковинських Русинів і за се кожний Русин впр. митрополитови вдячний. О скільки більше одушевить тепер буковинську Русь ласка імператора, котрий, розділюючи доходи з державної лотерії на добродійні цілі, так щедро споміг і наш Народний Дім за те, що опікує ся бурсою! Сі два факти то найлучше признание для нашої роботи — і ми дуже раді, що новий рік можемо починати з пересвідченням, що вже прибитий, несвідомий до недавня буковинський Русин може тепер сміло підняти голову до гори і дбати о свою святую народну справу явно, широко і завзято.

БОННІ р і к.

через него-ж нас в дуби вивла: —
скризь кадан, а наш парід в нарузі...
Хоч би промінь жаданий блжеснув
над темнотою, — мов у могилі, —
давній вітер нехай би подув,
підіймаючи грізні хвилі!..
Та не буде нам радости знов
в новім році — і волі не буде,
де заміриши лишню твою кров,
український зневажений люде!..

Kaia.

Сергій Обуховець.

Записки читателя.

Під таким заголовком заводжу в *Буквині* сталу рубрику для коротких і приступних справоздань з ріжних перечитаних творів, з яким варто Русинів познакомити. Не лише свої записки і замітки хочу тут поміщати, а прошу всіх тих, що признають сю рубрику важною (а такою она безсечно є), надіслати мені також свої записки для неї. Записки не потребують бути строго научні, а більше інформаційні, популярні, для загалу зрозумілі. Також записки може собі задати кожний інтелігентний чоловік, котрий хоче поділитися єю і з ширшою публікою відомостями, які сам мав нагоду добути. Так у кого охота і воля, нехай поможе мені в тім старанню; за це подякує ему кожний читач *Буквини*.

На початок розповіді досить веселу подію, як деякі рускі академіки в Чернівцях „відкрили“ руску літературу. Вони вчили ся в школах по німецьки і про руску літературу там не чували; покінчивши гімназію, серед рускої громади черновецької стали виправді Русинами, але все ще не довірчавими в силу народу. Так між иньшим не вірили они, що Русини мають літературу таку, якої зовсім не можна встидити ся. Виправді чули пірвз в товариствах або й читали, що наша література доволі богата; — але я проте їх недовіре розумію: они очевидно думали, що свій своє мусить хвалити, хоч би оно й не було гідне похвали. Аж ту зовсім случайно один з них „відкрив“ руску літературу; повірив, що она є і що зовсім годі єї маловажити тай зараз то другим розповів. Повірив тому, бо Німець его переслідив; свій чоловік того не потрапив би а Німець потрапив, бо недарю казав Шевченко, що Німець мусить нас учити, хто ми є...

Попали йому іменно в руки писання Кароли Еміля Францоа: *Vom Don zur Donna* (Neue Kulturbilder aus „Halb-Asien“), видані в Берліні другим накладом в двох томах ще 1889 року; а там найшов він між иншим розправи і про індіанців і про Тараса Шевченка і про нашу літературу. От він се і перечитав і з радістю розповів товаришам своє „відкриття“. Книжки Францоа пішли з рук до рук... Розправ про індіанців незвичайно прихильно для нас, так що ми справді повинні бути йому вдячні за те, що привів ся познакомити Німця з нашим доробком літературним.

Так ми з новим роком бажаємо буковинським Русинам, щоб для них щільний рік був такий щасливий, як отсей перший день, щоб їх думки і поступки їм самим давали задоволення, а народови приносили добро і славу. Завозьмім ся буковинську Русь так піднести, щоб на нас і галицька і українська Русь була горда!

1896.

(Літопись буковинської Русини за 1896 рік).

Скінчив ся 1896 рік — і ми повинні бодай коротко описати собі то, що того року здобули.

Безпечно найважливішою подією минулого року було основане рускої паралельки при гімназії, бо она нам по вісьмох літах дала спорий гурток інтелектуальної молоді, котра буде могла з часом займатися становниця чи то руских священиків, яких тепер маємо так мало, чи то урядників, професорів і т. п. — одним словом, коли гімназія буде 8-класова, то кожний рік відтак буде збільшувати значно нашу інтелекцію. Аби ми того лєкше дочекали ся, на то ми заклали бурсу, котра взяла ся з малих початків, боролася і ще нині боре ся з недостатками, але все таки будучиність має забезпечену. Мусимо при тій нагоді згадати ще й велику заслугу н. учителя Атаназія Руснака, котрий від приготування курсу до нашої гімназії. За его цнру працю належить ся ему від всіх признати і подяку.

Духове наше життя скріпило дуже то, що *Буковина* стала виходити щодня. Буковинські Русини не мали доси що читати, не знали, що думати про життя Русинів, а в тім їм *Буковина* певно допомогла, знає їх розширила, свідомість скріпила, і — що найважливіше, привичайла їх до рускої газети і мови. Ми можемо тим сміло похвалити ся, що зноміж руских видавництв на Буковині наша газета найбільше ту розширена і мислю завзятої ворожкої агітації має найбільше прихильників.

Аби нам лєкше було видавати газету та щоби скріпити і літературне життя на Буковині, заклали ми собі друкарню, на котру складами зібрано знини 1000 зр. Нині справа стоїть так, що за друкарню ми вже синализи 3388 зр., а коли до двох-трех літ синатиме весь довг, то друкарню дістане наш Народний Дім на власність, через що его маєток відразу значно зросте.

Очевидна річ, коли Німець нас хвалить і боронить, то се мусить значеному буковинському Русинови замінювати. „Хиба оно справді так є?“ — питає ся він сам себе здивований. „А я не знав! Коли ж так є, то що инакше; не сором і до Русинів признавати ся...“

Так само подумало би собі певно і багато явищих буковинських Русинів, вихованих у нітєнських школах, як би прочитали собі ті праці Францога. Побачили би, що Русини не такі білі, як їм може здавало ся. Годі їм вправді дивувати ся, або за зле брати, що не знали нічого про руску літературу (багато таких Русинів є і в Галичині і на Україні), але на будуче повинні все таки старатися ся недостатку у своїм освітленню доповнити і свої діти привозовувати до того, аби вчили ся свого.

Не можу втерпіти, аби не подати закликач читателям в перекладі бодай маленький уступ з одної праці Францога, а то вступ до его довгої розправи про нашу літературу. Він нині так таке:

„Ми, Німці, перетолкували і одніли більше чужих літератур, ніж котрий инший культурний нарід. Коли денобуду, то певно в нашій мові не є вже простою мрією світла, глибока думка зложити світову літературу. Не є мрією, але ще й далеко до хорошої, живої творної діяльності. Багато праці ми вже зробили, але ще більше маємо робити. Не одного ще славного поета нема в нашій Пантеоні і се певно болить нас, але ще більше болить нас те, що ми не знаємо і цілих літератур. Такі прогазани стають запорою не тільки для чоловіка, що хоче вчитися, що

Аби селяни оддати дешевий кредит, заклали ми торік Руску Касу. Такий був початок; люди як люди звичайно перше ждуть, що з того вийде, не довірюють, вкладок не дають — але по малу і самі пересвідчують ся, що діло користне і добре, що підирати его треба. Почала ся Руска Каса малими вкладками, а нині вже орудує тисячами (самих членських уділів по 20 зр. набирає вже на знини 1000 зр. — глядіть в новинках справоздане Рускої Каси!). Ми сподіваємо ся, що тепер і Руска Каса буде розвивати ся скоро і успішно, на користь своїх членів і пожичаючих.

Крім того дістали ми торік нову важну катедру на богословсьім відділі в чернівецькій університеті, дістали розширені народні школи (кілько їх, ми о тім недалеко писали) — а що найбільше потішає, зросла на Буковині руска інтелектуальна громада, зросла жертволюбність на народні цілі (се певно признає свідомість народної); наворачтають ся до нас люди, що перше не вірили в життя буковинських Русинів, зросла свідомість селян через читальні і чотири віча, які треба також записати до літопису минулого року, як дуже важні події, — одним словом минулий рік при наших силах ми не амарнували, а можемо хоч би перед ким похвалити ся, що в нас іде реальна і користна робота.

Що нам принесе 1897-ий рік, то залежить найбільше від загалу буковинських Русинів. Чи они ще браче поставлять ся, як минулого року? Дай то Боже!

Роковини в 1897 році

в літературнім житті України-Руси.

Може декому з нас при нинішніх тяжких обставинах життя і не насують ся на думку події з давньої ізної бувалицини, літа, що кінчать ся одиницею 7! Є то дуже пам'ятне і чисте руске число в людській рахубі; а надто в духовому житті Русинів. Замітимо оно незалежну хвилю, повелу або сумну, котру годить ся собі пригадати і запам'ятати.

Згадаймо найважливіші столітні роковини, що мають наступити нарік: в 1797 році мусів вже безперечно брати ся за перо покійний Котляревський, щоби видати в 1798 свою перелічану *Енеїду* та спонукати рішучий зворот на поди української літератури, признаючи горожанське право народній мові та людські права кріпакам.

„Слухав би чарівних звуків і з заходу і зі сходу,“ але також і для історика культури та політичних відносин. За імих народів говорять їх поети, а де звязані руки, там стає пісня ділом. Хоч би ся пісня була лише немичним стоном, що не має ваги ані вартості та небагато чисто поетичної сили, все таки она гідна, щоби єї почувли в тім краю, що є „серцем Європи.“ Як же ще більше мусимо відчувати недостачу своєї пісні, коли она звучить новою і сильно, складно і праймаючо, коли заслугує, — не входячи в в жалді иньші причини — для своєї власної вартості, щоби єї пізнати!

А се відноситься до тої літератури, на яку я хочу звернути увагу. Нарід сам прибитий, але з пісень его поетів несе ся гомон его долі-недолі. Тай ті поети є сніваками з божою іскрою в груді, а один між ними і безсмертний генієм. Маю на думі літературу Малоросів або Русинів чи Українців, як они себе називають. Тільки їх народні пісні звернули на себе увагу в Німеччині, а твори їх поетів незнані у нас зовсім. Може знає дехто з освітлених людей, що Тарас Шевченко був поетом, котрого не перевищав жаден геній иньших славянських народів силою і глибиною поетичної ідеї — але на тім і кінчить ся его знання. Займаємо ся багато подією та російською літературою і справедливо, бо они гідні нашого труда і стають що року гідніші его. Але про сю літературу, що стоїть межі ними обома, не знаємо нічого. Се гірка і незаслужена несправедливість; гірка і незаслужена, як ціла доля того нещасли-

В десять літ пізніше 1807 року дістав Львів опіть нового архієпископа духовних, бо в тім році привернено галицьку митрополію.

В тім же році надруковано у Львові для численних парохіальних селських шкіл в Галичині руский Буквар, а рускі консисторії усталино заходили ся кло добра тих шкіл, сподіваючи, що властивою причиною упадку галицького шкільництва треба гадати у нап'яних домінах та в бюрократії. В десять літ опісля, 1817-го року прийшло до більшого рішучого переселення, в котрій иншій о реорганізацію народних шкіл, яку задумало перевести правительство, а притім порушено в перший раз руске значення шкільництва.

Є то також рік іменований в історії України Львові М. Левинського та переходу в Перемішани до Львова крилошанина Івана Могиланського, що стали певно займатися рускими справами, а головню руским шкільництвом і введенням рускої вишлагової мови в народних школах. Є то отже рік, що становить початок самостійної праці галицьких Русинів в нечуванім доси напрямі та організації духовенства до праці для народного добра під проводом крилошанина Івана Могиланського, що єв заходами основано перше просвітне товариство в Перемішани.

Зазначити ще треба, що є то також і уродни великого нашого історика Миколи Костомарова і етнографа Ада Атая Чужбинського.

Літ тому 70, а то 1827 року, прийшли на світ два мужі, що займали і тепер ще займають визначне становище в історії рускої літератури і єї руху. Перший з них то поет, Леонід Глібів, наш байкописець, а другий, нині ще живий, то Богдан Діланій, що майже рівночасно з Кулішем держав диктаторську булаву над ученим галицьким світлом, випускав патрістичні на поетів, платив за навіювачів, називав Михайлом Качковським, — диктатор, що нібито з нехоти приналежав славу буковинського поета, Федьковича, видавши его сніхотвори.

В тім же році 1827 вийшли в Росії в світ Максимовичеві пісні, що чимало додали живої сили всім галицям і українським тодішнім патріотам та письменникам!

Але і ще одну подію ставлю на сей рік. В тім часі стали відвідувати галицьку землю і чужоземні гості з Росії, не тільки агенти та учені з запомогами, а й писателі та журналісти! Сі писателі та журналісти розходили ся по всіх уєздах, де лише була руска думка; були і в бібліотечній монастирській сн. Онуєрні у Львові і в приватних домах і у Відні між рускими літотимцями, а єї обставини не знали ся без снгу на будуче, бо в десять літ опісля виступав з полемікою проти ідей Ів. Могиланського Деніс

ного народу. Такий камінем лежить темна доля на его життя-буття від старості і мабутт, ще на цілі століття. Сам не має сили расхободити себе, а иньшого спасителя не має. Завзято і терпеливо зносить свою судбу, і жадна малда не осолоджує єї, а тільки жалібна пісня аостів провадить его з любовню по терністій дорозі життя... Ніхто не в силі описати життя-буття Русинів, щоби не згадав про їх поетів, бо деж оно змалюване так переймаючо, як де в тих поетів? І так само годі би схарактеризувати тих поетів, не згадавши про ту клятву неволю, яка придала їх народну силу.“

І ту Францоз починає свою розправу про нашу літературу. Спасибі ему, що про нас пише і нас величає. Але як то нам видасть ся? Німець нарікає, що єго німці кривили не по знакомості ся з нашою літературою, а ту ємо Русини певно не знають про і свої власної, рускої літератури.

Не знають! А треба, щоби знали! Коли ж до того причинить ся і рубрика „Занеся читателю,“ буду дуже рад.

Осип Максимович.

Збірник, видавши у Львові (1837) свій „Rys do historyi irodu ruskiego“...

Рік 1837 приніс заходами Маркіяна Шашкевича для галицької літератури нову добу, дарувавши їй Русалку Дністровую, нещасливу Русалку, бо втратили знід рідної стріхи не тільки чужі але й свої земляки — хоч таки она не загинула, а одушевила молодих синів галицької Русь. В ті ж році пізнав світлий крут Петербурзької інтелігенції великий талант кріпачкого сина Тараса Шевченка та задумав кунити ему поам. Брюлов взяв ся за роботу портрету Лаврового, щоби в році 1838 поставити Тараса вольним академиком! А А. Метлинський, котрого згоді предтечею Шевченка, голосив тоді думку про „минувшини, збираючи живе слово з скарбів їх могил“ до свого збірника.

Прятуєв ся чорною хмарою рік 1847! Не щастя била авка залунала та змарнувала на час втекти ідею братчиків Кирило-Методієвського товариства з Шевченка і товарищі опинились в холодній темряві! Літ тому 50!

Таким писарі в галицькій губернії вишукують писарі, щоби небавом списати велику ласту „русских хліборобів, що серед бранних оставили засівши на троні держави, давши їм (1848) в маю сьвяту волюнку паншазарним людям. Галицькі селяни мали небавом почати жити иншим житєм, не знаючи, в якій повеністі стати ся ще їх брати на Україні. — Та були-б инсьменні люди не знали, як би не Опанас Мазкович (Марко Вовчок).

Він в десять літ описав, (в р. 1857), розкрив чорну картину кріпачкого побуту на Україні своїми повістками, в котрих і Московка, его жінка Марія і Вилинських, начертала і вдачу тої артистичної, що володіла тисячами невілнчих душ, знаючи добре виховане по тодішніх панських інстинктах!

Та не довело ся горячому патріоту, напятисному правительством за участь в Кирило-Методієвськ братстві, авторови і складчикови славних вісних „Українських приказок“, розмалюванім етнографічній картині селянського життя, який так довго всі одушевляли ся, бо прийшов рік 1857 з своїм безощадним „косарем“, який не щадив і Опанаса, а екзистенції его, екзистенції і Марії Вовчки для української літератури, бо хоч остала ся его жінка та трібувала децю писати, та все-ж не таке в неї було перо, як в Опанаса, а вкінці й замовкла она для нашої літератури на віки.

Хоча найбільше 30-літніх роковин приходять на нині сего року пригадати. Тридцять літ тому прогнали Поляки німецьку викладову мову з середніх шкіл в Галичині, а завели польську мову. Тридцять літ минає, як засновано краєву раду українців в Галичині! Тридцятьлітній ювілей належить обходити і всім трем партіям руским: Народною годить ся нагадати засноване повстання вільних часописи „Правди“ (1867—1880) що експлуатували усі робучі сили на літературному попристку „Основи“ петербурзької. Московської, по від р. 1867 вже явно стали голосити про адекватне прибіжище для галицьких Русинів — Росію... приходять ся обходити подвійне „світло“, бо 30 літ минає від Славянського з'їзду в Москві, тількиж літ, як втратив пок. проф. Як Голосинський катедру на університеті у Львові. Десять літ тому закінчив той муж, звисний збратівським сень народних і байкар, що підписував ся Мико Балягур, своє жите в Росії). Подвійний зворот рік 1867 і деякі мужі з третьої партії (буржуазів), бо сего року минає 30 літ від засновання тов. „Січ“ у Відні. В своїм почині се Товариство мало виправді иншу ціху, а з его членів є мужі, що займають визначні становища, як н. пр. Др. Пушой, Горбачевський і н. Голубина заслуга за основане Січи і жите в ній в чужині належить ся нинішньому послову Н. Вахняницькому. Але се товариство виховало відтак багато радників.

Там сто Коломия повинно би собі пригадати, що в ній літ тому 30 помер коломийський вирох Лука Данкевич, що писав такі рідкі поезії в Галичині, як „байки“.

Але в Буковина не повинна забувати, що в тім році заходами члена громадської ради в Сучаві (Ю. Кобиланського) заведено тамже в гімназії вчити рускої мови, котру знесено в р.

1887. Тойже муж ширив яко політичний урядник через 47 літ при всяких нагодах руске слово і духа між урядниками і народом.

Др. М. П.
(Конець буде).

Н О В И Н К И.

Чернівці, дня 12-го січня 1897.

Кожда газета розвиває ся тоді найліпше, коли найде велику поміч в самій публіці. Поміч та мусить бути не лише моральна, але й матеріальна. Чим більше предплатників, тим більше доходу, а за сей дохід можна заводити в газеті різні удішнєня. Кожний чоловік знає дуже добре, що без грошей нічого великого не вдіє; так само й видавець газети, що мусить числити ся з кожним крейцаром і платити ним лише самі найпотрібніші видатки, як друкарню, папір, етемпель і пошту (на то йдуть тисячі), не годен — хоч би рад — дбати о саму редакцію газети. Через то всі редактори і помічники руских газет працюють від рана до ночі, бо їх дуже мало, а більше прийняти до редакції годі, нема чим платити. Може не схочете вірити, але се чиста правда: вся редакція „Буковини“ складає ся лише з двох осіб. Що ту треба написати ся — то нераз і сили нестает! Легко готову газету читати, але не так легко здавати її. А такі працюємо завзято, бо віримо, що буковинська Русь не дасть пропасти своєму одному рускому журналю. Починаємо вже нині тринадцятий рік видавати „Буковину“. Коли тільки літ утримала ся газета, а навіть зросла на деньник, то маємо надію, що й на будуче удержить ся. Але мусимо до того просити вив. читателів, аби пирили нашу газету і намовляли других до передплати, так щоби не було інтелігентного а свідомого Русина на Буковині, котрий би не мав нашої газети. Жадайте „Буковини“ по всіх публічних зборах, (реставраціях, кавярнях і т. п.), а самі спмагайте її правильно своєю поміччю. На рускій газеті ще жадеи видавець не зробив маетку, отже й Руска Рада не зробить на „Буковині“. Добре буде, коли не страчить. Все для народу! — то наше гасло так в инших роботах, як і в газеті.

Архикнязь Петро має прихати в лютім назад до Чернівців на довший побут. У Відні війшов сими днями валець, який скомпонував архикнязь під назвою: „Тільки ти!“ На богато пристроєній окладині видно замість імени автора архикняжу корону, а твір присьвячений: „Мой сестрі Любі“.

Редакцію „Зорі“ передав виділ наукового Товариства ім. Шевченка по уступленю дотеперішнього редактора Василя Лукіяча, вислуженому директорови гімназійному Олександрови Борковському.

Діяльність Рускої Каси. Наша Руска Каса почала свою діяльність 17-го липня 1896 року — значить перед пів роком. Такий короткий час, а ще в самих початках, не міг дати нашій Касі спроможности розвинути більшу діяльність, а все таки з кінцем року 1896 оброхуваній оборот касовий в сумі 21.201 корон 12 г. свідчить добре про розвій нашої Каси. Приходи і розходи її з кінцем року виглядають так:

Приходи.	
Фонд резервовий	80-72 корон
Пай (уділ)	2.001-36 "
Вкладки щадничі	4.841-16 "
4%-ва позичка	2.060— "
Банковий кредит	1.000— "
Зворот позичок на скрипта	72— "
Зворот позичок на векслі	527-94 "
Відсотки	226-26 "
Кошта адміністрації	50-20 "
10.859-64 корон	

Розходи.	
До каси фонду резервового	80-72 корон
Вкладки щадничі	1.142-10 "
Позички на скрипти	2.018-00 "

Зворот 4%-сі позички	2.060-00 "
Позички на вексель	4.552-74 "
Відсотки	88-96 "
Кошти адміністрації	78-58 "
Кошти заснована	320-38 "
Сальдо	518-16 "

10.859-64 корон

Позичок уділила Руска Каса в минушнім році 47 на суму 6.570 к. 74 г.

Черновецькі метаморфози. При виборах до ради громадської розлізла ся польська солідарність з лібералами. Обі сторони закидували собі взаємну нещирість і обі сторони показували собі картки з пропущеними іменами союзників. З того хоче тепер скористати православно-жидівська Bukowiner Post і у вступній статті „Die Polen in Bukowina“ наговорила повно підхлібств на адресу „Gazet-y Polsk-oi.“ При тій нагоді списає вину свого дотеперішнього ворожого поступованя супротив Поляків на їх союз з Німцями та з Русинами, що его мали зложити краєві президенти Паче і Піно для гнєту консервативної партії, себто Румунів і кацапів. Але коли Поляки відеахнуть ся від тих „бунтівників і ворохобників“, котрих орган консерватистів нищить всіма способами, якими розпоряджає, то тоді він радо пристане до них, щоби поборювати впливи правительства на уложене національних відносин Буковини. „Gazeta Polska“ і „Buk. Post.“ зробили своє, помістивши поклик до того союзу і виказавши его потребу (!) а тепер повинні дати ініціативу провідники партій, а передовсім Румуни. „Buk. Post.“ хотіла би на політичним торзі купити товар, на який не добив торгу другий купець. Але ми сумніваємо ся дуже, чи черновецькі Поляки дадуть жидівським купчикам торгувати своєю приязню.

Характеристичним свідомством волоської господарки в справах православної церкви на Буковині є положена майже в середмістю Чернівців, бо при кушнірській улиці церков св. Миколая. Такої сьвятині повесивав би ся кождий маленький присілок і нам дивно, як досі може в етотий край стояти такий будинок. Деревляна клітчка, з маленькими віконцями, накрита простим дахом, як яка стодола, стоїть на такім хорошім і виднім місці, що відповідний будинок став би на ній окрасою для цілої діляниці. В инших краях існують товариства для окраси і удержаня церковей; на Буковині ніхто тим не займає ся. Наш релігійний фонд не має, здає ся, гроший, щоби запомогати убогім церквям, тож они стоять сумні і обдерті. — Другою такою важною справою є продаж церковних риз. В Чернівцях нема ані одного християнського склепу з церковними річима, а за те привілейованим доставником церковних риз є тут жид Тодрес. Чиж оно годить ся так? В Галичині пр. заложили в Самборі „Товариство для виробу риз церковних“, котре достарчає церквам солідних матерій, совістно виконані роботи, без ошуків і здирства, (а як то легко ошукати ся на таких річах, що лише рідко купуємо!) та при тім дає удержане кільканайцятьом вдовам і сиротам по євхаристіях, що мають заняте в варєтатах товариства. Чиж не могло би подумати про те і наше православне євхаристство; а як у себе не зможе заложити подібного товариства, то чи не повинно замовляти ризи в самбірськім товаристві?

Бесіда посла Стефановича відбила ся гоном аж в Румунії. Волоска газета Evenimentul в Ясах помістила телеграму з Чернівців, де закидає прямо зраду супротив волоского народа маршалкови краєвому Лупулови, що не піддержав закидів н. Стефановича в раді державній, а відтак на авдієнції у цєсаря старав ся зменшити вагу закидів буковинського посла супротив управи релігійного фонду. Зі спростовань черновецької румунської Gazet-y i Buk. Post не можна набрати переконання, щоби заміт Evenimentul-а був зовсім безпідставний. І ми бажаємо також як найліпшої адміністрації маетку буковинської православної церкви, бо она є так само нашою церквою. Але разом і мусимо запротестувати против волоских узурпаторів, що хотіли би тим фондом рядити, мов би виключно своїм волоским добром.

Svanda dudak (Walde der Dorfmusikant), нова опера дир. Граймального, виставлена

тамтого тижня чотири рази день по днеси на сцені черновецького театру не завела надій, з якими очікували її цілі Чернівці. Опера є основана головню на народних чеських мотивах; визначає ся надзвичайною мелодійністю. Головну вагу вложив композитор в оркестральну музику і нею уміє на-причуд малювати ситуацію і настрої подій. Однак через те потерпіла троха живість акції і виразистість співу. Часті і довгі павзи навіть серед діалогів або серед співу поодиноких солістів вражають навіть там, де співачки стараються, (як п-на Ней) виповнити ті павзи мімічною грою, застосованою до інструментальної музики. Слабою стороною опери єсть лібретто. Оно не тільки не зручне, але і баламутне. Не мотивує входу і виходу осіб, та хору, оставляє хор переважно бездіяльним на сцені, та не дає ділаючим особам нагоди висказати прямо око в око свої заміри і перелити безпосередню душу в душу свої почуття. З багато примірів наведемо тільки один. Коли по довгій розлуці побачив Walde свою любовку і она кинула ся ему на шию — замість щоби залюблені молодята заговорили про свої чуття в яким хорошім дуєті, або пр. хор виявив свою радість, починає шинкар якийсь предовгий спів, в котрім зовсім непотрібно відкриває при кінці штуку, що він є вітцем молодого Вальдого. — Мимо того опера дізнала загального признання для своєї мелодійності і хороших, дуже зручно з'ужиткованих народних мотивів. Директорів Гржімалюму через три дні робили безнастанно овації; він одержав з тої нагоди багато почестних і вартісних дарунків.

Народна фантазія. Рух еміграційний викликав у нашій народі також цілі байки. Що пок. цїсаревич Рудольф має жити в Бразилії, а цїсарева невістка Стефанія виграла Канаду „на лосє“ — ті байки вже знані. Але нам посилає один наш приятель з провінції ще новішу байку, в котрій чого як чого, а фантазії справді найбільше. Аби її розуміти, треба пригадати, що торік в деяких буковинських околицях був великий град, котрий — як довідуємо ся з байки — надав з причини змиї з Канади. — Дівка горюшеска оповідала ту казку одному побережникови з Добринівських лісів, а від него посередно ми дізнали ся. Отже з Канади надлетіла страшна змия з 24 головами. Аби її не пустити в наш край, дав Бог великий град. Наробив той град і нам великої шкоди, але за то й обірвав крила тій змиї і она впала в Молдові. Страшна потвора — на 12 метрів довга. Там она й до нині лежить, не може летіти, тільки рунтає ся. Їсть глину. А законати її боять ся, бо цілий сьвіт засмердів би ся від неї. Коло неї стоять з канонами і чекають на комісію; пісали до царя, аби прийшов порадити, що з тим робити... — Невеличка то байка, але сьвідчить доволі о буйній фантазії наших селян. Та фантазія і найбільше їм шкідить, бо як видумує і змиї з Канади, так видумує і край дармоїдів за морем.

Директором желізниць державних у Львові має стати, як доносять тамошні часописи, радник двору Вержбіцький, начальник дирекції в

Станіславові, а на місце Вержбіцького має бути іменованій Горюшкевич з Кракова.

За увільненням кс. Стояловського з в'язниці в Будапешті, взглядно за невиданем его властям австрійским — розвела в Будапешті широку агітацію тамошня партія демократична на поклик віденьського посла д-ра Кронаветтера. Дня 10-го січня скликало товариство пештеньських демократів велике віче, на котрім мали обговорити справу кс. Стояловського. Присутні на зібранні соціалісти перебивали бесідників криком так, що прийшло аж до бійки, а правительственный заступник розв'язав збори.

Нужда в Сицилії. В Палермо не стає вже роботи для всіх бідних і голодних робітників, що цілими днями залагають входи до палати королівського комісара, та до редакційних бюр сицилійських дневників з жадами о хліб, або о працю. Як стверджує найдокладнійша рядова статистика, єсть в самім Палермі більше ніж 10.000 людей, що вже від кількох місяців не мали ані найменшого зарібку. А розуміє ся, що більша частє тих людей утримує еще жінок, дітей, родичів або кривняків. Тим способом можна на певно почислити 50.000 людей, що морять ся голодом. А до них не вчислені еще ті, що вправді мають занятє, але їм обнижили в наслідок дешевости рук до праці їх заробок до такої низької ціни, що ся плата не вистарчає їм на достатне удержанє. Деякі фабриканти поводять ся ніби тим людським способом, що обнижають платню своїм робітникам, на те щоби могли приняти більше рук і дати нагоди заробити що-небудь уміраючим з голоду. Інші знов змінюють своїх робітників що тиждень або і що три дні, щоби наперемінно подавати ширшим масам спосіб до життя. В наслідок того панує між людністю страшенне роз'ярєне. Видно, що на Сицилії ще гірша біда, ніж у нас!

Смілу крадіж доконали злодії в ночі з 9 на 10 січня в Чернівцях при панській ульни під ч. 17 у пані Анни Будзінської. За допомогою дороблених ключів отворили злодії мешканє і закрали різні дорогочинности на суму около 300 зр. Поліція удало ся скоро прийти на слід злочинців і они сидять уже тепер в безпечнім місці. Суть то помічники сьлюсарскі Ориштайн і Кольрайтер; при них найшла поліція всі крадені річі.

Стара акторка. Як доносять російські дневники — в місті Останкові 90 літня старушка Параскевія Орлова, бувша знаменита артистка імператорської сцени, виступила сими днями в відограній там на добродійні цілі комедії Грибоєдова „Горе от ума“, в котрій то комедій она виступала на петербургській сцені ще 1828 року. Грати в одній і тій самій штудії майже по сімдесяти літах — то чей же рідкість!

Телеграми „Буковини“.

3 дня 12-го січня 1897 року.

Відень. Петербурска політична нота оповіщає за певний факт іменоване Муравєва міністром для заграничних справ.

Вроцлав. Довіз рогатої худоби з Буковини до політичного повіту вроцлавського заборонений аж до дальшої постанови.

П. Т.

Отрим маю честь повідомити шановних відбрателів, гостей і публіку, що я перебрал істнуючий досі під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів

→ (заснований 1812 р.) ←

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під моєю власною фірмою

СТЕФАН ГАНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіру, оказане так часто попередній фірмі, і прошу уклінно, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задовольнити шановних гостей добірними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.

Прошу о часті замовленя і пишущь

я поважанням

Стефан Гана.

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу.

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літографічнім закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и				Відходять	П о ї з д и			
	поспінні	особові	мішані			поспінні	особові	мішані	
до Чернівців					з Чернівців				
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	657	1028	550	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	941	1029	538
З Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	912	1000	523	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	717	1048	616
З Новоселиць, Садагурі				1113 950	До Садагурі, Новоселиць				430 621

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. раню. — Середно-європейський час різнисть ся від львівського о 36 минут, а від черновецького о 44 минут; коли на залізницях є 12 год., то на львівській годиннику є 12 год. 36 мин., а на черновецькій 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканичя.

За редакцію відновідає **Осип Маковей.**

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і свят.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Підплата
10 ар.

„Історична“ правда.

Як би ви вчилися, так як треба,
То й мудрість би була своя...
Т. Шевченко.

За останні два роки ми розяснили вже до-
кладно моральну вартість руских консервативів
на Буковині, котрі консервують лише свою глу-
поту і ніколи нічого не навчуться, бо їм голо-
ва не доміє. Коли ж ми нині ще кілька слів хо-
чемо сказати о тих консерватистах, то не на те,
щоб навертати їх на добру дорогу (розумних
людей опозналися би нам навертати, але та-
ких сумнівних консерватистів нам зовсім не по-
трібно), лише на те, щоби ще раз показати чи-
тателям, що нам тих консерватистів ані троха
не треба консервувати, бо спинають поступу на-
роду. Як їх наука відбиває ся на селянах, то
видко найлучше на нещаснім редакторі *Селянина*,
котрий уже свій простий розум давно стратив і
нині повтаряє зовсім без ладу і розуму гасла
„консерватистів“ — і то в такій нечемній і плю-
гавій формі, що ми підозріваємо, чи в него при-
наквово не всі глупоти дома. Просто хоробливий
ум, заслугуючий на опіку д-ра Цуркана, а не
на те, щоби других учив...

Та годі дивувати ся темним ученикам кон-
серватистів, коли самі їх проводирі як вивчили
ся перед літами повтарити видумки московофі-
лів, так повтаряють їх до нині без совісті і без
розуму — дарма, що вже тимчасом строга наука
виказала є *істинність* їх теорій. Наука писана
не для них, їм з їх глупотою вигідно жити. Ви-
думали собі свою власну „історичну правду“ і
ширять її, а чи справді історія доказала прав-
дивість сей „правди“, се їх не обходить, бо як
би дійсно розібрали по справедливості сю свою
„історичну правду“, то за своє неутівство мусіли
би почервоніти ся. Але у них сорому не було і
нема.

Така „історична правда“ московофілів, яку
они повтаряють уже від 30 літ, то між иньшим
їх найважливіша теорія, що російська мова по-
встала з мішанини нашої рускої мови з церков-
но-славянською: тому ми ніби-то повинні прий-
мати російську мову для себе, бо то наша мова,
споконвічна. Боже, кілька то наперу списали они
на те, аби австрійських Русинів о тім пересвід-
чити, ціле море атраменту винесли, повтаряючи
беззастановно, що ми Москалі, а не Русини. І ни-
нї ще, не зважаючи на досліди самих росі-
йських а не наших учених, они перемелюють
дальше свої нісенітницї — а коли они прийдуть
до розуму, Бог знає.

От і в найновішій числі *Буковинських*
Видомостей з 10 січня с. р. читаємо знов те са-
ме: „Ми, консервативна Русь, поклонники історич-
ної і правди, смотрим с надеждою на недалеку
уже лучшу будучність“. „За нами — каже —
люди науки, характера і самоотверженія, а за
новоєрськими нововодами (sic!) немногі нещасні,
від ради шкільної і инспекторів зависимі учителя
народних і середніх шкіл і урядники...“

„Поклонники історичної правди“, що за ни-
ми ніби стоять люди науки — якіж они вихо-
дять мізерні і темні науки, коли їх справді змі-
рати мірою хочби самої російської науки! Як
виглядає та їх „історична правда“ от хоч би в
світлі дослідів проф. петербурского універси-
тету А. І. Соболевского і проф. Д. Н. Анучина!

Російська, а не котра небудь наша газета
Новое Время з 4 (16) грудня 1896, в справозна-
но з заходах проф. Соболевского, котрий сїд-
ить по цілій Росії говори російської мови, ка-
же між иньшим (сей уступ подіємо в дослівній
перекладі): „Після дослідів нинішньої науки ве-

ликоруска (російська) мова вже не вважає ся
якоюсь мішаниною з мов малорускої (рускої) і
церковно-славянської і втворене єї відносить ся,
в основних чертах, до того самого часу, коли
взагалі розділила ся руска мова на головні свої
галузи.“ Значить: наша руска мова тво-
рила ся рівночасно, як і російська, і
окремо від російської. Відтак як на-
шум нашим московофілам, котрі кинули собі з на-
ших говорів, наука виказує також багато гово-
рів російської мови і ділить їх на два головні
розділи: один говор то північно-русский, а дру-
гий полуднево-русский, званий також рязаньським.
Той полудневий розпадає ся ще на східний або
властивий рязаньський говор, західний (губерній
Тульська, Орловська, Курська, Смоленська і Ка-
лужська і частини Воронежської та Харківської
губерній) і московський. „Всі ті говори — як
каже проф. Анучин, ні троха не вменшають
та не ослаблюють морфологічної і фонетичної чи-
стоти великорускої мови, як не зменшає єї і се,
що зложила ся она на землі, заселеній первісно
чужоземними фінськими племенами, котрі без
сумніву взяли участь у втворенню великору-
ської народности.“

От і маєте: російська газета і російські
учені пишуть то, що ми нераз наводили в обо-
роні своїх ідеалів. Они і не гаують собі із
своїх говорів і не втигають між них української
мови і — що певно дуже вразить наших москово-
філів — потверджують навіть зненавиджену
ними теорію Духинського, що фінські племена
зложили ся також на російський наріз. І що
ввиду того всею думати про наших мізерних
консерватистів-москвофілів з їх вічно повто-
рюваними нісенітницями? Чи можна їм вірити, що
за ними люди науки? Чи можна дати зломаний
грін за їх „історичну“ правду? А коли сама
основа їх консерватизму а властиво темноти
— борба против нашої мови так виглядає в світ-
лі науки, то що думати про всі инші їх призе-
ти, почавши від зарозумілості півголовок аж до
коршешної нечемности, до прозиваня „нововода-
ми“ людей праці і заслуги? Яке дивувати ся
темному редакторови *Селянина*, котрий думає,
що як уміє неортографічно писати, то вже може
„ізидити“ по всіх патріотах, коли ми так часто
стрічаємо людей не в сіраках, у фраках, а проте
темних і завзятих у своїй глупоті!

Будьмо певні, що нехай і сто моско-
вських учених викаже нашим кацанам їх темноту,
они все своє будуть повтаряти, бо такий уже
нелад на світі, що темнота бере ся довго з
світлом науки, поки не щезне. І ми не споді-
ваймо ся, щоб такі „Бук. Видомости“ або „Се-
лянин“, довідавши ся н. пр. про досліді росі-
йських учених, змінили свою думку про нашу за-
ходи і старання. Они не змінять єї, они ще даль-
ше будуть потопати у неутіві, бо „das ist der
Fluch der bösen That, dass sie fortzuehend böses
muss gebären.“ Як би они вчили ся, так як
треба, то й мудрість мали би свою, а так они
тільки, як вивчені понугаї, повтаряють нісеніт-
ні батьків своїх. Та що про тих нещасних синів
Руси думати, як цизлювати ся від їх заразан-
ного неутівства — того ми все будемо учити і
не пустимо ніколи ширеня темноти безкарно.

Записки читателя.

Історія повтаряє ся. Не потрібно сягати за
потвердженням того в далеку минувшину, — і за
наших часів ми то бачимо. Последня сотня літ в
історії Русинів як би нарочно розділена на три

майже рівні часті, означені роками 1837—1866—
1896. Роки ті важні в нашій історії.

По прилученню Данилової спадщини до ко-
рони Габсбургів аж 1837 року віджила народна
руска ідея перший раз, хоч не обняла широких
кругів. Число поклонників єї не росло, а менша-
ло — і дійшло до того, що 1866 р. Богдан Ді-
дицький проголосив свій поклик за єдинством Ру-
синів з Москалями — руска ідея народна знов зате-
мила ся. І знову малий гурток людей став єї
піддержувати, заложив 1868 Просвіту, боров ся
за неї з ворогами народу, число прихильників
росло — поки 1896 року не повторила ся давня
історія: народну ідею закинуто в кут заходами
Б. Дідицького і Ю. Романчука. І знову приходить
ся вже третій раз наново підіймати народ-
ну ідею. Щастє лише, що тепер уже є значно
більший круг людей свідомих і они єї піддер-
жать тим смілійше, тим певнійше.

Застановляючись над тим закидуванем і
і підніманем народної ідеї, *Народна Часопись*
доходить до дуже поучаючих висновків. З по-
рівняня подій в роках 1837—1866—1896 вихо-
дить — як справедливо замічає та часопись —
що у нас народна ідея не розвиває ся так як у
иньших народів, не поступає одним ходом, по-
стійно, наперед, лиш хвилево від часу до часу.
Друге покоління вже забуло на те, що перше ро-
било, а третє на те, що робили два попередні.
Яким способом могло то стати ся, щоби ті лю-
ди, котрі зростали в тій борбі, яку веде ідея на-
родна таки серед нашої європейськости з тими, що
старали ся єї вбити, а котрих видимою головою
був, і до нині лишив ся їх прототином згаданий
Б. А. Дідицький, — як, кажемо, могло то стати
ся, що ті люди так відразу перекинули ся на
сторону того-ж Дідицького, взагалю тих, що по-
за ними стоять?

Нехай нам ніхто не каже, що то дух опо-
зиції спонукав до того, обставини, відносини
і т. п. То не правда: ідея народна, коли у ко-
гось єсть, не перестане в нїм бути і в найза-
взятійшій опозиції, але заразом і не допустить
до того, щоби він, хоч би лиш для хвилевих ко-
ристей дучив ся з тим, котрий як раз старає ся
убити в нїм ту ідею. Так можуть поступати хи-
ба лиш люди, котрі за слабу, більше лиш повер-
ховно, чують в собі ту ідею. Нехай ніхто не
каже, що в політиці можна з ким небудь дучи-
ти ся, отже що в тім сподученні опозиційних
народовців з московофілами нема нічого злого.
Певно, що в політиці можна в деяких хвилях
дучити ся і з найбільшим противником; але тог-
ди мусить ся знати і видіти добре наслідки то-
го сподучення. Що московофіли знали і виділи до-
бре ті наслідки, то річ певна. Дідицький, Марков
і спілка знають дуже добре, певно лишне як Ро-
манчук і Нагірний або хоч би й доктори Кость
Левинський та Олесницький, що не у виборах полі-
тика. Факт торічного сподучення сягнув трохи
глубше, як до виборів, трохи дальше як по гра-
ниці Галичини. Народовеским опозиційникам зда-
вало ся, що они Господь знає, якого комуєсь на-
женуть страху своєю політикою, що Господь знає,
що вдійють і як високо підуть в гору, а тимча-
сом не видать, як низько впади, як аж тепер вже
не можна з ними числити ся; досить лиш ви-
тягнути консеквенції з їх поступованя. А що
було би, як би навіть вже при виборах витягну-
ли ті консеквенції? Московофіли фактично опану-
вали ситуацію, а в політиці належить ся пер-
шенство тому, хто єсть паном ситуації, а не
тому, хто страшисть, хто на вічах або в парла-
менті страшно остро говорить або так само пи-
ше в газеті.

Народовескі опозиційники перестали фактич-
но від минаючого року бути партією політич-
ною, стали ся частиною московофілської партії,

з котрої дійсно зробили партію політичну, а їх праса стала ся лиш відгомном московської. Навіть в такому случаю, як би декому з них, як они того може сподіваються, удало ся „перехитрити“ московців, прийшлося би їм на ново творити партію політичну — розпочинати знову з кінця всю роботу, бо руску народну ідею прибили таки они самі, вмавляючи в себе і в нарід, що держать її високо.

Стало ся то все головнo для того, що ми через два покоління не старали ся поглибити в собі народну ідею ні наукою ні вихованем домашнім. Одно покоління за другим зростало по найбільшій часті без глибокої свідомості тої ідеї; молодіж наша хитала ся в ній так само, як хитає ся нині. Лиш деякі одиниці, що щасливим случаєм зрозуміли та імили ся її, держать її кріпко і непохитно. Правда, тих одиниць є вже нині багато і в тім щастє руского народу. Нехай же они тепер не лиш піддержують народну ідею в тяжких хвилях, але нехай і стараються її поглибити. Політика вимагає так само як і вся народна робота науки і виховання до неї. Отсе нехай тепер буде нашою задачею, бо лиш тогди розвій народної ідеї буде поступати постійно і не будуть вертати ся давні похибки.

Ті справедливі замітки повинен дійсно кожний Русин добре собі розважити.

Утіхам та радості між нашими московцями по знанім нам зїзді духовних наших делегатів зі всіх трьох єпархій нині нема кінця. Про геройський вчинок „нашого избранного патріотического священства“, про „єдинодушє“, „согласіє“ его нині говорить ся на зїздах родинних, соборчиків, празників, при стрічі, при повитаню, ба навіть при працянню. Делегатів уважає ся та підносить ся яко героїв та борців, що сміливо піднесли свій голос супротив кардинала, запроданого (після їх думки) з тілом і душею ненавистному (московцям) Римови і Полякам. Взагалі тішать ся страшні сили тими, що своїми заходами і силою нібито зломали змагання галицько-руської єпархії церковної.

Настрій такий замічає на галицькій Русин тепер *Правда* і гірко нарікає на відносини поміж священством, на лиху господарку деканів; на протєгованє священників, негідних нераз таких становищ, які їм надають ся; на фарисейство супротив старшини і бездіяльність по парохіях; на висуване наперед московців-священників і т. п. Відтак переходить *Правда* на ті події, що склали ся по зїзді відпоручників духовенства, на спілку п. Романчука з Б. Дідицьким, до чого початок мало дати духовенство, і каже:

Але ми не тратимо надії, бо ті, що так хорошо газдували в крилошанськїм банку, зуміли в так короткїм часі розкракати мільони, певно так само будуть хорошо газдувати і з нинішню злукою і підмогою на вибори, вигортуючи з жару каштани пальцями народівців. А хотияй народівці нераз уже при таких експериментах понекли ся, то все-ж то нічого не шкодить, що і нині добре обємлять собі руки, а може повідікають собі палці та на другий раз не схотять чейже бути кацапськими кухтями.

Правдивого полічника дав др. Іван Франко *Галичанки*нові, післявши єму спростованє на его знані негідні підозріння і клевети. Точка по точці збив усі заміти *Галичанки*на, що той сам не знає, як собі порадити і в своїм причинку до спростованя Франка викручує ся, як наздоптана змїя. Передовсім заявляє п. Франко, що від 1894 року зовсім не старає ся о посаду університетського професора, отже й не потребує ніякої протекції п. Барвіньського, котрий впрочім не має ніякого впливу на обсади таких становищ. А що-до другої „посади“, посла до ради державної, то др. Франко і радикали не мають ніякої спілки з п. Барвіньським і не хочуть мати. Значить і на ту другу „посаду“ п. Франка п. Барвіньський не буде мати впливу. Та що то поможе *Галичанки*нові з мідяним чолом? Він каже: „Розуміє ся, писаних документів для посвідчення, що наш дописуватель писав правду ми не можемо подати; то розуміє ся, бо всякі такі „едьлки“ роблять ся в тайні. Але з другого боку і спростованє

д-ра Франка основує ся лиш на голословній негідній.“ — Значить, *Галичанки* до клевети не признав ся, а підозріння на д-ра Франка ще скріпив... Нехай же то радикали добре собі зазначають та розважать всі висновки з того.

„До якої партії ви не належали-б, не дайте собі тим на свій суд впливати. Вистерігайте ся брехні. Шукайте завжди правди, повної правди!“ — так сказав ректор віденського університету др. Менґер в своїй промові на промові докторській. Кому як кому, а нашим людям треба би кожного дня тому високо моральну засаду, виражену сими словами, повтаряти, бо може нїде так тепер суд людей не затемнений партійністю, нїде стілько брехні в справах публичних як у Русинів.

„На зборах народних треба о то дбати, аби маса прийшла до свідомості, що она аж тоді здобуде собі повне своє право, коли навчить ся тому одробину права, яку має, вповні вихисновувати“ — так писала *Arbeiterzeitung* зараз по ухваленю реформи виборчої. Коли ми свого часу висказали тому саму засаду, то ніхто иньший, а саме ті, що нїби то так страшно побивають ся за робучим людом, назвали нас реакціонерами, трохи не ворогами нашого народу, і лобаями паньськими. Міжтим бачимо, що якраз орґан робучого люду висказує тому саму засаду, що лиш тою дорогою можна дійти до цілі.

„Політичне жите є понайбільше впливом економічних і суспільних (товариских) обставин“ — сказав князь Ауерсперґ в парламенті. Се справедливо. Проте хочаби дійти до політичного значіння, треба нам передусім дбати, аби економічно піднести наш нарід, аби витворити у нас суспільність, бо єї ще майже нема.

„Нарід, що не вихиснує досвідів минувшости, видає на бік найліпшу свою збрую і блудить в потемках.“ Найперша заповідь національної самооборони для кожного чесного брата-земляка є, веїма силами і з найбільшим запереченем своєї особи дбати про єдність. Ми не втомимо повинні працювати пильно і беззастанно на всіх полях людської діяльності (в науці, штудії, літературі, промислі, торгівлі, ремеслі і хліборобстві). А на однім полі треба ще більше підсадити ся, ще ревнїше брати ся до праці, коли наш нарід не має ще більше бути вкороченим. Маю тут на гаді національну працю в вузїм того слова значінню, національну гуртову і дрібну працю. У нас є добра орґанізація, дуже розвинене жите товариств і добре розставлена сіть національних твердинь. Але отсей даний вже інструмент треба також уміти в найріжнїйший спосіб ужити. Годї всего і найменшу річ вимагати від кількох людей, що під тигаром вложеної на них праці просто нївечать всі свої духові і тілесні сили. Святим національним обовязком кожного свому народови з душею відданого брата земляка є, ставати в ряди тих орґанізацій і після своїх сил і спроможности брати участь в національній роботі“ — так промовляв до своїх краянів провідник чеських Німців Шлезінґер. Читаючи се, міркую собі: Боже, Боже, як далеко нам до того, щоб про себе таке сказати, як далеко до того, щоб найшло ся у нас бодай зрозуміне тих слів! Де у нас люди, щоб досвіді минувшости були їм провідною думкою в їх народній праці? — Все робить ся на поманки, оден по другім все наново починає, ніхто того не кінчить. Нема традиції в роботі, в думках, в ідеях. Хто у нас годен для єдности посвятити свою особу? Своє „я“ веюди у нас на першім місці. Видрапає ся хтось на верхи, в болото з ним! — „Що то він має бути перший! Чи „я“ гірший від него?“ — Історія козацьких гетьманів, їх низьких інтриг, їх зависти, самолюбства, тягне ся по нинїшний день, а нарід наш марно пропадає задля „патріотизму“ своїх проводирів. — Де у нас така орґанізація сил, якою ось величає ся Німець? Де наші національні твердині? — Одну за другою будемо, ледви підвели

під дах, приходять воріг і забирає їх, а ми придивляєм ся, як воріг орудує нашою працею, і починаєм знову наново. Під навалом праці гинуть одиниці, а загал собі ще і кенкує з них, патріотичну працю на сьміх бере, з низьким цинїзмом глумить ся над всякими ідеальнішими поривами. Де слїд у нас любови своєї рідної землі, останків своєї бувальщини, де живий інтерес для теперішнього жита нашого народу? Кого щиро обходить доля его сусїда, его рідного села, его братів-земляків? — Мало у нас, дуже мало таких людей, а без того не станем ми ніколи народом, щоб другі мусїли его поважати. Проте прочитаємо собі ще раз тоті слова і нуж в єдности і любови до патріотичної національної праці, а будуть ще з нас люди! Пригадаймо собі притім ще одного Німця: „Жити по смерті виключно лиш ті, що жили для других, для всіх!“ Міркуйте: — „що жили, для других, для всіх,“ а не лиш для себе!

С.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 15-го січня 1897.

Твори Юрія Федьковича вже друкують ся і небагом будуть готові. Тогди і розішлемо своїм цілорічним підприємцям яко премію за минувший рік.

Тов. акад. „Січ“ у Відни прислало вам таку заяву з просьбою о поміщенє: Для спростованя всяких толків, що повстали, як зачуваєм в краю з причини поведєня і способу голосованя нашого відпоручника на послїдних загальних зборах тов. Шевченка, заявляєм ось що: Заряд нашого товариства, маючи на думці так „Правду“ і заповіджене „Руслана“, як і „Дяло“ „Батьківщину“ і пр. порїшив вислати на надзв. загальні збори свого відпоручника, котрий мав голосувати за ухвалою видїлу товариства ім. Шевченка, себ то за виновідженем місця часописам політичним в друкарні наукового товариства. Відповідну інструкцію переслано п. Ю. Бачиньському, котрий приняв мандат, значить ся, тим самим запоручив, що буде після иньшємєнної інструкції поступати. Чи коректє було поведєне п. Б—го, що поступив собі проти волї нашого товариства, легко зрозуміти... — Відень 13. січня 1897. За видїлу товариства „Січ“: Роман Сембратович заступник голови, Іван Саноцький, секретар.

Нова рада міська м. Чернівців зачала своє урядованє від того, що при уконституованю усунула з шкільної секції руского радного п. В. Ясеницького. Тепер засїдають в шкільній секції аж два Волохи, а анї один Русин. Одяк той подвиг не здаєть ся новий радї на нічо, бо Русини не перестануть домагати ся того, що їм в шкільних справах належить ся, а своєї справедливї жаданя зможуть досягнути і на иньшій дорозі.

Остров Робінзона що в географії мав імя Juan Fernandez запав ся, як доносять з Сан Францїско, в паслїдок сильного вулканїчного вибуху під морем. І так счез той рай молодечих мрій нашої дїтвори з лица сьвіта і лишив ся хїба в книжцї, де Дефое змалював так займаючо пригоди Робінзона. Ся книжка переведена на руску мову заходом „Педагогічного Тов.“ у Львові з гарними ілюстраціями і хорошою оправою. (Львів ул. Академична ч. 8.)

Краєвого додатку до державних податків на рік 1897 не міг установити бувовинський сойм, бо не був тепер скликаний для ухвали бюджету. Тому установив цїсар висоту того додатку на 42 кр. від кожного лева державних податків, а додаток на школи на 22½ кр. від лева. Так отже додатки до податків на рік 1897 будуть виносити 64½ кр. від лева.

Сьмішна ухвала. Недавно відбуло ся у Відни студентське віче, на котрім прийняли сьмішну ухвалу, щоби не-Німців не приймали на університети тїльки в якімсь означенім відношеню до населєня, щоби їх питали острїйше при іспитах ніж Німців і вкінці, щоби жидів зовсім не допускали до університетів.

Запомогти для авскултантів збільшать при судах, як доносять з Відня, о значне число. Число запомог по 600 зр. зросте з 434 на 531, а по 500 зр. з 437 на 537; отже на будуче буде майже 10% всіх місць авскултантів платних. Се побільшене має вийти в житє уже з 1. лютого с. р. Кілько місць припаде прецінь на Буковину?

Захованє лікаря означив проф. др. Лібенмайстер в Тибінгені на конгресі ось як: 1) Лікар повинен звертати тільки на те свою увагу, що можна зробити для добра хорого і не оглядати ся на плату або вдячність. 2) При ліжку хорого повинен не удавати, що розуміє більше, як на самім ділі — хотай при нинішній конкуренції се не легке завданє. 3) Лікар повинен стерегти ся, щоби себе самого не обманював, а завжди провірював свій осуд цифрами, котрі подають ему вага, термометер, статистика і др., а надто мікроскоп. 4) Кожде виліченє є виліченєм за справою природи. Без єї підмоги лікар не вилічить ніякої хвороби. Лікар може стугити береги протятої рани і допасувати їх штучно, але не зможе створити ані одної комірки, щоби ся рана зросла ся. 6) Медик не повинен довіряти лікам, бо так, як ніж приносить користь тільки в руці доброго хірурга, так само діє ся і з ліками: пристосувати їх дуже трудно. 7) На вдячність не повинен лікар числити, бо часто дізнає ся єї від тих, від котрих найменше сподівав ся.

Кінематограф показують тепер в Чернівцях в особно урядженім локалію при ул. ратушевій. На розіняте полотно кидає кінематограф живі фотографії зняті з життя. Видимо перед собою весь рух на одній з головних улиц Париза, або діточу забаву в публичнім огороді, або знов ломані штуки циркових гімнастиків, танець і т. др. — а все так природно і вірно мов на яві. Не від річи буде подати коротке обясненє того цікавого приряду. Вираз „кінематограф“ походить від грецких слів „кінема“ рух і „граф“ пишу, рисую — означає приряд, що рисую рухи. Полягає на тім фізіологічнім правилі, що наше око потребує, щоби подражненє світла тревало що найменше $\frac{1}{8}$ секунди, заким оно зможе єго зловити. Скорішших подражнень не видить око віддільно, але складає їх собі разом — і се називаємо рухом. От, коли пр. вимахуємо жаріючим углем в руці, то око видить ріжні світляні колеса і криві лінії, хоть се завжди порушає ся тільки одна світляна точка, той жаріючий уголь. Отже коли відфотографуємо позиції якогось порушаючого ся тіла в менших частинах часу як $\frac{1}{8}$ секунди на прозорій колодіоновій стяжці, а потім будемо пересувати єю стяжку дуже скоро через обсервацийний отвір (так, як при магійній лампі) то в тім отворі не будем видіти тих позицій руху віддільно, але они зідлють ся в одну фотографію, повну життя і руху. Отвір, через котрий пересувались ся фотографії освітчують сильною жаровою лампою, а за помочию звичайних проекційних сочок (Linse) побільшають образ і кидають на розняте полотно, де він живе і рухає ся мовби в дійности. Щоби рух вийшов цілком рівний, треба з него зняти 15 фотографій на секунду, отже для сцени, що тревает одну мінуту треба близько 900 фотографічних знять — а на се треба зафотографувати стяжку довгу на 20 метрів.

все щасливо повело ся. З церкви вийшли люди з процесією аж на конець села і там чекали. Та ми ще не знали, яка то місія. Аж дають знати наші таки отець парох — они стояли на самім переді перед процесією з иньшими отцями — що вже їдуть. Надїхала фіра і три місіонарі. Зараз поздїмали капелюхи; а у них капелюхи не такі, як у наших єгомосців — якісь кругленькі, низні, а з великими крисами. І одїне мають иньше. Зараз одягнули ся в якісь чорні плащі, а довгі, аж по саму землю. А на плечах мали такі, кажуть, каптурі, що як їх возьмуть на голову, то лица нічого не видно, а людям так робить ся сумно, що аж на плач збирає ся. То они приїхали з далекого монастира і їх називають місіонарами або отцями духовними. А пані професорка казала, що то отці Василіяни. То я аж нині довідала ся, вчєра не було коли, бо зараз процесія наворачула ся і всі люди і місіонарі йшли до церкви і єспївали: „Пречистая Дїво Мати“, пісню. А як уже були коло церкви, так у всі дзвони задзвонили. А до церкви відразу не входили, бо місіонарі казали зачинити двері від церкви. Наші отець парох дали місіонарам ключі від церкви — то казали, що так їм віддають всі душі християнські, аби їх навчали і за них Богу здали рахунок. Потому всі люди і місіонарі укланули перед дверима а місіонарі зачали єспівати пісню, таку, що ми ще не чули, але тепер, то ми вже єї переймали і всі єспїваємо. Она називає ся „Мілосердія двері“.

Потім отворили церковні двері і всі люди ввійшли і зачала ся вечірня і була перша наука місійна. Говорив єї, кажуть, старший, бо у них є один старший, а два иньші нестарші. Та я, Ганусю, тобі всего не розкажу, що той місіонар говорив. Єго називають наші люди: той старший або той чорний; а ще є другий — то єго називають: той сухенький, а третього прозвали білявим. От люди наші так собі їх подїлили. І казав той старший, що він нас знає, хоч ще нас не бачив. Говорив, що межі нами є троякі люди: є добрі, є злі, і є такі, що стоять на середині межі добрими і злими. І каже, що місія то для всіх є, аби ані добрі ані злі ані ті, що по середині, не відказували ся. Бо, каже, ти нині добрий, а завтра вже можеш зробити ся злим; то на то є місія, абиє не зробив ся злий, але все був добрим. А як ти є злий, то місія прийшла, щоби тебе направити. А ті в середині, то їм так тільки здає ся, як би були на середині, а по справедливости то они є дуже нещасливі люди...

Потому повідали ще за одну дївчину. Она була перед місією пуста і Бога не знала. А мене щось за серце аж вхопило, бо отець місіонар, як то сказали, то на мене подивили ся. А я гадаю, може они за мене повідають, бож я, Ганусю, таки пуста собі була; абож не пуста? Але ні; то не було за мене, бо то казали, було на иньшій місії. І та дївчина слухала всіх наук і так покаяла ся, що на кінці місії вже не хотїла жити, але умерати, бо бояла ся знов забути на Бога. І Господь єї вислухав. Она захорувала трохи і умерла. А як умирала, така була весела, як би йшла під шлюбний вінок, і заєдно дяку-

вала Богу, що перебула місією так, що тепер надїє ся пійти просто до Господа Бога.

Та я, Ганусю, таке саме хочу упросити собі у Бога. Хочу перейти всю місією і вмерти. Абож мені треба жити? на що? Бідний Василь, такеж кажуть вмирає. Але мені тепер не за Василя гадати, а за мою грїшну душу. Єго на місії нема, лежить хорий дома. Від тижня капляє знов кровію і вже лікар був два рази, та не помагає. Кажуть, що ще від тогди, як зі мною бачив ся, та як вернув до дому, зараз лїг і вже не підїмає ся. Хотїв конче вже кілька разів, щоби я прийшла; — та мені як до него йти? Ходив брат Павло, та Василь казав єму, що вже довго не поживє і ще раз хоче зі мною розпрощати ся. Та вже хіба піду аж по місії. Не знаю тільки, чи то не буде грїх? Як буде грїх, то не піду. Вже то знать остатний раз я тобі за него згадую, Ганусю. Я єго вже й не люблю, але жалє мені, що він такий бідний...

Та мені вже час на тую місією. Нині будуть чотири науки, а для молодих ще пята на катехизї. Помоли ся, Ганусю, щоби я так перебула місією, як та дївчина, за котру повідали отець місіонар...

5.

Пристанки, 10-го жовтня.

Пізна ніч, а мене сон не бере ся. Ото єв. місія, Ганусю! Ой яка она страшна, яка страшна! Гадала я, що хоч нині засну, а ту прийде ся хіба здуріти, як так ще один день буде той місіонар говорити. Здає ся мені, що я вже туй-туй в пеклі. В голові крутить ся і душу розпирає. Така млість бє з мене, що лєдвї тримаю ся на ногах, а заснути ані раз не можу. Ще за дня, як говорить той білявий або той слабовитий, то здає ся нічого не буде, а як прийде остатна наука, ану гинь, кажу тобі, Ганусю. Здає ся, оттут тобі й конець прийде.

В недїлю як зачали говорити, як то грїшні люди умирають, то мені здавало ся, що я оттак зараз умру як та грїшниця. А як наука скінчила ся, каже місіонар: „Тепер, люди помолїм ся за того, що з вас перший за всіх умре.“ То люди попадали на землю, шепчуть: „Отчєнаш їже єси на небєсїх,“ — а ту місіонар ще казав на дзвіниці в великий дзвїн дзвонити. Як на гвавт. То мене такий ляк зібрав, щом гадала, буде мені таке, як тому три роки. Я тогди перший раз зірвала ся в ночи, як горїло в сусїди. Тогди так само дзвїн дзвонив на гвавт. І цілу ніч не могла я заснути, бо мені привиджувало ся, що до вікна добуває ся смерть по мене...

А вчєра гадала я, вже такої науки не буде. Аж в-вечір знов вийшов той сам місіонар на науку. А мене таки відразу страх зібрав. Та як зачав повідати, що то буде на страшнім суді, як зачав розказувати — то люди потім собі говорили, що їм так здавало ся як би оттут мала земля під ногами розпасти ся і всіх на Божий суд забрати. А я не могла там встояти. Так мені слабо зробило ся, що мусїла сїсти. Закрила руками лице, та вже так слухала до кінця. Та й цілу ніч все мені в ухах гудїли такі слова, за які говорив

2) СЕСТРА ЮЛІЯ.

Списала

Анна Сторомізна.

(Дальше).

4.

Пристанки, 8-го жовтня.

До нас приїхала єв. місія. В суботу під вечір. То є такі три отці духовні, але иньші, як наші єгомосць. Наші єгомосць наповїдали людий ще перед чотирма недїлями, що єв. місія має до нашого села прийти і казали людям молити ся, щоби

місіонар, що їх скаже до грішників Ісус Христос: „Іди від мене на огонь вічний!“

А нині, то такі вже мене добила місія. Говорив отець місіонар за пекло. Та я з-роду-віку не гадала, аби таке страшне пекло було. Тай люди старі говорили, що ще таких наук не чували як на тій місній. І наш писар, ти его, Ганусю, знаєш, який він був насмішливий на все село, а нині таки по науці зараз хотів сповідати ся. Як тільки місіонар зійшов з проповідальниці, а писар ему до ніг, та й каже: — Егомось, сповідайте мене, я хочу каяти ся.

А місіонар положив ему руку на голову, та каже: — Завтра, добрий чоловіче.

— Ні, егомось, — каже писар, — нині сповідайте, бо я великий грішник.

А місіонар на то: — Нині добрий чоловіче, не можна; ще треба завтра рано вислухати науки, аж потому сповідь...

Коби то тільки дочекати того завтра. Дай, Господоньку милосерний, нам і всім людям тої ласки діждати ся! Ох, Божечку ласкавий, не дай нікому зійти з сего світа не каявши ся. Шож я, бідна, винна, що я такої науки не знала? Я би не була така грішна. І яка нещаслива година звела мене з Василем? — Га, та й шож мені знов его винувати! Я за него і за себе винна... Кажуть, що дуже зле має ся. Коби хоч висповідав ся, бідний... Ой, милосерний Божечку, дай хоч рана дочекати, піду до сповіди. А може би Василеві пе-

реказати, щоби він висповідав ся?.. Хиба сама піду до него, та ему скажу. Казав місіонар: „Колись знала любити ся з ним, то треба знати з ним покаяти ся.“ — То так як би до мене говорив. Коли-ж бо Василь не слухав науки, то може й мене не послухає! Може би я ліпше намовила его тата, аби він покликав до Василя самого отця місіонара?.. Той би ему все розказав до чиста! А як тато его не хоче мене послухати?.. Хиба я сама піду перше висповідаю ся до отця місіонара, а потому буду его просити, аби ще пішов до Василя...

Ой моя головко, бідна головко!.. Хиба прийде ся від жару одуріти! Вже дальше й писати годі. Зв'язу єї мокрим ручником, може хоч на минутку задрімаю...

(Дальше буде).

ВАЖНЕ

для кожного, головню для всіх П. Т. урядів, торговельників і ремісників, бібліотек, студентів і приватних людей є повідомлене, що існуюче тут уже від багатьох літ, на краєвій виставі в Чернівцях 1886 р. визначене почесним признанем

ЗАВЕДЕНЄ ПЕРЕПЛЕТНИЧЕ

Кароля Кобжинського і Еміля Канюка

тепер через набуте найновіших машин, писем і інших знарядів значно побільшило ся і тому свій локаль перенесло на *улицю ратушеву ч. 12*, другий вхід також від *улиці Лелієвої ч. 11*.

Заразом приступив довголітний фаховець, пан Еміль Канюк яко співник сего переплетничого заведення і тепер оно зможе під новою фірмою

— о Кароль Кобжинський і Еміль Канюк —

з виправленим персоналом всі фахові роботи, як опрацювання книжок, роботи галантирні, друк на стижки до вінців, окрасу до газетовань, ручних робіт і т. д. для П. Т. урядів, шкіл, бібліотек і приватних людей по найнижчих цінах як найліпше і як найскорше доставляти.

Просимо о ласкаві замовлення

з поважанем

8—10

Кобжинський і Канюк.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх апіках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймати з остерожністю лише флашки зі знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві. Апіка Ріхтера під золотим львом у Празі.

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбрателів, гостей і публіку, що я перебрав існуючий досі під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів

→ (заснований 1812 р.), ←

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під мою власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіре, оказане так часто попередній фірмі, і прошу уклінно, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задоволити шановних гостей добіряними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.

Прошу о часті замовлення і пишує з поважанем

Стефан Гаїна.

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 7 разом за 7 зр.

З пересилкою поштовою 7 зр. 30 кр.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Всє. Духовенству і всім вірним через Вирєсєв. Митр. і Прєсєв. Еп. Ординаріати всіх трєх галицьких Епархій, обезпєчає будинки, скот, господарєкі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках протів шкід огне-вих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заклучєні з першими Товариствами контрасєкураційними подають „Дністрові“ можність обезпєчувати і виплачувати і найвищі суми.

Полїси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотєчних.

На житє можна обезпєчати ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінаций в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котрє дає як найкористийніші услєвія і видає полїси і квїти в руськїм язичї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третїх лиць вклатки до опрєдєнтованя по 5 процєнт. Гваранція цілковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки власителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїленє агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

Рух поїздів залізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и							Відходять	П о ї з д и						
	поспішні			особові			мішані		поспішні			особові			мішані
до Чернівців								з Чернівців							
3 Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	.	.	657	1028	550		До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	.	.	941	1029	538	
3 Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	.	.	912	1000	523		До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	.	.	717	1048	616	
3 Новоселиць, Садагури	.	.	.	.	.	.	1113 950	До Садагури, Новоселиць	.	.	.	.	.	.	430 621

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по-
недільних і святых.

БУКОВИНА

Редакция і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.

Передплата
10 ар.

Неприродна спілка.

(Причинок до осуду приготувань галицьких
Русиків до виборів).

Як львівська „Народна Рада“ до трьох місяців змінила основну свою думку щодо спілки з москвофілами, о тім ми вже писали. Навізаючи до наших заміток в тій справі, *Руслан* подає в числі 2. від себе такі дуже поучаючі уваги:

Про рішене „Народної Ради“ з вересня м. р. каже, що „се становище було і достойне імени і чести народу руского, що завжди народність свою беріг яко першу святість, яко скарб, переданий непорочними руками батьків грядучим поколінням. Акцію виборчу могли вести наші опозиціоністи не лише самостійно — скажімо виразно — без Барвінчуків, але проти них. Всякі сторонництва політичні, суспільні чи ставові мають до того новше право. Се єсть навіть їх обовязком яко таких, що вірять в лучшість і більшу успішність своєї дороги політичної. Такою акцією самостійною „Народної Ради“ був би навіть ніхто не соблазняв ся. Чейже і инші народи розбивають ся при виборах на сторонництва. Старо-Чехи, колись утилітаристи нині опозиціоністи, будуть при теперішніх виборах поборювати Молодо-Чехів, колишніх опозиціоністів нинішніх реалістів. Аґаристи чеські підуть знов з-окрема, з-окрема підуть і Омлядишні. В Англії від віків стоять проти себе Бігі і Торієс. Німці австрійські, розбиті нині на лібералів, поступовців, антисемітів, націоналів, демократів, соціалістів, консервативістів, стануть до виборів рівнож в окремих організаціях. Але в цілій Європі не буде того дивного а для нас так унокоряючого дива, щоби який-небудь нарід до виборів ладив ся з неґаторами, — з ренеґатами...

Бісмарк сказав при одній нагоді, що утрата прав політичних чи горожанських єсть меншим злом, ніж утрата ідеалів національних. Права політичні дадуть ся відискати, але національність ніколи. Він напитував таких дуже влучно іменем: „vaterlandsloses Gesindel.“ Так ми стільки не літ, а віків боролись з ворогами нашої народности, а нині до справи так важкої

як вибір конституційних заступників, одно що борись за святість наші в тілах законодавчих — нині подає частина народовців руку — неґаторам самих себе.

Се можливе віддай лише на Руси галицькій, щоб члени народу стали в однім ряді з перевертнями — з елементом, що не лише неґує нас але і глузує з нас. Що більше! щоб люди, що з легким серцем пнуть других „сервіїстами“, стали самі наймитами наймитів! Русь угорська, хоч як слаба, призирає мадяронами; Русь буковинська споглядає лише з погордою на зволочених відступників. Русь галицька клеймовала завжди пійтом зрадників спольщених своїх ренеґатів. Аж тепер прийшло до того, що опозиція народовецька опинила ся в обнятах перевертнів московських! А ціл яка! Ціл ясна. Опозиція наша за ціну сподіваних кількох мандатів має допомогти москвофілам до того, щоби і они репрезентували Русь галицьку, котру — неґують; щоби вкінці подібно як Наумович в 1879 р. сказали прилюдно в раді державній: Ми і Москва — один нарід! Так тим прямо санкціонує ся звичайних наймитів політичних яко рівнорядне народне сторонництво.

Але може хто із заступників сподуки опозиції народовецької з москвофілами схоче замітити на оправдане сего злочину, що ще недавно, в 80-их роках, народовці належали до спільних комітетів виборчих. Так єсть, належали!.. Тількиж не треба забувати, що сторонництво наше під той час ледви почало ставляти перші кроки на арені політичній, вибіваючи ся звільна з становища сторонництва чужо-літературного на становище політичне. Не треба забувати на се, що в тих часах, іменно в 1883 році, партія т. зв. „твердих“ не мала на собі ще виразного знамені ренеґатів московських. Тоді можна було приступати до такої акції ще з надією, що т. зв. „староруська партія“ при спільній політичній праці зверне на дорогу, т. є. признаєть ся до чисто-народної програми. Нині виявились змагання єї аж надто докладно. Та чейже по причині тих а не нинішніх змагань розлучились соймові послі-народовці під проводом самого пос. Романчука від паломників істербурських. Та чейже здемасковані антидержавні змагання москвофілів дали спонук до того, що вибори до

ради державної в 1891 р. і до сойму в 1895 році переводили народовці вже окремо і з тим добрим успіхом, що не допустили неґаторів Руси до заступництва Руси.

Так могло стати ся і при нових виборах до ради державної. Опозиція народовецька могла і повинна була з'організувати ся так, як кожде сторонництво політичне в окремий комітет виборчий і взяти ся за вибори після первісних намірів „Народної ради“ і після опії своїх мужів довіря. Нині акція опозиції набрала зовсім иншого кольориту. Чи завзятість партійна чи єгоїзм поодинових людей, чи десперация носунула єї туди? — ми не хочемо рішати, але се певно, що з такою акцією народовцям не лише не вільно солідаризувати ся, але на них тяжить обовязок: піднести покинений народовцями опозиціоністами прапор і доложити всяких заходів, щоб Русь галицька в раді державній не одержала заступників, що за миску сочевині готові продати ідеали народні. Нині народовці рускі мають вповні розв'язані руки і з крійкою вірою в успіх приступлять і з своєї сторони до акції виборчої, щоб побороти „грозь Москви“.

Дарма, що „Дьло“ аранжерів спільної акції виборчої з москвофілами хоче обмити ориґінальною фразою, що ось-то побачимо ще, чи в спільнім комітеті будуть засідати люди „зависимі від Побідоносцева“. Та ми спитаємо „Дьло“, чи если Москва удержує тут свою прасу (і яку прасу!), если міліонами запомагає фінансові інституції, розділяє заповіді і стипендії і т. д. — чи робить она се все лише для одної або другої особи з поміж москвофілів, чи для витворення і підтримки цілого т. зв. руського сторонництва? А коли так, то якже можна важитись оправдувати консолідацію з сторонництвом, що стоїть ipso facto під заграничною командою, що має за задачу нищити всяку позитивну роботу національну Руси галицької і спиняти єї розвій, єї сепаратизм? Чи „Дьло“ не соромно твердити таке в теперішній хвили, коли оно ще кілька місяців тому назад уважало москвофілів за причину всякого лиха і всяких неудач у руського народу? Чи се консеквенція, чи се можна назвати роботою для добра Руси? Ні! Ми ще раз скажемо: оправдала ся пословиця: „Die Noth brachte diese absonderlichen Schlafgesellen zusammen“, а одві-

Записки читателя.

(Про „Зорю“ за 1896. рік.)

(Довіше.)

В другім преміюванні „Зорею“ оповіданню зобразив нам д. Коцюбинський жите бесарабських селян. Се для нас зовсім новий ґрунт, бо досі ми — о скільки знаю — ще не мали ні одного оповідання руського про Молдаван. Зміст оповідання „Для загального добра“ вкортці такий: В селі Лосинтах зарізали ся філоксера; в село приїжджають доктори-філоксерики і справді найшли єї у виноградику Замфіра. Помимо просьбі і відгрозжувань Молдаван спалили той виноградник, а жінка Замфіра з гори померла. — Жите бесарабських Молдаван було у нас недоторкане, а з сего оповідання видно, що оно має свою принаду. Автор малює дуже гарно розкішними барвами природу в Бесарабії, есею в гірській кітліні, зелені виноградики, ту одиноку надію в господарстві Молдаван. Коли они довідують ся, що „якісь доктори“ мають нищити ті виноградики, їм не хоче ся в се вірити, бо як же се: ні орали, ні сїяли, не працювали, а налити приходять чуже добро... І видумали „якусь“ філоксеру, аби добробит селян зни-

щити... Ті простодушні поняття селян зумів автор дуже вірно схопити, а також той упір селян, спочатку злий, грізний, а опісля вже придушений, бо прецінь то все діє ся по закону! Менше виразними вийшли образи докторів-філоксериків; ще найбільше довідуємо ся про душевну борбу Тиховича, а про других так ми вже аж надто мало знаємо. Сцена падіння виноградики і розпукі хазійки Маріоти так і вирізняють ся своєю яркістю, лише скорий занепад і смерть хазійки видають ся за мало умотивованими, через що конець оповідання тратить на ефекті. Мова оповідання гарна. Замітимо тут взагалі, що в писаннях українських письменників подібнемо тепер досить рідко змаїфровані, чудернацькі форми і слова, на що передними роками не без рації жалували ся читателі „Зорі“.

З того самого жита взяті і друге оповідання Коцюбинського „Не конт'юр.“ Парубок Йон полюбив Гашіцу, доньку мельника. Обдуривши єї, він не міг більше на неї дивити ся, думає побороти ся з багатого Доміткою і чиселить на піднору свого батька, котрий з мельником живе в незгоді. Але Гашіца пішла за порадою тітки Прохіри на піч („не конт'юр“), а батько Йона не може допустити зневаги дівчини своїм синам і силує єго, хоч і не радо, з нею побороти ся. Сюжет досить звичайний, неудачне довжування на селі. А проте любовні сцени в першій части

оповідання змальовані так вірно, так добре віддають перший час горячого кохання, невимовного щастя у двох, що читатель цілком потоне в тім образку, забуває на те, — як сказав один німецький поет:

Dass auch Liebe ein Erglüh'n und Schwinden,
Dass das heiligste Gefühl nicht dauert,
не догадує ся читатель негарного кінця сєї любови. Они вправді побирають ся, але читатель мимоволі продовжує оповідання в час їх пожиття зовсім не щасливого. Та в тім не винуватий автор, що малює жите, яке оно є, реально.

Приступимо тепер до найкращої в сїм рочнику „Зорі“ повісті „Не той став“ Івана Левіцького. Поваж. автор доторизує ся в ній справі, котру у нас вже часто обговорювано, але не з'ужитковано в белетристиці. Як она повстає, як складає ся жите початкового інтуїдиста, про се довідати ся певно буде кождому цікаво і того ми відсилаємо до сєї повісті, а з свого боку задержимо ся при ній трохи більше.

У вдовній Зівки, заможної і богомільної селянки, є син Роман і дочка Настя. Господарство они ведуть взірцево, „ніхто не сказав би що в оселі господарує не чоловік, а стара баба.“ Роман щиро полюбив моторну дівчину „крутілку“ Соломію, а коли Зівка довідує ся у батюшки і добродійки, що Соломія притім дуже роботяща, она вже не противить ся женитьбі

чальними за все робимо моральних моторів сего злочину...

Цікаво, чи такі спокійні і вірні замітки *Руслана* будуть мати свій вплив на галицьких Русинів? А варто щоб они їх розважили докладно.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 22-го січня 1897.

На зборах наук. товариства ім. Шевченка не мала такої опозиції більшості, бо п. Телішевський голосував не правно. Перед 7 роками зголосився в члени, але не заплатив ані 1 зр., аж на загальних зборах дав адміністраторови товариства 50 зр., однак не був формально прийнятий віділом в члени і не мав права голосування. Се опісля сконстатовано в протоколі, але се поступоване п. посла також характеристичне! — Дорухавшись до того голос п. Ю. Бачинського, котрий против волі тов. „Січ“ голосував против віділу, бачимо, що опозиція не мала більшості.

Вистава образів в промисловім музею скінчить ся невідлжно з днем 2 лютого о. 9. год. вечером.

Черновецька сторожа огнева в р. 1896 виїздила 355 разів, хотий в 132 разях на фальшивий сигнал. Крім того удержувала сторожу порадок в ратуші на подвір'ю і тротуарах та сповняла обов'язки мовби ратушкового товариства при нещасливих випадках, перевозі хорих, трунів і т. д. В 268 днів виїздила ся сторожа з приборами до гашення і ратовація та учила ся назв улиць, розкладу водопроводів і керниць, а 28 днів в році стояла готова задля сильної бурі, щоби в кожній хвили спінити з ратушкою.

Справозданє театральне відчитане на загальних зборах „Рускої Бесіди“ у Львові представляє ся ось-як: З початку минулого року числила дружина 33 членів. По ріжних змінах в тім році має тепер дружина знов 32 члени. Всі зміни не потягли за собою перерви у виставах, а тільки спинили вичученє нових штук. Театр гостив в р. 1896 в десяти містах: в Сокалі, Золочеві, Тернополі, Тереховці, Чорткові, Борщеві, Заліщиках, Городені, Снятині і Калущі і за той час виставив 206 пєс. В р. 1896 отримав театр чотири пєси з конкурсу крайного віділу: *Жені Зорі*, *Нахмарило*, *Торговля жемчугами* і *Кандидат*, а надто закупив оверетку народну *Пісні в лісах* і німецьку *Бідне дівча*, комедію др. Франка *Майстер Черняк* і істо-

ричну драму *„Два гетьмани“*. Доси виставив театр з новостий тільки комедію *„Торговля жемчугами“* і *„Майстер Черняк“*, а другі підготує дружина до вистави.

Доходу з вистав мав театр 15.822 зр. 43 кр., субвенції крайової 7.250 разом 23.072 зр. 43 кр. розходу 24.751 зр. 22 кр. Недобір в квоті 1.687 зр. 16 кр. покрив виділа „Рускої Бесіди“ з фондів товариства.

Між внесеними, що відносили ся до справ театральних важне, щоби внести до сойму крайового петицію о одноразовий даток на справленє воза для перевозу річий і закупно 100 крісел складаних. Також поручено новому віділові скликати анкету і евентуально надзвичайні загальні збори в справі передачі театру в руки приватного підприємця.

Дивно нам що при тій нагоді накинув ся театральний референт на „Буковину“ називаючи „безпідставними нападками“ наші закиди. Референт мов-то переконував збори, „що зміни, які виділа в р. 1896 поміж членами дружини театральної доконав“, були оправдані, а тимчасом виділа не доконував жадних змін, і против того застерігав ся сам референт свого часу, а всі ті особи самі покинули театр задля нездорових відносин. Коли ті відносини поправили ся і театр показав стільки житєвої сили, що підніс ся новими, молодими членами дружини, то ми лиш раді тому і жєлаємо ему тільки, щоби для него минув уже раз час змін і небезпечних експериментів.

Петро Могила, київський митрополит, великий борець за православіє і знаменитий двигатель духової просвіти помер перед 250 роками 13 січня 1647 року; тому годить ся пригадати его заслуги. З его іменем звязана історія просвіти в Київі і на Україні, що своєю силою освітила навіть далеку північ Росії. Славний Петро Могила одержав дуже старання і всестороннє образованє, як на ті часи; припускають, що учив ся в парижескїм університеті. В р. 1625 застаємо Петра Могила черцем Київ-Печерської лаври. Молодий монах, гарячий прихильник православія, а при тім високо образований чоловік, не міг спокійно дивити ся на тогочасне сумне положенє православної церкви на Україні, утисканої і висміяної католицьким духовенством, а зрозумів, що лише піднесенє образованія між православним сьвещенством зможе зміцнити повагу і значінє церкви.

Скоро Петро Могила став архимандритом Київ-Печерської лаври (1626 р.), відправив кількох спосібних і найбільше підготованих молодців в найлучші чужоземні академії, у Львівську, римську і др. та не жалувал власних грошей дати на образованє молодого покоління. За чоти-

ри роки повернули висланики з розширеним знанєм сьвітоглядом. Того й бажав собі Петро Могила, бо мав намір відкрити в Київі висшу духовну школу. При кінці 1631 р. дав Петро Могила початок до своєї Могилянської колегії, розширивши плян науки існуючої вже школи богоявленського братства на Подолі. Основана на вид польських єзуїтських колегій, з цілковитою перевагою латинського язика над грецьким, стала відтак Київ-могилянська колегія зі своїх незначних початків так що-до засобів грошових і наукових, як і що-до числа вихованців, з часом найважливішим огнищем просвіти не лише для України, але також і для Москви. З могилянської колегії вийшло багато талановитих діячів на полі літератури, науки і громадського житя. Заснованєм того розсадника просвіти зробив Петро Могила імя своє безсмертним.

Помер передвчєра прав. прєсвитер і парох в Камені Стефан Тємович в віці 46 літ.

Телеграми „Буковини“.

3 дня 22-го січня 1897 року.

Відень. Рада державна взяла під дискусію закон про регуляцію конігрут і після гарячого попертя міністра Гавча прийняла его.

Відень. В п'ятницю напевно останнє засіданє ради державної.

Берлин. Міністер віроісповідань Боєс промавав остро против Польків, що явно готєсєть ідею відбудованія Польщі. Против тої мітанції буде виступати правительство усею силою.

Дрездн. Граф Голуховський відвідав міністра Метсха, відтак був на аудієнції у короля. Вечером на обіді у міністра, відтак на бали в королівській палаті.

Дрездн. Сакський король надав гр. Голуховському ще домовий ордер корони.

свого Романа з Соломією. Спочатку їх житє пливало щасливо, весело, але де далі Роман, котрий вже за молодю любив ся у церковних книжках і радо читав *„Житія Сьвятих“*, став нахильувати більше своїх книжок, занехував свою жінку і ціле господарство. Він став відлюдком і тому приходить між ним а Соломією до сварки, она его звенявила і вінни покидає его цілком, коли він яко громадський старшина став заживати ся. Романови справді прикро без неї, але він відмовує, що ему не треба перепрошувати Соломію. „На сьвітї люди — вороги одно другому. Одно другого готове продати ні за що, ні про що; одно другого готове в ложі водити, зїсти без соли. От і Соломія стала моїм ворогом.“ Але вінни він єї таки перепросив і она вернула до своєї господи, хотя щасливого пожитя у них уже не було. Коли в приятельї Соломії горить хата, ся побігла ратувати, але сама попарилась і вмерла. Роман одружив ся скоро в другім селі. Побіч сего оповіданія йде ще річ про Зінку дочку Настю. Она кохалє Романового побратима Дєниса, але сєй вирабляє з иньшими паробками в селі такі збитки, що его навіть заперють до арешту. Тому він дїстав перший раз у Настї гарбуза, а коли поправив ся, побрав ся з нею і живе в мирі і щастю.

Отсе короткі забула, на якій збудована ціла повість, досить обширна (129 сторін 8°). В ній сьхарактеризовані всі головні особи дуже докладно, читателі мають змогу пізнати їх а усіх боїв, так що вчинили дїячих осіб не видають ся

неумотивованими, а просто впливають з характеру дотичної особи. Возьмїм приміром Зінку. Она піклує ся коло господарства, хоч уже досить стара, журить ся всім, а за те єї поважають у селі всі, навіть батюшка з нею обходиться ся не так „з-гори“, як з иньшими гадзїнями. Она заводить в селі сьвєто „Мироносинь“, дбає о щастє свого Романа і Настї, а навіть коли они вже живуть на своїм господарстві, над усім доглядає. Що їй мусїв богомільний і працьовитий Роман дуже припасти до серця, се ясно, але що она могла дивити ся, як єї любмиць поневєріє Соломію, занехує господарство, ба опісля записав ся, на се все дивити ся і не поприкнути Романа, се єї слаба сторона, що дасть ся повєрити єї надмірною материньскою любовю та увагою на его інтерєс до всяких церковних книжок.

Герой повісти Роман се тий добре вихованого, працьовитого селянина, що під впливом своєї матери сам єтає богомільним. Як парубок він протє дбає про господарство, але не любить „виходити на улицу“, аж любов до Соломії его змінила. Але та любов мало-по-малу притихає, він чим раз то більше прилипає до церковних книжок, любить самоту, але все ще не забуває своїх обов'язків. За кілька літ подружнього житя він вже занехує гадзїство, уважає всіх людей ворогами, а батюшка підозріває в нїм штундиста. Незгіднє з тим, що ми взагалі доси чували про штундистів, є се, що Роман як громадський старшина вправді устоює ся против покує на

кривджені, але став заливати ся. Таке нам не доводило ся чувати про штундистів... Легко зрозуміла річ, що ему збайдужіла колись так гарячо кохана Соломія, а ся не могла стерпіти тої байдужности, боли ще бачила щасливє житє Дєниса з Настєю. Тим і умотивована єї втеча до родичів, взагалі єї останнє житє і вчинки.

Що-ж нам сказати про саму композицію? Хто знає ш. автора сєї повісти з его попередних творів, тому досить буде назвати автора. Має він своїх противників (таким був і пок. Драгоманів), що їм не до владоби твори Нечуя-Левицького, але се ему кождий признає, що оповідає гарно. Стара фірма Нечуя ще не стратила своєї слави і не стратить єї. І „Не той єтає“ — одно з красивих его оповідань. Сцени, як Роман коло тина заглядає за Соломією, або як Соломія батюку, Філіп Чечора, розповідає, що ему „від Бога данє“ — такі вірні, що читателєви остають на все у пам'яті. Або як зручно змальовані заходи баби Зінки у батюшки! Одним словом ся повість — то окраса 17-го роцїнка „Зорі“.

Сюжет для оповіданя „Дарємня Надїя“ взяв незнаний автор Д. К. з житя старого кавалєра; значить сюжет у нас новий. Павло любив яко студент Катрю, і она ему говорила, що его любити ме до кінця свого житя, але пішла замуж за другого. Павло пішов в далеку чужину, а вернувшись назад до Київа, полюбив приятельку своєї тітчиної сестри, Надю. Ему усьміхало ся давно бажанє щастє, але тут перебиває ему Катря і нищить те щастє. Надя виходить замуж

7) СЕСТРА ЮЛІЯ.

Списала

Анна Єноросіона.

(Далше).

А тепер яка то наука була! Таки я вже знаю, що аж від неї по справедливості жити зачала. Зачали говорити, як Мати Божа навчала, Ісуса, Сина свого, любити всіх людей, а вже найбільше зі всіх любити бідних людей, бо Ісус найбільше опікував ся бідними і дітьми і тими, що як діти мають невинну душу. Потому зачали повідати, як хто хоче Матері Божій подобати ся і прислужити ся, то нехай любить також то, що Божа Мати любить, ніби-то всіх людей, а найперше всіх бідних і дітей і тих, що як діти мають невинну душу. Бо, кажуть, то недобрі християни, що тільки себе пантрують, а за інших не дбають; що то тільки за себе гадають і журять ся собою, а за інших не мислять. — От, кажуть, сьв. апостоли: они мало за себе дбали, і не стояли о себе, а тільки йшли в сьвіт научати людей і ратувати їх душі. За то они такі милі Богу і Матері Божій. Такі, кажуть, є й тепер на сьвітлі люди, як апостоли; такі, що покидають і вітця і матір рідну, і брата і сестру, а йдуть ратувати ближніх. Одні йдуть в поганські землі, а другі в своїм краю йдуть опікувати ся бідними, і каліками і сиротами. От такі то найбільше подобають ся Ісусови і Пречистіє Діві.

Та й кажуть, що не тільки є такі чоловіки, але навіть є такі дівчата. Не хотять жити по хатах, а йдуть офірувати ся для таких калік або сиріт. А то все не на людську славу, а для Ісуса і Божої Матері. От, по великих містах, кажуть, є такі дівчата, що по шпиталях ціле життя доглядають хорих і каліків, і знов другі є такі, що збирають діти такі, що то не мають вже ні мамі ні тата, і їх так виховують, як рідна мати, одігають їх, годують, учать молитви і роботи, а як нема що їм дати

їсти, то йдуть просити по людях, а то не для себе а для тих сиріт. І ще є інші; а всі то роблять, щоби найбільше прислужити ся Ісусови і Матері Божій. І їм приобіцяв Ісус, що такі всі, що то опустять вітця і матір і брата і сестру, а підуть на таку велику службу, то їм буде стократна заплата. — А далше повідають, що межі нашими людьми до недавна не було таких дівчат, аж Господь натхнув одного старенького отця духовного і той каже: „Не маю я дітей своїх, не маю родини своєї, от я зберу такі душі, як є по інших землях і научу їх, як Богу служити і людям помагати; поставлю їм хату, що сам маю, то їм дам. Нехай Богу служать, та за мене молять ся.“ І так розповів то по краю, що таке а таке хочу зробити.

І зараз Господь післав зі всіх сторін такі побожні душі, такі дівчата. Та він сам старенький не міг всего навчати, то просив, каже отець місіонар, їх таки, тих місіонарів. Він сам дає їм з чого жити, а они знов учать їх, щоби вийшли на таких, як Мати Божа хоче. І ті дівчата називають ся служебницями Пречистої Діви Марії. А як то в краю пішла чутка за таке діло, так люди зачали їм посилати, що хто міг, той гроші, а той зерна, а той одіне. А й такі були, що кажуть: „учіть їх борзо, та пішдіть нам, аби в нас були.“ Два роки їх учили, там на місці, а потому, що було готових, післали одних ту а других знов, де по них зголошували ся. В однім селі жінка якась відступила їм цілу хату і огорог і 16 моргів поля і они там прийшли і зачали научати діти, а як хто хорий, то пильнують его; і йдуть на поле робити, там учать дівчат, аби не сьнівали поганих пісень, але самі добрі. І в церкві роблять лад коло престолів. А знов на їх місце прийшли до того старенького отця другі, а як тих навчили всего, що треба, то і їх післали до краю, та знов нові найшли. А они всі кличуть ся сестрами, а називають ся Служебницями Пр. Д. Марії..

А я так слухаю, так слухаю, щоби й

словечка не опустити! А серце мені так бе ся, мало грудий не розірве. Господоньку ласкавий, Мати Божа, а я-ж того всего не знала, не чувала! От моя доленька, ото щасте. Ото як заслужити ся Матері Божій! А тут ще й чую, отець місіонар доповідають: „Не гадайте собі, людоньки, що то самих з високого роду кличе Бог до такої служби; і такі дівчата, як ваші доньки, можуть собі у Бога заслужити на таку долю. Кажуть, як котрій не подобає ся замуж виходити, а й дівовати на селі не хоче, а рада би Богу і людям сьвятійше служити, то таку може Бог покликати на таку служебницю Пречистої Діви Марії.“ — „Достоту моя доленька,“ так і чує моя душа. Ах Мати Божа, змилуй ся наді мною! До ніг унаду, цілувати ноги буду отцю духовному. Нехай за остатню службу мене возьмуть до тих сьвятих служебниць. Аби при них бути. Ото для мене післав Бог науку. То на се мені отець місіонар казали чекати до нині. Они вже знали, що мені треба.

Заповіли отець духовний складку на тоті дівчата. А мені сльози стали в очах. Ідуть они з проповідальницями і питають: „Ти знов чого плачеш, за Василем?“ — „Ні, ні,“ кажу крізь сльози, „я до тих служебниць і до сповіді прощу.“ Кажуть: „зачекай, там до сповідальниць не доти-снеш ся; вислухаю тебе з боку, коло престола, тільки верну з закритий.“

Вийшли з закритий, сіли з боку коло престола, а я зараз їм до ніг падаю: „Отче духовний змилуйте ся, кажу, возьміть мене, возьміть до тих Служебниць!“ А они кажуть: — Та-ж ти маєш умирати, говоривась мені недавно!

— Уже тепер ні, кажу я крізь гіркий сьміх. — Дурням була. Возьміть мене, возьміть хоч за службу тих служебниць; мушу собі заслужити для Матері Божої.

А отець місіонар увзали ся на мене і кажуть: — Де тобі, дитинко, бути служебницею! Тебе мама вихувала як ляльку, а служебниця мусить тяжко працювати.

— Та я проста дівчина, отче духовний, кажу їм, я до праці ніякої не поліную ся.

А они знов: — Ти, кажуть не навикла на чорний хліб, а служебниця гірко мусить собі на него заробляти а й такого часом не мають.

— Ой, отче духовний, мені дома та-кож не до роскоші було. Возьму кавалочок хліба, тай цілий день в поли роблю.

А они як на то: Яка та твоя робота — сьміють ся з мене, — коновки води не удвигнеш.

А я, як літо так зима ніколи з одною коновкою і не йду до кириць, а все з коромислом. Вмовляю ся з ними, а они все нове знайдуть. Кажуть:

— Спати на голій землі ти не навикла, а служебницям і того часом не можна: цілими ночами при хорих треба сидіти.

А я, як моя братова хорувала, то все сама коло неї робила, а кілька ночий не спала, то Господь знає.

— Боженьку! — кажу їм, — я на все готова!

— І на голод і на холод? — питають ся ще, як би не вірили.

— І на голод і на холод, — кажу їм — я на все готова.

за лікаря Кравченка, а Павло — як Німець каже — hat das leere Nachsehen. — Історія досить звичайна і автор без потреби так широко над нею розвив ся. Однак притім міг автор описати докладніше деякі подробиці, от як знайомство з тітчиною сестрою Олею і Надею. А такий характер Наді і Катрі, що навує мов Немезіс над долею Павла, вийшли блідо. Катрі се жінка практична; она присягає ся, що любить Павла, але виходить замуж за другого. Їй хоче ся, щоб Павло тільки її любив, і тому она ему каже: „Ніхто не посміє тебе покохати, бо ніхто не зуміє так покохати, як я тебе кохаю!..“ Се цілком звичайне балакане жіноче. В дійсності їде єї о се, щоби мати окрім свого чоловіка ще одного трабанта, тому стає єго щастю на перешкоді і своїм поганим впливом нищить щасте і Павла і Наді. Павло характер насивний, він не вміє бороти ся з протівенствами, тільки знає при кінці кожного нового року перечислювати листи Олі і Наді. Ну, се звичайна доля старих кавалерів і Павло може себе потішати тим, що він неодня дійшов до такого кінця..

Про нарис Ольги Кобилянської „У сьв. Івана“ не будемо говорити; его передруковали „Буковина“ і „Діло“, а навіть переложила на польську мову черновецька „Gazeta Polska“. Се вірний образок з Сучави, хоч не один з найлучших, якими О. Кобилянська може поведичати ся.

В авторі „Градобура“ Михайлі-Петрушевичу втратила галицька Русь знаменитий талант. „Градобур“ поданий був на конкурсе „Зорі“ і, як

др. Франко запевняє (Гл. „Зорі“ 1895 р.), був би одержав першу премію, коли-б не кінець того оповідання. В оповіданню показав автор Гната Шутька як мужика всім покритим, котрий нігде не находит свого права і правди. Гнат живе з своїми євєдами в незгоді, часто заходить до коршми, а дома читає різні божественні і апокрифічні твори — а всі ті обставини доводять его всім до божевільства. Ціле село збігає ся дивити ся на него, а він маячить і вигукє на громадську старшину, описав прилюдно сповідає ся. Одужавши почуває в собі надприродну силу і при надходячій бурі своєю молитвою відвертає град — словом, Гнат стає фаховим градобуром. Др. Франко справедливо замітив, що кінець оповідання вийшов так, мов би автор в ту надприродну силу свого Гната вірив, ну а се звісно мусить ослабити вартість оповідання. Найкрасною, а заразом найліпше схопленою з щоденного життя видає ся нам сцена в хаті збожевділого Гната. Змалюванням сеї сцени виказав покійний Петрушевич чималый талант, богато оригінальності і бистро спостережене сільського життя. Жаль, що вчасна смерть підконала молодого письменника в початках его літературської праці.

(Кінець буде).

— І на смерть? — питають ся, — як би де при хорих треба було самій захорувати і молодію вмерти?

— А що-ж, чи була би заслуга для Матері Божої? — питаю їх.

— Се була би найкрасша і найбільша прислуга. І за таку одну Ісус заплатив би найкрасшу заплату.

— То ще й лише для мене, — кажу я — таке я і так жити не хотіла.

— А що-ж родичі твої, — питають ся отець, але вже не так остро, як перед тим, чи вони дозволять?

— Я їх перемовлю, — відповідаю.

А отець духовний тогди на мене довше подивили ся, тай кажуть: — Як так, дитинко, то нехай Господь тебе благословить. Як до пів року не змінить ся твоя воля, а родичі тобі дозволять, то підеши до вашого отця пароха, вони напишуть до мене а я постараю ся, щоби тебе приймили до Службениць Пречистої Діви Марії. — А за Василя тобі не жаль? — Булась вчора при ній?

А мені так відразу стало легко та мило на душі, як би камінь скотив ся з грудий, коли я почула, що вже не противлять ся отець духовний. Я їх поцілувала сердечно в обі руки, і повідаю: — Не жаль, тільки ще на погріб піду.

— Як кажеш? — питають мене.

— Ще на погріб піду з полудня, як будуть ховати; піду з мамою. — А вони знов довго подивили ся тай кажуть:

— От така з тебе службениця: до неба, там де Василева душа, не тягне тебе, а до землі, до тіла ще тебе тягне; не добра з тебе службениця.

А я ціла спаленіла вєтидом, як они мене так аганили.

— То-то — кажу — не вольно мені йти на погріб? Кели так, то не піду, як не вольно.

— Та я тобі, — повідають, не забороняю, але бачу, що ти ще липнеш до землі, до тіла, а службениця мусить розстати ся навіть з татом, мамою.

— То я вже не піду — кажу. А він на мене не буде гнєвати ся?

— Хто? Василь? Ні, він буде радий, що ти більше о душі будеш тямити як о тілі.

— Но, то я вже не піду на погріб.

— Тепер я вже тобі вірю, — кажуть тогди отець місіонар; — бо видиш дитинко хоч би ти й хотіла, то вже не підеши, бо

вже вчора Василя поховали. Ти видко о тім не знала. І в тім є воля Божа: як би ти була знала, булабись може не так слухала нині науки, може би була й не згодилась на службеницю.

А то они чисту правду казали. Ой, де би я була так все тихо вислухала, як би з рана була довідала ся що вже Василя поховали. Була би бігала на цвинтар, можеби й на науку не була пішла. А як они мене підійшли божими словами, щоби мене не засмутити! Мене тільки щось якби раз вколало коло серця, але зараз і переминуло. Що-ж, коли така воля божа, то нехай буде. Я вже службениця — все мені одно.

Докінчила я сповідь; встала така щаслива, така щаслива, якби на ново на світ народила ся. Але при кінці служби божої таки ще раз перетиснула ся до отця місіонара: Чи можна — питаю ся — пійти до Василевих родичів потішити їх; з мамою пішла-бим?

А они кажуть: „Можна.“

Але за решту вже в другім листі розпишу. Яку я ще мала переправу з мамою, з татом, як я ще раз бігала до отця місіонара, то вже все на другий раз.

Від того часу вже дві неділі минає, а я вже пятий день все то списую і списую і не можу списати. Тільки того назбирало ся. А як то все я, бідненька, пережила; сам Господь знає-відає. Та що ще прийде ся пережити? Хто то знає, де тому край? Але кілька разів мені прийде ся тяжко, зараз погадаю: „не годить ся сумувати, бо я вже службениця“, і смуток минає.

Вже той лист я висилаю, а ти, Ганусю моли ся за мене аби того пів року минуло борзо. А як що знаєш за ті Службениці, бо тобі легше довідати ся де що, то напиши мені. Нехай я потішу ся...

(Далше буде).

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна кунити у всіх аптеках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймаати з осторожністю лише флажки зі знаменем охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптека Ріхтера під золотим львом у Празі.

Прекрасна повість Ольги Кобилянської „Царівна“ вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісімки, і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою перекомендованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісті написав Осип Маковей.

„Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленням, як і благородною тенденцією визначає ся дуже поміж нашими новітніми повістями.

Кунити можна в редакції „Буковини“. Тут також можна дістати оповіданє О. Я. Кониського „В день святаї воли“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповіданє Т. Галіна „Перші Зорі“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Кунуйте!

Хто хоче мати
добру і дешеву
МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто кунить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю туку безплатно через цілий рік.

Руськи, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому.

Я поважаюся
В. Данилевич,
машинист у броварі Штайнера в Чернівцях, при уз. залізничній (Bahnhofstrasse) 4. 26.

Літературне Товариство
„РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях,
улиця Петровича, число 2,
має на складі:
„Ілюстровану бібліотеку“
для молодіжи, міщан і селян, редаговану
Омелянном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 7 разом за 7 зр.

3 пересилкою поштовою 7 зр. 30 кр.

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и						Відходять	П о ї з д и					
	поспільні			особові				поспільні			особові		
до Черніацїв							з Чернівцїв						
З Відня, Бракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Сятина	1128	.	.	647	1028	550	До Сятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Бракова і Відня	347	.	.	941	1029	538
З Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	.	.	912	1000	523	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	.	.	717	1048	616
З Новоселиць, Садагури	.	.	.	.	.	1113 950	До Садагури, Новоселиць	.	.	.	.	.	450 621

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейський час різницяє ся від лівівського о 36 минут, а від черновецкого о 44 минут; коли на залізницях є 12 год., то на лівівській годиннику є 12 год. 36 мин., а на черновецькій 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

За редакцією відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по
недільях і святках.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 ар.

Нові вибори до ради державної.

Нині одержали ми з Відня телеграму, що урядова Wiener Ztg. оголосила цісарські патенти, котрими розв'язує ся раду державну і скликає ся нову раду на 27-го марця 1897. Вчора, як відомо, скінчила рада державна свої засідання.

На Буковині — як оголошує Czern. Ztg. — вибори з загальної п'ятої курії відбудуть ся 4-го марця, з міст 12-го марця, з палати торговельної і промислової 14-го марця і великої посілости 15-го марця с. р.

Близші дані подамо на другий раз.

ЗАМІТКИ.

Читаємо в 1. числі „Зорі“ 1897:

Всіх прихильників нашого Наукового Товариства ім. Шевченка, а передовсім наших закордонних земляків, неспокійних о дальшу долю Товариства і его наукової діяльності, можемо успокоїти вісттю, що діла ідуть своїм ладом даліше і з жадного боку нема ніякого небезпеченства. Від Нового Року не друкує ся в друкарні Товариства жадна політична часопись. „Дзві“ і „Свобода“ друкують в друкарні Станіславській, „Правда“ в друкарні Шийковського (так само й „Руслан“), а „Батьківщина“ перестала виходити.

Записки читателя.

(Про „Зорю“ за 1896. рік.)

(Конець.)

З праць, які були подані на згаданий конкурс „Зорі“, виаруковано ще Милона Кордуби „Бобо.“ Фабула взята з життя галицького духовенства. Попович Роман, молодий медик, поїхав до свого вуйка, сьвященника-аристократа, і залюбив ся в его доньку Маню. Она з ним лише фліртує, і коли Роман задля родинних обставин пішов на богословіє, виїхав заміж. — Річ се досить часта і оповідане остало б незамітне, коли б не те яро змалюване жите сьвященника-аристократа. Автор виказав всі погані сторони того життя: інтесесний і Ярослав, котрий вже яко ученик третьої класи гімназії ої вчить ся тапців, а яко 17-літній хлопець „перелюбив“ уже 20 панночок; він виразді в школі зле учить ся, але за те добре знає, які капелюхи для пань тепер в моді... О. Лука се — як каже сам автор — „тиа галицької пошівської аристократії“; він все дивить ся за добрим заробком, заходить ся богато з панями, належить до знаних „rozgadanych proboszczów.“ При добрій знаменитості автора з життям галицького духовенства виїшли

Еміграційного агента увизили 19-го с. м. в Лужанах в особі 24-літнього лісового практика Нестора Березана. Він намовив 60 родин з Лужан і кількох селян з околиці вивандрувати за море. Кілька годин перед арештованем Березана прийшло 60 мужиків з Лужан, Ревної і околиці до краєвого правительства в Чернівцях з просьбою о дозвіл їхати до Канади. В правительстві витолкували їм справу і відмовили дозволу. Годі витолкувати нашим людям, що нігде не ростуть грушки на вербах. Розумного голосу не слухають, а дають себе туманити леда якому обманцеві.

Вже нераз ми писали про недолі емігрантів, але подамо ще і нині голос американської рускої газети „Свободи“, що виходить в Пенсильванії. Ось як пише „Свобода“ в тій справі: Про еміграцію мало якого чути, хотів агенти не сиплять і знов звивають ся межі народом. Мабуть з весною нарід знов ся зворушити, як передновок притисне. З Бразилії вертає сила людей і не можуть наоповідати ся про те, яку біду там перебули. Они зголошують ся до австрійських консулів і ті пересилають їх даліше до краю. Наші люди вибирають ся звичайно до провінції Парана в Бразилії. Тимчасом ще в червні видали тамонній власті право, що нікого з Галичини не впускають до Бразилії. Агенти затають перед селянами сей заказ, або й кажуть, що то пани так тільки дурять. Селянин вірить жидови, приїде до Бразилії, а власті не пускають. Найбільше зля наробила фірма Міслера в Бремі. Михайло Яникий з Пробіжної зізнав, що в Бразилії чекають селяни наші на грунт ібаний рік та не можуть дістати его. До краю доходить вісти добрі в той спосіб, що емігранти висилають їх на руки агентів, а ті їх фальшують. Агенти вмовляють в людей, що почта вислає тільки такі листи, котрі они надають.

Бразилійське військо змушує емігрантів, щоби они віддавали їм свої жінки і доньки на любовницю. Молодих емігрантів затають до війська. Нужду в колоніях тяжко описати, спека нечувана, а наші люди дуже терплять від укушеня великих їдовитих мух: тіло пухне і роблять ся рани. Жовніри б'ють і рабують людей. Емігранти живуть в шаласах; колоністи цілими громадами покидають свої ґрунти. Заробок знайти тяжко, бо наші люди не знають тамонньої мови. В серпні приїхало до Монтевідео (Ураґвай) 50 люда зі збаражеского і скалатеского повіту. Они їхали властиво до Бразилії, але корабель висадив їх в Ураґвай, так агенти умисно зробили. Консуль в Монтевідео умістив їх в домі шупасничім, бо почали жебрати по улицах. Ураґвайці не хотіли темних наших селян прийняти, тож якого з тяжкою бідною консуль потрапив часть до Бразилії а часть до Аргентини вислати. Рівнож і в Канаді зле поводить ся нашим емігрантам. По дорозі злодії їх обрабовують, по готелях і урядах еміграційних обдирають. Агенти замість до Канади відправляють емігрантів до Георгії, де горячо і земля пуста. Міністерство справ внутренних в Канаді пише, що наші люди в Манитобі знаходять ся в крайній нужді, а правительство мусить їх через зиму прокормлювати, як диких Індіан. „Свобода“ остерігає, щоби ніхто не важив ся пускатись до Канади без грошей на подорож і на загосподароване, а вже ніколи в зимі, хотів би мав подостатком грошей. Агенти з Бреми і Гамбурґа а навіть з Італії розсилають листи по Галичині і Буковині і вербують селян до провінції Minas Geraes (Бразилія), де вже наших емігрантів неминуха смерть по році або двох роках невідличної безплатної роботи під нагайками плантаторів.

Від 1. січня с. р. стала виходити в Чернівцях газета для робітників під назвою: Volks-

сі образки вірно. Теңденннн оповідання: виставити на позорище те адеморалізоване жите пана-аристократа і его родини — дуже на часі і ми мусимо редакції „Зорі“ подякувати, що она не вагала ся видрукувати се оповідане.

Переходимо тепер до оповідання Володимира Левенка „Per pedes apostolorum“, образка з життя православного духовенства на Україні, котре для буковинських читателів мати ме спеціальний інтерес. Спосіб писаня д. Левенка не вичне нам сподобав ся; бракує в цілм образку тої живости, того життя, що удержує цікавість читателя аж до кінця оповідання. І мова не зовсім чиста. За те образки і характеристика поодиноких сьвященників описана подрібно і — оскільки можу судити — вірно. Зміст такий: О. Макар хоче для свого сина, неуча, котрий не може відповісти невеликим вимогам в школі, але за те вмє і добре горівку пити і по досвідках байдикувати, випросити в консисторії парохію, отже їде з цілою родиною в губерньське місто і загощує до кількох батюшків, забавляє ся у них, а при сій нагоді довідуємо ся про жите-буте православного духовенства. В консисторії о. Макар кунив для свого сина прихід і дав для духовних зверхників нир.

Коли судити після опису автора, то всі православні духовні, почавши від звичайного батюшки аж до консисторських совітників тільки

знають нарід здирати, брати хабарі і забавляти ся при скляничці, а лишне сказати, при фляшці горівки. Коли инді трафить ся енерґічна добродійка, котра збиває грошки для своїх доньок, то батюшка хитрить, от як о. Макар Калитка, аби лишне виманити гроші на горівку. Аби дістати який добрий прихід, такий батюшка не соромить ся писати на свого товарища по чину доноє, що він „не нюхає, що є в повітря“ і т. п. Такі та инші погані вчинки їх пояснюють ся почасти їх низькою освітою: они бувало ставали батюшками виросли з дяків. Але коли „людина проворна, з глуздом, та ще на мазі, скрізь і влізе і виїзе і без перешкоди і пригодно.“ Ось ціла мораль, якою має верувати ся православний батюшка на Україні. Правда, є між ними і такий як от о. Каленик Трубайло, що не обдирає нарід, бо его житеві вимоги малі та й то він би не від того, коби лишне розумів добре, як до того взяти ся. Коли батюшка не приятельствує з фляшкою, та все лишне думає над тим, як би дістати ще хітний прихід, от пр. о. Єзекііл Буяновський. Всякий спосіб добрий, аби лишне дойти до своєї мети і так вкінці навіть правий о. Теңдінний мусить зійти з праведної дороги. До того соромного стану православного духовенства чимало причинило ся саме російське правительство. От як навчає о. Єзекііл: „Треба тільки, щоб людам здавало ся,

presse. Редакция домагає ся головно, аби робітники на Буковині працювали лише по 8 годин в днину і мали більшу плату, то тогди будуть мати більше часу думати над своїм станом та наукою. З дописів із Серету, Гурагумори, Рускої Молдавиці, Сучави і Вижиці видно, що на Буковині найбільше робітників — то Русини і Волохи, котрі не вміють по німецьки і до котрих післанці від черновецьких робітників мусіли промовляти по руски або волоски. На Буковині найбільше робітників у трачках. Розуміє ся, що по селах робітники на Буковині і слова не знають по німецьки, тай у самих Чернівцях по німецьки знає лише невеличка частина лїпше платних робітників, а гірше платні денні зарібники — Русини й Волохи. Супротив того, як справедливо замічає львівський *Robotnyk*, робітницька газета в німецькій мові не може мати на Буковині такої ваги, як би мусіла мати руска або волоска газета для робітників. Львівська руска газета, що зве ся *Robotnyk*, обіщує займатися буковинськими робітниками. Редакция сеї газети знаходиться у Львові, пасаж Гавсмана ч. 8., поверх другий.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 23-го січня 1897.

Агенція „Дністра“ для Чернівців і околиці надіслала нам отсе писмо з просьбою о поміщене. „Маю честь повідомити поважану руску публіку, що агенція тов. взаїмних обезпечень „Дністер“ знаходиться в Чернівцях при улиці Атласа ч. 1. Заразом запрошую всіх поважаних родичів, що ще не забезпечили свої дома, або забезпечили їх в якім иньшій, неруським товаристві, щоби зволіли приступити до нашого одногового товариства взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові. Наше товариство „Дністер“ подає ті самі користи, як кожде иньше товариство обезпечень, а навіть і більші, та ліквідує шкоду в випадках нещастя дуже скоро і сумлінно. Про се свідчать часті подяки забезпечених в „Дністрі“ погорільців. А друга користь з тов. „Дністер“ є та, що оно опирає ся на засаді взаїмности і користи з тов. „Дністер“ не йдуть в чужі руки, але лишаються в руській суспільности. Нарешті я признаючу половину мого чистого доходу, який здобуду через обезпечення Русинів за рік 1897, на будову Народного

Дому в Чернівцях. Чим більше буде обезпечень з Буковини, тим більший даток прийде на сю дорогу нам ціль. Для того обезпечайте ся Русини громадно і як найскорше в нашім руським товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“, а я готов кожного часу служити вам в справі обезпечення і уділити всяких пояснень. — З високим поважанем *Корнило Салабан* агент „Дністра“, при ул. Атласа ч. 1.

Про бесіду посла Цуркана помішають вчорашні „*Bukowiner Nachrichten*“ дописи одного учителя, в котрій виступає против румунізаторських забавіг „реакційного, дряхлого посла митрополичої консисторії“, а відтак говорить ті слова: „Чи не піднесло ся високо шкільництво в нашім ріднім краю, відколи п. Тумайрж взяв шкільництво в свої руки, та відколи інспектор Попович допомагає ему яко референт в справах народних шкіл? Чи ми не поступаємо скорим кроком на тім поли, так що незадовго будемо могли сказати зі взгляду на число шкіл, на їх розширене і вивіноване зверха і з середини, що ми перенесли Буковину, бодай під взглядом шкільництва, з „центральної Азії“ до середньої Європи? Але що те все значить! Тут не бажують видіти діл, не хотять дивити ся за успіхами, тут не ходить навіть о особу, але розходиться о Волоха і о нічо більше! Коли підносив хто коли небудь в радї державній неоправдані жалоби, чорнив несправедливо особи, то певно не так безпідставно, як посол др. Цуркан супротив краєвого інспектора Тумайржа і інспектора Поповича. Учителі мусять відверти напасти др. Цуркана і просити его краще, щоби перед своїм порогом замітав сьміте. Школа єсть священню і єї не повинен нападати др. Цуркан, а учителів, яко робітників в виноградї господнім, мусить він також пошанувати.“

Про лихву говорив п. Н. Вахнянин при бюджеті міністерства справедливости дня 18 січня. Она, каже, виступає в різних видах і точить живі соки нашого народу, селян і маломіщан-ремісників. Крім лихви грошевої практикує ся в Галичині лихва збіжєва, полем, роботою, живністю і товаром. Закон против лихви з 1877 р. уміють наші домородні лихварі обходити на всілякий спосіб, а злочин той уходить їм по більшій часті безкарно. Бесідник обчислив, які величезні зиски тягнуть лихварі товариші іменню в горах з наших селян і поставив резолюцію, в котрій визнає ся правительству, щоби в найкоротшім часі предложило радї державній проект до нового закону проти лихви, іменню в тім дусі, щоби поняте лихви розширити, а кари на лихварів заострити. В другій часті річі зажадав пос. Вахнянин від міністра справедливости, щоби він судам галицьким і буковинським пригадав всі ті розпорядження міністерствальні, які від 1852 — 1869 видано в користь уживани

язика руского в судах галицьких і буковинських. Наколи на яким поли управи язик якогось народу має право бути уживаним, то іменню на поли судівництва. Згадані розпорядження не виконують ся в Галичині повсюди і в відповідних розмірах. Міністер видав минушого року на жадане постів руських розпоряджене що до написення руських на судах, а мимо сего не було у нас питання Піранського. Оба народи в Галичині суть на стілько політично зрілі, що і згадану пригадку міністра що до прав язика руского в судівництві край прийме радо.

Річ пос. Вахнянина зробила в палаті дуже велике вражінє. Як зразу лише мірна частина утомлених послів прислухувала ся виводам посла о лихві, так по кількох реченнях цікава тема, зіставлена дуже наглядно і ілюстрована фактами драстичними, виголошена з первою, знадила дуже значне число слухачів з всіх стороництв. Річ перебивано дуже часто виразами счудованя, що можуть в якімсь короннім краю істиувати ще такі сумні і неправильні відносини суспільні, іменню лихва, що так естетично руйнує нашого селянина. Річі прислухували ся з увагою і міністри Гайспах і Ледебур. Посла изгороджено оплесками і гратуляціями. Міністер справедливости заявив сейчас по річі послам Вахнянини і Бараньскому, що не мал поняти о тих аномаліях в Галичині і що сейчас звелить розсліджувати справу лихви, щоб окремою уставою спинити лихо. Посли словінські в приватній розмові замічали, що подібні відносини панують і в полудневих словянських краях.

Дрібні вісти. Вчора відбула ся на нашім університеті промоція Карола Морвіцера на доктора прав. — Габілітацію др. Кирила Студинського на доцента рускої мови і літератури в ягайлонській університеті в Кракові затвердив міністер просвіти. — Дня 2 лютого відбуде ся в Коломиї вінчанє п. Богдана Ленського, учителя гімназії в Бережанах з панною Александрою Ленківною, дочкою о. Николая Ленського, катизита гімназійального в Коломиї. — Товариство „Дністер“ потребує до свого бюро 1) двох писарів 2) помічника до бухгалтерії 3) урядника до маніпуляцій. Подана до 10 лютого (Львів, ринок 10.) — Добра Бабин власність Евгєна Зетти виставлені на публічну ліцитацию на день 23. марта і 27 цвітня в краєвім суді в Чернівцях о 10 год. рано. Ціна виклична 60,701 зр. 30 кр. вадієм 6,100 зр. — Реальність Івана Бабюка в Руськім Банізові ліцитує суд повітовий в Вижиці дня 25 лютого і 1 цвітня о год. 10. Виклична ціна 852 зр. 50 кр. вадієм 85 зр. 25 кр. Кімполонгський суд повітовий оповіщає кілька ліцитаций на реальности довжників — жидів за претенсії прав. бук. фонду. — Соїм долішнє-австрійський ухвалив не приймати жидів до степографічного бюро соймового. До тевер було там 9 жидів а один християнин.

що ви соромитесь рідної (рускої) мови, щоб і люди за вами соромили ся та цурали ся єї.“ Далі він радить, як треба писати доноси про „сепаратизм“, про українство, не шадити своїх товаришів і т. д. Що-ж дивного, що при малій освіті і деморалізуючій впливи раду і духовних наставників всі батюшки покораються ся страху ради тому напрямови і асимілюють ся з часом цілковито! Що-ж дивного, що більш путниця людини не може такого батюшку поважати (ось як лікар Новітінний) і що треба слухати таких слів: „То правда, що духовенство (православне на Україні) то аєсь сьміте і що-ж там дивного, бо чи-ж можливо, бувши цоном, лишити ся чесною людиною!“ Се так говорить ся про вплив раду російського... Зовсім подібні до звичайного батюшки консисторські советники, котрі за 25 карбованців — мовляв на „церковній требі“ — і забаву на коніт о. Макара не можуть відмовити его синові приходу.

Образок се поганний, відрізняючий, але мабути не дуже відмінний від правди. Що таке духовенство не може на нарід мати уморальняючого впливу, не потребуємо додавати...

З історичного оповідання Мордовцева „За українську дитину“ довідуємо ся дещо про жите Запорожців, їх жите в таборі і підчас походу. На початку оповідання ми дізнаємо ся про звичаї українського народу в сьвято Кузала. Як на вузкі рами, у які ш. автор скунив так

богаті образки, вишица цілість досить ясно, хоч характеря головних осіб трохи за слабе означені. Замітимо ще, що се оповіданє перекладено на нашу мову д. Цезар Біліло.

Згадаємо ще В. Масляка „Кістяги Гольбайна — Аристократи.“ Автор мав на меті зобразити (подібно як Кордуба в „Бобо“) галицького сьвященника аристократа.*

Оттак в дійстві до тої мети, яку собі поставив на самім початку сих заміток, іменню списав вражіння, які виніс при читаню „Зорі“ за минулий рік. Вражіння не виніли все радісні, та все таки переважєє задоволенє з красних оповідань недоволенє з поезій. Ще раз повторю, що до сего відоводеня на жалє дуже обмаль причинили ся галицькі письменники і цілком справедливо можна про сей минулий рік сказати, що він визначив ся — маючи очевидно на увазі „Зорю“ — духовною безплодністю галицької Руси. Редакция „Зорі“ виравді старає ся розбудити більший рух в безетристичній своїм конкурсам, але в них уступають початкуючі таланти галицькі випробованим вже українським письменникам. І нічо дивного, коли наші письменники з австрійської Руси (кромі кількох) уважають своє занятя радше забавкою, як роботою

* Про ті замітні мові почини В. Масляка (під доск писав головню поезію) буде у нас мово окремо. — *Ред. Буковини.*

поважною і потрібною не менше, як політика. В розмовах і товариствах письменство трактує ся як щось лишнє; а нікому й через думку не переходить, що ми не маємо на всій Україні-Руси хоч би громади, зложеної з єотні людей, котра мала би вироблені якісь означені уподобаня літературні і їх підтримувала. Політичні часописи вже мають свої то більше то менше зорганізовані громади; а *Зоря* належить так до всіх, як і до нікого, т. є. потреби єї ще не відчувєє сильно жадна більша громада людей. Я не хочу тим дорікати котрій небудь редакції „Зорі“, стверджую лишнє факт, котрому заминали наші ділеганти-письменники. Що так не повинно бути, се певно кождий зрозуміє; а коли так, то на часі було би брати ся до сеї справи поважнїше, а не лиш так собі з легкої руки...

Подивляючись наукові і історичні статі на боці, бо они виходять поза межі сих заміток, хочу ще зробити кілька заміток в справі віддаї критики і фейлетону.

Безперечно дає ся в руській літературі дуже прикро відчувати брак зорганізованої літературної критики. Не маючи до розпорядженєти особного органу для критики, можна-б надіятись, що хоч в „Зорі“ найдуть ся про всьвітній видатнийший літературний твір критичні замітки. Та хто сего надієв ся, запис ся дуже. Галицькі письменники і читаюча публіка, коли що читає, мовчить і не поділить ся з загальною

Склади. На Народний Дім зложили далі надучит. Ів. Бажанський з Вікна 1 зр., учит. Сид. Годованський з Лукавця 5 зр., учит. Юр. Шербановський з Лукавця 1 зр., колядники читальні „Рускої Бесіди“ з Садагури 2 зр., п. Дя. Гринчук, купець з Садагури 1 зр., із складки на товариських сходинах в Народнім Домі в Чернівцях 1 зр. 30 кр. — разом доси 68 зр. 22 кр.

Хто скорше? Кілько ви потребуєте часу, щоб убити ся? — Не більше, як двадцять мінут. — Двадцять мінут! А я готов за п'ять, як встану з постелі. — В такий раз мій собачка ще зручнійша. Она встане, протягне ся, страєє ся і вже готова до виходу.

Телеграми „Буковини“.

З дня 23-го січня 1897 року.

Відень. „Wiener Zeitung“ оголошує цесарський патент, що розв'язує теперішню раду державну і зараджує нові вибори.

Відень. Другий цесарський патент екликую нову раду державну на 27 марця 1897.

Відень. „Wiener Zeitung“ оголошує закон дотичний змін в постановах додатку до уставу виборів до ради державної в Буковині.

Відень. Палата панів приймала бюджет і всі правительственні внесення з послідних засідань ради державної.

Відень. По вичерпанню дневного порядку говорив на закриттє президент Хлюмецький і зібрав разом усіх роботи теперішньої ради державної на полі реформи виборчої, промислових і торговельно-політичних законів, комуникацій, реформи податкової, законів для убогих і для познішення домі робітників. Відтак вручили відпоручники майже всіх політичних партій на знак вдячності і пам'яті інтуїцій, золотий дзвінок президенту, а гр. Гогенварт звелічав при тій нагоді его заслуги для ради державної через безпартійне, справедливе ведення і обставане за повагою і значінем нарад парламенту.

своїми увагами; так вийшло, що ні про повість Кобилянської ні про повість Чайківської читателі „Зорі“ нічого не довідали ся.*) Шкода виходить тим більша, бо се неіменні мусить знеохотити... За те Українці про кожну книжочку, не раз і маловажну, дають вістку і так ми скорше знаємо, що пишуть Українці, як що творять наші галицькі Русини в літературі. Се велика недостача, котрій на будуче повинна редакція „Зорі“ — як тільки зможе — зарадити вже в інтересі самої газети.

При зівні згадаємо ще про фейлетони в „Зорі“. Свого часу, 1894 р. та на початку 1895 р., мали читателі „Зорі“ нагоду в кождім числі прочитати фейлетон про сучасні справи. Коли вже сам зміст цікавив, то чинив се тим більше здоровий гумор і ясен погляд, які пробивали ся з фейлетонів. В 1895 р. утратила „Зоря“ свого фейлетоніста, а его заступив др. Щурат. Та він подав лиш кілька фейлетонів і покинув. А шкода, бо ся рубрика в „Зорі“ мала все своїх читателів.

Ст. Кр.

РЕАКЦІЯ.

(Нарис).

Оля була в своїм часі справдішньою окрасою нашої охрестности. Як я її тільки побачив, зразу пригадалась мені пісня: „в нас дівчата всі хороші, коса з довгим волосом, очі чорні, брови чорні, личко як кров з молоком“ та здавало ся, що ся пісня зложена спеціально для сеї красавиці. Всі її рухи, вся стать була для мене незвичайно принадною. В палких її зіницях почув я наче магієс... а як побачив, що й вона від часу до часу звертає на мене увагу, а при забаві в пташка одного вечера аж два рази мене вибрала, хоч було багато інших молодиків — в мой думі розпочав ся неначе якийсь переворот. Я намагав ся від тепер як найчастіше стрічатись з Олею... „Звісно, Оля найгарніша у нас дівчина, живенька наче вівірка...“ отже в її товаристві найгарніше можна забавитись,“ думав я не раз, здаючи собі справу з сего небувалого доси у мене нахилу до „вивірок“. Але згодом прийшлося мені викинути з свого словари вираз „нахил“, а вставити на его місце інший більше відповідаючий вже тепер мой фільозофічній мудрості... себ то вираз „любов“. Тепер Оля стала в мой очах не тільки красавицею, але справдешнім божиком. Всі її рухи, всі слова її — хоч не дуже то з них виділа божеска мудрість — здавали ся мені просто ідеальними. Я, що доси насміював ся із всякого боготворення дівочої краси, став тепер дійсним рабом божка кохання. Сиричичила ся до сего мабуть й ся обставина, що я, студіюючи в Кракові медицину, міг тільки підчас свят або вакацій бачити свою красуню.

— Але-ж кажу тобі, Славко мусів десь по уха залюбити ся — говорив бувало при мені шуткуючи оден з мойх товаришів, — таж він верзе про якусь пиятонічну любов, про якісь божества в спідничках, а перше сам з того насміхав ся... Я признавав в душі правдивість слів товаришів, але не бив ся в груди, бо соромно... якось було признати ся до такої неконсеквенції. Не раз у мріях бачив я свою прегарну Олю, стискав її маленьку ручку, цілував її ніжні уста — але на тих гарних мріях і кінчило ся. І став я вважати поцудуй чимсь таким, за що варта хоч би усе жите віддати. Я не бачив біля себе нічого, в мой уяві ясніло лиш се маленьке божикце — а почував якусь дивну сирагу і думав, що оден поцудуй в силі її погасити.

Але небагом ми зійшли ся з Олею близько, похвалили ся посподу своїми знадобами лексикальними — я найшов вижидану взаємність. Перший поцудуй переніс мене справді в райські країни. „Der Kuss ist der Reim im Gedicht der Liebe! се святі слова,“ думав я собі, вертаючи домі з такої любовної стрічі... Так бавив ся я сею любовю ледви чи не рік, а там і почав від неї злегка віднекувати ся; скоро сирага заспокоїла ся, я більше не почував її. Поцудуй втратив з часом в мой очах принаду, краса дразнила виравді змієли, але тільки змієли, душі не давала нічого нового. Отже я став в своїм поході вертати ся. При тім заприштував, що Оля, побачивши зворот в мой поступованю, стала чим раз віддаювати ся від мене, значить: вона вважала всю нашу любов нічим більш як забавкою. Се було мені на руку — бо звільнило мене від усяких клопотів. Згодом я розстав ся зовсім з гадками про любов. В своїм пам'ятнику з того часу записав я ось що: „В правдиву любов не вірю. Се недосяжний ідеал! Жінка спосібна до любови — то видумка наших мрій. Такі-ж декорації любови як поцудуй, ласки жіночі, м'якоти поти, поки їх не досягнеш, а там тратять свою принаду.“

Прийшовши до такого пересвідчення і кидаючи раз на все (як мені здавало ся) прокляти на бога кохана, розпрощав ся я з Галичиною та переїхав на дальшу науку до Відня. Інших людей, інших звичай, словом нове жите став я тепер спостерігати і переживати і викинув з голови навіть спомини про свою минулість. При тім займав ся своїми студіями, котрі мене на якийсь час ще більше роз'єднали з давними мрі-

ями. Часом тільки докоряв я себе, що поступив мабуть не зовсім коректно, покинувши дівчину... Але знаходив оправдане в поступованю Олі, що сама від мене відчужила ся. „Коли-б она була остала при своїм, я не міг би всего зірвати... а так... вона прецінь сама усе зірвала...“ Між тим звістили мене, що Оля віддала ся за якогось питомця — і се усунуло всякі сумніви про коректність мого поступованя.

В тій самій камениці, що я, мешкав мій товариш Німець, що звався Штольц. Скоро я з ним познакомив ся, він став до мене заходити та запрошував мене до себе. Штольц мешкав у родичів. Сімя їх складала ся із чотирох осіб: двоє старих, син і дочка, дівчина менше більше вісімнадцяти літ. „Фрайлайн Резі“ пригадувала мені в дечому Олю, тільки будова її тіла більше симетрична, черти лица виразніші, мають вираз більш інтелігентний. Чорні живенькі очі, що хотіли немов в душу заглянути, пригадували також мою давнішу любов. Але очі Резі видавали ся мені якимсь привітнішими, щирішими та сьміливішими. Се — о скільки я пізнав — взагалі прикмета віденьських жінок, що не знають тільки конвенансових приписів, як у нас в Галичині. Але про те я до Резі відносив ся дуже холодно: балакав з нею усього тільки, що сказав „guten Tag“ — часом лиш з konieczности перекинув ся кількома словами, але таких злучаїв було мало.

Так прожив я до весни. Настав цвітєнь, час усяких прогулок до Шенбруну, на Каленберг, до Пратеру і т. д. Однак мене якось не тягнуло туди, я тепер більш чим звичайно займав ся наукою та студіював попри медицину також фільозофію. „Знаєш, Славко! їдмо десь до Venedig in Wien, бачив програму дуже гарна! варто бути,“ промовив до мене товариш підчас обіду в реставрації, в котрій ми звичайно сходили ся. „Не можу“ відказав я „їду нині на поноудневні виклади Йодля über die Schopenhauer'sche Philosophie, хочу пізнати его методу, а ще, бачиш, его не слухав...“ Виклади кінчать ся о 7-ій, отже заки я налтагну до Пратеру, буде запізно... Точно о назначений годині явив ся я в саль. Однак тут професори не з'являють ся свого „akademisches Viertel“ — значить випадало ще чекати 20—30 мінут, тим більше, що се мали бути двогодинні виклади. Та ледви я сів, — дивлю ся: входить Резі. Я притаїв ся, неначе не бачу. Вона мабуть також не спостерегла мене, сіла в ту саму лавку. Якось нехотя зіркнув я і стрінув ся з її поглядом... ми поздоровали ся і зніла ся між нами, мала зразу, розмова. Ся стріча була для нас обоїх несподіваною. Ми заговорили про фільозофію, про питаня соціальні — розмова наша де-далше ставала живішою. Я мав перед собою не галицьку гуску, що не знає нічого більш балакати як про моди, танці та забави, але людину справді освічену, що уміла похисувати ся всякими, доступними їй скарбнинами науки. Тут вперше в житю довелось мені говорити з жінкою, що знаєм своїм мені справді заїмнувала. Інтелігенція, здоровий погляд на світ, та природність, ні в чім не видко сеї штучности, що у наших галицьких недоуків. При тім всім Резі — дівчина дуже палкої вдачі. Ми обговорювали не одну справу, спорили й згоджували ся в різних питаннях — лице Резі набирало від часу до часу червоної краси, і тоді здавало ся воно мені таким приємним, як ніколи перед тим. Так розговорюючи по викладах проходжували ся ми ще якийсь час по університетських коритарах, описав-ж відвів я Резі домі.

З того часу ми чим раз частіше стрічали ся з молодію Німкеню, відбували спільні прогулки, ходили на виклади і т. д. Предмет наших розговорів чим раз більшав і переходив різні аззи. Спершу говорили ми про справи загальні, відтак про чим раз ближші нам, а остаточно забалакали й про себе. На сій точці ми не спорили... Ми згодили ся... Я полюбив Резі горячо і она мене також. Я почував себе незвичайно щасливим, бо знесав серце людини інтелігентної, що не раз зуміла душу мою, остуджену скептицистичними теоріями, справді зігріти. — Палка Німкеня, се цілковитий контраст до найвної Олі, у котрої любити мож було хіба те крутєньке личко.

*) Аж в числі 1-ім „Зорі“ 1897, яке ми нині дістали, находимо критичну оповістку на „Царівну“ О. Кобилянської і „Перші Зорі“ Т. Галина. Дай Боже більше такого. — Ред.

Так прийшло ся знов змінити свої погляди в тім напрямі, і се зазначив я в своїм дневнику під іменем „реакції“.

Відень.

Р. Висовский.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на втиранє: по ціні 40
кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
аптеках. Просимо жадати сей загально
улюблений лік просто під назвою
Ріхтера Liniment з котвицею
і приймати з остерожністю лише фла-
ки зі знакам охоронним „Котвиця“
бо лише ті правдиві.

Аптека Ріхтера під золотим лвом у Празі.

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ
ПОВИННА НАХОДИТИ СЯ

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством
„Просвіта“, а виконана в літографічній закладі
Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарська ціна карти, накле-
єної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр.,
а для членів „Просвіти“ і передплатників
„Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пе-
ресилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Льво-
ві, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте
чимскорше!

Приватна клініка хірургічна
(Приватна лічниця операційна)
Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО.
емерит оператора ц. к. хірург. клініки університетської
Бімарта-Гуссєнбєра у Відні
находять ся
в Чернівцях, уліця Мецгєра ч. 25.
В справі приймає хорих і інших інформацій
треба удавати ся до управителя приватної клініки д-ра
Квятковського в Чернівцях, уліця ратушева (дім Вішоф-
фєра.) (64—100)

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

Прекрасна повість Ольги Ко-
билянської „Царівна“ вийшла
накладом „Буковини“ окремою
книжкою, котра має 424 сторін,
вісімки, і коштує лише 1 зр.
20 кр., з пересилкою nereкомен-
дованою 1 зр. 30 кр., з рекомен-
дованою 1 зр. 40 кр. Передмову
до повісті написав Осип Маковей.
„Царівна“ так своїм змістом,
артистичним обробленням, як і бла-
городною тенденцією визначе-
ся дуже поміж нашими новітні-
ми повістями.

Купити можна в редакції „Бу-
ковини“. Тут також можна ді-
стати оповіданє О. Я. Конисько-
го „В день святаї волі“ за
10 кр., з пересилкою 12 кр. і
оповіданє Т. Гаїна „Перші
Зорі“ за 30 кр., з пересилкою
35 кр. Купуйте!

Хто хоче мати
добру і дешеву
МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не
пожадує. Нові продаю дешевше як
всюди, а у використанні, ще добре удер-
жані починаючи від 20 зр. і то за готів гроші і на
виплат. Хто купить у мене нову чи стару маши-
ну, за репарацию не потребує журити ся, бо я ро-
блю тую безплатно через цілий рік.
Русини, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
син і обслужу Вас по братньому.

З поваженням
В. Давиленич,
машинист у броварі Штайне-
ра в Чернівцях, при ул. зе-
дльнїчїй (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Літературне Товариство
„РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях,
уліця Петровича число 2,
має на складі:
„Ілюстровану бібліотеку“
для молодіжи, міщан і селян, редаговану
Омельном Поповичем
року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892,
1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 7
разом за 7 зр.
З пересилкою поштовою 7 зр. 30 кр.

П. Т.
Отримав честь поїхати поштових від-
бирателів, гостей і публіку, що я перебрав істну-
ючий досі під фірмою

АНТІН ТАБАКАР І ГАІНА

склад корінних товарів, вині делікатесів
(заснований 1812 р.),
а окрім того
АГЕНТУРУ І СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН
з дня 1-го липня с. р. і буду дальше вести під
моєю власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку
за доіре, оказане так часто попередній фірмі, і
прошу уклібно, мати те саме довіре на дальше і
для мене, при чім запевняю, що все старатиму
ся задоволити шановних гостей добірними това-
рами найліпшого сорта, низькими цінами і
уважною услугою.

Проту о часті замовленя і пишущь
з поваженням
Стефан Гаїна.

„Дністер“
товариство взаїмних обезпечень
у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство
ассураційне, припоручене Вєч. Ду-
ховеньству і всім вірним через
Вирєсєв. Митр. і Прєсєв. Еп.
Ординарияти всіх трєх галицьких
Епархій, обезпечєє будинки, сєтє, госпо-
дарєкі знарядди, збіжє в зерні і солонї, сєтє
в стогах і будинках против шкід огне-
вих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сєчасно
пожарі, а договори заклучєні з перших Товари-
ствами контрассураційними подєють „Дністрєв“
можнєсть обезпечувати і виплачувати і найкєші суми.

Полїси „Дністра“ приймєє банк красний у Львові
при позичках іпотєчних.

На житє можнєє обезпечити ся через „Дністер“
після всіх можливих комбїнацій в товаристві вза-
їмних обезпечєнь в Краковї, котре дає як найко-
ристїйші услїва і видає полїси і кєтє в руській
язикї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стовари-
шенєє апрєєстрованєє з обмеженою поручєнь, при-
ймаєє від своїх членів і третїх лиць вєкладки до
опроцентованя по 5 процент. Гваранция відкопєтє.
Удїли по 50 корон. Позичка удїляють ся тїлькє
власнєтелям реальностєй, відлїкєніх від тєгарїє, за по-
рукою двох членів. З позичок відлїкєє ся десєть
частєє на удїл.

Зголошенєє о удїленї агєнцїєє в місцєвностєх, до
„Дністра“ не є заступлєний, приймєють ся.

Рух поїздів залізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	Поїзди			Відходять	Поїзди		
	поспільні	особові	мішані		поспільні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Синтиа	1128	657 1028	550	До Синтиа, Коломиї, Ста- ніславова, Львова, Кра- кова і Відня	347	941 1029	538
З Буварешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	912 1000	523	До Глибоки, Сучави, Яс, Буварешту	1203	717 1048	616
З Новоселиці, Садагури			1113 950	До Садагури, Новоселиці			450 621

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечєром до 5 год. 59 мін. рань. — Серєдно-європейскєє час рїхєть ся від
львівського о 36 мінут, а від черновєцького о 44 мінут; коли на залїзницї є 12 год., то на львівскїй годинник є 12 год. 36 мін., а на
черновєцкїй 12 год. 44 мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарєдом Осипа Бучканїча.

За редакцію відповїдає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Старі а молоді громадяни.

(Статя надіслана.)

Вступна стаття *Буковини* з дня 26-го с. м. дуже помітна, а то тим, що в ній д. С. нарікає на нашу руску молодіж, жалує ся на неї за те, що она не ~~іде~~ в парі зі старими громадянами, тільки вганяє за новими гаслами, займає ся все новітніми проектами спасення Руси, а до реальної праці, до роботи не бере ся; значить, що тепер руска молодіж на Буковині жие головню патріотичним „глаголанієм.“ Се дуже важкий закид і коли до того взяти ще, що він не без рації, то сум огортає кожного, хто лише розважно подумає о недалекій будучині, коли та наша „золота“ молодіж має стати на чолі нашого народного руху.

Коли вже д. С. порушив сю справу публично, то думаю, що варто би послухати і голосу молодіж — коли, надійсь, она відгукне ся — і тих людей, що самі недавно належали до того гурту молодих і его добре знають. Се справа вельми важна і всестороння дискусія — звісно, не приєднання і не злоба — може чимало причинити ся до пояснення сеї справи, виказати деякі хиби, ну а пізнане хиб се вже початок до їх направи. Зрештою спонукує мене до сих стрічок ще й те, що децю представляє ся мені, а певно ще й декому иньшому, в троха відміннім світлі.

Ніхто, хто хоче добра молодіж, не буде від неї жадати, щоб она брала актив-

ну участь в політичнім руху, бо се значило-б жадати від студента медицини на першій році доброї рецепти против тяжкої хвороби. Та проте ми в останнім часі бачимо і у нас на Буковині, що руска молодіж чим раз більше займає ся політикою, ставляє „проекти спасення Руси“ і т. п. Се уважаємо забавкою не на місці; забавкою вже тому, що такі проекти остають без всякого впливу на біжучі справи, молодіж дармо тратить добогий час, непотрібно роздражнює ся і сама на себе накликає апатию, бо в молодім віці кожда неудача підтиає крила... Тут конче мусимо згодити ся з Драгомановим, котрий вразно сказав, що молодіж повинна лише приготувати ся до громадської праці.* Коли отже д. С. жалує ся на нашу молодіж, то певно жалує ся тому, що по его переконанню та молодіж навіть не приготувала ся до громадської праці... А се було-б погано, дуже погано і сему лиху треба запобігти завчасу, треба его викоринити з ґрунту.

„Приготувати ся до громадської праці“ — се задача молодіж. Що-ж се значить? — працювати над собою так, аби опісля стати добрим, хосенним членом громади. Се певно у нас кождий бачає, але розходить ся, як приготувати ся? В тім то й цілий сук. Говорачи про руску молодіж на Буковині, маємо на гаді звичайно молодіж академічну, бо з неї рекрутує ся пізніше більша часть рускої інтеліген-

ції. Отже питане виходить таке: як приготувала ся академічна молодіж руска до громадської праці?

Першим ділом кождого доброго Русина-академіка є: вступити в члени акад. товариства і там шукати науки і роботи. Безперечно, член такого товариства може в неоднім приготувити ся до громадської праці, але не мусить. Згадаємо лише на приклад відецьку „Січ.“ В 70-их і ще у 80-их роках она видала багато передових людей, але з часом заснітила ся, стратила свій первісний характер і підупала сильно.* Подібне стало ся з черновецьким „Союзом“ свого часу, але лише на дуже короткий час. Не можна тут не примітити німецького впливу: „Січовики“ і „Союзани“ сходили ся з німецькими буршами і німецькі звичаї скоро прийняли ся у нашої молодіж. На щасте сей вплив у нас на Буковині скоро затер ся, молодіж стала займатися н. пр. літературою — чого найліпшим доказом скорий зріст бібліотеки „Союза“ — значить, розпочало ся дійсне „приготування до громадської праці.“ Але зараз з самого початку показала ся перевага академіків-Галичан, котрі руску літературу ліпше знають, як наші буковинські студенти. (Се наслідок германізаційної системи в буковинських школах!) З того вийшов цілком консеквентно переважаючий вплив галицьких академіків, они надавали

* Цікавого читателя відсилаємо до вірних образків Лавріна в „Правді“ з 1893 р. і до допису про Січ в „Народі.“

* Гл. Народ, 1895, стор. 174.

Діраві черевики.

Образок з галицького життя

Вячеслава Будзиновського.

(Даліше.)

— Жінка. Та оно на біду правда, що жінка. Оно й так між людьми називає ся. Але позовь собі сказати, жінко, що жінка жінці не рівна. Що инше така жінка, що починає ся до домових видатків, а що инше така, що жие з ласки чоловіка і здає его працю. Ти не приєсла мені жадних маєтків, тому й не маєш права мішати ся до того, що я роблю з моїми грошми. Тим менше ще можеш жадати від мене, щоб я тебе дурно годував. Печених годувців без праці не падаєсь у мене. Не внесла ти нічого в хату, тому працюй! Дармо їсти не дам. А до того, що я роблю, тобі зає! От ще й решту виню! — і потягнув з фляшки.

— А я тобі ще раз кажу, що так як доси працювати не буду. Найми собі слугу, як хочеш, щоб твоє корова з голоду не здохла, як хочеш мати молоко, бо я доїти не буду. І варити не буду! Найми собі кухарку.

Стефанишин докинув дрова до печі і обернув черевики другим боком.

— Кухарку наймати? А на що ж я женив ся.

— На що? Щоби жінку мати.

— Га-га-га! жінку, що мене руйнує. А ти знаєш, що мені така жінка до хрону? Ти знаєш,

що кухарка так само зварить, а може ще й ліпше як ти, а менше коштує.

— То ти з мене нічо більше не маєш як з кухарки?

— Ну, що-ж більше, що? кажи! ну, кажи що більше?

Жінка не відповідала.

— Отже я тобі скажу, що без тебе я можу цілком обійти ся. Кухарка заступить мені тебе у всім. Розумієш, що то значить у всім? А ліпша она від жінки тим, що кухарку можна в кождій хвилі змінити, а жінка як до чоловіка приєнитися, то до смерті не можна позбутися того реняха.

Жінка сховила ся і стала перед ним з затисненими кулаками.

— Знаєш! За те я повинна тебе випрати по лещі!

— Але не зробиш того, правда? Бо я би тобі віддав!

— Коли ти маєш такі практичні погляди, то скажи мені, паничу, чого ти властиво женив ся?

— Бо дурень був! Бо ти мене скокетувала!

— Я тебе скокетувала? Скорше ти мене піддурив. Чи ти забув уже, якого я тобі гарбуза дала, як ти перший раз ослідчив ся був мені? Чого-ж ти другий раз їхав ся?

— Се якраз була твоя конкетерія. Для заострення апетиту. А впрочім я не знав, що у тебе така бривда. Я не знав, що ви таке жебрацтво. Я все вірив, що і ти починаєш ся до спільного господарства зними двома, трома сотчинами. Тепер бачу, що дав ся надуті.

— А я... чи я не дала ся надуті? Я думала, що ти щось більше варта як торба січки. Я через тебе в таку нужду попала, в таке понижєне!

— Ого! ти попала? Скажи скорше, що я через тебе зруйнував ся, що знищив свою кар'єру. Як би я не дав ся був тобі обмотати ся, був би напевно оженив ся з Марушаківною. Сама знаєш, як они мене тягнули, як она шаліла за мною. За нею був би я дістав гроші. Она має десять тисячів! Не був бим тернів такої нужди, не потребував би був гнати в таку погань до міста, та ще в діравих черевиках. Диви, які червоні пальці!

— Відколи в тебе така зарозумілість взяла ся? А она має не десять, лише два тисячі, і то вже десь більшу половину розтринькала. А по-друге, она би й не плюнула на тебе, — на професора. Она скорше за якого урядника, якого канцеляриста, або що...

— А хто тому винен, що я лишив ся професором на селі? Хто, як не ти сама? Як не через те, що ти мене за поли зловила? От Лозинська! Як мені накладала ся! Я через її вуйка був би мав протекцію. Був бим давно вже здав виділовий іспит. Нині був би я професором виділової школи, а за яких п'ять літ директором. Розумієш? виділової а не тої хлопської школи! А за ту ласку, що дідом згину, маю піддяувати нікому иньшому, як лиш тобі. Розумієш?

— О-о-о! Она акурат дивила ся на тебе. Не мала би на кого! То лиш а така дурна була, що вийшла за тебе і запропастила свою долю.

товариству напрям, вели провід. Против сего ніхто не може нічого мати. Але на жаль ті Галичани занесли до нас ще і спеціальний bacillus galileicus, себ то: пристрасть і десперацию. Не всі они такі, се правда; але коли хто мав той bacillus, то ширив его! Так бачимо у внутрі товариства малу борбу. Коли возьме верх розвага і такт, то все іде в ладі простою дорогою, молодіж широ працює над розширенням свого світогляду, набирає здібностей до будучої праці. Але що, коли верх візьме елемент неспокійний, заражений наскрізь тим bacillus galileicus? Тоді до него спочатку пристає один-два з товаришів, — прецінь то так вигідно, коли не треба працювати, а треба лише нарікати! — за ними ідуть інші, словом: настає апатія, патріотичне фразерство! настає то, на що жалує ся д. С.

А коли хочемо світла і тії ділити справедливо, то мусимо сказати, що проте найде ся в гуртку молодіжні кількох людей, котрі не піддають ся байдужності, а невтомимо працюють над собою і цікавлять ся всіми справами. Правда они не беруть активної участі в приготуванні і полагодуванню загальних справ, але зважаю на те, що рускі академики звичайно мусять ще заробляти на прожиток! Такий ширий і охочий до праці молодець зближає ся до гуртку старших патріотів, щоб там навчитися чогось путнього. Спочатку він чує себе „не своїм“ і похолодно сторонить, коли не найде ся між старшими патріотами чоловік, що розуміє душу такого молодця, розуміє его бажання, его думки і знає з тими думками погодити свої переконання. Коли найде ся такий чоловік, то з молодця робить ся скоро ширший працівник, громадянин. Але чи все найде ся такий чоловік? Досвід показує нам, що ні...

Коли ми вже заговорили про думки старших а молодших громадян — очевидно не говоримо про різниці що-до основних національних переконань, бо ті у всіх народів однакі — то треба згадати і се, що різниці в тих думках є і повинні бу-

ту! То дарма. Старша генерація вихована ся серед цілком інших обставин, ніж молодіж теперішніх часів, а на різних ґрунтах мусить вижити ріжний бодай в дечім плід. Вирочім суспільність поступає наперед, на верх виходять все новіші питання, нові напрями, отже нічого дивного, коли молодіж в дечім ріжнить ся від старших патріотів; ба, було би навіть зле, коли-б такої різниці не було, як на се виразно вказав Еміль Золя в своїй промові до лондонської молодіжні. Однак є різниці не становлять незглубимої пропасти, бо-ж спільний ґрунт все таки є. Розходиться ся отже о се, щоб виладнати ті різниці, а се можна найліпше підчас спільних сходів, на котрих головні старші громадяни повинні бути толерантними до відмінних думок молодіж братії, напроваджувати єї поступово а не нагло на добру просту дорогу, здобувши собі передовсім довіру молодіжні. Без сего справді не знаємо, як би можна повернути молодіж від пустих фраз...

Те все можливе тоді, коли між старшими громадянами найдуть ся люди, що зрозуміють вповні молоде серце, зуміють своєю толеранцією до відмінних думок здобути собі вплив на молодіж. Коли-ж такі люди не найдуть ся, то серед молодіжні і на будуче вся „робота“ то буде байдужність і фразерство.

Студент.

Поступ між рускими учителями.

(Стаття надіслана).

Кожний учитель кімчанського повіту, що працює довний час на полі народної просвіти, нехай собі пригадає, як то перед кількома роками виглядала наша народна просвіта і яке значіння мала народна школа, а яке має тепер. Мимоволі насуває ся смутна гадка, як собі пригадати тодішні відношення в шкільних і народних справах. Така байдужність була занепадала всім людям, котрих святим обов'язком було, так народною школою як і народом взагалі опікувати ся, що й годі описати. Сьвященникові, котрому головні єї дві задачі були повірені, і на гадку не прихо-

дило пригадувати ся над долею руского народу. Він не розумів, як би той бідинний народ з темноти і духової неволі видвинути. Его стараним було і на жаль ще з дуже малими винятками і тепер є набивати тільки свої кишень. Нарід уважав ся ні за що інше, як за дітину королю. З сєї сторони отже нарід не міг мати надії, колись того ступня культури досягнути, на котрім вже нині стоять просвічені народи. А що майже в кождім селі головою місцевої шкільної ради був сьвященник, то і не дивно, що школа не могла сновняти належнито своїх обов'язків; бо той голова місцевої ради шкільної, що нераз по 20 і більше літ мав ту гідність, був ворогом тої одинокої інституції, що нарід визволяла би з темноти і привела его до самовизнання і людської гідності. Тож і не дивно, коли нераз з неодиких уст, ба навіть з уст декотрих через такі негідні поступки супротив школи адеморалізованих учителів дали ся почути слова, що не треба хлоса учити, бо ему до сани науки не потрібно, він лиш коли темний то добрий, бо як навчив его нисьма, то він перший кине на тебе каменем.

Так із сего видно, що нарід руский між інтелігенцією мало мав правдивих приятелів, тому й відносив ся до неї дуже холодно а навіть і ворожо. Він жив як червас в хріні і мислив, що то так мусить бути і що вже на то уродив ся, щоб его визискували і ним поштуркували ся. Коли було снитати мужика, якої він нації, віри, то він на то лиш знав відповісти, що є християнином, та говорити по мужицьки і належить до волосної віри, бо его він з бородою. Школа була ему неприязнем, так він про неї не знав і доброго слова сказати. Одним словом сумно виглядало так на полі шкільництва як і національності, хоть не можна сказати, що би не було рідких проявів доброї волі і народного почуття між сьвященниками як і учителями.

Не все на світлі має свій кінець, так і наша справа не могла вже довше сном праведних спати. І в наше віконце засьвітало сонце і збудило особливо учителів до співдіяння з нашими дуже заслуженими в справі піднесення народної школи а заразом і народної справи червоноцарями рускими громадянами, на ниві просвіти і поліпшення долі руского народу. І правительством не могло далі терпіти маловаженя школи і нісало, всім поважаного і улюбленого а на полі нар. шкільництва дуже заслуженого мужа н. Ом. Поповича, котрий посвятив не лиш свою знамениту енергію, здібність але й ціле життя рускій школі і рускому народові, інспектором шкіл в наш повіт, що під виглядом шкільництва був дуже незабаний. Уже з его приходом до Кімчани вступив в учительів новий дух. Застаріла метода маловаженя так школи як і народної справи сьо-

От — не лишне було мені вижити за Доцнянського? Такий був залюблений, що хотів навіть для мене зрякати з своєю нареченою. Нині була-б я перша пані в місті. Він має тепер тисяч двіста реньських пенсій і ще якісь додатки. Се як раз тільки, що ти дістаєш за чотири роки. А его жінка! Який она капелюх носить! А тим часом я, пані професорова, ходжу в якийсь старий мити.

Професор лежав уже під ковдрою в ліжку. Его гнівало се, що жінка не дає заснути. А горівка так тяжіла на новіках!

— Було не йти за мене. На тім був би я найліпше виїхав. А як ти прийшла вже до того переконання, що зробила дурницю, то ще час се направити. В остаточнім разі можемо розійти ся в як найліпший згоді. Я щасливий, як тебе не бачу.

— А я ще щасливіша, як тебе не бачу — крикнула жінка, витягаючи своє біле з плахи, бо задила ся в дорогу. — Щобись знав, що іду собі!

— А що ти там витягаєш?

— Як то що? Парасольку. І шпильочки свої ту не лишу тобі.

— Помалу, помалу! Не забувай ся, моя пані! Ти вже не тямив, що я се купив, за свої власні гроші тобі на іменини. Се моя власність.

— Най буде, що твоя! — і відкинула парасольку на бік.

— А плац також я купив.

Хотіла також і плац відкупити. Однак

хвилю надумувала ся. Плац був новий, теплий, а що найважнійше, добре лежав.

— О, що то, то вже ні! Я собі сей плац десять раз заробила. Як би проста кухарка служила у тебе третій рік, так як я служила, була би собі заробила на плац. Я за дурно дойла корову, варила, прала і латала твоє біле?!

— Но-но! Не кричи так. Порахуємо ся. Таку кухарку як ти, а навіть ліпшу, від котрої чоловік не потребує зараз дістати катар жолудковий, можна дістати за 5 реньських і за харч. Ще й в руку подіає. Пять реньських місячно дає за півтора року сто п'ятдесят. А тепер порахуй же, що ти мене коштувала. От хоч би сей плац: 25 зр. А капелюхи, а рукавички, черевники і нудер! А кільки то разів ти була в театрі і на бали! Кільки то разів я тебе возив до матери. Ти думаєш, що віра нічо не коштує? Порахуй, що за кождим разом платити ся дві рогацьки! Як би ми так докладно обчислили ся, вишло би, що ти мені винна з яких двіста реньських, і я тебе не пущу, доки не виставиш мені векселю... Або най чорт бере, най се буде моя страта! Вирочім — заворкотів учитель собі під носом — она сама не буде мала тепер що їсти, то звідкиж взяла би мені віддати.

— Не буду мала що їсти! Думаєш, що тільки в тебе молоком і медом тече? Піду на губернянтку, то певно буде мені ліпше, як у тебе.

— Ніби то так зараз можна місце найти?

— Хто шукає той найде.

— Ба, але зали сонце зійде, очі роса вийдуть. Не знаю, чи у нас дома є коли що в мисці.

— Богу дякувати маю що сиродати. От атласова сукня: сиродам і буду могла прожити що найменше місяць.

— Продаш? То продай мені! Я куплю.

— Ти? А тобі на що?

— То вже моя річ. Вирочім можу заспокоїти твою цікавість. Я возьму собі господино, котра мені тебе заступить. Розумієш?

— А мені що до того? Бері і дві! Сукня коштувала тридцять реньських. Тобі, по старій знаменитості, відступлю за п'ятнадцять!

— П'ятнадцять? А то не мав би-м роботи! За такий зах давати п'ятнадцять реньських! У тебе видко не всі дома. За таку німату? Хочеш п'ять, то купую.

— Я вже і так половину спустила. Не досить, щось мені світ заважає, що я хочеш мене визискати, обнахрувати, обдурити?! Дам за десять. Більше не спущу ані крейцара!

— Шість і ні пів крейцар більше.

— Найшов ся купець, що розуміє ся на такий річ! Вирочім я забула, що то професор. Відки така нужда може взяти такі великі гроші? З тим жебраком нема що навіть торгувати ся! Запалавала сукня в пошестку під подушкою.

(Настає буди).

ро уступила і всі учителі взяли ся до праці рев-но і щиро. Они пригадали собі вскорі свою ви-соку задачу і тепер учать не так, як колись бу-вало, щоби інспектори тільки очи замилити, але взяли ся до праці ревно і з розумінням її вартости. І стало ся правдиве чудо: то що стра-тило ся за більше як двацять літ через не-дбальство і байдужність, поповнило ся за корот-кий час і принесло нам плоди, яких нам наші вороги можуть зазидувати. Короткий час минув, відколи народна школа ділає під проводом інспе-ктора Поповича і его доброго наслідника в с'їм напрямі, а парід уже пізнав, хто ему рад і чим день більше переконує ся о доброжчливости наших народних провідників.

Тож і не дивно, що вороги народа і їх ча-сописи, котрим поеступ і просвіта народа є со-лино в очах, злидають ся на декотрих з проводи-рів народної партії і нищать на них всілякі сплетні і байки. Даремна та їх робота, бо парід уже значно прозрів і пізнав, хто ему приятель а хто ворог. І не довго мабуть прийде ся чека-ти, як ті вороги просвіти щезнуть з нашого краю, а пропадаючи навіть не будуть могли від серця сказати: „Alles verloren, nur die Ehre nicht.“

Д. М—к, учитель.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 29-го січня 1897.

Вчора відбула ся промоція Маєра Ебнера на доктора прав на чернівецьким університеті.

Помер нотар Теодор Прункул в тутешнім краєвім шпиталю.

Лихвар. Що наші селяни більше інтере-сують ся своїми справами, ніж їх провідники інтелігентні, в котрих ідеалом опозиція і котрі по за сям нічого більше не бачать, доказує лист селян з Ясеня, напечатаний в „Народній часо-писі“, котрий служить знаменитою ілюстрацією до бесіди поє. Вахнянина про лихву в Галичині, виголошеної дня 18. с. м. в радї державній. По-даємо сей лист в цілости: В Ясені, повіта ка-луського єсть жид Тодрес Міц і жінка его Пер-ла; обоє дуже тихонькі і мирні, ба навіть ти-хонько живуть. В падолісті 1896 р. закликав того тихонького жидика до суду, і, о чудо — замкнули там до в'язниці, де й до нині сидить в інквізиції, а судня слідчий, п. Охендушко, по-кликнує селян і слухає їх історію про того тихонь-кого жидика. Розказали селяни приметити того Тод-реса: Тодрес дає двоє теляток бідному селяни-нови. Селянин годує тоті телятка. За три роки з тих теляток є дві корови або нара ладних би-лів. Тодди жене Тодрес селянина на ярмарок з тими коровами, продає їх і — всі гроші собі заби-рає хоч згода була, що зарібком поділять ся по половині! Отже то раз лихва! Тодрес дав за двоє теляток 10 зл., а за три роки бере за них 100 або й 120 зр.! — Ей то не лихва! То в Ясе-ни зве ся спізка. Але й Перла через тоті три роки не дармує. Она ходить оглядати свою ху-дібку хата від хати, і так у одного дістане на шабас миску гороху, у другого бобу, у третього пшениці, бульби, цибулі, чіснику, моркви, садо-вини, муни, бриндаї, ба й кусень сала і т. п., а те все даром. З тих дарунків комора та під у Тодреса аж утискають ся та тріщати. То не лихва, бо він не зичить, лиш спізку має. Тодрес присягав в суді 138 разів, а певно, що не фальшиво. Ой ні! Бо він таки позви виточував, що кінче на него присяга винадала. А то ось як: Умирає дїш-ний газда. Остає ся дрібна дїтворя ба й маєток по нїм. Тодрес їде тихонько до уряду парохіаль-ного, платить таксу і бере метрику смерті — ви-водить позов масї на 80 зр., на 100 зр. і т. п., і приходять перед суд, та присягати ему бідачи-скови, бо пнашке нема віри. А чому би Тодрес не присягав? Небіжчик лиш у чотири очі з ним обрахував ся, отже Тодрес справедливо присягає і забирає майно небіжчика, а діти та спадко-емці їдуть в сьвіт за прошенем хлїбом. Отта-ких случаїв вислідив п. Охендушко 148, котрі Тодрес на підставі метрик смерті виграв над невинними сиротами і ґрунти та худобу позабирав!

Завзивали многих до суду, аж порадили, щоби п. Охендушко прийхав сам до Ясеня і всіх по-кривджених переслухав. Дня 14. с. м. прийхав він до Ясеня і завзивав 40 покривджених селян та переслухував. Аж волосє дубом стає, що тоті селяни говорять на того невинного Тодреса! Они обоє з Перлею висисали як пияки послїдні соки з селян і поглотили за послїдні три роки нового урядованя громадского многої маєтки та ґрунти селянські. Давнійше таких лихварів тримало ся в карбах, бо — Бог високо, цісар далеко, а війт найближше. Давний війт засадив був Тодреса за фанти на 4 недїлі арешту. Те-пер же за три роки Тодрес розсїяв спілки та процеси по цілїм селї. Єсть в Ясені ще більше лихварських спілників жидів, — котрі тепер стягають свої спілки, бо боять ся, щоби не по-пали ся в руки п. Охендушка, а найголовнішим спілником лихварем єсть таки один християнин, котрий скривши ся поза жидівських факторів розсилав свою худобу та гроші по селї а про-центу побирає 300 від 100. Ми его імені не пишемо, бо маємо в Бозї надїю, що він яко християнин поправить ся та покине свій пога-ний злочин лихварський.

Столітній ювілей припадає дня 28-го січня для австрійского народного имну. Ми вже тамтого року писали обширніше про австрій-ський имн, тож не хочемо повтаряти себе. Додамо тільки при тій нагодї, що перший раз відсїнїва-ли той имн в Бургтеатрі перед цісарем Фран-цом 12. лютого 1797 а до армії ввели его до-перва в 1826 р.

Ми все послїдні. Таке вийде і з фабри-кацією цукру. На Буковині роблять ся доперва проби з бураками — а від бурака ще далеко до цукру. А тимчасом румунське правительство під-нирає всіма силами цукрову індістрію; запо-ручає високі премії фабрикантам так, що вже по-стає фабрика в Ботушаньскім окрузі в Румунії і мають закладати ще дальші, щоби виперти з Румунії чужий виріб цукру. Але у нас не спі-шать ся так, бо наші гроші потрібні для німе-цьких цукрових баронів.

Рейтенові промінї против поросту волося. Сими днями показував др. Фрайнд на зборах товариства лікарского у Відні дуже ці-каву демонстрацію. Він привів дівчину, що мала дуже гарне русє волосє, але не тільки на голо-ві, а також на цілій потилиці і на синїй. Отже дівчина позбула ся непотрібного поросту волося при помоцї Рейтенових промінїв. Др. Фрайнд через 12 днів освідчував тими лучами синю дів-чини щодня через дві години! і по тім часї ви-пало все волосє на синїй дівчинин на прєселіку єї радість. Др. Фрайнд додав, що разом з тим зявило ся легке запалєне шкіри, але оно не мало поважнїшого значїня. Сей лікар пояснює собі вплив Рейтенових промінїв на порїст волося тим, що они нарушують рівновагу електричних сил в тканих тіла і через те спроваджують ви-пад волося.

В Київї відбуде ся одинадцятий археоло-гічний зїзд в р. 1899. Комітет, що підготовлює сей зїзд відбуде перше конституюче засїданє в Москві і вибрав на провідника свого ки. Уваро-ва а секретарем В. Трутовского. На зїзді можна буде уживати мов французької, німецької, полудне-вої і західно-славянських.

Народна видумка. По лїським повітї, як пише євїшка газета — ходить така байка: Дїв-чина в Жеринцї вижній коло Балигорода пови-ла дитячу (не знати чи хлопця чи дівчину). Ко-ли дитина прийшла на сьвіт, крикнула зараз першого дня голосно: „Істи!“ Здивовані люди, що то чули, пішли до місцевого євїщенника і розповіли ему о тім. Євїщенник сказав, аби они дали дитинї замість хлїба, або якої иншої страви — сїггу. Коли то зробили, дитина промовила: „Хто вас навчав такого розуму? Коли-б ви бу-ли дали менї хлїба, то був би голод 13 літ, а тепер коли дали ви менї сїггу, не буде 13 літ зими.“ — Хто хоче, най вірить.

Вовки напали сими днями в винницькїм лі-сі під Львовом двоє студентів львівської учи-тельської семінарії, коли вертали вечером з Вин-ник. Вовків було імовірно три, але лиш один з них був на стїлько відважний, що сунув ся до

людей. Одного з молодих подорожників обхопив величезний страх, другий, що не стратив памя-ти, пригадав собі, що вовки боять ся сьвітла і палив сїрник за сїрником, аж надїхав якийсь віз і забрав обох напастованих педагогів та завіз щасливо до Львова.

Дрібні вісті. Нотаріят у Винниках коло Львова переняв уже новоіменований нотар Ва-силь (Лукич) Левицький. — Др. Ярослав Окунєв-ський лікар при австрійській маринарцї виїздить до Хіа на кораблі, що везе туди нового австрій-ского посла. — Міністерство судівництва вис-ислає до Саксонії 6 судіїв, котрі будуть через шість місяців прислухувати ся устїй судовій процедурі а вернувши будуть їздити по цілій Австрії, щоби в кождім повітовім судї бути ін-структорами для нової судової процедури. — Фельдмаршал-лейтнант Адольф Рошковский, ко-мандант перемискої твердині, номер в 63 році житя. На тамтогорічних великих маневрах під Перемислем іменував его був цісар власителем 87 піхотного полку. — Слухачи львівських універ-ситетських курсів уже сварять ся — за професо-рів. Поки що провадять ся спір по часописях, котрий професор принав котрій до вподоби, але доперва буде лихо, як той спір перенесе ся до викладової салї! У жінок язик острїйший як перо!

Складки. На *бурсу* „Народного Дому“ зложили: на новий рік в домї п. Едварда Гру-бера, секретаря громадского в Ієнасі: сам п. Е. Грубер 1 зр. О. Александер Данилевич сотрудник з Ієнаса 1 зр., начальник Степан Дінес 60 кр., учитель Лев Маковієвич 50, надучитель М. По-вич 20 кр., учитель Пилип Андрюк 50 кр., Ізак Давидович 50 кр., радні: Грицько Шербан, 20 кр., Михайло Мазурик 20 кр., Лукин Беженар 15 кр., учитель Макарий Тотосекул 50 кр. А в домї начальника п. Ст. Дінеса на іменинах зложили: отець Никон Томюк парох із Черногузів 50 кр., начальник Ст. Дінес із Ієнаса 30 кр., радні: Мазурик Петро 10 кр., Кирило Дінес 10 кр., Василь Фустей 10 кр., Дмитро Туркевич 6 кр., Олекса Ярема 5 кр., господар Василь Ма-зурик 5 кр. — разом 6 зр. 61 кр. Разом з по-передними за 1897 р. 19 зр. 1 кр.

Телеграми „Буковини“.

З дня 29-го січня 1897 року.

Париж. Муравев був на аудиєнції у пре-зидента Фора і забавив у него цілу годину. Фор надіслав Муравієва великим хрестом почесної легії.

Прага. Намісник др. Конденгове заявив су-против введеня безпосередних виборів уже до тої каденції ради державної, що оно неможливе з практичних взгладів. За неточности при вибо-рах спадає відвічальність на правительство, а оно не може прийняти єї на себе при так корот-кім часї для приготования безпосередних виборів.

Берлин. Цісар надіслав з нагоди своїх уро-дин міністра фінансів др. Міквеля і шефа цивіль-ного кабінету Мюканю ордерами чорного орла.

Петербург. В протягу сего року мають бути установлені внаслідок розпорядження міні-стра фінансів російскї торговельні агентури в Лондоні, Берліні, Парижу, Венеції, Константи-нополі, Сполучених Державах, Манджурії і на Корей.

Петербург. Російський синод буде удержу-вати через сей рік духовний семінар в Мон-тенеґро.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

є на складї в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовленя.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством
„Просвіта“, а виконана в літографічній закладі
Андрія Андрійчича у Львові.

Книгарська ціна карти, накле-
єної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр.,
а для членів „Просвіти“ і передплатників
„Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пе-
ресилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Льво-
ві, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте
чим скорше!

Прекрасна повість Ольги Ко-
билянської „Царівна“ вийшла
накладом „Буковини“ окремою
книжкою, котра має 424 сторін,
вісімки, і коштує лише 1 зр.
20 кр., з пересилкою перекомен-
дованою 1 зр. 30 кр., з рекомен-
дованою 1 зр. 40 кр. Передмову
до повісти написав Осип Маковей.
„Царівна“ так своїм змістом,
артистичним обробленням, як і бла-
городною тенденцією визначає
ся дуже поміж нашими новітні-
ми повістями.

Купити можна в редакції „Бу-
ковини“. Тут також можна ді-
стати оповідане О. Я. Конисько-
го „В день святаї волі“ за
10 кр., з пересилкою 12 кр. і
оповідане Т. Гайна „Перші
Зорі“ за 30 кр., з пересилкою
35 кр. Купуйте!

Хто хоче мати
добру і дешеву
МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не
покажу. Нові продаю дешевше як
всюди, а употреблені, ще добре удер-
жані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на
виплат. Хто купить у мене нову чи стару маши-
ну, за репарацию не потребує журити ся, бо я ро-
блю ту ж безплатно через цілий рік.

Русина, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
сини і обслужу Вас по братньому.

З поважанем

В. Даниленч.
машинист у броварі Штайне-
ра в Чернівцях, при ул. зе-
льончій (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану
Омелянком Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892,
1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 7
разом за 7 зр.

З пересилкою поштовою 7 зр. 30 кр.

П. Т.

Отрим маю честь повідомити шановних від-
бирателів, гостей і публіку, що я перебрав істну-
ючий досі під фірмою

АНТІН ТАБАКАР І ГАІНА

склад корінних товарів, вині делікатесів

— (заснований 1812 р.) —

а окрім того

АГЕНТУРУ І СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з дня 1-го липня с. р. і буду дальше вести під
моєю власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку
за довіру, оказану так часто попередній фірмі, і
прошу уклінно, мати те саме довіру на дальше і
для мене, при чім напевно, що все старатиму
ся задовольнити шановних гостей добірними тона-
рами найліпшого сорта, низькими цінами і
уважною службою.

Прощу о часті замовлення і пишущь

з поважанем

Стефан Гаїна.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство
асекраційне, припоручене Всч. Ду-
ховенству і всім вірним через
Виреосєв. Митр. і Прееосєв. Еп.
Ординарияти всіх трех галицьких
Епархій, обезпечєє будинки, скот, госпо-
дарскі знаряди, збіжє в зерні і солоді, сїно
в стогах і будинках против шкід огно-
вих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди відбавляють ся і виплачує ся єсєчасно по
пожарі, а договори заклячені в перших Товари-
ствах контрасекраційних подають „Дністрові“
можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Полісія „Дністра“ приймає банк справляй у Львові
при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“
після всіх можливих комбінацій в Товаристві вза-
їмних обезпечень в Кракові, котре дає як найко-
ристішій усеїра і видає полісія і квітє в руській
валіці.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стова-
рищенє зареєстрованє з обмеженою поручкою, при-
ймає від своїх членів і третіх лиць вкладаи до
опроцентована по 5 процент. І гаранція цілковита.
Удїли по 50 корон. Позичка удїляють ся тільки
власителям реальностей, відданих від тїгарів, за по-
рукою двох членів. З позички відбавляє ся десята
часть на удїл.

Зголошення о удїленє агенції в місцевостях, де
„Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Рух поїздів залізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и						Відходять	П о ї з д и					
	поспінні			особові				поспінні			особові		
до Чернівців							з Чернівців						
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	.	.	657	1028	550	До Снятина, Коломиї, Ста- ніславова, Львова, Кра- кова і Відня	347	.	.	941	1029	538
З Буварешту, Яє, Сучави, Глибоки	329	.	.	912	1000	523	До Глибоки, Сучави, Яє, Букарешту	1203	.	.	717	1048	616
З Новоселиць, Садагури .	.	.	.	.	.	1113 950	До Садагури, Новоселиць .	.	.	.	.	.	430 621

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейскій час різнить ся від
львівського о 36 минут, а від черновецького о 44 минут; коли на залізничі є 12 год. то на львівській годиннику є 12 год. 36 мин., а на
черновецькій 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучанича.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
неділях і свята.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Що зроблено в радї державній для руского народу?

Розглянуто тепер, що досягнули Русини в останнім шестиліттю ради державної.

Передовсім треба зазначити, що репрезентация руского народу зовсім не була така численна, як з починком конституційної ери, або в першій сесії по заведенню безпосередних виборів. З Галичини вислав руский нарід в 1891 р. сім послів, котрі утворили окремий клуб руский під проводом п. Романчука, а з Буковини вибрав руский нарід послом д-ра Воляна, котрий вступив до клубу консервативного гр. Гогенварта. Волян не промовляв в радї державній і не предкладав потреб Русинів буковинських, так що оборона прав і предкладець потреб руского народа припадо рускому клубови. Руский клуб числив сім членів лише до півдня 1894 р., бо в тім часі виступив п. Романчук, оставши диким, а п. Телішевський з того часу майже ніколи не явився ані на засіданнях ради державної, ані кількох важних комісій, котрих був членом. Через виступлене п. Романчука не мав руский клуб свого заступника в найважливішій комісії бюджетній і не міг там безпосередньо предкласти потреб і домагань руского народу.

В останнім шестиліттю в першій раз рускі послы вийшли з вибору ради державної до австрійської делегації (спершу о. Мандичевський, відтак п. Барвінський).

Коли перетягнуто промови руских послів останнього шестиліття і предкладані ними в радї державній і правительству домаганя і потреби руского народу, та порівняємо все те з промовами і домаганями руских послів в давніших сесіях, то мусимо зовсім безсторонно і предметово признати, що в минулім шестиліттю поставили рускі послы справу руску на ширшій становищі, як доси бувало, що в своїх домаганнях виявили без міри глибоке зрозуміння потреб руского народу і гляділи на все те з ширшого

виднокруга, як доси бувало. Коли давніше рускі послы стояли звичайно на тіснім становищі галицько-руським, ставили домаганя національні зовсім відорвані, без певної системи і плану, а про економічні потреби мало говорили (окрім хіба справи соли для худоби і т. п.), в останнім шестиліттю виступали рускі послы яко заступники руского народу, підносили справи руского народу не тільки в Галичині й Буковині, але й підносили сумне положення наших братів на Україні і тим способом і в радї державній і в делегації австрійській зазначували одноцільність українсько-руського народу. Представляючи національно-культурні потреби руского народу, обнали рускі послы в своїх домаганнях не тільки весь обсяг публичного виховання і шкільництва від шкіл народних аж до університету, але й мали на бачності підпомагане розвою літератури й науки в рускій мові, даліше підготовлене молодих сил наукових для доцентур університетських і підпомагане талановитих артистів руских.

Тими заходами повело ся досягнути не тільки помножене руских шкіл взірцевих (чотири) при семінариях учительських, справедливе переведення утравізму в тих останніх, помножене руских гімназій (в Коломиї і Чернівцях) і засноване класу пригтовляючих руских при гімназіях в Перемислі і Коломиї, поручення надзору руских шкіл на Буковині рускому інспекторови, покликане Русинів яко членів до рад шкільних краєвих у Львові і Чернівцях, але й утворене рускої катедри історії в львівській університеті і обсажене тогач ученим професором з Києва, що не тільки має велику вагу наукового, але й з національно-політичного боку. Утворенням рускої катедри для пастирського богослов'я в університеті черновецьким вдоволено давно відчуваний потреби поміж руским духовенством православним. Даром цісарським (6,000 зр.) для „Народного Дому“ в Чернівцях положено підвалини до розвою сєї много важної культурної інституції для буковинських Русинів. Для кандидатів наукового заводу введено стипендій, котрі дали їм спро-

можність приспособити ся на доцентів університетських, а подібним способом уможливлено талановитому рускому артистови розвинути даліше свій талант і дати его пізнати широкому світові.

Тими самими заходами повело ся утворити руске товариство наукове і дати ему спроможність в кількох літах розвинути дуже замітну і поважну наукову роботу.

Поручення редакції вістника законів державних чоловікові фаховому і знавцеві рускої мови надало сему видавництву не тільки вартости, але й зробило его скарбонною наукових висловів руских і причинило ся немало до вироблення рускої мови писемної.

Що до признання прав руского языка в урядованю і в житю публичнім можемо також виказати певні успіхи. На будинках урядових (староствах, судах, державних желізничних, семінарних учительських) заведено написи рускі, хоч діло розпочате в тім напрямі належало б перевести і на інших урядових будинках і в цілій східній Галичині і в північній Буковині.

Так само замітний поступ в урядовім уживаню руского языка. Особливо у верховних властях урядових і автономічних замічаємо добру волю до переведення рівноправности руского языка, коли тимчасом у властей підрадних належить се до виїмок доволі рідких так, що мусимо домагатися від верховних властей, щоби свої интенції з усею енергією і консеквенцією переводили і поміж підвласними органами.

Так само, як на полі національно-культурне, звертали рускі послы нильну бачність і на полі економічне. Замість банків, що руйнували наше селянство, о які старали ся давнішні рускі послы, повело ся руским послом останнього шестиліття вивести у правительстві дозвіл на засноване товариства обезпечень „Дністер“, котре вже за кілька літ своєї діяльности показало, яку вагу має така інституція руска не тільки з економічного боку, але й яко пристановище для руских

Галицько-руський ділетантизм а українсько-руська агресивність.

Написав

Володимир Масляк.

I.

Як з одного боку редакція „Зорі“ вдячною може бути і редакції „Буковини“ і добр. С. Кр. за его скору оцінку матеріалів, замічених в тій часописі за рік 1896, всеж однак менче вдяки остане по стороні нашої галицько-руської писательської братії, що їй вже не в першину а в радигоди такої здорово обірве ся від закордонових братів. Відай не помиляємось, кажучи, що і в огляді „Зорі“ з р. 1896 о ніщо друге автороваго не ходило як лиш о річ, кілька разів в тих замітках з натиском повторену: „Ви, брати Галичани, упрямі ділетанти, значить: з вашої роботи гайду дасть Ви. Не так ми! Ми письменники з божої ласки і тому ми вам старші!“

Коли-б мені так правду сказати, то признаю ся отверто, що я, до всякої полеміки не скорий, і сей раз не радо взяв перо в руку. Полемізувати з чиеюсь думкою, внавленою друком, значить видавати і себе за авторитет, а вже-ж де як де а певно нігде не склеїло ся тільки лиха через авторитети, як на нашої Богом еписемій Руси. Се і головна хіба і єї істинована давнішого і теперішнього непогідного світогляду,

що кандидатів на генералів було все у нас доволі, не було лишень рядових, а тим самим не було кріпкого постою.

Кинути анатему замість слова співчуття або щирої братньої любови, відсудити першого ліпшого з краю брата від честі, ба навіть від охоти до праці, не вглянувши аналітично в суть его душі, его світогляду; те, що нам не подобає ся назвати „блягою“, а на него кликнути „ось брат во тьмі невіжества грядучий“ — от жмінка прикмет наших громадських прямовань. Таке оно водить ся в нашій мізерній політиці, таке оно — ба вже і не від нині веде ся в наших літературних справах. А мені видить ся, що „всак бисера не несущий“ також може дещо положити на престолі народного жертвенника, і коби ми надто широко а так відразу крик не піднімали і, коли-б ми не перли за одним заходом захопити і се і друге і десяте, а членившись з нашими силами, не були такі захлапні — були би ми може більше вирозумілі а радійли вже самим числом ростучим тих, що і собі хотіли би привести ленту на народний жертвенник.

Розділені політично на землі далеко собі не близькі, розділені ріжними умовами народного життя, впливами ріжної освіти і культури хотіли би ми силоміць бачити на собі один стемпель тотожності, а що так що не є, ото-ж давай докоряти собі взаїмно! Звідсіля такі прикрі полеміки і такі несмачні докори, яксного часу з нагоди статії Чайченка: про галицькі вірші. Я сам признаю, що у нас повинно бути інакше, що

весь освічений Мадоросія, чи по нашому всі просвіті Русини повинні писати одною і тою самою мовою і так говорити, а хіба-ж коли у нас так не є, нема вже того між другими народами? Найліпшим свідомством що і у других не є так рівно і гарно, то література наших єусідів Поляків. Письменники галицько-польські, великопольські а варшавські — се три ріжні табори. Хто мав нагоду студіювати мову і сих і тих — той повірить нам на слово. Все-ж однак не виходить з того, щоби варшавські письменники накидали ся мокрим рядом на своїх товаришів з Кракова або зі Львова і тим они як раз висні, що у них кождий жовняр добрий! Не тискають собі при кождій нагоді: „варваризмами“, „поганими зразками мови“, „ділетантизмом“, а один від другого приймає не так, як би він хотів того, лишень як те, що другий міг дати серед даних умов і умовин. Протівно, признаги треба польській єусильности, що она собі багато прощати уміє, а єї реклама навіть для найслабших письменників, часто дуже ехлібна, лишень їм на добро виходить. „Не вди мене на позорище з моєю тріскою в оці, бо я тобі в твоїм поважу поліно“ — от перша засада, перший закон для критики, бож опроче скритикувати все лєкше чим написати!

(Далше буде).

людей, що доси мусіли глядіти приміщення по чужих інституціях.

В законодавній дорозі досягнув наш нарід на полі економічній важні підлиги наслідком податкової реформи яко опуст від податку ґрунтового і домово-клясового і через обмежене головної суми податку ґрунтового. Закон про відписуване податку ґрунтового в случаю шкід елементарних принесє також значні підлиги хліборобам, як і ревізія катастру ґрунтового наслідком справедливійшого закладованя ґрунтів. Нова процедура цивільна усує довголітні і коштовні процеси, і тим способом можна буде скорше і дешевше добити ся свого права. Закон о своїні улекшить значно титарі громадам нашим. Улекшенє продажі дешевої соли для худоби (по 5 р. за сотнар метр.) причинить ся до піднесеня годівлі худоби, а побільшенє фонду меліорацийного до поправи господарства сільського.

Певно, що все те ще не є в силі заспокоїти всіх потреб національних, культурних і економічних руского народу, відразу поправити его добробит, однак коли зуміємо сими придбаннями приналежно користувати ся, тоді наш народний організм певно скріпиться ся. При тім не повинні ми уставати в починах наших, а дбати далше не тільки о забезпеченє і використанє наших дотеперішних придбань, але й о позисканє нових і розширенє наших прав національно-політичних і економічних.

Що зробив др. Волян в радї державній?

— О —

Про вибори до ради державної.

(Поясненя для неспідомих).

З початку місяця марта сего року маємо вибирати послів до ради державної. Ті вибори дуже важна справа, бо чейже знаєте, яке значє має рада державна: она видає закони, узвільнює податки, призволяє брати рекрута і може навіть міністрів покликати до одвічальности за порушенє закона. З того виходить, що яких послів виберете: чи прихильних справі селянства, чи дбалих лиш о власний інтерес — то такі закони будете мати і таких заступників своєї справи.

Рада державна складає ся з двох палат: палати панів і палати послів. Що палата послів урядить, то се відтак перерадить палата панів і коли разом згодять ся на щось, то те стає законом. До палати панів іменує цесар членів, а до палати послів вибирає собі сам нарід заступників.

Палата послів складала ся дотепер з 353 послів, а від сего року (після зміненого закона виборчого) прибуде ще нових 72 послів, так що разом буде засідати в палаті 425 послів. Послів вибирає ся куріями, се значить окремо кождий стан для себе, а єсть тих станів або курій чотири: більша посілість, більші міста, купці разом з промисловцями і селяни, — а тепер по зміні закона виборчого прибула ще нова пята курія, в котрій вже всі стани без ріжниць разом вибирають, се значить, що в тій курії будуть другий раз голосувати (вибирати) всі приваляжні до перших чотирьох курій, а ще й велике число таких людей, котрі дотепер не мали права голосованя.

Селян найбільше обходять вибори з четвертої і пятої курії, бо в тих куріях мають они голос і можуть поставити на своїм. Четверта курія є чисто селянська бо в ній вибирають іно власителі дрібної посілости селянської. Пята же курія, так звана загальна, повинна би вибрати рівнож в корьєт селянства, бо селян найбільше між загальним населенєм.

З цілої держави вибирають: більша посілість 85 послів, міста 116, купці, разом з промисловцями 21, громади сільські 131 а загальна курія 72 послів. На Галичину припадає з того числа 78 послів, а то з більшої посілости 20,

міст 13, з купецкого стану 3, з громад сільських 27 а в загальній курії 15 послів. А на Буковину припадає 11: з великої посілости 2, з релігійного фонду 1, з міст 2, з палати торговельної 1, з громад сільських 3, з загальної курії 2. Виходить з того, що галицькі селяни мають в своїх руках 27 мандатів посольських з четвертої курії, а 15 в пятій курії, — а буковинські 5, коли іно змілі використати се своє право і вибрали собі справді щирих заступників в своїх куріях, бо чейже в тамтих куріях не будуть пам'ятати на інтереси селян.

При виборах до ради державної не вибирає кождий повіт для себе посла, іно по два-три а навіть чотири повіти політичні разом вибирають по однім послі селянським. Таких округів виборчих в курії селянській в Галичині є 27, на Буковині 3, а в курії загальній 25, на Буковині 2. Не у всіх куріях вибирають послів однаково; три перші курії: велико-панська, міська і купецка вибирають безпосередно, се значить, кождий, хто має право голосованя віддає особисто свій голос при виборі посла. Натомісь в куріях: селянській і загальній голосує ся посередно (в тім лежить найбільша кривда хлопів!), се значить, що управлені до вибору, вибирають найперше виборців і аж тоті виборці віддають свої голоси при виборі посла. Через се посереднє голосованє в курії сільській відбувають ся всюди по наших селах найперше так звані правибори. Дятого для селян найважнійша річ припинувати правибори, щоби на виборців не вишлї хрунї, запродавцї.

Право голосованя в курії селянській має кождий мужчина, що скінчив 24 літ житя, має власну волю, не побирає ніякої запомоги для бідних, не є в чинній службі військовій, належить до громади, платить бодай від року податок певної висоти і не був караний в останніх п'ятих літах за який небудь злочин.

А знов в загальній курії не зважає ся на висоту сплачуваного податку, іно кождий горожанин австрійський, що скінчив 24 літ житя, а від року замешкав в якійсь громаді, має право голосованя на посла. Виходить з того, що в загальній курії рівне право виборче як для найбільшого богача так і наймита-слуги.

Вибори посла відбувають ся по визначєних до того містах. Кожний виборець дістає карту легітимацийну, а крім того другу з печаткою староства, щоби виписав на ній імя і прізвище посла, на котрого має віддати голос. Бо від тепер вибори посла у всіх куріях відбувають ся тайно картками.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 2-го лютого 1897.

Буковинський сойм відбуде сїдуюче засіданє в четвер для 4-го лютого, бо комісії не скінчили ще своїх робіт.

Краєвий шпиталь в Чернівцях не може вже помістити всіх хорих, так зросло їх число в послїдніх літах. Коли в р. 1887 виносило число хорих за цілий рік 1900, то в році 1896 зросло оно на 3125. Потреба розширеня стала коначною і в тій цілі звернув ся зарад шпиталю до виділу краєвого. Там виробила ся думка, що треба перенести відділ божевільних, що тепер займає коло 100 ліжок і тим способом зробити більше місця для інших недужих. Виділ краєвий предложить отже соймови внесенє, щоби урядити особний заклад для божевільних, іменно разом з закладом для невилічимо-хорих божевільних, котрий мають будувати в р. 1898 з нагоди 50-літнього ювілею панованя нашого цесаря.

Авскультантів з двома правничими іспитами державними загадує приймати президи висшого суду краєвого у Львові, опираючись на дотичнім розпорядженю цсарським з 6. швітня 1859 року, а з потреби обсаджєня богато опорожнєних адютованих і безплатних посад авскультантів.

Черновецький магістрат має бути зрєорганізований під впливом адміністраційним. В тій цілі має бути установлений директор магістрату з річною платнею 5.000 зр., котрий цілу

адміністрацію возьме в свої руки. На директора призначений староста сторожинецький Писєк Відман, котрий задля того їде в пенсію з цесарської служби.

Марш Люєгєра в Чернівцях заграда відєньска канєля в одній реставрації і викликала страшно бучу всіх жидівських гостей. В Чернівцях небезпечно маїфєстувати ся антисємітизм! Ту жиди виправді називають себе Німцями, але по їх носсах пізнати, які они Німці.

Медицинний факультет мав би ставити в Чернівцях на полях при краєвїм шпиталї, колиб їх дарував край безплатно під будову, а відтак подвоїв подану соймом краєвим суму 80.000 зр. на кошти устроєня факультету. Таку відповідь дало правительство краєвому виділові. Отже вже знаємо місце, де би се було, але про час, коли се буде, довідають ся хіба наші діти або внуки.

Прапор для черновецької рускої міщанської читальні буде носити на собі два образи пензля нашого маляря-артиста Миколи Івасюка. Ті образи прийшли вже з Монахова і представляють ся дуже величаво. На однім змальований архистратиг Михаїл, як уносить ся з мечем в одній руці і круглим, невеликим щитом в другій руці, понад кільку пропасть. Молодече лице архангєла, оточене богатим, русавим волосєм, виражає спокій і певність себе, без сїду якої-небудь пристрасти або зворушеня по виконаню страшної божої кари. Цїла статя відзначає ся гармонією і м'якостію укладу. На другім образі видимо на тлі багряного трону дівчину надлюдських розмірів з синючою звіздою над головою, як в одній руці тримає лавровий вінєць, другою обіймала робітника. Символізм в тім образі ясний і простий; на перший погляд зрозуміє кождий, що робітник є представителем праї, а надєська дівчина представителем промислу, що вінєцем украшає голову робітничого людю. Оба образи мають ясний, ніжний кольорит а тло становить синє небо з ясними хмарками. Небо змальованє чудово, так що око тоне в нїм як в безмежній просторі, а своїм кольоритом надає цілій композиції виразу лагідности і спокою. Сам прапор буде золотаво-жовтий, шовковий і своєю ясної барвою піднесе красу образів.

Автоматичний кольпюртер. Вітчизною его Америка, край новостий і винаходів. Складає ся з великої жєлізної скринї, прикрашеної так гарно, що на кождім розї улиці або на пляцу може стати за окрасу. В день і в ночи, в кождій годїні видає свіжє число дневника, коли вкинути до відповідної дірки назначєну ціну. Сей автоматичний кольпюртер догідний дуже для абонентів і взагалї для читаючої публїки, але і користний для адміністрації дневника, бо заступає людську працю, відбирає заразом гроші і ще найважнійше — не дезрадує. Навіть обдурити не дасть себе, бо відріжляє дуже докладно фальшиві монети від правдивих. Апарат може бути так уряджений, що продає кілька дневників нараз, а зверхні стїни можуть бути ужиті для всілякої реклами.

Величезне банкрутство. Банковий дім Плотчина і синів в Москві оголосив банкрутство. Пасиви виносять околє 15 мільонів рублів. Суд велїв узвизити власителїв банку. Фїрма Плотчина займала ся головнє торговелью абїжа і плеканєм овец.

Купелї в школах. В Гетинзі вже 15 літ тому пострєєно в міських школах купелї для учеників без всякої шкоди і перерви для науки. Суть се виключно тупі, але дуже обильні, що вистають за купіль. В зимі парні і вода в тупах огрівані. Наслідки з того для здоровля учеників велими хоронї.

Порцєляну, що не товче ся, мав винайти після донесєня всїдїно-азійського Лїойду, Іваничє Матєвмєра, котрай укїнчив курси технічні в Тосїє. Було би се правдивє добродїєство для господарств і служивцїв... тільки треба би мати порцєляну та ще і таку, що не товче ся!

Тисячлїтний хлїб. В єгипетским відділі королївського музея в Берліні находить ся кілька хлїбів винятих з гробу Мєнтугопєста, печєних на 2.500 літ перед Христом. При відкриттї мали ті хлїби форму або округлу і плоску або стїжковату; тепер они по частї розсипали ся. Прот-

Вітман розелдів мікроскопічно ті хліби і орік, що они печені з грубо меленого ячменю. Се був би знов один доказ більше, що управа ячменю є старша, ніж пшениці.

Одичілість родичів. Рідний отець, робітник Ірегоар в Парижі і мачоха знущали ся над трилітнім хлопцем до тої степені, що били его залізними дручками, кололи ножем, пекли ему рученята на розпаленій залізній печі, давали ему їсти помії, а на ніч клала его мати в дерев'яну пачку на прогнилу вязанку соломи. Покритого страшними ранами, викинули вінци родичів в зимову ніч на улицу, де дитина погинула. Родичів увязнено, а дитину перенесено до трупарів, де знято рисунок его ран, потрібний для суду. На вість про сей злочин прислали матері з цілого Парижа а навіть з цілої Франції цвіті і різні погребові одежі: подушочки шовкові, хрестики, складали гроші на пам'ятник і т. п. Дня 27-го с. м. відправлено маленького „Петрика“ на кладовище. Домовину верити великим числом вінців і цвітів супроводило 300.000 людей зі всіх верств суспільності тронутих до глибокої мукави нещасної дитини.

Іванова хата вже дальше не буде пострахом для бідаків, що терплять голод і нужду. В Тульній зголосив ся якийсь Віденгофер до поліції, що він є убійцею Слявікової, замордованої незанимим злочинцем у Відні. Розуміє ся, его забрали під ключ і відставили до Відня. Але ту показало ся, що сарака Віденгофер не мав навіть поняття що, коли і як стало ся з тим убійством, а просто хотів тим способом дістати ся до теплої і вигідної вязниці, коли вже зимою і голод надто доскучили ему.

Майно султана. Султан Абдуль Гамід єсть несогрішим фінансістом і певно з більшим заінтересованем сїдить за курсами на біржі, як за політичною ситуацією Європи, або навіть своєю власною державою. Через управителя свого приватного маєтку, Раїба башу, робить він дуже великі операції на біржі. Ліста цивільна султана виносить 627.000 фунтів стерлінгів, князі і княгині крови дістають 305.000 фунт. шт. Крім сего має ще султан а дїбрі дієві коронних доходу на суму 500.000 фунт. турецьких. Султан заощадив собі около 10—12 мільонів фунт. капіталу, одяк умістив з того лише дуже незначну частину в банках своєї столиці, бо ледви 50.000 в банку отоманськїм а 150.000 в паргредській філії „Credıt Lyonnais.“ Ту неслїдну суму записав він на імя шамбелана Раїба бея. Пять мільонів уміщених було в банках льондонських, але коли перед 3. літами відносини межі Англією а Турцією були трохи напружені, султан казав перенести гроші до банків американських, де вже перед тим мав 2 мільони. Вінци умістив він ще значні суми в банках французьких і німецьких, та спекулює на наперах копальні золота полуднево-африканських і то щасливо.

Дрібні вісті. Міско-делегачний суд в Чернівцях виставить на ліцитацію ґрунта Георгія Дашкевича в громаді Цурин дня 15-го марця і 28-го цвітня 1897. Виклична ціна 4.938 зр., взагалю 3.569 зр., 10.318 зр. і 2.599 зр., вадіом виносить 10%. — При державній промисловій школі в Чернівцях має бути обсажене місце учителя німецької і французької мови від 1-го вересня 1897. Подання до 1-го цвітня. — Новий шлях залізничний в Галичині буде спїлка Lindheim et Comp. зі Слободи рунгурської через Чорний Потік, Ославу, Заріче до Десятини. Міністерство дало вже дозвіл на будову. — В Жидачеві побили жиди на радї громадській купця Михайла Петрицького, а під Стриєм напали на крамаря-господаря Беринга невідомі злочинці і покалїчили его тяжко ножами. Чи то така жидівська конкуренція? — Дня 5-го лютого виставлять члени „Академічної громади“ нитуку Олени Пчілки „Світлова річ“. — На шляху залізничнім Львів-Станіславів вискочила з шин в суботу під Ямницею машина і 6 вагонів. Машиніст легко скалїчив ся, впрочім ніхто не дізнав ушкоди. — Руске товариство гімнастичне „Сокол“ у Львові устроєє дня 7-го лютого с. р. в великій салі „Народного Дому“ вечєрок з танцями. Дохід призначений на будову власного дому „Сокола“.

СЕСТРА ЮЛІЯ.

Списала

Анна Спорожієна.

(Дальше.)

8.

Пристанки 20-го січня.

Як було що писати, то я писала до тебе, Ганусю, з часта, а як нема що, то й писати ся не хоче. В зимі днина коротка, ранками треба було приєсти, знов вечерами читала я книжку, що дістала від отця пароха. Звєся: „Житія Сьвятых.“ І так минув час, і сьвята різдвяні надїйшли і перейшли, і вже й Йорданські відбули ми. Не було що таки писати. Кількоро вмерло, а весїль в Пилипівку, як знаєш, не було жадних.

Моє діло може й тебе не обходить. А я тільки ним жию, та й за него і днем гадаю і ночами снить ся. Може вже й не знаєш, яке то діло. Та я иньшого не мала і не маю — за служебний гадаю. Татови споминала я вже зо сто разів. А они все одно: „Як мати згодить ся, то й я не збороню; матері йти наперекір не годить ся.“ — А до мамі приступу нема. На сьвята все менї нове справили; спідничі такі, аж за очі ханають; дві хустки, одну тоншу, едвабну, а другу звиклу, як шляхцянки носять в зимі: можна ся обвинути аж по пояс. І два рядки коралів додали менї. А кожух такий, як ніхто не має, з Росії привіз Лаговський. А все примавляють: „я тебе одну маю.“ Мама гадають, що мене тим перемовлять: а менї угори не в голові.

Якось на сьв. Стефана була в нас родина в гостях. А я взяла та зачала їм читати з книжки жите сьв. Марії Магдалини. Перечитала, а мама й кажуть: „Не для нас то грїшних.“ А стриянка каже: „То иньші були люди, не такі як ми.“ А єї сив молодший, мій таки брат стрієчний, каже на тое: „А то, мамо, чому иньші люди. А як повідав на Покрови отець місіонар, то й тепер такі є, що Богу служать. Як я виросту, то й сам піду Богу служити.“ А мої тато сьміють ся до мене, та й кажуть ему: „Ти як виростеш, то будеш жовнїр, будеш цїсарєви служити а моя Юзя сунить менї вже голову від осени, щоби йти до служебниць, тих, що повідав отець місіонар.“

Менї на то як би приску накидав хто на лице, так завєтила ся, не знаю і чо-го; а в хатї зачали ся випитувати в тата, в мамі, і мене самої, як то і коли то. Зробив ся гамір. А тато ще й додають:

— Я би єї не збороняв, так мати не дає.

— А таки не дам, бігме не дам, — кажуть мама. — Що, єї зле в мене? Чо-го має на людські руки йти?

— То не на людські — знов кажуть пять, — а на Божу службу.

— Може й в дома служити Богу, хто хоче — відповідають мама.

— А як така воля Божа? — питають тато.

А мама вже лихі такі; повідають: — Нагадай козі смерть — а то тобі може з неба хто прийшов сказати, що того Бог

хоче?! Тай на що така бесїда здала ся? Хиба по моїй смерті! — А я убори сама буду сходити? А моя праця піде марно?!

Знов гамір в хатї. Одні за мамою, а другі за татом. А тато були веселі, та до мене обзивають ся:

— А ти Юзька що кажеш?

— Буду чекати, доки мама — не по-звolyть — кажу.

— От, доня файна!... Чекай же доню на мою смерть, чекай; а то красно, та ще при людях... сказали мама а такі вже злі, що страх.

— Та то не на смерть, вуянцю, Юзя буде чекати, відїззав ся мій братчик стрієчний, але доки вуянця не по-звolyть єї. Ви вуянцю не дочули.

— Ще й тото мале буде менї доїдати, дивїть ся-но люди добрі! — вже трохи лїпші кажуть мама.

— Бо я добре слухав, — каже братчик. — Як вуянця ще не зараз по-звolyть, а я тимчасом доросту, то піїдем разом з Юзєю. Правда, Юзю?

Наші в хатї засьміяли ся, а стрий і каже: — З того всього лїпше сїдаймо вечерати. Як Бог дасть, так і буде.

От така бесїда була на сьв. Стефана. Мала я ся за то добре ще й на другий день. І отець духовний нічого не помогли. Були нинї рано в нас з хрестом і сьвяченою водою, та зачіпили за ту саму річ, бо я їх просила, щоби за мною у мамі вставили ся. Але мама одним ухом слухали, а другим випускали. А я таки на Бога надїю ся. Взяла собі такий звичай, що ходжу що місяця до сьв. сповіді і сьв. причастїя. І то моя єдина потїха, і мій ратунок. Як прийму Ієуса Христа до серця, то й така надїя в мене вступає, що то все мине ся і я буду служебницею Божої Матері. А крім того що дня читаю в вечер акафист до Пречистої Дїви, аби она мене не опустила з своєї опіки. І до сьв. ангела Хранителя молю ся, щоби мене стеріг. І Господь змїдує ся надї мною, щобим тільки не змїнила ся. Моли ся о то, Ганусю, я колїсь молитвою відвдячу ся тобі, як буду служебницею.

(Дальше буде.)

Телеграми „Буковини“.

З дня 2-го лютого 1897 року.

Відень. Вчєра поноудни прибула сюди депутация пруского ІІ. полку гусарів, щоби представити ся властителям реїменту архикнязєви Отгонови. Депутация замешкала в готелю „Imperial“ яко гості цїсаря.

Відень. Архикнязь Отто має незабавом виїхати до Берліна.

Мадрид. Приватна депеша з Мадридї доносить, що проводир інсургентів Еміліо Агмінальдо написав лист до генерала Полавїєса, в котрім заявляє, що піддасть ся під услївом, що дезертири дістануть прощєне. Генерал не дав відповіди.

Царгород. Рух Магомеданців в Кандїє зачинає розширятись також на Ретимно. Вчєра замордували в Кандїє християньского потабля.

Царгород. Всякі вісті про реформи адміністративні та фінансові, на які мали згодити ся послї держав в Царгородї неправдїні. Народи нослів держать ся в строгій таємниці.

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT
 є на складі в друкарні
 „Рускої Ради.“
 Просимо о замовлення.

Приватна клініка хірургічна

(Приватна лічниця операційна)
Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО
 емерит оператора н. к. хірург. клініки університетської
 Білгород-Гуссенбаєра у Відні
 знаходиться
 в Чернівцях, вулиця Мецгера ч. 25.
 В справі приймання хорих і інших інформацій
 треба удавати ся до управителя приватної клініки **Д-ра**
Квятковского в Чернівцях, вулиця ратушова (дім Вішоф-
 фера.) (64—100)

Котвинці

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
 загально признаний знаменитий усми-
 рюючий лік на втирані: по ціні 40
 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
 аптеках. Просимо жадати сей загально
 улюблений лік просто під назвою
Ріхтера Liniment з котвицею
 і приймати з обережністю лише «ли-
 ки зі знаменним охоронним „Котвинці“
 бо лише ті правдиві.
 Аптека Ріхтера під золотим львом у Празі.

ВАЖНЕ

для кожного, головню для всіх П. Т. урядів, торго-
 вельників і ремісників, бібліотек, студентів
 приватних людей є повідомлення, що існуюче тут
 уже від багатьох літ, на красній виставі в Чернів-
 цях 1886 р. визначене почесним призначенням

ЗАВЕДЕННЯ ПЕРЕПЛЕТНИЧЕ

Кароля Кобжинського і Еміля Канюка

тепер через набуте найновіших машин, писем і інших
 знарядів значно побільшило ся і тому свій локаль пере-
 несло на вулицю ратушова ч. 12, другий вхід також від
 вулиці Зелізової ч. 11.

Заразом приступив довголітній «захоченці», пан
Еміль Канюк яко співник сего переплетничого заве-
 дення і тепер оно зможе під новою фірмою

—о Кароль Кобжинський і Еміль Канюк о—

в управленні персоналом всі «захочі роботи, як
 опрацювання книжок, роботи галітерій, друк на стіжках
 до вінів, окрасу до газетовань, ручних робіт і т. д. для
 П. Т. урядів, шкіл, бібліотек і приватних людей по най-
 вигідніших цінах як найліпше і як найскоріше достав-
 ляти.

Просимо о ласкаві замовлення

в поважанем

8—10

Кобжинський і Канюк.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
 у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство
 асекураційне, припоручене Веч. Ду-
 ховенству і всім вірним через
 Впреосв. Митр. і Преосв. Еп.
 Ординарїти всіх трех галицьких
 Епархій, обезпечає будинки, скот, госпо-
 дарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно
 в стогах і будинках против шкід огне-
 вих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по
 пожарі, а договори заключені з першими Товари-
 ствами контраасураційними подають „Дністрови“
 можливі обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Поліси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові
 при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“
 після всіх можливих комбінацій в товаристві вза-
 їмних обезпечень в Кракові, котре дає як найко-
 ристийші умови і видає поліси і квіти в рускім
 явизі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стова-
 рищенє зареєстрованє з обмеженою порукою, при-
 ймає від своїх членів і третих лиць вклади до
 опрочентованя по 5 процент. Гваранція цілковита.
 Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки
 властителям реальностей, вільних від тягарів, за по-
 рукою двох членів. З позичок відтїгає ся десята
 часть на удїл.

Зголошення о удїлені агенції в місцевостях, де
 „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Прекрасна повість Ольги Ко-
 бизинської „Царівна“ вийшла
 накладом „Буковини“ окремою
 книжкою, котра має 424 сторін,
 вісімки, і коштує лише 1 зр.
 20 кр., з пересилкою nereкомен-
 дованою 1 зр. 30 кр., з рекомен-
 дованою 1 зр. 40 кр. Передмову
 до повісти написав Осип Маковей.
 „Царівна“ так своїм змістом,
 артистичним обробленем, як і бла-
 городною тенденцією визначає
 ся дуже поміж нашими новійши-
 ми повістями.
 Купити можна в редакції „Бу-
 ковини“. Тут також можна ді-
 стати оновданє О. Я. Конисько-
 го „В день сьвятої волі“ за
 10 кр., з пересилкою 12 кр. і
 оновданє Т. Гайна „Перші
 Зорі“ за 30 кр., з пересилкою
 35 кр. Купуйте!

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних від-
 бирателів, гостей і публіку, що я перебуваю істну-
 ючий доси під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів
 — (заснований 1812 р.) —

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з дня 1-го липня с. р. і буду дальше вести під
 моєю власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку
 за довіре, оказанє так часто попередній фірмі, і
 прошу укїліно, мати те саме довіре на дальше і
 для мене, при чім запевнюю, що все старатиму
 ся задоволити шановних гостей добірними тона-
 рами найліпшого сорта, низькими цінами і
 уважною услугою.

Прошу о часті замовлення і пишусь
 з поважанем

Стефан Гаїна.

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

вулиця Петровича число 2,
 має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану
 Омельяном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892,
 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 7
 разом за 7 зр.

З пересилкою поштовою 7 зр. 30 кр.

Хто хоче мати

добру і дешеву

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не
 покажує. Нові продаю дешевше як
 везу, а употреблені, ще добре удер-
 жані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на
 викид. Хто купить у мене нову чи стару маши-
 ну, за реперацию не потребує журати ся, бо я ро-
 білю туз безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
 сини і обелужу Вас по братньому.

З поважанем

В. Данилевич,

машинист у бродарі Штайне-
 ра в Чернівцях, при ул. зо-
 лівничій (Hamboristrasse) ч. 26.

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поспільні	особові	мішані		поспільні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	11 ²⁸	6 ⁴⁷	10 ²⁸ 5 ⁵⁰	До Снятина, Коломиї, Ста- ніславова, Львова, Кра- кова і Відня	3 ⁴⁷	9 ⁴¹	10 ²⁹ 5 ³⁸
З Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	3 ²⁹	9 ¹²	10 ⁰⁰ 5 ²³	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	12 ⁰³	7 ¹¹	10 ⁴⁸ 6 ¹⁶
З Новосезиці, Садагури			11 ¹³ 9 ⁵⁰	До Садагури, Новосезиці			4 ³⁰ 6 ³¹

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейський час різницяє ся від
 львівського о 36 минут, а від чернівецького о 44 минут; коли на залізниця є 12 год., то на львівській годиннику є 12 год. 36 мин., а на
 чернівецькій 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хроменського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
—
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і свят.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
—
Передплата
10 зр.

Справозданє з діяльності виділу „Наукового Товариства ім. Шевченка“ за час від 1-го січня до 31-го грудня 1896 р.

Членам Товариства добре відомо, що від кількох літ виділ подає справозданя зі своєї діяльності за кожний рік сонінний, а не адміністраційний. Робить се виділ тому, щоби члени мали можливість зобразити собі як слід і стан маєтковий і поступ в розвою науковим Товариства від початку одного року до его кінця.

Подаване таких справоздань оказалось великим пожеланням іменню від часу, як оборот фінансовий в товаристві став значно більший від обороту в літах попередніх. Тай справоздавцєви наукового руху в товаристві о много вигіднійше подати образ сего руху від початку до кінця року, ніж за роки адміністраційні, які часто числом місяців між собою різняться ся.

Міг-би однак хто звернути увагу на сю недогоду, що виділ, переймаючи нераз в середині сонінного року управу товариства від уступаючого виділу, мусить таким чином відповідати перед слідуючими загальними зборами не лише за свою діяльність від часу вибору аж до кінця сонінного року, але й за діяльність попереднього виділу від початку сонінного року до загальних зборів. Загальні-ж збори мають судити про діяльність не лише уступаючого виділу, але і попереднього, що вже дістан був абсолютною тому рік на загальних зборах. Як замітка була-б як на тепер вчовні оправдана, однак коли для відбудування загальних зборів установило-б ся раз на все початок лютого, тоді й згадана недогода усунула-б ся.

Від початку січня 1896 р. до загальних зборів, що відбулись 4-го червня 1896 р. управив справами товариства виділ попередній, до якого належали впрочім ті самі люди, що й до теперішнього, тільки що на місце н. А. Дольницького увійшов до виділу н. Олександр Борковський.

Виділ, вибраний загальними зборами дня 4-го червня 1896 р., упривав отже ділами товариства не цілих 8 місяців, іменню від 4-го червня 1896 до лютого 1897 р. Склад виділу був такий: Головою товариства, вибраним загальними зборами був н. Олександр Барвінський, посол до Союму краєвого і Ради державної та совітник Ради шкільної краєвої, заступником голови н. Ізидор Громницький, н. к. професор рускої гімназії у Львові, касиром, адміністратором та бібліотекарем н. Кость Паньківський, директор Інституту Руского товариства педагогічного, секретарем н. Остап Макарушка, заступник учителя в рускій гімназії у Львові, членами виділу нн. Олександр Борковський, ем. директор гімназійний, та Петро Огоновський, н. к. професор рускої гімназії у Львові. Заступниками виділових були нн. др. Володимир Коцовський, професор семінарії у Львові та Іван Конач, заступник учителя в рускій гімназії у Львові. Крім того входили по вимогам статутів до виділу директори наукових секцій, згідно їх заступники: проф. Михайло Грушевський, директор секції історично-філософичної, проф. Іван Верхратський заступник директора секції математично-природописної та др. Іван Франко, заступник директора секції мовно-літературної.

Полишивши діяльність наукову секціям, займав ся виділ, як і минулого року, переважно стороною адміністраційною Товариства, однак все з оглядом на его науковий розвій. Тимлячи добре про се, що успіхи наукові зависить головню від матеріяльних засобів Товариства, старав ся виділ забезпечити ему доходи в двоякий спосіб: 1) приєднанням постійних, певних та користних робіт для друкарні, 2) узяттям субвенцій на цілі наукові від центрального правительства та Союму краєвого. В цілім минулимі році печатало н. в. видавництво шкільних книжок всі рускі шкільні книжки в нашій друкарні тай само товариство друкувало в ній свої видавництва, оплачуючи кошти головню субвенціями одержаними на цілі наукові. То були два найневишні жерела доходів друкарні, а позаяк розвій науковий товариства залежить в великій степені від зарібків друкарняних, тож виділ стояв лише на сторожі науки, коли старав ся ті зарібки для друкарні запевнити. Пильне бережене виділом інтересів друкарні довело до сего, що она в ніякім зі своїх підприємств страти минулого року потерпіти не могла, дарма, що виділ стягнув на себе з тої причини вогорювання завдяки особам, що, не освідомлені цілком з внутрішніми справами товариства обговорювали їх прилюдно по руских і польских дневниках, підкопуючи тим чином довіру до виділу, ба й вносячи розстрій в саме-ж Товариство.

З причини побільшеня доходів Товариства піднесено ему податок до висоти тої, яка вимагаєсь від всіх підприємств, що мусять бути зареєстровані. То й сталося з нашим Товариством. Оно узяскало також й голос при виборах в Палаті торговельній, а повномочником товариства для виборів був член виділу н. Кость Паньківський.

Сказано було, що другим жерелом доходів Товариства були субвенції на цілі наукові від правительства центрального та союму краєвого. І так одержало Товариство в році 1896 від В. Міністерства просвіти 2.000 зр., (така сама сума признана вже й на рік 1897), а від Виділу краєвого разом 2.500 зр. Голова товариства не лише в міністерство просвіти виїхав писемне прошене о підвищенє субвенцій до 5.000 зр. і вставленє є в бюджет, але підніс сю многоважну для Товариства справу в Палаті послів.

Горячим бажанєм теперішнього виділу було перевести закупно або вибудоване дому не чиншового, тільки для потреб Товариства. В тій цілі зложив вже був попередній виділ комісію з 3 мужів, та доси Товариство ще не має на стілько фондів, щоби відповідний дім купити. Доки-ж Товариство не буде мати свого власного

Новела виперла з місяця повість, драму і трагедію — оперетка або комедія з напрямом чисто реальним, на місце великих романтичних поем прийшла дрібна єї форма, бож она сирітка, стулила криля свої, знаючи, що дочці високих регіонів не личить широкими сказами реального життя чорнити свої ясновіслючі взори. Такою являє ся она нині не лиш у Русинів. Слушного свого часу жде она по всіх закутках, де лиш розвіли великі літератури народів. Такою она тепер є у Англичан, Французів і Німців, такою у Італійців, Мадирів і Польків, такою у Москалів. В єї співчутю для людської неволі не чути стону повної свободної груди: се лиш коротенькі, уривані зітхання, дрібні сльози: все-ж однак не менче щирі. Достроїла ся і теперішня поезія до великанського світового хору. Правда, тим самим вдача єї може не так класично пишна, горда і геніяльна, але завітчана усіми принадами дрібних роскішних цвітків, мов дрібним самоцвітом. Етерна, летюча, непостійна, лишень тим манить за собою погаслі взори, інакшою бути не може.

Царює в дрібній формі і тим она велична, а коли вже про се річ в нашій розвідці то у галицьких поетів она хіба не гіршою являє ся, чим у наших братів Українців. Ім віддаючи хлібом за сім, сказав вправді два роки тому др. Франко коментент словами: „у поетів українських видно бодай такий розмах“ — але се була хіба лишень виїздовість. Читачи пильно „Зорю“ шукали ми того поетичного розмаху, прочитуючи пильно всі вірні закордонних бра-

Галицько-руський ділетантизм а українсько-руська агресивність.

Нашеєє

Володимир Масляк.

II.

(Далше).

Признаючи авторови огляду „Зорі“ за р. 1896 рачню, що в тій часописі друкували ся переважно матеріяли, надіслані братами Українцями, мусимо однак пояснити де що, з чим нам погодити ся годі. Поважаний критик поставив собі метою розелідити, чим „Зоря“ визначила ся в р. 1896. Вийшло з того, що мусів пригадати ся ближше передовсім беллетристичній часті, бо-ж се і головна пайка в матеріялах, друкованих „Зорею.“

Осуд автора про поезію вийшов дуже личим і може надто строгим. Ему забажало ся бачити видіти в „Зорі“ поєми великого стилю. Дрібні форми, надруковані в „Зорі“ віршів, ему не по серцю і не до вподоби, дарма що время теперішнє може як раз найменше приїдне до твореня таких форм. Були правда в сучаснім віні літа великої, широкі поезії. Були літа Гетих, Міцкевичів, Пушкінів, Прєрадовичів і других, але треба засяно не спускати з памати і того, що в літах отсих були і причини до такого кріпкого порушеня поетичних сердець, до зворушення їх геніїв. Прямована тодішнього загалу, тодішніх народів за ідеалами і ідеями епохального

змісту і значіння були гігантичними живчиками для поетових муз. Сьогоднішній час далеко ріжний від часу того. Нинішнє покоління се Пігмєй, що крутять ся в тісній крузі борби о щоденне матеріяльне жите. Тяжка змора мілітаризму присіла важким тягаром кожду грудь і може ніколи так не дали би ся приновити до всеї людськості слова нашого Кобзаря: „Од Молдаванина до Фіна на всіх языках весь мовчить,“ як власне тепер.

З-за тяжких хмар, покривших небосклан єї світогляду, не сяють промінї райского сонця: — в тій умові своїй, в тім тяжкім розважаню своєї долі покоління теперішнє не жве биетрим духом, не стоїть на верхівах своїх загальних, широкіх, биетрих полетів — оно з похиленим в земаю взором не рве ся до сонця, котрого не бачить. Щасливє, коли для утомлених, прибитих суматохою тяжкого життя нервів, найде хвиливу розраду — тож дає апробату лише сим проявам людського духа, що як раз уміють зворушити его нерви. Такий течі вторують видатніші таланти сучасні, а чи оно так є, нехай відповідать своїм змістом хоч би повісти Толстого або Снігєвича. Все-ж однак такі, в своїм роді геніяльні таланти, як раз янішніа рідкість. Загал, хоч як любує ся творами тих писателів, найбратнійше однак бере за новелу і за дрібну форму поезії. Незвичайний до дорогонинних диядемів, рад забавити ся і потішити одною дрібною перлою: в утомі свого ума, роздумуючи над питаннями життя буденного, не радо вслухує ся і вчитує в річі поважного і глибокого настрою.

дому, доти о догіднім поміщенню друкарні, канцелярії, бібліотеки, читальні, музею, магазину тай книгарні ані мови бути не може. На загальних зборах 4-го червня 1896 р. говорилось дуже довго про конечну потребу особного просторого льокалю для книгарні Товариства. Тоді прийнято також внесення, поставлене проф. В. Шухевичем: „поручає ся виділові в справі книгарні поробити кроки такі, щоби на найблизших загальних зборах був предложений нарис видатків на окреме поміщенє книгарні“. Касиєр Товариства й вчинить се на найблизших загальних зборах, але книгарня окремого поміщення мати не буде, хіба аж у власнім домі Товариства.

Виділ мусить отверто сказати, що в послідних місяцях своєї так короткої діяльності занятій був з конечности двома справами: справою протесту 15 Членів Товариства проти ухвали виділу з дня 9/IX 1896 р., якою вимовилось всім політичним часописам печатанє в нашій друкарні від 1-го ст. січня 1897 р. і справою зміни статутів, яка була вже предложена загальним збором дня 4. червня. Виділ відбув за рік 19 засідань.

Товариство має під управою своєю два фонди: фонд науковий і фонд на пам'ятник Тараса Шевченка.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 3-го лютого 1897.

Про загальні збори Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові одержуємо нині зі Львова такі вісті: Збори ті відбули ся дня 4-го с. м.; їх отворив голова товариства п. Олександр Барвінський. Членів зібрало ся близько 90. Повитавши членів, подав голова коротку історію товариства від часу его перетворення на наукове. Розвій его під виглядом науковим і зріст під виглядом фінансовим за послідних 5 літ ілюструє найліпше справозданє з діяльності виділу і справозданє касове та правозданє з секцій наукових поміщуваних періодично в Записках, де виписані суть помножені і побільшені наукові видання товариства і подані згадки про наукову роботу по секціях. По мнголітню, піднесенім в честь цесаря, що під его покровом має нарід руский можливість двигати свою науку, подякував голова дотеперішнім членам виділу, котрі від 5 літ з малими винятками були одні і ті самі, за поміч дізнану від них, а спеціально подякував протесору д-ру М. Грушевському за провід в науковій роботі і зазив, що він, перетажений працею, далі служить товариству яко член виділу не може та просив, щоби при виборі на него во всім не зважали. — Головою зборів ад нос вибрано проф. Грушевського. Справозданє виділу і контрольної комісії прийнято по короткій дискусії і ухвалено уступаючому виділові абсолютну рішучість. Вибір виділу переведено аж по три рази голосуванням. Головою товариства вибрано проф. Мих. Грушевського 52 голосами против 34,

котрі упали на п. Ол. Барвінського. Далше до нового виділу вибрано: д-ра Д. Савчака, проф. Із. Громницького, проф. Петра Огоновського, Костя Паниковського і проф. Ілю Кокорудза, а на заступників Юл. Левицького і Ів. Раковського.

На медичнім виділі львівського університету почали ся вже строгі іспити (ригороза). До практичного ригорозум приступило оногди двох медиків Яр. Грушкевич і Марковський. Іспит випав добре. П. Ярослав Грушкевич зложив его з відзначенєм.

Кривавий спір вибухнув між робітниками а жандармерією в Угорщині. В гірничій кольоні Анїї, власности австрійсько-угорського залізничного товариства, заходили між робітниками а управою різниці поглядів в справі гірничої каси, до котрої належить 10.000 членів робітників. Против волі робітників внесено до властей нові статуту, котрі роздано також поміж робітників. З того пішов між ними розрив. Робітники вислали до Пешту депутацию, котра мала постарати ся, щоби нових статутів не затверджено. Стадось однак инакше: міністерство статуту таки затвердило. Сими днями приїхав до Анїї з Пешту директор залізничного товариства, а до него зголосили ся робітники з заявою, що они хотять таку гірничу касу, котра би оставала під управою самих робітників, та просили его, щоби поперед їх домагання. Директор обіцяв їм заступити ся за них в тій справі; але коли робітники домагали ся, щоби дав тоту обітницю на письмі, то він відказав тому жадаю. То дало причину, що робітники описали прийшли в друге і збитою товною облягли помещанє директора. Прибула зараз жандармерія і станула в так грізній поставі, що розирені робітники почали на ню кидати камінем. Інші дивиники пишуть, що особливо жінки явили ся в великій числі з дітьми на руках і так самі виступали різко, як і чоловіків підбурювали та найбільше причинили ся до розриву. Начальник жандармерії велів стріляти, і на місці пало 8 робітників, а 20 ранено; з ранених 9 вже померло. До Анїї відкомендирувано батальон гонведів. Робітники залишили роботу і прийняли грізну поставу. Змова готова розширити ся також на робітників в Рєшиці і Оравіці.

Доси увязнено 30 робітників і 3 жінки. В своїм угорським внесено в справі тих подій інтервєлю. Справа приїде також і перед суд, бо робітники вже 6. грудня мин. року внесли жалобу против австрійсько-угорського товариства державних залізниць, зазначуючи в жалобі, що товариство не мало права змінити против волі робітників статуту каси.

В кональній підкарпатської спілки в Бориславі повстав огонь дня 29. січня рано і знищив всі урядження до верчення закону. Шастем заткали ще в час отвір закону і через те не заняла ся роня настання, і занебігло ся великому нещастю.

Столітній ювілей — цілїндра минув 15-го січня 1897 р. Перший оказ тої рури, що єї запихає ся на голову, зявив ся того дня 1797

року на голові льондонського купця Джона Хетерінгтона і дав новід до процесу. Джон Хетерінгтон убрав ся в неділю в свій новомодний капелюх і станув в дверях свого склепу. Сейчас зібрала ся коло него товня цікавого народу; всі приглядали ся і розпиряли над тою рурою, що сторчала на голові Джона Хетерінгтона. Але людий прибувало стілько, що займили цілу улицу і здержували загальний рух. Вийшла ся в ту справу поліція, але доки Джон Хетерінгтон стояв на порозі свого склепу, доти і она не помагала нічо — чим раз нові люди товпили ся довиждо склепу хитрого купця, що тим способом робив собі рекламу і своєму склепови. Нарешті арештували сторожі безпеченства цілїндравого нана, що так уперто викликавав неспокій і заколот на улиці та повели его перед суд. Але суд увільнив Джона Хетерінгтона, бо мусів признати слушність его твердження, що англійському горожанинові вільно убирати ся, як захоче. І так виграв справу перший цілїндер і вже сто літ удержав ся найпарадїйшим капелюхом між усіма капелюхами.

Убийник Маріє Слявікової скриває ся ще до тепер перед оком справедливости. А своє намірене убійство і рабунок виконав ось як: В найбільшій часті Відня Фаворітен явив ся в мешканю одної родини незнакомий мужчина з просьбою, щоби его переїхувати. Господиня згодила ся на те. Єї чоловік працює в таловій фабриці від год. 6. вечером до 6. рано — отже не було нікого дома, крім слабой жінчини. Коли поклали ся спати, розбийник напав на Слявікову і ударив єї кілька разів желізною шиною по голові. Думаючи, що жінка умерла, зрабував з мешкання все, що дало ся взяти і утік. Слявікову перевезли до шпиталю але нема надії, щоби жила.

В справі еміграції до Бразилії подадо австрійське правительство до відомости властей політичних таке: Бразилійське правительство (союзне) повідомило, що оно зірвало заключену 1892 р. умову а Compagnie-sa Metropolitana, після котрої то умови тая компанія мала спровадити до бразилійських держав міліон поселенців, і вже компанія та й федерацийні комісарі для справ переселення занежали свою діяльність. Сей свій поступок поясняє бразилійське правительство союзне тим, що емігранти прибувати-муть до Бразилії і без офіційної агітації; а бразилійська каса звязкова не хоче далше поносити жертв матеріяльних на імїграцію, з котрої хісують поодинокі держави більше, ніж союз.

Звідки взяла ся в Індії чума? Індійці думали над сям питанєм і прийняли до пересвідчення, що се кара Божя за се, що аскетичні Індійці, вороги всякого збитку, почали уживати прикрає склиних, нашийників і других одіб, привоженних з Австрії. Цілий австрійський привіз тих окрає устав нагло. Власти англійські виступили виразді против сего забобону, однак се не помогло, бо купці індійські жертвують продуцентам австрійським за склині прикраси дуже низькі ціни, так, що привіз не ошлатив би ся.

Страх перед чумою в Бомбаю обгорнув усіх жителів так дуже, що більша половина населення утікла, а ті, що лишили ся, то або не мають жадного заробку, або не можуть дати собі ради з працею над удержанєм пораду в місті. Всі готелі опустошили, а ресторани не престали подавати страви так для недостатку гостей, як і слуг, що розбігали ся з міста. Головє товариство не має також достаточної обелуги і леда день може застановити свою діяльність а вмісті мусіа би запанувати всеюди тьма крєміщя. Розпука жителів доходить вже до того, що чин раз загальніше домагають ся спалення тих частей міста, в котрих загіндала ся чума.

Огидний злочин. В місцевости Кунердорф коло Герказ умер лісничий і в завіщаню призначив 500 зр. не донці а внукови. Послїдня воля небіжчика так розлютила его дочку, 50-літню жінчину, що застрілила 9 літнього сина а одну крєвну зрапила. По довершенню сего злочину хотїла ся повісити, однак завчасу єї відірзано і відставлено до суду.

Американські драматурги дістають величезні гроші за штуки, що мають новодженє на сцені. Автор воєнної поеи „Shenandoah“

тів і нігде правди діти, не найшли его! Найшли лишень „плач алчущіє і возжелїлий риданцїє“, а не найшли навіть того, чого в першій ридї жадаємо від поезії дрібної форми: емоції, звучности, найшли дивовижні склад ритмічні а в них ковані або і просте московскіє слова і звероти, найшли хмару провінціоналізмів, найшли заєдно таке, до чого ми Галичани навикині до форм більше європейських прихилились не могли. Поезії Кониського, Гайзова, Щоголєва і віршовані анекдоти Руданського — от і все чим могла вдоволати ся у виборі з тих поезій галицька читаюча публіка, воли противно поезії і Франка і Маковця і Уляни Кравченко і Щурата, Устияновича і Богдана Ленкого і змістом своїм і формою приєднували собі всіх читателів. Галицько-руська поезія виявила ся за останні роки творами політичного, сатиричного і патріотичного змісту. Деякі вірші воеше наведених поетів як пр. „Ідила“ Франка або поезія Богдана Ленкого: „В світ за очі“ вийшли в своїм викичєню такими класичними, що таких аразів поетичної вдачі і сили дарма шукати у всіх те-

перішних поетів на Україні. І поезіям, сего року друкованим в „Зорі“, чи они були оригінальні чи переклади, треба було на наш погляд придивити ся ближше. Они може не так поганенькі, щоби на них вклати слово зневаги хочби тому, що они дрібні і не довгі. Літературне писмо для родни числить ся впрочім — і з пильном своїм, а в пильні „Зорі“ головне місце займає „повість“, отож годі було друкувати більше як треба. Не було довгих, аршинових, друкувала „Зоря“ дрібні а друкували їх більше, чим приміром польське писмо Biblioteka warszawska, Ateneum, Przegląd polski і т. д. Наколи автор розвідки заєд „ділетантизм“ звертає не лиш до повістей в „Зорі“ з р. 1896 але і до поезій, тим чинном звертає его і против поетів українських. Одним і другим була би що, найменше честь рішуча, коли не більша по стороні братів заєрдонових, бо они не раз не мають навіть таких репрезентантів на поли поезії в „Зорі“, як Галичина.

(Далше буде.)

отримав 100.000 фунтів стерлінгів за сей твір. Їго драма „Aristocracy“ принесла йому 50.000 доларів. Автор „The girl“ дістав нагороду 75.000 доларів. Вільям Дрілет дістав за свою перероблену пьесу „The private Secretary“ 50.000 доларів і тільки само за пьесу „Too Much Johnson“ На європейських авторів, котрих п'ятери мають поведжене в Америці, спадає такий самий грошевий дощ. „Charley Aunt“ принесло своєму англійському автору з Америки 75.000 доларів. Сарду дістав з Америки за свою „Madame Sans-Gêne“ 35.000 доларів.

Убийства на бали доконав 20-літній Генрик Бальдів місточки Альфозині коло Равени. Серед танцю прискочив убійник до властителя дібр Антона Граціанного і штовхнув его спизориком смертельно в груди. Повстало замішани, і серед него зміг убійник утіти, а ранений умер таки на бали. Причиною того страшного і незвичайного убійства була заздрість.

Самоїзд урядив французький інженер Серполет, котрим хоче заступити наші парові поїзди. Заміром винаходив було зужитковати добрі сторони трамвайової комунікації на залізничних шляхах. Самоїзд то великий віз, уставлений на шинах, що може помістити 32 сидячих і 12 стоячих осіб. Мотор того возу може в потребі потягнути ще другий такий віз. Двоє людей вистарчає зовсім до обслуги самоїзду, а ошадність на паливі велика. Такий потяг дуже догідний для пасажирів, бо може задержувати ся на всяких перестанках. Скорість їзди виносить 30—50 кілометрів на годину.

Дрібні вісті. Міністер просвіти потвердив др. Кирила Студинського на приватного доцента руского языка і літератури при університеті в Кракові. — Дня 31-го січня витягнули з Дунаю у Відні два трупи, мужчини і жінчини, звязані разом шнуром. До тепер не справджене, хто они є. — Інtronізація перемиского єпископа о. Константина Чеховича відбуде ся в Перемислі дня 21-го лютого. Того дня уряджують всі перемискі руско-народні товариства концерт в честь нового єпископа в сали „Сокола“.

Телеграми „Буковини“.

З дня 3-го лютого 1897 року.

Відень. Цісар має поїхати в північ разом з гр. Голуховским до Петербурга.

Лондон. Daily Mail доносить з Петербурга, що наріст на голові у царя побільшає ся і немечна операция.

Відень. Цісар приймав др. Подлінного на авдієнції. Подліпний говорив до цісара по чеськи, і цісар так само по чеськи промовляв до него.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

Приватна клінічка хірургічна

(Приватна ліжниця операційна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

свернат оператора н. к. хірург, клінічки університетської
Біларота-Гусенбаєра у Відні
находять ся

в Чернівцях, уліця Ментора ч. 25.

В справі приймає хорих і інших інформацій
треба удавати ся до упразднених приватної клінічки Д-ра
Квятковського в Чернівцях, уліця ратушева (дім Вішо-
фєра.)

10)

СЕСТРА ЮЛІЯ.

Списала

Анна Єморожізна.

(Дальше.)

9.

Пристанки 10-го лютого.

Є новина. Будеш, Ганусю, і сміяти ся з мене і жалувати мене. Мама на гвалт хочуть мене видавати за муж ще сих місяць. Павло женить ся, а мама кажуть: нехай будуть оба весілля разом — таньше винесе. А їм не о таньше ходити, а о то, щоби мене бачити при престолі. Як же пішла вістка по селі, що мене видають, так і хата не запирає ся. До п'ятниці вчора від понеділка з яких десять сватів налазило. Але й я набрала відваги: — Втоп'їть мене, заріжте, що хочете зробіть, а я не піду за-муж. Я вже пошлюбовала Богови, то другому не буду шлюбвати!

А що жінок до мене мама насилають, щоби мене вмовляли, а що дівок — аж мені в ухах шумить від їх тріскоту. А наша нова невістича то вже мені так надоїла, що й дивити ся на неї не люблю. То та сама, що їхала ся Павлови, ще як мав перший раз женити ся з Марійкою, Костенюкова Настя, може собі пригадуєш. Она вже тогди на Павла мала око. А я єї щось здавна не терпіла, і д'ятого тогди висватала за Павла мою сердешну Марійку. Якже Павлови тільки скінчила ся жалоба, ого, моя Настя так уміла Павлови піддестити ся, що він таки поставив на своїм. Нехай женить ся з нею, коли наважив, що мені тепер до того! Гієвала ся она зі мною півтора року, а тепер така ніби-то щира а любезниєчка, хоч до рани прикладай. Та я не дурна. Знає она і я знаю, що нам буде обом за тісно в одній хаті. Д'ятого так мені прихвалює, щоби я вийшла за-муж. Як би я вийшла, ого она й пані на всю хату! Що хитра, то хитра, а міркує добре, що нехай би я тільки сказала: „Мамо, я вийду за-муж, але прийміть до мене зятя, а Павло нехай пристає де на грунт“, то би єї духу не було в хаті. Нещаслива була Марійка з Павлом, а тепер на Павла коїя з Настею. О, та не дасть себе гризти. Та й я єї не перешкоджую. Аби борше Господь поміг уступити ся єї з дороги! Але ще звать не так то зі мною борзо піде. А мамі так спішно впахати мене під вінок... А що они з Настею придумали!

Якось свджу собі в вівторок коло вікна, і шию, та дивлю ся крізь вікно. Аж бачу, стоїть коло Гайсакової хати, она тре-та від нашої, стоїть моя Настя з якоюсь жидівкою. Щось говорять; а дальше Настя скрутила ся і пішла до Гайсаків, а жидівка лізе до нас. Я вийшла до другої хатчини а жидівка в хату. А мама самі були. Та щось мене скортіло, ану пійди тихонько під двері, послухай-но, чого та упариця приїздила. Чую, говорять за лєм, коноплі. Купчиха якась гадаю. Вже хотіла відійти, аж ту стало щось тихо в хаті. То що? гадаю. Прихилила я ухо до шпари, еге, чую, а жидівка щось шур-шур — ідуть крізь зуби. Щось то буде, кажу собі, та аж дух в собі запираю, аби почути.

— А маєте вже каваліра для неї? — чую, шепче жидівка.

— Та не оден був би, — кажуть мама — але щось як би до дівки приступило, „не пійду і не пійду.“ Та як що знаєте, то порадьте! За дурно не хочу.

Аж здригнуло мною. Таке то, гадаю: вже й жидівка буде мене сватати?! А недочекане твоє! Слухаю, знов говорить упариця:

— Напити ся, напити ся; ага; водиці такої.

— Та де єї взяти?! — питають мама.

— А має він сестру? — шепче ворожбитиха.

— Хто такий? кавалір? — питають мама. — Той не має.

— То мусить якась дівка підтати єму волосє, з голови, з переду і з ліва і зправа — додає жидівка.

— Гм, хіба-би Настя, — кажуть мама.

— Нехай Настя, — повідає жидівка.

— Та й що? — кажуть мама.

— І вугля з кадильниці, з церкви треба, — знов радить жидівка.

— Може би пійти до дячихи?! — говорять мама, і ще додають: — А гріху-ж не буде?

— Який гріх, звідки він буде? — відказує жидівка: — церков сьвята, кадильниці сьвята, вугле сьвяте, а де гріх?

— Но, а на щож вам вугля? — питають мама. А жидівка каже:

— Положите на мисці, засьвітите сьвічку, ту під образами, розпалите вугле, а волосє вкнете до шклянки. Потому шклянку повернете над вуглем до гори дном, і волосє згорить на попіл. Той попіл вкнете до орданьської води, до шклянки, а вугле також зітрете на порох і вкнете до тої води, три рази лівою рукою, і даєте доніч нап'яти ся.

— Дивіть ся, — каже мама, знать за-дивована, — а тож єї не зашкодить?

— Поможє, — відказує чарівниця. — Буде сама напирати ся за хлопа.

А мене аж колька вколола під грудьми. Не дочекаєш, кажу собі. А така мене злість взяла, що гадаю, як впаду до хати, то живцем єї не пущу. А дальше і сміх мене зібрав. Чекай, або я дурна, кажу собі, побачимо, що з того вийде!

Але надійшов Павло, так я, щоби мене не здивав під дверима, втікла через сїни до городу а дальше поза хатою, тай ніби нічого не знаю, увійшла до хати. А жидівка вже тримає під пахою повісено лєну. „Дала би я тобі того лєну“, гадаю собі; „я сама єго брала і чесала, але нехай уже буде.“

А з полудня, дивлю ся, деєь мама вибирають ся. А то они до Насті йшли, бо під вечір, дивлю ся, Настя прийшла до нас. „Слава Ісусу Христу“ каже, тай морг на маму; а мама стояли коло мисок — і зараз тик їм щось в руку. А я удала, що й не бачу. Тільки в голові мені мелькнуло: не знати, чи то волосє чи угле? Але яка метка Настя! Вже й придбала.

А позавчера рано, тільки що ми пообідали, дивлю ся, йде дякова дівка. Ага, гадаю, то тамта волосє, а вугле то єя. Тільки дякова Каська була розумніша, не давала в хаті, але викликала маму до єїний.

Пильную я вже маму, ані з ока не спускаю. Але й мама розумні. Десь під саме полудне кажуть:

— Не знав, Юзю, чи вуйна Медюкова піде завтра на ярмарок. Мені би треба децю купити до весілля. От скочилабись, та довідала ся. Як би йшла, то я би з нею й вибрала ся. Сама я так не куплю, як з нею.

А то їм треба було, щоби мене з хати позбути ся. Кванили ся з тим волосем. Кажу: „може би з полудня!“

— Та де з полудня, — гнівають ся вже мама — з полудня ще де піде вуйна, та й би треба ще децю приладити на ярмарок. Під вечір буде за пізно.

— Та як треба, то я піду, — кажу. Щож робити, гадаю собі; треба слухати. Загорнула ся я та й пішла. І вже була аж коло корчми, як щось стрілило мені до голови, ану, верни ся, що мама роблять. І я вернула ся:

— А мама де? — питаю ся Павла.

— Десь вийшли, знать до комори, — каже.

— Там на дворі, — кажу — зимно, то я вернула ся взяти теплішу хустку. — А вже під образами нема свічки. Виходжу до сінний, а в коморі через шпару видно, світить ся. Добре бодай знати, гадаю, а вже турбувати їх не буду.

(Далше буде).

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

новинка знаходиться

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Велічком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрійчана у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чим скорше!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним через Впреосв. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияти всіх трех галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливих вогнів за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрові“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Поліси „Дністра“ приймає банк красвий у Львові при позичках іпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористийші умови і видає поліси і квіти в руській мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, створене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третіх лиць вкладки до опрочентовані по 5 процент. Гваранція цілковита. Удѣли по 50 корон. Позички удѣляють ся тільки власителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтїгає ся десята часть на удѣл.

Зголошення о удѣлені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Прекрасна повість Ольги Кобилянської „Царівна“ вийшла накладом „Буквоїд“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісімки, і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою не рекомендованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісті написав Осип Маковей. „Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленням, як і благородною тенденцією визначає ся дуже поміж нашими новітніми повістями.

Купити можна в редакції „Буквоїд“. Тут також можна дістати оповідань О. Я. Кониського „В день святаї волі“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповідань Т. Гайна „Перші Зорі“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

П. Т.

Отрим маю честь повідомити шановних відбрателів, гостей і публіку, що я перебрав існуючий досі під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів

— (заснований 1812 р.), —

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з дня 1-го липня с. р. і буду далше вести під моєю власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіру, оказане так часто попередній фірмі, і прошу уклінно, мати те саме довіре на далше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задоволити шановних гостей добірними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною службою.

Прошу о часті замовлення і пишусь

з поважанням

Стефан Гаїна.

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по 1 зр. 20 кр. за роки, а всі 7 разом за 7 зр.

З пересилкою поштовою 7 зр. 30 кр.

Хто хоче мати

добру і дешеву

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як вжоді, а употреблені, ще добре удержані починши від 20 зр. і то за тогові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за репарацию не потребує журити ся, бо я роблю ту ж безплатно через цілий рік.

Руськи, удавайте ся до мене, бо я також Руськи і обслужу Вас по братньому.

З поважанням

В. Данилевич,

машинет у бровара Штайнера в Чернівцях, при ул. Зеліничів (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	носіпні	особові	мішані		носіпні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
з Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	657	1028	530	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	941 1029 538
з Букарешту, Яс, Сучави, Галички	329	912	1000	523	До Галички, Сучави, Яс, Букарешту	1203	717 1048 616
з Новоселів, Садагури			1113	950	До Садагури, Новоселів		430 621

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейський час різняться ся від львівського о 36 минут, а від чернівецького о 44 минут; коли на залізницях є 12 год., то на львівській годиннику є 12 год. 36 мин., а на чернівецькій 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

3 друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає **Осип Маковей.**

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
—
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і святых.

БУКОВИНА

Редакция і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
—
Підприємство
10 ар.

Туга за краєм дармоїдів.

(Приймаючі до психології рускої суспільності).

Навели мене на ту думку бідні буковинські мужики, охочі до еміграції, з котрими я мав нагоду частіше розмаляти.

— Чи вам не сором, — кажу я їм — що до робіт в нашім краю спроваджують робітників з далекіх сторін: до будова водопроводів і каналів кличуть Італійців, до залізниць Мазурів — а ви тільки дивитеся і слинку поликаєте? Чи вам не сором, що всяку торгівлю і найменчу доставку взяли у нас в руки жида, а вам, коли заложити в селі до спілки касу, аби за якийсь більший діло взяти ся, то ви гроші порозпозичаєте і не звертаєте? ... От уже аж з Канади спроваджують до нас яблоса, а тимчасом у нас могли би бути такі сади, що стало би овочів на цілу Австрію; чому ж ніхто з вас не займає ся садівництвом, лише Москалі Липовани? І так у всім, у всім! Самі собі відбираєте зарібки — а потім гайда за море!

— Ми до того не вдатні! — відповідає зовсім поважно один мужик, а другі потакують головами.

— Чому ніхто з вас не бере ся на приклад за дрібну торгівлю, за перепродаж — чому ніхто не пробує починати з дрібного, так як жид?

— То жидівське ремесло — відповідає другий мужик так само поважно. — Не подоба християнинові в таке діло вдавати ся ... Покладами торгувати ... ні, то не для нас ...

— Ми до того не вдатні і то не для нас. Таке почуєте від наших мужиків, коли тільки возьмете їх на випит.

З причини еміграції наші зривно настроєні опікуни народу пролили багато сліз і атраменту. Шукали і шукають вини еміграції в лихих законах, властях і т. п., лише не в байдужности власної інтелігенції по селах, котра — хоч довгі літа сидить по селах, жие з селяни і зачислює ся радо до патріотів — не виробила в селянах ані крихти спосібности до життя, проворности. Звісна річ, що селянин з усіх рад і патріотичних відозв до его розуму приймає лиш

то, що тісно звязане з его матеріальними інтересами. З чого має намацальний зиск для себе, то розуміє; все инше для него дурниця. Коли мужик має що зїсти, де мешкати і в що убрати ся, він зовсім рад і всякі віча, політичні події, національні змагання — хоч би ему й як їх на розум власти — его не обходять. Аж тоді его те все обходить, коли ему зле діє ся. Тоді він по краснорічливим кандидаті на посла сподіває ся, що той скасує всі податки; тоді він радо слухає острої статі в газеті против панів, що тільки й журі мають, як мужика обдерти; тоді він розвідує ся, хто би ему, на его біду міг допомогти. Що сам собі може допомогти, в то не вірить, «він до того не вдав ся» ...

Що так оно є, а не інакше, видимо хоч би з того, що до читалень звичайно належать самі найбідніші селяни; їм здає ся, що в читальні найдуть ратунок на свою нужду. Богатирі сільські до читалень не творять ся. Але й те належане бідаків до читалень, те охоче слухане медоточивих народодовців, то євнане хапане всяких вісток, подаючих надію на добробит, все те огутане в мужика в таку містину, що розбити її говоренем на розум майже ніколи не можна. Хто мав коли нагоду повесити мужикам н. пр. справу еміграції до Канади і по двох годинах свого викладу бачив такі сумніви на лицах мужиків, а по кількох днях довідував ся, що вони вже й ґрунти продають, то і повірять мені, що говорене мужикам на розум дуже часто не приносить найменшої користі. Фантастична казка про Рудольфа або Стефанію має далеко більший вплив, бере у них верх і на неї ніякої ради не найдеш. Шкода було всієї твоєї гарячої промови... Досвіді такі поробили не лиш я, але й багато інших людей.

І не диво, що не привчений до реального життя селянин бавить ся як дитина казками і дає ся ловити на всякі видумки буйної фантазії, бо у него дуже розвинена туга за краєм дармоїдів. Ту тугу не треба доконче приписувати лінивству; адже кожний чоловік у злиднях тужить за добробитом; але коли ми придивимо ся, як еміграційна гарячка — зовсім так, и не інакше яка пошесть — обнімає щораз ширші круги селян, то ми з того можемо виснову-

вати, що в умах селян она находить передовсім добре підготовлений ґрунт для себе. Ґрунт сей — то іменно ся туга за краєм дармоїдів, де не потрібно багато робити і мучити свою голову журбою о завтрашний день, а можна вигідно жити.

— Чи ви думаєте, що в Канаді не треба тяжко працювати? — спитайте так мужика, а він вам скаже: — Всеж не так як ту.

Подумайте, що він і ту не працює так гірко, бо й не має і не знає, над чим працювати; а в Канаді він ще менше хотів би робити!

Буває нераз: живе в селі господар, не заможний і не бідний, але такий, що вижити з родиною може. Нараз від довідує ся на торзі про Канаду. Его заспана фантазія пробуджує ся і зачинає ему розмальовувати рай дармоїдів в таких гарних красках, що по якимсь часі він в ніякі остороги не хоче повірити, продає ґрунт і без потреби вибирає ся за море, на зовсім непевну долю.

Еміграційна гарячка, яку ми від кількох літ обсервуємо у свого народу, має — як кожда гарячка — прикмети хоробливі; але характеристичне для нашого народу се, що він на ту гарячку — зовсім так як в нісні — бажає мати троїзліз аж ізза моря, а в ліни, які у себе миг би роздобути, не вірить і навіть їх не гаддає.

Ту саму характеристичну тугу за краєм дармоїдів я бачу не лише у селян, але і в інтелігенції. Коли Русин має нагоду дістати в руки чуже готове «онихане», то він і свого відрече ся, а за чуже вхопить ся. Адже ледви чи котрий инший нарід так, як наш, доставив тисячі своєї інтелігенції другим народам. Наших Русинів находимо масами між Поляками, між Москалями, Болехами і Мадярами — всім їм забагло ся «ониханого»; приставили до народів сильніших як наш, они тим самим позбули ся журби про свій власний нарід.

Як сильно вкорінена туга за краєм дармоїдів в австрійських Русинів, бачимо зовсім виразно на наших москвофілах. Попри всякі інші звані причини повстання москвофільства, ми за малу увагу звертаємо на одну дуже важну причину его, а то на руску жадоу тогтового. Подумати собі, що вже тому 60 літ М.

Галицько-руський ділетантизм а українсько-руська агресивність.

Написав

Володимир Мисляк.

III.

(Далше).

Линяє ся ще питане про ділетантизм галицьких повістенисателів. Виравді в розвідці н. автора не говорить ся загально про всіх теперішніх повістенисателів тутешніх, лишень про тих, що замістили повісті свої в «Зорі» за рік минувший, всеж однак, питане а радше закид ділетантизму, зроблений в тій формі, будьтоби галицькі повістари легковажили собі «Зорю» і з ласки лишень кидали її ділетантські дрібниці. Оно так не є. Поминувши, що числом своїм стоять они в «Зорі» половиною побіч товаришів своїх з України і поминувши, що і в оповіданнях Українців є також ділетантизм, бо між іменами сих авторів бачимо також початкуючих і таких, що не мають претенсії до повістенисателських лаврів, друга річ як раз в чім иншій. Ми Галичани уважаємо вже від кількох літ «Зорю» писемом таним, що має сповняти розу орґану українського. Відступаючи те писемко під

друк творів в переважній частині українських, ми тим самим даємо нашим закордоновим братам спроможність показувати праці свої нашому народові світові. В тім і велика заслуга «Зорі» а найпаче її бувшого редактора Лукича, що через «Зорю» прийшло до більшого розясненя і виробленя взаємнї між нами а Українцями. «Зоря» отже була через останніх сім років передовсім ареною попису для них. Ту представили ся галицким просвітяним Русинам українські писателі з своїми творами, думками і змаганнями — «Зоря» теж, завдяки як раз строгій об'єктивности і швидкому судови Лукича була (просимо простити за слово) тим для них педагогом, що подекуди прямо а звичайно в делкатний спосіб гамовала широку і бундючну, часом же і неслухинну владу українських емігів і то не без деякої шкоди для себе. Як раз те, чим недоволені бували з Галичан Українці — себ то їх мова а не так мова як дикція, склад тої мови з дивоглядними зворотами, словами часто живцем взятими з польської і московської мови, цікавими формами флексій і живцем укованими словами так налякали галицьких читателів, що «Зоря» стала на кілька літ для них писемом несимпатичним. Число її передлятанників в роках 1890, 1891, 1892, дуже облизало ся а зросло пізніше, коли як сказано, Лукич зумів приборкати, або підобрити Українців, показуючи їм путь праву і

жадаючи від них многих уступок в користь Русинів галицьких.

Писателі галицькі мали опроче до свого розпорядку другі писемка і орґани, як «Житє і Слово», дрібну бібліотеку Франка, «Діло», «Правду», «Народну Часопись», «Буковину», «Бібліотеку для молодіжи Уляна Насальського в Коломиї» і такуж бібліотеку Омеляна Поповича в Чернівцях побіч других періодичних і окремих видавництв як календарі, Записки Тов. ім. Шевченка, — не числячи того, що вийшло окремими книжками. До «Зорі» з висше наведених причин подавано те, що або перейшло конкурсу «Зорі» або вилзло до теки редакційної з личної прихильности авторів і до видавництва і до его поважаного редактора. Може деакі з тих творів не були і не є майстерськими, однак се не може йти на рахунок ділетантизму. Не кожда річ вдасть ся і найліпшому письменникові; по при колос водить ся і содома, але й она не є без пожитку, коли заподаливе галлівство уміє покористувати ся нею. Упрямий суд Галичан і доір ділетантизму визирає в наших очах на агресивність, а чи она справедлива скажемо і проте дещо.

IV.

Свого часу в статті Галицькі вірші записув Чайченко Галичаним недостаю студій мови власних українських писателів, себ то: Котлярев-

Шашкевич вказав нам добру дорогу для розвою народу, а подивити ся, як ще нині тисячі австрійських Русинів блукають манівцями з туги за „опиханим“, — то можна чей признати, що се обяв такий самий хоробливий, як нераз еміграційна горячка. На що дбати н. пр. про власну літературу, коли можна признати ся до Москалів і відразу мати дуже багату літературу? — так думали наші ілюсколоби-староруси тому літ трицять, так думають і нині — і відповідно до того майже не звертають уваги на культурний розвій руского народу, тільки підтримують в нім апетит до готового. В селянина ідеал — заморська Канада, в москвофіла — Росія; Канада і Росія дають їм обом причину тут дома опустити руки і з спокійною совістю нічого не робити. І справді не роблять нічого такого, що скріпило би силу народу. Якими духовими здобутками можуть поведичати ся наші москвофіли, хоч тільки літ уже живуть? Ніякими; лише різними способами підтримували і підтримують в народі хоробливу тугу за краєм дармодів, так як агенти для свого зиску підтримують еміграційну горячку.

Порахуйте лиш ті страти, які потерпіло наше письменство через москвофілство! Подумайте собі, що сеї хороби в нас ніколи не було, і що ми від появи Русалки Дністрової через 60 літ згідно працювали на полі науки і письменства — а зрозумієте, що ми стратили! Брехнями і неумтвом підтримує ся у нас ту хоробу далі, а ту вже самі коренні правдиві Москалі дивують ся, що в нас ще не перевели ся самоубійчі гадки.

Такі чужі відзиви про рацию нашого бити ми вже наводили нераз і нині наведемо ще один. *Сьверний Вистник* один з найповажніших російських журналів, в 12-тій книжці за 1895. рік подає рецензію на збірник творів М. Кропивницького і при тій нагоді на вступі говорить про можливість існування українсько-руської літератури і про мету такого існування. Подаємо скорочений переклад: „Чи можлива українська література? — питає ся рецензент *Сьв. Вистника* і відповідає: — Можлива, про се свідчить і сам факт її існування; она вже дала досить багато талановитих письменників, у великій раді більше, ніж болгарська і сербська і може бути чеська. (Певно також більше, як румунська — Ред.)“

„Чи треба бажати існування осібної української літератури? — питає ся далі рецензент і каже: „Треба, навіть в такім разі, коли-б українська мова була лише твором російської. Існування осібної літератури залежить не від числа і характеру лінгвістичних відзнак, а від внутрішньої потреби в народі самовираження. Існування місцевих літератур корветне ще й тому, що они перешкаджають духовній централізації; а окрім того література на народній мові спомогає дуже народну просвіту.“

Розкажете ви тепер, що такий погляд на наше письменство містить російський журнал,

сього, Квітки, Шевченка і других. Чи єму припала до впади вирава за своєю *агресивністю* а найначе критики на критику, списані в „Зорі“ н. Франком, Верхратским, Кокорудом і др., се вже не моє діло. Я можу лише вквітати не лиш добр. Чайченка, але всіх закордонних товаришів по неру, що і ми з немалим а певно з таким самим як їх ціетизмом відносимо ся до творів романтичної доби в літературі українській і до її писателів. Сей ціетизм викликав прейнь у нас рух українофільський, народовський, він оживив наші літературні змагання, в нім був почин тої доби в галицько-руській літературі, що від 1860 років і до нині не згасає. Часописи і журнали, численні видання як раз українських класиків — от результати тих студій. Що більше: цілі серії оригінальних творів з обсягу поезії ліричної, драматичної, епічної, з обсягу новісти і науки, а прейнь невтомима праця над зєднуванем всіх Русинів під статуом одного народоносного прапору, борба з кацапськими приверженцями і польськими перекиньчилами, праця над вигладженем мови руско-української на мову товарисько-конверсійну — се труди не лиш з часом такі палкі аж горячкові.

(*Богдан Бугай*.)

знаний в Європі, а не який будь неук *Селянчик* або *Буков*. *Відомості* або *Просвященіє* або *Галичанин*, — а зрозумієте тепер, як треба дивити ся на всі заходи нашої кацапні, на її критики нашої мови, правописи і т. п. Коли-б ті заходи платних політичних московських агентів не опирали ся на рускій хоробі: на тузі за краєм дармодів, за готовим, опиханим — то пошесть москвофільська в нас би доси не марнувала нам тисячі людей. Була би більша віра в себе, в свої власні сили, не було би такої десперації, а кождий Русин чув би в собі більше піднесеного духа і охоти до праці. Недостача селян спосібности до життя — се еміграційна горячка до Канади; москвофільство — се духовна еміграція до Росії. Мотиви до того і в селяні і в інтелігенції одні і ті самі — руска хороба...)

(Як же ввиду того вигладає консолідація народовців з кацапнею під проводом Романчука і Дидицького?) Чи то не є підтримуване рускої хороби? — Яку моральну вартість мають наші буковинські півголовки-консерватисти-москвофіли? — Як цінити тих, що маловажають ту хоробу, від котрої наш нарід може згинуть або що найменше зробити ся калікою на століття? — А як треба цінити тих, що старають ся виділити нарід з сеї туги за краєм дармодів?

Spectator.
С.М.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 4-го лютого 1897.

Товарискі сходи відбудуть ся дня 7-го лютого в неділю в комнатах „Народного Дому.“

Тов. „Союз“ уряджує дня 20-го лютого вечерниці з танцями в салі гімнастичного товариства при ул. Поевва. Близні подробиці подамо пізніше.

Помилуване. Цсар помилував чотирох гузарів, що забили в-Братківцях коло-Перемишля свого вахмайстра Діомеї. Суд військової засудив їх на кару смерті, а цсар дарував їм кару тому, що допустили ся того убійства в наслідок страшого збиткованя, якого дізнавали прости воєки від нелюдського вахмайстра.

З сойму буковинського. На другім зєданню дня 4-го лютого відіслане до комісії по першій читанню передложено виділу краевого щодо будови закладу для невилічливих божевільних в пам'яті 50-літнього вилею цсара, що-до будови моста над Прутом в Люди-Горечі, направи догаду до него і прелімінари краевого шкільного фонду. Придлено комісіям багато інших внесень і подань.

Відтак приняв сойм внесення комісії адміністраційної щодо відповідного уміщення краевого закладу для позіжниць і акушерок. Існуючий заклад при ул. сьв. Николає має покрити ся бляхою, а крім того вибудувати ся на тій самій ґрунті більший будинок для позіжниць, як і для школи акушерок разом з трунарнею. Кошта направи і будови разом з заведенем каналізації, водопроводу і електричного освітлення обчислені на 60.000 зр. Щоби улегчити краєви того тягару, вносить комісія, щоби сойм жадав від держави, аби перебрала на себе удержанне акушерської школи, котру до тепер утримував край своїми фондами.

В справі санітарних відносин приняв сойм внесення комісії на підвижку 200 зр. для закупки сировини до шиття віспи. В році 1896 шитило ся 60.928 осіб, отже о 26.504 більше, як в попереднім році, даятого коштувала сировина о 200 зр. більше, як в р. 1895, а можна надіяти ся, що в р. 1897 потреба сировини не зменшиться. Віддано виділові краю до переведення внесення комісії, щоби розелідав справу будови закладу для божевільних разом з закладом невилічливо-хорих і придлено для переведення вступних студій кошту в висоті 500 зр. Поручено виділові краю розелідати причини дещити в сучаснім краєвим шпиталі і виробити проект реформи в зараді усіх трьох шпиталів, в Сучаві, Радівцях і Кімполюгу. — Краєвому надінжіє-рови Домінієви Лукашєвичєви признано 6 літ

служби залізничої до пенсіонованя. Спенсіонованому учителеви Вікторєви Дігонови призволили в дорожї ласки пенсію 150 зр. — Портієрови краєвого шпиталю вчислено роки військової служби до пенсії. — Принято внесенє виділу краевого, щоби залучити дороги громадські Чернівці, Кучурмарє, Кичєра і Чагор, Молодія, Котуль-Байнський, Лукавиця, Маморини аж до Чернівців до ряду повітових гостинців. — Принято справозданя фінансової комісії про проекта виділу краевого, щоби призначити фонд для викупу пропінанції на рік 1897; принято справозданє з покінченя рахунків фонду інвалідів за рік 1895 і проект признати сей фонд на рік 1897.

Пята курія. Черновецький магістрат оголосив уже похідок голосованя при правиборах з пятої курії в нашім місті. Чернівці мають вибрати 108 виборців а голосованє відбуде ся дня 22-го лютого. В тій цілі поділено виборців на шість секцій після уації і передмість. Всіх виборців пятої курії єсть після обчисленя 54.171.

Про залізничу пригоду на шляху Львів-Станіславів, о якій ми вчєра коротко згадали, наспіли такі близні вісти: Поспінний поїзд з Сучави, що їшов до Відня, вискочив із шин на пристанку Ямниці, віддалєнім о 9 кілометрів від Станіславова. Причиною сеї пригоди був відломок від гальми другого поїзду. Той відломок дістав ся був на годину перед катастрофою в кут сходячих ся при зворотних шин і був причиною їх розлучєня. Стукіт вагонів, що скакали по порогам і тук удараючих на себе воєів наповнили тревогою подорожних, настало величєзне замінєанє. Однєго машиніст Щирський мав на стілько холоднокровности, що вскорі здержав поїзд. Вагони станули, лише машина відорвала ся від поїзду, вискочила далеко поза шини і упала на залізничий насип та зарила ся в землю. Щирський, що був на машині до кінця, має скалічену ногу, а паляч Рибак сильно потовк ся. Впрочім всі подорожні вийшли ціло з тої грозачої небезпечности.

Поклади золота відкрили два учєні Лєбер і Лєру в Чєхії. Докладніше справозданє з розелідів появить ся на весну, коли земля розмерзне і буде єї можна копати.

Мати і донька. У Відні дучила ся на днях пригода, що мати, 54-літня вдовина Поевва Цайль, і донька єї 13-літня, Емєліна, відобрали собі жите через повішенє. Від смерті чоловіка, Цайль попала в меланхолію. Она замєнула ся майже в своїй хаті, а одиновою єї вірадою була лиш хороша на причуд доньки. Одна слуга обєлугувала обєє. Жєнщини не виходили навіть на прохід. Мати вже перед роками старала ся відобрати собі жите два рази. Перший раз хотіла стрибти ся свїтляним газом, другий раз обвісилась однокж єї уратовано. Донька обожала свою матір. Годинами сидли обєє заплєкані, розкалені. Емєліна цілувала свою матір, потішала. Однакж здає ся, що з часом і в молодій головці вдоманилась мисль відобрати собі враз з матерью жите. Так і стало ся. 27-го єчня подибали єусли їх обєє обвішєних в комнаті, убраних чорно. Обвішєні лишили нєсьма. В однім заявляє Емєліна, що відобрала собі сама свобідно жите, бо без матери жите видавалось би їй без вартости.

Титул „докторанд“ заборонєний тепєр міністром просвіти. Уячєні правники, ані ригорєзанти не будуть уже могли прикладати того титулу до своїх імен.

Розвід князя Шіме з жінкою уже покінчєний. Трибунал назвав княгиню, що без причини покинула свого мужа і волочить ся з циганом, публично негідницею і присудив, щоби мужєви платила 75.000 франків річно. Вирок значує, що циган Ріго єсть причиною єї віроломности, даятого княгині Шіме не вільно вийти за него.

Еманципація жінок. Рада кантональна в Цуриху ухвалила 120 голосами против 22, щоби жінок припустити до адвокатского заводу. Від замужних жінок буде уряд вимагав признанє чоловіка.

Люєєр, батько анти-жидівського руху в Відні має бути сам жидівського походєня. Так принаймі удержують жидівські, відєньські газети,

подаючи за правду факт, що прапрабабка др. Люєгера була жидівкою, вихрестила ся і вийшла за Миколою Люєгера прапрадіда нинішнього провідиря антисемітизму.

Воевничий пантофель. В одній часописи, що виходить в Чикаго, появилось ся недавно таке правдиво американське оповіщення: „Сими днями украдено мені, збо від мене утікло індивідуум, з котрим я перед недавнім часом (признаю ся, що то була велика дурниця) повінчалась. Виглядає прилично, але має дуже слабкий характер. Бігає за першою дівчиною, забуваючи на супружжі обовязки. Послідний раз бачила я его в товаристві Юлії Гарріс. Хто мені приведе мого Тома, або вкаже місце, в котрім він перебуває і допоможе мені відучити его раз на все волочення поза дім, той одержить щедрю нагороду. — Генрика Шмід.“

Дрібні вісті. Президент краєвий іменував укінченого ученика реальної школи Евдоксія Галера рахунковим практикантом при буковинським краєвим правительством. — Ученики висшої черновецької гімназії уряджують дня 7-го лютого концерт в честь австрійського композитора Шуберта. — В вівторок для 2-го лютого скликали п'ятри єзуїтські робітничі збори під ч. 10 при пляцу Австрії і предложили їм статут, на котрих хотять оснувати робітничє товариство. — В черновецькій раді громадській прийняли внесенє, щоби всюди, де є тротуари, пускали властителей домів ринви з дахів понід тротуар до каналів. — Вандрівний учитель для господарства і краєвипи. Василь Король виїжджає з руки товариства „Прогресс“ у Львові до самбірського повіта в цілі переведення люстрації читалень і господарств селянських. — Майор Іван Шерль помер на вибух крови. Похорони відбули ся дня 3-го лютого при уділі військової асистенції, всеї інтелігенції і натовпу населення міста Сучави. — Капельмістрови Костелецькому дарувала громада рада срібну паличку до диригованя, прикрашену гербами міста, яко пам'ятку при нагоді его 30-літнього ювілею музичної діяльності.

Телеграми „Буковини“.

З дня 4-го лютого 1897 року.

Гориция. При відкиненню наглого внесення Туми, щоби в краю утворено адміністративний комітет, зазив Тума в імені Словенців, що они, з винятком розирав над краєвим бюджетом, вздержать ся від уділу у всіх справах, як довго не буде запоруки для догідніших відносин в краю. Захование італійської партії піднірає краєве правительство, а так неможлива згода зі сторони заступників словенського народу. Словенські посли опустили саяу — засіданє має потрібне число до прийнята ухвал.

Атени. Положенє на Креті погіршає ся. Надходять часті вісті про знищенє, пожежі, рабунки і мордованє. Губернер і консуль роблять стараня, щоби спонувати обі сторони ворогуючих до аложеня збруї. Панцирні кораблі, що стояли в пристани Суда повернули до Кавей. Залога готова висейти на сушу за першим сигналом.

Відень. Люєгера прийняли антисемітські посли і галерії в соймі радісними окликами і плесканєм, коли повернув по своїй хоробі.

Відень. На інтерпелацию др. Бронаветра в соймі задля суспендованя 800 провізоричних учителів відповів намісник, що рада шкільна хоче тільки на ново обєадити провізоричних учителів без жадної шкоди для них.

11)

СЕСТРА ЮЛІЯ.

Списала

Анна Спорожієна.

(Дальше.)

Вернула я потому від вуйни, кажу: „Вуйна піде на ярмарок; казала, щоби завтра по дорозі її закликати.“

Надійшов вечір, аж вбігає Настя до хати. А така утішна і тримає в руці якусь баньку.

„Но, вже є все,“ кажу собі. А она й розкричала ся:

— Знаєте, що я вам, вуйнцю, принесла? Лікарство.

— Та яке лікарство? — питають мама. Ніби то удають, що нічого не знають.

— А он, може — каже — знаєте тую Олексиху з Вікторівки. Вчєра була у нас Гандзя, тая, що то за її брата вийшла моя сестра Магда до Вікторівки. І приносить мені цілу баньку води. „То що?“ питаю ся її. А она каже: „То від Олексихи лікарство. Она ще в осєни була в Зазулинцях і принесла собі від чудесної Матєри Божої з жєрєла.“ І каже, що та вода помагає її на різні слабости. От Гандзя дєсь о тїм довідала ся, і принесла мені цілу баньку. А я, вуйнцю, гадаю собі, вас часом нудить в середині; може би що та вода помогла!...

— То звідки, звідки та вода? — спитача вже й я у Насті, ніби нічого не догадую ся.

— З Зазулинцєв, від Матєри Божої, — повідає Настя.

А мама кажуть: — Нєхай Бог заплатить тобі. А то була би ласка божєа...

І взяли ту воду та ллють до шклянки. Напили ся трохи: — Якийсь — кажуть — иніший смак, як вашої води. А ну-но спробуй, Юзю, чи такий сам смак? — Та й дають мені.

„Що ту робити?“ гадаю. Взяла я її до руки і несу нібито до губи. Але затримала перед губою і дивлю ся на ту воду.

— А то чого она така казємутна? — питаю ся. — О, як упадає на днє.

— То певно від тої баньки, — каже Настя.

— А то знов що? — скричала я, якби перєстрашенє, а все ще дивлю ся на воду. — Якєсь літери пливють на днє?!

— Які літери? — скликнули і мама і Настя, та й прибігли до мене. А я стояла коло вікна.

— А о! дивіть ся, одна, друга, третє — що там їх пливає, аж страх!

Настя видивила ся, а мама такі бліді, як стїна.

— Та я нічого не бачу, то знать углє, — каже Настя.

— Та яке углє — кажу — не видиш, от літери. Грішна ти чи що, що не видиш літер?

Господи, вже прости грїха, що мені таке стрєльнуло до голови, аби їх здурити.

— А — о! — знов скрикнула я, — можна читати ті літери!

— Та що тобі привиджує ся! — питають тихенько мама.

— Зараз, зараз, перечитаю, — кажу. О — о — „Мати Божєа — наповідає — тебе — не пий тої води — бо то чари“... Ой Божє! а то що? ніби здивована питаю я! А дальше, мах вікно на остїж, як шпурну ту воду під паркан, аж забрязчало шкло. Та як оберну ся я до Насті: — Вон мені з хати! Ти мені чари підсунула! Забирай ся мені зараз з хати! Аби очі мої тебе тут не бачили! А Господи, а то яка нападєсть на мене бідну!

Мама стоять як стїна бліді. А она зачала виширати ся.

— Юзю, бігме, я нічого не знаю.

— Що? — скричала я — ти чарівнице, ти ще складаєш ся! Рупай мені з очий.

— Та, аби мене — каже — нагла смєрть спїткала, як я що знаю; то може та Олексиха що дала.

— Не говори, — чарівнице, — кажу я ніби така зла аж трєсу ся — я тебе перед цїлим свїтом спублікую. Зараз мені з очий рушай, нєхай ся не дивлю на тебе!

Та вже дальше не могла я стримати ся, бо смїх мене розширав. Обєрнула ся я і вийшла до другої хатчини. А там впала коло постєлі — треба Господє, гадаю перєпросити за грїх, щом їх так одурила. А мама за мною. Чую, Настя вийшла з хати, а мама й питають:

— Що то було таке з тою водою? що ти там бачила?

Дивлю ся на них, а они ще все такі бліді як смєрть.

І жаль мені їх стало, але нєхай, гадаю, ще трохи погризуть ся. Зложила ся я на плач і кажу:

— То ви, мамо, так свою рідну дитину любите? Ви мене, мамо, ані за макове зерно не любите. То ви мене хотїли згубити зі свїта чарами?

— Та що дурна верзєш таке! Та то Настя принесла, а я знаю, що оно таке?

— Мамо, і не кажіть, — знов я промовляю. — Як би не божєа сила, то ви би мене були зі свїта згубили.

— Ти що дурна говориш! — віднирають ся мама.

— Мамо, — кажу — я не хотїла при Насті казати, які там ще були літери. А там було, що ви з Настєю разом ті чари пригадали. Скажу я татови. Та знать они йдуть до хати.

— Ти, чуєш — мама мені перебила мову — як ми слово писємєш перед батьком, то ти рот роздєру по самі уха.

Затраснули дєрє і пішли, бо бояли ся, щоби тато не почув. А они самє ввійшли в хату. Я вже й на вечєру не йшла, бо мене аж голова розболїла з того всего. А мама й не кликали; раді були, що я з татом нічого не говорила.

От така новина зложила ся вчєра вечєр в наші хаті. Може вже дадуть спокій з весїлем.

10.

Прїстанки 18-го лютого.

Чи то кожда дівчина вже така мусить бути бідна, що над нею вєй збиткують ся, навіть рідна мати? Така тепєр моя доля! Як би не Господня сила, тобим таки не звєсла того смутку, який мені завдають.

Писала я тобі за ті чари, що на мене бідну зладили були мама в середу. Гадала, що от вже скінчить ся мій смуток, а то ще таки не кінець. Мама пішли в четвер на ярмарок, та видно, все до чиста розказали тій поганій чарівниці, а та щось знов вигадала, аби мамі тумана пустити а мене бідну втопити.

Вчора, в п'ятницю приїздила она знов до нашої хати. А я від середи лежала слаба в моїй хатчині. Чую: хтось прийшов і по голосі зараз пізнала я чарівницю. Так мене і вколало під грудьми. А далше і не втерпіла я: — Мамо, — кличу — а йдїть-но до мене, щось маю казати. — Они прийшли, а я їй благаю їх: — Знов, — кажу — хочете мою душу запропастити?

— Та що тобі, — кажуть — дурна, влїзло в голову? Не лежиш, коли тобі добре?

— Аби мому ворогові було так добре! — повідаю. — Волїла би я хіба вже там лежати, де Олена і Марія, як я таке нажила собі на мої молоді лїта!

— А то знов яка мова у тебе? — кажуть мама.

— Така, як чуєте. На що ви знов ту чарівницю пустили до хати?

— Та яка тобі чарівниця? Ти Бога не боїш ся, і таке на матір твою вигадуєш? Ото дочекала ся я потїхи! — кажуть мама. — Та се купчиха з міста за леном прийшла!

— Та й за моєю душею, — кажу. — Та вже продавайте, мене, продавайте, коли наважили. Мені, кажу, й так жити нема на що...

А мамі, видно вже була досада, що я так сміло говорила — бо я ще ніколи їм так не доїла в очі — та накричала на мене, аж страх!

— Та йди, — кажуть, — йди, кудись пустила ся. З Богом, Парасю! Не хочеш рідної матері слухати, то йди — ще й нині, таки зараз! А ти мені в очі цвїркаєш, що я на твою голову наважила!! То таке донька матері каже?! То йди-йди, ще заплачеш гірко за матерію! Того я по тобі діждала ся!

Траснули дверима і виїшли. А я гірко-гірко заплакала перед образом. Чого я така нещаслива?! Ой Боже ласкавий! Чи я маму хотїла загнїпати? Та Бог видить мою душу. Я тільки хотїла боронити ся від напасти! —

(Далше буде).

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валога ч. 11.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Вєч. Духовенству і вєім вірним через Вирєосєв. Митр. і Преосєв. Єп. Ординариати вєїх трєх галицьких Епархїй, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках протів шкїд огневих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сєйчас по пожарі, а договори закључєні з першими Товариствами контраасураційними подають „Дністрові“ можнїсть обезпечувати і виплачувати і найвишї суми.

Полїси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотєчних.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ пїсля вєїх можливих комбїнацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котрє дає як найкористїйшї услїва і видає полїси і кїпти в рускїх азіях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третїх лиць вкљадки до опрєцєнтованї по 5 процєнт. Гваранція цїлковита. Удїли по 50 корєн. Позички удїляють ся тїлько власнїтелям рєалїностей, вїзних від тїгарів, за порукою двох членів. З позичок відтїгає ся дєсятя часть на удїл.

Зголєшеня о удїленє аґєнцїї в мїсцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

• Прекрасна повість Ольги Кобилянської „Царівна“ вийшла накладом „Буквоїна“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісімки, і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою перекладеною 1 зр. 30 кр., з рекомендацією 1 зр. 40 кр. Передмову до повісті написав Осип Маковей. „Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленням, як і благородною тенденцією визначає ся дуже поміж нашими новітніми повістями. Купити можна в редакції „Буквоїна“. Тут також можна дістати оповіданє О. Я. Кониського „В день святаї волї“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповіданє Т. Гайна „Перші Зорі“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

П. Т.

Отрим маю честь повідомити шановних відбрателїв, гостей і публїку, що я перебрав їстїуючий досї під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делїкатєсїв

— (заснований 1812 р.) —

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду далше вєсти під моєю власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сїй нагодї складаю сердєчну подяку за довїру, оказанє так часто попереднїй фірмі, і прошу укљїнно, мати те саме довїру на далше і для мене, при чїм запевняю, що вєє старатимуся задоволити шановних гостей добірними товарами найлїпшого сорта, низькими цїнами і уважною услугою.

Пропшу о частї замовленї і пишущє з показанєм

Стефан Гаїна.

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича чїсло 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, мїщан і сєлян, редаговану Омєляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рєчник, а вєї 7 разєм за 7 зр.

З пересилкою поштовою 7 зр. 30 кр.

Хто хоче мати

добру і дешєву

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожадує. Нові продаю дешєвше як вєсєди, а употребленї, ще добре удержанї почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за рєпарацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цїлий рік.

Русина, удавайте ся до мене, бо я тїмж Русин і обєзлужу Вас по братнїмє.

Я повєсивсья

В. Давидєвич,

машинїст у броварї Штайєра в Чернівцях, при уз. авєрїзї (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Рух поїздів залїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 пїсля середно-європейского годинника.

Приходить	П о ї з д и			Відходить	П о ї з д и		
	ноєпїснї	осєбові	мїшані		ноєпїснї	осєбові	мїшані
до Чернівцїв				з Чернівцїв			
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломїї і Снятина	1128	657	1028 550	До Снятина, Коломїї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	347	941	1029 538
З Букарєшту, Яє, Сучави, Глибоки	329	912	1000 523	До Глибоки, Сучави, Яє, Букарєшту	1203	717	1048 616
З Новосєлиць, Садагури			1113 950	До Садагури, Новосєлиць			430 621

Підчеркєненї чїсла означують пору нїчну від 6 год. вечєром до 5 год. 59 мїн. равє. — Серєдно-європейскї час рїзнїть ся від лївївєского о 36 мїнут, а чїд чернєвєцєкого о 44 мїнут; коли на залїзницї є 12 год., то на лївївєцї годиннику є 12 год. 36 мїн., а на чернєвєцїм 12 год. 44 мїнут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромєвєского.

За редакцію відповїдає **Осип Маковей.**

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Ще слівце про молодих громадян.

(Стаття надіслана.)

Може про ніяку справу так рідко не балакає ся по часописах, ніякої так очевидачки не ігнорує ся, як власне питанє, яке становище займає і повинно займати „грядуче покоління“ у нас. Се вказує хіба на таке, що для наших старих патріотів (той титул у нас дуже дешевий) та політиків се справа зовсім рівнодушна, байдужна. Старі патріоти навіть нераді, коли який „студент без становища“ мішає ся у політику. Ту політику они вважають своєю привілеєю і з певного рода маловаженем, подеколи навіть з обуренем висказують ся про тих „молодиків“, які поважать ся виступати на тій полі і що гірше мати відмінну думку, чим они. Власне паріканє добр. С. на молодіж (в *Буковині* з 26-го січня) „що не йде в парі зі старими громадянами, тільки вганяє за новими гаслами“ є найлучшою ілюстрацією того, чого старші патріоти від нас домагають ся. Перетолкувавши се на мову всім зрозумілу, значить: „Ви молоді, не важте ся мати нових гадок, слухайте у всім нас старих, а спасете Русь!“

Тут нічого й полемізувати! Погляд такий є в нашій Галичині та Буковині дуже звичайний і дасть ся нашою вузкоглядністю легко пояснити; в *Хінах* він уходить за найглубшу мудрість, але для Європейця з кінця XIX. століття він троха за дивний, щоб пускати ся доказувати его безвідставність. Що ви зробили би з чоловіком, що брав би ся вам доказувати, що сонце крутить ся довкола землі?

Тому й не сеєя стаття спонукала мене вхопити за перо а як раз відповіди на ню підписана псевдонімом „Студент“ (в *Буковині* з 30-го січня). Автор взяв ся боронити молодіж та оборона виїшла так нещасливо, як звістна прислуга медведя своєму панови. Він сам мабуть не здавав собі справи з того, що хотів у своїй статті сказати, та яку думку перевести. На самім початку висказує такий погляд, якого ніякий декан не поведидав би ся, що: „від якогось часу і у нас на Буковині русла молодіж чим раз більше займає ся політикою... се — каже — уважаємо забавкою не на місяць!“ І се говорить ся в пристосованню до народу, у якого студенти може більш як у кожного иньшого — сілає земаї, де тільки що й є „пони та хзони“ а середнього освіченого чоловіка ще так, як би не було (іх почислив би на пальцях), де нема інтелігентного робітника! Впрочім, чи аж тоді, коли чоловік у нас покінчить студії, коли запраже ся до бюрової роботи, то аж тоді може робити політику? Коли лучше розглянути ся, то можна замітити, що як раз ті люди пропадають для роботи політичної, що й не один з таких, що на університеті визначав ся діяльністю, гинє морально, сповняючи роботу колекціяти бюрократичної машини. „Студент“ цитує Драгоманова, що молодіж повинна лиш є приготовляти ся до громадекої праці. Се золоті слова, лиш шкода, що автор їх зле порозумів. Бо що вважає добр. „Студент“ приготовленнєм до життя політичного? — Нічо иньше, як вступити в члени академічного товариства і займатися — літературою. Се щось подібне, як коли-б хто, хочючи бути ветрономом, студіював ветеринарію. Тому й не диво, що д. Студентови не припала „Січ“ до впадоби. Він мабуть тільки й чув про „Січ“, а бере ся про ню писати, та приписує засиченє єї буршівським звичаєм. Я зраджу на ухо тайну, який вплив „германізаційний“ відбив ся на

„Січ“ — се той, що она виить підготовлюване до життя політичного не в попаданню у теличі захвати або зевсівеке обуренє по причині найбільших дурниць, а теоретично в тихім етюдюванню політичних квестій, слідженню теперішніх рухів і напрямів, а відтак практично, кожний член у себе в дома старає ся научити нарід хіснувати ся бодай тими правами, що має. Не буду вичисляти, що товариство „Січ“ зробило, бо его тенденції і діла противні (!) тенденціям єї часописи. Літературою оно може менше займає ся, бо на єє у Відні на університеті окремі семінарії.

Про різницю між старими а молодими робітниками наша думка така: Она істнує, отже для того що істнує, мусить мати свою рацию істнованія. Се правило природи. Різниця ся не лишє у нас; она ще більша по иньших краях. Причиною єї як раз ті „нові гасла“ на які добродій С. парікає. Але світ не стоїть...

К. Норим.

Радо містимо і се писмо, хоч мусимо отверто сказати, що не в поступові гасла не віримо, тільки в молодіж не дуже віримо. Те все дуже гарно і потрібно, що молодіж сягає думками дальше, як „старі патріоти“, але те все — як досвід учить — так часто є солом'яним огнем, що годі не брати великі слова молодіжні cum grano salis. Вагари хоч би десять останніх літ на увагу, сотен нашої молодіж, котра так само, як нинішня, цвіркала в очи старим громадянам їх заскоружлістю, вже позанимали й становища, а подивити ся на їх „діяльність“ — то сміх бере. Они колись так само „приготовляли єї і студіювали відносини“, поки самі стали чинником в тих відносинах і показали, що нераз і того не втнуть, що старі громадяни. Що ту багато говорити і чванити ся чимсь таким, чого у старих нема? Руский студент учить ся на то, щоб мав хліб, бо бідак; наука єго і в гімназії і на університеті більше формальна (чей хто вчив ся тригонометрії і часливо єї забув, хто знав дату битви під Замою і забув, або хто знає правничі параграфи і т. п., не може ще звати ся справді освіченим чоловіком!). Покінчивши „студії“ для хліба, бере якусь посаду, бере декрет і обов'язки, женить ся — і найинше ще показує таку саму штуку, яку й старі знали... З єго молодечих поривів лишє ся на ру фраз, котрими заклопоноє в потребі своєю бездіяльність. Почисліть тих, що в останніх десятих літах позанимали становища. Де їх публична робота? багатого єї? Працюють, як старі, на хліб і хвалять Бога, що мають що їсти. Коли-б годило ся прилюдно подати єніє колишніх дуже поступових молодіж, що вважали себе зовсім відмінні від старих, то можна би єє зробити дуже ле-

З того, яке „становище займає“ молодіж політичній (розуміє ся: в теорії) — хісна зовсім мало; з науки „Січ“ у Відні, котра — як каже п. К. Н. — учить наш нарід користатися тих прав, які має, — також хісна не багато абе й ніякого нема. Зійшовши на практичний ґрунт і покінувши єї кілька разів, великі радикальні атеїсти покинули думку вчити атеїзму селян, покинули вже й Поефіньський патент; великі радикальні економісти показали на Гупульській Спілці, що від теорії до практики дуже далеко; др. Франко зі своїми колишніми проектами економічних реформ зовсім провалив ся... І так оно в неодній справі „поступовість“ молодіжні лишє ся на папери.

Не мають чого анї молоді від старих, анї

студії, лишє лиш відпенкувати ся; і між молодими і старими є люди праці і є дармоїди. Як і старий лишє своїми літаннями не заїмнує. Для оцінки людини є одна єдина міра: їх праця. Є та праця добра і користна, то она й остане ся такою, без уваги на то, чи єї творець має 60 літ чи 23.

Політичні вісті.

Мир європейський забезпечений тепер, здає ся, так сильно, як може ніколи перед тим. Коли цар покликав на міністра заграничних справ графа Муравєва, рознесли єя тривожні вісті по цілій Європі. Праса європейська подавала собі з рук до рук вістки та здогади про графа Муравєва, яким шляхом він поведе російську, заграничну політику. Вже те саме, що граф Муравєв займав перед тим становище російського посла для Данії, англійської союзниці, викликало толки про зближенє Росії до Англії і єї західної політики.

Німечка і австрійська праса прийняла єє іменованє з неприхильністю, котра ще збільшила ся, коли розпустили вість, що граф Муравєв єсть завзятым російським націоналом і ворогом Німців. Хотай розважнійші голоси вказували на те, що особисте усposобленє міністра буде малий вплив на політику, бо сам цар дає їй напрям, але обави зміцнили ся, коли в кілька днів по іменованню міністром одержав граф Муравєв таки ще в Копенгазі розказ царя, щоби зараз удав ся до Парижа і навазав з президентом Фором і французьким міністерством особисті зносини. Німці уважали єє за демонстрацію наля против них та против тридержавного союзу, а Французи витали міністра не менше радісно, хоть може не так виставно, як самого царя. Та на диво цілої Європи цар казав графови Муравєви їхати з Парижа прямо до Берліна і представити єя німецькому імператору. Приняте в Берліні і в Кію де перебуває тимчасом імператор, було дуже сердечне а попередня візита графа Голуховського в Берліні улекнула берлінським двірським сферам порозумінє з російським висланником на всіх точках міжнародної політики.

Але те, що Муравєв поминув Відень, занепокоїло таки австрійських політиків а в угорськім парламенті поставив Кошут інтерпеляцію до презедента міністрів Банфієго що-до становища Австрії супротив подій в Туреччині, та подорожи Муравєва. Банфі відповів успокоюючо, а те, що Муравєв поминув за приказом царя Відень, оправдують тим, що недавно ще був сач цар у Відні, а на весну має наш імператор відвідати царя в Будапешті та забрати з собою і графа Голуховського. В виду тої загальної діяльності не можуть стати грізними для європейського спокою події в Туреччині, анї різні на Креті.

В Туреччині хочуть завести лад європейській держави титулом свого опікушества над християнськими підданими султана. Коли стало очевидно, що султан не зможе і не хоче зробити конець різні Вірмен, постановила дипломатія зреформувати султанську державу і в тій ціли вислала всі великі європейські держави своїх послів до Царгороду. Але робота послів їде якось повали, бо они стрічають на кождім кроці великі перешкоди на султанськім дворі. Двірека камарія запевнює Абдул Гаміда, що може не допустити до переведення реформи послів. Та держави рішили ся перевести їх навіть против волі султана. А крім того і в самій Туреччині вирросло сильне молодотурецьке сторонництво, що домагає ся реформи. Тай і само турецьке населенє по-

глядає з надією на заходи християнської дипломатії, а в першій лінії урядники, котрим виплачують пенсії так нерегулярно, що рік має часами для них тільки шість місяців. Урядники, ба і військові мусять жити на борг, купець і ремісник мусить давати — отже кождий має надію, що при реформі виплатять залягаючі пенсії і даліше будуть регулярно платити. Та лише в тім біда, що ніхто не хоче пожичити Туреччині грошей на ті реформи, бо се пожичка дуже неприємна.

На Креті взяли справи дуже сумні, але оборот. І тут хотять європейські держави збити порядок, але магомедани стараються зберегти своїми способами унеможливити сей вплив. Жала слати зменшити турецькому панованню і приєднати до турецької імперії. З другої сторони хотять німецькі держави узискати перевагу на острові, а для того Греки з допомогою їм коринні Греки з Греції слонячому ділом та висилають на Крету агітаторів з метою потреби мушкетерів і охотників. Рада і релігійна ненависть заострює борбу, а користний терен та неміч турецької адміністрації утрудняє виконання ворохобні. І так Крета тепер майже в анархії, безпечності життя і майтку нема жадного а морд і пожога ширять ся по цілїм острові. Губернатор і консули стараються заспокоїти обі сторони, а грецький панцирний корабель стоїть уже в пристані Канді. Посли держав стараються передовсім зм'якшити жандармерию на острові і мають надію через неї утримати сунопокий.

Франція заміряє зреформувати свою артилерію, іменню зужиткувати скорострілну гармату, винахід одного французького техніка. Велід за нею призначила і Росія 85.000 рубл. на нові пушки, а за тим пішла тревога по прасі цілої Європи, що нове небезпеченство висить над податниками: реформа артилерії, що забере знов мільйони. Але в останній часі надійшла вість, що Франція мабуть відступила від свого заміру чи для того, що Німеччина не поспішила ся і собі з реформою, чи для того, що винахід може не зовсім практичний. І так чей на тепер мине се нове небезпеченство, єй нові великі видатки на гармати.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 6-го лютого 1897.

Державна лотерія. Ц. к. дирекція лотерійних доходів устроює 31-шу державну лотерію, з котрої чистий дохід присвятити ся цивільним цілям добродійним сеї половини держави. (З неї припадає і 6.000 на наш Народний Дім.) Се лотерія обнімає 7816 виграних в готівці, поділених 148 виграних головних із 3834 попередніми і 3834 слідуєчими в загальній кількості 165.000 корон в золоті та 100.950 зр. а. в. Тагнене посідає невідкрито 10-го червня 1897 о 12 години в полудне. Один лосє коштує 2 зр. Лосє можна купувати в ц. к. дирекції лотерії у Відні, I. Bezirk, Riemergasse 7 (відділ для державних лотерій на добродійні цілі), так поодинокі, як також і партиями, рівнож можна їх записувати письменно, прислаючи заравом і належну грошову кількість. Відтак можна їх набувати в ц. к. лотерійних урядах, у всіх лотерійних колектурах, в продажах тютюну, в урядах податкових, поштових і телеграфічних, в конторах виміни, в урядах станцій залізничних, парохідних і плавних, як також у органів для і охорони здоров'я, установлених в багатьох містах значніших місцевостях австро-угорської монархії.

В львівській читальні для жінок відбули ся дня 1-го с. м. збори в справі жіночої гімназії. До комітету устроюючого належали з Русиньок: п. Барвінська, Грушевська, Коцюбська, Паньківська, Потелицька і Шухевичева. В імені Русиньок заявила пані Грушевська, длачого Русиньки приступають до сеї акції. Русиньки ще менше як Польки мають спроможности образуватись — бо не мають навіть одної школи вищої — для того сподіють ся по тій гімназії хоч частинного заспокоєння бажань національних. По дискусії, в якій забирали між иньшими голоси п. Александрович, Коссовська, Барвінська, др.

Маньковський і Добровський, збір рішив внести до сойму петицію.

Кадетська школа у Львові має бути уряджена в найближшій часі. Рада громадська міста ухвалила побудувати будинок на кадетську школу а при тім поставила услівє, щоби обовязковими предметами була в ній польська і руска мова.

Всюди політика! Львівські народовці заходять ся тепер, як щорічно около святкування пам'яті Тараса Шевченка. Добреб — та у махерів політичних нема нічого так великого та святаго, щоб не споганити его махерством. Отже махери задумали зробити се народне свято полем політичною маніфестації в користь і честь п. Романчука і поручити ему проголошене привітної промови. Як, чому, про що... — чому ж би, як не для махерства? Потім, по галасливій маніфестації, носились ся в „Дзвоні“ нові громи на зрадників та понесли ся вонючі „кадила“! П. Романчук — чейже політик, не літерат; є пресі сили иньші, є і молоді, от хоч би проф. Кокорудз, др. Колеса, аж тут нараз має говорити голова кліки. Сподіємо ся, що комітет, опре ся сему махерству; молодіж академічна і без того рішила вже усунути ся.

Жидівська оперетка. Історію родини Ротшільдів, а радше збогачення їх протопляста представлено онюди в львівській жидівській театрі в п'ятиактній оперетці п. з. „Ротшільд“. Автором тексту є якийсь Гольдшаден, а музики бувший капелмайстер „Гармонії“ Фаль. Міліонер являється в тій оперетці майже апотеозований. Ось прибірка его розумованя: „Гріш — то як вода, котра не тому є потрібна, що наносить повени і другі нещастя, але тому, що служить людям до пожиточних цілей“. Але водою еще ніхто не робив лихви!

Запечатаний англичанин. Daily News довідує ся, що на границі межі Італією а Швайцарією стоїть запечатаний вагон з англичанином, з котрим не знає італійське правительство, що зробити. Сей англичанин приїхав був до Бриндизи з Мадраса, де тепер лютить ся чума. Щоби перевезти его через Італію а зааравом охоронити край перед чумою, казало італійське правительство замкнути англичанина самого одного в цілїм вагоні, запечатати вагон і так відставити его аж до границі Швайцарії до міста Чівео. Італійці вже тішили ся зі свого бистроумного розвизання тяжкого питання, як позбутися небезпечного подорожного, аж тут заявило швайцарське правительство, що не пропустить англичанина через свою землю. Вагон відчепили і пересунули на бічні шини — а що даліше стало ся з англичанином, не знати поки що.

Винаходець етенографії сир Ізаак Пітман помер недавно в 84-ім році життя в Баті, де пережив майже ціле своє життя. Пітман винайшов систему скорого писання ще в 24-ім році життя і назвав єй „фенографією“. Тоді був він шкільним учителем, але покинув свій завід і зачав їздити по цілій Англії з відчитами та викладами про новий спосіб писання. Его підручники етенографії мали велечезний пошук: Teacher розійшов ся в 140.000 примірників, Manual в 60.000 прим., а Reporter в 30.000 прим. Відтак утворив фенографічне товариство, котре послідніми часами числяло 5000 членів. В Баті заложив інститут фонетичний і дзєвний фонетичний з друкарнями, друкарні з друкарнями, з котрих виїшли етенографічні передруки біблій і класиків для шкільної ужитку. Інститут заложив незалежного філії в Лондоні і Нью-Йорку, а управляв ними сині — Ізаак Пітман. Попри етенографію займав ся Пітман иривєм винайдею через себе, фонетичної правописи англійської мови — однак з меншим повоньженем. Застарілі нересуди і опір підученого заводу не дали усунути того каміня з дороги образованя найширших верств народа. За те приймила ся етенографія усюда і дала необчислені прислуги мужам державним, дзєвникам, літератам, купцям і т. д.

Газ і електрика. Звісно, що електричні драти під землею нищать залізні проводи газові, через те що часті електрики переходить з дротів на залізні рури. З тої самої причини дучило ся дня 2 лютого в Брусселі великий нещастє. Елек-

трична іскра запалила газ в підземних проводах і наступила страшна експлозія. Брук на великім обшарі Великого ринку і сусідних улиць зірваний цілком. Хотий не було жадного нещасливого випадку, настав в цілїм місті великий переполох.

Складки. На бурсу „Народного Дому“ зложили Николай Спинца 1 зр., Теофіл Гінда 50 кр., о. М. Галін 5 зр., п. Якубович 1 зр., надуч. Зота з Бобівців 15 кр., надуч. Ф. Чернецький з Малайнівців 50 кр., уч. Дмитро Тарнавецький з Падиківців 1 зр., уч. Іван Терлецький з Неполоківців 1 зр., надуч. Іван Барбір з Костинців 2 зр., уч. Юрий Воротняк з Молдави 1 зр. Разом з попередніми за р. 1897 32 зр. 16 кр. На будову „Народного Дому“ Гавр. Толстюк з Вишних Ширівців 1 зр. разом за рік 1897 76 зр. 22 кр. Сердечне Спасибі!

Дрібні вісті. В Києві заміряють оснувати політехнічний інститут і на сю ціль подарував купець Терещенко 150.000 рубл., місто дало 300.000 рубл., біржа 75.000 рубл. а поменші складки 25.000 рубл. При нагоді київських контрактів доповнить ся певно капітал до преімінованої висоти 700.000 рубл. — Депутация галицьких селян вручила ко. Стояловському в Чачі золотий хрест з нагоди его уродин. — В селі Ленгу коло Тарнова удушило ся димом троє дитинь селян Банків; родичі пішли були на торг, лишивши дитинь без догляду. — Бувший властитель першої віденьської торгової жіночої одежі, Дреколь, пожертвував 100.000 зр. на основанє закладу і школи для крапців. — Передвчєра ударив поїзд товаровий в поїзд особовий на станції Єнджеїв, на шляху залізничній Демблінсько-Добровської. Двох урядників залізничних і один подорожний погинули, а десять подорожних тяжко пошколєчених. — В Дрогобичі оснуйте ся товариство самостійне руських ремісників „Зора“ заходами о. А. Рудницького і І. Мицавки кандидата нотаріального, котрий в послідних часах ревно заняв ся долею міщанства.

Телеграми „Буковини“.

З дня 6-го лютого 1897 року.

Відень. Цсар казав заповісти, що прибуде на бал до графа Бадєного.

Берлін. Канцлер заявив в радї державній супротив жалоби Комаровського, про неприхильне захованє урадів взглядом Польків, що хотий ся справа не належить перед державну раду, однак він уважає потрібним дати вираз тому, що польські провінції суть неразлучною частиною Пруссії, котрі сповняють точно свої обовязки взглядом польського населєня. Польки мусять приучити ся до того, щоби чули себе пруськими підданими. Канцлер закінчив тим, що надії Польків дізнають супротив потуги дійсности великого заводу.

Париж. Агенція Гаваса доносить з Атеїні, що змагає консулів в Канєї, щоби привернути спокій не мають успіху. Три тисячі християн облягло місто.

Берлін. Нині відбуло ся урочистє переданє дарунків царя, бунчуків і етигів до них, для тих полків, що цар єсть їх властителем. З тої нагоди відбуло ся сніданє, і підчас него вінє цсар Вільгельм тоаст в честь царя та в імені своєї армії виразив ему подяку за новий доказ ласки для німєцкої армії.

СЕСТРА ЮЛІЯ.

Синсала

Анна Єнорезієна.

(Дальше.)

От він і причепився до нас. А Настя як его побачила, так і каже:

— От видиш, то все через него.

— Що через мене? — питає Михалко.

— Мама хотіла тебе, — каже Настя до мене, — за него видати.

— І таки ще видасть, вже я не дарую свого, — перехвалюєся Михалко. — Або мені, — каже — що, чи що бракує!

А я кажу: — Розуму знать трохи.

— Ходім, Юзю, — каже Настя, — трохи дальше на обійсте, бо ту люди слухають.

— То нехай слухають, — кажу — або ми що злого говоримо?

— Або то не зле, таке повідати? — відзиваєся Михалко, а він вже й п'яний був. Его Павло взяв собі за дружбу. — А я хочби і розуму не мав, — каже він ще — то масток маю, і тебе таки за жінку дістану.

А ми зайшли тимчасом аж до стодол. Настя зараз і сіла собі. Каже: „так мені ноги зм'їли від танцю, що вже не встою.“ І мене потягнула до себе. А Михалко станув над нами і знов упоминаєся таки за свій розум.

— А я чому не маю розуму? — питаєся.

— Бось дав собі его підтяти, — засміялася Настя.

— То то він такий розумний! — кажу я, тай собі розсміялася. — Я до нині не знала, повідаю, що то его розум спалив ся на вуглю а я під паркан виляла.

— Але то не за дурно, — каже, злий, Михалко. — Чекай кінця, то не за дурно. — І сів собі коло мене. А я мах, тай сіла за Настею з другого боку.

— Я з ворожбитами не їдаю, — кажу, до него.

— Але за то до шлюбу станеш по великодні.

— Чи то єдна стане! Але я певно ні!

— Ой, Юзюню, схопила ся Настя, чекайте-но, я зараз верну — тай як би єї щось завіяло, полетіла зі стодол, як би єї хто пострілив. А я і собі зірвала ся за нею: Чекай-но, — кличу — я йду з тобою.

А той урод поганий, хап мене за руку, аж я присіла.

— Та чекай, Юзю, я тобі одно слово маю сказати, — вибівтав по п'яному.

— Відчепи ся, — кажу — не маю з тобою що говорити.

А він знов сів мене зі всеї сили до себе:

— Хоч не хоч, а я вже не пушу, мусиш бути моя.

— То що за напасть, ну дивіть ся добрі люди! — скрикнула я і хочу видерти ся, а він тисне мене за руку, ще й другу хоче схопити під себе. А мені вся кров вдарила до голови.

— Та йди, сотоно, — кричу я, та як шарну рукою, як замазую з цілої сили

звідси, звідти а він аж застогнав, аж му посока з рота потекла, та й покотив ся на землю:

— А грім би тебе побив, таби тебе побив, гадино сороката! — закричав.

Та я вже не чула дальше; я вже була за стодолю. Вся злість мене залляла, а серце так бух, бух, бух в грудях, як молотком. —

Колиж бо я гляну — а під стодолю з надвору, коло стіни стоїть та зайда, Настя. Я так і скипіла вся зі гніву.

— То ти, чарівнице гадала, що я Приймакова Ксенька?!

Булабим єї роздерла, як би не була в зад подала ся.

— Та то твоя мати! — кликнула она і заслонила ся руками, бо я таки не хотіла єї так пустити. Та я як почувла за маму, станула, як би мене хто в голову вдарив.

— Що кажеш, чарівнице, говори зараз! — кричу, а сама мало не впаду на землю.

— То жидівка таке порадила твоїй матері...

Тепер мені стало все ясно.

— Ах Боже мій, Боже! — заголосила я як не своїм голосом; ноги мені захитали ся, гадалам, що одурію. Вже не дивилася більше на ню, бо ще й той урод вилетів заслинений зі стодол. Кинула ся я до хати. Там шум, крик, сьївають. Та я того нічого не чула, я хотіла десь маму здібати. Але мені в очах крутило ся а в середині дух захопувало. „Ні, то вже не моя хата, то пекло,“ перелетіло мені крізь гадку. „Я вже маму не маю, нехай панують з тою знайдою Настею.“

Перебігла я хату, впадала до другої хатинки, там також повно людей. Відчинила скриню, взяла кожух, хустку на голову і другими дверми вибігла на улицу. Чула я, що хтось кликнув за мною, але я не оглядала ся. Бігла так дорогою, сьвіта не бачила перед собою, і не знала де я біжу. Сльози тиснули ся до очей, але я їх давила в собі. Вітер мене трохи обвіяв, а то вечір. Аж коло церкви звільнила я кроку. Подивилася я на дім божий, зітхнула тяжко і пустила серцю волю. „Боженьку, ратуй мене бідну.“ Подивилася на сьв. хрест з мієні — барвінкові вінки ще зелені тримають ся — тільки стяжки поблідли від сьїгу і сонця. Щось моє серце тягнуло до того хреста. Я отворила фіртку на цминтар і побігла аж під хрест, і щиро, щиро заридала. А дальше встала, поцілувала сьв. хрест горячо, і вже хотіла відійти. Аж саме туди надійшли єгомосць. Десь ішли на село. Побачили мене та аж скрикнули: „А ти що ту робиш? Таж у тебе весілля?“ — А я кажу до них: „Ратуйте мене, єгомосць! Я така бідна, що вже другої знать такої нема.“ — „Та що тобі?“ питають ся мене. Зачала я їм повідати геть все до чиста, і за ті чари, і за все, а дальше і за ту напасть, яку на мене жидівка вигадала. Я аж тепер порозуміла трохи, що она радила. Скінчила я, а отець парох кажує:

— Но, но, не смуги ся! Господь з тобою. Вертай до дому, а я завтра прийду до родичів та їх наповім за тебе, бо Бог буде карати.

— Я вже до дому не верну ся, — кажу.

— А деж пійдеш під ніч? — питають ся мене.

— Пійду — кажу — до Вікторівки до стріа, він хорий лежить, буду его доглядати.

А отець духовний щось погадали а дальше кажуть:

до Вікторівки не далеко; за пів години ти єси. То можеш іти, доки все не напійєть ся.

Я йти не могла, араз і пустила ся до Вікторівки.

так і кажу

Пристанки, 5-го цвітня.

Стрий дуже здивував ся, як мене побачив у своїй хаті. Допитував ся, що то є, але я не хотіла признати ся. Тільки кажу: „Я посварила ся з невісткою і втікла з дому до вас.“ Стрийки не було дома, бо була таки в нас з сином на весілля, а дома був тільки сам стрий з меншою дівчиною, мою таки первою сестрою, і навіть так називала ся як я. Аж на другий день під вечір стрийка з сином вернули з весілля. Іно ввійшли до хати: — А Юзя є ту? — питають ся. Я єї цілую в руку, а она сьміє ся з мене та каже: — А то хто видав таке робити? Та там дома всі плачуть за тобою. Гадали, що ти де втопила ся, Боже, гріха простити за таке слово. Все весілля понесувалася. Та ще вчора, як іно Настя сказала, що ти десь пійшла, так всі зараз розбігли ся за тобою, шукати. А Настя повіла аж при вечері, то всі дуже таки за тобою розбивали ся. Аж на цасте прийшла на весілля Каська, єгомосцева кухарка і каже, що єгомосць тебе здібали, як ти йшла до нас до Вікторівки. Ну, кажемо тогди, як ти пійшла до нас, то вже не загинеш. Але хто то таке видав робити? Та ще на весілля? Люди що погадають? Як би ти знала, як мама заводила по тобі! Тай нині там не весело. А ніхто не знав, що тобі стало ся. Аж нині з полудня прийшли єгомосць, взяли до хатини і маму і тата і там їм щось довго розповідали. То аж потому мама мені розповіли, що то, кажуть, Настя якусь напасть на тебе зложила, чи що. Але яку напасть, то не сказали. — Яку то напасть, Юзю? — Ей, дитинко, не треба собі всего брати так до серця! А якаж би то була напасть?

— То така напасть, стрийню, — кажу я — що єї не можна розповідати.

— Ет — молоде, дурне — каже стрий.

А не виженете мене від себе, стрийню. Як виженете, то пійду в сьвіт заодний.

А деж би я тебе виганяла? — кажу стрийка. От також щось говориш. А ти мене, дитинко, зіставай, доки серцю воді. Але казали тато, що в неділю прийдуть по тебе.

І так було. В неділю по службі божій сидимо ми коло обіду, аж дивлю ся, тато прийшли з Павлом. Тато самі ввійшли до хати, а Павло випрягав коні.

— Слава Ісусу Христу! — кажуть.

Я вже встала була з-за стола і чекала на них коло мисника. Жаль мені було за ті всі дні, що они десь смугили ся через мене. Як іно ввійшли до хати, я за-

раз їх поцілувала в руку а они так як би на мене не дивили ся, тільки привитали ся зі стрийкою і зі стрием.

— А що, брате, — питають ся — ви все ще не здорові?

— Та, як, бачите, — кажуть стрий і просять тата: — Розберіть ся, кажуть, добре, що хоч навідалисье ся до мене.

— Та я за нашою згубою, она зникаюча вівцею, — повідають тато казати ся на мене. — А може ти хочеш стрийки лишити ся? — питають стрийки.

— Мені добре тут — кажу я.

— А мене старого вже вирікаси ся? — знов кажуть тато. — От, який світ: виховай діти, а они на старість тебе й не пожалують. Гей, гей, а нехай-но би ми, брате, таке були зробили нашому небіжчикови батькови, нехай з Богом спочивають, ото би ми мали ся! То-ж то би був парив, парив, аж би іскри були сипали ся.

Надійшов і Павло привитав ся також з стрийкою і стрием, тай до мене каже:

— А ти що тут робиш? Та збирай ся до дому! Там мама так страх розбивають ся за тобою.

(Далше буде).

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

КОВИЖКА НАХОДИТИ СЯ

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величкою, видана товариством „Прогресивна“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрійчика у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Прогресивної“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Прогресивній“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним через Виреосв. Митр. і Преосв. Еп. Ординаріати всіх трех галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори ааключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрові“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Поліси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористивіші умови і видає поліси і квіти в руській мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третіх лиць вкладки до опрощення по 5 процент. Гваранція цілковита. Удільні по 50 корон. Позички ухільють ся тільки за властителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на уділь.

Зголошення о ухвалені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Прекрасна новість Ольги Кобилянської „Царівна“ вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісімки, і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою не рекомендованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісті написав Осип Маковей. „Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленням, як і багатородною тенденцією визначає ся дуже поміж нашими новітніми повістями.

Купити можна в редакції „Буковини“. Тут також можна дістати оповіданє О. Я. Кониського „В день святаї воли“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповіданє Т. Галина „Перші Зорі“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отсї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руських діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

Не залишіть прочитати!

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин.

Чернівці, ул. паньська ч. 16.

Виготовлені убрания мужескі після найновішого крою за ціну як найдешевшу.

Замовлення з провінції виконують найдокладніше.

Силата може після умови відбувати ся ратами.

Цілий одяг для мужчин від 15 зр. в гору.

Рух поїздів залізничних

важний з дня 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходить	Із				Відходить	Поїздів			
	поспільні	рхі	особові	міщані		поспільні	особові	міщані	
до Чернівців					з Чернівців				
З Відни, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	11:28		6:47	10:28	5:40	3:47	9:41	10:29	5:48
З Букарешту, Яс, Сучави, Галаці	3:29		9:12	10:00	5:23	12:03	7:17	10:48	6:16
З Новоселиць, Садагури				11:13	9:50				4:40 6:21

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейський час різняться ся від львівського о 36 минут, а від черновецького о 44 минут; коли на залізницях є 12 год., то на львівській годиннику є 12 год. 36 мин., а на черновецькій 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ

для

руських родич.

Виходить щодня
крім днів по
неділь і святках.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

1872—1897.

Чи навчилися ми чого за останніх 25 літ?

Все видосконалюєся при помочі різних проб, шукання нових доріг, блукання; отже не диво, що і в цілій природі на кождім кроці діють ся похибки і они суть лихом, они суть первісним жерелом терпіння. Однак з часом люди набирають досвіду, запам'ятовують собі его і длатого вступують на висший щабель досконалости. Щасливий чоловік, що замість нарікати на терпіння, учить ся від них. Щасливий і парід, що пам'ятає перебути проби, блукання свою і розчаровання; бо може відтак далі розвивати ся.

А у нас в тім і лихо, що своєї історії не пам'ятаємо і нічого від неї не вчимо ся. Що кільканайцять або більше літ повторяємо все ті самі проби і з тим самим успіхом, бо досвід наших попередників нас не обходить, ми его не пам'ятаємо, все хочемо самі на ново перейти і — терпіти. Терпіння в інших обставинах, як наші, спонукує парід видосконалювати ся, держати ся разом, викликає солідарність. Але в нас, тому що досвід мало важимо, наші терпіння і бажання кидають народівця в обійми его негатора-москвофіла, кидають Русина в обійми загорілого Поляка, котрий — подібно як ми — також мудрий аж по шкоді (сам на себе ту приповідку зложив!), кидає его в обійми Москаля, Волоха, Мадяра; — одним словом наша минувшина не навчила нас нічого або так мало, що й згадувати не варто; а наші терпіння відобразили нам розум, бо з одної крайности попадаємо в другу; від поцілюнків з Поляками до згоди з Москалем нам не далеко; колиж нас той обдурить і визискає, знов скачемо в другу крайність і придуємо для обдурення себе нинішню згоду зняти з повсю.

Сего року ми могли би обходити 25-літний ювілей свого гойдання поміж крайностями. Політика чутства, яка була тому 25 літ, остала ся й до нині. Ми все ще думаємо, що для піддвиження нашого народу потребуємо діл незвичайних, великих, а бодай мрій про них. Ми все ще вибираємо свої жадання у формулку: „або основна зміна системи або ніщо!“ А парід потребує передовсім робітників, хоч би в найменшій обсязі праці. Винаходять нового штифта до черевиків варт більше, ніж сто фантастів, продукує над perpetuum mobile — каже справедливо один польський писатель. Патріот, що вивчить і зорганізує одно мале село, варт більше, ніж сто фантастів-політиків, котрі довгі літа пускають собі і другим блахмана в очи змінами системи і подібними далекими мріями, а тих мрій не здійснюють. А в нас, як тому 25 літ, так і нині, політика чуття засліплює людям очи. В тій самій львівській Рускій Бесіді, котру тому 25 літ підним способом викинули москвофіли з Народного Дому, верховодять нині люди, що з москвофілами консолідуєть ся, забувши свої урази, терпіння і шкоди та не навчивши ся з минулости нічого. Про консолідацію, близше неозначене згідне поступоване народівців з москвофілами, писали рускі часописи тому 25 літ, так само пишуть і нині. Та коли москвофіли від 1866 року, тому що в них менше чутства а більше проворности, ані раз із своїх принципів не дали собі нічого ухватити, а з макаронічного говору дійшли вже до російської мови, народівці кілька разів наплювали в очи національній ідеї, мнуть ся, гнуть ся і подають ся без візця, все наново. І що найгірше, все те чинять для культу кількох осіб. Не будь Романчука, не мали би за ним розвивати ся; не будь Барвінського, не мали би його розвивати. А горе тому народівцю, що на

істнованню чи неістнованню кількох осіб опирає всю свою надію і будучину, в самім же собі надії і сили не шукає!

Історія — кажуть — є учителькою жити; так ми для пригадки, для сконтролювання того, чи ми чого навчили ся за останніх 25 літ, подаємо статтю з *Правди* 1872 року. Сій статі уже 25 літ, а як она нагадує нам живо наші теперішні відносини! Ся стаття така:

Політика чутств а політика інтересів.

Діти і жони поводять ся чутем: їх діла, се вплив кождоразового настрою душі, а ціла їх діяльність — се нічого иншого, як тільки сума хвилих поривів, симпатій то антипатій, добрих то злих інстинктів — зборовий образ їх успособлення, продукт ділання нервового їхнього систему.

У мужів доспілих, з розвитими силами духа, причини їх ділання не слідє глядати в пориві чуття. Головну роллю грає тут розум, котрому чутє підкорює ся. Від ступеня образованія зависить більша або менша перевага першого над другим.

Не інакше дїє ся і з народами. Народ-дитина поводить ся інстинктом-чутем; народ-муж ділає з повною самовіжею, глядить і стереже своїх інтересів, чутство має у нього підрядну роллю і виключає ся зовсім з поміж факторів его діяльности, наколи тільки інтересам его противить ся.

Такий буває звичайний — або, дучше кажучи, нормальний хід річй; азормалій не можна ставити правилом.

Після сказаного, питає: якої політики слідє придержувати ся Русинам (чи політики чутств, чи політики інтересів)? легко розвизане.

Культивуючи політику чутств останемсь народом-дитиною; придержуючись політики інтересів змужієм і станем коли-то народом-потугою, що єсть конечною умовою виповнення задачі, судженої нам в черзі європейських народів.

Чи придержувались ми сїй політики до нині? чи нинішня політика руска єсть політикою інтересів? На се питає абсолютно притакнути годі.

На відворот, коли вдивимо ся в хід політики галицьких Русинів, зачавши від 1848 року, то вбачаємо в ній більше чутства, більше пориву молодечої душі, чим обчислюючого холоду опитного політика.

Коли в 1848 році Стадіон в інтересі тогданьшого правління (руського патріотизму ему імпутовати годі) використував новорозбуджені сили руского народа в Галичині, паралізуєчи ним акцію польського сторонництва, деякі репрезентанти тогданьшої рускої політики, йдучи за поривом — впрочім дуже гарного чутства: вляки, зидентифіковали інтерес рускої народности з інтересом тогданьшого правління, поєднуючи лояльність руску аж до служальства. Се називали они добрим руским, добрим австрійським патріотизмом!

„Мовчи язичку, будеш їсти кашку,“ — „Покірливе теля дві корови сее!“ Отєє головний характер тогданьшої рускої політики: від неї не відступлено й тоді, коли „корова“ перестала бути дійною, т. є. коли відбиралося у нас тєє другою рукою, що далось було одною. Ся покірлива мовчазливість, сєй безоглядний, що так скажемо: чернечий поєлух для власти — оправдає ся впрочім по часті тим, що воли для Русина в ту пору була щось-то нового, щось, від чого відвикла була его натура. З поєлухом було якоєсь висхідніше, і думати не треба було багато, і одвічальність буцім то спадала на кого иншого.

То-ж корились і слухали багато, а доносили ся мало; тому-ж то й концесії, які в сєю

перу дієть ся від правління рускій народности дуже невизити — переминають; важийші, як на примір, такчанє руских правничих катедр на універсї львівськїм, впадають уже в другу фазу, і ся зачинає ся від іменованія митрополитом у Львові єпископа перемиского Яхимовича і від заложенія часописи „Слово.“

По фактах судячи, патріотизму пок. митрополиті Яхимовичу відмовити не можна. Відома річ: за его підмогою спроваджено тогданьшого робітника часописи „Вістник“ п. Б. Дідичкого до Львова; під его покровом розпочав п. Дідичкий видаванє своїх брошурок — а далі сє „Слово“, — бо все таки, хочай найбільшу матеріальну жертву при заложеню сєї газети поніс сов. Качковський, то митрополит Яхимович не перестав підмагати редактора, доки аж не появилася в „Слові“ (в якій цілі написана? в тєє не входимо) звісна передова стаття віршом, з котрої нараз завівав отверто дух польонофілський. (В сєю пору впадають тєж іменованія кількох Русинів висшми урядниками і т. д.). Чи митр. Яхимович був сьвідомий тих цілій, до яких прямовало „Слово“ і до яких по его смерті призналось отверто, об сїм тепер ще неохотно судити не можеш; правдоподібно однакж підкоривсь покійний митрополит впливам корифеїв „Слова“ не відразу — а мало-по-малу улягла ослаблена воля старєнького митрополита під напором енергічних а тенденційних дорадників. Так хоч і в сєю пору інтерес народний не оставав без всякого уважєннєя, то все-ж таки наметности, котрі „Слово“ знало будити по майстерски: симпатії і антипатії — були переважно головними мотивами діяльности точасних руских політиків.

Годі однакж заперечити, що патріотизм між публікою рускою, іменно в сїй другій фазі, дійшов до високого ступеня — і отсє і ясна сторона сєї фази. Не менше додатна сторона сєї фази покірливої мовчазливости єсть тє, що наші представителі в тогданьших писємах публічних і меморандах до правління ставали на народнім ґрунті, заявляючись 15-мільоновим народом — відрубним від польського і великоруского народа, — що зі вагяду на тогданішні дивовижні обставини і на пізнійші мрії і штуки заслугоє з нашої сторони на узнанє.

Політика пробуджєних в 1862 році до кріпшого духового життя руских народівців, виступивших в обороні покидуваних через деяких теорій з 1848 р. о відрубности народній Руси — в противоположности до по появляючого ся вже тоді з-за куліс редакційних „Слова“ панрусичного прямованія: — абсорбовалася безустанно полемікою з польським і панрусским елементом, що з-разу, для висвітлєнєя справи було навіть конечним, — і таким побитом політика та, при тогданьших обставинах, мусїла позістати ся мимоволї тє-ж в крузі чутєвности; недостаток же старших впливових людей, інтриги противників, розбудженє наметности до найвисшого ступеня, все тє стояло на перешкодї культивуваню в той час політики інтересів в таборі руско народнім.

Після мзавої Стадіонівщини, після оживленї Яхимовичини, настала зловістна Литвинівщина. Коринга справ народних, діставши ся в руки митрополита Яхимовича, перейшла на чєє спадщина, в руки его наслідника. Здібність нового митрополита, его молодий вік, его енергія, его відносини до двора і тогданьшого міністерства, як і ся обставина, що пок. Литвинович не був прихильником панрусичних фантазій, все тє казало сподівати ся, що за его митрополиті засвітає для галицької Руси красна доба, що її інтереси народні найдуть у правління як найбільше понєрте, як найсправедливіше узнанє. Між тим, жаль згадати, Русь галицька уєя — без ріжниць

прямовані і пересвідчені, завела ся в своїх очі-
даних зовсім. Новий митрополит, чоловік безгра-
нично честолюбивий, не почув ся до жадних
обов'язків взглядом Руси. Русь повинна була слу-
жити йому яко середок до осягнення почестий;
вона повинна була слухати свого митрополита,
сама не домагатись нічого, а що сей уважав за
конечне зробити для неї, приймати як ласку.
Таким поступованем не міг пок. Литвинівич по-
зискати собі любови і довіря у Русинів, і воно
причинилося багато до сего, що напруги сто-
ронництва, агітуючи доси потайно, в кінці 1866
р. явно вивисило „панрусское знамя“ у „Слові“
відмавляючи (для якого то фантому єдності на-
родної Русинів з Великоросами) права до життя
власному народови. Гадав би хто, що такий по-
ступок сторонництва, до котрого о. Литвинівич
ніби не хотів зачислити ся, побудить его до роз-
винення діяльності в противнім напрямку. Куди!
Се була вода на его млині; тепер він побільшав
тільки в очах правани; він, „що своєю провор-
ністю і оглядністю зумів удержати на мотуз-
ку усі „революційні“ (!) рускі і „русскі“ еле-
менти в Галичині“, уріс тепер до значення: „des
einzigen Mannes.“

Які-ж характери не мусіли виробитись між
ними, що ними поводи́ла корми́га такого началь-
ника! — Но відверимо лице від картини, на
котрій записана історія сеї найсумнішої фази
життя політичного галицьких Русинів, від пори їх
розбудження, — а погляньмо даліше!

(Конець буде).

НОВИНИ.

Чернівці, дня 8-го лютого 1897.

З Садагурі відбуло ся вчора велике пе-
редвиборче віче, скликане самими селянами. Зі-
брало ся з тисяч осіб. Говорив Петро Геліч, як
мають відбувати ся вибори, аби з руских гро-
мад вийшли тільки рускі носли. Вибрали собі
окрему комісію, котра має зайняти ся виборами.

Ювілей Данила Мордовця. В 2. числі
Зорі читаємо опис „українського сьвята в Петер-
бурзі“ з нагоди сороклітнього ювілею українсько-
го і російського письменника Данила Лукича Мор-
довця. Опис вийшов знід пера Цезаря Бідила,
живий і займаючий. Та се дасть оправдати ся за-
галаним одушевленням, яке обняло усе українську
петербурзьку громаду у той сьвяточний вечір, а
тим одушевленням, відно переяв ся справоз-
давець. На тім сьвяті було також багато
гостий з між визначних діячів на полі російської
та польської літератури. З численних промов, по-
клонників заслуженого ювілянта, виявляв ся ціле
одушевлення і любов української інтелігенції до
рідного народу, до его слова і пісні, а живі сим-
патії і признание прихильних нам діячів братних
народів.

Промовляв спершу д. Цвітовський, поздо-
ровляючи „дїда“, що весь свій вік прожив у да-
лекій мовчанщині, а такої не забув своєї рідної
України, сердечним привітом від земляків. Відтак
відчитав д. Бізюковський свій вірш, присвячений
ювілянтові і в тім віршу зпернув ся до росій-
ських письменників з заливом до згоди і праці
на користь обоим народам, до братерства, до жи-
ття „без ганьби, без задрости і докору“. На те
відповів проф. Василь Іванович Семевський даючи
короткий перегляд діяльності ювілянта, що укра-
їнський рух дав в Росії почини до знесення кре-
пачства, та до заведення політичних реформ. „В зма-
ганні, щоби даліше вести свою роботу“, говорив
бесідник, „вотрі є неодмінною і неминучою
умовою для здобуття національних потреб укра-
їнського народу і потреб економічних, соціаль-
них і інтелектуальних українського і російського
народу, містять ся той цемент, котрий повинен
злучити українську і російську суспільність в
гуртовий, дружний праці“. В тім самім дусі про-
мовляв і сибіряк, письменник російський Міхнев.

Ювіліт відповів на ті бесіди „широ-сер-
дечною похвалою“, звинаючись перед братами-У-
країнцями, що не міг всіх своїх сил присвятити
рідній літературі, а найбільше своєї праці оста-
вив на полі російської. „Нехайже се буде нашою

ясою сьвятою“ закінчив бесідник: „або за столом
з пером в руках для добра свого народу, або на
столі — коли подожуть нас навхрест зложивши
руки та промовлять: земля тобі пером.“ Відтак
промовляв ще філософ Лисевич, поляк проф.
Спасович, проф. Мякотин і знов Бізюковський, а
надто відчитали велику силу привітних адрес,
писм, листів та телеграм. „Але цілу бурю по-
хвал“ пише справоздавець „радісних криків і
довго невтихаючих оплесків викликали адреси
від Наукового товариства імені
Шевченка, від товариства „Просвіта“,
Руска Бесіда і редакції Зорі у Львові.“

Сьвяточний бенкет протягнув ся довго у
ніч при дзвінках піснях українського хору, зложе-
ного зі студентів та студенток та при шипучій
чарі шампанського. Веселий і охочий настрій
викликав охоту до танцю і молодіж пустила ся
„метелиць“ та гопака разом з сідоголовими ді-
дами.

Зоря помістила на вступі портрет Василя
Лукича, як сидить при столі з пером в руці
при праці. Портрет дуже вдатний.

Се число Зорі прикрашене ще другою ілю-
страцією Церков в Пістиню також гарно
викінченою, а даліше містить в собі поезію
Богдана Лепкого Ходя зі мною! докінчене
оповідання Коваленка І в щасті не трать
розуму, продовжене конкурсової драми Грін-
ченка Ясні Зорі, замітки Павла Граба про осві-
ту на Україні, житєпись Квітки та славіста —
етнографа Олександра Котляревського. Хроніка і
бібліографія закінчують се богате і інтересне
число Зорі котра повинна знаходити ся в кож-
дій образованій, рускій родині, — але на жаль не
находить ся.

Накладом Наук. товариства ім. Шевченка
і редакції Зорі вийшли в р. 1896 слїдуючі книж-
ки (деякі з них передруки): 1) Етнографічний
збірник т. II; 2) Записки том: 9, 10, 11, 12, 13,
14; 3) Мазепа т. II, Історичної Бібліотеки том
XVIII. — Заходом ред. Зорі вийшли: 1) Рудан-
ського твори II том; 2) Марія Стюарт, переклад
В. Чайченка 3) Не той етап, Ів. Левіцького; 4)
Зада загалного добра, Мих. Коцюбинського; 5)
Per pedes apostolorum, В. Левенка; 6) Правнича
часовись, річник VI; 7) Не коптьор, Мих. Ко-
цюбинського; 8) Аристократи, оповідання залу-
чича; 9) Драматичні твори Карпенка Карого. В
порівнянню з попередніми роками, видавництва
зросли.

Агенти еміграційні беруть ся на шту-
ки. Еміграційний агент Міслер з Бремена отримав
через свого посередника, оперуючого в Чехах,
значне число адрес наших селян. На ті адреси
розсилає він селянам безплатно значне число бро-
шок з его портретом. Деякі селяни дістали по
15 таких брошок. Річ асна, що агенти о ні-
чого більше не розходило ся, як тільки о рекламу
своєї фірми і зоохочене селян до еміграції на
Брему.

Закняв собі Галичаня з д-ра Воляна, на-
писавши ему таку похвалу: „До клубу г-р. Го-
генварта належав також звісний наш буковин-
ско-руський народний діятель д-р. Василь Волян.
Вість отім, що д-р. Волян не має наміру більше
кандидувати до ради державної, повинна нецри-
менно вразити кожного патріота, бо д-р. Волян,
котрий і в краях і в парламентарних кругах ті-
нить ся великою повагою, поклав для народного
дїла великі заслуги. Все, що в радї державній
за цілу каденцію сказано було в користь і обо-
рону руского народу на Буковині, завдячуємо
впливови д-ра Воляна, що все і всюди вступає
ся за руский нарід. Тиха, але немешне енергїчна
патріотична діяльність д-ра Воляна заслугоє на
загальне признание і треба сподівати ся, що рус-
ким патріотам на Буковині удасть ся наклонити
д-ра Воляна прийняти і при теперішних виборах
до ради державної мандат в імені руского на-
рода.“

Правдиві кини, за які д-р. Волян не дуже
буде вдячний Галичанякови... Богу душу винен
чоловік, ані разу за 6 літ не відозвав ся
в радї державній, а з него роблять вели-
кого патріота руского! Така приятельська прислу-
га Галичаня — то справді медвежа прислуга.
Д-р. Волян сам не має претенсії до приписува-
них ему „громадних заслуг“...

За бесіди на вічу в Перемишлях дня 11-го
жовтня 1896 р. обжалувала прокуратория Вітол-

да Реґера, Сенька Вітика, Антона Виселя і Павла
Новаковського о підбурювані і викликувані не-
лавиности против раду, адміністративних властей,
св'ященства і посідаючих клас. Вітик і Реґер
пересиділи в сїдчій казниці 70 днів. Розправа
вела ся тайно від год. 9 рано з двогодинною
перервою до год. 1/2 10 вечером. Присяжні занере-
чили всі питання односторонно і суд видав вирок
увільняючий всіх обжалованих, а Вітика і Реґера
випустили сейчас на волю.

Для судий з провінції отирають в Чер-
нівцях викладові курси, щоби дати їм нагоду,
познакомити ся з новою цивільною процедурою.
Таких курсів буде чотири. Перший зачне ся уже
3-го марця.

Чого учити наших доньок? Одна аме-
риканська газета дає на се таку відповідь: Дайте
їм основне образование в шкільних науках, пото-
му учіть їх смачно варити їсти, учіть їх прати,
правовати, шити собі білизну; заціпляйте в
них засаду, що добра кухня заощаджує видаток
на аптику; учіть їх, що долар є вартний 100
центів і що тільки той заощадить, хто менше
видає, як має приходу; навчають їх, що повинна
сушня заплачена красша, чим шовкова а взита
на кредит; кажіть їм, що повна твар з румян-
цями красша, від байлої твари, хотяй би і най-
ніжнійшої; учіть їх, що шнурівка тільки несе
образ і подобу божу; учіть, що робітник
з закованими руками і у фартусі, хотяй
би не мав цента в кишені, варт більше, ніж
десять хорошо убраних неробів; учіть їх огород-
ництва і будіть почуте і любов до природи.
Коли вас стати на те, учіть їх музики, маляр-
ства та інших красивих штук, але не забувайте,
що се побічні занятя; визнайте їм, що проходи
суть здоровіші чим їзда, та що польні цвіти
мають більше принади чим штучні. Учіть їх по-
горджувати претенсіями, що не мають жадної
підстави, виціпляйте в них цвирість; еспірайте
в їх серіях засаду, що супружеске щасте не
залежить від посторонних умовів, ані від маєтку
мужа, але від его характеру. А коли те все
виголкуете нашим донькам, коли они переймуть
ся тим всім до глущини душі, то можете сміло
сподівати на їх будучність з тою надією, що
хотяй би їм щопобудь трафило ся в житю, они
зможуть завсїди уприснити житє другим і
собі самим.

Мир чи війна? Ледво в горі, у динько-
матичних кругах заневижи „сильнійше, ніж коли-
небудь до тепер“ європейський мир, підносять ся
з доду в праці голося, що захвалюють війну, як
двигательську культури та спасительську людськості.
Вирадї, кажуть оборонці війни, тепер нема при-
чини до війни в Європі, але війна домічає по-
трібною, війна є вічна, війна є моральна і сьвята,
війна правдивим ліком для людської недолі. Для
того не гаразд іти до загального розброєня Єв-
ропи, а радше треба ілюкати воєнного духа і
видосконалювати воєнну штуку.

Найсильніший доказ на те, що воєнний стан
був першим до всі часи і у всіх народів є той,
що жіноцтво завсїди найрадіше віддавало свої
серця синам Марса, виділо в них ідеал мужес-
кості. Але оборонці війни мають і понажидніші
докази. Вказують на те, що всі добути культу-
ри, якими користуємо ся тепер, суть в великій
мірі добутками воєнного дїла. Війна несе куль-
туру у найдалній країні землі, адобуває для неї
нові краї, нові народи.

Чоловік не може жити без проливу крови
— він жеж живе коштом других животиных! Але
як нерозумно було би задля страху перед убій-
ством звірів відречи ся м'ясної поживи, так знов
нерозумно би було мішати убійство з потреби з
люстостію і драгоуванем звірів. Так само не може
людськість виречи ся благодатній війни задля не-
ресадної людяности, а знов не може допустити,
щоби поняти загалної війни мішати з простим
убійством зі злої волі одиначі. У війні не має
одиначи своєї волі а сповняє довг супротив ві-
тчини і родини і для того не диво, що перед бит-
вою навіть християнські народи заносять молитви
перед престол Всенниного, щоби номіг перема-
чи порога т. є. убити як найбільше людей.

А майже кожда війна іде о розширене те-
риторіні вітчини, о здобуте для найблизших, най-
дорожших осіб дїлних умов істїнованя. Не є се
хороблїва жадоба більшого простору землі і

числа населення, але впливає з того інстинктивного обчислення, що чим більша вітчизна, тим пізніше стане в ній тісно людям, тим легше будуть могли бороти ся з загальною нуждою. Кожному народови мусить стати тісно і кожний нарід мусить старати ся розширити свої землі, поминувши вже те, що зовсім природно було, коли би північний Фінляндець, що борикає ся ціле своє життя зі снігами та ледами своєї непривітної вітчизни, затужив за ясним небом і теплим підсонем Італії і вирушив усею силою здобути собі иншу красшу вітчизну. Також здобули Европеїці Америку, так здобула собі культура весь світ.

Але найважнішою і неминучою причиною війни є перелюднене. Коли б прийняти тільки теперішній загальний приріст людскости $1\frac{1}{3}\%$ т. з., що в 70 роках людність подвоювала би ся, то за 7.400 літ, які перейшли після біблій від початку світа було би на землі тільки людий від Адама і Еви, що на кожний сяжень землі випало би тепер 80.000.000 людий. Коли б ті люди тільки покладали ся один коло другого то покрили би собою усею землею верствою грубою на 800.000 сяжнів. Але голод, чума, дикі звірі, потоп і війна прорідили те величезне число так, що тепер приходить 15 людий на один квадратний кілометр. Та коли приймем і те число за підставу і нинішній приріст людскости, то за недовгий взглядно час 1400 літ намножило би ся тільки людий, що заняли би собою цілий простір землі так, що один дотикав би стояти другого дітями.

Таке доказують оборонні війни. Але що певно і они самі на війні не хотіли би вмерти, тільки жити даліше, а так само й нинішні люди, то здає ся, що їм самим більше буде подобати ся мир як війна.

Дрібні вісті. У вівторок дня 9-го лютого відбуде ся в Успенській церкві у Львові поминальне богослуження за упокій душі б. унів. проф. др. Олександра Огоновського. — В Коломиї закладають спілкуву-молочарню. — Др. Івана Франка поставили Русини кандидатом п'ятої курії для Черемини. Духовенство держить ся осторожнє і чекає на виразну заяву др. Франка в справі віри і церкви. — Перед судом присяжних у Львові розічне ся дня 12-го с. м. процес против Алексія Щебрана, обжалованого прокураторією о обманства, яких мав допустити ся в часі найбільше оживленого еміграційного руху на шкоду переселенців. — В Антверпії постановили шляхтарі брилянтів не приймати Поляків до науки.

Телеграми „Буковини“.

З дня 8-го лютого 1897 року.

Відень. Дотеперішній посол до ради державної Аїм помер у Флоренції.

Франкфурт. Після Frankfurter Zeitung відідає президент Фор в половині цвітня петербургський і данський двір.

Атени. В Каней стоїть три чверти міста в полуміннях. Богато християнських родин утікає на чужі кораблі. Число погіблених подають на 300 людий.

Відень. Великий бал відбув ся вчора в неділю у міністра президентів К. Баденіого. Майже всі члени цісарського дому явили ся на ній; також міністри, генераліція, дипломати, достойники державні, шляхта і и. Танець почала архикнягиня Стефанія з сином К. Баденіого Людвігом. Цісар пробув на балі годину.

13)

СЕСТРА ЮЛІЯ.

Списала

Анна Єноросізна.

(Даліше.)

А чогож мене так перше напирали ся силоміць випхати з хати? — кажу я.

А тато обзивають ся: — Таж ти сама морочила нам голови, що хочеш нас покинути і йти до тих служебниць!

— Мама мене не до служебниць випихали, — кажу з жалом.

— Но, но, повідають тато, вже більше спинювати тебе не буде мати, але не гризи її на старі літа.

— Казали мама, що вже дозволяють тобі йти, — відзиває ся Павло, тільки верни ся та прощай ся з ними. А ти ще не чула може, який они мали сон?

— Ага, — повідають тато — що то матери сніло ся позавчера.

Бо то в нас, як може вже знаєш, були в середу отець духовний, і таке матери розповіли, що я аж за голову взяв ся. Чому ти, Юзко, не повідала мені за ті чари і за якусь напасть? Га? Було би ся без того всего обійшло. Від чогож моя голова в хаті? Але то вже пропало, нема що й згадувати. Накричали єгомось маму таки дуже остро. Кажуть: буде судбожний за дочку, як її згубите, буде й пекло. Ну, та я перепросив єгомось, кажу: я нічого того не знав. Мати вже і так була згрижена, та єгомось добре доправили, нема що й казати. До пізної ночі мати заводила, аж мусів і я накричати. А над ранком заснула. Рано встає нерестрашена. Знов плаче. Каже: „Сніло ся мені, що я десь з Юзею йду до церкви. А ту, де Софронова хата перед церквою, якась глибока яма, ще й озеро в долі. Юзя хоче бігти до церкви, а я її тручаю в яму та в озеро. А она тільки руки зложила і просить ся: „Мамо не губіть душі.“ І на тім збудила ся.“ Розказує мені той сон, а я її кажу: „А на щось її спиняла, коли хоче служити Богови?“ — Та вже даліше не буде спиняти. Нині ходила мати до сповіді, та вже цілком инше говорить.

Забавили ми ще у стриянці до вечера, а як стемніло, поїхали до дому. Мама чекали на мене. Я з ними витаю ся, а они обіймили мене за шию та й заголосили: „Дитинко моя, дитинко, прощай твоїй мамі!“ „Мамко, кажу я, та я на вас ніколи не гнівала ся.“ — „Прощай мені, прощай мені, дитинко!“ — знов голосять. „Вже я пальцем тебе не зачеплю. Наробила я, наробила, та все зі щирого серця. А за твою напасть я невинна. Я тільки Насті розповідала, а она сама тото зложила.“

— Мамко, кажу я, то все Господь на добре обертає. Як би не се, то може би я ніколи не була вас перемовила за служебниць.

— Вже не зборонюю, кажуть мама і заплакала ще більше. — Видю, що не наше діло! — промовляють. — Божі суди і Его воля.

А Настя не виходила з хатчини. Я з нею говорю і она зі мною, але приязни з нами нема. — Ще довго балакали ми з мамою на тім вечери, доки мама цілком не повеселішала.

Другого дня я зараз таки пішла подякувати єгомосцеві за его ласку, що поміг мені маму перемовити і просила, аби написали лист до отця місіонаря, що вже родичі мені не збороняють. По полудні я сама написала до них, як уміла, аби мене приймали до служебниць. — А вчора вже прийшла та відповідь, що я її тобі переписала.

Так то все добре закінчило ся. Мама по п'ятих днях ходять і шепчуть молитви і стиха поплакують, але я їх все потішую, таке їм оповідаю за тоти служебниць, щоби не смугили ся, хоч я сама не знаю ще нічого, як то там у них. А сама тішу ся і готую ся. Ще перед від'їздом я напишу до тебе пару слів, бо вже не знаю, чи потому буде можна писати листи. Кажуть, що ті служебниць мають коло свого дому такий високий мур, що там і пташці трудно перелетіти.

А ти, Ганусю, не забудь на мене. Може вже не побачимо ся, хоч я йду не далеко. Ми так щире любили ся, то і тепер не забувай за мене. А напиши ще лист до мене конче, бо потім може і твої листи не дійдуть до мене. І до моїх родичів напиши пару слів, аби їх потішити. — —

12.

Пристанки, 9-го мая.

Треба дотримати слова, котре я тобі, Ганусю, дала, що напишу ще лист до тебе, як буду від'їжджати. Я вже готова зі всім і в понеділок рано виїжджаю до Чернівців. Наші отець парох такі добрі і не відвозили свого панича до школи в п'ятницю, як з початку хотіли, а затримали ся аж до понеділка і поїдуть з паничем на татовій фірі. Бо я ще не була ані разу в Чернівцях і не знаю, де та колія, що я нею маю їхати до Львова. А отець парох такі добрі, що поїдуть разом з нами і дадуть мене самі на колію. А завтра ще поприходить до нас родина, щоби прощати ся зі мною. За мною всі жалують тепер, і тато і мама і Павло і дівчата приходять до нас. Я кожній дівчині дала по хустинці на пам'ятку а знов для няних покупила то стижки, то пацьорків, нехай всі мене споминають. І речку мого убору, того, чого я з собою не заберу, пороздавала все межі родину. Мама нічого не боронить: „То все твоє, кажуть, хоч бери, хоч спали, хоч роздай.“ Коралі беру всі з собою. Не знаю, чи служебниць носять коралі чи ні? Дві подушки возьму з собою, а дві зіставлю мамі.

Тільки завтрішнього дня бою ся, як я то все пережину. Буде плачу багато, вже знаю наперед. Але я піду зрана ще до сповіді і до сьв. причастія і Ісусе додасть мені сили. Нині ходила я потаємці на цмнтар на Василів гріб і Оленчин і Маріївки. Може то вже остатний раз молила ся я на їх гробі. Таки знать, що остатний.

І мій лист до тебе може остатний. Але я тебе, Ганусю, і даліше любити буду, як до тепер. А ти і на мене не забувай. Остатний твій лист дуже потішив маму. — Ще би я рада децю тобі написати, але не йде мені жадна гадка до голови. Я така тепер, як не своя. Всеюди ходжу, всеюди заглядаю, бо то вже остатний час для ме-

не. — Дятого не подивуйся мені, що лист короткий і що я его вже кінчу.

Зіставай же здорова кохана Ганусю і щаслива. На віки, амінь!

(Далше буде).

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЯ,

щай удасть ся до мене, то певно не покажу. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журати ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому.

З поважанем

В. Данилевич,
машинист у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. зельнічій (Bahnhofstrasse) ч. 26.

● Прекрасна повість Ольги Кобилянської „Царівна“ вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісімки, і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою не рекомендованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісті написав Осип Маковей.

„Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленням, як і благородною тенденцією визначає ся дуже поміж нашими новітніми повістями.

Купити можна в редакції „Буковини“. Тут також можна дістати оповідане О. Я. Кониського „В день святаї воли“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповідане Т. Гайна „Перші Зорі“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richter's Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

П. Т.

Отсім маю честь повідомити шановних відбратів, гостей і публіку, що я перебрав існуючий доси під «іркою»

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів

— (заснований 1812 р.) —

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду далше вести під мою власною «іркою»

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіру, оказане так часто попередній «ірці», і прошу уклінно, мати те саме довіре на далше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задовольнити шановних гостей добірними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.

Прощу о часті замовлення і пишу з поважанем

Стефан Гаїна.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним через Виреосв. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияти всіх трьох галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливих вогнів за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контраасекраційними подають „Дністрові“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Поліси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористітійші услуги і видає поліси і квити в руській мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, створене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третіх лиць вкладки до опрощеновані по 5 процент. Гваранція підлягає. Уділь по 50 корон. Позички уділяють ся тільки власникам реальностей, вілках від титарів, за порукою двох членів. З позичок відтїгає ся десята часть на уділ.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 90 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руських діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожну поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

новинка знаходити ся

Народописна карта

українсько-русского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчика у Львові.

Книгарсна ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять.	П о ї з д и						Віходять	П о ї з д и					
	поспільні		особові		мішані			поспільні		особові		мішані	
до Чернівців							з Чернівців						
3 Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	.	.	657	1028	550	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	.	.	941	1029	548
3 Бухарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	.	.	912	1090	523	До Глибоки, Сучави, Яс, Бухарешту	1203	.	.	717	1048	616
3 Новоселиць, Садагури	.	.	.	.	.	1113 950	До Садагури, Новоселиць	.	.	.	.	.	430 621

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. раню. — Середно-європейські часі ріжняться ся від львівського о 36 минут, а від черновецького о 44 минут; коли на залізницях є 12 год., то на львівській годиннику є 12 год. 36 мин., а на черновецькій 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромецького.

За редакцією відповідає Осип Мановей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по
недільних і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

1872—1897.

Чи навчилися ми чого за останніх 25 літ?

(Конєць).

Постідна фаза галицько-руської політики, с. е. Політвиновщина і описіа Угодовщина, манить на перший погляд проєкцією політичним небосклом Русина-народовця. І годі заперечити, що вона, під деяким виглядом для нас більш вітніша, чим інші, — по чи надійна на будущину, над сям сідше нам застановити ся.

По смерті Литвиновича провідники галицько-руської політики, неначе-б бажали відотхнути після сїї невеселої пори, не могли зразу згодити ся на початкового провідника і йшли, наколи вільно нам так виразитись: один гетьота, а другий вієста! Митрополита не стало, єпископа в Перемишля не стало, — а в мірські руки віддати отсю гідність, мимо свїжо набутого опиту — не хотїло ся якось нашим пан-отцям від сьв. Юра, — бо бачило ся їм може, що тільки у духовенства одного знайти ся може ширий, правдивий руский патріотизм.

Тому-то й стали навіть високопренодобні Отці не добрим підозріваючим оком споглядати на рад. Лавровського, котрого становиче уміркване, приязні відносини до покійного митрополита, а тим самим прихильність і довіре для его лица в тогданьшніх кругах урядових — казали надїятись, що не хто то иньший, а тільки сїй муж обійме годовице провідництво галицько-руської політики. Рухливість п. Лавровського покоїла їх, а еше більше покоїло їх те, що п. Лавровський почав таки поміж ними, і то не безуспішно, глядати прихильників для свого внеску, котрий в році 1869 поставлений в галицькій сойм — став жерелом нової політики: політики угодової.

„Слово“ зразу не заявляло неприхильности для сего внеску: воно роздумалося аж описіа,

так як роздумалося одна часть руских послів, підписавших в купі із п. Лавровским сїй внесок.

Гадка угодовости, як на Русина, знаючого, яку неохоту для польского геґемонїчного елементу ховав у грудях тоді кождий майже Русин, була сьмїливою гадкою — було се ризико очевидне. Пан Лавровський мїг сподіватись, що одного гарного поранку, оглянувшись, не побачить за собою ні одного, одїсенького з тих, що підписали его внесок; про иньших прихильників і не згадуючи. Треба було облічтись з сїм фактом. Пан Лавровський в 1862 і 1863 році мав симпатію у партії руских народовців, котра то партія теперки розжилася новим кріпшим житєм, завязала літературне тов. „Просьвіта“, і котру то шанували навіть і противники її; між тим сторонництво „Слова“, хочай не малїло значно, почало дезорганїзувати ся: одні перли редактора до крайности, відгрозжувались в „Биржевих Вѣдомостях“ — і знаміряли по при „Слово“ поставити другу радикальнїшу газету, — другі, побачивши, що „Слово“ їх морочить і що Росия не думає о заборі Галичини, етали каатись, що дали за нїс водити ся „Слово“, і хочай ясно не признавались до сего, почали турати теж об окремишнім органі, на що здає ся не стало їм однаковж відваги, може і фондів, або одностильности робучих сил, — і хотїй потому кількакратно вертали до тої гадки, туряне осталося турянем, новою фантазією, новим: *pium desiderium*!

Під такими обставинами пан Лавровський прихилив ся опять до народної партії і она вибрала его головою Товариства.

Від сїї хвилі народовці симпатично привидяли ся ходили угодової політики, котра (так бачилося), без взгляду на симпатії і антипатії, єдино стерегти має народного інтересу. Не дасть ся однак заперечити, що внесок угодовий, заключає в собі заледво мінімум жаданя народно-руської партії, а сподіватись сїдowało, що те мінімум більшість соймова з своєї сторони в найлучшій случаю вважати-ме за махі-

штис концесий,“ які народній Руси признати хочє і зможе: кажєно: „хочє“, бо справді зразу деякі вимовнїшні послї польскї заявили чимало прихильности для знаміреної угоди; кажємо: „зможе“, бо ся прихильність не була загальна і мимо сего, що польска журналістика старала ся направити те зле, якого накоїла попередними літами, роздражнюючи публіку польску против всього, що руске, годі було в коротїм часї, що так скажємо, злизати тєе, що накинїло роками. Надїя отже була — і кождий з помїж нас сєрдєчно радїв, що чєй-чєй Поляки зрозуміють власний інтерес і схотять пошанувати інтерес руский, що чєй-чєй минє ся єра безплодної чувствєнности (в добрім і злїм зрозумїнїю сєго слова) і настане єра політики нової, повної далєкосїгнїх наслідків для нашого краю — для обох сторін, політики тим раціональнїшою, тим тривалїшою, бо основою і виразом її будє інтерес — а відомо річ: інтерес — се найтвердїший ґрунт, на яким засновують ся приязні взаємини.

Між тим минає одна каденція соймова — газети деклямують про „згоду“, а угодовий внесок п. Лавровського не приходить на порадок днєвний; настає друга каденція сойму — та і ся минає, як попередня, дурно! Замість угодового внеску, більшість соймова ухвалє викладовий язык руский в тутєшній т. з. рускій висшїй гімназії і вжє дотичний внесок з внеском Галлера о знесеню тут нїмєцкої гімназії, як би парощю на те, щоб ся ухвала не дїждала ся санкції!... „Оттак“, потїмають п. Лавровського, „деякі точки угодового внеску поєднано дали-б ся пересадити в сойм“, і дивують ся самі свому дїлу шановні прихильники угоди з польского сторонництва, збуваючи мовчанкою сам внесок і відбираючи таким поступком віру в добру волю соймової більшости навіть найбільш оптимістичним Русинам-народовцям, позваляючи над ними триюмфувати елементови ненародному!

Про поступки „Ради шкільної краєвої“ — тої найнетолерантнїшої для Руси інституції, вжє й не згадує тутки.

БУДНИК 417.

Будка 417 лежить при шляху залїзничї так, як вїс будки, окружена малим огородцем і садком з низьких овочєвих дєрєв, живоплотом і висипаними рівєю стєжками. За садком кернїця накрита дєрєвяною будкою, а за нею вузький загін поври шлях залїзничї, на котрім садить будник городовину. Той загонєць уриває ся небавом вузьким язиком, бо шлях зникає ся в прокопї, а високї валї землі підносять ся косо понад ним. На валах ростє рїдка, але буйна трава, а будник засїв єще поміж неї травки та коношини і має з того не аби яку пашу для коровицї.

Будник єтояв як раз на своїй косїї сїножати. Ліву ногу завер долі в землю, а на правїй мовби присїв, опираючи єї об стрїмний берїг. В руках держав вили і обертав ними нерівні покосє довгої, буйної трави. Високї чоботи і синї шаравари додавали его поставі бундючност, а темний канкет підєунєний над чолом лашком до гори робив его висшм, як був справді. Але по руках пізнати було, що не велика сила в тїм чоловіцї, тай не привична хотїби до лєкшої пїлної роботи, а похизєні плєчі і запала грудь свїдчили про спокійну, терпєливу вдачу, а може і инєсь пригноблєнє. Будник робив в одній сорочцї, що від поту прилипла на плєчах і був такий занятий своєю працєю, що здєсь і думки его не сягали далєше від его вил.

Нараз засєрегєтали дзвони верх будки і

відтак розляв ся рівномірний голєс по всїй околицї: „бам-бам“ і знов „бам-бам“. Будник підїє вили мов на коєнду, не докїнчивши навіть обернути покосєу і поволо, опираючи ся одною рукою вилими, а другою на колїно видравав ся на верх валу. Тут обтер нїт з чола рукавом, випрямив ся трохи і поглинув кругом себе. Всюди по нивах та лєвадах задержали ся при роботї люди на відголєс залїзничого дзвїнка. Цїле село числєло години після него і тепер кождий порівнював єтан сонця, що вжє клонїло ся до заходу, з дзвонами на будні. Кождий користав з малєнької нагоди, щоб розїгнути крижї і опустити на хвилинку невєснїючі руки. І будник подумав разом з всїма: „вчасно лагає вжє сонїчєко спати — недалєко єсїнь“. А відтак нагадав, що ті вєї люди, що по цїлій долині розїзали ся, як мурашки по своїх полях, також певно те саме подумали, що і він в тїй хвилї: зїгхнув тяжко і подумав: „як гарно жити межи людьми, а такі єтрах тяжко!“

Чим близше підходив до своєї хати, тим смутнїше ставало его лице. Виразно мїнав ся на нїм глибокий жал з якимсь завязєтєм. Він мїнує будку, і не глянувши на неї, та пїшов просто до рамни, щоб єї замкнути. З тої сторони вєла польна дорога в недалєке село, що розєїло ся вздовж шляху залїзничї в далєкїм півнєружї. На дорогї їхав від села драбїнястий вїз. Від шляху залїзничї не було видко на нїм нічого, тільки над кїньми рухало ся в рїжних вихлєсах та закрутах довге бичєсє. Коли будник станув на рамні, бичєсє закрутило ся сєкор-

ше, а відтак виразило одного коня вдовж хрєбта, знов зробило у воздуєї велике колєсо і виразило другого коня. Заразом зачали вжєки сильно трєсти ся і дав ся чути голєс: Вє, враз гєй! Конї шаринули нагло і рушили з мїєця сєкоро: за хвилєку вїз був уже на рамні.

— Слава Ієсєу Христу! відозвав ся фїрман, котрого до тепер заслєняли конї собою. Конї звільнили тимчасом крок самї і єтупали нога за ногою через шини.

— Слава на віки! — відповів тихо будник.

— Ви хотїли мене заєрєти, Костєю?

— Ей, я запру, тай мушу назад відчинити.

Що то з того?

— А вжє хотїли би на віки залєжити дорогу, чи як?

— Коби я мїг, то залєжив би на віки від того села, щоб і єсобака єюди не перебїгла.

— Але як ви самї ходили до нас, до своєї жїнки, як ще дївкою була, то тогди не закладали дороги.

— То й мєє нещастє. Нічого доброго я не виходив собі у вашїм сєлї.

Бичєсє знов закрутив ся над кїньми і вїз затуркотїв долі невеличкої греблї, на якїй була рампа. Будник перелєжив дорогу бальком від села і кїнує ним наєчє з досадою на розєохатїй єтовп на другїй сторони дороги.

Коли будник відвернув ся, обляв его жаркий свїг сонця. Над далєкими горами єтояла джєжача, змїєнлива, чєрвєна, сонєчна баня. Небо приєрасило сєнєє богато золотом: кождо темнїшу хмарку обєдало єраєм золотом мерєжанкою,

Після таких фактів питаємось: чого викидає від нас, панове з польського угодового гурту? чи може що ми дозволимо „неутралізувати“ себе, вдоволяючись гарними словами а дурно викидаючи фактів? чи може що ми, запізнаючи народний наш інтерес і перемінивши антипатії на симпатії, опять зачнемо як діти, бавитись в чувствених політиці, або як розпучливі фантасти кинемось в обійми против-народної партії (а 1897 р. ми кинулись! — *Ред.*) — і сим увільнимо вас від рахунку з нами?

Накопи-б і справді вернулись ми до колишньої політики покірливої мовчливості, то ваша власна історія покаже пальцем на нас і винуваті порозуміння запише в реєстр ваших гріхів політичних.

Яко народ, свідомий своєї гідності, бажаючий збереження своєї народної істоти, ми не дамо прислати ся голословними обіцянками, а бажаємо фактів, фактів, і ще раз фактів.

Наша політика чесна; хто чесно думає, сему не тяжко нас виробити. Стоїмо на розпутьї — різні дороги перед нами; но пійдемо тільки тою, котра веде нас до цілі. Ми не бавимось в високу політику, то правда; но під високою політикою ми розумієм дипломатию, — а о скільки руске питання з дипломатією ніякого (?) діла не має, о стільки і висока політика з ним не має ніякої спільності; — мусимо застеретись однакж против сеї інсинуації, щоби ми не позвалялись на виї заступати кому небудь иньшому, як тільки природним нашим представителем, людям нашого довіря, народности рускої, — котре то право заступництва не терпить ніякої субституції, ніякого перенесення его на кого небудь иньшого.

Ми не бажаємо від сторони польської пожертвувати її інтересів, а тільки узнання наших; від сего бажання не відступимо, не маєм бо охоти фігурувати яко герої „роману“, як подобалося назвати часописи „Кгаї“ безуцільність угодового змагання.

Наше діло серйозне і ми підняли его в найлучший гадя і узялись за него з найлучшою волею, не бажаючи руйнувати — а будувати; тільки ж на леду ніколи будувати не будем! — З чистою совістю проте викидати мєм осуду нашої діяльности від рускої публіки, стоючи на сторожі її інтересів.

Так писав якийсь Русин в *Правді* тому 25 літ! Хто знає добре теперішні відносини на Русі (а ми про них уже написали ся доволі), той легко зміркує, чи ми навчили ся чого за останніх 25 літ. Порівняння поміж нашими відносинами зперд 25 літ а теперішними не потребуємо переводити; всякому тамучому Русини оно ясно. Лише ми перед виборами хотіли

сею статью з *Правди* пригадати галицким Русинам їх вічну блуканину, властим духовним їх цілаництво... а Полякам їх о б о в'язки супротив Русинів. Що про те все скаже історія по 25 літах?

НОВИНИ.

Чернівці, дня 9-го лютого 1897.

Ім'янини митрополита Чуперковича відбули ся в неділю дня 7-го лютого. В православній катедрі відслужив на его інтенцію соборну службу божу архимандрит др. Рента. По службі зібрали ся професори теологічного відділу, світські, та духовні достойники, щоби зложити поважаному ювілятові свої желання. З тої нагоди желав особисто митрополитови також президент краю граф Гоєс.

Іменоване. Адоюкт інженерії Альфред Шварц іменований управителем секції удержання залізниць в Сторожинці.

З галицького сойму. На вчорашнім засіданню дня 8-го лютого внїс маршалок краєвий гр. Станіслав Бадені нагале внесене що-до обходу ювілею цїсаря. Маршалківське місце заняв заступник маршалка, кардинал Сембратович а гр. Бадені поставив з посольского місця таке внесене: В цілі звелїчання ювілею пановани цїсаря сойм ухвалює: 1) вибудувати в Кракові коштом краю, урядити і віддати на власність військового скарбу нові будинки для війська, що займає тепер Вавель в таких розмірах, які будуть потрібні, щоби помістити залого. 2) по опорожненню Вавеля звернути ся з просьбою до цїсари, щоби зволив узнати Вавель своєю резиденцією. 3.) щорічно, в міру фінансових сил краю вставляти до бюджету відповідну квоту на відреставрованне Вавеля. Посол Окуневський спротивив ся тому внесению думаючи, що оно нарушає права народу руского, котрий на иньших основах прийшов в сустан держави австрійської, іменно на основі прав цїсарів австрійських або королїв угорських до королївства Галичини і Володимирії. Бесїдник думає, що прийняте внесене гр. Баденюго значило би одно, що узнати, мовто руский край є провінцією польського. Позитивного внесене пос. Окуневський не поставив, а сойм прийняв внесене гр. Ст. Баденюго одностайно против голосів Окуневського, Остапчука і Новаковського.

Лист від панни. „Високоповажаний пане Редактор! Хочу танцювати, а „Союзники“ хотять свій вечерок з танцями давати в суботу. Я би

не від того, і в суботу танцювати, алеж бо мої Татко сьвященником на селї і против недїлі їхати не хотять, кажуть, що не можуть. — Чи „Союз“ не міг би на иньшу днину чи то в тиждень, чи в неділю відложити свій вечерок?

Пане Редактор! дбаєте в *Буковині* про старих на селї, то подбайте хоть раз про молодих, а заслужите собі на вдячність всіх таких як я. — З поважанем Н. Н.“

Маєте рацію, панно Н. Н.! Засид Ваш справедливий! Про старих дбають у нас всі, а про молодїж майже ніхто. Товарисько житє у нас так слабо розвине, що сїду з него не вийде; а ще як карнавал випаде так перед самими виборами, як сего року, то „старі“ вже зовсім забувають, що самі були колись молодими, і їм анї на гадку не приходить, що треба би устроїти якісь „вибори“ і для своїх доньок. А наші „молоді панни“ — то знов така тяжка кавалерія, що панни замість любенько до них усміхати ся, повинні при нагодї зробити остру міну і єпитати їх, кільки їм літ: чи їм уже по 70 літ, що житя і веселости в них нема, чи таки на правду лише двадцять кілька літ? Тільки нудять сьвітлом ті 24-літні старці!

В Чернівцях Русинам не вигода з сазями. В містї є лиш дві салї: одна музичного товариства, а друга гімнастичного; третї товариства стрілецького, находять ся вже за містом і не приступна. Так ті салї позамавляють завчасу різні комітети, а що Русини як до всього, так і до забави навіть пізнї, то значайно мають потїм клоїт з сазями; хотїли би танцювати а не мають де. З тої причини і *Союз* свій заповіджений — на 20-го с. м. вечерок відкладає — та потїшає себе і панни надїєю, що коли нарік в нашім Народнім Домі будемо мати свою власну салю на сто пар танцюючих, тоді — коли тільки захочемо — а вечерок устроїмо. Може навіть і редакція *Буковини* подбає тоді хоч раз і про молодих і заслужить собі на вдячність панночок, на котру вся погана половина сьвіта безпечно лакома. Поки-що радимо всім паннам вислати *Союз*ови потум недовіря (з обуренєм або й без обуреня), а при тім зручно і любенько — як то лиш панни уміють — збирати складки на наш Народний Дім, аби в нїм сала була величава. Хто знає: може неодна панна, що збирала складки на устроєне салї, в нїй пізнає свого будучого „чоловіка“, і буде мати за то таку нагороду, за якою тужить. Така наша рада і потїха для всіх засумованих паннів.

Господарське товариство в Галичинї має скликати анкету галицких і буковинських годовиць товару, щоби утворити у Відні синдикат для випасного галицького і буковинського товару. Сей синдикат мав би повідомляти тор-

а легкі, білі хмарки припорошило мов листками розї, так їх пронизало рожевим сьвітлом. По другій сторонї долини залагали вже сумерки вечера. Смерекові гаї черили ся у ярах, а лісі хребти горбів виглядали у сїрім нївсєвітї, як дрімаччі великани. Сюди ближше до сего боку, де стояла на загіднім підвисненю будка, було все освїтлене мовби від пожару. Жовті загони жита та раного нївса виданали ся мов би зі щирого золота, зелений ячмінь вилїскував своїм широким листом, темна барабола, що ще не скинула з себе цвіт, кундала его в рожевім сьвітлі сонця, а широкї сїножати розкинули ся у всіх відмінах зеленої вразки від найяснїшої молоденської отави, до нерестової сїрої трави і сухих покосів. Люди вертали з поля з сазями на плечах або з косами, що вилїскували ся против сонця зловіщим блеском заглади, мовби пригадувались, що так як пучки цвітїв потраплять стинати і людські голови.

Будник задивив ся через хвилю на той вид, а очі займали ему сльозами, хоть сьвітло сонця не мало вже тої сили, щоби разити взір. Він видно подивляв той захід сонця, такий хороший, і ему зробило ся жалє самого себе, що серед того росїйського сьвіта стоїть такий сумний і нещасливий.

Линько перейшов на другу сторону поля, переложив бальок від сторони поля, а потім взяв свої вилї і пішов на обїсте, щоби покласати їх під шінку.

Коло шінки побачив свою старшу дівчинку, що набирала нарубаних дров на маленькі ручки. — Мама ще не тонула на вечеру? — запитав будник.

— Ні, мама... у мамі... до нас... мама... ще ні... — залєбєдїла дівчинка. Она була очевидно зміняна і не знала, що відповісти.

— Чи і ти вже може в змові з своєю матю? Чому не говориш, коли тебе питаю? Цевно вже Микола прийшов в гості до мамі?

Дівчина кинула нерішучо головою і дивил ся з ляком на батька. В тім поїсе ся з хати веселий сьміх жіночий а за ним протяжний звінкий чоловічий голос, що зачав сьпівати якусь пісню. Будникови уступила вся кров з лица. Лиш запази ся, ніздрї его розширили ся і тяжко втягали воздух у філюючу грудь, а очі виступили на верха і звернули ся непорочно на мале віконце будки.

— Він знов коло твоєї мамі; она знов приймає его в моїй хатї — шептав він а серце товкло ему в груди мов молотом. — Що я маю робити з ними обїма, коли не помагать мої просьби ні мої грозиби, де шукати справедливости, як їмстити, свою ганьбу і твою ганьбу і єї власну ганьбу...

Будник говорив до дитини наче до старої людини. Він забув, що мале ще не розуміло его слів та мовчєн тузило ся з ляку до стїни шінки. Его переймила дрож з великого зворушеня і він затиснув зуби, щоби ними не дзвонити, не рухнув ся і одним мущулом, щоби не штратити і

одного голосу що долїгав до него з середини, леби хотїв собі самому завдати тим більшої муки.

За тими звуками він мимоволї наблизив ся до будки. Перелїз тихенько через низькі штахетки з смерекових крутків, перетиснув ся через живопїт і перейшов невеличку грядочку з городовиною, не спускаючи анї на хвиличку ока з маленького віконця будки. Нараз станув перед ним і загланув до середини. Хотїй сподївав ся побачити те, що тепер міг розпізнати у нївсємерку, однак твар его протїгла ся ще більше і викривила ся мов з наглого переляку. Він побачив дві тїни так близько себе, що ему видало ся, мов би они обнимали ся, або сидїли собі на колїнах. Наглим рухом відскочив від вікна та кликнув придавленим голосом до дівчинки: — Маринка, внеси менї соєиру до хати! — і без пам'ятї підбіг до дверей. Трутїв а силою входив двері і не задержувчись в малих, темних сінках, отворив з доскотом хатні двері. Але тут було все спокійно. Жінка стояла перед столом і засьвічувала его будникареку лампу а зеленим шклом, а парубок сидїв тихо по другій сторонї стола та вдивляв ся мовчки в широкую фляшку горівки, що стояла перед ним. Мала дитина в колїсїй пробудила ся від наглого стуку і завадила плаксивим голосом.

Колись буде.

товару, коли відбувають ся торгові дні у Відні, щоби торговці могли вчас і точно прислати транспорти до Відня. Також мав би виставити при торговниці у Відні стайню, де можна би неспродані рано воли перетримати до другого дня, бо тепер мусять їх наші торговці продавати пополудни за безцінь, коли рано не спродали.

Політехнічне товариство у Львові внесло до союму галицького дві петиції. В одній просить, щоби сойм надав право засідати і голосувати в соймі кожодчасному ректорови політехніки, а в другій, щоби заступництво краю завізвало рад державний, зреорганізували австрійські середні школи на реальні гімназії без греки.

Експедитор поштовий Вінкентий Лукавський спроневірив на почті в Кракові 3000 зр. на перекази надані і в Старій Соли, де він служив при почті. Оноди арештувала его жандармерия в селі Горішніх Лашках і він признав ся при переслуханю, що таким самим способом побрав з почти в Будапешті 9.500 зр. а в спілці з другими 13.000 зр. При нім найшли ріжні поштові печатки з ріжних почт, кілька підроблених переказів, револьвер і морфину, котру він заживав. Здібний урядник був би колись з него — нема що казати!

Пізнє щастє. В середу, вечірним поїздом привезли з Надвірня до Ставйслава улана, котрого скалічила на тамонній стації локомотива. На стації в Ставйславі зробив ся рух і пісали по лісаря. Улан мав на голові тверде чак, котре машина здусила і очевидно також покалічила голову. Але видко, що і голова улана була також тверда, бо прикликаний лікар узяв рану не тяжкою. Коли лікар хотів заложити уланови биндаж на голову, він опирав ся, що ему не вільно зіймати чак, бо він в службі. Показало ся, що уланиско занув ся, як не боже сотворіне і чи з жури-нудьги, чи не памятаючи, що робить, положив ся на шини під залізницю. На велику утіху присутних витягнули з клучочка уланиско спору фляшку горілки, а по неї улан зараз простягнув руку. Він не хотів дати ся всадити до носів доти, доки ему не віддали его фляшки і разом з нею віднесли потовченого улана на ношах до шпиталю.

Як можна жертвувати мільярди на публичні цілі? Будапештський бурмістр одержав лист з підписом F. Y. і долучену до листу облігацію на 500 зр. з бажанєм, щоби ті гроші зложити на 500 літ до процентованя, поки з них не виросте 80 мільонів. З тої суми 75 мільонів призначе незнаний жертводавець на обхід 1500-них роковин ієтнованя угорської держави, 4½ мільона на убогих, а ½ мільона лишає на дальших 500 літ, щоби з него зроста знов сума 3 біліонів 200 мільярдів. Тую нову суму призначе жертводавець на обхід 2000-их роковин угорської держави, на добродійний інститут і на сплату державних довгів. Бурмістр зложив той оригінальний дар в депозиті.

Телеграми „Буковини“.

З дня 9-го лютого 1897 року.

Відень. Баль міста Відня випав свѣтло. Присутний був цѣсар і майже всі архикнязі, єпілні австрійські міністри, дипломатичний корпус, достойники, і добірне товариство. Цѣсар провадив жінку німецького посла, архикнязі жінок послів і міністрів. Цѣсар говорив майже зі всіма радними, розвідував ся про господарскі і парламентарні питання. Жінка бурмістра піднесла шклянку пива на процвітанє міста Відня.

Атени. Пожари в Канеї пригашені цілком. Християнські діляниці виглядають на розвалини. Поза Канею оголошена унія з Грецією і завизають грецького короля займати Крету, яко інтегральну часть грецької держави. Кілька чужих панцирних кораблів прибуло. Битви поза Канею тривають дальше.

14)

СЕСТРА ЮЛІЯ.

Списала

Анна Сторосієна.

(Дальше.)

12.

Кристинопіль, 12-го червня.

Чи видиш, любя Ганусю, звідки то до тебе йде лист? Не з Пристанків а з Кристинополя. А хто его пише? Давній твоїй знакомій Юзі не вольно писати листів, але за то вольно писати сестрі Юлії, служебниці Пречистої Діви Марії. З давної Юзі ще зістало ся багато, багато, але є надія в Ісусі моїм, що она мало помалу ціла завмре а нова сестра Юлія буде на єї місци жити.

Як-же то стало ся, що я вже по правді служебницею? Милосерний Ісус мій так то все добре поорудовав, що я вже від двох неділь жию в Єго свѣтлї раю земскім. Так менї наш дїм, де я тепер жию, здає ся, як рай на землі, а дві недїлі, які пережила, то як сон солодкий, тихенький. Вчєра питає мене сестра наставниця, чи менї не скучно за домом і родичами? А ти певно не повіриш менї, Ганусю, що то був перший раз за тих дві недїлі, що я о домї згадала. А може ще й дальше не була би я такої гадки приймала, як би сестра наставниця не була мене про то спитала. Не скажу, щоби менї від часу до часу не йшла до голови гадка за маму, за дїм, за тебе, навіть за Василя, але я собі такі гадки все рахувала за свѣтові і пусті і непотрібні і все їх відкидала від себе. Я вчитала зараз третього чи четвертого дня, як вступила до новіціату, в одній дуже красній духовній книжцї таку науку: Пише та книжка, що дитинка, котру мама на руках своїх заєпала, скоро зі сну збудить ся, то о нічим здає ся більше не думає, як о тім, щоби своїми маленькими ручками і устами притулити ся до материнських грудий, так якби крім них для дитинки не було в цілїм свѣті нічого вже красшого і лїпшого. Она ними і бавить ся і кормить ся, то для неї вся роскош і щастє. Оттак, каже та книжка, жєе кожда душа в законї як та дитинка на руках матери, бо свѣ. закон є для душі законної матери. На руках тої матери жите йде, як сон спокійний, тихенький. І не має така законна душа нічого красшого і лїпшого, як то, щоби всю свою роскош і щастє зложила на грудях тої матери. А груди тої матери, то свѣ. шлюби і свѣ. правила і свѣ. молитви і кожда законна праця. О тім має собі все гадати, тим бавити ся, і кормити ся, тоді буде доброю і щасливою. Так менї та наука подобала ся, що я тільки й свѣта тепер знаю, що в нашім свѣ. домику.

Я знаю, що ти, Ганусю, цікава на то, як я переїхала далеку дорогу з дому аж до мого нового раю. Але, Ганусю, кохана, чи менї вдало би ся тепер все то списувати? Мусїла би я, хоч не хоч, навертати ся серцем до того свѣта, з котрого втікла і до тих мїст, через котрі їхала. А вір же менї, Ганусю, що я вже забула, чи той свѣт ще є, чи є ті де мїста і люди, котрих видала. Перший раз, коли єїла пи-

сати той лист, нагадало ся менї те все, але я й бою ся роздивляти ся по тій гадцї. Як єї пуцу до душі, а чи мій Ісус не погнїває ся на мене?

Бо я ще таке вчитала в тій красній духовній книжочцї. Каже: скоро ти свою душу цілком пошлюбуєш Ісусови, то твоя душа є така, як би красна маленька церковця. А в тій церковцї є трон божий. А на тім тронї царствує твій обручник, котрому пошлюбувалася, твій Ісус найлїпший з ангелами свѣтими, котрі збороняють, щоби до тої церковцї не ввійшов ніхто непотрібний, тільки ти сама з набожними мислями і з чистим серцем. І скоро хочеш, щоби Ісус все царствував в тій церковцї і був з тебе радий, то кілька маєш хвильок вільних, зараз їди з побожною мислю і з своїм серцем до тої церковцї. І там улякни тихонько у стїп свого обручника Ісуса, зложи ему в подарунку своє серце і розмавляй з ним, що хочеш, проси его, натїш ся ним, і з ангелами можеш розмавляти ся. А як треба вже з мислями відходити, щоби що иньшого слухати, або книжку читати, або яку иньшу роботу робити, то заким вийдеш з тої церковцї, проси свѣтих ангелів, щоби они нікого не впустили до неї, аж ти сама знов вернеш, аби не впустити жадної мисли пустої, свѣтової, ані жадної волї злої, нічого, нічого, щоби Ісус не погнївав ся. — І від того часу, як я таке перечитала, менї все здає ся, що в моїй душі є Ісус найлїпший, і скоро маю хвильку часу вільного, то зараз їду думкою до него. І так бою ся, щоби до тої душі не припустити жадної непотрібної мисли, щоби Ісус на мене не погнївав ся.

Дятого, моя Ганусю, я таки не буду тобі розписувати, як я їхала і куди і що бачила. Все добре було, і щасливо, без пригоди. Вчєра писала я лист до родичів і також не оповїдала їм широко за дорогу, тільки згадала їм, що у Львові була в церкві у отців Василиян і там отець місіонар придала менї ще другу дівчину, котра також їшла до служебниць, і я з нею пополудни ходила до самого преосвященного архієпископа просити о благословенство. І були ми ще в церкві у свѣ. Юра. А за решту, то писала їм тільки, як менї тепер добре і щасливо, поки що. Але не писала їм того, що менї говорила сестра наставниця. Она говорила, що то тільки з початку менї так добре і щасливо, бо я ще тільки починаю жити по законному. А потому, каже, буде Ісус посылати ріжні хрестики на мене. Бо то, каже, так зі мною, як з молодю деревинкою. Як деревинка молода, то єї і обвивають і пильнують і стережуть від вітрів, від шкідних звірят, доки деревина не підросте. Як підросте, то нехай сама боре ся з вітром. Так тепер зі мною робить Ісус. Стереже мене, щоби не били на мене жадні покуси ані труднощі, а потому буде посылати ріжні хрестики, аби мене загартувати. — А я ще нічого не зазнала трудного за тих дві недїлі — але я на все готова. Сестра наставниця мене так пробувала, чи я не настрашу ся, а менї здає ся, що я ще буду щаслива, як прийдуть на мене хрестики від мого Ісуса. А щож? я тепер нічого не терплю, а тож яка з мене служебниця Ісусова! Я хочу

для Ісуса багато-багато терпіти, щоби йому показати, як его люблю і. що я ему до смерти хочу бути вірною.

Тільки за ті хрестики не писала я нічого родичам, щоби не турбовали ся мною. А тобі, Ганусю, написала о тім, щоби ся за мене молила ся вже наперед, аби я була доброю. Я щодня молю ся за всіх людей, аби були добрі для Господа Бога, а особливо на службі божій, як собі розгадую, який то Бог для людей добрий, що за них умер і що день офірує ся за них на ново на службі божій. На службу божу ходимо веі що рана до монастирської церкви. Ту в місті є монастир отців Василян. А від отців Василян приходить що день один отець до нас на науки. Одного дня розяснює нам наші правила, а другого дня на переміну розяснює нам катехизм. А веіх нас є трийцять на новіціяті, вже разом зі старшими сестрами, котрих є шість. А той сьвященник, що заложив наш закон, називає ся отець Кирило Сілецький і є парохом в Жужелю, недалеко Кристинополя. В его селі є другий дім служебниць. Там є десять сестер. А ще є наші сестри в місті Тернополи і в селі, що називає ся Цигани (так називає ся), і в селі Самолуки.

Ще багато мала би я тобі писати, Ганусю, як я ту живу, але не маю часу. Що йно не чути, як Ісус покличе нас на ранішній обрахунок совісти, а тоді не знаю, коли би знов той лист докінчила. Тому кінчу, з просьбою, щоби ся за мене молила ся. —

(Дальше бз. 10).

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані починаю від 20 зр. і то за готові гроші і на видаєт. Хто купить у мене нову чи стару машину, за репарацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русяни, удавайте ся до мене, бо я також Русяк і обеду жу Вас по братньому.

З повагою

В. Даниленяч,
машиніст у брокера Штайне-
ра в Чернівцях, при ул. ве-
дільській (Bahnhofstrasse) ч. 26.

● Прекрасна повість Ольги Ко-
билянської „Царівна“ вийшла
накладом „Буковини“ окремою
книжкою, котра має 424 сторін,
вісімки, і коштує лише 1 зр.
20 кр., з пересилкою nereкомен-
дованою 1 зр. 30 кр., з рекомен-
дованою 1 зр. 40 кр. Передмову
до повісті написав Осип Маковей.
„Царівна“ так своїм змістом,
артистичним обробленням, як і бла-
городною тенденцією визначає
ся дуже поміж нашими новітні-
ми повістями.
Купити можна в редакції „Бу-
ковини“. Тут також можна ді-
стати оповідань О. Я. Конисько-
го „В день сьвятої волі“ за
10 кр., з пересилкою 12 кр. і
оповідань Т. Галіна „Перші
Зорі“ за 30 кр., з пересилкою
35 кр. Купуйте!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство
асекураційне, припоручене Вєч. Ду-
ховенству і веім вірним через
Вирєсєв. Митр. і Преосєв. Еп.
Ординарияті веіх трєх галицьких
Епархій, обезпечує будинки, скот, госпо-
дарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно
в стогах і будинках против шкід огне-
вих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сєйчас по
пожарі, а договори заключєні з першима Товари-
ствами контраасекураційними подляють „Дністрові“
можнєсть обезпечувати і виплачувати і найвишї суми.

Позїси „Дїбєтра“ прїймає банк краєвий у Львові
при позичках іпотєчних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“
пїсля веіх можливих комбїнацій в товаристві аза-
їмних обезпечень в Кракові, котрє дає як найко-
ристїйшї умєвля і видає позїси і квїти в рускім
язикї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, етова-
ришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, при-
ймає від своїх членів і третїх лиць вклади до
опроцентовани по 5 процент. Гваранція цїлковита.
Удїли по 50 корєн. Позички удїляють ся тїлько
власителям реалностей, вільних від тягарів, за по-
рукою двох членів. З позичок відтїгає ся десята
часть на удїл.

Зголошенє о удїленє аґєнції в місцевостях, де
„Дністер“ не є заступлений, прїймають ся.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складї отєї свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодїжи, міщан і селян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рєч-
ник, а веі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін на 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Цїна 10 кр.

„25 повісток“

для чємних дїточок. —

32 сторін. Цїна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских дїточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поchtову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.

Замовленя прїймає й редакція „Буковини.“

Для панів учителїв!

INSPECTIONSBERICHT

є на складї в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовленя.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

КОВИНИНА НАХОДИТИ СЯ

Народописна карта

українсько-русского народу.

зладжена д-ром Гр. Величєнєм, видана товариством
„Прєсєвіта“, а виконана в лїтографічнїм закладї
Андрїя Андрєйчєна у Львові.

Книгарска цїна карти, накле-
єної вже на подолтї, виносить 3 зр. 50 кр.,
а для членів „Прєсєвіти“ і передплатників
„Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пе-
ресилкою 3 зр.

Купити можна в „Прєсєвітї“ у Льво-
ві, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте
чимскорше!

Рух поїздів залізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Вїдходять	П о ї з д и		
	посїпшї	особовї	мїшанї		посїпшї	особовї	мїшанї
до Чернівцїв				з Чернівцїв			
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сиятина	1128	651	1028 550	До Сиятина, Коломиї, Стан- їславова, Львова, Кра- кова і Відня	347	941	1029 528
З Букарєшту, Яє, Сучави, Глибоки	329	912	1000 523	До Глибоки, Сучави, Яє, Букарєшту	1203	717	1048 616
З Новоселиї, Садагури			1113 950	До Садагури, Новоселиї			430 621

Підчеркєненї числа означують пору мїчну від 6 год. вечєром до 5 год. 59 мїн. рано. — Серєдно-європейскї час рїзнять ся від
львівського о 36 мїнут, а від черновєцького о 44 мїнут; коли на залїзниці є 12 год., то на львівскїм годиннику є 12 год. 36 мїн., а на
черновєцькїм 12 год. 44 мїнут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядєм Івана Хромєвського.

За редакцію відповїдає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
ДЛЯ
РУСКИХ РОДИН.
—
Виходить щодня
крім днів по
святках і святах

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Вісти з Канади.

(Слово на розум нашим селянам.)

Руска газета в Америці *Свобода* з 28-го січня с. р. поміщає такий цікавий лист від Кирила Геніка, господаря в Канаді: він пише:

Рік 1896 належить нам уважати за той, в котрім еміграція нашого народу до Америки, зглядно до Канади на правду розпочалась. Прийшло в тім році роцї до 1000 душ, між котрими лише мала часть Поляків, так що ємїмо можем уважати за руску еміграцію. А що сей рух еміграційний в великій части був хиблений, тож він не так пожитку, як хибя лише шкоди Русинам нанїс; а щоби тог і на будуче не мало мієця, хочу тую так для нас важну справу на підставі моїх досвїдів Вам представити і зріло над нею застановити ся.

Брошура написана д-ром Олеськовим о еміграції,^{*)} спонукала некоторых з наших людей до виїзду за море, де би могли найти ліпше жите ніж в ріднім, тіснім краю. Порадившись д-ра Олеськова виїхали они і поспухавши ради того досвідченого чоловіка, в тій справі одинокого між Русинами, на тім зле не вийшли. Однак що стало ся дальше. Агенти в Гамбурзі, а найбільше Карльсберг, захопив кілька адресів від їдучих і став блаудними листами вабити людей несповідомих до як найскоршого виїзду до Канади. Новіт: Борців та Залізники захопив сей агент в руки, та нуж звабляючи листи писати, так що нарід зовсім змішав ся — без застанови став тратити свою землю, аби як найскорше в Канаду. Розуміє ся, що агентови ходить о свій зиск, а не о жите хлопів галицких. В тім біда що наш нарід сего не зрозумів, але чим скорше став тратитись, не зважаючи, що зима остраближає ся. Стративши землю, не обрахувавшись і не порадивши ся розумних людей, на сам лист

*). Ми про неї писали в числі „Вуковини“ 1896 р.

БУДНИК 417.

(Конец).

— Нек, нек та осина! — скрикнула жінка весело — ти чого так витріскуєш, як би Татари йшли. Сигнали були давно, деж ти волочинишся? Вери ліхтарню, тай гайда на штреку.

— Гайда ти з твоїм хабалем з хати! — крикнув будинок дряв'яним голосом від зворушення.

— Ов, так обое разом висилаеш нас? — засміявся їй жінка, а їй сміх, хоть трохи нитучий і вимушений, полив ся срібним потоком.

— Як ти смієш частувати ся в мойй хаті з тим публіцизмом? — перервав їй будинок храпливим голосом. Сму стискала досада горло мов постороньом, а ноги дрожали так, що аж утискали ся в бозінах.

Але жінка не звертала на него уваги. Она обтирала ніби дуже уважно гігієнічної лямпи і здигала вобітто раменами, оживляючи цілу свою статі, перериваним, пустим сьміхом.

— Я на те господина, щобим частувала, кого хочеш, — відповіла війни серед сміху.

— Ти не господина, коли не змієш бути чесною жінкою.

— Або я хотіла бути твоєю жінкою? Бу-
до мене не слувати їти за тебе.

— Я тебе елизуван! Хиба тиши дарунками, що внісши ся тобі. Чи ти не виіла, за кого

агента пустив ся в дорогу. Що-ж того вийшло? От що — що родина по оплаченню дороги приїхала до Вінниці, у іувиділа ся шакм нещасливою, бо без цента, або з пару долярами на чужій землі. На таке горе зруйованої родини в чужині, без гроша, без знанн чужої мови странно дивитись, аж мороз по тілі йде. Таких родин багато в 1896 р. загостило, так що ряд був змушений як жебраків жити, доки не дав їх до служби, а кільканайцять родин освіщених на фармах до весни мусить жити. Така еміґрація принесла нам в самім початку лише встид і ганьбу. Нарід з тих двох повітів, та 10 родин з Буковини, повіта Кіцманьського, прийшов майже без гроша, чорний як жебраки, та одертий в поганій народній одежі. — Що за смутний образ, прошу подумати, яка близина буда на тих родинах, що їхали з Галичини до Вінниці, і через пять тижнів не змінювали близини! Запитаймо ся самі себе — чиж можна нас уважати за нарід спосібний до життя американського? Газети анґлійські стали висміювати наших селян що прибули в одежах таких непрактичних, та по газетах малювали наших брудних людей. Стали писати, що то не нарід, а якісь цигани, не спосібні до культури, отже найліпше би було, аби таке сміте в край цивілізований не впускати. За тими і німецькі газети стали то саме писати. — Отже поки час, справу треба инакше повести.

Перша і найголовніша річ не треба на сліпо пускати ся в такий далекий край, треба порадитись з розумними людьми. Дуже важна річ і то, щоби ніхто не важив ся в своїй одежі їхати. Як покидаєш, чоловіче, рідний край, лиши й одєжу там, бо тут треба тобі в нового чоловіка переродити ся. Одежа наша руска не практична, неприлична. Жєнщина в своїй одєжі неприлично виглядає, а Англіїні як нарід високо інтелігентний бридять ся тою одєжею, так що й слуги в тій одєжі прийняти не хоче. Народ англійський хоче, аби его слуги не рїзнили ся від его дому. Кожний, котрий хоче бути в Ка-

їдени? Чи не маєш своєї хати, свого господарства, не маєш дітей — чого тобі ще треба?

— Гм... гм... — посьмішковує ся жінка. — Мені треба чоловіка, щоби мене любив і я его любила.

— Чи ж я тебе не любив, чи не догоджував тобі у всім, не продував твої сліди? А ти мені чим відплачуєш: ганьбою?

— Ви самі робите ганьбу! — відозвав ся молодий чоловік за столом спокійним і певним голосом. — Самі нападаєте на жінку, самі зачинаєте сварку тай самі робите ганьбу.

— Ти мовчи, — крикнув до него будник — коли я до тебе не говорю! Я з тобою поговорю інакше. Насте! — гримнув на жінку, — кажи йому забирати ся звідси!

Настя похилила ся тільки низше над лам-
пу і мовчала.

— Раз на все кажи ему забрати ся звідси, — наставляв будинок — або я дам вам таку на-
мятку, що на віки не промовите до себе.

— Не грозіть так дуже, бо ще перестрашите дитину, — перебивав з насмішкою парубок. Він споглядав від часу до часу на Настю, як она мовчала упертим спокоем і чула себе без

печним в чужій хаті суєротив грозьб господаря.

Через отвірті двері набігло дівчатко з со-
кирою.

— Тату, нате еоксиру! — залобедило. —
 Я шукала її всюди і знайшла аж в стайни під

Будинак вхонив дрожачою рукою топір і

наді, має знати тоє, що без гроша не можна їхати, бо скоро може ся стати, що з Гамбурга стануть завертати всіх домів, преці не маємо жадного права вимагати від раду канадійського, щоби нас живив як жебраків!... Канада потребує людий праці і таких, котрі мають троха гроши на початок до дарованої фарми. Найменше має мати родина 200 долярів (500 левів) щоби удержала ся на фармі. Взагалі раджу вам всім, котрі хочете вибирати ся, нічого не робіть на сліпо, не спішіть ся, нехай по пару людий з села виїдуть, а свої маєтки не давайте в руки жиців, але самі між собою дійть, бо хто не розважно і не чесно буде робити, не найде нігде лучшої долі. Преці, як виходиш, то лише длятого щоби тобі тай оставшому ся братови було лекше жити. Дальше, дуже не добре чоловікови неписьменному в дорогу пускати ся, приймаймій щоб хоть дитина знала читати. — Отже раз відізнаю ся до вас брата галицькі, і буковинські не пускайте ся в дорогу не порадивши ся наперє. Не вірте агентам, котрим лише о то ходить, щоб взяти гроші за ваш перевіз через море. При кінши ще скажу і то, що дуже мало або й нічого не треба брати зі свого села, бо перевіз коштує багато, а по другє туть все інакше тай не дороге, так що до господарства як і убраня. -- При сім здоровлю вас всіх і маю надію, що схочете після моєї ради поступати, а тим самим направите тоє, що ваші братя несвідомі для нашої справи еміграційної злого зробили.

Кирило Генник, мисионар в Канада.

Той Кирило Генік, господар не такий темний, як наші селяни; він скінчив цілу гімназію — отже знає в світі порадок. Так бачите, як він радить. Каже, що як хто в Канаді не мав на початок до господарки 500 левів, то не має чого рупати ся. Тепер же порахувати, що коштує дорога: найменше 150 левів на кожду особу — отже як їде батько, мати і трое дітей, то мусять за саму дорогу заплатити до 800 левів, а ще крім того, як пише К. Генік, повинні до

підісе его з розмахом до гори понад голову. Він вимахував ним, мовби мав кинути ся на десятко в'єрета, а за кожним рухом змагала его злість чим раз більше; в голові чув шум, а в очах сьму минуло ся — він відходив від пам'яті.

— Тепер вибила твоя остатня година! —
крикнув і поступив ся до стола.

Руманий парубок відскочив в зад і оперся цілою своєю поставою в кут стіни, мов би хотів шукати захисту перед небезпечним топором. Він був високий і кремезний собою і навіть в небезпеченстві не втратив свого спокою. Тільки око горіло огнем і було видно, що він приготований хотіти годіруч стати до нерівної борби. Але в тій хвилині скрикнула жінка людським голосом і кинула ся на груди загроженого парубка.

— Розбийши, душегуб! — кричала она, мов неприємна. — То вбий мене перше, розрубай моєї голову — я хочу сама вмерти бо я сама винна.

Будинкові застигла вся кров в жилах. Сей облик жінки був для него наче виразом смерті. Щож з того, що він заподіє лихо своєму ворогові, коли она его любить; а відтак стане его ще більше любити. Він опустив сокиру... Хвилю було чути тільки легке пихкане застрашеної дитини і там деє недалеко вже шум надходячої злизи. Він вернуло ему пам'ять. Він зрозумів, який страшний замір его спровадив сюди до хати. Жінка крикнула голосно те словами, що темною ажогою своєю заволоділо его розумом. І він переликався сам себе і свого заміру.

конче мати на розробок хоч з 500 левів. Звідки тільки гроший взяти? Наші люди, як би мали таку суму в руках, то й не рушались би з місця; їм би й ту було добре.

Той лист ми передрукували з американської *Свободи*, аби люди мали науку і пересторогу.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 9-го лютого 1897.

Вечерок Союзу. На вчорашній лист від панни і наші замітки про невеселу молодіж дістали ми від товариства „Союз“ повідомлення з печаткою і підписами старшини, що Союзани уряджують дня 25-го лютого с. р. (отже в четвер) вечерок з танцями в салі гімнастичній при ул. Йосифа ч. 14. Союзани заповідають дуже веселу забаву.

Директор Чернівців. Новоіменований директор чернівецького магістрату Йосиф Відман прибув вже до Чернівців і зложив візиту бурмістрови Кохановському.

На дохід убогої молодіжки народної школи в Чернівцях при улиці палати краєвої відбуде ся в німецькій театрі представлення *Der Bettelstudent* — в четвер 11-го с. м.

Приготовляючий курс для хлопців, що в осени мали би вступити до першої класи рускої гімназії в Чернівцях, отворить ся дня 1. марця с. р., але під умовою, що зголосить ся відповідне число учеників. Зголошення приймає і редакція *Буковини*.

Для курців przygotowuje Заряд виробу тютюну несподіванки, що вже з днем 1. марця мають повстати ся в траєках. Можна буде дістати найменші цигари „Інфанти“ по 6 зр. за сотку а також нові віржини „Бразил“ по 4 зр. за сотку вже з початком слідуючого місяця. Крім того придуть в розпродаж на штику нові цигаретти „Мемфіс“. Будуть они без дудок, з египетського тютюну і будуть коштувати по 2 зр. за штику. Всі цигарета мають дістати лінійний напір, а тютюн більше всхідну приправу, деякі зверху прикраси а особливо пуделка і картони мають отримати принагіднішу зверху форму.

Еміграція до Канади показала ся дуже некорисною для нашого народу. Переселенці з Галичини жалують ся на великі морози і сильні приморози вже в середині, котрі в багато околищах знищили на них дозріваюче збіжжя. Зарібків нема в земі жадних а межі біднішими переселенцями панує крайня нужда. Богато з них

переносить ся до Сполучених Держав, Тексасу і т. д. але і там нема для них добра. Судьба тих переселенців, що не мають готівки, така нещаслива, що приводить їх до розпуки.

Помер прихильний Русинам адвокат у Вижици др. Бернард Кестенбанд в 58 році життя. Похорони его відбули ся в п'ятницю 5. с. м. о год. 2 пополудни при численній участі приятелів і почитателів покійника. Характером і правотою був се один з тих рідких людей, до котрих звертає ся ціле окружене, без огляду на віру і народність, з довіром і любовю. На похоронах промавляв по руски судя Коралевич і звелічав теплими, щирими словами діяльність того чесного чоловіка.

З життя Американців. В Провіданс одна дуже богата дама виходила шестий раз за муж. З попередниками пана молодого пані Елеонора Лінтер розвела ся в часі... девяти літ. Повна чару і принади 30 літня аматорка різноманітний запросила на весілля своїх п'ятих бувших мужів. З них чотири прибули, а пятий, звиняючись недугою, прислав бувший жені... дорогий подарунок. Свідчить се... о не абиякій холоднокривості жителів нового світа.

Лож. Фактом є, що пос. Барвіньський на посліднім засіданню виділу Товариства наукового ім. Шевченка — як-раз перед загальними зборами — заявив членам виділу, що під ніяким умовом не прийме вибору на голову товариства. Фактом є, що посол Барвіньський мимо просьби деяких членів виділу, щоби прийняв вибір бодай на звичайного члена виділу, заявив, що і такого вибору прийняти не може. Фактом є, що в наслідок тих заяв виділу, пропонуючи вибір членів до нового виділу товариства, на печатаній картці — дозволяючи волю пос. Барвіньського, — імени его не умістив. Фактом є вкінці, що відкриваючи загальні збори членів товариства дня 2. лютого, в річи своїй прилюдно і поновно заявив, що в управі товариства на дальше участі брати не хоче і вибір свій відкидає. А мимо сих фактів написало „Дзю“ з 4. лютого: „що пос. Барвіньський мусів попрацювати ся з товариством науковим ім. Шевченка“. В такий спосіб — каже „Руслан“ — пн. Безей і Струсович повідомляють круг своїх читателів о річах, що діють ся в ясний день, в очах кількадесяти свідків і на наших днях. І якже назвати таке поведене дневника? Лож на ложі їде і дожею погане. Розправити ся з такими людьми годі і диявола на погані інсинуації, клевети, підозріння і брутальності „Дзю“, кинені на чоловіка, що своїми заходами так високо довів товариство наукове ім. Шевченка в послідніх кількох роках, відновити не будемо. „Wie der Schelm ist, so denkt er“ — сказав хтось на подібні

інсинуації „Дзю“ і мабуть сими словами найлучше відправити тих панічів.

Другий поспішний поїзд на шляху Чернівці-Відень має курсувати від 1-го марця с. р. Міністерство залізниць хоче замінити особові поїзди ч. 311 і 312 на шляху Чернівці-Львів на поспішні поїзди і через те утворити дворазове поспішне получення з поїздами поспішними ч. 3. і 4. зі Львова до Відня.

Сніжна заметіль здержала рух товаровий на шляху залізничній межі Гатною а Кімполюнгом і Гадікальвою а Радівцями. Отворене руху оголосить заряд залізниць по усуненню перешкод.

Чудесна дитина. Скорий розвиток умів дитинячих впливає по більшій часті дуже некорисно на їх розвій фізичний а нерідко буває навіть причиною передчасної смерті, як се свідчить наведений тут примір. Хлопчина, син якогось убогого, німецького музика, маючи ледво 10 місяців спливав вже мелодії, котрі ему грав отець. А коли мав півтора року грав вже на фортеп'яні менует Гайдна. Однак той несприродний розвій так вплинув нещасливо на розвій тіла талановитої дитини, що вмерла в п'ятих році.

Цісар німецький має щастя і до лотерії. Пять виграних впадо на нього, котрі були в посіданню цісара Вільгельма. Дійсно, щастя — сніпе!

Нелюдська мама. В Спальов коло Вайсскірхен знайдено в стайні 27-літнього мужчину, котрого там держала в голоді через п'ять літ его рідна мама. Коли сей злочин відкрили, побачили нещасного молодця цілком нагого, а в коло него відражаючи нечистість. Німа старанність не була в силі вже ему допомогти, а хоть его умилі, приоділи і нагодували, однак помер вскорі. Про звірськість матери донесено властям.

З міського театру. Виставленем великої вагнерівської опери „Логенгіна“ дав доказ директор Льве, що не боїть ся великих видатків в інтересі штуки, та що вміє використати сили свого ансамблю навіть для таких великих задач. Гардероба, декорації і реквізити були нові і дуже дорогі. Лебеда з мушкетерів сировали аж з Відня а панішні і востями замовлені в Берліні. Виконане було, як на Чернівці, дуже добре, тільки на жаль поминули п-ну Най з некорисною для цілості. — Нині в користь субрети Ганді Бавар „Попідую на пробу“ (Probekuss), в четвер „Палестрант“ (Bettelstudent), а в п'ятницю „Логенгіна“ в річницю смерті Вагнера.

Не мають дітей у Франції та тішать ся псами. Звісно що в Парижі є особні крави для шити убранных пошевним псикам, а там і кухарі для той щасливої породи звірит. А найновішими часами почали деякі багаті Парижани

Кинув тонір під лаву, вхонив чимскорше ліхтарню і вибіг на двір. Поїзд надходив уже з гори. Его було видно здалека, як краєм долини спускав ся з протилежних горбів у величезнім півверузі. Тихо, без парі і без сапани котив ся поїзд бистро з гори силою самого розгону і пересував двоє червоних очей через куці і п'ясти, немов моргав ними до нещасного будинка.

І справді здавало ся будинкови, що ті червоні очі локомотиви кличуть его, моргають на него. Ему прийшло на думку, що ось тепер зараз може положити кінець своєму горю. Підбіг скоро на шлях і положив ся на попереки шпалів. Навіть лягну пав з собою в поспіху, але поставив єй за себе, щоби машиніст не побачив єй світла на шляху. Шини дрожали і гуркотіли, мовби остерігали перед зближенням ся небезпеченством. Будинка перейшла дрож від стін до голови. Але він ухонив ся сильніше руками холодного заліза і приложив до него шню. В тій хвили вишлянула через двері жінка. Єй мав щось торкнуло піти за чоловіком. Таким лютим і рішучим не бачила она его ніколи... Що з того готове вийти?

Коли побачила темну постать на шинах, а біля неї лягну, зрозуміла божевільний намір свого чоловіка і без духу скочила ратувати его.

— Іване, Іваночку, татунцю мій любий! — крикнула в розпачі і спінала его за руки, щоби відорвати їх від шин. — Миколо, ратуй, Миколо, ратуйку люди!... Таточку мій не буду,

не буду вже більше... встань Іване! Що ж я пікну з діточками?!

Жінка добувала всіх своїх сил, щоби відтяти самобійника зі шляху, а на єй крик наспів в поміч і Микола. Але в будинку подвоїла силу завзятість. Він тримав ся шин мов кліщами, а ногами бив і тручав на всі боки. Миколу, що приляг его і розпінлював ему пальці, кусав зубами до крові. В тій хвилі здавало ся ему, що боронив свого життя, коли боров ся о смерть.

Хвиля става за чим раз грізнішою. За закруту виринуло одно світло локомотиви, відтак зараз друге. Червоні очі розступили ся широко а над ними чорніло ся широче чоло машини з тонким кошиком. Поїзд був уже близько. Будинка вхонив ліхтарню і підняв до гори. Локомотива видала переразливий свист. Зашуміла парова гальма, колеса заскреготіли, але бігу розгону з гори поїзду не спинила. Поїзд сунув ся наперед мов унір жадний крові. За хвилину мали лише захрупотіти кості тих трое людей, що в розпачі бороли ся між собою о життя і смерть.

В тім небезпеченстві зібрав Микола всі свої сили. Вхонив будинка внів і перекинув его з таким махом через голову, що викручені руки пустили шини і він полетів аж за шлях долі греблі. За ним трутин Микола і жінку і сам зіскочив, а радше впав разом з нею долі греблі, коли вже поїзд був лише кілька кроків перед

ними. Поїзд перешумів скреготучи попри них. Чути було крик машиніста і палачів, кондуктори стояли на ехідних вагонів а занепокоєні подорожні наглим сигналом вихлидали ся через вікна. Біг поїзду змільнив ся поволи і він застановив ся нарешті яких п'ятдесят кроків від будинку.

Надбігли кондуктори до того місця, де лежало ще трое засаних, зворушених, неприємних людей.

— Що тут стало ся? Хто дав сигнал? — запитав надкондуктор. — Не відповідав ніхто. Зі страху і втоми не могли зібрати думок.

— Де будинок? — запитав знов надкондуктор. — Чи шлях отвертий?

Настя прийшла перна до пам'яті. Але і зараз зрозуміла, що кара не мине їх за те, що залягнували поїзд.

— Я дала сигнал. Але небезпеченство вже минуло — шлях уже отвертий! — відповіла одним духом.

— Хто ж ту лежить? Що стало ся на шляху?

— Той чоловік положив ся був на шини, а мій чоловік відтрусив его.

— Що ж то за чоловік? Чого він лягав на шини?

— Або я знаю. Се наробок з нашого села!

— То найби був лежав! — воркнув надкондуктор гнівно. Ваш чоловік має жінку і діти. Чи ему годить ся наразати, своє життя для якогось бурдаки! —

прибирати песиків дорожчостями. На шії носить декілька пів золоті оброжі, в них виписують властителей дияментами свої імена; на ногах мож побачити бранзолети. Кожда така пса бранзоле-та коштує нераз пару тисяч франків, а не один бульдог або гончак диває на собі 10 до 15 тисяч франків. Ось на що викидають багаті гроші!

Телеграми „Буковини“.

З дня 10-го лютого 1897 року.

Відень. Цісар прийняв вчора короля Мілана в одногодинній аудієнції.

Відень. Президент міністрів розпорядив, що державні урядники і служба при державних заводах має бути звільнена на час потрібний для виконання права виборчого.

Відень. Міністерство фінансів продало номінальних 117 мільйонів корон позички інвестиційної по цій 92 проценту снідці уряду почтових щадниць, Ротшильда, австрійській щадниць і рільничій щадниць.

Прага. Посол Герольд доказував потребу свого внесення в чеськім соймі, щоби предложити цісареві адресу про державне право чеське, та підніс, що ідея державна єсть провідною звідомо Чехів. Посол Шаршайд виказував шкідливість чеської державної ідеї для монархії і чеського народу; заявив, що Німці будуть завжди боротися проти неї. Потім виїшли Німці з сали. Внесення Герольда на привертання торічної адресової комісії прийняли голосами Чехів.

Царгород. Після донесень з Крети збула ся 9-го лютого вночі велика борба межи магомедами а християнами. Подробіці не знає. До конзулів прийшов маніфест молодотурецької партії, що заповідає акцію свого виконавчого комітету, коли в теперішній управі не наступить жадна зміна.

Берлін. Архикнязь Ото приїхав сюди. Єго прийняв торжественно цісар, генераліція, представителі властей. Цісар обняв архикнязя і ушлували ся. Відтак удали ся до замку, де архикнязь повитав цісареву. Відбуло ся велике снідане.

— То єго служба! — кинула жінка несміло, а в душі тішила ся, що єї впає на думку в сам час такий щасливий викрут.

— Отже все в порядку? снітав ще кондуктор.

— Все, пане. Шлях отвертий!

Кондуктори завернули поспішно до поїзду і по дорозі подивляля відважно діло будинка і сьвяте понятє служби у него аж до нараження власного житя.

Незадовго заєвістала машина, санила сильно кілька разів, а з комина бухнула червона дуга разом з тисячними сьвітлячими угликами — і поїзд рушив.

Будник вернув ся з жінкою до хати не промовивши ані слова, а Микола пішов надутий до села. „Чорт єї побері! Шкода хлона і дітий!“ думав собі.

За кілька днів будник повеселішав і помирив ся жінкою. Она відрекла ся вже всіх любовців з ким небудь, а при комісії, що зарядила дирекція залізниць задля тодішнього випадку зізнавав Микола згідно з ними, що будник виратував єму жите з нараженням власної особи. Микола дістав кілька днів арешту а будник велику похвалу від своєї зверхности і надію на одержане посади при будії з перестанком для особових поїздів.

Лев Лопатинський.

15)

СЕСТРА ЮЛІЯ.

Списала

Анна Сторожівна.

(Далше.)

13.

Кристинівіль, 7-го серпня.

Цілих два місяці минуло від остатнього мого листу. Правда що так, Ганусю кохана? Може гніваєш ся, що сестра Юлія гірша на листи, як була твоя Юзя? Не гнівай ся на мене, моя миленька! То тільки може для тебе минуло два місяці, а для мене, здає ся, два дні. Я ще добре і не роздивила ся навколо себе, хоч то вже по правді півтретя місяця, відколи я в новіціяті. Нема таки коли. День за днем летить і летить, як мала година. Ту дзвонять на встанє, а ту вже й знов вечер. Мій Боже, якже то в небі мусить летіти час, коли я тепер на землі не можу счутися, як скоро він минає; там деє рік цілий а може й сто літ, як один день. Зірву ся о п'ятій рано, як задзвонять, раз-два збираю ся, бо душа квапить ся до каплиці. Там мое все щастє, там мій Ісус найсвятіший; душа напирєє ся на розмову з ним. Не вєпіла я добре розгорнути ся з серцем на тім розмишляю, а ту вже й година сплила. Гадаю, чекай же відплачу собі на службі божій. Деж там — кілька пісень пересьпіваєм — вже й по службі божій. Ледве, що маю хвилинку часу відновити постановленє, яке зроблю собі на розмишляю, і просити Ісуса, аби мені дав о нїм пам'ятати на цілий день і сповинити єго докладно. Зараз потім сніданє, зараз знов духовне читанє пів годинки всего. А далше розходим ся кожда до своєї роботи — от як тепер-одні на жнива, другі роблять квіти до церкви, иньші шивють, а йду до кухні помагати сестрі кухарі, дві сестрі лишають ся в захороні при дітях. Так до три чверти на дванацяті, доки не задзвонять на рахунок совєсти. По обіді годинка рекреаций; то знов отець наставник прийдуть на науку — по науці ручні роботи, та й вже вечер; надійде вечірне читанє духовне і розмишляне, вечера, по вечері приходять до нашої каплиці старші дівчата, сьпіваємо з ними молебєн до Преч. Діви Марії і деяку пісню — та й вже дзвонять на вечірний рахунок совєсти і пів до десятої на спанє. — От уже й будеш знати тепер Ганусю, який в нас з-дебільша лад.

Розміркуй же сама, коли мені найти час на листи. Хіба як дзвонять на ручні роботи або в часі рекреаций. Я так і роблю. Так ині просила я сестру наставницю, щоби мене увільнила від роботи і рекреаций для написаня листу до моєї Ганусі і до родичів. Раз на два місяці то нікому не впаде в очі. Она дозволила би мені і частійше, але погадай Ганусю сама, як би то виглядало, як другі сестрички працюють, а я би в тїм часі раз по раз бавила ся листами. Та певно, що мені би сего ніхто не вишмунув, бо ми всі дуже любимо ся, але я сама мусіла би себе вєтидати ся. Знов рекреация, каже нам все сестра наставниця, є такий час, що на нїм можна найбільше зібрати заслуг, бо треба бути для других сестер і услужною і чемною,

і веселою, бо скоро би одна сумувала, то всі би посумніли. І треба бути покірною і терпеливою, слухати як старші сестри говорять і вчити ся від них законної розмови а відвикати розмови сьвітлової. То такого часу з часта годі опускати.

А все то так летить, так летить, що хоч биє часом може і хотіла стримати ся і сїсти до листу, то нема часу навіть добре розгадати ся, коли би то зробити. — Не гнівай же ся длятого, Ганусю, на мене, як тобі коли видаєть ся, що я з листом спізнала ся. А ще й то скажу, моя милесенька: що мені тепер писати?! От списала я тобі, який в нас лад, а далше, що би питати? То, як я молю ся, чого у Ісуса прошу, як працюю над моєю душею? Якже я то тобі опишу? А притім, чи тож тебе займе? Хіба сама мені що піддай, то я радо на се відповім, як зможу. Люби-ж мене й далше, як любила, хоч би я часом з листом занедбала ся, а я все для тебе, Ганусю, ховаю щирє серце. —

14.

Кристинівіль, 25-го серпня.

Дякую тобі, Ганусю, сердечно, що ти мене вирозуміла і не напирєєш на мене з листами. Але на то, о що мене питаєш, відпишу тобі зі всею охотою. Питаєш ся найперше, чи наш закон багатий? — Він такий багатий, Ганусенько, що єму ціни нема. Маємо в себе Ісуса, і Преч. Діву, і сьв. ангели над нами чувують — а то такі скарби, що їм ціни нема в сьвітї. Ото перше наше багатство. В задатку маємо кожда такий посаг, якого жадна царівна не мала і не має, бо приобідав нам кождий наш обручник, Ісус найліпший, ціле своє серце а в додатку багате-багате небо. То друге наше багатство. Маємо ще й треті скарби, але то вже кожда з оєібна їх собі мусить заробити і то з дня на день. Такі скарби, що нам заєвнюють на ціле жите безжурну кожду днину і ночи спокійні а ще й смерть легку і веселу. Але о то треба кождій подбати і то досить багато труду коштує. Ті скарби дістаємо за пильне захованє наших трох шлюбів і правиз законних.

Моя Ганусю кохана! Я знаю, що ти за що иньше питала, а я що иньше відповіла. Але як уже зійшла мова на багатства наші, то я мусіла нашими багатствами правдивими похвалити ся. Иньших ми не маємо і не можемо мати, так не можемо, що навіть Ісусови присягаємо і шлюбуємо, що иньших мати не будемо і не хочемо — онті нам вистарчать. Правда, маємо ще крім них наш домок, і огородек коло него і два морги поля і дві коровиці, але то так наше як не наше — то всіх нас разом, кілька нас є, а жадної з оєібна. З оєібна для кождої треба тільки аби мала чим скромненько приодіти ся і яко тако вижити. І Богу дякувати, якось нам вистає, і ще й бідних спомагаємо. Маємо що дня рано на сніданє якусь зупу і хліб до того, на обід до зупи ще маємо иньшу одну страву, а на вечер також маємо одну страву та ще часом і гербату. А в неділю маємо ще й росіл і м'єсо. А як часом забракло би дечого, як би прийшло ся день два перепостити, то і то рахували би ми собі за наше багатство, бо так у нас є, що в нас та багата, котра менше потрібує. Але до-

тепер ще не було такого дня, в котрім би бодай хліба ми не мали. Кажуть сестри що на переднівку кілька днів приходилось їм перебути на самім хлібі, моченім у воді, і були тогди найвеселіші. За мене так ще не було. Ми тепер дітям, що приходять до нашої захоронки, даємо щодня снідане і підвечірок — на снідане дістають молока і хліба а на підвечірок хліб з маслом або повидлами. А в тої дрібноти часом трийцять і більше.

(Дальше буде).

Приватна клініка хірургічна

(Приватна лічниця операційна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

емерит оператора н. к. хірург. клініки університетської
Білгород-Гуссенбаєра у Відні
находить ся

в Чернівцях, улиці Мецгера ч. 25.

В справі приймає хорих і інших інформацій
треба удавати ся до управителя приватної клініки Д-ра
Квятковського в Чернівцях, улиці ратушевої (дм Вишо-
єра.)

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на втиранє: по ціні 40
кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
аптеках. Просимо жадати сей загально
улюблений лік просто під назвою
Ріхтера Liniment з котвицею
і приймати в осторожності лише флаш-
ки зі знаком охоронним „Котвиця“
бо лише ті правдиві.
Антика Ріхтера під золотим львом у Празі.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не
пожалеє. Нові продаю дешевше як
всюди, а употреблені, ще добре уде-
ржані починаю від 20 зр. і то за готові гроші і на
виплат. Хто купить у мене нову чи стару маши-
ну, на репарацію не потребує журити ся, бо я ре-
блю туу безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
син і обслужу Вас як братньому.

З поважанням

В. Даниленчик,
машинист у бровара Штайне-
ра в Чернівцях, при уз. ве-
ліко-чій (Bahnhofstrasse) ч. 26.

● Прекрасна повість Ольги Ко-
билянської „Царівна“ вийшла
накладом „Буковини“ окремою
книжкою, котра має 424 сторін,
вісімки, і коштує лише 1 зр.
20 кр., з пересилкою nereкомен-
дованою 1 зр. 30 кр., з рекомен-
дованою 1 зр. 40 кр. Передмову
до повісти написав Осип Маковей.
„Царівна“ так своїм змістом,
артистичним обробленням, як і бла-
городною тенденцією визначає
ся дуже поміж нашими новітні-
ми повістями.
Купити можна в редакції „Бу-
ковини“. Тут також можна ді-
стати оповідане О. Я. Конисько-
го „В день святаї воли“ за
10 кр., з пересилкою 12 кр. і
оповідане Т. Гайна „Перші
Зорі“ за 30 кр., з пересилкою
35 кр. Купуйте!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство
асекураційне, припоручене Вєч. Ду-
ховенству і всім вірним через
Вирєосєв. Митр. і Прєосєв. Еп.
Ординарїти всіх трєх галицьких
Епархїй, обезпечєє будинки, скот, госпо-
дарєй знаряди, збіжє в зерні і соломї, єсно
в стєгах і будинках прєтив шкїд огне-
вих за можливу найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по
пожарї, а договори заклучєні з першими Товари-
ствами контраасекураційними подають „Дністрови“
можнїсть обезпечувати і виплачувати і найвишї суми.

Полїєн „Дністра“ прїймає банк красєвий у Львовї
при позичках іпотєчних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“
пїсля всіх можливиєх комбїнацій в товариствї взаї-
мних обезпечєнь в Краковї, котрє дає як найко-
растїйшї уєслия і видає полїєн і кїтї в рускїм
язикї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стова-
риство зарєєстрованє а обмеженою порукою, прї-
ймає від своїєх членїв і третїх лиць вкладак до
опредєленїя по 5 процент. Гваранція цілковита.
Удїля по 50 корєн. Позички удїляють ся тїлькє
власитєлям реальностєй, вїдних від тїгарїв, за по-
рукою двоєх членїв. З позичок відтїгає ся десята
часть на удїл.

Зголошенє о удїленє аєнєцїї в мїсєцовостях, де
„Дністер“ не є аєстудєний, прїймають ся.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складї отєї свої виданїя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодїжи, мїщан і сєлян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рєч-
ник, а всї 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історїя, для перєсторєги і науки, 80 сторїн за 30 кр.

„Слова правди і науки“

з поезїй Тараса Шевченка. Цїна 10 кр.

„25 повісток“

для чємних дїточок.

32 сторїн. Цїна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских дїточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поchtову перєсылку треба додати по 5 кр.
за річник „Біблїотекї“, а по 2 кр. за кож-
ду поодинокє книжочку.

Замовленя прїймає й редакція „Буковини.“

Для панів учителїв!

INSPECTIONSBERICHT

є на складї в друкарнї

„Рускої Радї.“

Просимо о замовленя.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

ПОВИННА НАХОДИТИ СЯ

Народописна карта

українсько-русского народу.

зладєна д-ром Гр. Величєком, видана товариством
„Прєсєвіт“, а виконана в лїтографїчнїм закладї
Андрїя Андрєйчїна у Львовї.

Книгарська цїна карти, накле-
єної вже на позотїї, вноєсїть 3 зр. 50 кр.,
а для членїв „Прєсєвіт“ і переддєлатчиків
„Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомєнованою пе-
рєсылкою 3 зр.

Купити можна в „Прєсєвіт“ у Льво-
вї, ринєк ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте
чимскорше!

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и						Відходять	П о ї з д и						
	поспінні			особові				поспінні			особові			
до Чернівців								з Чернівців						
3 Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломий і Святиня	1128	.	.	657	1028	550		До Святиня, Коломий, Ста- нїславова, Львова, Кра- кова і Відня	347	.	.	941	1029	533
3 Букарешту, Яє, Сучави, Гайбони	329	.	.	912	1000	523		До Гайбони, Сучави, Яє, Букарешту	1203	.	.	717	1048	616
3 Новоселний, Садагури .	.	.	.	.	.	1113	950	До Садагури, Новоселний .	.	.	.	.	.	430 621

Підчеркєненї чїсєла означують пору нїчну від 6 год. вєчєром до 5 год. 59 мїн. рано. — Серєдно-європейскїй чєс рїхнїть ся від
лївєвєкого о 36 мїнут, а від черновєцєкого о 44 мїнут; коли на залїзницї є 12 год., то на лївєвєскїм годиннику є 12 год. 36 мїн., а на
черновєцєскїм 12 год. 44 мїнут.

Видєє товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарнї „Рускої Радї“ в Чернівцях під зарєдом Івана Хромєвєкого.

За редакцію відповїдає Осип Маковєй.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по
недільях і святках.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровица ч. 2.

Передплата
10 ар.

Православ'є zagrożене!

(Письмо з краю.)

„Православ'є zagrożене!“ — таку надпис читали ми на вступнім місці в однім з попередніх чисел *Православної Буковини*. Та не вміла та газета сказати, через що православ'є zagrożене — таї хто тому винен. Загрожене православ'є добачила в тім, що в Нових Мамаїдах люди не бажали собі, щоби сьвященник на йорданські сьвята ходив з кропилом по селу. Сю постанову, як довідуємо ся з доброго жерела, скасували тамонні люди вже перед семи роками, а що єї хотів новий парох відновити, то вперли ся тому громадяни — і на тім скінчило ся все zagrożене православ'є. Коли ми згадуємо сю подію, то тільки тому, що грізні часи виправді на Буковині бачимо, але не лиш для самого православ'я, а взагалі для всіх християн; колиж у нас православних людей найбільше, то очевидно-ті грізні часи мусять православних найбільше обходити.

Наш нарід селяський находит ся ще в дуже темнім стані. Крім троха освічених одиниць та сьвященників і учителів, жие поміж нашими хліборобами, проворнийший, більше культурно розвинутий нарід нехристиянський. Тим нехристам жие ся межи нашими темними мужиками не але. За то гірка доля наших мужиків, а ще гірша сьвященника і учителя, що то старають ся всіма силами здвигнути своїх братів во Христі з морального упадку і нужди. Працюють ті два білі апостоли правди і науки спільно з напруженням всіх своїх сил, та дуже тяжко їм через унір народу, котрого нехристи обмотали хитро в свої єтні як навук муху, видобути его з пропасти, над котрою стоїть. Найкращу науку, яку почують люди в церкві, знають єї неспрошені опікуни зараз задунити в зародку. Щоби їм се легко удавало ся і щоби заткати уста сьвященникові і учителеви, яко духовним провідникам свої

громади, старають ся они позискати ріжними штучками вплив у кермі громадській. Прийдуть громадські вибори, так уже они опікують ся громадою, а що наші темні селяни не знають ще, що то карність і солідарність, кождий хоче бути першим, або хоть членом віділу, посварять ся, розбіють ся на партії і біда готова. Щоби кожда з сих партій виграла, кидає ся о поміч одна до сьвященника і учителя, а друга до жидів. Сьвященник з учителем обовязані своїх людей боронити против шкідливих впливів. З сего виходить знов між ними вороговане, а вкінці безпримірна деморалізація! Ріжні доноси і клевети ширять ся на підставі підсентів жидів. Часто приходить ся єїї одиниці, своему народови щиро прихильній інтелігенції в своїй рознуці хіба здвигнути плечима і махнути рукою, і як би нелюбов до свого званя і до свого рідного народу, то не стало би чоловікові моральної сили видержати єю борбу до кінця. Єї спостереження нищемо на підставі подій з послідних громадських виборів, котрі подали нам много науки.

Ото в одній громаді кіцманського повіту відбували ся громадські вибори вже по третім разі (перші два вибори були скасовані). Щоби не запровадити провізорій і заощадити бідній громаді великих коштів, поручено з староства перепроваджене вибору сьвященникові. Сьвященник не радо перебрав єю справу, бо бояв ся неприємностей, які легко могли вийти. По довгій розвазі перебрав єю акцію, бо надіяв ся пайти щирі підпору в учителю та дяку і своїх чесніших парафіянах. Вибори перепровадились під его справедливым дозором дуже добре. Війни треба було приступити до вибору начальника та его заступників. Як-ж показали ся тут трудности? Майже кождий з радних хотів бути начальником. Розбила ся війни рада громадека на дві партії. Одна тримає ся сьвященника і учителя а друга жидів. Сьвященник скликає радних до себе на раду, а жиди скликає собі. І що-ж, думаєте, кого послухали? До жидів пішли майже всі,

а до сьвященника майже ніхто! Навіть дяк, хоч залежний від сьвященника, пішов до жидів, з жидом тримає а з сьвященником ні! Чи-ж не терпить тут повага нашої церкви, нашої сьвятої віри, коли жид над нашими християнами має більше впливу, як его духовні провідники? Треба знати що в єїї громаді жие один не конче багатий жид, що то від давня панує над громадою і всю громаду водить за нїс. Кожного двірника кладе і скидає. Всі правлєбори до сойму і ради державної переводить гладко при помочи горівки. А сьвященник і учитель не мають ні в громаді ні в уряді належної поваги. Таких же громад, де жиди так підконують повагу церкви і школи, у нас багато.

Ми не дамоє так дальше зневажати нікому, а будемо бороти ся ревно з темнотою доти, поки не упадуть кайдани з наших темних братів, поки они не прозрять і не пізнають, хто їм брат а хто чужий, кого мають слухати а кому відказувати послуху. Але і тим, що бачать zagrożене православ'є там, де его нема, радимо нильнійше роздивляти ся в житю, бо з їх писанини виходить тільки баламутство.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 12-го лютого 1897.

Наш цїсар відвідає російского царя в Петербурзі при кінці цвітня. Вибере ся в дорогу дня 28-го цвітня.

Вінчане учителя народного Пилипа Андрука-Андрийчука з п-юю Евгенією Поповичівною відбуде ся в Ієнасі дня 21-го н. ст. лютого о 4-ій годині вечером в місцевій гр. пр. церкві парохіяльний.

На засіданю ради міста Чернівців відкрито просьбу товариства Рускої Бесіди о устро

3)

Людске щастє і суспільне житє.

Після профєсора д-ра Р. Шуберт-Сольдерна.

(Дальше).

І. Людске щастє взагалі*)

Позитивні і негативні утіхи і недоволення.

Хто увільняє ся від якогось неприємного стану, віддыхає свободнійше і відчуває в тім увільненю приємність — утіху. Коли хто жив довгий час в зависимости, то коли она скінчить ся, він відчуває приємність, хотай би его матеріальне положенє навіть не поліпшило ся. Коли заховаю ся перед небезпеченством, дізнаю приємного почутя безпечности. По слабости чуеть чоловік утіху, що повертають сили і здоров'є. Хто вийде з темнини, тому євїт видає ся яснійшим і краснішим, як перед тим він его відчував. Але при такій зміні стану мусить бути конечним те услівє, щоби теперішній стан не був бодай неприємнійшим від попередного. Бо навіть зміна в рівно неприємних станах може бути в данім разі приємною вже хотайби задля самої зміни. Кого болить зуб, той радо прикладає їдкі і гризучі ліки, щоби бодай новим больом заглушити давний, одностайний, докучливий стан. Таке діє ся при сильних душевних болях, що тернячі душевно рвуть собі волосє з

болю, або калічать ся, щоби новим болем викликати хоть на хвилю зміну свого стану. Се є те чутєвє негативної утіхи, що єї чємо для того тільки, що устало терпінє або бодай змінило ся на приємнійший стан.

В той сам спосіб повстає і негативне недоволенє. Коли нагло устане причина нашого утішного настрою то стан наш видає ся нам тим неприємнійшим, чим більша була наша утіха. Сей контраст відчуваємо при наглих переходах навіть в таких випадках, в котрих иншим разом той неприємний стан був для нас зовсім байдужний.

Для обоїх станів: негативної утіхи і недоволення має велике значінє наглість переходу, сила та час, як довго трєвав попередній стан. При наглих переходах т. з. при наглім перерві одного стану відчуваємо тим досаднійше его недостачу т. є. зміну на дїйше або на гірше. А чим довше трєвав попередній стан утіхи чи недоволення, тим живійше відчуваємо, що він устунив.

Твердженє Шопенгауєра.

Шопенгауєр каже, що нема на євїті позитивної утіхи, що радієне чутєвє родить ся в нас тільки по устунєнню недоволення. Не можу, каже, відчути утіхи, щоби перед тим я не чув єї потреби. А потреба утіхи є станом незадоволення. Хто не бажає багатства, той не дізнаєт утіхи, коли стане багатим; а як бажає его, то чует ся недоволенням, не маючи маєтку — і тільки такий чует утіху зі сповненєм своїх бажань.

Твердженє таке має за собою багато правдоподібности, але досвід учить нас, що прецінь є багато утіх без відчутї попередньої потреби. Кожда несподіванка є для нас такою утіхою. А по друге навіть того почутє потреби утіхи, котре Шопенгауєр називає незадоволенням, є тільки негативним незадоволенням, бо оно повстає з пригадки уже раз відчутї втіхи. Не можу чути потребу чогось, чого я не зазнав ще ніколи, не знаю того; але тільки за тим можу тужити, що я вже засмакував. Отже та жаждба за новою втіхою доказує тільки єї тривкість і позитивність в нашім зрозуміню. За тим розумінєм утіхи, яко позитивного чутєвє, пішов і наслідник Шопенгауєра філосозф Гартман.

Значінє часу в наших почутях.

При рівній можности осягненя втіхи чи недоволення впливають ті втіхи чи недоволення на нас тим сильнійше, чим скоріше они мають наступити. Дятого впливають небесні нагороди і кари по смерті так мало на вчинки людей. Земні утіхи і терпінє, хотай якими они мусять видати ся малими і марними в очах віруючого чоловіка в порівнянню до вічного стану по смерті, руководять ним майже завжди в его ділах і стремліннях. Давимо ся на втіхи і недоволення в віддалєнню часу мовби через пересективу: они видають ся нам меншими, чим дальше ложать від нас.

Те саме відносить ся і до минувности, хоть не в тій самій мірі. Чим давнійше була

*) Гляди числа 2. і 4. *Буковини* з сего року.

ене рускої народної школи. Просьба та лежала в славнім черновецьким магістраті кілька днів і аж тепер спромоглися батьки міста сказати своє слово, яке дуже легко могли виявити і тому кілька днів. Очевидна річ, Русини будуть о своє добре право уюминати ся в висшій інстанції.

В тутешній польській читальні відбуде ся в неділю 14-го с. м. заходом тов. Сокіл вечором з танцями, між иншим і т. зв. краківське весіле (танці в костюмах польських).

Петиція учителів. На руки краевого інспектора шкільного а заразом радного міста др. Тумайра внесли учителі і молодші учителі міських шкіл прошене до ради міської, щоби признали їм право чинного вибору членів репрезентативної громадської в Чернівцях.

Старий цвинтар католицький за площею Єлизавети в Чернівцях знесуть і ґрунт прийде на ужиток черновецької громади. Заходам громади, щоби і православний старий цвинтар знести, спротивила ся православна консистория.

Дирекція залізниць в Чернівцях наразі не буде утворена, а пізніше возьме рад ту справу в потреби під розвагу. Таку відповідь дало міністерство залізниць президентови міста на меморандум, котре свого часу внесла була міська рада громадська.

Переслідуваний учитель. До ради міської вище прошене уч. Козак, управитель школи з передмістя Цеція-Ром щоби ему приділили сталу асистенцію поліції і заосмотрили его мешкане залізничними візниками, бо не чує ся певним жити і маєтку. Мешканці передмістя, котрих він мусів виказати на кару за те, що не посилають дітей до школи, відгортають ся, що его забють або пустять з димом школи і професора. Рада передала справу магістратови до полагання.

Шануйте дрібну птицю! Всі освічені народи люблять і шанують дрібну птицю. Але в нашій селянській хаті не найдеш клітки, а в ній веселої пташки, що своїм співом оживляе хату. Бо наші люди не люблять птахів і уважають їх ворогами чоловіка. Тимчасом они суть его найбільшими приятелями. Навіть той воробець, на котрого жадає ся кожний господар, що робить в жнива шкоду у збіжжю на нині, є великим добродієм чоловіка. Бо він мусить жити ся чимось і до жнив, і через цілу весну і літо вибирає ріжне хробацтво, хрущі і комахи — а се не мала заслуга. Без того не було би що збирати в осени. Такі самі пожиточні є лісні птахи. Колиб они не чистили лісів, так хробацтво облізло би собою дерева, що і одного

листка не лишило би ся на них. Прейня пташка волюе хробачка або мушку, як тверде зерно і тільки в потребі, коли вже нема комахок, бере ся до збіжжя. Але яка се мала заплага в пририванню до служби, яку дрібна птиця робить чоловікові! А знов шкідливої птиці у нас люди не переслідують, ба навіть люблять її. Про сороку кажуть що она звичає гостий, а она злодійка тільки закрадає ся, щоби вхонити курятко, або що инше. А кілька шкоди роблять сороки та ворони та галки по лісах тим, що зїдають пташачі яйця, молоді писклята, або й заляцв молодих! В культурних краях дуже рідко можна побачити ворону, а у нас літають в зимі цілими стадами і почують безчечно на деревах коло самих людських осель. Австрійське товариство приятелів дрібної птиці дало початок до великої акції для охорони птахів. Збирає велику петицію до будучої ради державної з просьбою щоби: 1) ухвалити державне право для охорони дрібної птиці, котре би обнімало всі постанови, що зможуть забезпечити успішне сповнене того права 2) скасувати краєві закони, що недостатньо сповняють сю ціль. 3) спонукати всі коронні краі, щоби ухвалили у себе краєві закони, котрі відповідали би строго намірам закона державного. Товариство охорони дрібної птиці має 6000 членів, а петиція заложена на далеко більші розміри.

З Сибіру. Газета з Іркутська доносить, що перед кількома днями утїкло підчас транспорту 15 політичних переступників (підлізців) а між ними і дві жінки. В степу захопила їх сибірська снігавиця і всі згинули підчас страшної бурі. Вислані за ними козаки наїшли 12 трупів, замерзлих у снігу. Трех бракувало і тих очевидно померли вогни. Межи погибшими був один адвокат, двоє університетських студентів і молодий граф З., сестриниць одного високого достойника російського.

Старенький студент. В Варшаві ходить на медичні виклади Рох Борисик, уроджений в р. 1822. Гімназію скінчив ще в р. 1847, а потім був через 10 літ приватним учителем, бо не мав грошей на укінчене студій. Відтак зачав студіювати медицину в Варшаві, але пішов до польського повстання і дістав ся за кару на Сибір. На підставі манифесту з р. 1895 вернувся назад до Варшави, виробив собі дозвіл вкінчити університет і вже поздавав теоретичні ієніти — остає ся ему ще практичний. Є він певно найстаршим учеником в Європі, бо має тепер 75 літ.

Вози до снаня мають завести на російських залізницях навіть в третій класі. Отже бу-

де можна їхати в Росії вигідніше, як донебуде в цивілізованих краях.

Стенографістка. В соляногородським соймі від початку посадної сесії є занята одна молоденька панночка при стенографічних протоколах. Є се перша стенографістка в Австрії занята при законодавнім тілі.

Командантом твердині міста Перемишля на місце б. п. генерала Рошковського іменований генерал Едвард Пухера маршалок-поручник, командант дивізії крайової оборони у Львові.

Купувати коні буде заряд військовий безпосередно від годовищ коний на днях: 5-го марца в Лішівцях, 8-го марца в Оучаві, 10-го марца в Сереті, 12-го марца в Радівцях, 15-го марца в Гайбоні, 17-го марца в Чернівцях. Коні випроваджені на продаж, мають мати скінчений четвертий рік а не переступити ще сего року. Пересічну ціну за коня назначено на 325 зр.

Марш похоронний в честь живого. В Porto Fichese, як в много інших місточках італійських, є міська орхестра. Одного з членів орхестри покликано до війська в Африці і мав він, як прийшла звістка, згинути від Адуою. Канець майстер орхестри, уложив прегарний марш похоронний, щоби почитати пам'ять товариша. Тимчасом перед тижнем повертає до Італії сей ніби погибший, бо був в полоні у Менеліка. Коли прибув до рідного міста, зажадав передовсім, щоби ему на прийняте заграли сего марша похоронного. І ему заграли.

Дрібні вісті. Галицький сойм ухвалив 5000 зр. одноразової субвенції для театру польського у Львові. Театр польський набирає вже і так 24.000 річної субвенції; в Кракові 16.000 зр. — Згинув під колесами залізничного поїзду Андрий Зегарловский, кондуктор, дня 4-го лютого на станції в Ренові. Мав 43 роки і осиротів пятеро дітей без матери. — Президент міністрів гр. Казімір Бадені приїхав на кілька днів до Львова в середу дня 10-го лютого і замешкав у свого брата Станіслава. — Професор при тутешній висшій гімназії Р. Вурнер виїхав ся оногда в наукову подорож до Італії і Греції на пів року. На ту ціль отримав пров. Вурнер державну стипендію в висоті 1000 зр. — Аудиторіят австро-угорської армії має одержати недоволі нову організацію, при чім его персональний етаж буде побільшений. Між иншим будуть утворені дві посади полковників при найвишнім військовім трибуналі у Відні. — Будова промислового музею у Львові має зачатися вже в короткім часі на площі Castrum протів „Народного Дому“.

язя вітхя, тим меншою видає ся нам, але заравом і чистішою. Всякі дрібні обставини, що неували гармонію повної вітхя, в минувшій затирають ся і зникають. В нашій пам'яті остає чиста вітхя і що она стратить з часом на силі вражіння, те зискує на чистоті. Таке саме дїє ся і з терпіннями. І терпіння видає ся нам тим чистішим, чим давніше минуло. Але ріжниця лежить в тім, що радо забуваємо на них, коли ми щасливі в теперішності, а пригадуєм тільки тогди, коли минувші терпіння підносять в нас самолюбівість теперішнього щастя. Тільки огірчені, несимістні уми докучають собі згадками минулих терпіння.

Як творять ся ідеали і надії?

Чистота згадки минулих утїх є жерелом ідеалів будучности. Каміне до будови будучности можемо збирати тільки з розвалин минушности.

Що є теперішність? Властиво тільки одна хвилинка, тільки точка, в котрій переходить будучність до минушности. Хто дивить ся сумно на минушість, той буде сумно поглядати і в будучність.

Ідеали будучности ведуть нас в трайну надію. Те чого ми надїємо ся, є завжди ідеалізоване в якійсь степені. Навіть найбільше вирахований чоловік не держить ся в своїх надіях того, що називаємо „дійсністю“. Вирочім і „дійсність“ є тільки виображенем на підставі минушого і теперішнього. Кожний має своє виображене о „дійсності“, а що оно тільки в при-

ближеню може бути справедливим, на се найбільшим доказом є те, що радо критикуємо виображене „дійсности“ другого. Коли ж наша „дійсність“ опирає ся на згадках минушности а ті згадки, як ми вже виказали, видають ся нам завжди ідеалізовані, то мусить бути виображене будучности також ідеалізоване, хотий би і як ми старали ся придержувати „дійсності“. Малі неприємности і заводи, що зникають в минулих утїхах, відпадають також і в надії, тим більше, що кожний чоловік стремить до як найчистішого щастя. В тім і лежить причина, що сповнене бажання не дорівнює ніколи надії — те що ми очікуємо є завжди менше, як те, чого ми надївали ся. Розчароване, якого дізнаємо при сповненню кожної надії — і мусимо его дізнати — є причиною теоретичного і практичного песимізму. Песимізм має за підставу фальшиве понятє про вартість дійсности.

Минушість, теперішність, будучність.

Коли схочемо обчислити вартість життя після того, що дійсно сповнило ся, тогди випадє рахунок дуже некористний супротив того, чого ми надївали ся. Бо в таким разі ми не оцінюємо вартости сповнення яко факту про себе, але в прирівнанню до надії. А надію саму цїнимо ні за що, бо се „ілюзія“. Тимчасом забуваємо, що чоловік такий же тільки ілюзіями будучности і минушности, бо теперішність така незначна, проминаюча хвилинка часу, що ледво чи має яку вартість. Теперішність завжди доповнюємо і продовжуємо згадками минушности і будучности.

Коли вичеркнемо з людського життя всі виображеня минушности і будучности, то не зїстане ся в ній нічого знатнішого, нічого, що мало би яку-небудь вартість. Вартість життя лежить єдино в тім, як впливає минушість на будучність, а будучність на нашу минушість; теперішність — в правдивім значіню того слова — є ніщо.

Дійсність — ілюзія.

Ми вже згадували, що „дійсність“ підпадає критиці, отже є тільки згадка. Дальшим доказом, що дійсности не можна брати на серйоз, т. з. що тому слову не відповідає жадне понятє, впливає з того, що ми сказали про теперішність. Бо всякий згодить ся на те, що „дійсність“ може бути тільки теперішнім, а все будуче і минуше єсть згадкою або надією. Коли ж ми виказали що теперішність є тільки коротка хвилинка, котра в слідуючій етаж також минушністю, то і „дійсність“ мусить по правді складати ся з виображеня минушности і будучности. Дарма побивати ся за чимсь етальним, правдивим і незмінним в понятю дійсности, бо на ділі має кожний инше виображене о ній, а оно зависить від того, в якій мірі розділює тім і світла в своїм виображеню о рїчах. Таке понятє називаємо „ілюзією“ — але се є назва, перенята від метафізиків, що поза світлом уяви хотять дошукати ся дійсного істнованя рїчей. Ся ілюзія є нашим єдиним виображенем о світлі і она неповнає найбільшу часть нашого життя, надіє єму его вартість або безвартість.

(Далше буде.)

На Клокучій вчора покусав скажений пес хлопця. Пса убили.

Складки. На Народний Дім зложили далі: учит. з Кадобівців Марцінковський 2 зр. 50 кр., учит. з Павки Ник. Савіцький 1 зр., надучит. з Костинців Ів. Барбір 2 зр., надучит. з Малишівців Ф. Чернецький 1 зр., учит. з Ширівців горіш. Гавр. Товстук 1 зр., надучит. з Кліводина Віктор Івасюк 1 зр., надучит. з Заставни Андр. Зугаєвич 1 зр., учит. з Василева Вас. Димчук 1 зр., учит. з Селятина А. Осташек 1 зр., купець з Будапешту Вас. Кушнірюк 1 зр., складка у Дарія Пігуляка в Лашківцях 4 зр. 75 кр., адюнкт суд. Григ. Ганкевич в Чернівцях 1 зр., складка в раді громадській в Суховерхові 5 зр. 35 кр. (На сю суму зложили начальник Ник. Костинюк 50 кр., Тодор Олексюк 20 кр., учит. Григорович 1 зр., Антін Горещий 20 кр., Кляр 25 кр., Штернберг 20 кр., Ушер Шор 10 кр., Мандарій Демурик 10 кр., Фішель Шор 20 кр., Леонтій Костинюк 10 кр., Пентелей Андронік 50 кр., Іван Шомаш 50 кр., Ник. Страчук 20 кр., Кость Костинюк 50 кр., Іван Ковблик 10 кр., Тодор Видинівський 20 кр., Мих. Матейчук 50 кр. — разом 5 зр. 35 кр.) Складка в Народнім Домі 1 зр. 51 кр. — Учит. з Чорного Потіка Ант. Сеньок 32 кр., господар з Рогізни Гаврилець 1 зр. — Разом досі 101 зр. 65 кр. — В члені-основателі Нар. Дому з вкладкою 50 зр. вступив надучитель з Кучурова Малого Василь Радомський і зложив першу рату 2 зр. — На *бурсу* Народного Дому зложили: уч. А. Осташек з Селятина 1 зр., в домі госп. Семена Копачука при читанні *Букварика*. Семен Копачук 50 кр., Тома Копачук 50 кр., Лазар Марашчак 50 кр., Кость Марашчак 50 кр., Гавриїл Копачук 50 кр. Разом з попередніми за 1897 рік 35 зр. 66 кр. Сердечне спасибі! — На *друкарню* зложили: надучит. з Костинців Ів. Барбір 1 зр. 50 кр., учит. з Селятина А. Осташек 1 зр. — разом досі 14 зр.

Телеграми „Буковини“.

З дня 12-го лютого 1897 року.

Зара. Сейм відкинув внесення Салвіого, щоб заложити італійську народну школу в Спалаті. Пое. Борцін назвав жадане італійської автономічної партії неоправданим, бо в краю не існує ніякий італійський народ. Італійські автономісти вийшли з сали заявляючи, що не можуть в такому разі брати уряду в нарадах.

Берлін. Цісар ухвалив архикнязеві Оттонови ордер чорного орла та іменував его генерал-майором німецької армії. Архикнязь Отгон брав уділ в гальовім пірі на замку.

Атени. Нова флотилія з шістьох торпедових кораблів відплила вже до Крети. Змінене залоги на границі переводять дуже поспішно. Палата призначила 500.000 драхмів на поміч утіскаючим Кретенцям.

Атени. Архикнязь Георгій відплив з флотилією до Крети при одушевлених окликах згромадженої людности. Запевняють, що флота має наказ не допустити за всяку ціну, щоб турецьке військо виладувало на Крету. (Турецьке правительство рішило вислати два воєнні кораблі до Крети та приготувати кораблі, щоб в потребі вислати більше збройної сили.)

Відень. Полковник (оберетеґермайстер) граф Волькенштайн застрілився вночі в своїм помешканні.

16)

СЕСТРА ЮЛІЯ.

Синсала

Анна Сморозівна.

(Дальше.)

Я тепер є при захоронці. Сестра наставниця призначила мене помагати старшій сестрі коло тих наших горобчиків. А я їх так полюбила, що як они відійдуть від нас, аж мені скучно за ними робить ся. А коло них є й немало роботи. Треба кожде оглянути, чи вміє, зачесане, бо як ні, то зараз таки вмию і обітру і зачешу. І при сніданню треба наглядати, аби котре не охляпало ся, аби не їло з поспіхом, не завидувало другому. А при забаві, що то з ними треба нахлопотати ся! То десь штуркне когось, тамто розплаче ся, замурзає ся; тамто впаде, кричить, що не може встати, тамтому якесь хлопа підставить ногу, повно збиточників, хоч ще такі малі. І потішити треба і поцілувати, а друге накричати, але не остро, бо зараз розплаче ся. Але я їх так злюбила вже за кілька день, що сама собі дивую ся. І они мене дуже люблять. Так лишнуть до мене, як до мами. От то моя тепер праця з тими дїтьми! Учу їх і молитви, і малесенької якої пісеньки, бо они довшої неспам'ятають — межі ними нема нікого за десяти роком — і вчу їх, як мають разом любити ся, і як лад коло себе тримати, і ріжні повістки їм розказую з біблії — а потому з ними трохи побавлю ся, доки старша сестра не возьме їх на науку. Так рано і пополудни — і що дня.

А ти, Ганусю, питаєш ще, чи мені не скучно? Та як би мені мало бути скучно з такими малютами? А як ще собі розгадаю то, що наше правило наказує, що то все маю робити для Ісуса, то мені здає ся, що в світі щасливих нема людини від мене. Я собі гадаю, мій Ісусе, от кілька то я дїточок веду до Тебе, і причую їх, щоб Ти з маленьку привикали любити і Тобі служити і виростили на побожних хлопчиків і дївчаток. А они такі бідненькі: їх мами не мають часу зайняти ся ними, мусять робити в полі коло хліба або коло хати. От они би росли як той буряничок в рові і збиткували би по людських городах або били би ся, або ще яке лихо діяли би в селі, як то нераз буває. А так я їх до Ісуса веду і они роблять ся чемними і побожними і добрими. І люди нас за ту роботу дуже люблять. В жнива то на цілий день мами приводить до нас всі свої дїти, а самі йдуть в поле, і аж вечером приходять по них — і нам дякують, що ми їх і тримаємо в захоронці і погодуємо і ще причуємо всего доброго.

А ти, Ганусю, скажи сама, чи котра дївчина на селі є така щаслива, як я? Правда що нема? А бо ще скажи, чи котре так люблять і дїти і мами, як ту нас всі люблять. А ще й Ісус найліпший за то обіцяє велику заплату.

І то також наше велике багатство — ті дїти. Они за нас молять ся до Г. Бога, а їх молитви ліпші як мої, бо мої грішні а їх невинні. І як піростуть, то будуть за нас молити ся, а може як я й умру, то они собі колись згадають і помолить ся за сестру Юлію.

А що, видиш, Ганусю, що я таки щасливіша від усіх дївчат.

Але то ще не все наше щастє; то тільки частиночка. Але вже на другий раз тобі напишу, які в нас є ще інші роботи. Тепер уже час минув, йду до захоронки, бо вже дїти галасують. —

14.

Крестиниць 3-ю листопада.

За тиждень будуть мої обличчя, бо я ще доси, Ганусю, ходжу в своїм убранню, а за тиждень аж дістану законну сукенку. А за то мому Ісусови принесу на офіру мої косоньки любі. Я гадала собі, Ганусю, ще до недавна, що з давньої Юзі вже мало що зістало ся, а тепер чим довше над собою роздумую і питаю ся мого Ісуса, що ему ще на мені не подобає ся, то чим раз десь більше набирає ся того пороку сьвітового. Отець сповідник мене потішає; але чи то не тиженський смуток, що я так помалу поступаю і поправляю ся? Кажуть отець сповідник, що то так мусить бути, бо перед тим я була сама в собі влюблена, то й не виділа всіх своїх недосконалостей — і гадала, що я вже вся добра, бо була і горда і від сьвіта ще не відірвала ся. А тепер коли по щирости починаю любити Ісуса Господа і хочу ему зі всім подобати ся, і задивляю ся на мою душу, то й починаю добачувати то, чого я перше не виділа, починаю всі мої вади видіти, і яка я горда, і яка нетерпелива і яка ще до вигоди ескора і до сьвіта привязана. От таке і з моїми косоньками любими. Ніби-то я й не завважала, яка я ще пуста. А на них злапала своє бідне серце. Я ще нераз і розчісувала їх довше, як випадало і часом побавила ся ними. А сестра наставниця все то виділа а ніколи мені не сказала. Аж тому тиждень каже: „Сестричко Юлію чи не за великий жаль буде тобі стратити, коєс при обличах, зліти ти так люби їх ще собі укладаєш?“ А я аж почервоніла зі встиду — перший раз побачила, що то якесь не випадає мені тим волосєм так гмирати ся. А сестра наставниця умисно мені сего перед тим не говорила, бо знала виділа, що ще не був час. Я ще не була доброю служебницею. Але вже я не дам себе другий раз на такій пустоті зловити — коби ще тиждень, а йдїть мої косоньки під острій ніжички!

Тепер вже видиш, Ганусю, яка я ще не добра, не добра! І коли я буду добра?

Ти пишеш у своїм листі, на що вам тільки молитви і два рази на день обрахунок совісті? От маєш сама, на що? На мені то показує ся. І ще питаєш ся, чи в нас трапляє ся, що злого? То, Ганусенько моя, так є, що на сьвіті без пороку не обійде ся. А на моїй душі того пороку тільки, тільки — аж плакати треба. А інші всі сестри добрі. Они знають всі ліпші від мене і вже у всім поправили ся. А я ще така не досконала! Але от що, на сьвітї я була десять раз гірше запорошена, а того не знала, а тепер не можна собі нічого дарувати. Сестра наставниця говорила нам до сего таку науку. Наші люди, що ходять коло тяжкої роботи, а убирають ся в тверду одїж з грубого сукна, то мають досить, аби на тій одежі не було діри або болота, смоли — а пороку на ній

не видно, хоч би було много. А ті, що в містах живуть пани, то вже мусять і порох з одержі стріпувати, бо їх одіж е тонка і все на ній видно. А така донька або жена самого цїсаря, як де йде, то мусить мати все таке чистеньке, як найчистіше люстро, бо на ній було би видно і найменший порошочок. То так само і в службі Бога. Є люди звичайні, що живуть на сьвітї — то для них досить, як на їх душі нема тяжкого гріху. А ті, що служать Богови близше, але на сьвітї живуть, то мусять вже стеречи ся і малого гріху, повседневно. А ті що в законах Богови цїлком шлюбують ся, то для них і сего замало. Їм треба і найменші ухилення з душі стирати.

(Дальше буде).

П. Т.

Отрим маю честь повідомити шановних підбрателів, гостей і публіку, що я перебрав існуючий досі під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вині делікатесів

— (заснований 1812 р.) —

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше нести під моєю власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіру, оказане так часто попередній фірмі, і прошу уклінно, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задовольнити шановних гостей добірними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.

Прошу о часті замовлення і панувє.

з поважанием

Стефан Гаїна.

Приватна клініка хірургічна

(Приватна лічниця операційна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

смерит. оператора п. к. хірург. клініки університетської

Вільного-Гусенбурга у Відні

находиться ся

в Чернівцях, уліця Мецгера ч. 25.

В справі приймає хорих і інших інформацій треба удавати ся до управителя приватної клініки д-ра Квятковского в Чернівцях, уліця ратушова (дм Вішоф-фєра.)

● Прекрасна повість Ольги Кобилянської „Царівна“ вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісімки, і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою рекомендованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісті написав Осип Маковей. „Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленням, як і благородною тенденцією визначає ся дуже поміж нашими новітніми повістями.

Купити можна в редакції „Буковини“. Тут також можна дістати оповідане О. Я. Кониського „В день сьвятої волі“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповідане Т. Галіна „Перші Зорі“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство аскураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним через Впрєсєв. Митр. і Прєсєв. Еп. Ординаріати всіх трьох галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкідливих вогнів за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрови“ можливість обезпечувати і виплачувати і найкисші суми.

Позїси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористийшій услїзи і видає позїси і квітї в рускім языкї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третіх лиць вкладки до опрєцентования по 5 процент. Гваранція цїлковата. Удїли по 50 корон. Позичка удїляють ся тільки власителям реальностей, вілїхних від тїгарів, за порукою двох членів. З позичок відтїгає ся десята частї на удїл.

Зголошенє о удїленє агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є представлений, приймають ся.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складї отсї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодїжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всї 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 80 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Цїна 10 кр.

„25 повісток“

для чємних діточок.

32 сторін. Цїна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини.“

Для панів учителїв!

INSPECTIONSBERICHT

є на складї в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

ПОВИННА НАХОДИТИ СЯ

Народописна карта

українсько-русского народу,

зладжена д-ром Гр. Вєлячєвєм, видана товариством „Прєсєвіта“, а виконана в літографічній накладї Андрїя Андрєйчєва у Львові.

Книгарсна ціна карти, накладеної вже на позолотї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Прєсєвіти“ і передплатників „Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Прєсєвіт“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поспїшні	особові	мішані		поспїшні	особові	мішані
до Чернівцїв				з Чернівцїв			
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сьятина	1128	657	1028 550	До Сьятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	347	941	1029 538
З Букарєшту, Яє, Сучави, Гайбоки	329	912	1000 523	До Гайбоки, Сучави, Яє, Букарєшту	1203	717	1048 616
З Новосєлїц, Садагурї			1113 950	До Садагурї, Новосєлїц			430 621

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечєром до 5 год. 59 мїн. ранє. — Серєдно-європейскї час рїкнїть ся від львівского о 36 мїнут, а від черновєнкого о 44 мїнут; коли на залїзниці є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мїн., а на черновєнскім 12 год. 44 мїнут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.

За редакцію відповїдає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по-
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.

Передплата
10 ар.

Вибори до ради державної.

В порозумінню з повітовими комітетами, товариство „Руска Рада“ затвердило кандидатуру

п. Сидора Винницького,

презеса ц. к. кравового суду карного в Чернівцях, на посла до ради державної з загальної (пятої) курії з повітів: Путилів, Вижиця, Станівці, Кіцмань, Заставна, Садагура, Чернівці і місто Чернівці — і визнає всіх руских виборців з тих повітів, щоби згідно віддали свої голоси при виборі посла для 4-го марта на презеса Сидора Винницького. П. Винницький знаний в цілім краю — отже не потребуємо его захвалювати. Маємо надію, що вибравши п. Сидора Винницького на посла, руский нарід буде мати доброго свого заступника в радї державній.

Кандидата на 4. курію з громад сільських Путилівського, Вижицького, Кіцманського і Заставненського повіту затвердить „Руска Рада“ сими днями.

Про виборче віче, уряджене самими рускими селянами, яке відбуло ся минулої неділі в Садагурі довідуємо ся, що на ній явило ся зверх 1000 селян і що по довшій нараді проголосило одностайно кандидатуру п. Сидора Винницького посла з пятої курії, а до п. Стоцького рішило вислати депутацію з просябою, щоби прийняв кандидатуру посла з 4-ої курії з повітів: Садагури, Чернівці, Серет і Сторожинець. Та депутація була в четвер у президента краю, аби его повідомити про волю віча, і у проф. Стоцького, аби просити его о кандидатуру. Проф. Стоцький відповів, що сам тепер з різних причин не може кандидувати, але обов'язком руских селян повинно бути голосувати на свого руского чоловіка. Се віче садагурське, в нашім руху виборчій треба уважати добрим об'явом, бо видно, що самі селяни починають журити ся своєю долею. Такі віча повинні би скликати і инші рускі повіти.

На вибори прийхав з Відня на Буковину Григ. Купчанко, вічний кандидат на посла; та ледви чи сам що зискає, хіба що гадає підперти кандидатуру д-ра Воляна, бо буковинські москвофіли рішили кандидувати на посла дотеперішню „безгласну рибу“, маючи запевнену для неї поміч від Волохів а через Волохів і приречене сильних мира сего, що не будуть противні сій кандидатурі. Др. Волян грає у москвофілів роль паравана, за котрим они можуть собі робити, що серцю до вподоби. Вивіска на склені невинна, а в склені продають отрую для суспільности.

Школа колишня а теперішня.

Бажаня належать до незаборонених забав, особливо коли бажає ся чогось дозволеного та можливого. Невинні бажаня ще нікому не пошкодило, але коли хтось бажає, аби вже поборені, для широких верств народу так шкідливі часи назад вернули, то робить ся не лиш сьмішним але визиває ненависть і погорду кожного поступового чоловіка.

В сьм згляді зрадили „Бук. Вѣдомости“ свої дійсні наміри. Недавно тому розілакали ся за давними „добрими“ часами в шкільництві. Що давні часи добрі були, се правда, але що для кожного в инший спосіб добрі були, також ніхто не заперечить. Одні банують за ними то-

му, що тогди була панщина, а другі тому, що панували над школою, що мали право десятини і ще инші привилеї. Відний забуває на свою нужду в тих часах і зве їх тому добрими, що о половину дешевого міг вижити. Але хто тужить за давними часами в шкільних справах, той не є великий приятель загальної просвіти.

Річ така: кождому відомо, що просвіта ширить ся словом та писемом і в найнижшій верстві народу. При сьм ширенню просвіти припадає школі взглядно учителяви найважнійша задача, бо они то ширять просвіту. Народна школа є отже загальним закладом науковим, в котрім учитель дає світло просвіти не лиш богатим та вельможним, але й бідним і низьким без взгляду на націю та віроісповіданє, і в кождім ученику будє підставу для дальшої освіти.

Ся для людської культури така дуже важна задача теперішньої школи не всім подобає ся і — не знати чи з зависти, аби мужик не став за розумним, чи з яких инших самолюбивих причин — вороги загальної просвіти старають ся на ріжний спосіб спиняти школу і учителя в їх волі і роботі. А що се сяк-так не йде, то уряджують против теперішньої школи безнастанну тривогу. Їх „невинні“ жаданя суть: виданє школи та учителів під опіку та надзир церкви, зменшенє наукових предметів, особливо з реаліїв (історія, землеріє і природопісь) а збільшенє релігійних годин для молитов та науки моральної, котру би учителі мали уділяти; заведенє острійших дисциплінарних средств (різків?) і ще багато подібних річий.

Се діло ся і ще тепер діє ся в західних провінціях; Буковина була до недавня — бодай поверховно — від сєй борби о школу вільна. Правдиві приятелі темного народу вже думали, що й далі ніхто такий не найде ся, щоби і в наш занедбаний край заніс сю хворобу. Але ся думка їх завела, бо від якогось часу кидають ся „Бук. Вѣд.“ то на наше руске учительство то на школу і закидують їм ріжнородні видумані провини. Кажуть, що діти до теперішньої школи

Людське щастє і суспільне жите.

Після професора д-ра Р. Шуберт-Сольдерна.

(Далше).

Вартість ілюзій.

Майже нема другого такого слова, щоби его уживали так часто в ріжних значіннях, як слово „дійсність“. Кажуть, „я дійсно так гадав“ а другим разом „дійсно не було так, а собі тільки так гадав“. Раз означає „дійсно“ все — а раз зовсім нічого, раз уважає ся то, що я гадав правдою, а раз привидом.

А се має свою причину в тім, що ми звикли низше цінити наші понятя т. з. те, що подумавмо собі або представимо в уяві (фантазії) від наших спостережень т. з. того, що ми виобразили собі за допомогою наших змислів. А тимчасом наші змисли не мають жадної вєшнєсті над нашою уявою, а суть тільки відмінним способом, яким вишній світ відбиває ся на нас. Ми зникли признавати річам, які спостерігаємо змислами, яєсь „дійсне істнованє“, котрого не мають річи виляглі в наших понятях чи уяві. Але ми не можемо мати жадного понятя о тім „дійснім істнованю“, незалежнім від нашої уяви, бо ми знаємо про річи тільки те, яке виобразженє можемо собі о них утворити при допомозі змислів. Таке „дійсне істнованє“ річий не має жадної вартості для нас. А плоди виобразженя так само як понятя як і уяви мають для нашого

душевного настроя ту саму вартість; не має вартості тільки все фальшиве, неправдиве, чи оно спостереженє змислами, чи прийняте уявою. Тай і той фалш, се неправда тратить аж в тій хвилі свою вартість, коли я переконаю ся про єї неправдивість, а до тої хвилі є і неправда така сама добра як правда. Пояснимо се на простім примірі. А дав мені замкнену монетку і каже, що в ній находит ся дукат. Своїми доказами і запевненнями пересвідчив він мене, що не ошукав мене, і я вірю сьвято, що в монетці є дукат. Б. дав мені дуката в руку: я оглядаю гріш на всі сторони і переконаю ся за допомогою всіх моїх змислів, що се правдивий дукат. Я тшу ся, що маю два дукати і так довго буду тішити ся і робити з ними пляни, доки не переконаю ся, що в монетці не було нічого а блискучий дукат є тільки удачним фальсифікатом. Отже ілюзія має таку саму вартість для нашого щастя, як і названя „дійсність“.

Що спонукує людей до діланя?

Потреба є головною спонукєю чоловіка до діланя. Потреба є станом недоволення, але его викликає вже раз відчута втіха. Не можемо чути потреби того, чого ми хочем трохи не закушали, про що не маємо понятя. Вправді можемо чути потребу і такої втіхи, що знаємо єї тільки загально, тільки в прирівнаню до подібних, знааних нам утіх. Сильні від уродженя може тужити за фарбами, за світлом, але предметом его туги є тільки таке вражєнє, о яким він може в своїй єдиноті виробити собі понятя. Таки

потреби не займають душі ніколи сильно, а боли таке буває, то з иншої причини. Коли хтось зразив ся до життя і ему не може справити втіхи жадна знайома ему річ, то тогди може вирости в ній така дивоглядна думка, що яєсь добро, котре він знає тільки загально і в приближеню, може принести ему щастє. Причиною тої потреби не є саме те добро, але бездейність, порожня духа, котру старає ся той чоловік виповнити в собі.

Щоби чоловік чув ся спонуканим до діланя, треба ще, щоби була можливість досягнути те, за чим я чую потребу. Коли знаю, що того, за чим я тужу, не можна досягнути, то хотай чую потребу того, не возьму ся за діло. Потреба може стати чим раз сильнішою, може doprowadити до розпуки і до самоубійства, але до діланя не спонукає мене. Коли-ж те, за чим я тужу, можна досягнути, то прикрє чувство потреби рівноважить в мені надія. Можність досягненя чогось лежить в здогаді, що моїм діланєм я зможу заспокоїти свою потребу, а сєй здогад є власне надія. Де надія досить сильна, там она спонукує до діланя. Де править тільки сама потреба, там відчуває ся незадоволенє, відреченє і розпуку. Де панує тільки сама надія, там вистарчає сама собі і не потребує здійсненя своєї ціли; такому чоловікови вистарчає сама видумана втіха. Але така надія, що за цілю не має своє здійсненє, перестає бути надією, то забавка фантазії. Надія потребує відчутної потреби за сновненєм своєї ціли і тільки они разом: потреба і надія заставляють чоловіка до діланя.

ходять дітьми, а не знають навіть читати а по році, коли вийшов хлопець із школи, то забуває навіть букви і т. д.

Дійсно, що школа на Буковині, така як тепер є, не давня, бо на пальцях одної руки можна почислити роки її існування; а що вона ще така молода: то не можна про її успіхи тепер говорити.

Інша річ про школу минулу. Хто знає шкільні обставини перед кількома роками з власного досвіду, той може справедливо судити, чому успіхи в буковинських школах не такі були, як їх закон приписує і які при найправильніших відносинах повинні бути. Сим ще не сказано, що все так є, як „Бук. Відомості“ приказують, бо статистика доказує, що з кожним роком число письменних людей на Буковині більшає, а аналіфбетів меншає.

Насамперед треба знати, що нігде так теорія з практикою не згоджує ся, як на полі шкільництва. Теорія вираховує, що як тільки а тільки дитині, через якийсь означений час ходить до школи, то повинні собі присвоїти якийсь означений ступінь знання і зручності. Так каже теорія. А як в двоє або троє більше число дитин, поділене на 3 або 4 відділи, так що кожда дитина, коли правильно до школи ходить, буває в школі на тиждень лише 3 рази (коли свята нема) що каже на се теорія? Всі знають, що не всі діти однаково похопні до науки; одні починають відразу, іншим треба й десять разів одну і ту саму річ пояснити. А чи діти ходять правильно до школи? В теорії числить ся, що дитина ходила шість років до школи, а в практиці була всего на всего може два роки. По часті слабкість, бідність, злі дороги, за велике віддалення від школи, а по найбільшій частині рідичів є влиною неправильного ходження до школи. Пригляньмо ся далі средствам науки. До недавня уживали в школі правописен етимологічної. Учити малих дітей сеї правописен, то вже було для учителів і учеників віднокутоване гріху ту на землі. Вчили ми, вчили дітий всяких правил про той провятий ь, м, ѓ і т. д., правил, чому слово иначе пишеть ся а иначе вимовляється, робили з бідних дітей азбукословів; але даремний був наш труд; бо що н-а для дитячого розуму, то не розуміють. Відколи завели фонетичну правописен в буковинських школах, відобразно половину труда не лиш дітям але й учителям.

Тепер розгляньмо ся, що ті „добрі давні часи“, коли в школі снівали лише „Достойно єсть“ а читали біблій і инші богомільні писма, принесли так дуже важного та для селян користного? Чи дуже багато старих людей вміє читати та писати, або молитви говорити? Чи може

не було в тих часах пустоти та злочинств? Протівно! Статистика доводить, що тепер далеко менше проступників, як в тих „добрих“ часах.

„В школі не крестять ся діти, не починають і не кінчать науку молитвами, як давніше“, так плачуть далі „Бук. Від.“ Мусимо сю скаргу так довго уважати за безпідставну, аж доки „Бук. Від.“ не наведуть, в котрих то школах се діє ся, аби шкільні власти могли сему зарадити. Таке саме і за шкільний дзвінок. „Бук. Від.“ можуть переконати ся (коли ще не переконані), що шкільні власти тих вигідних панів учителів, що завинили, остро карають, бо так як всюди, так і в школі потрібно пильних, працьовитих та ревних людей.

Учитель.

З буковинського сойму.

Вчорашнє засіданє було цікавіше і важніше, як заповідав сухий порядок денний. Справою, що надала ваги тому засіданю, було внесенє заступника капітана краєвого д-ра Рота і товаришів, щоби краєві вибори змінити в демократичний дус і розширити їх на дальші круги людности, а заразом завести безпосереднє і тайне голосованє. Се внесенє звучить так! Високий сойм зволить ухвалити: „Поручає ся виділові краєвому виробити як найскорше проект законів для зміни порядку виборчого до сойму і предложити в слідуючій сесії, щоби через те:

1) Після установ дотичних законів державних про зміну виборів до ради державної змінив ся дотеперішній порядок виборів до сойму краєвого для князівства Буковини в тім напрямі, щоби число членів сойму краєвого збільшило ся о тих послів, що мали би бути вибраними з ново-заведеної 4 виборчої курії. В тій курії мали би право голосованя всі особи, що після установ висше згаданих державних законів єуть управлені до голосованя в загальній виборчій курії при виборах до ради державної; та щоби через те

2) для всіх курій заведено систему безпосереднього і тайного голосованя; та щоби 3) в складі виділу краєвого переведено відповідні зміни;

4) при тих нарадах має виділу краєвий узгаданим також внесенє послів з давніших сесій соймових про зміну краєвого порядку та способу вибору до краєвого сойму.

Др. Рот, Д. Тігінгер, Др. Смоль-Стоцький, Ком. Ціроффер.

на половину, вишукую собі инші потреби, котрі можу цілком задовольнити і тим способом стараю ся виповнити недостаток задоволеня давнішої потреби. Таке діє ся на примір з політиками, котрих надії не сповняють ся вповні. Они або зазирають ся своїх ідей і стають реформаторами, або відтігають ся від політичного життя і ставляють собі инші, приступніші для них ціли. Коли потреба є сильна і природна, то таке заверте або збоченє може викликати стан неспокійного неспокою, котрий може довести до божевільства. Недостаточне заспокоєнє половин пристрасний веде, приміром, одних до цілковитої нестерпимости, до цілбатуті, других до половин збочень. Те саме діє ся і з потребами цілих народів: нічо не підтримує так революційного духа, як ті половинно заспокоєні потреби, котрих нарід уже відчув свідомо і в повній силі. Нарід склонний тогди кинути ся за жин-небудь гаслом. Коли видить, що его відчута потреба сповнилась тільки в частині, шукає собі і инших цілих, щоби тільки заспокоїти себе. Єдиною радою, щоби приборкати того революційного духа, є або сповнити те бажанє, або придавити его зовсім.

Нарешті можна принустити, що ми заспокоїли потребу в більшій мірі, як самі єй відчували. Тут зависить уже від обставин, чи пересиченє виступить в нас по якимсь часі знов як потреба і чи ся потреба буде більша, чи менша, чи така сама як перед тим. Час зменшити завсїгда неприємне вражєнє пересиченя і тільки

На увагу заслугоє також писмо краєвого правительства зверненє до краєвого сойму в справі основаня медичного факультету в Чернівцях. В дотичній ухвалі краєвого сойму признає ся на ту ціль 80.000 зі сторони краю, не вчисляючи ґрунту під будову, але самі будинки будуть коштувати майже 20 разів тільки, бо кругло півтора міліона. Судячи після того, кільки коштувало урядженє медичного факультету в Інебруку і у Львові, і якої підмоги жадало правительство від тих країв, уважає краєве правительство відповідним не предкладати навіть ухвали сойму министерству просвіти, але звернути єй назад соймові, щоби ще раз застановив ся над тою справою і евентуально призначив більші фонди на ту ціль з краєвих грошей.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 13-го лютого 1897.

Виділ наукового Товариства імені Шевченка уконституован ся, вибравши заступником голови проф. Ісидора Громицького, секретарем проф. І.а. Кокорудза, адміністратором, касиром і бібліотекарем п. Костя Паньковського.

Іменованє. Президія тутешньої фінансової дирекції іменувала укінченого правника Влад. Ратського концентовим практикантом.

Міністер просвіти видав для деканатів правничого факультету розпорядженє, після котрого мають питати, почавши від 15-го мая 1897 року, при правничих, державних іспитах та при ригорозах замість дотеперішнього цивільного поступованя нові закони цивільного процесу.

Краєва рада шкільна рішила на засіданю з 3-го лютого: Учителів Іллі Ізюкови в Старій Жучці і надуч. Іванови Велигорському в Мілєві призначити другим, уч. Георгію Кириловичу в Шубранцях четвертий службовий додаток. Ухвалили субвенції на справленє знарядів для науки зручності в школах в Нових Мамайовцях, Маморинці і Лукавці, та на закупню сиралок для школи в Гітці. Надуч. Олександрови Козаревичеві в Долишних Партештах висказали признанє за заложенє овочевої школи в честь князя Іоанована нашого цесаря і признали єму ре-мунерацию. Громаді Рогізній заневинили безпроцентову позичку 2000 ар. на будову школи. Потвердили надану містом Радівці посаду етального учителя Георгієви Понадьяови. Уч. Тита Комориналима в Висшій Городнику іменували ста-

Рівновіжжє межє потребою а надією.

Уже з того, що ми сказали, що сповненє не відповідає ніколи надії, виходило би, що завсїгда остає ся в нас якась частина надії на будучність. Другою важною обставиною є те, що жадна потреба не існує в нас віддільно сама про себе, але потреби творять мовби цілий ланцух, котрому відповідає цілий ланцух надій і сповненє одної тягне за собою другу.

Але приймім, що якась наша надія сповнилась, потреба заспокоєна цілковито — щож тогди? Потреба устане на разі, але остає згадка тої щасливої хвилі і за якийсь час зродить знов потребу та може ще сильнішу ніж перед тим. Для того кожда жадоба відраджує ся як той феєйськ з власного появу. Чим повніше буде задоволенє потреби, тим сильніша буде ся потреба в будучности — прийнявши, що фізичні услія задоволеня тої потреби остануть ті самі.

А знов приймім, що надія сповнилась тільки в частині і потреба не заспокоєна в нас цілковито. Тогди потреба не устане, але і не збільшувє ся, тільки стає прикріпшою, докучливішою. Сей стан може допривести до безнадійности і то в двох напрямках: Коли не маю надії задовольнити вповні своєї потреби, а не є она доконечною з природи (як пр. голод), то радше зречу ся цілком тої потреби, запру ся єй, щоби уникнути неприємного стану половинного задоволеня. Або на місцє потреби, котру можу задовольнити тільки

в дуже рідких випадках обридженє задля пересиченя відверне нас від завсїгда від тої потреби.

Отже нема небезпечности, щоби потреба вимерла коли-небудь в чоловіці. Она відновляють ся самою згадкою на минувшину, самі а себе. А з ними відновляє ся і надія.

З того, що ми сказали в тім розділі виходить також ясно, що все наше нещастє, є не-заспокоєна потреба та що рівновіжжє для нещастя є надія. Надія мусить брати в нас перевагу, коли не маємо поспати в розпучку, в меланхолію або самоубійчі гадки. А надія є сама собою втіхою, она найбільше винюєнє зміст нашого життя, бо хотай кінчить ся зисокотою при своїм сповненю, то з тої зисокоти виростають нові надії, що мають на цілі заспокоєнє тої нової потреби. Кождий чоловік мусить стати неспокійним, коли буде придержувати ся метафізичного твердження, що змисли мають висшність над розсудком і увагою, що міра вартости річий не лежить в нас самих а поза нами, незалежно від нас, що всіх надій треба віднесати ся, бо є тільки ілюзія.

(Даліше буде.)

лим учителем в Боєні. Науку гр. кат. церковного співу при вишній гімназії в Чернівцях передано уч. Іванови Горнерови. Три справоздання інспекційні з округів Серету і Вишинці предложили міністерству та полагодили ще кілька менших справ.

Лікарське віче у Відні виступило против визискування свого стану касами хорих. Кождий лікар каси хорих є такий перетяжений ординаціями, що не може докладно оглянути пацієнта, а за одну ординацію припадає йому ледво 10 кр. заплати. Через те і не мають робітники довіри до каси хорих а властителям заощадили, після виводів д-ра Герца, на робітниках і на лікарях 11.000.000 зр. при помочи інституції каси хорих. Лікарі зобов'язалися не приймати посад при касах хорих та старати ся, щоби членам кас хорих було признане право вільного вибору лікаря в хоробі.

Заказ на поединки, що недавно тому видав німецький цесар провалився сам собою, бо був баламутний. Сам цесар не зняв рішучого становища супротив того управисного зла і тому прийшло сими днями до великого фаска. Офіцер бар. Ергард, визваний на поединок тамошнім референдаром, відмовив поединку — не з трусливості, бо то був славний жовнір, відзначений в багатьох битвах, але мабуть тому, що не бачив достаточної причини. За те виключено его з офіцерського корпусу, а цесар потвердив засуд, однак позваляючи ему в дорозі ласки носити дальше зелізний хрест за хоробрість. В відповідь на се Ергард взяв свій хрест заслуги і відіслав его цесареві з заявою, що він право пошени хреста здобув собі сам, наражаючи в багатьох битвах життя, але „з ласки“ носити его не хоче. Надто по скінченню процесу повідомлено Ергарда, що означеного дня о 11-тій годині в полудне явить ся у него майор, щоби відобрати офіцерські патенти. Тоді Ергард патенти спалив і повідомив о тім військовій власті, додаючи, що лише він і ніхто другий має право постановляти, котрого дня і о котрій годині він приймає візити... Справді, що бар. Ергард дав добру лекцію і тим прихильникам поединку, котрим ходить менше о честь, як о сензацію та о піятику по поединку, і військовим властям.

Переполюх в театрі. В віденському „Карлс-театрі“ зробив ся був 8-го лютого великий переполюх. В часі представлення пішла поголоска по театрі, що в сусіднім домі горить. Много з присутніх осіб кинуло ся до дверей. Повстала велика паніка і було би прийшло до великого нещастя, однак удало ся якось із сцени успокоїти публіку.

З Коломиї. В понеділок дня 15-го лютого відбуде ся в Коломиї в салі каси щадничої вечер з танцями заходом товариства „Родина“, на котрий виділя запрошує ви. Родимий. Забава приготовлена знаменито! Хто би не дістав запрошення, дістане при касі.

Обманство з поштовими марками. В Америці, в Сполучених державах, ввели, що мешкаючи там Італіяни почали на дуже зручний спосіб, щоби ті самі марки напливувати кільканайцять разів на листи і вислати їх до своїх в Італії. То обманство переводили они в той спосіб: Наліпили марку на конверті, потакали її верствою клію. Верства була така тонка і прозора, що поштовий урядник не придивляючись добре листови не міг замітити нічого підозрілого і прибирав на марці печатку. Келіж адресат в Італії одержав лист з такою маркою, змивав губкою клію, а з ним і фарбу печатки і цілком чистеньку марку вкладав до листу та вислав его до свояка в Америці, потягнувши рівночасно свою італійську марку також таким клієм. В Америці робив то само з італійською маркою тамошний адресат і так служила одна і та сама марка по кільканайцять разів. То обманство вели Італіяни на великі розміри на школу ескарбу Італії і Америки, аж вкінці один з Італіянів, погнівавшись на інших, зрадив їх перед американськими властями. Тепер веде ся в Новім Йорці величезне слідство, щоби викрити тих, котрі так довго обманювали ескарби і власти обох держав.

Як стати богачем. Лайтер, льондонський мільонер, котрого майно сягає нині до 100 мільо-

нів франків, розпочав свою капіталістичну кар'єру від п'яти центів і поручаючого письма до фірми: „Джон Б. Фарвель в Чикаго.“ Джон перчитав письмо і відповів Лайтерові, що жалює але не може ему дати ніякої посади, бо всі місця заняті. Тою відповіддю не відстрашив ся Лайтер і сказав: „Мій пане — коли ви не знаєте, то я вам скажу. Ось виби маєте так брудні в ваших вікнах, що аж встид дивити ся на се і ви, здає ся мені, не маєте нікого, щоби міг вікна очистити. Заплатіть тені, то я вам се сейчас зроблю.“ Джон згодив ся на се і Лайтер вичистив ему виби в бюрі, а по скінченій роботі попросив Джона о заплату. Джон утішив ся тим і сказав: „Алеж мій пане; для вас завжди знайде ся місце в моїм бюрі.“ Завдяки своїй отвертості і тому, що не встидав ся праці — зістав по 6 літах сей робітник від чинених шиб спільником фірми „Джон Фарвель в Чикаго“ і має днесь гарненький маєток.

З почти. Міністерство торговлі розпорядило, що в тих випадках, в котрих належить ся звернути оплату за надану телеграму, оплати, що вининули за ужите телефона не мають звертати ся.

П. Франтішек Гжегорж, про котрого недугу ми недавно згадали, подумав вже на стільки, що лікар дозволяє ему полагоджувати короткі кореспонденції, але все-таки остає ще на клініці проф. Ейзельта в Празі. Для характеристики сего незвичайного приятеля Русинів подаємо ось кілька слів винятих з его листу писаного до проф. В. Шухевича у Львові: „Вже буде чотири неділі, як лежу в шпиталях, а ту, як се Вам добре звісно, укладаю собі гарні плани про етнографію. А я би рад ще багато о Русинах нашим Чехам сказати. Але мені не вільно ще тепер писати, бо писане мучить мене... З флегмою випльовую ще кров. Буду мусів виїхати на полудне, а там посв'ячу увесь мій час Русинам, котрих я так дуже полюбив...“

Телеграми „Буковини“.

З дня 13-го лютого 1897 року.

Відень. Розійшла ся вість, що цесар відложив свій виїзд до пригір'я св. Мартина на 22-го лютого.

Будапешт. Сейм прийняв внесенне на знесенне чисельної лотерії з тою зміною, що на її місце вступить класова лотерія від 1-го жовтня 1897.

Царгород. З Канеї дійшли сюди вісті, що в місті лишили ся тільки самі Магомедини. Всі християни находять ся на військових кораблях, на котрих переправляють ся до Мільо. Християнські повстанці в околиці Канеї очікують підмоги з середини краю та описи хотять вирушити против міста. В Кандії і Ретимії пильнують Турки. Військові кораблі чужих держав, між ними також і грецькі відіслали таттуда. В кількох місцевостях розграбили Турки військові магазини оруж'я.

Берлін. Архикнязь Оттон відїхав до Штутгарту. Цесар відіпровадив архикнязя на дворець. Пращане було дуже сердечне.

Атени. Два російські панцирні кораблі відіслали до Брети.

Льондон. Times доносить з Канеї, що архикнязь Георгій прибув вже під Канею. Християни стріляли на турецький військовий корабель, що прибув до Кізамо. Конзулі представляють положенне в Ретимії дуже небезпечним. Християни допроваджені до розуки. Над 200 християн утікло до хризопігійського монастиря недалеко Суді і замкнуло ся в нім.

Париж. В наслідок Gaulois подав вчора сюди німецький цесар воту, що пристунає до француско-російської політики на виході.

17)

СЕСТРА ЮЛІЯ.

Списала

Анна Сморозівна.

(Дальше.)

Ото ті ухиблення, Ганусю, то мій хрестик. Як би не они, то мому щастю вже нічого би не бракувало.

Ти дивиш ся, Ганусю моя, як я можу бути щасливою, коли у нас, кажеш, на все мусить бути сліпий послух. А я скажу тобі, Ганусенько, що то саме той сліпий послух робить нас всіх щасливими. Я тобі недавно писала за наші богатства і говорила, що в нас та богатина, котра менше всего потребує, бо тогди єї більше Ісус любить, а на то у нас все сходить, аби ми Ісусови більше були милі. Тепер-же напишу тобі трохи і за той сліпий послух, щоби ти нашому щастю вже не мала чим дивувати ся. — Тобі наш сліпий послух видає ся якоюсь неволею, а нам видає ся золотою волею.

Тільки наперед скажи мені, Ганусю, яку то волю має кожда дівчина, заким виїде заміж? Слухай мамі, слухай тата, як є невістка — то й невістки слухай, як є брат, то й брата слухай. І ветавай тогди, як скажуть, і лягай, коли кажуть і роби все, що скажуть. Ото мені воля! А тож не є неволя?! А як дівчина не хоче слухати, то буде сварня. Сама мусить гризти ся і всі єї гризуть. А як таки напре ся і хоче свою волю робити, то вже наперед знає, що та воля заведе єї на лиху дорогу. Хиба капіночку волі має, як виїде на вулицю. Але і там воля є неволя. Не вольно єї убраться, як хоче, ані навіть хустки закрутити, як хоче, тільки так, як всі дівчата носять. А як інакше зав'яже ся, то всі нальцем будуть на ню показувати. І ходити мусить як інші ходять і навіть сьміяти ся не можна, як єї захоче ся, бо як засьміє ся по своїй волі, то єї другі обсьміють. Отяка правдива неволя! — А скоро заміж виїде — то за одну неволю дістане десять тяжких. Перше мусіла слухати одного тата і одної мамі, тепер має двох татів і дві мамі. А з чоловіком ще й присяга в'яже, щоби его слухати. А як слухати? І виїти не годить ся з хати без его волі і подивити ся на нікого і заговорити до нікого, бо зложать люди зараз помівку а чоловік сварить або що гірше, нарікає і гніває ся і завидує. А як Бог пішле діти, то нова неволя і в день і в ночи і до самої смерти. А неволя від сусідів! А з чоловіком журить ся за поле і за податок, і за хліб і за сіль! Ой, Ганусю моя кохана, а хто всі неволі перерахує, які є в сьвітї на бідну дівчину або жінку...

А ще едно, чекай, була бим забула. За тебе саму напишу, не гнівай ся. Ти ще рік, а виїдеш на паню учительку і пійдеш десь до школи. Може так як наші учителька в нашій селі. Ой набідуєш ся, кохана Ганусю, набідуєш ся на тій волі! Діти в школі — то перша неволя; треба що день їм служити. А родичі дітей — то друга неволя, бо они не раді, що діти від товару мусять їти до школи і що помалу учать ся. А віїт наглядає, бо я наливала ся на то в нашій селі. А якась там є

рада громадська особно, що наглядає школу. А часом приїжджає якийсь пан інспектор, а часом жандарм доглядає. А чи то вже всі? Де там, Ганусю, всіх не перерахую, бо їх не знаю, як назвати. А всіх мусиш слухати — і маєш волі по саму шию!...

А як нам пояснювали наш отець сьв. правила о нашій послушності, то говорили, що й ті урядники по містах мають саму неволю, а волі ані за гріш, хіба ті найвищі. А всі низи мають над головою цілу драбину старших і старших і не перерахую, де вони кінчать ся. А всіх треба слухати, бо як не схоче слухати, то відберуть службу. А та служба така тяжка, та ще й нікому не догодить, і Бога гнівиш, бо нарікаєш і жленеш. Ото, Ганусю, воля на сьвіт!

А тепер послухай нашої неволі. Ми всі сестри від першої до останньої, всі собі рівні. Всі маємо однакове одіне, і стіл і дім і однакові правила, і однакові шлюбні і однакові навіть роботи, бо кожда всего мусить привчити ся, що є в правилах приписане. А над всіма є тільки одна старша сестра наставниця, котру ми слухаємо. Але як вона нам розказує? Так як сестра сестрі або мама дитині. І що вона розказує? То, що з нас кожда сама собі вибрала, коли прийшла до закону, а більше нічого, бо вона тільки наглядає, аби правила докладно сповняли ся. А з нас кожда нічого иншого й не хоче, як тільки того самого. І хочби наставниця не було, то й без того кожда з нас цілим серцем і душею рве ся, щоби кожде правило сповняти. А ще й то скажу, що сестра старша сама все то також робить, що й нам прикаже, бо вона з нами рівна, і що котрій скаже зробити, сама зараз покаже, як то робить ся і допоможе кожній. А як хто не вдасть роботи, то сестра старша придасть другу роботу, до котрої може хто має більше замилованя.

Але чому той послух називає ся сліпим? — То для того, Ганусю моя кохана, що як нам старша сестра що приказує, то нам не вольно дивити ся на неї і єї самої слухати, але треба собі гадати, що сам Ісус через сестру старшу відкриває нам свою волю, а Ісуса треба сліпо слухати, бо він варта того. Він є наш Бог і наш обручник найдорожший і наше все щастє, а ми єго наді все любимо, а хто щиро любить, то й рад би де-

сять раз тільки зробити, як єму каже ся. То ми всі не сестри слухаємо, але Ісуса. І так сестра старша все нам то пригадує і гнівала би ся, як би котра з нас тільки самого єї голосу хотіла слухати. І через то наш послух є сьвятий, бо слухаємо не чоловіка але Бога. І хоч би сестра старша в чім помилила ся, то як я єї послушаю, не помилю ся, бо сповню сьв. послух і через то божу волю. За то наша, як кажеш, неволя є золотою волею. Бо нам не вольно нічого робити, тільки, що послух каже, а сьв. послух ми даємо Ісусови, і робимо так божу волю. А робити божу волю, то не є неволя, але сьв. воля. Над нашою головою не стоїть довга драбина старших і старших і без кінця старших, тільки один Ісус, котрий свою волю відкриває просто через сьв. правило а сестра старша тільки наглядає, щоби оно було сповнене. —

Тепер вже видиш, Ганусю, які ми всі щасливі. Маємо багатства, і маємо одного Пана, котрого слухаємо від щирого серця і душі, бо єго любимо, бо він є наш обручник і з ним ми будемо на віки щасливі.

Помоли-ж ся, кохана Ганусю, аби я тільки була вже доброю і скоро поправила ся зі всіх моїх вад для мого Ісуса — тогді до мого щастя нічого не забракне. А за решту напишу вже аж по моїх облочинах. —

(Дальше буде).

Перепише редакції.

„Вісн“ у Львові. Помилуйте ся! Перечитайте собі статтю проф. Стоцького п. з. „Наша мета“ в 282-ім числі *Буковини* з мин. року, а зрозумієте наше становище, яке ми зняли в тій справі, щ перед знанням внесенем в галицькій соймі. Замість підозрін, ширить думки з єєї статті, на котру всі Русини годять ся, як тепер виявилось. В нас занадто мало дбають о ідеали для загалу, а за багато о кількох людей.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

Не залишіть прочитати!

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин.

Чернівці, ул. панська ч. 16.

Виготовляє у брання мужескі після найновішого крою за ціну як найдешевшу.

Замовлення з провінції виконує як найдокладніше.

Сплата може після умови відбувати ся ратами.

Цілий одяг для мужчин від 15 ар. в гору.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх апіках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймати з осторожністю лише флашкі зі знакам знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві. Аптика Ріхтера під золотим львом у Празі.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за річник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 30 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок. 32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую кияжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини.“

Рух поїздів залізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поспінні	особові	мішані		поспінні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Сиятина	11 ²⁸	6 ⁵⁷	10 ²⁸ 5 ⁵⁰	До Сиятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	3 ⁴⁷	9 ⁴¹	10 ²⁹ 5 ³⁸
З Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	3 ²⁹	9 ¹²	10 ⁰⁰ 5 ²³	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	12 ⁰³	7 ¹⁷	10 ⁴⁸ 6 ¹⁶
З Новоселій, Садагури			11 ¹³ 9 ⁵⁰	До Садагури, Новоселій			4 ³⁰ 6 ²¹

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейський час різнить ся від львівського о 36 минут, а від черновецького о 44 минут; коли на залізницях є 12 год., то на львівській годиннику є 12 год. 36 мин., а на черновецькій 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хроновського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОНИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільні і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 ар.

Чи буде війна?

(Ворохобні на Креті).

Ворохобні на Креті, про котрі ми часто згадували в телеграмах, так занепокоїли людей, що в угорській парламенті спитав посол Кошут міністра Банфі, що на тім є. Міністер відповів: „Вісти часописи про намірену мобілізацію Австро-Угорщини цілком безпідставні. Про події на Креті дати якусь мериторичну відповідь правительству на разі не може. Сумні відносини на Креті мають без сумніву свою причину в нерозважній агітації грецьких комітетів, але також в неоправданій неохоті турецького правительства до переведення обійнятих реформ. Грецьке правительство пішло на перемир'я всім радам європейських держав. Всі держави бажать собі на виході удержати мир, щоби лишилося все, так як досі було. Наші дипломатичні заміри мають на цілі уникати на виході всяких дальших complicationів.“

В тій відповіді маємо і початок і сподіваний кінець грецької виправи против турецької посілости. А справа ця представляєся ось-як. Коли з реформами адміністрації на Креті отакалися турецькі влади, а християнське населення тратило чим раз більше надію на поліпшення прикрив відносин з магометанами, розглядалася чим раз більше взаємна ненависть. До того підпирали кретенських Греків революційні комітети в Греції. Греки все ще живуть світлим споминами Темістоклів, Александрів Великих, Ахиллів та Одисей, а горді Турки ще завжди уважають кров джигів за дощівку.

Отже не тяжко було вибухнути двом таким ворожим а легко запальним елементам. А найбільше осмілила обі сторони новільність європейських кабінетів у полагожденню турецьких реформ. Посли європейські сидять уже від місяців в Царгороді, а султан водить їх за ніс і не дає перевести реформи. Турки гадали, що і на

Креті зможуть собі грати з європейською дипломатією, а знов Греки задивилися на своїх противників і думали, що їм удасться втати ще ліпшу штуку на перемир'я цілій Європі.

При тім мав може надію грецький король на те, що він отримуватиме родичніми зв'язками з європейськими дворами. Грецький наслідник престолола оженений з сестрою цесаря Вільгельма II, а князь Юрий уратував теперішньому цареві жити підчас нападу якогось фанатика в Японії.

Так отже кілька днів тому грецький князь Юрий, ентузіастично працюючи в Афинах, відплив з фльотою до Крети. Князь Юрий перед виїздом привітався сердечно з королівською родиною. Король і наслідник трону відправили його на дворець в Пірей.

Грецьке правительство заявило перед иншими державами, що оно має обов'язки взглядом населення християнського на Креті, з котрим дучать Грецію релігій і спільність крові, тож не може придивлятися рівнодушно подіям на Креті. Фльота грецька має безумовно перешкодити військам турецьким, щоби ті не могли стати на Креті. Сей крок Греції занепокоїв усі держави, — але тільки на хвилю, доки не прийшло до порозуміння між кабінетами.

Передовсім відізнали до Крети зараз таки воєнні кораблі європейських держав, між ними і австрійський корабель „Марія Тереза“ і здержали грецьку флоту від бомбардування Крети, доки не порозуміються держави. Князь Юрий навіть не доїхав до самої Крети, а свою флоту, але стоїть під островом Мільо і чекає.

А тимчасом виступив тридержавний союз рішучо против того порушення європейського миру Грецією. Виправді Німеччина кладе натиск на те, що справа кретенська не обходить її особисто — але солідаризуєся з протестом своїх союзниць Австрії і Італії. Те застереження має тільки зобов'язати союзний тридержавний союз до такої самої солідарності в такій справі, котра приміром не обходила би безпосередньо Італію або Австрію. Франція виступила так само

рішучо против самоволі Греції, що хоче силою забрати турецьку посілость, а тільки Англія і Росія держалися якийсь час осторонь. Англію підозрівають навіть, що відноситься до симпатією до того руху против Туреччини, бо і молодотурецькі комітети мають своє головне опорище в Лондоні. Але як з одної сторони знаний настрої царя в користь європейського миру заporučає мирний хід російської політики, так і з другої сторони змагання російської союзниць Франції вплинуть і на Росію, що не допустить до насильного наїзду зі сторони Греції. А Англія сама, навіть коли-б симпатизувала з тим рухом, не посміє на власну руку підпомагати зухвальство Греції. Знов без підпори європейських держав Греція сама собою далеко слабша від Туреччини і мусіла би унасти в нерівній боротьбі, а не то доперва супротив воєнних сил полонених європейських держав.

Отже здаєся, що ціла тота нагла виправда против Каней скінчиться тим, що князь Юрий постоїть собі під островом Мільо і вернеся додому, не побачивши навіть Крети. Мир європейський не заколотиться через те, а грецький король буде мав що найменше в очах збуреного населення грецького те оправдане, що він хотів увільнити збройною рукою грецьких братів на Каней знід турецького ярма, але ему зв'язала руки європейська дипломатія. Тимчасом держави перепровають на Креті реформи — а остережені тими подіями возьмуться чей енергійніше до сего діла. І то буде єдина користь з того політичного промаху Греції.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 15-го лютого 1897.

Всіх наших щирих Русинів з цілої Буковини просить уклінно „Руска Рада“, або по

5)

Людське щастє і суспільне жите.

Після професора д-ра Р. Шуберт-Сольдерка.

(Далше).

Все те, що ми сказали про надію, не можна брати в тім змислі, що маємо самою надією жити, що тільки она має вартість, бо се би значило попасти в другу крайність. Але з того виходило, що ніколи не треба забувати, що жите є боротьбою, та що може дати тільки утіху, яка виходить з боротьби. В радісній почутті надії, в змаганнях до цілі, у жвавім здобуванні сеї цілі — в тім лежить щастє життя. Осягнене цілі не доведе ніколи до повного вдоволення, бо оно завжди залучене з розчаруваннями, але оно є пречинь відпочинком, відлихом в боротьбі, а хто не знаєє его, тому обмеране боротьба, зникне втіха надії і він стає нездібним до дальшого ділани. Тому треба обчислювати ся зі своїми здобутками, але тільки для того, щоби ободрити себе до дальшої боротьби. Такі люди і така сподє, що не шукає свого щастя в стремліттю і боротьбі, лише в уживанню чи змисловім, чи духовім, мусить завжди посити на собі ціху песимізму.

Відносини внутрішнього світа до зовнішнього і на відворот.

При розділі змислових втіх від ідейних мусимо прийти до переконання, що се не можливе: так тісно зв'язані одні з другими. Але за-

гално дасться означити їх характер в той спосіб, що духові чи ідейні втіхи мають свою підставу в уяві, внутрішнім світі, змислові втіхи в змислах у вишнім світі. Котрий з тих обох світів може дати нам більше щастя — заста- новимося.

Цілі наші належать завжди до внутрішнього світа, бо очевидно, я мушу вперед представити собі те, що хочу осягнути. Але сповнене цілі може лежати у внутрішнім світі, в нас самих, або у вишнім, в нашій окруженню. Отже сповнене цілі отримує оба світи, дучить в нашій уяві існуючі цілі з конкретними, дійсними предметами. Коли-б в нашій уяві могла цілі виступити так ясно, що мала би всі цілі сповнення, тогди би ми задовольнялися самою тою уявою. Але завжди буде недостатати нашій уяві логічного і естетичного викінчення в ідейних поняттях, а в змислових річах не буде доставати змислового характеру „дійсности“. Хотай би навіть найяснійше виступала цілі перед нами духові очі і була може совершеннійша, як при сповненню, то однак не має она в нашій уяві ані тої сталості, сили вражіння ані ясности і виразистости, що в змисловім характері нашого виображення. Ми хочемо завжди нашим ідеям надати ті цілі причинности і виразистости, що їх спостерігаємо змислами в окружуючій світі. А ті змагання можуть виробити двоякий напрям відношення людей до світа.

Хто звик звертати увагу лише на окружуючий его світ виображень так, що ті змислові виображення творять осередок а їх згадки і по-

няте тільки доповнене, той завжди відчує недостаток кожного поняття в прирівнянню до звершеного світа. Він буде приймав тільки такі поняття, (згадки і комбінації різних елементів згадок) котрі дадуться легко сповнити т. є. перемінити в змислові виображення, а відкине всі поняття, що не дадуться легко перевести в діло, як пусті фантазії, на котрих він видить хиби і недостатки в прирівнянню до „дійсности“. Через те стає его ідейний світ чим раз реалістичний, без фантазії і застосовує ся чим раз більше до дійсности.

А хто знов живе в світі згадок і понять і не прирівнює їх часто з окружуючим світом, той чим раз слабше достерігає недостатків, які мусить мати кожда згадка, кожда фантазія супротив дійсности. Тому він і не бажав здійснення — ему вистарчають его фантазії. А коли ему прийде конче зіткнути ся з окружуючим світом і побачити, що той світ не відповідає его внутрішньому світові, так він уважає хиби фантазії недостатком „дійсности“ і чуже супротив неї знеохоту, злість і жалє. Такий чоловік стане уникати зіткнути ся з „дійсним“ світом а віддасть ся цілком своїм фантазіям.

Реалісти і ідеалісти.

Хто жие головню виображеннями змислів т. є. придержує ся „дійсности“, той видить і недостатки сеї „дійсности“, але тільки такі, котрі можна усунути. А той, що віддає ся своїм фантазіям, видить майже тільки ті недостатки дійсности, що в порівнянню з его фантазіями не мо-

переведених виборах виборців в руских селах подали „Рускій Раді“ як найкраще з кожної рускої громади докладний спис виборців для п'ятої курії, а особно для четвертої курії і в тім списі докладно сказали, котрі виборці для нас певні, а котрі ні. Листи просимо адресувати до проф. др. Стеф. Смоль-Стоцького в Чернівцях, ул. палати краєвої ч. 2.

З наукового тов. ім. Шевченка. Дня 10-го с. м. уконституовалися секції фізіологічна і історична товариства. Головою секції фізіологічної вибраний поновно проф. Стоцький з Чернівців, заст. голови др. Ів. Франко, секретарем др. Ол. Колесса. Головою секції історичної вибрано поновно проф. М. Грушевського, заст. голови д-ра К. Левицького, секретарем д-ра Студинського.

Допись з Брідка. Нераз читав я в *Буковині*, як то скаржуться наші учителі на свою долю; бо мають багато роботи а мало плати, та ще до того стрічають на всілякі перепони, як темнота народу, священники-румунізатори і т. н. Але коли по багатьох селах дають себе вибирати такі священники-председателями місцевої ради шкільної лиш на то, аби могли спиняти розвій руского народу, то в нашім селі знов инакше: Ми маєм одного з таких священників, яких треба шукати тепер хіба з свічкою. Бо коли другі панотії виступають явно проти читальні, то наш підпирає її, де лиш може. Коли другі священники-Русини або позоволялися або лиш про людське око Русинами, та ненавидять руску школу і учителів; то наш був і є Русином тілом і душею і є великим приятелем просвіти.

За те в нас з школою від кількох місяців знов инына біда. Кількадесят тутешніх родин намірає йти до Канади. Пускають поле за півдюрно, сидять в корчмі ніч від ночі і не журяться господарю; та на що-ж їм і журити ся, коли они вже одною ногою в краю дармоїдів, а там прецінь „плоти всі з ковбасів.“ Тож і школи вже не дуже потрібні для їх дітей, — але біда з „штрофами.“ Отже відмовили кількох иныних гадів і, не знаючи законів, вибирають межі собою аж двох председателів до школи: хотіли маємо правдину раду шкільну затверджену старостом, котрої головою є о. Мелетій Галич. Та най би они вибирали собі й десять председателів, коби лиш не докучали школі, — а то в тім і біда. Хотіли маємо багато пишменних господарів, то ся мала партія вибрала таких, що не знають навіть нумерів, є ворогами читальні і, як казали самі їх виборці, великими крикунами, аби могли впомянути ся о штрофи та увільнення від школи. Отже сі дві особи становлять особну шкільну раду, в котрій є перший председателем другому а другий знов першому. Один з них сидить підими диями в шинку і до роботи не квалить ся; тож не дивно, що понав по уха в довги, продає свій маєток і вибирає ся в Канаду. Біда лиш, що не дозволяють ему продавати поле, бо

на ній заінтабульована фінансова дирекція, здається за явесь там пакарство. От такий то чоловік приходить нераз просто з боршми до школи, та каже до учителя: „Я є прецінь председателем і хочу видіти, що тут за порядок.“ Часом стане навіть машкарити якусь дитину, що не вклонилася ему на дорозі занадто низенько. Так докучав то один, то другий председатель довгий час, не зважаючи на представлення із сторони учителів. А коли грозили одному з них судом, то відповідав: „Та як піду до арешту, то що такого? Або там не люди?“

Розуміє ся, що при такій майже щоденній перешкодї терпіла наука та терпіли й учителі. Аж як недавно тому витрутили они підчас науки одного із них підчменого і учертійшого не дуже чемно за оба пороги та заставляли дивити ся, коли він председатель, аби була школа побілена та паркан направлений; та аж коли їм наказав начальник, котрий з разу не хотів заїдати ся з ними, до школи ходити; то від тогди маємо вже спокій. А навіть самі виборці хотять їх скидати, бо кажуть, що діти їх мусять все ходити до школи, як ходили перед тим.

Маємо надію, що тутешні противники церкви, школи та читальні а приятелі коршми будуть чим раз меншати, бо чейже й мала дитина пізнасть, котра дорого веде до щастя. Коли велика часть неписьменних громадян так шють, що декотрі з них аж качаються по снігу, а потім скаржуть ся на тяжкі часи тай шукають помочи в Канаді, то читальники знов самі чесні та тверезі гадзи, обходять корчму подалеки, сьпівають в церкві красним хором і аби який був з них бідний, то висьміває канадійський рай. Добре діло мусить але побідити.

З Угорщини пише нам один Русин про тамошні відносини ось як: Русини з мадярським краю находять ся в дуже сумнім матеріальнім положенні. Їх тяжку долю пізнали ширші круги аж тогди, коли відбували ся 1000-літні угорські торжества в Мукачеві, в Веревках та на Бескиді. Тепер газета *Pesti Hirlap*, хоті і жидівська, просить о поміч для них, бо як говорять: жиди, що емігрували сюди з Росії і Галичини затратили лихвою і горілкою сю патріотичну народність. В тій справі нараджували ся в анкеті всі посли з руских округів. Головою анкети був Юрій Фірцак, ужгородський єпископ. Посол Недецький говорив против жидівських лібералів. Граф Терек домагав ся заведення монополії напінтій, який вже є на Україні. В тій самій справі помістили словацькі *Народне Новіни* статтю про Русинів, з котрої наведемо деякі уступи.

„Біда тому“ пише словацький дневник „кого хвалять ренегати, відступники і вороги. Така й похвала від Мадярів: що Русини найпатріотичніша народність на Угорщині! За що отримали сю похвалу? За те, що дали вирвати собі з уст рідну мову, з душі любов до вітчизни, що дозволили амадяризувати свої школи і букварі, що забули про братів-любителів, що самі лишили

ся на широкім сьвітї?... На чолі конференції, що радила над їх долею, станув Фірцак, ренегат свого народу, що за стиснене руки мадярських вельможів мадяризує семінарію, препаранди і всі церковні школи, тероризує духовенство, видає листи пастирські, в котрих урядово наказує мадяризувати руский люд, в котрих пророкує, що незадовго вигине мова руска, а цілковита мадяризація Русинів уже недалека.“ Потім подає страшний опис крайньої нужди угорських Русинів після етатї *Pesti Hirlap*-а, котрий кінчить заливом охоронити той люд перед жидівськими пивками, бо „руский край може стати мадярською твердиною. Ту можемо здобувати без жадних трудів, каже“ бо Русини стануть з вдячності Мадярами, коли їм дамо хліб!“

Отже *Народне Новіни* дивлять ся трохи инакше на ту мадярську акцію і уважають нечесною етатїю, що з бідним народом хотять обходити ся як з тою бездомною собакою, що за кавалок хліба пристане хотьби і до — дупія.

Борба Русинів з Індіанцями. Наспіла вість, що в грудні мин. року напали в Бразилї дикі Індіани, звані Ботокудами або Бутрами, на оселю галицьких Русинів Моємі, в колонії Люцена, спалили зовсім ціле село і убили в тім в страшний спосіб 19 людей а 2 тяжко поранчили. Одну жінку кинули разом з дитиною в огонь. Колоністи з других сіл пустились в погоню за Ботокудами, адогонили їх в лісі коло Моємі і убили 40 дикунів. Австрійський консул в Паранї прислав спис Русинів убитих Індіанцями. До недавня нікому не снило ся, що Русини, котрих Франко назвав Ботокудами, будуть бити ся з правдивими Ботокудами.

Молодий песиміст. Учень III-ої гімназійної класи в Золочеві, Володислав Марлонський син помершого перед роком учителя той-ж гімназії, отруїв ся дня 10-го лютого с. р. заживши цїянкати. Лікарська поміч була безуспішна, бо хлопець не хотів прийняти ніяких ліків, повторючи: „Не варто жити на сьвітї.“

По африканськи. Один французкий доктор, висланий на місце пошесті, ситав намістника малого містечка під Каїром, що мало 3000 мешканців: які приготування пороблено на едуцій пошесті? — Експедиція, — відповів єгипетський урядник — и велїв виконати 3000 гробів.

Смерть від чаду. При ул. Чарнецкого ч. 26 у Львові напала в печі жінка возного асекурації краківської Павлюка і заткавши комни пішла до міста, та лишила дома четверо дітей. Коли вернула до дому, застала там дим і загар, а діти лежали на землі без признаків життя. Візвана естація ратункова привернула троє дітей до життя, але найстарший 8-літний хлопець, мимо всяких заходів став жертвою нещасної пригоди.

В Америці величезні морози тої зими. Водоспад Ніагара в послїдніх днях замерз і американські газети розписують ся о тім, як о не-

жуть бути усунені. Першого називаємо змисловим чоловіком, реалістом, другого ідейним, ідеалістом. Поставмо тепер питання, котрої з них щасливіший? Безпартійно можна відповісти на се питання так, що оба можуть бути рівно щасливі.

Коли-б ідейний чоловік міг жити виключно в своїм внутрішнім сьвітї ідей і понять і его всі змагання могли сповнитися в тім сьвітї, то він був би найщасливішим чоловіком. Але ідейний чоловік не може жити ся ідеєю хліба, мяса анї напінтїку, не може одівати ся в ідею убрання або мешкати в хатї, їстїуючїй тільки в его фантазії. Він мусить числити ся зі змисловим, „дійсним“, сьвітлом, мусить в нїм жити і посередством него і не може навіть своїх фантазій освободити від его впливу. Хороший, асний день настроїть і найбільшого ідеалїста веселїше, ніж сумний, сьлітний день; зинно доекзалтує ему мимо рожевих мрій, а снеса умучить мимо найвишавїйших планів. Ба, він потребує того зверхного сьвіта для власного випочинку. Хто виключно віддавав би ся тільки ідеям і фантазіям, той мусїв би скінчити божеством. Тож і найбільший ідеалїст відводить духа чи то у забаві, чи в приходах, на котрих приймає в себе вражіння вишнього сьвіта, чи їдою і напінтком або телесними виравами.

З другої сторони не може жаден реаліст освободити ся зовсім від сьвіта фантазії. Цілий сьвіт змисловий не може прецінь ніхто обняти, анї в протїгу часу, анї тим менше в одній хвилї. Те, що він сам не спостеріг змислами, мусить собі доновинити у фантазії після аналогії. А навіть те, що спостеріг був перед хвилиною їстїує тепер вже як згадка в его фантазії і нею він мусить послугувати ся. Кожду зміну, яку хто заправити на якимсь предметі, пізнає він тільки в прирівнянню до той згадки, яку виробив собі в фантазії про той предмет перед зміною. Тільки якусь незмінну річ можемо спостерігати кілька разів, хоті і тогди зависить вражіння від настрою наших змислів. Але чи багато річий в сьвітї є незмінних? Та чи власне ті зміни не є найважнішими основами життя? Житє полягає-ж тільки на вічній зміні та перемінї.

Не тільки для пізнання вишнього сьвіта суть потрібні понатї, але також до всякого ділання і стремління. Що хочу доконати у вишнім сьвітї, те мущу перше представити собі. Хоті і як твердо буду придержувати ся дійсности, все-ж таки мого понатї не буде сходити ся з виконанєм — цілї мусить вийти ідеалїзована. Ми вже то доказали передне. І можемо з всевою певністю твердити, що той чоловік, у котрого фан-

тазія зредукована до мінімум, ніколи не зможе допровадити до чогось знатїйшого анї в науцї анї в практичнім діланню. Не тільки тому, що ідеал, є найважнішою заохотою до ділання, але і тому що ділч мусить мати як найбільшій засіб образів фантазії, котрі він порівнює з дійсністю, пристосовує взаїмно і в той спосіб вибирає найвідповідніший для себе. Більший дух від меншого ріжнить ся тільки тим багатством ідей. Очевидно, що при тім мусить мати і змисл для дійсности, почуте відношення свого внутрішнього сьвіта до зверхного. Так отже мусить в кождім чоловіці фантазія і дійсність утримувати рівновагу. І для дого не дивота, що і найбільшї реалїсти змінюють і видосконалюють свою фантазію і радо лишають в своїй душі містечко тамож для штуки. Безнастанне досліджуванє зверхного сьвіта, завязанє понатї до форм і правил того сьвіта, мучить так само духа, як буває в сьвітї фантазії; тож один сьвіт для нашого духови відпочинку і екринене в другім сьвітї.

(Далше буде).

звичайним випадку. Ледові стовпи замерзлого водоспаду виглядають при сьвітлі сонця пречудно. В Філадельфії замерзло багато осіб на улицах. В Чикаго страшенна студія при північному вітрі, що віє від озера Мічіген. Також в державі Міннесота і в полудневій Канаді доходить мороз до 40 степенів.

Визвав на поєдинок віденьського заступника бурмістра др. Люєгера радний Томанек, чуючи ся обидженим закидами др. Люєгера, що дотикали ся его особи, яко ц. і к. поручника. Др. Люєгер не приймив визваня.

Лови на даху. З арешту войскового в Перемішли утік оногоди засуджений на тяжку вазницю воєк і сховав ся на даху будинку, звідки не хотів зійти. Прикликано огневу сторожу і коминарів. Коминарі вилзли на дах, а з долини обливано арештанта водою з сикавки. Вкінці уда-ло ся коминареви звязати втікачеві руки і силою знести его з даху.

Злодійську шайку, що вже від довшого часу непокоїла мешканців Львова, викрила львівська поліція. До шайки належали самі жили, а їх сьпілниками, що укривали крадені товари, були також жиди. Злодій в своїм магазині нагромадили тільки всьляких крадених річий, що з того можна би легко отворити великий склеп і прибрати цілий дім, почавши від занавіс, аж до годинників. Всі крадені річи зложено відтак в поліції.

Жінки отрійниці. З Темешвару доносять, що в селі Шебели в Угорщині відерили цілий рад страшних злочинств. 18 жінок стоїть під тяжким підозрієм, що позбули ся своїх мужів через отроєне. Два послідні отроєня напровадили властий на слід і тепер зачав ся великий процес. В наслідок процесу заридили відкопане всьх трунів, при котрих заходять підозріне отроєня.

Фридрих Мітервурцер оден з найздібніших акторів цсарського театру у Відні помер нагло в суботу дня 13-го лютого в 53 році життя.

Дрібні вісти. Межи Браковом а Львовом мають уже на весну потягнути телефонічні дроти. Кошта устроєня обчислені на 120.000 зр. — Шістьлітня дитина Дмитра Скагуна в Бабині і дитина одиорічна вдовиці Анни Маленичихи в Вербівцях попарили ся нафтою з розбитої лампи так сильно, що померли на рази в страшних муках. — Никола Данилюк з Волови дістав ся при зрубованю дерев під падаючий пень і помер від тяжкого удару. — 10.000 робітників копальни Авіна-Реміц в Угорщині замірає покінчити роботу. — Німецький цсар прислав російському малареви Верещагінові свій портрет з власноручним підписом. Цсар змалюваний в російськім мундурі. — Тома Едізон, славно-звістний винахідник на поли електротехніки — винахідник телефона, фонографа мікрофона, мегафона і т. д. — скінчив дня 10. с. м. 50-ий рік життя.

Складка. На бурсу Народного Дому зложили дальше: О. Николай Гелюх 1 зр. Евгенія Ярошницька 2 зр., Денис Руснак уч. з Раранча 50 кр., Йосиф Панчак, уч. з Раранча 50 кр. Іван Сенюк уч. з Маморниць 1 зр., Руєка черновецька громада за лютий 15 зр. Разом з попередніми за 1897 рік 55 зр. 66 кр. Сердечне Спасибі.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

е на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о заовлення.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

18)

СЕСТРА ЮЛІЯ.

Синсала

Анна Сторосізна.

(Дальше.)

17.

Кристинопіль, 25-го листопада.

Не багато нині удасть ся мені написати, моя Ганусю, бо що йно не видати сестри Серафіни, з котрою маю йти до Ключова, до хорої жінки. Відачка впала з яблоні так нещасливо, що на скрізь зломилася собі ногу в самій кістці. Мені від тижня призначила сестра наставниця до помочи сестрі Серафіні, що опікує ся хорими. Жаль мені було опускати моїх діточок в захоронці, але моя нова праця далеко важнійша від тамтої. Ти, Ганусю, ще знать не бачила, які наші люди по селах бідні-бідні, аж серце крає ся дивити ся на їх нужду. А як захорує хто, то вже біді нема міри.

Але о тій біді напишу иншим разом, нині ще згадаю тобі, що на мое сьвято облоччя прийшли мої родичі несподівано до Кристинополя. Господь так дав. Дав радість і дав смуток. Радість з того, що мене приодів в одіж служебниць а смуток з того, шом наслухала ся від родичів. Моя братова внесла журу до хати. Павло дає єї у всьм потугу а она бунтує его, щоби розділив ся від родичів. Хочє осібно панувати. Тато з гризоти аж постаріли ся. А мама прийшла з тим, щоби мене витягнути від служебниць. Хочуть Павла відділити а мені обіцяють, що з під землі добу-дуть зитя, якого тільки душа забажає, тільки нехай верну ся до них. Кажу їм, я вже полюбовала душу і серце і жите Ісусови, то годі мені зломити ему віру. Та Ісус поміг мені якоєсь їх потішити. Намовила я їх, що в нас переночували, а як рано позбігали ся діти до захоронки, як мама побачила, як ті діти до мене лишили, то се їх і потішило. Потім і надивили ся, як ми всі в домі любимо ся і так дали ся переконати, що я таки щаслива. Від-їхали спокійні і потішені.

Але їх журба відібрала мені спокій на яких добрих три, чотири дні. Аж отець наш сповідник вернув мені той спокій, в яким я досі жила. Згаєв мене, що я так легко мішаю ся на душі. Родину свою, ка-жуть, треба любити щиро, хоч жие ся в зако-ні. Треба для неї мати все щире серце і то щире серце єї показати, радувати ся, як в ро-дині є радість а потішати і розраджувати, як прийде на ню який смуток. Але не тре-ба забувати, що по над тим всьм є воля бо-жа, без котрої нічого не дїє ся, і для то-го не мішати ся в душі і не упадати на відвазі. Служебниця має собі брати при-клад в смутках родини з Пречистої Діви, як Она стояла під хрестом, на котрім єї сина розп'яли. Єї серце стискало ся від жалю і печалі, але она не мліла з розпу-ки ані не падала, тільки стояла під хре-стом, а єї душа здана була на волю Бо-жу. — А до того служебниця має пам'я-тати, що крім родини в сьвітї, має ще дру-гу родину, свої сестри законні, і ще третю родину, діти в захоронці і четверту, хорих,

котрі чекають на поратунок і потіху. От-та наука привернула мені спокій. Ісус мій найліпший потішить моїх родичів. Я напи-сала ще й просьбу до їх отця пароха, аби моїх родичів не опускали, а сама буду щирійше за них молити ся і листи до них писати, аби їх розраджувати. Щож я біль-ше можу для них зробити?

Та й їх журба ще не така велика, як той бідної жінки, до котрої тепер ходи-мо. Четверо діточок дрібненьких а она са-ма боре ся межі житєм а смертю. А в хаті така біднота, аж сум збирає. Аби но-гу перевинути, нема жадного полотенця, мусимо все з дому брати. Всего дві со-рочки має. Одну на собі а друга в скри-ні. Прийшло ся єї перебрати, бо та, що на ній була, ціла обкипіла кровию, то тіль-ко на один раз вистарчило, а вже нині мусіли ми нашу з дома єї принести, а там-ту перепрати. І зісти нема що. Просила я у сестри наставницї, щоби дозволила єї що дня трохи молока занести. Страх, яка то біда по тих людях!

За тих п'ять днів, за котрих помагаю сестрі Серафіні побачила я більше, як пер-ше через ціле — мое жите. В вівторок на Новім-Дворі хлопцеві машина розірвала великий палець у руки і поломила ще й всі кісточки. Прикликали доктора з міста, а той хотів зараз палець відтяти. Але хло-пець не дав, каже, волю умерти, як ма-ють мене різати. Доктор поскладав палець і обвинув бандажом, але так сильно, що хлопець аж по стійні дер ся, так его болі-ло. Над вечером прибіг до нас — сестра Серафіна розвинула бандаж і показала ся, що палець не добре був поскладаний. По-складала кісточки на ново, а то страх як то мусіло боліти бідного, бо мало не умів. Обвинувла на ново, але лекше, а нині рано вже хлопець прибіг веселий, що палець цілком гоїть ся, і приніс нам на подяку-ване трохи масла в горнятку. Каже, в нас нема масла, але я бігав аж до вуїни до Сільця, аби для вас випросити і принести. Такі люди добрі, але бідні...

Вже йду до хорої, длятого кінчу лист. —

18.

Львів, 12-го лютого.

Аж тепер я не доступлю прощення у моєї Ганусі! Від тебе три листи, а від ме-не за чотири місяці ані одного! Га, се-стричко любя, кохана, винуй мене як хо-чеш; я всего приймаю ся. Але одно новір мені: відколи мое серце забрали мої бід-ненькі хорі, від тогдї я лиш в молитвах моїх можу тебе згадати, а на лист, хоч би і короткий, не могла здобути ся. А хоч і був деколи часочок який такий довший — то мене завсїгди якесь таке умучене зби-рало, що я ходячи спала, або сиділа як би без пам'яті. День в день, день в день, ледви зі служби божої вернемо, а вже хтоєсь чекає, щоби йти до хорого, або до Ключова або до Мадзярок, або до Боратина, до Го-родинища. А вернемо з одного села, йдемо до другого, часом і до трох. А прийдемо до од-ної хати, зараз приходять сусїди і близькі і далекі, та з дитиною, та сама хора; і по дорозі перепиняють нас. Коби ще хоч фіра була, то би то скорше йшло, але лю-ди тут бідні — треба звичайно ходити

пішки. Цілих три місяці оттак я дома тільки всего, що й переночую та служби божої вислухаю і розмишляю раніше відправляю — та часом на обід поверну, а як не поверну, то й так буде. А решта духовних наших практик в дорозі треба відправити. Так було цілий грудень, цілий січень і лютий.

А від місяця сиджу у Львові при шпиталику сьв. Софії. Сестра наставниця післала мене і ще другі дві сестри тут до шпиталю, щоби ми ліпше привчили ся, як треба коло хорих ходити і доглядати. Ту також є сестри законниці, але польські. Вони мають при своїм монастирці шпиталь і доглядають хорих. Ми дуже багато від них навчили ся, і як ходити коло хорих і такі самих чеснот законних, бо вони вже старші законниці, а ми всі ще молоді. Ми дуже полюбili ся з ними. Але довго тут не будемо; лише скінчить ся місяць і мусимо вертати до нашого домику.

Перед тижнем умер тут в шпитали один сьвященник руский, називав ся отець Барвіньский. Довго хорував тут, довго. Ми его доглядали аж до самої смерти. А умер дуже побожно. Я раз за разом маю тут нагоду надивити ся як люди вмирають. З початку бояла ся, бути при вмираючих, а найгірше в ночі, як інші сплять, але просила Ісуса, щоби мені додав відваги, і вже тепер не бою ся. Я навіть рада з того, як мені прийде ся кого доглядати до остатньої хвилиночки життя.

Яке оно, Ганусю, слабоньке то наше життя! Як та сьвічка; тільки дмухну, і згасне. А які люди всі набожні, коли вже чують свою смерть коло постелі. Мені по кожній такій смерті серце чим раз більше обертає ся від сьвіта на тамтой бік, де колись і мені треба пійти. — Тимчасом треба собі заробляти, щоби Ісус післав легку смерть. Тут також умерла за мене одна сестра законниця. Хорувала, кажуть з півтора року на сухоти. А все була весела, як би усміхнена. Ніколи не чула я слова від неї, щоби на щось жалувала ся. Я би так хотіла тихонько умирати, як она. Але для тебе, Ганусю, такі слова ще не на часі. Тіш ся, жон милесенька, надіями на веселеньку долю, а за мене не забудь в молитвах. —

(Даліше буде).

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство аскураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всіх трех галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрові“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Поліси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористийніші умови і видає поліси і квіти в рускій мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, створене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третіх лиць вклади до опрочентовани по 5 процент. Гваранція і ліквідат. Удѣли по 50 корон. Позички удѣляють ся тільки власителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтїгає ся десята часть на удѣл.

Зголошення о удѣлені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбрателів, гостей і публіку, що я перебрав існуючий доси під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів

— (заснований 1812 р.) —

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду даліше вести під моєю власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіру, оказану так часто попередній фірмі, і прошу уклібно, мати те саме довіре на даліше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задовольнити шановних гостей добіриями товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною службою.

Прощу о часті замовлення і пишусь

з поважанєм

Стефан Гаїна.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймає з осторожністю лише флашки зі знаним знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.
Антика Ріхтера під золотим львом у Празі.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пошкодує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і не вишлат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперажію не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.
Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому.

З поважанєм

В. Данилевич,

машинист у бровари Штайнера в Чернівцях, при уз. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за річник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторік за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок. 32 сторік. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кождо поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буровини.“

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поспільні	особові	мішані		поспільні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	657	1028	550	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	941 1029 538
З Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	912	1000	523	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	717 1048 616
З Новоселиць, Садагури			1113	950	До Садагури, Новоселиць		430 621

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-європейський час різницяє ся від львівського о 36 мінут, а від черновецького о 44 мінут; коли на залізницях є 12 год., то на львівській годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецькій 12 год. 44 мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відновляє **Осип Мановей.**

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і свят.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Вибори на Буковині.

Чому в нас ті вибори називають ся виборами, а не торгом і то таким, в котрім правительство все закупує на перекуп всім дрібним купцям, того ми не знаємо. І Русини і Волохи і Німці і Вірмени — всі як дрібні купці торгують ся о мандаті, але конкуренції з правительством не можуть выдержати, оно найсильнішому купцеві, Волохам, дає в потребі відступини, а меншим купцям каже: „Зміряйте ся зі мною, чи виграєте?“ Звісна річ, правительство так добре, як кожда курія виборча, має свої власні інтереси, котрі повинно боронити; і в тім нема нічо дивного, що оно в таким славнім краю аналіфаетів, яким є Буковина, бере вибори у свої руки, аби не допустити до можливої крайньої корупції селян (коли би правительство не мішало ся до виборів, то ми на Буковині мали би правдиве видо-вище для богів); але як є тут кілька народів в нашім краю, так кождий про себе може сміло сказати, що дуже неневна та его сила, коли без помічи а бодай згоди правительства не виїде ні один посол до ради державної. Одна лиш пята курія може устроїти несподіванки всім, бо ще в нас виборів з таким широким кругом виборців не було. В тій курії вирінають відважно різні кандидатури і певно прийде до борби, котру можна буде по справедливості назвати виборами. В інших куріях все буде по старому: виравді можна сподівати ся, що вже староства в декотрих повітах будуть мати більшу, як доси, журбу з виборцями, бо за остатніх шість літ декотрі села вже значно приїшли до свідомости але стара традиція „виборів“ де як де а на Буковині ще найбільше держить ся і так скоро не мине ся. Очевидна річ, що з того зовсім не виходить, аби опускати руки; всі свідомі люди повинні старати ся всіми силами вивести свою власну а не накинєну волю; а особливо Русини повинні голосувати на своїх людей.

Як кажемо, навіть Волохи не можуть поступити кроку без правительства. На Буковині теперішні волоскі політики грають роль ту саму (розуміє ся в мініатурі), що польська шляхта в Галичині: інтереси своєї касті називають інтересами народу. Маючи дітичів і духовенство за собою они пуджають правительство тепер, коли оно потребує як найбільше прихильників для угоди з Угорщиною; тому правительство пристає на їх жаданя. Між иньшим зажадали они, аби за всяку ціну виїшов послом і один москвофіл в тій ціли, аби Русини даліше грізли ся між собою, а они могли панувати. Та метода, вироблена колись Поляками в Галичині, дуже припала Волохам до вподоби; инакше й не можна би розуміти прихильности сего дакороманського племені до Русинів-москвофілів. Були чутки, що кандидувати має з ласки Волохів проф. Калужняк, а відтак о. Мартинюк, але ті якоесь роздумали ся. Вкінці назвали д-ра Воляна, котрий ще тому два тижні віднекував ся від всякого посольства, і умовили ся з ним, що по двох роках має уступити, а на его місце прийде повосненний Русин Козьо Василько, дітич з Лукавця. Ніхто з них не питає ся народу о его волю, послав йому накидують і то таких, за плечима котрих будуть могли собі безчечно „консервувати“ свої особисті інтереси. А як той парід думає про д-ра Воляна, яко посла, пересвідчили ся самі москвофіли на вчорашнім вічу, про котре пишемо на иньшій сторінці.

Wahl ohne Qual — назвала одна тутешня німецька газета буковинські вибори. Справді, му-ки при виборах в нас не багато — се не то,

що в Галичині — але ніхто, ані Русини ані Волохи ані Німці ані навіть саме правительство не повинно бути раде з того, що парід такий темний і може его водити за ніс кождий возний, що має урядову шпанку, бо в таким разі за всі річи спадає тим більша відповідність на правитель-ство. Несвідомість і безрадість народу, як з одної сторони може придати ся всім тим, що бажають панувати, так з другої сторони може привести до безрадісти і саме сильне правитель-ство, котре н. пр. вже нині не знає, що робити з рухом еміграційним а великими карами мусять наганяти дітич до школи. Тим то гладкі вибори на Буковині не свідчать о мирности краю, лиш о его великій немочи. А задачню всіх правдивих приятелів краю повинно бути не піддержувати ту неміч, лише вилічити організм суспільний.

„Посрамленіє“ москвофілів.

Дуже прикра несподіванка трапила ся вче-ра цілому москвофілському штабові в Чернівцях. Хотіли устроїти віче для взаємної адорації, тим-часом зібрані селяни — по буковинськи сказа-вши — так „синакалили“ голозавців москвофілських, що ті просто не знали, що з тим фантом поча-ти. В реставрації Кузмачого по обіді зібрало ся кілька соток селян. День був торговий, отже селян була повна зала. Почало ся віче дуже тор-жественно. За президією як єстемом і близько него засіли н. пр. Геревский яко голова віча, проф. Калужняк, Волян, Тиміньский, Николай Василько (про котрого кажуть, що признає ся до Русинів), Козаревский, редактор Крушинський, пізнійше о. Андрійчук і иньші.

Одним словом всі, що ведуть на Буковині москвофілську політику, від безбарвних консер-ватистів почавши а на тих, що руску гімназію називають чумою, скінчивши, — всі прийшли показати ся перед вічем. Григорій Купчанко, котрий за кілька днів свого побуту на Буковині বেশі вуетити по селах неспотворені байки, про-мавляючи дуже добре до розуму аналіфаетів н. пр. пустив чутку, що від самого цесаря чи гр. К. Баденгого має лист, щоби его ту ніхто не чи-нав, або що сам панна прислав писма, щоби н. Пігуляка вибирали на посла — так сей майстер-народоловець похажав собі перед реставрацією, думаючи над тим, чому то він не може канди-дувати на посла, та як би то від свого суперни-ка богача д-ра Воляна видурити гроші на агіта-цію за — собою... або хоч що-то заробити.

По що москвофіли скликали се віче в Чер-нівцях, не знати. З закінчення віча виходило, що хотіли ту показати „народові“ д-ра Воляна, але-ж д-р. Волян в Чернівцях не кандидує і пев-но не ті селяни, що були на вічу, будуть его вибирати. Очевидна річ, хотіли заманіфестувати ся. Але се їм ані грошка не вдало ся, посоро-мили ся так, що варто було бачити їх зажурені лия і їх безрадість.

Отворив віче д-р. Геревский і вказав на те, що доси посла не виходили з волі народу, тіль-ко з волі правительства. По їм редактор Бук. Відомостей О. Крушинський, котрий сими днями перейшов на православіє (его батько уніятский священник), пояснив обовязки посла, за чим він повинен уюминати ся. Доси йшло все гладко, віче слухало, хоч і не дуже одушевляло ся. Але виступив господар з Карлова Сандулак і про-мовою, повного дотену і порівнянь, заціпив се-лян за живе. Аргументи его були більше галиц-кої натури, але проте буковинські селяни розу-міли їх дуже добре і голосно притакували

Виступив відтак каснер Рускої Каси Ваче-слав Будзиновский, щоби подібно, як він то ро-бив в Галичині на вічах, говорити про справи мужицькі. Що він знає, як і що до мужицькі го-ворити, о тім его галицькі знакомі могли би не-одно розповісти. Що він притім уживає доказів таких, на котрі селяни, де би они не були, го-дять ся, о тім міг кождий і вчора пересвідчити ся. Почав з еміграції до Канади. Люди втікають за море, а могли би добре дома вижити, було кому ними заопікувати ся. І так і замість, щоби майже самі жида арендували зем-лі православного релігійного фонду, могли би ту землю арендувати самі господарі і не потре-бували би так, як тепер, жити зарібниками у тих жидів. Яка господарка того фонду, о тім добре говорив н. Стефанович: за 22 кр. зліциту-вали мужика, а жидам-посесорам дарували тепер 70 кілька тисяч зр. ніби для того, що не заро-дило. — На фальшивім катастрі стратили буко-винські селяни за 16 літ мільон зр. — А за ту і за всяку иньшу мужицьку кривду не було кому в раді державній уюминати ся, бо всі три послы з руских есторій Буковини: Волян, Гормузакі (бувший староста, що живе з диет посольських) і Лунуз тільки дармо сиділи у Відні і мовчали.

На то віче звело такий крик: „ганьба їм! сором їм!“ що президія віча хотіла відобрати голос н. Будзиновському, але селяни обстали за ним і казали говорити даліше. Голова збору рад-нерад мусяв пристати. А бесідник тільки ще дучше розяснив „далішність“ сих послів, а особ-ливо Воляна, і як сими словами зискав собі всіх селян, котрі без кінця лихословили д-рови Волянови, так до розпучки довів цілий москво-філський штаб. Розставлені по залі селяни, ве-ликі вороги фонетики а прихильники Купчанка, сиділи тихо, мов води в рот набрали. А про-тивно, коли Будзиновському хотіли голос відобрати, селяни, що сиділи коло самої президії, так заворушили ся, що вставши кричали: „То за павські справи говорити позволяєте, а за наші не хочете слухати!“

Від тої промови москвофіли се віче не могли вже уважати своїм. Ще селяни уважно вислухали гарної рускої промови складача Обі-река, котрий поручав на посла з 5-ої курії Че-ха, машиніста Зепліхала, але відтак уже кинули собі з якогось селянина, котрий — як здавало ся — хотів боронити д-ра Воляна і дав сносій; в очи сьміяли ся класичному о. Е. Андрійчукові з Мамаївців, котрий, маневруючи вказуючим паль-цем — зачав якусь байку про цигана і солоня-ну і бабу та порося, (відповіли ему: „досить нам тих байок понівеских!“) — і хоч потім сам д-р. Волян пояснив людям, що на посольстві ні-чого не зискує, бо вже має ріжного добра по-саму шню, і гроший і ордерів і всякої всячини, та що він таки у Відні не дармував, бо вида-вав і по 30 зр. на один день, а засаужив ся людям коли вже не яко посол до бодай яко лі-кар, — то вже селян не зискав собі, ті вже й слухати не хотіли. Кінець був такий, що воли н. Крушинський поставив кандидатуру д-ра Во-ляна і казав підняти за ним руки, то голосува-ло на него всего на всего шість людей, хоть у залі було ще з 200 селян. Постав хтось раду зарадити противну пробу, але президія бояла ся. Зі страху не допустила вже нікого до голо-су, аби ще більшого сорому не набрати ся. По-такий невдачі д-р. Волян зараз виніс ся з рестав-рації. Віче скінчило ся, а президія з громадою селян сіла запити невдачу, яка їм певно і не-спила ся. Скликали віче для себе, а его низиска-ли радикали та ще наговорили прилюдно таких прикрих слів, що черновецькі москвофіли в опії

2) Неправдою є мовби то злобно напаятно-вані „Дьлом“ два Січовики, т. т. Роман Сембратович і Іван Семанюк, котрим товариство наше завдячує свій розвиток, пописували ся у нас взагалі „якими небудь дотепами.“

3) Неправдою є, мовби то згадані два товаришині відстрашували від „Родини“ віденську, руску інтелігенцію.

У Відні, дня 14. лютого 1897. За виділу тов. „Родина“

Павло Будзаянук
голова

Василь Поворозник,
член виділу.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 16-го лютого 1897.

Іменования. Конципієнти др. Адольф Ласт, др. Кароль Вольф, др. Ізидор Стефанелі і др. Гормузакі, іменовані адюнстами фінансової прокуратури.

Вечерок Союзу заповідає ся дуже добре, особливо для того, що має бути не вибагливий, отже не за дорогий. Стрій візитовий, а не бальовий. Вступ 1 зр. 50 кр. Фамілійні карти на 4 особи 5 зр. Хто не дістав запросин, нехай згортається до тов. Союз ул. Петровича ч. 2.

Кандидат на посла п. Сидір Винницький скликає збори виборців, котрим хоче представити ся, а то в четвер дня 18. с. м. в Чернівцях, в п'ятницю 19. с. м. в Вишніцях, в неділю 21. в Кіцмані (на ті збори просить ся виборців і з заставницького повіта), а в четвер 25. с. м. в Садагурі.

Субвенції галицького союму для руских товариств. Товариство взаємної помочи диків перем. дієцезії отримало 100 зр., львівської 100 зр., ставіславської 100 зр.; Видавництво руских шкільних книжок 6.000 зр. (о 1800 зр. більше як в році попередній); Часопис „Учитель“ 500 зр. (до розпорядимости виділу краєвого); Тов. „Просвіта“ 3.000, більше о 1.000 зр. як в 1896 році; Поезаник о. Джулинського і Книжочки місійні 400 зр. До двох послідних ухвалено резолюцією: Поручає ся виділові краєвому, уважати на те, щоби призначені для народу рускі видавництва субвенціонувати з фондів краєвих тільки тоді, коли буде задержана в них шкільна правоність. Товариство ім. Шевченка: для історичної бібліотеки 500 зр., (до розп. виділу кр.), на видавництва наукові 1000 зр., для археографічної комісії 1000 зр.; разом 2.500 зр. Часопис „Давінок“ 200 зр. О. Кир. Селецький на новітній сестер руских служебниць 100 зр. (до розпорядимости виділу кр.) Шкільна поміч сьв. Кирила в Перемишлі 100 зр. Шкільна поміч в Коломиї 100 зр., у Львові 100 зр., в Станіславові 100 зр., в Самборі 100 зр. Інститут руских дівчат в Перемишлі 200 зр., інститут Василянок у Львові 500 зр.

Театр руский під зарядом „Рускої Бесіди“ 7250 зр. (до розпорядимости виділу кр.) До того ухвалено резолюцією: Союму поручає виділові краєвому, щоби виплату субвенцій зробив зависимою від ясного і докладного означення програми діяльності того театру, а також сповнення задачі, для попертя котрої значну розмірну субвенцію краєву признано. Львівський Боян 300 зр. На реставрацію старинної церкви в Буневі 100 зр.

Союму переказав виділові краєвому до уважання петицію артіста-малюра Ник. Івасюка, ученика консерваторії віденської Алеке, Насалевиша, ремісничого тов. „Зора“ у Львові, руских бурє в Стрию, Тернополі, Дрогобичі, Ярославі, Коломиї, Бережанах і інститута сьв. Николая у Львові, товариства „Руслан“ і „Академічної Громади“ у Львові.

З телеграфічного бюро. Міністерство торговлі розпорядило, щоби заряди почт і телеграфів сповняли бажаня адресатів, щоби телеграми, що приходять на їх адресу ввечері або вночі доставляли їм на другий день рано або ті телеграми, що приходять в неділі і свята, доставляли їм аж на другий день по святах.

Еміграційний агент. Перед львівським судом розпочав ся процес против Алекея Щербана, еміграційного агента зі Львова за обманюване емігрантів. Акт обжаловання так ту справу представляє. Щербан стояв під приказами звістного агента з Удини Сильвія Нодаріого. Ви-слав з Галичини три партії емігрантів. При першій не здирав їх, бо емігранти стояли під строгою контролею. Однак при другій і третій висилці брав уже від емігрантів гроші і то брав, кільки дало ся. В такий спосіб заробив він більшу суму на бідних виселенцях і був би вів далше своє ремесло, коли би прокуратура не була зарядила его увязнення. На доказ як Щербан туманив темних селян, наводить акт обжаловання его оповідання о Бразилії. І так говорив він емігрантам, що будуть платити податок аж за 8 або за 12 літ, що в Бразилії є така „золота“ гора, з котрої можна дежно заробити 5 зр., що погоничеві платять там дежно 2 зр., що з самого дробу можна мати по 90 зр. місячно, що дорогі камені лежать там по полях, що морг землі коштує від 40 кр. до 3 зр., і т. ин. — Щербан не признає ся до вини і каже, що его скривджено, бо обіцяно ему дати концесію на еміграційне бюро, а тимчасом арештовано его і держать уже цілий рік в сідстві. Розправа потриває кілька днів. Візвано 57 свідків.

„Руслан“ подає в винишнім числі заяву, що вісти подавані „Дьлом“ і иньшими часописами про умови Русинів з польським центр. комітетом виборчим о мандати для руских послів є зовсім безосновні.

„Руслан“ подає в винишнім числі заяву, що вісти подавані „Дьлом“ і иньшими часописами про умови Русинів з польським центр. комітетом виборчим о мандати для руских послів є зовсім безосновні.

Читальня Просвіти у Львові. В неділю 14. лютого отворено читальню „Просвіти“ у Львові. На перших зборах явилось велике число учасників, а з них винесла ся в члени по над сотка людей із всякого стану. Щастє Боже!

Сіонізм на Буковині. Знаний сіоніст др. Герц, що поставив за ціль для жидів відродженє національности жидівської і відбудованє жидівської держави в Палестині, звернувшись з писемом до тутешнього товариства жидівського „Сіон“, заохочує їх до діла національно-жидівського освідомлення і радить сотворити на Буковині організацію сіоністів. Отже ще оден гриб до буковинського борю!

Завіяло шлях залізничі Галицька-Радівці на ново і заряд залізничі звінцає, що рух на тім шляху перерваний від 15. лютого на два дні.

Смерть шкляря. Вчора в полудне вставив шибу в анжлінім даху двоверхового дому при улиці ратушевій шкляр Мотью Фрісег, стратив рівновагу і упав на каменний хідник так нещасливо, що погіб на місці. Фрісег мав 40 літ і осиротив жінку і пятеро дітей.

Дрібні вісти. Секція будівнича львівської ради міської ухвалила вибудувати будинок для тов. красних витук. Будинок сей займе цілий четверокутник плантації, межі улицями Чарнєвського, Собєського, Підвалем і ул. Валовою з фронтом до намістництва. — Руский, народний театр переїздить 15. лютого з Долини до Самбора і зачне представляти драмою. „Ой не ходи Гриню на вечерницю.“ — У Львові увязнено оногли вислуженого капітана п. Ванічка і другого вислуженого офіцера яко підозріних о шпигунство. — В справі здефавдованих на почті в Старій соли тамошнім екепедитором 15.000 зр. на фальшиві перекази почтові прибув до містечка Микулинєць прокуратор з Самбора і на публичнім бачі арештовав одного визначного на-на і его дочку яко підозріних о снівину та й відставив їх до Самбора.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

19) СЕСТРА ЮЛІЯ.

Списала

Анна Єморожівна.

(Дальше.)

19.

Кристиноівль, 20-го лютого.

Перед двома днями вернула я зі Львова і застала тяженький хрестик готовий від Ісуса. Мої тато умерли по короткій слабості на запаленє легких. Будь воля Божа! Знов о одну нитку менше, що мене до сего сьвіта вязала. Вже моєї родини більша часть на другім сьвіті: Марія, Оленка, Василь, тато. — Прошу тебе, сестричко, о молитви за мого тата і за маму. Бідна тепер моя мама! — —

20.

Львів, 13-го марця.

Нехай буде слава тому Ісусови найдорожшому, що не забуває на мене грішну служебницю свою і дає мені смакувати в своїм хресті найсвятійшим. Я три неділі, Ганусю, перележала хора, а не богато бракувало, щоби була розпращала ся з сям житєм і пійшла за татом. Видно, ще Ісус не узнав мене готовою, тільки досвідчав мої слабі сили. Перетерпіла я тяжке запаленє легких, а набавила ся хороби, коли вертала із Сільця від хорої дитини. Напав нас тяжкий дощ, з снігом, вітер дув дуже переймачий, а я легко убрана, перемокла до нитки і на другий день уже мусіла йти до ліжка. Сестри мало робили надії на мене, і казали приладити ся на смерть. Не богато потребували й намовляти. Я тіпила ся, що пійду вже до моїх онікунів з тамтого щасливого сьвіта, що побачу Пречисту Діву, Ісуса. Але Ісус не вислухав моїх просьб — нехай буде Его воля сьвята! Просила я сестру наставницю, щоби на випадок смерти, дали о тім знати тобі, Ганусю, щоби ся за мою душу помолила ся, тимчасом ще наші серця будуть і на сїм сьвіті любити ся. —

Але далеко тяжший хрестик упав на мене звідси, звідки я не сподівала ся. Одна дівчина, котру ми з сестрою Серафіною ратували, як могли, умерла тому дві неділі. Її маточа так тяжко побивала вже від довшого часу, що она бідненька хивкала, хивкала і вмерла. А по смерті хтось дав знати до суду і зложив таке, що то може ми єї пошкодили. З того виїшла така біда, що крив Мати Божа. Була комісія коло дівчини, їздила і до нас, переглядала всю нашу античку, ходили ми і на термін а все безневинно. Маточу покарали, як треба було, а нас узнали невинними. Але кільки я витерпіла гризоти за той час! Нехай Ісус і то прийме! Він мені то винагороджує великими потіхами, які маю в молитві. Тогді забуваю, що я живу на сїй бідній землі, де тільки людського плачу і ріжної нужди. — А допомогти людям в тій біді так трудно! Я би рада всю ту біду на себе взяти, як би можна було. Мені би она може не так була прикрою, бо я би єї зносила з любови до Бога, а ті людоньки бідні не зміють єї зносити. Она їм марно сходить, бо они нарікають за ню на Бога

Як би вони також полюбili щиро Ісуса, то би та любов все їм надгородила. Хто кого, кажуть, любить, той все перенесе для него, як мати для дитини все стерпить, а того й не чує, бо любить свою дитину.

Кінчу той лист просьбою до тебе, Ганусю. Та незадовго поїдеши на вакації. Зайди-ж, любонько, до моєї мами від часу до часу, і потішай їх. Вони певно тепер потіхи потребують. —

21.

Самолуски, 1-го липня.

Твої два листи, на котрі я ще не відписала, вандрували з Кристинополя до Самолусок. Від місяця зістаю в новій нашій захоронці а через два місяці була я ще в одній захоронці, де мене Ісус перевів через огняні проби. Богато, дуже багато, моя любя Ганусю, перетерпіла я за останні місяці. Здає ся мені, що мою душу переорали вздовж і вшир і на вилет. Але Божая ласка перевела мене через всі свої допущення щасливо. Може я иньшим разом напишу тобі децю за ті мої досвідки, нині спішу ся відписати тобі на твій лист.

Найперше сердечно тобі, сестричко, дякую, що на мене не забуваєш. То що пишеш про маму, що вони готують ся другий раз виїти на старість за-муж, не хотіло ся мені зразу взяти до голови, але, коли би то стало ся, то скотив би ся з грудий мені останній камінець якоїсь журби за них; я не мала би вже нічого в світі, що би мене до себе манило.

Найбільше дякую тобі за се, що хочеш мене відвідати. До Самолусок будеш мати ще коротшу дорогу, як до Кристинополя. Кажеш при тім, дорога сестричко, що коли тобі подобає ся наше житє, то може поїдеши в мої сліди. На се не скажу тобі ані так ані не так. Бо ніхто не знає, що Бог гадає. Але на мій слабкий розум, то скажу тобі, що мої стопи иньші робили сліди а твої знов иньші. Я проста дівчина марно була би загинула на селі; сама погадай, який з мене пожиток був би; ні для себе, ні для людей ні для Бога. Ісус милосердний зглянув ся на мою душу і переніс мене ласкаво до свого закону. Дармо я і в законі забираю місце: ніхто сего ліпше не знає як я сама. Але бодай душі тут не загублю; сестри поратують, словом,

прикладом. — А ти цілком що иньше. Ти довгі літа вчила ся. Твоя душа все була добра, побожна. І як зачнеши десь може незадовго учити в школі, то ціле село буде мати з тебе пожиток, і Господь Бог буде мати з тебе хвалу, бо ти диточки будеш учити побожності.

(Дальше буде).

Телеграми „Буковини“.

З дня 16-го лютого 1897 року.

Атени. Король переймив особисто веденє Кретенської справи. Міністер заграничних справ відповів на остережене послів, що правительство готове прийняти на себе цілу відвічальність за підирняті кроки. Війська відходять до Тесаїї. В Галені прийшло до поновної борби межі християнами а турками. Християни виступили против Канеї вчера в полудне з гарматами і бомбардували місто. Веї конзулі, з винятком австро-угорського утікли на кораблі.

Канеа. Залога чужих військ, за згодою турецького уряду обсадила нині Канею; складає ся по сто жовнірів з російського, французького, англійського, італійського і 50 жовнірів австро-угорського війська під командою італійського офіцера; другий, в той сам спосіб зложений відділ під командою французького офіцера готовий до вилазована на сушу. Фани тих п'ятьох держав новівають над Канею. Про окупацію Канеї повідомили команданта грецької ескадри.

Атени. Ісмаїл-бей іменований губернатором Крети. Після урядової газети має командант грецького війська, що ввійшло на Креті, королівський приказ, щоби в імені короля обсадити острів і прогнати турків з кріпостей.

Льондон. З Канеї доносять, що полководець англійських воєнних кораблів загрозив князеві Юриєви, що уживе против него сили, коли б важив ся виконати приказ грецького короля і правительства. Се несподіване виступленє англійського команданта зробило велике вражінє на християн на Креті. В виду очевидного заміру грецької флоти ділати на свою руку супротив волі всіх держав, вислали команданти чужосторонних кораблів ноту до грецького вождя з закликом, щоби повинував ся інтернаціональним правним законом.

Львів. Сесією соймову покінчили окликом в честь цесаря.

Прага. Сойм прийняв внесенє посла Шлегелера, щоби відновити торічну комісію для наради над его внесенєм про курії.

Приватна клініка хірургічна

(Приватна клініка операційна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

смерт оператора н. к. хірург. клініки університетської
Білорога-Гуссенбаєра у Відні
находять ся

в Чернівцях, улица Мецгера ч. 25.

В справі прийняти хворих і иньших інформацій
треба удавати ся до управителя приватної клініки Д-ра
Квятковського в Чернівцях, улица ратушева (дів Бішо-
фера.)

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richter's Apotheke in Prag.

Beim Einlauf dieser anerkannt vorzüglichen,
schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apo-
theken vorrätig ist, fñhlt man stets nach der
Marke: „Anker“.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство ассураційне, припоручене Вєч. Духовенству і всім вірним через Вирєсєв. Митр. і Прєсєв. Еп. Ординариати всіх трех галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огне-них за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачують ся сєйчас по пожежі, а договори заключєні з першими Товариствами контрасєкураційними надають „Дністрові“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвишї суми.

Полїсє „Дністра“ приймає банк красний у Львові при позичках іпотєчних.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ цією всією можливою комбінатією в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористийшї умєвля і видає найбєль і квітє в руськіх лєвнїх.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, створєшенє зарєєстрованє з обмеженою поручкою, приймає від своїх членів і третїх лиць вкладки до опрєцентования по 5 процєнт. Гаранція цілковита. Удїли по 50 корєн. Позачка удїляють ся тільки власителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позачок відтїгає ся десяти частє на удїл.

Зголошенє о удїленє агєнцїї в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Рух поїздів залізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейського годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поспїшні	особові	мішані		поспїшні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	657	1028 540	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	941	1029 538
З Букарєнту, Яє, Сучави, Галички	329	912	1000 523	До Галички, Сучави, Яє, Букарєнту	1203	717	1048 616
З Новосєлиць, Садагурі			1113 950	До Садагурі, Новосєлиць			430 601

Підчеркєнені числа означують пору нічну від 6 год. вечєром до 5 год. 59 мін. ранє. — Серєдно-європейський час рїзняєть ся від львівського о 36 мінут, а від черновєцького о 44 мінут; коли на залїзницї є 12 год., то на львівській годинницї є 12 год. 36 мін., а на черновїцькій 12 год. 44 мінут.

Виданє товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по-
недільних і святых.

БУКОВИНА

Редакция і ад-
міністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

САМООСВІТА.

Biada orłom w menażeryi, szczęśliwe gęsi w kocy! — каже польський письменник Б. Прус в повісті „Еманципанти“. Орлів держать у менажеріях на показ, щоби люди подивлялись їх ріст і силу; їх не жде така сумна доля, як гусей; а проте випустить орла з клітки, а він злетить під хмари і певно не верне, хоч ему дають їсти. А дурну гуску замкнуть до койця, годують її, напихають і она рада такій неволі; не знає, що її годують на заріз. Йй широких просторів не потрібно, кожда калабана дає їй роскш, а коець зовсім не нарушує її гусячої амбіції.

Зовсім те саме діє ся і з людьми. Біда тим людям з орлиною вдачею, що їх запряють у менажерію людську, поміж малих, слонів, вовків, диких свиней і понугай; нехай они і мають що їсти, їм того мало, они тужать за свободним життям. А щасливі ті гусакі і гуси, що мають свій коець, свою калабану і готову поживу; їм більше нічого не потрібно...

Гей, гей! що би то за нарід був наш, як би в ній не було тільки гусаків і гусок! А то наші люди живуть так, що їх цілий світ не обходить, аби лиш їм добре було. Коли і вчать ся навіть, то лиш на те, аби хліба запопасти. А доробили ся хліба, то вже їм дальша наука і не в голові. Там деє зовсім випадково перечитають позичену книжку або і газету, тай то лиш в книжці і газеті то, що „найбільше цікаве“. А цікаве у них звичайно то, на що не варто і подивити ся. Коли-ж сказати їм: „Люди добрі! ви також темні!“ — они ображують ся і відповідають: „Ми школи кінчили!“ А считати їх, що в школах навчили ся, то вибде, що вже більшу половину забули. І то інтелігенція!...

В школах набуваємо відомости більше формальні і они не становлять ще освіти. Das echte Bildungswissen besteht in einer gesunden, ver-

nünftigen, auf tüchtigen philosophischen und naturwissenschaftlichen Kenntnissen beruhenden Weltanschauung, welche frei ist vom traditionellen Aberglauben. Es besteht ferner im Erfassen des Gangs der Kulturgeschichte und im gründlichen Verständniss der zeitbewegenden Fragen, Faktoren und Mächte. Так означає правдиву освіту один з німецьких учених Штерн, в книжці „Zweige des Kulturlebens“. Кождий чоловік що хоче числитися до справді інтелігентних, повинен о таку освіту старати ся. Деж її можна набути? Очевидно не в школі, а дома. Доки чоловік ходить до школи, то ще за молодий, аби розумів все те, що потрібно; на дальшу науку повинен найти вільний час уже в старшій віці. А чи можна її у нас осягнути? Трудно — то правда, бо нема всіх потрібних книжок; але річ в тім, що би вже з тих користати, які є, а їх і у нас досить.

Прийдивім ся самоосвітньому рухові в Росії. В широких кругах російської суспільности, особливо поміж студентами, є тепер інтересний духовий рух, а то змагає до самоосвіти. Перекладані філософичні і научні книжки Німців, Французів, Англіяців знаходять там завжди своїх читателів. Для організації того руху повстали в Москві і Петербурзі два товариства. Московське називає ся: Комісія для організації домашньої лектури, і старає ся всім тим, що не вчили ся на університеті, подати виспу освіту. Она поділила всі науки на шість відділів: 1. науки природничі, 2. біологія, 3. філософія, 4. соціальні науки, 5. історія і 6. література; і зладила програми для кождого відділу, котрі можна переробити за чотири роки. Програми ті, в котрих сказано, які книжки читати, щоби виробити собі розумний погляд на світ, розійшли ся десятками тисячів по Росії. Они важні не лише для тих, що не вчили ся на університеті, але і для університетських студентів, бо ті вчать ся все лиш свого фаху, а про другі не знають майже нічого. Філософ не знає нічого з прав, медик не знає нічого з філософії,

історії, політичної економії і т. д. А ту доконче потрібно, щоби кождий чоловік свої фахові студії ще доповнив, бо инакше не буде мати ясного погляду на світ. Так московська комісія для організації домашньої лектури старає ся о систему в лектурі і о добір книжок. Програма комісії показує, які науки і які питання в поодиноких науках суть найважніші для чоловіка, що хоче виробити собі одноцілий і всесторонній погляд на світ, і котрі книжки та в якому порядку треба їх в тій цілі читати.

Подібна петербурська комісія для самоосвіти дбає головню о школярів, щоби ті вже в своїх шкільних літах набули підстави потрібні для загального образования, навчили ся розуміти важніші філософичні, научні, етичні і соціальні питання, привикли інтересувати ся життям, та доповняли і розширювали відтак свої відомости. Не всі ходять на університет, не всі ті кінчать навчати середні школи, що у нас рахують ся до інтелігенції. Так оно всюди є; але за то в інших сторонах люди старають ся дальше вчити ся, а в Русії то мало видно.

Наш пересічний т. зв. інтелігентний Русин то фаховець — і більше нічо. Сей урядник, той сьвященник, тамтой учитель і так далі, — а кождий з них, покінчивши школи, уважає вже й всю свою науку за скінчену. Наслідок того є такий, що нам незвичайно трудно порозуміти ся і поступити згідно в якійсь справі. Кождий на підставі свого небогатого досвіду виробляє собі односторонній погляд на світ і життя — і очевидно мусить помиляти ся.

Нам видить ся, що коли би ми хоч в мініатурі, відповідно до наших обставин і сил, повели у себе систематично такий самоосвітний рух, то се дуже піднесло би наш нарід. Наша „Пресвіта“ могла би що року видати хоч одну-дві книжки популярно-научні, писані не так для селян, як більше для нашої т. зв. інтелігенції. Часописи рускі могли би поміж собою порозуміти ся і видати відбитками з фейлетонів що року також кілька книжок. Очевидна річ,

Людське щастє і суспільне жите.

Після професора д-ра Р. Шуберт-Сальдерна.

(Дальше).

Змислові і духові втіхи.

Ми вже сказали, що є змислові і духові втіхи. Означити їх ціли можна тільки загально, а розділити їх також неможливо. Поняття, виображення і спостереження не суть ніколи відділені цілком від себе, але завжди переходять одно в друге. Те, що зовемо вишнім, „двієм“ світом, потребує в нас доконче доповнення в поняттях. Не можна і говорити навіть о якійсь втісі, що впливає тільки з самого спостереження або поняття, з конкретної річи чи абстрактної гадки. Тому і нема чистої змислової, ані чистої ідейної втіхи. Іджене є певно змисловою втіхою, але обридлива бесіда може збридити нам їду, менорядно застелений стіл може зменшити нашу втіху, а протинно чистеньке накрите, приємна бесіда, цвіти і музика можуть збільшити нашу втіху і заострити апетит.

А знов безперечно духовою є втіха з самих понять пр. втіха з логічного порядку, з логічної звязи. Але й она рідко коли чиста, бо поняття впливає з виображення, а наше виображення є знов зібране вражіння наших змислів. Є такі приміри, де тяжко рішати, чи они дають змислову, чи духову втіху. Коли уявляю собі в фантазії добру шутку печені, що мені аж сли-

ка потече в роті, то прецінь не зачислю сеї втіхи до духової, хотий она постала з уяви мого духа; а коли подивляю гармонію форм медическої Венери, то не назву се змисловою втіхою, хотий она повстала з вражіння мого змислу виджена.

Отже в чім лежить ріжниця змислових а духових втіх? Тільки в тім можна її добачити, що при змислових втіхах змислове виображення є докончене, є conditio, sine qua non, а при духових втіхах, хотий би они виходили і зі змислового вражіння, те вражіння не є докончене. Коли я тішу ся гадкою про печеню, то тільки для того, що маю надію попоїсти її; в протиннім разі та гадка була би для мене великою мукою. І для того та втіха хотий в уяві, є змисловою. Коли ж я подивляю красу статуї, то не привязую моєї втіхи до самого предмету, але тільки до форми і хотий би статуя зникла ся, то так би буде жити в моїй уяві — може блідше, але не в иншій формі. Що оба роди тих втіх суть змішані з собою і що їх тяжко розріжнити, доказує найліпше чувство половой любови. При ній лучать ся всі ціли обох втіх так тісно з собою, що одні провідняють її як звірачий накин в чоловіці, другі величають як небесну іскру в людській груді. Така односторонність в одинованню змислових і духових чинників у наших втіхах веде часто до аскетичного занертя самого себе, або до рознуєти. Се залежить від того, чи хто кладе вагу на духову частину якоїсь втіхи, а мазоважить її змислову частину, чи протинно.

Коли считаєте про вартість тої чи сеї втіхи,

то треба перше застановити ся, про кого питаєте. Чоловік сильної будови і змислової натури буде волів змислові втіхи, чоловік слабосильний, без змислової натури задовольнить ся більше духовими втіхами. Змислові втіхи мають ту добру сторону, що суть сильні, могуті, але і ту злу сторону, що минають скоро та зникають по собі утомліне, байдужність або й обмерзіне. Доброю стороною духових втіх є, що они суть тревалішими, але о скільки віддаляють ся від своєї змислової підстави, о стільки стають блідшими і одностайнішими.

Естетичні і телеологічні втіхи.

Другим таким загальним поділом втіх є поділ на естетичні і телеологічні втіхи. Естетичною втіхою називаю таку, що не йде поза предмет втіхи, чи він належить до світа понять, чи виображення, чи спостереження. Для неї вистарчає сам той предмет — він є її причиною і цілею. Телеологічною втіхою називаю таку, що не злучена з самим предметом, але з его доповненням або видосконаленням чи то через поняття, чи виображення. Се є втіха не тільки з дійности, а втіха з боротьби і стремлення. Обясняючим приміром буде втіха двох людей незнання і знання з якогось образу. Незнання подобав ся образ так, як є, і его втіха є естетичною; знання подобав ся також образ, але заразом викликав в ній цілий рій думок, що йдуть дальше, як той представлений рисунок і его мов щось борить додати кілька черт, щоби образ був надати такий вираз, який він збудив

всім тим правити повинно н. пр. товариство ім. Шевченка або якийсь комітет видавничий, щоб вийшло все після програми і посполу доповняло ся. Кілька днів такого видавництва — і зложилась би гарна бібліотека, котру мусів би читати кожний Русин, що хотів би набрати інтелігенції. На тім полі чей у нас не було би багато суперечок і всі привітали би такий духовий рух. Тільки паперу задркує ся не раз пустяками в газетах і інших наших видавництвах; чи не можна би натомість то місце і ті гроші обернути на загальну, а не партійну хвилю користь?

НОВИНИ.

Чернівці, дня 17-го лютого 1897.

Вибори. Комисарем виборчим для Чернівців при виборах до ради державної, що мають відбутися дня 12. марца с. р. визначений краєвий радник правительства Помпе.

Судових практикантів буде приймати тутешній суд краєвий по розпорядженню висшого краєвого суду у Львові до судової практики з двома державними іспитами. До тепер вимагали також і третого, політичного, державного іспиту.

Парохію Шипіт над Серетом надав президент краєвий православному сотрудинові з Бергомету над Серетом о. Епаміондові Драчинському.

Нема води за дорогі гроші, які стягає магістрат Чернівців з мешканців міста за водопроводи. З різних сторін міста надходять скарги, що нові керниці не припускають води, а мешканці мусять йти по воду до давних, тепер запущених керниць, хотів платити великий податок за воду.

Робітники черновецькі провадять живу агітацію між собою в користь свого кандидата на питу курію Франца Зеліхала. Они виходять з того становища, що селяни мають четверту курію і з неї своїх заступників, отже не справедливо було би зі сторони селян ставити і в п'ятій курії свого кандидата і перенерти его більшістю голосів. Але на те забувають міські робітники, що селяни в четвертій курії через посередність і явність виборів з одної сторони, з другої сторони через свою залежність від могутчих і напів зверху не можуть в тій курії вибрати собі таких заступників яких би хотіли. Та і того не хочуть знати міські робітники, що у нас їх мала горстка в порівнянню з сотками тисячів сільського народу, та що фабричним робітникам у нас далеко легше жити, як бідному сільському народові. Колиб міські робітники хотіли розв'язати

жити сумлінно те, що тут сказано, то і самі прилучили би ся до голосів за кандидатом, затвердженим Рускою Радою, Ізидором Виницьким, що певно так само як за селянськими інтересами, постоїть за інтересами міських робітників.

Водопровід поспував ся вчера о год. 9 вечером в домі ч. 6 при ул. Гормузакого і не можна було через дві години затамувати води. Вода бігла з великою силою і майже заляла цілий дім. Дюперва спроваджена сторож огнева потрапила зарадити лиху.

Асекураційний примус, що лежить вже яко проект для наради будучої ради державної, визвав живу агітацію против себе у всіх краях. Боятся люди, щоби з премій асекураційних не зробив ся новий податок для власителів та ще і несправедливо розложений, а гроші, які зискував би ряд з того монополю, не йшли на інші цілі, чужі для народу. Причиною того страху перед монополізованием обезпечки від огня є також дорога господарка держави в існуючих уже монополях тютюну та соли. Певно, що було би ліпше без примусу, коби наші мужики зрозуміли, що асекурація є конечною забезпечкою против жебрачої торби, до якої часто приходять через пожеж. Але користь для народної справи вийде аж тогди, коли свої люди будуть асекуровати ся в своїм асекураційнім товаристві, яким у нас є товариство взаїмних обезпечень „Дістер" у Львові.

Нещасне сватане. В Радівцях допустили ся родичі одної дівчини страшного злочину супротив її суперниці. Один приватний урядник був заручений з донькою реставратора Лізайта і незадовго мала вже стати молода пара перед престолом. Та від якогось часу спостерегли родичі, що будучий зять займає ся каснеркою, що була занята в їх реставрації більше, як випадало для нареченого. Щоби позбутися суперниці постановили згладити її зі світа і вчинили до росоду каснерії арештику. За кілька хвиля по обіді унала дівчина труном а страшно підозріне скритоубійства звернуло ся сейчас против власителів реставрації. Жандармерія арештувала цілу фамілію Лізайтів, а кариє слідство викáže їх вину.

На університеті в Чернівцях вчало ся в зимовім півроці с. р. разом 390 слухачів, а з них було 274 родом з Буковини, 80 з Галичини і 36 з інших країв. Після народности було 195 Німців (між ними 163 жидів), 98 Волохів, 38 Русинів, 44 Поляків і 14 з інших народностей. Після релігії було 117 православних, 66 католиків, 27 гр. кат. 163 жидів і 17 інших релігій. На теологічнім відділі було 56 слухачів, між ними тільки 4 Русинів, так що Сербів було більше, бо 5. На правничім відділі було 284 слухачів, між ними 27 Русинів. На філософичнім відділі було 40 слухачів, між ними 7 Русинів. Фармацевтів було 10, між ними не було жадного Русина.

3-Переминшля пишуть: Дня 21-го с. м. відбуде ся в тутешній греко-кат. катедрі інтронізація Преосв. єпископа Константина Чехонича. Посвячення довершить С. Ем. кардинал-митрополит при співучасті єпископів: Кушовського зі Станіславова, Солецкого з Переминшля, Глазера єпископа-суфрагана з Переминшля і Вебера єпископа-суфрагана львівського. На тім торжестві будуть присутні ки. Намістник і гр. Маршалок краєвий та інші достойники духовні, цивільні і військові зі Львова, Переминшля і Кракова. Надіють ся приїзду около 150 священників. По обіді відбуде ся обід на 250 осіб. Вечером устроюють тамешні рускі народні товариства (Р. Бесіда, тов. Бурси ім. св. О. Николая, Перем. Боян, Філія Просвіти Інститут для дівчат, тов. Руских жєнщин і тов. ім. св. Кирила) в честь Преосв. єпископа в сали ратушевої привітну музикально-вокальну академію. Дохід призначено на Інститут для дівчат і на Бурсу.

В галицькій соймі підчас послідного засідання теперішньої сесії отримав маршалок краєвий граф Станіслав Бадені телеграму від цесаря, котру прочитав в повній палаті а після повстали зі своїх місць. Ся телеграма вислана по поводу ухвали галицького сойму, щоби арештувати Бавель на резиденцію для цесаря і звучить: Dringend. Der Kaiser und König an Landmarschall Grafen Badeni, Lemberg. Indem ich den Beschluss des galizischen Landtages betreffend das Krakauer Residenzschloss Wawel zur Kenntnis nehme, spreche ich dem Landtage für die durch diese Kundgebung neuerdings bewährte patriotische und dynastische Gesinnung Meinen Kaiserlichen Dank aus. Franz Joseph. Се єсть перший випадок, щоби цесар звертав ся особисто до якого маршалка соймового і висказував ему свою подяку для сойму. Звичайно йшли такі подяки через міністра внутрішніх справ, намісника краю, або політичного начальника того міста. Видко, що Польки добрі політики і знали як принодобати ся.

Услужний господар. Власителі гостиниці в однім пшеськім містечку висісни таке оголошене в своїй гостинній комнаті: „При бігати ках прошу не уживати шкільник від пива. За нечею лежать буки. З поважанем — господар". — Чесний господар і чесні гості!

Міжнародна жандармерія. Угорське міністерство оборони краєвої вислало писмо до всіх властей військових, повідомляючи о утворенню міжнародної крєтєнської жандармерії. До тої жандармерії може вступити 150 осіб з Австро-Угорщини. — Офіцери з Австро-Угорщини, що вступлять до жандармерії на Крєті одержать о один степен вишшу рангу, але мусять ся зобов'язати до 3-літньої служби. Місця їх в армії будуть зарезервовані аж до їх повороту з Крєти.

Лік на фебру, що винайшли в остатній часі німецькі лікарі, називає ся після Berliner

в его душі, Вітха знавци є телеологічною. Як з того видимо стремить телеологічна вітха остаточно до естетичної; єї цілею є успіх, а він будить в нас чувство естетичної вітхи.

Телеологічна вітха має на собі ціху неспосіб, змагання, бо она складає ся з потреби і надії. Але і естетична вітха не триває довго, бо кожний успіх є лише ступнем в дальшій стремліно. То-ж естетична вітха переходить незадовго в телеологічну.

Абстрактні і конкретні вітхи.

Не єуть то два віддільні роди вітх, але радше дві області одної і тої єзної естетичної вітхи. Правда надієсь того розділу повинна би бути: естетичні вітхи з конкретних виображень і абстрактних понять. Оба роди тих естетичних вітх єуть змішані з собою, але можна їх о тільки віддільти, о скільки їх відстань є для них конєчна. Любична, філософична система викликає у нас естетичну вітху навіть тогди, коли єї виголошене, або письменне опрацьоване не задовольняє нас.

Утіха з конкретних виображень є радісним чувством зі зложеної цілості, а часової і місцевої душі зміслових елементів. Утіха з абстрактних понять, або з розв'язки єсть радісним чув-

ством з розкладу зміслових елементів цілості і з порівняня конкретних виображень.

Взагалі не можемо говорити о зложеній цілості, абстрагуючи зовсім від складових частин, бо о се не мало би по просту зміслу; в чім не добачую частин, се не є для мене зложеною цілостю. Але все таки становить оно велику різницю, чи я приймаю в себе вражєне зі зложеної цілості яко такої, чи підношу з цілості поодинові складові частини, що можуть лежати відсебе дуже далеко що-до місця і часу і дучу їх з іншими частинами в акуст цілість. Коли оглядаю рожу зі становища любителя цвітів, тішу ся з вражєня рожі, як она виглядає яко цілість. Вираваді я розрізняю на ній фарбу, запах, форму, але они вражють мене безпосередно як цілість під виглядом місця і часу. Коли-ж оглядаю рожу зі становища ботаніка, тогди розкладаю єї складові частини; я виджу в тій рожі тільки зміслову зв'язь з іншими рожами і рослинами; виджу на ній те, що має смільного з іншими рослинами і те, що єї відріжляє від них; виджу єї розвій і єї стан в теперішній хвилі; єя рожа представляє для мене цілу систему понять, а єї частини лежать далеко від себе в часі і в місці. Як з того приміру видимо єсть естетична вітха з абстрактного більше спекулятивною, з

конкретного більше змісланою. Жерелом першої є між іншим наука, особливо науки стислі, жерелом другої штуки красні, особливо пластичні штуки. Утіха з тонів, образів, статуї, краєвидів є естетичною вітхою з конкретного. Також і література краєна має за ціль в прозі і поезії представити зложєні комбінації як зміслову цілість і в тім лежить єї головне вражєне. Поет не описував би пр. рожі після ботаніки, але старає би ся викликати у нас вражєне конкретної звуки всіх єї ціх в одну цілість. Але не все даєть ся висказати так конкретно. Часто вигадє краєна література в області абстрактів то складаючи їх в уста виступаючих осіб, то додаючи до конкретного приміру поясненя і доповненя для теоретичного освітленя ситуації. Та завжди повинно бути старанєм писателя надати цілості ціху конкретности.

В той спосіб творить краєна література перехід з конкретно до абстрактно краєного, стараючи ся конкретно обяснити абстрактним, а абстрактне представити конкретно.

(Конець буде.)

Klinische Wochenschrift, страшним іменем: „Діметилімідофенілдіметилпіразольон!“ Таке щось може видумати тільки вчений німець.

Дрібні вісті. Звичайні загальні збори „Зорі“, товариства руских ремісників у Львові (ул. Краківська ч. 17.) відбудуться в п'ятницю 19-го н. ст. лютого с. р. — Довголітнього бурмістра міста Бучача, жида Бернарда Штерна, ув'язнено на розпоряджене тамошнього суду за злочин надужиття урядової влади. Голосять, що пан бурмістр мав стояти в зв'язи з індивідуями, котрих чини суперечать параграфам закону карного. — Знов вискочив з шин поїзд на шляху Станіславів-Воронянка. В наслідок прірвання ланцюхів, що ними позв'язували були вагони, потрапили везені вагонами бальки на спиці коліс і вдарили їх з шин. На щасте обійшлося без катастрофи. — В віденській раді міській буде недовзі внесений проект заведення парні у школі, що вже зроблено в Прусах. Купівля в такій парні коштувала би 2 кр. а діти купались би класами. — Славний шахіст Штайніц збожеволів в наслідок програних партій шахів до Ласкера. Находить ся в закладі для божевільних в Москві. — Грецький учений Споронос довів, що бляшки, викопувані в Атонах а уважані за давні гроші, єуть білетами для вступу до театрів ще з часів Лікурґа коло 320 року перед Христом.

Складка. На *бурсу* Народного Дому зложили на уродинах у сьвященника Н. Н. отець Федорович з Ревної 1 зр. о. Евгений Семака з Вителівки 1 зр. о. Юрий Калинюк з Шипинців 1 зр. начальник з Дубівців Николай Руснак 50 кр. уч. Онуфрий Ілюк 50 кр. і Н. Н. 1 зр. Разом з попередніми за 1897 рік 60 зр. 66 кр. — На друкарню уч. Онуфрий Ілюк 50 кр. Разом з попередніми за 1897 рік 14 зр. 50 кр. Сердечне спасибі! — *Спиростоване.* В 21. числі *Буковини* було оголошено, що на *бурсу* Народного Дому зложили Николай Спинца (1 зр.) замість Николай Спинула і Теофіла Гіда (50 кр.) замість Теофіла Гідий — що отсим справляємо.

Телеграми „Буковини“.

З дня 17-го лютого 1897 року.

Атени. Після денешн з Крети заяв відділ грецького війська кріпость Аглію, 400 Турків, між ними 100 жовнярів взяли в полон.

Царгород. Нині постановили утворити два збройні відділи против Крети, що складають ся разом з 9 воєнних кораблів і 20 торпедових лодий. Після денешн з Каней виладував транспортний корабель „Інает“ турецької війська в Сіті.

Генуа. При вчорайших демонстрациях в користь Крети виступила поліція і старала ся розігнати демонстрантів. При тім прийшло до бійок. Вісім осіб арештували.

Льондон. Творять ся численні комітети в користь грецької акції на Креті.

Атени. Змобілізовано дві класи резерви моряків. Держави жадали, щоби Греція забрала своє військо з Крети; на то відповів грецький міністер справ заграничних Скулдес, що грецькі війська не виступлять агресивно, лише мають утихомирити острів і забезпечити мир Європи, о котрий Греція дуже йде. Німецький консуль одержав приказ, задля того, що грецьке військо вступило на Крету, з грецьким правительством більше не зносити ся. Тому що на Каней повівають хоругви шістьох держав, то грецьке військо не буде могло до него приступити.

СЕСТРА ЮЛІЯ.

Списала

Анна Сморозкієна.

(Дальше.)

Я собі нагадую, Ганусю, як ти було читала мені різні повістки з книжок і потому об'яснювала мені, як їх треба розуміти. Тогди нераз клала ти мені в голову, що то треба свій нарід любити і для него працювати. А я тогди лиш дивила ся на тебе і собі гадала, як то там в школах вас мудро учать, але теперя признаю ся і ти се сама добре міркувала, як я все то тупо розуміла. Хто той нарід, я не могла зрозуміти, хоч я хотіла так само его любити, як ти. Тепер я в законї знаю, що ти тогди мені роз'яснювала. Я знаю, що нарід то є ті діти наші по всіх селах, бідненькі, голі, босі неумиті, голодні і такі темненькі, бо їх мамі не вміють і не мають коли ними займатися. І той нарід то є ті хлопці і дівчата по селах, такі самі як діти темні і бідні, не знають нічого хіба свою роботу а в вечер збитки по вулицях та трохи молитви в неділю і сьвято. А ще той нарід, то є всі отті хорі по селах, що їх нема кому ратувати, бо всі хотять заплати, а в них нема грейцара на молоко для дитини. І всі ті люди наші по селах а й містах, то той нарід. Я тепер се розумію і знаю, що его треба любити, бо они всі люди Бога нашого, за котрих Ісус умер. І треба їм помагати, як кому Бог дасть талан, бо Ісус каже: я за них умер, то й ви один другого любіть!

Отож, Ганусю, то, що ти мені тогди повідала, я тепер то само тобі пригадаю. Як я на селі могла той нарід залюбити і ему помагати? Була би як кожда иньша дівчина знала свою хату і свою роботу, а як бим була жінкою, то зналабим свою дитину і родину. В законї, хоч я знаю, що й десятої часті не сповню того, що хотіла би, але все таки дрібочку дав мені Бог сьвітла на мою душу і дав мені серце горяче для себе, а з любови до Него я хоч трошечки можу тим серцем поділити ся з діточками в захоронї і з дівчатами при роботі в полі, а найбільше з тими моїми хорими, котрих я так люблю, що всі їх слабости рада би на себе перейняти. — За то я щаслива в законї і що день щирійше Ісусови дякую за его ласку. А тепер для тебе, Ганусю, знов то само пригадаю. Ти вчила ся довгі літа. То твій талан від Господа, та наука. Тепер пійдеш по школах чи на яке село чи може де до міста. Будеш учити діти — а то прецінь також є нарід. Ти їх більше научиш як я в захоронї. Щож, я їх поминаю що день, розчешу, догляну, щоби були для себе чемні, научу молитви, і от таке иньше. А ти будеш їх учити всего доброго. Видиш, Ганусю, наші сліди не однакові. — Як ти їх вивчиш, то они такі потому будуть, як виростуть. Будуть добрі господарі і жінки і так все село буде йти за тобою. А я хіба ту і там добре яке слово кину, щоби хору потішити, або яку дівчину притягнути до сповіді, до чесноти.

Для того, Ганусю, такі річі, за котрі пишеш, не можна робити скоро, хоч би

тобі подобало ся наше жите, як прийдеш і нам придивиш ся. Але треба довго гадати — а ще довше просити Господа, аби він дав нам свою волю сьвяту пізнати. А як Его волю сповнимо, то все буде добре. Кажуть нам в законї, той що повинить волю божу, коли гній з обори викидає, є милійший Богу і для сьвіта важійший від того, що на тронї сидить і гроші розкидає, але не по волі божій. Для мене воля божья иньша, а знов для тебе може иньша. —

Проси-ж, Ганусю, Бога, щоби я волю божу сповнила як найліпше, а я буду просити Его, щоби і ти Его волю сповнила, яку Він тобі судив. А прийдь чим скорше, щоби ми натішили ся, як давно колись, розмовою.

Ще одно. Божья воля то найліпша доля. А я для себе одної лиш прошу у Бога волі-долі, щобим для Ісуса моего не тільки багато витерпіла, але й умерла з любови для Него. Від коли вернула я зі Львова із шпиталика сьв. Софії, від тогди що дня молю ся до Бога о таку ласку. — Коли ти мене любиш, Ганусю, то моли ся о ню разом зі мною.

22.

Самолуки, 21-го серія.

Пишеш, моя Ганусю, що остатний мій лист здивував тебе, а навіть завстидав, бо то, чого ти сама, як кажеш, виразно не розуміла, то я тобі написала. Але ти мене, сестричко, більше завстидала, коли мене так хвалиш і виносиш, як би я не знати що робила для тих людей наших. Ні, Ганусю; я знаю, що я мало роблю і для того прошу Бога, щобим могла більше терпіти і вмерти. А то знов тобі не подобало ся, що я бажаю собі смерти. Знать, Ганусю, ти мене не порозуміла з тим остатним. Я смерти не хочу, щоби оттак умерти за проїнню або для того, щоби мені жите сприкрито ся. Деж там!! Мені жите в законї таке щасливе, як в раю, а хрестики, які Бог посилає, рахую собі за найліпші хвили життя, бо то доказ, що Ісус на мене не забуває. Але саме для того, що мене Ісус так дуже обдаровує своїми ласками, хотіла би я будь чим Ему віддячити ся. А чим-же? Коли нічого не маю, хіба дрібочку життя. Я для того рада би Ему і те жите віддати, яке маю, коли би Він тільки прийняв его. — Ти-ж кажеш, що було би мене шкода, якбим умерла. — Не знати, для кого би та шкода була? Хіба мої хорі шкодували би мене, бо они мене скрізь дуже люблять. Але як би я пішла до неба, то я би там не дармувала; я би аж звідтам добре опікувала ся тими бідненькими. І для мене була би користь і для них.

І для всіх; навіть для тебе, Ганусю, бо я би упросила Ісуса, щоби мені позволив нераз до тебе злетіти з неба, і натішити ся тобою і тебе загірті до побожності і до праці. От що! То так треба розуміти, моя сестричко — але я не гідна такої ласки. Я тільки чула і читала, що багато законників таку ласку дістали від Ісуса і для того щодня і собі її прошу. А то можна просити, казав нам отець сповідник ще в Кристинополі.

(Дальше буде.)

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекураційне, припоручене Вєч. Духовенству і всім вірним через Впреосв. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияті всіх трех галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожежі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрові“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Позьси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористийші умови і видає позьси і квити в руській мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, створене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третіх лиць вклади до опроцентовани по 5 процент, і гаранції цілковиті. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки власителям реальностей, відних від татарів, за порукою двох членів. З позичок відтїгає ся десята часть на удїл.

Зголошення о удїлені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не в застуджений, приймають ся.

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбрателів, гостей і публіку, що я перебрав істнуєчий доси під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів

— (заснований 1812 р.), —

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під мою власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіру, оказане так часто попередній фірмі, і прошу уклінно, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задовольнити шановних гостей добірними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.

Прошу о часті замовлення і виписує

з поважанєм

Стефан Гаїна.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richter's Apotheke in Prag.

Beim Einlauf dieser anerkannt vortzueglischen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vortzueglisch ist, siehe man stets nach der Marke: „Anker“.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отєї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рік, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Дарувочок для руських діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини.“

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

новинка находити ся

Народописна карта

українсько-русского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Хто хоче мати

добру і дешеву

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожадує. Ноні продаю дешевше як нєкогда, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виplat. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому.

З поважанєм

В. Давилевич,

машинист у бровара Штайнера в Чернівцях, при уз. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Приватна клініка хірургічна

(Приватна лічниця операційна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

смерит оператора п. к. хірург. клініки університетської Білрота-Гуссенбавера у Відні

находить ся

в Чернівцях, улиця Менгера ч. 25.

В справі приймання хорих і інших інформаций треба удавати ся до управителя приватної клініки Д-ра Квятковского в Чернівцях, улиця ратушова (дм Шмєгера.)

Пам'ятайте на Народний Дім

в Чернівцях!

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середньо-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и				Відходять	П о ї з д и					
	поспільні		особові			поспільні		особові			
до Чернівців					з Чернівців						
3 Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128		657	1028	530	347		941	1029	538	
3 Буварешту, Яс, Сучави, Глибоки	329		912	1000	523	1203		717	1048	616	
3 Новоселиць, Садагурі					1113	950				430	612

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. ране. — Середньо-європейський час різнять ся від львівського о 36 минут, а від чернівецького о 44 минут; коли на залізницях є 12 год., то на львівській годиннику є 12 год. 36 мин., а на чернівецькій 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
ДЛЯ
РУСКИХ РОДИН.

Виходить щодня
крім днів по-
неділях і святках.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тропівка ч. 2.

Передплата
10 зр.

Децо з угорської Руси.

Русини в Галичині і на Буковині мають тільки своїх власних клонотів і роботи, що не диво, коли мало інтересують ся угорськими і українськими Русинами. Всеж таки від часу до часу годить ся пригадати собі своїх братів і поговорити про них.

В календарі руско-американського „Союза“ наводимо інтересну статтю п. В. Гнатюка про угорських Русинів, з котрої вважаємо потрібним децо подати, бо певна річ, що та стаття на Буковині майже не знає. П. В. Гнатюк нині між ними:

Угорська Русь — се безперечно найкрасна частина великої Русі-України. Гори, скали, ліси, полонини, долини, потоки, ріки — все те у подорожного мінля ся так скоро, мов у фантастичнім калейдоскопі. Ідучи, мусить подорожний мимоволі пристанути від часу до часу, розглянутись і начудоватись красі природи, а ідучи залізницею, не годе відорвати ся від вікна. Невимовна краса гірської природи настрює его весело, він забуває все лихо на землі, а уносить ся думками геть-геть... в світлі ідеального спокою і щастя.

Та зараз інакшого чувства зазнає подорожний, коли задержить ся в першій лінійній селі і заговорить з яким мужиком. По найкоротшій розмові спадає полуда з очей, ідеальні думки полунуть, а мороз-перейде по тілі, а душу огортає сум. З висоти, з країни щастя, спадає він параз в країну гори.

І що-ж то викликає таку наглу переміну? Русинів угорських біда, біда і біда! Не знаю, чи є ще на світі нарід бідніший від угорських Русинів! Всіми опушений блукає в темноті самітно, наче сирота, а нема кому подати ему помічну руку, щоб вивести его „з неволі Фараонової, з дому роботи“, показати і ему промінь світла, волі і правди. Его — сказавши слова-

ми Т. Шевчену — „чужі люди цурають ся, в хату не пускають“, а „свої діти мов чужі“. Таки так! Чужі люди не впускають его до своїх хат: коли увидать здалека, що йде Русин, виходить на браму і звідують ся: чого бажає. Як принесе що, тоді бодай скажуть ему на прощане „дай Боже здоровля!“ — як же у руках нічого нема, хіба драгантива шапчина, що є Русини мие в долоні, не знаючи, як прийти до слова, тоді его без пардону проганяють, не донитуючись навіть, чого він бажав, що не міг через горло пропустити; добре, як ще своєї делікатної ручки не подежать на его огорілий карк, бо й се досить часто дучає ся, хоч XIX столітє незадовго вічить ся!... Свої-ж не дучи від чужих, нераз ще гірші; они хоч ніби „свої“, а такі-ж чужі бідакови, як і тамті; ему так з ними, як без них.

Та більше не хочу говорити о тім, чи є ще де країна бідніша, ніж угорська Русь „Господом забута“, — а волю розповісти де-що (звісно, не богато) нового з тої країни.

Зачну від емігранції.

Люди, що більше інтересують ся угорською Русією, певно читали і в угро-руській „Листку“ звістку, що в деяких селах, особливо земліньського комітату, можна видіти лиш самі баби, бо „газди“ їх розбрили по світу „блукаючи, дозі собі глядаючи“. Не хотіли, бачить ся, голодовою смертю гинути з своїми родинами, та пішли в світ — хліба заробити, діти пожити...

Трохи інакше дїє ся в тих комітатах, де я мав нагоду бути. В них — в мармарошкій і угочанській не чути ще про громадну емігранцію та ще до Бразилії. Виходили відси лиш поодинокі люди і то головню до північної Америки. Чи з третього комітату, де я був, з берегського, виходили до Бразилії, не міг я довідатись. Знаю лишень, що вибирали ся, дали гроші на „шифкарти“, та обдурили їх несовісні агенти. Знаю і те, що многі бідаки звідтам удавали ся до

Львова і вписували ся у львівських агентів, але що даліне стало ся, не знаю.

Коли я приїхав до Сваліни залізницею і вступив до корьми розпитатись: куди мені йти до Строїни, мужики в кормї почувши, що я говорю по руски, обступили мене зараз, казали Іцкови дати пива і почали мене припрошувати, щоб я з ними випив, „ми би їх позвідали да-що“. Коли я питав, про що хотять мене звідати, відповіли: „Ми хотіли би звати, як там в Бринзолії, бо они певно занеують до Бринзолії...“. Я відповів, що не занеую нікого (мужики довго не хотіли тому повірити) та й розповів їм, що знав про Бразилію і про північну Америку. Коли я сказав, що на таку далеку їзду треба грошей та що й там здало би ся трохи на початок, они відповіли: „Та де нам їхати? Як би ми мали гроші, то нам і тут було би добре...“. Подібних інформацій у ділив я ще в Строїні (до Строїни приходили до мене люди також з Неїпінна), в Дусині і в Росоні. Коли я в Росоні сказав, що на дорогу до Бразилії треба хоч 80 зр., (як би перевіз був безплатний), то відповіли мені: „В нас не є газди, що коштував би 80 зр.“! До слів тих, думаю, не треба пояснення. Допустім, що в них є трохи пересади, все-ж і богато правди. Найліпше свідчили о тім будинки газдівські і самі газди з западаними лицами та лихою одежею... Справді, глядячи на них, годі було вірити, щоб котрий „коштував“ більше як 80 зр. А хто серед такої біді годе вижити з женою і дітьми, і то ще в такім селі, де зарібку або зовсім нема, або знайти трудно?

Стілько про біду угорських Русинів, а про мадаризацію їх подає п. Гнатюк такі свої замітки:

Мадаризація між угорськими Русинами винить ся з гори, від консисторії. Найліпшим свідком сего є слова теперішнього єпископа мункачівського Юлія Фирцака, котрий при своїй інсталяції сказав між иньшим до своїх підчинених: „Надію ся, що в короткім часі тих 500.000

7)

Людське щастє і суспільне житє.

Після професора д-ра Р. Шуберт-Солдєрна.

(Конець).

Сила чувства.

Сила втіхи залежить від владі чоловіка і від потреби. Звісна річ, що однакові і однаково сильні подразнення викликають у різних людей чувства нерівної сили. Се є наслідком в часті владі самої, в часті виховання, а в часті різнородного впливу житя.

О скілько ріжнять ся люди вже з уродження один від другого, називаємо се вдачею чоловіка. Але від чого зависять ті ріжницї, не каже нам се слово. Знаємо вправді, що удача чоловіка стоїть в звязі з наслідженням — але і справа наслідження є для нас загадкою. Однак певною річю є, що чоловік приносить уже з собою на сей світ деякі чувства більше розвинені, як другі.

Що ріжницї такі суть між дітьми, доказує виховане молодого покоління. Хотай би і як однаково провадити виховане дітий, то все таки кожде піде відмінною дорогою розвою. У деяких прийме ся оно, у деяких трайтить на непоборимий опір. Натури дітий ставлять границі впливу виховання. Але ті границі суть уявурі і податливі. Натури зі слабім чувством можна розбудити ужитєм сильніших подразнень чувства; натури з надто сильним чувством можна злагодити усуненєм від них сильних подразнень чувства.

В житю ми видимо часто, що між людьми вирабляють ся дуже відмінні характери, хоть може ані вдачі їх не так дуже ріжнили ся, ані вихованє не було відмінне. Але треба застанувити ся над тим, що часом дуже мала ріжниця вдачі становить велику ріжницю в обходженю і в дальшій судбї. Тож відмінї-стають з діями звичайно чим раз більші.

Темпераменти.

Загально приято, що після вражливости і сили чувства розрізняємо чотири темпераменти: флегматиків, сангвіників, холериків і меланхоликів. Однак можна сказати, що нема ніде чистих типів, але стрічають ся тільки мішані натури, так що флегматик є в деяких родах чувств холериком, а меланхолик сангвіником і протиню. Залежить се від того, яку хто має натуру, і чи має живу память. О скілько і чому впливає натура на вражливість чоловіка, ми сказали в попереднім уступі. Тепер зазначимо тільки, що память може бути або жива і тревала, або слаба і тревала, або жива і проминаюча, або слаба і проминаюча. Хтось може живо відчувати і довго пам'ятати чувство (утіху чи невдоволенє) або слабо відчувати а довго пам'ятати і т. д.

А коли ще додучимо до тих комбінацій найрізномірніший відмінї натур людських чи характерів, то дістанемо нескінчений рад комбінацій — і властиво між людьми є не чотири, але нескінчено багато темпераментів.

Ріжносторонність чувства.

Супротив сили чувства стоїть его ріжносторонність; звичайно они виключають себе в

найвишній стадії. Здає ся, мов би чоловік мав засіб чувства, в котрім о скілько сильніше чувство, тим мусить стати одностороннішим і на відвороті. Але ся рівновага не даєть ся везди запримити, бо суть уявосообленя, що попри силу чутя можуть розширити его на величезний простор. Те чутє, чи оно є утіхою, чи невдоволенєм, викликає у нас заінтересованє до предмету а се є підставою пам'яті. Лише те запам'ятую собі, що заняло мою увагу, а що перейшло на мені без вражіння, се не держить ся моєї пам'яті. Отже з ріжносторонністю чувства звязана наша духова сила, наш розум і наше знанє. Втіха чи невдоволенє викликає у нас інтерес до предмету, а через те нашу увагу, а через те знов нашу пам'ять, а через те всі наші науки. Відомости чоловіка обнимають ті предмети, що ему справляють утіху або невдоволенє. Его чувства означають те, що він знає, але також те, що він може. Коли чийсь утіхи і невдоволеня мішають ся без порядку, то і его знанє і его діланє буде хитким: коли чийсь чувства односторонні, то і знанє і діланє буде односторонне; коли чувства всесторонні, то і розум всесторонній, а коли они сильні і тревалі, то дух досягне висоту „генія“.

Щастє з чувства.

Сила і ріжносторонність чувства творить характер чоловіка; о скілько они впливають на его щастє? Вже старинні грецькі-філософи узнали щастєм чоловіка задержанє середній межі крайностями. Жадна людина приймає не є лиха сама про себе, коли не виходить поза потрібну

греко-католиків стане як найщиршими Мадярами!⁴ Зовсім природно, що священники тамешні стали від тоді йти на-випередки, аби лишень показати, що вони є справдішними Мадярами. На Угорщині єсть фонд, що служить на цілі мадяризації. Отже рускі священники зовсім не уважають за ганьбу для себе — говорити в церкві проповіді по мадарски (до самих Русинів!), а опісля оголосити її в часописах мадарських публічно і жадати за „свої труди“ 10 або 15 зр. з фонду мадяризаційного! Розуміє ся — їм не відмовляють, але де-ж тут гідність священника? де сором? Про такі хабарники від уряду можна довідати ся майже з кожної часописи мадарської, бо їх оголошують публічно.

Мадяризація між священниками доходить до того, що попадає встидають ся говорити по руски до сурдатовців (сего я досвідив в кількох місцях) а коли вживають рускої мови, то лиш до „хлопів“. Так само й діти священничі: вони вміють говорити по руски, бо так говорять зі службою, але коли я в кількох місцях пробував говорити з ними по руски, відповіли мені по мадарски, що вони до „бачі“ (так з мадарська титулюють діти всіх чужих а навіть і таких, що належать до їх родини) не хотять інакше говорити, як по мадарски... Замолоду дерево нагинають! А як все на угорській Русі „заяцем підпште“, відомо хоть би з того, що тамешні Русини боять ся поїхати до Галичини, боять ся книжку яку собі від нас спровадити або часопис, щоби лишень кому не наразити ся.

При такім стані річй треба нам радувати ся всяким і найменшим об'явом в угорських Русинів самостійності думки і волі, без огляду на напрям. Об'яви такі є: хоч, правда, малі, але є. Щоби їх зміцнити, щоби конечно додати духа Русинам угорським, треба нам, галицким Русинам: 1) устроювати на Угорщину прогульки, як для науки так і для забави; — 2) устроювати концерти, де лиш дадуть ся; — 3) навязувати найщирші зв'язки з тамешніми людьми; — 4) що найбільше: галицкі Русини, коли їм ходять о те, щоби Русини угорські не змадричили ся зовсім, найзаяжать бурсу для Русинів угорських, що хотіли би ходити у нас до гімназій чи на університет, або бодай дати безплатне поміщення для якогось числа учеників в існуючих бурсах наших. Через те дала-би виховатись молода генерація правдивих Русинів, а не Мадярів або ще гірших мадяронів. Ті, вернувши по часі до краю, отворили би темним братам очі. Через те многим батькам розв'язали би ся зв'язані дотепер дітьми руки і вони взяли би ся за народну роботу. Через те дало би удержати загублену вже частину народності нашої при житті і учинити ще хосенною частиною складовою Русів. Що охочі до науки в наших школах знайдуть ся, а певний. Та не лиш хлопців, але й дівчат з угорської Русі годилося би уміщувати в наших шко-

лах, бо становиско Русинки в родині на Угорщині дуже є важне. Все те очевидно, вимагало би пожертвований з нашої сторони, але що оно не було би надаремне, то річ певна.

В доповненню до сих заміток В. Гнатюка можемо подати ще деякі дати про угорську Русь на підставі листу одного угорського гр. кат. священника-Русина, котрий є також мадарським літератором. Він пише між иньшим:

„Правду кажете, що Карпати розділили нас Русинів більше, як океани, але нас злучили певно любов до свого народу. З сеї любові і ми стараємо ся підняти угорсько-русний нарід.

Ту в мадарським краю дуже прославлена наша народність, бо з неї вибирали ся все найліпші мадарські воєнки. Ми все держали з Мадярами і будемо держати: за те тепер самі Мадяри починають старати ся о наш люд. У війнах Бочкаи, Ракочого, Петева, Бетлена і Кошута все вірно брали ми участь у війнах. Правда, що ми проте дуже скромні, хоч маємо і заслуги для вітчизни і хоч нас не мало. Офіційно числять нас на 400.000, але нас далеко більше. Під мукачевським єпископом є 459.000 Русинів, під прямишівським 188.000, під крижевацьким (в столиці Бач-Бодрош) 50.000, а під єпископом Вародемським около 45.000, отже всіх разом 700.000 Русинів.

І ми на Угорщині не які-небудь недавні зайди, а автохтони споконвіка. Частина Русинів прийшла ту 1360 року під князем Теодором Коритовичем з Литви; було їх около 60.000, як історія пише. Але багато Русинів прийшло ту ще з Арпадом 886 року від Києва. Ми давні угорські обивателі. За Коритовича, котрий від мадарського цесаря Людвика I. дістав землю залишену Волохами (они з того часу живуть на Буковині і в Молдаві), оснував ся славний монастир мукачевський. Жінка Коритовича оснувала жіночий монастир на горі Вереш коло Мукачева. Шкода, що сей славний князь погіб бездітно в війні против Польків року 1375... І шкода, що так мало угорських Русинів пам'ятає на се, що їм яко давнім автохтонам належить ся також повне право життя.

Але і ми маємо свою інтелігенцію, що серед хорветійських об'єктів могла би дуже допомогти народови. Маємо Русинів і в Будапешті. Тепер там будуть будувати руску церкву, коли не подарують нам уже готової церкви в Пешті в ділянці Ертебешварош. О сю церкву просять тепер Русини місто Будапешт. Але духового руху у нас ще дуже мало. Виходить у нас одна російська мала газета „Листок“ редактована священником з Великого Раківця (Nagy Rákóczi) столиці Угоча, Євгенієм Фенциком, але єї в нас мало хто читає, бо не писана по нашому. Недавно розбудили у нас руске літературне товариство сьв. Василія Великого в Унгварі і ріш-

ли видавати книжки для образования нашої народности. Сего року видадо се товариство календар. (Се одинокє руске церковно-народне товариство на Угорській Русі опало довгим сном, аж тепер старанем кількох ширших людей замірило свою машину пустити в рух. Видлові того товариства удали ся до єпископів в Унгварі і в Пряшєві о протекцію, але они не хотіли і чути про якесь руске товариство. Телеграфічно віднесли ся видлові до крижевацького єпископа Ю. Дрогобецького і той єпископ з найбільшою охотою і вдячністю принав протекторат над товариством. — Редакція.) Маємо і кількох своїх письменників, як Александер Митрак, Євгеній Сабов, Калман Жаткович, Павлович, Силвай (поет) і н. — щода тільки, що ті пишуть не по народному.

Як відносять ся Мадяри до угорських Русинів, можете потроха зміркувати з того: Я брав участь в тисячлітнім торжестві нашої дорогої вітчизни і на бенкеті в Мукачеві відчитав я свій стих (по мадарски), в котрім прославив нашу (малоруску) народність на Угорщині. Міністер справедливости Ерденій і всі після незвичайно радісно слухали сего величання Русинів а Франц Кошут прислав мені ще й письменну подяку. А в тім стиху ще й розбив гадки наших ворогів. Бо і ми маємо доста ворогів, передовсім таки між собою. Наш нарід темний і бідний, а інтелігенція, руска з роду, соромить ся того свого народу. Інші вороги наші — то римо-католики в більшій часті, далі калзьїни, котрі проживають нас москалями, а матеріально зруйнували нас жиди, що емігрували до нас з Росії. Через недбалість інтелігенції ми вже маємо тепер міста, де вже забули нашу мову, ай бо і там ще Русинами називають ся. Хотять завести в сих містах мадарську літургію, але римський пресвіт — як звично — спротивив ся тому.

Ми залишили ся, але піднимаємо ся і даєть Бог, що не пропадемо. Ай бо тиснуть нас — слава Богу що ще живемо!

НОВИНИ.

Чернівці, дня 18-го лютого 1897.

Вибори. Передвиборче зібране в сали ратушевій поставило вчера бурмістра Кохановського кандидатом до ради державної з міста Чернівців.

25-літній ювілей маршалювання в надвірнянським повіті обходив посол о. Корнелій Майдичевський. Рада повітова ухвалила з тої нагоди установити одну стипендію его імені для ученика рішничої школи а представителі властий в повіті зложили ювілятові свої желання.

середину. Всі людські чесноти лежать в відновізній мірі прикмет. Хоробрість є серединою між шалелостю а трусливістю, опадність лежить між марнотратністю а скупоністю і т. д. Але не для всіх є ся середина однакова: колиб король хотів бути таким скромним, як зарібник, то се не булоб чесною, але трусливістю або сьмплиним упором; колиб міліонер хотів тільки виділяти, що чесний селянин, то був би обридливим скупарем. Таке саме відношенє є і при наших особистих чи тілесних чи душевних прикметах. Один може більше зїсти і винити як другий, не переступаючи середини, а другий знов може дивити більший тагар від иньшого, не передвигуючи ся. Дятого повинен кождий вишукати для себе справедливу середину, щоби ані не перецінював своїх сил, ані їх не мало-важив. Вихованє може в тім вигляді дати тільки добрий напрям а шукати за тою серединою треба вже самому через досвід. Та для того і попадаємо дуже часто в крайности, то надто високо цїнимо себе, то надто низько, переходимо від зарозумілости до знеохоти, від марнотратности до скупости.

Досконалість.

Коліб було можливо найти повну, особисту, середню міру у всім, то була би відчинена дорога до досконалости бодай в моральнім напрямі. Але такий стан досконалости мусів би виключити за-

стій в розвою, мертву рівновагу. Надмірність є потрібна від часу до часу, щоби розбудити моральну силу, бо через вправу і змаганє она криїнає і розвиває ся. Та знов нема причини обавляти ся такого сповоку, бо не можливо найти для себе повну рівновагу, чи моральну досконалість. Егоїзм і глумота завжди витрутає на тільки сьвітє з рівноваги, що змусять его до необхідного руху і змаганя. Моральна борба є konieczна до утриманя моральної сили.

Та все таки мусимо змагати до досконалости, коли хочемо досягнути можливе для нас щастє. Бо в крайній потребі і задоволенні мотить ся всяка надмірність і веде до отупіння, знеохоти і рівнодушности; кожда недостатчність веде до змарювання, духової недолужности і тілесної слабосильности.

Застаючись і власть над собою.

Як з одної сторони треба уникати за сильного і за частого або за слабого і за рідкого заспокоювання потреб, так з другої сторони треба вистерігати ся заспокоювати за багато наших потреб зараз, то доходимо до такої самої знеохоти і рівнодушности. Хто уживав найріжнорідніших річй, хотай би і в міру, привичкає ся так до безпастанної зміни, що значе ся все і всімш нудити. Він займає ся хіба найцікавішими річями, як той нумізматик, що вже

має всі монети в своїм зборі, та шукає лишє за рідкими і незнайомими — а таких рідкостей тяжко подібати і не багато їх є.

Такий чоловік кидася від одного уживаня до другого і нігде не наситить ся, нігде не найде для себе щирої втіхи.

З того виходить слушність грецької заповіді, щоби чоловік був паном своїх потреб, а не їх слугою. А до того треба, обмежати свої потреби так що до числа, як і що до міри.

Однак і ограниченє може піти за далеко особливо що до конечних потреб чи духа, чи тіла. Коли такі потреби задовольняємо за мало або за рідко, то наші сили зменшають ся, упадають а остаточність того єсть слабкість і смерть. Для щастя рівнодушнє, чи хто має багато потреб, чи мало, чи его вражливність більше розвинена чи менше, чи він висше стоїть духом, чи низше, коли лишє втіх переважає его недовольненє. Але розумний чоловік і цілої людськости їде до того, що він чує чим раз більше потреб, отже і мусить застановляти ся, чи має їх задовольняти в цілости, і о скільки, чи має обмежити і о скільки. Тож до щастя конче потрібне застановленє і власть над самим собою, щоби радити своїми потребами а не дати їм радити собою.*

* Додаткі уступки з праці Шуберг-Сальдурна подано нижче. — Ред.

Рух на шляху Гадіфальва-Радівці отворений від вчора так для товарових, як і особових поїздів.

З міського театру. В п'ятницю на дохід жидівсько жіночого товариства дають „Мамзель Птупш“, в суботу на бенефіс оперового співака Йосифа Свободи „Веселі жінки з Віндзору“, комічну оперу Ніколя після комедії Шекспіра.

Каснер міста Кракова Олександра Класовський здефравдував, як доносять тамашні газети, 42500 зр. о скільки дало ся обчислити при скорім, тимчасовім обрахунку. Класовського увязнили, найшовши его в однім з підозрілих, жидівських домів.

Задля заметий задержали весь рух поїздів на шляху Гайбока-Бергомет-Межиброди від вчора на два дні.

Складки. На *Народний Дім* зложили далі: о. Ник. Гелюх з Раранча 1 зр. надуч. Іля Прокопович і н-на О. П. з Мамайців по 50 кр., Ів. Григорійчук учит. з Малайнів 1 зр., із складки в домі п. Чаховських в Устю-Путілові 4 зр. 85 кр. (на се зложили ся п. Ванда Чаховська 50 кр., Євгенія Томорук 50 кр., Севаст. Балонієвскі 50 кр., Андриєвич 50 кр., С. Б. 10 кр., Лукул 25 кр., Альбота 50 кр., Дмитро Томорук 1 зр., Василь Чаховський 1 зр.), учит. з Яблоний Йосиф Стремковський 1 зр., третина т. зв. 2 зр. і 12 кр. із складки, в котрій взяли участь Ант. Ольшевський, Гавр. Качмаровський, адв. Перль, о. Коморошан із Стебнів по 1 зр. а дрібноі складки у пані Юлії Лучаковської, жени ц. к. начальника суду повіт. в Путилові 2 зр. 36 кр. — разом доси 112 зр. 62 кр. На *друкарню* зложили: учит. з Раранча п. Деніс Русак і п. Ос. Панчак по 50 кр., і третина із наведеної вище складки 2 зр. 12 кр. — разом доси 17 зр. 62 кр. На *бурсу* Народного Дому третину з вище наведеної складки 2 зр. 12 кр. разом за 1897 рік 62 зр. 78 кр.

Телеграми „Буковини“.

З дня 18-го лютого 1897 року.

Відень. Своїм долішно-австрійський замкнули з окликом в честь імператора.

Царгород. Туреччина змінила війська на грецькій границі.

Атени. Дві резервові класи морської служби позликані. На представлене держав і жадани, щоби грецьке військо уступило з Крети, відповів міністер заграничних діл Сковісс, що посилка війська на Крету не має агресивного характеру, а задачею єсть усмирити бунт на Креті, бо Греція залежить найбільше на європейсьім мирі. Німецький посол отримав поручення задля того, що Греція вислала війська на Крету, зірвати всякі зв'язки з грецьким правительством. Тому, що над Канею повіває шість хоругв європейських великих держав, не відважить ся грецька флотилія на жаден неприязельський брех супротив міста.

Рим. Агенція Стефана доносить з Каней: Говорять про великі різні в Ситії, куди відплив італійський воєнний корабель „Доріа“ і про чотири батальони і дві батерії грецького війська, що мали вступити на острів у західній частині. Ходять чутки про неспокої в Кісамо. Околиця Гадіфальва спокійна.

Атени. Полковник Васос відступив від нападу на Канею, відколи держави поставили мішану залогу і розложив табор під Гонею. Мешканці округи Ретименського оголосили унію з Грецією. Скузес освідчив представителям Франції, Росії, Італії, що не може приобіцати віддання грецької флотилії.

СЕСТРА ЮЛІЯ.

Списала

Анна Сморозівна.

(Далше.)

І ддятого, що я тої смерті не бою ся, я така відважна при хорих, що ти аж би сьміяла ся сама, як би мене побачила. Часом иньша сестра, бачу, мало не зімліє, коли треба ходити коло ран таких, що аж сум бере. А мені то йде як забавка. Часом сестра, що зі мною ходить до хорих, ганить мене, каже: Сестро Юліє, не пхай ся так відважно до хорих, як хто хорує на зарадливую хворобу, тиф, дифтерію, бо сама заразиш ся. А я сьмію ся собі, кажу: біда біди не вчепить ся, а як би вчепила ся і перемогла мене, то менше буде о одну біду на сьвітї. Впрочім я уважаю на себе, бо так нам приписує правило. Як би не то, що таке є правило, я би може давно іначе собі поступила.

До мамі написала я, що коли конче ідуть за муж, то я їм відступаю свою частку з ґрунту, тільки мають з неї що року для бідних давати милостиню по риньському на місяць, а як будуть умирати, а дїтий не будуть мали, то всю частку нехай запишуть на захоронку в селї.

Ти цікава ще, які то терпіння мала я в попередній захоронці але нині, не маю часу і охоти їх описувати. Може в другім листі, коли до того часу не приїдеш, довідаєш ся сама. — Ми тепер маємо иньші клопоти, нема чим податків заплатити, в захоронці нема за що підлоги вставити, і в спіжарці пусто. Але Господь нас не лишить. —

23.

Самолуки, 23-го вересня.

Так, Ганусю, годі тобі приїхати до нас. А я тішила ся надією, що побачимо ся. Але воля Божа, як не тепер, то може колись. А на мої хрести з давньої захоронки таки не забулась, видно, що й ти до терпіння маєш серце. Та я вже й потрохи призабула на те, що минуло. Хиба коротенько згадаю, щобись більше пізнала, як сьвітови не можна вірити. Таку науку бодай я собі витягнула з тих досвідів. А другу ще таку, що відко діло Ісус мій ще не пересиданий за мої давні пустоти і ддятого з сего боку найбільше мене досьвідчив. Таке вже в Кристинінополї впало було на мене. Там якийсь син одного мельника з Сільця чи з Вільки наважив ся був на мене. Не сам, але наслав на мене сестру свою і ще якусь там кривну. Так раз і другий — аж на конець я вже бояла ся йти через то село. А они зачали і до захоронки заглядати. Муєїла я просити сестру наставницю, щоби мене де дала до иньшої захоронки.

Знов же у Львові друга така сама напасть мене здїбала. Там привели були до шпиталю якогось челядника столярського. Зломив собі був руку при роботі, а мене призначили его доглядати. Я ему перебиваю руку, а він мене намовляє щобим виступила з закону, а він оженить ся зі мною. Не відразу так, але помалу-помалу, а за тиждень дійшло аж до того.

Я ему раз кажу, що гріх таке говорити й гадати, другий раз, а дальше кажу сестрі старшій, що не пйду до того хорого, бо він таке мені говорить. Сестра наставниця тільки его й тримала в шпиталю. Муєїв того самого дня опустити шпиталик.

Але аж в передостатній захоронці доїхали мені кінця напасти з того боку. Мене саму не були би они так засмутили, бо мені не першина була за них терпіти, але мої сестри стілько через них натерпіли ся!

Там до нашої захоронки приходили вечером люди з села і разом з нами сьпівали молебєн до Преч. Дїви. А з людьми приходив також щодня учитель якийсь, ще видно молодий, зі школи. Я з ним вїколи й слова більше не говорила, тільки раз в капличці нашій просив він мене о книжочку з молебєнем, а я кажу до него: „Мені самій не вільно давати нічого, але я попрошу сестру старшу, коли дозволить, то завтра вам дам.“ — Тільки всеї було моєї бесїди з ним. А він прислав на другий день хлопця зі школи з листом до мене. Я лист дала сестрі наставниці, бо нам не вільно без єї відома листів ані читати ані писати. Що в тім листі було, я не знаю, бо сестра старша не дала мені его, тільки передала через хлопця книжку. Але за два дні знов приходить хлопець з листом, потому знов і знов — так то було шість разів а тягнуло ся дві недїї. Я кождий лист передала наставниці і жадного не читала, ані сестра старша не казала мені, що они мають значити. На кінці вже мені було за багато тих листів, питаю сестри наставниці, що він раз враз має до мене писати? А сестра наставниця й каже: „Напасть на тебе і на наш дїм. Я сама не хотїла тому учителеви писати, щоби таких листів не прислав до нас хлопцем, але кождий лист передала отцеві парохови і просила, аби перестеріг учителя, що з тих листів его може вийти для него біда а для нас ганьба. Видно, що парох листи тримає а нічого не робить. Мушу ще раз написати остатню просьбу до него, а нї, то сама напишу учителеви таке, що ему відхоє ся напасти вати тебе.“

З полудня прибіг отець парох і давав мене ганити, на чім сьвіт стоїть, що я не варта бути служебницею, що ціле село на мене і на всіх нас запро мене болотом буде кидати і таке иньше.

Я розплакала ся, бо до нічого злого не почувала ся. Сестра старша вставила ся за мною, що я цілком невинна — і питає ся пароха, чому не перестеріг учителя, коли она его о то просила аж шість разів, а нині сьмий раз. — Отець парох не дав собі нічого говорити — тільки одно каже, що я всему винна, що мене треба вигнати — а листи учителя він вишле до інспектора. Мені також кров вдарила до голови: Скоро я винна, кажу то на то єуть мої наставники, що мене укарають як сїд, а більше нікому не годить ся без суду мене судити. „Вас уже ціле село судить“, каже отець парох. „А ще будуть судити і иньші.“ — „А хтож таке розповів по селї?“ — питає ся сестра старша. „Нї я, нї певно учитель сего не розтрубив.“ —

(Далше буде.)

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним через Виреосв. Митр. і Преосв. Еп. Ординарнати всіх трьох галицьких Епархій, обезпечає будинки, екот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними продають „Дністрови“ можливі обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Позьєи „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористивіші умови і видає позьєи і квіти в руській мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, створене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третіх лиць вкладаки до опрорентовани по 5 процент. Гваранція цілковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки власителям реальностей, вілних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошенє о удїленє агенції в місцевостях, до „Дністера“ не є заступленою, приймають ся.

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбрателїв, гостей і публіку, що я перебрав істнующий доси під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів

→ (заснований 1812 р.), ←

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під мою власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіре, оказане так часто попередній фірмі, і прошу уклінно, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задоволити шановних гостей добірними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.

Проню о часті замовленя і пишусь

з поважанєм

Стефан Гаїна.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richtigers Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, siehe man stets nach der Marke: „Anker“.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отсі свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роки, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сужня історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок. 32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руських діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кождо поодинокє книжочку.

Замовленя приймає й редакція „Буковини.“

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-русского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Хто хоче мати добру і дешеву

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не покажує. Нові продаю дешевше як всьди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 ар. і до за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обедужу Вас по братньому.

З поважанєм

В. Данилевич.

машинист у бровара Штайнера в Чернівцях, при ул. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Приватна клініка хірургічна

(Приватна лічниця операційна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

смерит оператора п. к. хірург. клініки університетської Білгород-Гусєвбавера у Відні

знаходять ся

в Чернівцях, улицы Менгера ч. 25.

В справі приймає хорих і інших інформацій треба удавати ся до управителя приватної клініки д-ра Квятковского в Чернівцях, улицы ратушева (дн Бішофсера.)

Пам'ятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поснішні	особові	мішані		поснішні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	11 ²⁸	6 ⁵⁷	10 ²⁸ 5 ⁵⁰	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	3 ⁴⁷	9 ⁴¹	10 ²⁹ 5 ³⁸
З Бухарешту, Яс, Сучави, Галбени	3 ²⁹	9 ¹²	10 ⁰⁰ 5 ²³	До Галбени, Сучави, Яс, Бухарешту	12 ⁰³	7 ¹⁷	10 ⁴⁸ 6 ¹⁶
З Новоселиць, Садагури			11 ¹³ 9 ⁵⁰	До Садагури, Новоселиць			4 ³⁰ 6 ⁰

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-європейські час різняться ся від львівського о 36 мінут, а від черновецького о 44 мінут; коли на залізницях є 12 год., то на львівській годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецькій 12 год. 44 мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

За редакцію відповідає **Осип Маковей**.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по
недільях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровица ч. 2.

Передплата
10 зр.

Про школи і учителів.

(Пополуднєве засідане буковинського сойму з дня 23-го с. м.)

По відчитанню поданого нами в числі 35-ім справоздання п. Помпе забрав голос пос. Прункул в справі шкільництва сучавського округу. Після справоздання в краю 108 волосских шкіл, між ними ледво 7 чотирокласових, а п'ять і шістькласових нема зовсім. Є вправді сім 4-класових, дві 5-кл. і дві 6-класові народні школи, але ті суть мішані, волоско-німецькі, і то так, що волосского вчать тільки в двох найнижчих класах. Волоске населення числило після обчислення з 1890 року 210.000 душ, а має тільки 7 чотирокласових шкіл! А що обчислене народу з року 1890 було тенденційне, доказує приміром се, що після него нема ані одного вірменина, вірм.-ор. віроісповідання, хотай на Буковині є ціла вірм.-ор. парохія і громада і школа. Вертаючи наново до шкільних справ, вказує бесідник, що в сучавській повіті є тільки одна 4-класова школа в Петрівцях, але і тото хотять замінити на мішану волоско-руську школу, хотай ціла громада противна тому.

А як стоїть річ в Сучаві, де є гр. ор. висша гімназія і волоскі паралельки? В Сучаві є чотирокласова волоско-німецька школа, що вже обходила 100-літній ювілей свого існування. В році 1895/96 переміняли і тото школу на чисто німецьку, де волоска мова має значіне лише научного предм-ту. Не взяли під розвагу, що Сучава має 2800 волосских мешканців і що є повітовим містом волоского округу.

Зі всіх округів сучавський найбільше занущений на полі шкільництва. Після справоздання було на Буковині вже тільки 29 громад, де не було школи а з них припадає майже половина, бо 14 громад, на сучавський округ. А щоби тому зарадити треба би не будувати палат на школи, але зовсім прості будинки а як найбільше, щоби

помістили школярів. Оттак вибудувала приміром громада с.в. Гай школу-палату за 6000 зр., але против неї стоїть корчма, котру разом з 30 пращинами поля винаймає за 40 зр. річно жидами—гр. ор. релігійний фонд. Таке сусідство не підносить значіне школи а можна би его оминути, бо ті гроші дав би кождий мужик — як би его допустили.

Але і після числа клас сучавський округ найбільшійший по середнім, бо має тільки 55 клас. Під покровом високого правительства замінили гр. ор. висшу гімназію, котру заснував і утримує гр. ор. релігійний фонд для православного населення в чисто німецьку школу, а паралельки ледво вибороли собі Волохи. Та і тим паралелькам хотять тежер підрізати корінь через те, що не допускають в Сучаві дітей до науки в народній школі на волоскій мові. Тому ставить бесідник внесенє, щоби сойм вівзав правительство засновати в Сучаві школу з викладовою волоскою мовою.

Пос. Вольчинський виявив свій жал до правительства, що так мало опікує ся волоским шкільництвом. Старав ся доказати, що Волохи в прирівнянню до Русинів уносліджені на всіх точках і що правительство протегує Русинів з кривдою для Волохів. Заклади его полягали або на помилках друкарських у справозданню, або на незрозумінню предложеного справоздання, або на фальшивих інформаціях та на інсинуаціях. Він вказав на те, що в справозданню з року 1894 є зазначено 19 шкіл з німецьким викладовим язиком, тежер в тій самій рубриці є 36. Германізація йде великим кроком. А причиною того є та кож і те, що краєвий інспектор не вмє жадної краєвої мови і не може наглядати шкіл. Той германізаційний вплив видно і в учительській семінарії: 12 дівчат волоского інтернату не приймали до семінарії дятото, що не вміли по німецьки. Молодців і дівчат, що виїхали з волоскої або рускої народної школи, нагинають в семінарії до німецької, щоби знов потому післати їх учити по волоски або по руски. Се чисте перекручу-

ване голови! Русини мають бодай двох професорів до рускої мови при семінарії а Волохи там один однієнякий. Таке саме і з інспекціями: чому інсп. Попович інспекціонує школи більше від Ісєнескула? (Тут зараз звернули увагу бесідника, що се помилка в виказі і що она поправлена зараз на долий.) Але, поправив ся бесідник, все таки дивно, звідки інсп. Ісєнескул набере часу інспекціонувати, коли має тільки других занять. Для того Волохи жадають, щоби мали такого особного інспектора, як Русини в особі Поповича. Тут дозволив собі бесідник напасті на особу п. Поповича в неоправданій і грубий спосіб. В той спосіб провадив бесідник дальше свою філібіку, не щадячи при тім інсп. краєвого Тумліржа, і краєве правительство, а найважнійший закид зробив з розпорядження властий шкільних, після котрого учитель, а не родичі має устанавити рідну мову дитини. Се мало висликати велике обуренє межи цілим населенєм краю.

Президент краєвий гр. Гоєє відповів пос. Прункулєви, що справа сучавської школи ще не порішена в найвисшій інстанції, та що сучавський округ під взглядом шкільництва не стоїть найгірше, але є аж нитим з черги, отже злишим як кіцманський і черновецький. Звертаючи ся до бесіди пос. Вольчинського збивав бесідник по черзі его закиди, а на доказ, що краєве правительство прихильне до волоского шкільництва, навів, що оно підмагало заснованє волоского інтернату всіма силами і вистарало ся у міністерства о субвенцію для него. Що до інспектора Тумліржа, то не тільки, що не потерпить через него школи ані волоске ані руске шкільництво, але взагалі можна Буковині пограгульовати, що такий чоловік розвинув свою діяльність на полі краєвого шкільництва.

Чи він добрий на своїм місці, треба вже лишити до рішення тим людям, що займають ся тими ділами, і що его покликвали на те місце. Але і результати его праці свідчать против пос. Вольчинського, бо інспектори округні рад-

5)

ЗАЛІССЯ.

Повість

ОСНА МАКОВЕЯ.

(Далше).

— А вже-ж! — відповів дідич твердо. — Недавно на школу дав я, тежер на церков хочете — то за богато!

— Все-ж таки думати о тім мусимо.

— Що ви тут видумаете? — питав ся дідич роздрознено. — Чи громада ціла потрафить зложити вам хоч кілька соток тежер? Звідки возьме? Самі жебраки! — Що зароблять, то здіять. Ви тежер, отче, з думкою про нову церков і не носіть ся, конкуренції не розписуйте, бо я нічо не дам і не видрете від мене. Не можу... не маю! Ще час о тім думати!

О. Левіцький підняв ся з фотелю, дякуючи дідичеві за відступленє каплиці, і збирав ся до відходу.

— А за ті вибори — сказав ще дідич — не потребуєте, отче, дуже гнівати ся. В політиці сентиментів нема; а доки я, Поляк, живу ту в Залісся, доти, кажу вам отверто, буду старати ся, щоби поль-

скість всюди була горою. Переможете мене — добре; не переможете, то не дивуйте ся.

— Я не гніваю ся, пане, на вас — відповів о. Левіцький, хоч як ему та розмова не була по душі — і думаю, що ви не повинні також на мене гнівати ся. Адже то не з особистої причини...

— Добре, добре. — перебив ему дідич — але... Ну, киньмо се! Отже відступаю вам каплицю, оттут маєте ключ від неї.

І з тими словами передав Левіцькому ключ, подав холодно руку — і Левіцький виїшов, з немилим почутєм упокореня в серцю. Мав би він був богато дечого сказати; але пору на се вважав невідповідною, — рад був, що хоч відступлено ему каплицю, без котрої годі було би ему обійти ся.

Ледви Левіцький виїшов, як Заборовському принесено з почти часописи і лист від сина Станіслава, що був поручником при кавалерії. В ту хвилю увійшла в комнату Маня і, замітивши в руках батька лист, спитала: — Може від Стася?

— Від Стася.

— Що пише?

— Зараз! — Заборовський читав з нахмареним лицем. — Що пише? Ану, щож той гультай вміє коли написати! На, маєш,

прочитай собі! Двіста зр. хоче, щоби я ему післав... Ну, вже я такий глупий не є, як ему може здає ся. — Заборовський почав нетерпеливо ходити по комнаті. — І то саме тежер жадає, коли мене вчера таке нещастє спіткало, коли я в цілїм домі сам не найду тільки готівки, а позавтра маю рату платити в банку, чотириста зр!

— Він так просить! — замітила Маня несміло, прочитавши дещо з листу.

— І що з того, що просить? А на похороні мамі як був, не взяв сотку? Вже єї пустив? І на що тому гультаєви тільки гроший?

— Пише, що то якась справа говорова — замітила Маня.

— Гонорова? — говорив батько гнівно. — Красна мені справа! Певно в карти програв, як звичайно, а ти, тату, з остатного тягнє ся і плати! Ні вже! — Заборовський махнув люто рукою. — Досить уже мене обдер! Нехай вертає з войска до дому і гарує так, як я! Нехай сам добує з той землі більше доходу, як я добуваю.

— Готов мати великі неприємности — замітила ще дівчина, зі страхом споглядаючи на батька.

ник Ісупескул і інспектор Попович сповняють совістно своє завдання і разом з краєвим інспектором піднесли шкільництво краєве на ту вишину, на якій досі не було.

Жаданню посла, щоби низші волоскі паралельки в Сучаві замінити на виспу гімназію супротиває ся бесідник з тої причини, що задачею вищої гімназії є підготовляти учеників до університету — а деж маєте волоский університет? Для заграниці ми не маємо охоти виховувати університетських студентів.

Дармо знавав ся пос. Вольчинський против шкільних властей за розпоряджене що до означення мови. Тут треба розрізнити „Umgangssprache“ а „Muttersprache“. Означене тої мови прислугує на підставі міністерського розпорядження учителями по переслуханню родичів і виштанню дитини.

Описля забрав слово краєвий інспектор др. Тумлірж і виказав на підставі докладних дат, що всі закиди і підозріни не справедливі, бо краєва рада шкільна старає ся ділати виключно в цілях просвіти і не кривдить нікого а опікує ся школами, кожної народності. В справі перепавших при іспиті дівчат викazuje, що жадна з них не перевала з одного предмету, але з кількох а між ними були не тільки Волошки але і дівчата інших народностей. Вирочім на чолі комісії екзамінаційної стоїть Волох інспектор Ісупескул, то він певно не дав би зробити кривди вихованим волоского інтернату. Так само несправедливим є заміт, що Русини мають двох професорів для руского при семінарії а Волохи тільки одного. Для рускої мови є один і для волоскої один, а принадовко є другий професор, що має іспит для рускої мови, але ніколи не учить ані одной години того предмету, лише викладає натуральну історію. А за те мають Волохи директора із своєї народності і з межи 7 учителів є 4 Волохи! Отже хто, як хто, а Волохи не мають чого жалувати ся. Що до інспектора Поповича і інспектора Ісупескула поясняє бесідник, що перший має приділені собі різні адміністративні справи і мусить так само працювати як іспі. Ісупескул, що є заразом директором семінарії. Діяльність обох не ограничає ся на інспезіювання шкіль, а се виконують они в одинаковій мірі, бо сего року інспектор Попович звиндів тільки є три класи більше від інспектора Ісупескула. Дотичний заміт пос. Вольчинського полягає на ошибці. Так само на незрозумінню позитав заміт, що німецькі школи зросли з 19 на 36. Незрозумінне повстало через те, що до тої рубрики вчислено і ті школи, в котрих в двох перших роках учать по руски, по польски або

по польски. В тім році не засновано ані одной німецької школи і тільки ті самі школи переставлено в рубриках. На дальший заміт пос. Вольчинського, що рада шкільна не дає до друку готових уже волоских учебників, а тримає їх роками в бюрі, та жадає від авторів перекладу чи на німецький, чи на руский язык, відповів бесідник, що причиною того є або недостатчі в науковім уложенню книжок, або непатріотичний зміст волоских читанок. Там вчислені всякі історичні події, але імени австрійського героя не знайдеш. То-ж і проволока не є виною краєвої ради шкільної, лише самого автора.

Описля промавляв ректор університету пос. др. Рошман, представляючи річ так, що властиво Німці покривджені в шкільництві супротив других народностей в краю. Що до заведення вищої волоскої гімназії мусить бесідник заявити яко ректор університету, що молодіж університетська вже і так має за малі відомости німецького языка, щоби могла з користію слухати викладів. Коли-б домагане Волохів сповнило ся, тогди треба би хіба заснувати крім німецького ще і волоский університет, взгядно руский — а на се не стати Буковину.

По коротких замітках пос. Вольчинського, на котрі відповідали знов гр. Гесс і др. Тумлірж забрав слово пос. Смал-Стоцкий і відпер в досадних словах замітку пос. Вольчинського що-до особи інспектора Омеляна Поповича.

З угорської Руси.

(Допись „Буковини“).

В числі 30-ім подали ми статтю про угорську Русь, в котрій між иншим говорило ся про велику нужду угорських Русинів. Аби зарадити якось тій нужді, епископ Фирцак екзикав, як звисно, нараду до Будапешту. В числі 31-ім подали ми голос мадарської газети Pesti Hirlap, котра позначувала троха угорських Русинів, накинута ся навіть на жидів, що з Росії і Галичини прийшли на Угорщину, але свої жалі закінчила чисто-жидівською радкою: „Даймо Русинам хліб, а они з вдячності стануть Мадарами!“ Так зробили жиди в Угорщині, а що Pesti Hirlap жидівська газета, то не диво, що й другим так радить. Наш дописувач з Угорщини пише нам з тої нагоди так: „Нема що покликувати ся на Pesti Hirlap, бо та газета в руках жидів і нам противна. Одною рукою ніби подає

нам милість, а другою бе нас по лицю. Не треба вірити жидови; він тільки дбає, аби ему було добре. Наші жиди жадають тепер помочи для себе, бо кажуть: они через то поробили ся дерунами і лихварями, що дуже бідні. Декотрі пани піднесли навіть ту думку, щоб жидам помогти: вовка хотять наситити, аби не кивав ягнати... Та сесе полїтиса! А й бо Маківеллі дав їм розум, кедь (коли) так хотять чинити.

Не знаю певно, чи так стоїть діло, але я маю деяку підставу здогадувати ся, що коли такий Pesti Hirlap нарікає на прихід чужосторонніх жидів в Угорщину, то лише dlatego, що боїть ся, аби їм польскі і російскі жиди не відерли хліба та не поставили в злім сьвітлі перед корінними Мадарами. Наші жиди більше поступові, їдять солонину і свинське м'ясо і стидують ся, що їх братя боїть ся „трешного“. Наші жиди удають Мадарів і тому Pesti Hirlap, нарікаючи на долю Русинів, що їх знищили захожі жиди, хоче притім депо зискати для мадарських жидів і для Мадарів самих. Та ледви, чи жиди зважають притім богато, коли би справді правительство наше зайало ся долею наших збіднялих Русинів. А нам добра опіка належить ся від Угорщини, бо ми не мало крови пролили за нашу вітчизну.

Зачуваю, що замість старостів (свиншпів) дістанемо на чотири рускі столци (Унг, Берг, Мараморш і Угочу) одного комісари, котрий би мав зайняти ся поправою відносин в наших руских есторонах і спинити жидівську захланність. Кажуть, що Маврикій Балайтий призначений на се місце: має то бути чоловік справедливий, як Катон. Говорять, що і коршми відберуть від жидів а передадуть Русинам, неспі того, що ті так не зруйнують народу, як жиди.

А які у нас жиди-деруни, на то вам ось який доказ: Один латіскій мужик пішов купувати коні до Музачева. Мав 200 зр. в кишені. Два жиди пустили ся за ним. Мужик побачив їх на торговниці і скрив ся перед ними, але они таки віднайшли его і спитали, що купує. Знали вже наперед, що ему коний потрібні, отже втягнули его до тавого „сешесту“: продали ему за 180 зр. два коні, котрі не були варті і 60 зр. Дістали за то від мужика 20 зр. і від того, що продав коні, також 20 зр. Потім мужик найшов „ганч“ в конях, бо були дихавичні. Він не знав своїх прав, не знав як відібрати від своїх гроші і відступив жидам куплені коні за 100 зр. Зробивши такий „світлий інтерес“, мужик утік з армарку. Жиди за ним. Зайшов мужик уже вечером у коршму по дорозі, виняв горілки, дивить ся: прийшли жиди з тими сами-

— А що то мене обходить?! Чорт его побері, коли такий вдав ся!

З тими словами станув коло вікна і замітив на подвір'ю Мошко Зільбера. Вийшов зараз з комнати і прийняв жиди на ганку.

— Я прийшов до ясно-вельможного пана... — почав арендар.

— Добре, добре, я казав вас закликати — сказав дідич. — Ні, чекайте, ходіть до канцелярії.

В канцелярії розповів Заборовський арендареві, котрий стояв смирно коло дверей, що рад би продати все дерево, виломане або вирване вчешною бурею в лісі. Крім того рішив ся, так як Мошко того перше хотів, продати ему для вирубу Дуброву, але ніяк за такі дешені гроші, як Мошко дає. Отже що він на те?

Мошко сказав, що виломаного бурею дерева ще не оглядав, отже не знає, що сказати, а що-до Дуброви, то він хоч як рад би дати більше грошей, але не може; він є оглядав і бачить, що там більше, як на тисяч зр. дубів нема.

— Але-ж, жиде, — ехонив ся Заборовський — та ти мене хочеш живцем зі шкіри обдерти! Адаже там буде дубів що найменше на тисяч п'ятьсот зр.!

— Я не пхаю ся — говорив арендар смирно. — Коли вельможний пан не може дати Дуброви за тисячку, то я цілком не хочу єї купувати. На що мені страти?... — Страти... страти! — говорив дідич зневажливо. — І ти, жиде, коли стратив?

— Чому ні, ясний пане? От вчеша стратив; взяв від попа поле в аренду і град все вибив.

— Ну, але за тисяч зр. я Дуброви не продам!

— Як пан хоче — замітив Мошко.

— Дасьте 1500 зр.?

— Не дам! Там, в Дуброві, дуби не такі старі і грубі, материял будівляний не першої сорти.

— Але-ж, жиде! Тепер залізничі будують, дубових порогів потребують тисячами.

— Я знаю — говорив Мошко спокійно, зашавши палець в бороду. — Н-ну! Дам ще 50 зр. більше — додав по хвилі, вичікуючи як би зі страхом відповіда.

Заборовський зробив грізню міну, приступив до жиди, поклав ему руку твердо на плече і, зісунувши брови: — З ким же то, братку — каже — думаєш ти в той спосіб торгувати ся? По п'ятьдесяті докидаєш?

Мошко аж зігнув ся під рукою дідича

і настрашеним голосом відповів: — Я би може й докинув ще троха, як би собі зараз міг відтягнути з тих грошей за Дуброву моїх п'ять-сот зр., що мені вельможний пан винен. Вже три роки...

— Що? відтягнути?! — спитав Заборовський. — Ні, жиде, я бачу, що нині з тобою не дійду до ладу. Іди собі, жиде, йди, най тебе не виджу, бо рука мене свербить! Щезай мені з очей!

І майже викинув жиди за двері. Мошко постояв мовчки кілька хвиль на ганку; хотів вертати ся, але роздумав ся і помалу пішов до дому.

Однак вечером того самого дня Заборовський післав знов по него і продав ему Дуброву за 1100 зр. з умовою, аби тепер ще не відтягав ему з тої суми нічого, бо потребує. З тих грошей зараз на другий день по полудни пішло 400 зр. до банку на сплату рати, а 200 зр. синові, бо Заборовський бояв ся можливого скандалу і розважив, що із Стаса господар не буде. Мошко того дня був незвичайно вдоволенний...

(Далше буде.)

ми кінцями, що їх уже звернув. Стали они его знов намовляти, аби купив ті коні. Дав ся мужик намовити, думав, що то інші коні. запла- тив за коні 80 зр., а жидам дав за їх бесіду 5 зр. Рано побачив, що коні ті самі дихавичні, пішов за жидом аж до Галичини і там за 50 зр. звернув ему коні назад...

Видко, бояв ся мужик добивати свого права в суді, бо в нас процеси тягнуть ся дуже довго, буває і так, що „немащені колеса не обертають ся“ — отже легко на процес мо- жуть піти і міхи і оріхи. Через таких дерунів і безправства угорський Русин став уже Гелотою, боїть ся всіх, а відваги не має так, як Мадяр. Жиди безличні, стріляли вже і на п. Балайтія і на священиків... горе нам від них у нашім краю.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 26-го лютого 1897.

З краєвих фондів признано підмоги для різних товариств і заведень, між ними для тов. Руска Школа 200 зр., тов. Руска Бесіда 300 зр., тов. Руский Народний Дім в Чернівцях 300 зр.

Фреквенція в австрійських університетах. В сегорічній зимовій курей на австрій- ских університетах було записаних студентів: у Відні 6.104, в Грацу 1.667, в Празі, на чеськім університеті 2.787, на німецькім 1.391, у Львові 1.556, в Кракові 1.296, в Інсбруку 1.004, в Чернівцях 391. Записаних на всіх університетах богословів було 1.189, правників 8.078, медиків 4.728, філософів 2.201, — всіх разом 16.196. Найбільшу фреквенцію вказують, як звичайно правничі виділи; на лікарських виділах фрек- венція зменшилась на користь філософічних.

Заномога для соціалістів. Берлінські часописи доносять, що провідники німецьких со- ціалістів переслали з каси свого стороництва 10.000 марок австрійським соціалістам на агіта- цію перед виборами до ради державної.

Вечерок Союзу, що відбув ся вчера в сазі гімнастичного товариства, випав незвичайно гарно. Тільки гостей, особливо з провінцій Союз навіть не сподівав ся. Зіхали ся рускі родини з різних сторін Буковини, а були гості і з Гали- чини. Ріжниця поміж вечірками Карпата з Сою- за виийшла така, що коли на вечерку Карпата більшу частину гостей становили Волохи, то на вечерку Союзу були переважно рускі родини. До кадрили стануло около 80 пар. Було кілька пан- нів і в народних строях, котрі на Буковині не знати чому рідше можна бачити, як в Галичині, хоч народний стрій дуже практичний на забави: не потрібно все нові сукні справляти. Гарних панночок було дуже багато. Боїмо ся, що тепер по вечерку всі Союзники засядуть писати поезії на честь тих красовиць, на чім панни і руска література певно нічого не втратить... Молоді панні списали ся добре і працювали в поті чола. Гуляли, гуляли, гусли розривались і гули димба- ли, бає ревів, як вихор легіви літали, кружок дівчат як мак дзів. Розійшли ся, коли вже сви- тало. До доброго гумору гостей причинив ся також наш кунєш п. Влаасюк, котрий мав буфет.

Вокально-декляматорський вечер в XXXVI-ті роковини смерті Т. Шевченка відбу- де ся у Львові в середу 10-го н. ст. марця с.р. в сазі „Народного Дому“. В концерті возьме участь Ви. Минуга і панна Королєвичівна, ар- тистка співачка опери.

Бесіда Ісуса Христа. Англійка, Агінська Шміт Люї, що займає ся поважно студіями над язиком грецьким, арабським і сирійським знайшла в однім монастири на горі Синайській одну з най- старіших рукописей Нового Завіта. Квестия, якою мовою Ісус Христос говорив, довго не мо- гла бути порішена. Одні припускають, що Хри- стос говорив по грецьки, бо в тім язичі найімо- вірніше написано три євангелія. Інші дово- дять, що Христос говорив бесідою арамейською, бо та бесіда була за часів Христових бесідою людською в Палестині. В тім власне язичі є на-

писана рукопись знайдена на горі Синай. Агін. Шміт Люї мовить, що Ісус Христос говорив з народом галилейським і з рибачами над озером генезаретським бесідою арамейською, бо інак- ше наряд не розумів би був Ісуса Христа. На довід свого твердження покликає ся на грецький текст Н. Завіта, де знаходять много арамейських слів неперетолкованих. В синайській рукописи слова Христові на хресть: „Ші, ілі лама sawach- fanі“ наведено в цілости а не в толкованю, з тої простої причини, що виповіджено їх в язичі арамейським. Після свідощтва Евсевія єванг. св. Матей в первіснім тексті була написана в язичі арамейським. Давніше уважано язик арамейський за зінеуту форму єврейського. Новітні студії вказують, що є то самогійна бесіда, як єврей- ска або арабська.

Телефони по церквах входять що-раз більше в ужитє, особливо в Англії. Телефони ті лучать звичайно церкви з шпиталями, або дру- гими закладами, звідки люди не можуть іти до церкви. Але і приватні люди мають полученя з церквами посредством телефонів. В той спосіб проповідь священника проповідуючого в церкві слухають не тільки ті що сугі в церкві, але всі, що мають полученя телефонічні.

Придержані обманці. В окружнім суді в Станіславові придержано Авраама Енглендера vel Енгельмана, літ 40, середнього росту, бруне- та з чорними очима, подовжним лицем і рудавою, коротко стриженою бородою, прибраного по ні- мецьки і Ігнатія vel Ісаака Грінберга, літ 53, слухного росту, шатина з синими очима, подов- жним лицем і повною, темною бородою, теж убраного по німецьки. Оба говорять по польськи і по німецьки. Перший подає себе за звичайного „ганделеса“, другий за трохи ліпшого, бо за „ганделеса від старинності“. Від довшого ча- су обігравали они сільно по залізничних підчас подорожи пасажирів III-ої класи, граючи трома числами-назначеними картами. Станіславівський окружний суд звиває пошкодованих, щоб зголо- сили ся самі або донесли ему про свої втрати.

Як женити ся. Один англійський поет дає кандидатам до єупружества такі ради: Же- ни ся з любови, бо тогди возьмеш жінку; коли ся ожениш для гроша, будеш мати паню; коли для становиска товариського, будеш мав даму. Жена буде тя любити, пані поважати, дама тер- піти тебе. Жена буде ся з тобою згадувати, пані буде тобою ридити, дама ігнорувати. В хо- робі, жена буде тебе доглядати, пані відвідувати, дама довідувати ся о здоровлє. Жена буде ді- лити ся твоїми клопотоми, пані твоїми грїхами да- ма твоїми довгами. Коли умреш жена твоя буде тебе оплакувати, пані жалувати, а дама при- одягне чорну сукню. Щира правда!

Найстарший корабель. Найстаршим ко- раблем на світі є корабель з року 1760. Кора- бель той є власністю Англії і служив 130 літ без перерви гандлеви. Тепер йїде він на опал. Листа англійських кораблів вказує ще 6 дере- вяних кораблів, що мають близько 160 літ. Сей факт є о стілько цікавим, що корабельна статисти- ка вказує пересічний вік кораблів не біль- ший як 45 літ, бо в тім періоді часу кожний менше більше корабель розбиває ся або тоне.

Усунене гори. Страшний случай став ся на території громади Покорита на Буковині. В почі 14 с. м. усунула ся веретва землі з го- ри. Веретва усуненої землі заняла площу на 8 гект. і посувала ся з незвичайною скоростю за- сипуючи або забиваючи з собою все, що поди- бала. У підніжжя гори стояла селяньська хатина. Туя хату і прочі будинки знищала зем- ла цілковито, а двоє людей Евсемию Гусака і Юрка Люкана і 15 штук худоби приєзнала. Часть будинку, малого хлопця, кони і трое те- лят і шість овець понесла на собі — мов на тратві — в долину на віддалене 600 метрів і ні- чого їх не ушкодило. Евсемию видобуто ще жи- ву знід землі але по кількох годинах умерла. Тіло Люкана і засинані звірата видобуто аж на другий день. Творили они збиту масу не до пізнання. Дивна річ, що про сей випадок писала тільки черновенська Gazeta Polska, а інші часо- писи не повторили сеї вїстки. Не знати, кілько на тім правда.

Конкуре. Виділ тов. „Руска Бесіда у Львові“ розписує сим конкуре на самогійного директора народного театру „Рускої Бесіди у Львові“. Услівя: 1) Обняте театру у власний заряд наступає дня 1-го квітня с.р. 2) Зложене відповідної кавції. 3) Предложено свідощтв до- теперішнього занятя. Подана належить внести на письмі найдалше до дня 15-го марця с.р. до виділу тов. „Руска Бесіда у Львові“ ринок ч. 10., де також засягнути можна ближших пояснень. — У Львові дня 17-го лютого 1897 р.

Урод. В Арадї на Угорщині породила одна жена дітину, огромне чудовище. Дітина тая мала голову покриту довгим волосем, трое ует, три носи, трое очий, чотири руки і чотири ноги з величезними пігтями. Дітина жила лиш 5 годни. Тіло єї відіслано до анатомічного му- зею в Будапешті.

Велике нещастє скоїло ся в Сучаві дня 19-го лютого. На річї Сучаві ішла велика крига а на мості стояло кільканайцять робітників з гаками і джаганами, щоби розрубувати криги і боронити міст від напору води. Коло робітни- ків зібрав ся більший гурток цікавих людей, між ними і багато діттих, що придивляли ся розбу- ханим філам ріки. Нараз заломило ся поруче, на котре опирали ся люди на мості і близько сорок осіб упало до води між криги. Дехто зловив ся моста, дехто видранав ся на кригу і таким спо- собом уратував ся від смерти. Один жовняр Вільгельм Штарк виратував при тій нагоді п'ять- найцятьом особам жите. Та мимо того утонуло ся, як до тепер сконстатували, осьмеро діттих і одна доросла особа.

Нещасливий випадок приключив ся власителеви реальности в Чернівцях Гр. Голу- бієрови, коли їхав на дворець залізничі. В ско- рій їзді з гори вилетів він з воза і ударив ся так сильно до залізного стовпа від електричних проводів, що стратив пам'ять на місці. Тяжко раненого осмотрив др. Лютінгер і казав відвести до дому.

Убийство в вагоні. З Лондона доносять: Оногди вечером найдено в вагоні поїзду укритого під лавкою труна молодої 19-літної дівчини, страшно покаліченого. На станції Ватерло ждав один пан і той пізнав зі страхом в труні дівчини свою суджену. Як довершено убийства, не мож- на цілком дійти. Поліція напружає всі сили, щоби вивинити ту загадку.

Телеграми „Буковини“.

З дня 26-го лютого 1897 року.

Відень. Цісар виразив президентови міні- стрів співчутє по поводу смерті его матери у власноручнім, дуже ласкавим письмі.

Петербург. Росія завізвала Грецію від- кинати свої війська з Крети до трох днів, бо в противнім разі Росія рішила ся навіть без огля- ду на згоду держав разом з Францією, Німеч- чиною і Австрією ужити против Греції най- острійших примусових способів а в першій лінії блокаду грецьких війск.

Лондон. В вишній палаті вивчення лорд Салсбурі державну політику, котра, як думає годить ся з замірами всіх сполучених держав. Правительство англійське жадає автономії Крети, котра остала би складовою частиною турецької держави. Колиб Туреччина або Греція не схо- тіли на завізване держав забрати свої війська з Крети, втогди повинні держави вимусити си- лою послух для себе.

Лондон. Бюро Райтера доносить з Атенів, що король і правительство заявили, що не мо- жуть відстунити від розпочатих кронів і їх буде в дальших змаганнях підирати цілий грецький наряд.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожадує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за репарацію не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому.

З поважанем

В. Данилевич,
машинист у бровари Штайнера в Чернівцях, при уз. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймати з остерожністю лише флашки зі знаменним охороноюм „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптека Ріхтера під водотім львом у Празі.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отєї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за речення, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки, 80 сторін за 30 кр.

„Слова правди і науки“

а поезий Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Дарувочок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кождо поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

• Прекрасна повість Ольги Кобилянської „Царівна“ вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісімки, і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою рекомендується 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісті написав Осип Маковей.

„Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленням, як і благородною тенденцією визнає ся дуже поміж нашими новітніми повістями.

Купити можна в редакції „Буковини“. Тут також можна дістати оповідань О. Я. Кониського „В день святої волі“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповідань Т. Гаїна „Перші Зорі“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

Перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним через Виресль. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияті всіх трьох галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і солоді, сіно в стодах і будинках против шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожежі, а договори заключені в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористийніші умови і видає поліси і квіти в руській мові.

Поліси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористийніші умови і видає поліси і квіти в руській мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, створене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третях лиш вкладки до опрощення по 5 процент. Гваранція цілковита. Удільні по 50 корон. Позички уділяють ся тільки заставителєм реальностей, вілних від титарів, за порукою двох членів. З позичок відтїгає ся десята часть на уділ.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбрателів, гостей і публику, що я перебрав існуючий досі під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів

→ (заснований 1812 р.) ←

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше нести під моєю власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіру, оказане так часто попередній фірмі, і прошу укліно, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задоволити шановних гостей добірними товарами найліпшого сорту, низькими цінами і уважною услугою.

Прошу о часті замовлення і пишусь з поважанем

Стефан Гаїна.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

е на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-русского народу.

вздана д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрійчича у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять.	П о ї з д и						Відходять.	П о ї з д и								
	поспільні			особові				поспільні			особові			мішані		
до Чернівців								з Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	.	.	657	1028	550		До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	.	.	941	1029	535		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	.	.	912	1000	523		До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	.	.	717	1048	616		
З Новоселиць, Садагури	.	.	.	.	.	1113	950	До Садагури, Новоселиць	.	.	.	.	.	.	430	612

Підчеркнені числа означають пору вічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. раню. — Середно-європейський час різницяє ся від львівського о 36 минут, а від чернівецького о 44 минут; коли на залізницях є 12 год., то на львівській годиннику є 12 год. 36 мин., а на чернівецькій 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хроменського.

За редакцією відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і свят.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Вибори в Галичині.

Рух виборчий в Галичині далеко живіший і більше свідомий, як на Буковині. Селянство руске в Галичині то не буковинські темні мужики, котрі нині дають слово, що будуть голосувати на А. а завтра голосують на Б. Нї в чім не видно так виразно різниці поміж свідомістю галицької а буковинської Русі, як іменно в руху виборчій. На Буковині ще патріархальні звичаї не перевелись, ту майже всі партії (крім малої робітничої) то більше то менше правительственні, ту ще дуже мало таких відважних людей, що проти волі властей дали би голос на свого кандидата. Візантизм буковинської Русі при виборах показує ся найліпше в тім, що майже на нікого не можна спустити ся. Безхарактерність, звичайно затаювана, вилазить на верх і показує в правдивім свівлі тих людей, що доси складали ся гладко як епізорики. Вони єуть дуже відважними агітаторами, коли знають, що против кандидата Н. Н. правительство не буде виступати; але всі ховають ся в мишачу нору, коли правительство не думає якогось кандидата підіирати; їх тоді нігде не видно. Виравді маємо на Буковині вже цілі околиці досить освідомлені, маємо учителів, котрим старости виставили тепер справді дуже гарне свідомство свідомості, бо по-

старали ся о то, що майже нігде не вибрано їх виборцями (вже бачать, що учителі не дадуть себе за ніс водити), — але все ще свідомість руска на Буковині не така, як в Галичині. Там старости мають тепер гірку роботу, а огірають їм жите найбільше рускі свідомі мужики, котрих уже тисячами в кождім повіті.

Хотіти схарактеризувати галицький рух виборчий — то трудна справа. І з галицьких руских дневників жаден не задав собі ще тої праці, щоби всі обяви з руху виборчого зібрати до купи і придивити ся, о чім они свідчать. Тільки з безчисленних справоздань в тих дневниках треба собі скласти понятє про галицький рух виборчий, а ті справозданя дуже часто не звертають уваги на найважійшу справу, а то на „матеріал“, з якого виходять рускі виборці.

Мусимо проте покищо попристати на тій характеристіці галицького руху виборчого, яку подає „Руслан“. Він пише:

Скрізь по краю переводять ся саме тепер правибори і веде ся — як згідно доносять — горяча агітація виборча. Почала уже навіть і кров, кров селянина і кров жандарма, — потекли по ній уже і слези, не тільки слези людей близьких обом раненим, що за сповнюванє своєї горожанської чи урядової служби так тяжко поплатили ся. Потекли й слези чорнила, і то як раз зид пера, що, підоджкуючи одних на других, наневно хоч в часті причинило ся до розгоряченя й розливу крови. Вартож сміяти ся, за чюж то справу, за що й за кого потекла ся кров і слези, чи справді за справу народ-

ну, чи за справу сих любих ангелів, що проливаючи тепер слези чорнила над пролітою кровію та кривлячи очима ховають рівночасно старання під себе свою — кізлячу ніжку...

Ми наше становище в теперішній акції виборчій уже кількократно ясно й з притиском зазначили, так супротив сторонництва, руских і польских, як і супротив правительства. Ми вповні оправдуємо ухвалу, що запала одноголосно еще дня 2 го с. м. на засіданю єрніленого многими поважними членами з провінційного комітету р.-н. католицкого Союзу, а іменно — щоб єсеред даних обставин усунути ся від всякої участі в діяльності виборчій, бо нема надії, що таку участь можна буде на себе взяти з пошанованєм інтересів народа, що про них дбати повинно кожде народне політичне товариство. Ми зовсім не одушевлені ані постановою правительства, „сильною“ супротив нас та — слабою супротив погубного, надутого а в нутрі — пустого польского шовінізму, ані не одушевлені постановою тих польских загорілиць, що готові обкидати клеветою й бозотом кождого, хочби й найщирішого й найповажійшого руского кандидата, коли він лиш має нещастє стати поперек дороги першому-ліпшому повітовому матадорови, або хоч не вводити его примхам. Теперішні відносини пригадують дуже послидні вибори до єсїму: они довели уже раз до відомої одноступної декларації руских послів в вибранім законоданім тілі, до масової депутатії, та — до теперішнього настрою руского населєня: до чого доведуть ще? — Коли у нас є які щирі бажаня для керманців австрійского правительства та для польских патріотів то в теперішній хвилі певне найщирішій отей, щоб одним і другим повело ся ліпше з тими, що єсеред теперішньої діяльності виборчої ідуть без пощади — а навіть і пам'яті — против них, як з тими, що готові були в інтересі держави й народу глядати чесного та поважного порозуміння... Ми не дума-

Русини в Сполучених Державах.

Календар „Руско-американського Союзу“, перша більша книжка в американській Русі, видана о. Нестором Дмитровим, то правдива копальня інформації для Русина із „старого“ краю, котрий хоче дізнати ся, як живуть наші брати за океаном, в Сполучених Державах. І ті то статі про американських Русинів додають книжці найбільшого значіння, бо тим способом почав о. Дмитрів писати історію американської Русі. Під тим виглядом заслугоє на увагу в календарі передовсім стаття графа Лєліва про положєнє Русинів у Сполучених Державах північної Америки, з котрою ми хочемо познакомити наших читателів. Крім тої статі, пізнаємо ще жите американських Русинів і з інших творів, поміщених в єім календарі. А є їх кілька: в двох поезіях з образками описує ся долю руского майнера (углякопа). Н. Дмитрів описує руске весілля з підкладом американським, Д. Пирч пише про углякопів в Пенсильвеї (статтю більше научну з відповідними образками); далше читаємо в календарі історію першої рускої церкви в Шенандоа і єїмх інших руских церков в інших громадах, бачимо притім і фотографії тих церков, коло котрих іронує ся жите руске, — одним словом, прочитавши згаданий календар, можна багато дізнати ся про американських Русинів — і за се належить ся редакторови календаря о. Дмитрову повне признанє.

Русинів у Сполучених Державах північної Америки є около 200.000, т. є. мало що менше, як на Буковині. Колиж ми так дорожимо своєю

буковинською Русію, хоч она не багато більша від американської, то повинні бути цікаві і до жита такої єпарії частини руского народу, як є в Америці. Свідомість того, що парід наш займає такі великі простори земель і в Галичині і Угорщині і на Україні і в Америці, повинна би усунути тої наш вузкий провінційональний патріотизм, що зборонює буковинському Русинови сягнути думкою поза Прут і Дністер. В тій цілі ми і хочемо познакомити наших читателів із згаданого вище інтересною статією гр. Лєліва про положєнє Русинів у Сполучених Державах. Саме імя автора статі заповідає нам цікаві єпостереженя. Той граф Лєліва то знаний літерат російський, котрий видав голосу в свій час брошуру про польско-російські відносини; писав в російськїм Історичнім Вістнику про жите Москалів в Америці, про відносини на Литві і инше. Польські часописи дуже часто займає ся его працями. Він називає ся властиво Е. І. Матрозов, є Москалем з роду і живе тепер в Америці. Отже то він написав до календаря і про американських Русинів. Цікаво прочитати, як об'єктивно і прихильно пише про Русинів єей Москаль.

На величезній просторони Сполучених Держав — починає граф Лєліва — від Нью-Йорку до Сан-Франциско; від Ріо-Гранде до жерел Міссурі, живе нині до 200 тисяч Русинів. Говені безвихідною нуждою і невиносимим гнетом політичним і національним, із „християнської“ Австрії, вже около двайцяти літ масами покидають они відвічно рускі землі нещасної Галичини і поневоленої Угорської Русі; потомки землі, кровію прокормленої предками, потомки руских предків, за безмежним євним океаном шукають собі долі; в ріднім краю у них розгоє-

подарилає розбійничо розуздана польска шляхта і бієноваті вожаки, потомки Арпадів, тоті європейські Азмати, що єдучайно єтали ся, на короткий час, безграничними і безпримірними господарями цілої половини габсбургської монархії, котрі рішають о судбі других народів — цілого підчиненого їм населєня.

Руска єміґрація з Австро-Угорщини почалась з західної часті руских Карпат, з так званої Лемківщини. Як і з Галичини Лемки, так і з Угорської Русі єміґранти, котрі перед 20 роками прийшли і ще нині громадно приходять, представляють майже найбільшійшу класу сєльського пролетаріяту. Треба запримітити, що руска єміґрація з Угорщини почала ся єкорше, ніж з Галичини і єислєм перевиєнає ту поєлідну. В протягу двох десятків літ приходять безупину на вольну землю далекої Америки, часто з жєнами і дітьми велика єила руских людей і ту, в новій вітчизні плєдять ся і множать ся так єислєнно, що в короткїм часі буде рівняти ся половині населєня руского на Угорській Русі.

До єдної і тої єамої народности, українсько-рускої, або малорускої, до Русинів з Галичини і Угорщини належать також і потомки козаків запорожских, котрі при єінці минувого єстолїтї з єволиць єста ріки Амуре, виліваючої в Тихий Океан, пересєлили ся на Аляску, а рівнож і Малороси з Росії в поєлідну єєсятку літ, з лїво-єїчної часті Малоросії приєбули в Америку дорогою єєхідної часті Америки, єднаєож ані єислє тих потомків єлавних запорожців, ані їх теперішній нєбит, ані навіть єє, на єкізко они єберєтали євою національність, до тепер нієким не вислї-єжено і зовсім нам про єє нієчого не євієсно.

емо нікому натручувати ся, отже ідея порозуміння — серед теперішніх обставин — таки справді... надто багато „попертя в краю“ не має! — треба хіба підждати. Та ми думаємо, що ми й можемо підждати, адже історія народів чей так дуже не залежить від хвилевих рішень, наших чи чийх, але від супокійної, неголосної реальної праці.

Але дивлячи ся реально, без ілюзій та одушевлених на наші сторонні відносини, не можемо не подивити ся так само й на відносини серед нас самих. Діяльність виборча у нас в самих розгарі, нарід наш ставить ємліво чодо всім противностям, єерце патріота чейже не може не тішити ся тими об'явами народного життя й здоровля: так шож — в цілій сій горячий, могутій діяльності добацаєм ми й одну темну, дуже темну й невідрадиу сторону.

Хто се у нас веде нарід до сєї боротьби? — Возьмемо на увагу уперед всего наших т. зв. „радикалів“. В їх тактиці добацаємо в часі теперішньої діяльності виборчої замітну й знаменну зміну, зміну — що з першого погляду видаєсь навіть досить зрозумілою. Ото порішили радикали випробувати в сегорічній акції виборчій свої сили самостійно, порішили — відказати запрошенню п. Романчука й „не лучити ся з москвофілами“. Рішене се поневолі застановило кожного, хто знає наших псевдорадикалів, — атже недавно укладав др. Франко адресу для сконсолідованої депутації... І таки перевели наші радикали своє „принципіальне“ рішення чисто по-рутенськи: др. Т. Окуневський, голова недавнього радикального з'їзду, „радикальний“ соймовий посол, радикальний — редакцією „Громадського Голосу“ потверджений, подвійний (з IV-ої і V-ої курії) кандидат до ради державної, є за одним разом — членом сконсолідованого народо-вещь-москвофільського комітету!! В Жовківсьім др. Король і др. Олійник ідуть також красенько разом. Сєж дуже вигідна тактика: — спільно ходити — самостійно кандидувати. Перша точка сєї тактики не мало причинила ся до „оживлення“ сегорічної діяльності виборчої...

Друга точка радикальної тактики — самостійно кандидувати — не лишала ся без запинки: дарма, де нема спільної етичної основи, де є лише одинока спільна ціль — ходити за кожду іпну против других — щоб лише добити ся посольської кар'єри, без огляду, що далше буде, там свєрше чи пізніше мусать вийти запинки.

Дятого ми більше про них не можемо сказати, як лиш причислити їх до числа Русинів в Сполучених Державах. Що одиць відносить ся Малорусів, котрі з західних країв Росії зайшли в Америку, то не спомінаю вже про се, що они, виїшовши звід впливу російських порядків, утратили ту в значній часті свою народність, їх чиезо таке незначне, що не можуть мати впливу на загальну чисельність Русинів в Сполуч. Державах. У всякім случаю Русини з Галичини і Угорщини разом, нарід українсько-руський, або малоруський, дійшов в республіці північно-американській вже такої численности, що пора вже нам розглянути ся і визнати положенє наше. Положенє се будемо розбирати з трох головних сторін: з церковної, народної і економічної.

Русини явили ся в Америці одні з останніх. Навіть близькі їх сусіди в Австро-Угорщині — Мазури і Словаци значно випередили їх в тім відношенні. Поляки і жидаї із Царства Польського висїлали ся в Новий Світ з ними майже рінночасно, тільки Поляки і жидаї, Малороси і Білороси із західного краю Росії прибували сюда пізніше від них.

В Спол. Державах найшли они готові і давно вже зложинні ся обоніально відносини між християнськими віроісповіданнями, або церковними.

Як звісно, перші поселенці в північній Америці народи англо-саксонської раси (Англичани, Шотландці, Данці, Шведаї, Норвежці і Німці) єуть по віроісповіданню протестанти. Спасяючись перед дякими релігійними переслідуваннями в Європі, котрі були викликані у них під той час фанатизмом римського католицизму, они на тій віддалій землі наизнали собі повну релігійну свободу — і ту устроїли держави і інституції та надали цілому краю той характер,

Появилось надто велике число кандидатів для посольської кар'єри, і шож — розгоріла ся поперед всего завзята боротьба між польськими людовцями і рускими радикалами з одної — а соціалістичними демократами з другої сторони. Не лише „Галичанин“ зробив дра Франка запропанцем, кричали єму „зрада“ й „ганьба“ й соціалістичні демократи в Дрогобичи, й дарма що др. Франко враз з п. Гайкевичем основували у Львові руску соціально-демократичну партію — той сам п. Гайкевич агітує тепер не за Франком і не за Окуневським, а за жидом Діамантом... Юджєне понад юджєне, тепер, в часі правиборів, а шож буде в часі виборів? На кождж властиво мають давати голос вибрані виборці? — коли один агітатор повстає безпощадно й безоглядно на другого? За кождж і за що тече та кров, що потекла уже при правиборах? Хтож властиво ліпший: Романчук чи Франко, Франко чи Діаманд та Фрідман? Чияж властиво правда: чи тих, що задря Франка викидають сьвященників за двері, — чи тих, що будучи против Франка розбивають руских селян?!

Не ліпше стоїть діло й зі сконсолідованим комітетом народовців і москвофілів. Жовківські і брідські опозиціоністи дуже хитро вивєняють правиборців, що ось-то про кандидатів поки-що нема мови, щоб лише правибори випали добре, то аж опісля поговорить ся й про кандидатів. І кождж опозиціоніст спекулює притім на своє, спекулює, що може-може в останній хвили сєбе перепхає. Ба, а за кождж властиво боре ся і терпить правиборець? за москвофіла, чи за народовця? адже один другого виключає! При тім лучають ся ще й от які цікаві прояви: від часу до часу розходить ся поголоска, що ось-то москвофіли зрікають ся сим разом кандидовани. Побачимо. Та знов від часу до часу проникають до людської відомости поголоски про москвофільські кандидатури. Помінаємо менше цікаві от як про д-ра Короля. Але от вже другий раз читаємо в „N. Fr. Presse“ цікаву вістку, що в Коломийщині кандидує „радикал“ др. Дудкевич. Від кого походить ся вістка? адже й ні один дійсний радикал, ані також ні один народовець не міг такої вісти кореспондентови „N. Fr. Presse“ подати, міг єї подати лише хтось, кому на сій кандидатурі справді залежить, і хтось, кому також і на сїм залежить, щоб огидну москвофільську фірму чим небудь закрасити. Радикали якось доси не вивєрли ся сего нового члена

своїй „партії“, а сконсолідований комітет? При- ватно вєвєняють члени сего комітету, що про- таку кандидатуру „й мови бути не може“, але прилюдно? Прилюдно — ховає сконсолідований комітет своїх „кандидатів“ на останню хвилю а тимчасом — тимчасом нехай правиборці калі- чать собі жандармів та дають від них рубати ся шаблями.

А-пропадуть рускі кандидати а послідую нова розпучлива еміграція і т. п. — то знов будемо нарікати на „систему“, спихати вину з сєбе на всіх других, а москвофілам то таки прямо й найліпше, коли і вої рускі кандидати перепнали! Адже чим ліпше як не сим можна опр- адати політику десперації? А десперація — сєж прекрасний терен для москвофільської агітації, от на пр. на случай можливої війни. І юджєне пожиточне; по юджєню слідую прецінь обезсиле- не, підчас коли супокійна реальна праця, моглаб подати і сил і надій.

Переживаємо тяжкі хвилини. Обовязком кождого є вказати на небезпечність та на можли- вість заради. Ми думаємо, що при ширій добрій волі можна буде ще і в останній хвили заради неодоленому лиху та не допустити, щоб тепе- рішний горячий усильний рух народний став ся полем визиску чи для безсовісних юдителів кар'єристів, чи прямо для явних Іскаріотів.

3 руху виборчого на Буковині.

(Пак Волги у Вишніці).

Допись з Вишніці.

В сєреду відбув ся заповіданий збір пред- виборчий москво- і романфільів у Вишніці, на який вислав запросини звісний Козко Василько з Лукавця та Осип Крушинський. „Посрамленіє“ їх було і ту новин, тільки не думайте, що таке, як було в Чернівцях, де їм п. Будзиновський дав належну відправу. Тут они вже по такій лекції в Чернівцях, пішли до голови по розум...

В асєтї сих двох людей явив ся Вольан (як люди називали єго п. к. Вулан) з рана і за- раз розбігли ся по містї. Передовсім наказали пейсатому бурмістрови зорганізувати всю полі- цію, перенюхуючи, що може ще що ліпше зучитись як в Чернівцях. Бурмістр послушний, бо

котрий він носить і по нинішній день і котрий то край і по нині уважають ті народи своєю власністю і їм приналежним.

За народами англо-саксонської раси двинулись в Північну Америку, народи романські (Іспанці, Португалці, Французи і Італійці) і кельтійські (Французи Бретонці, Ірландці), несучи з собою за Океан римський католицизм, так дуже ненависний їм передпутьям англо-саксонським.

В той час, як около 100 літ тому назад, було в Півн. Америці всего яких небудь 25 тисячок римсько-католиків, і в такім-же містї, як Нью-Йорк, католицьке богослужєне служилоє аким-будь бродячим патром, в якім будь місци, бо протестанти не зносили лавістів а законні квакерів вирост наказували обрізувати їм унії. Дятого римсько-католики старанно скривали своє віроісповіданє. Нині є вже в північній часті Америки до 10 мільонів римсько-католиків, а у всьох Державах, особливо в Нью-Йорку, головню в особі Ірландців, придбали они собі більшу перевагу і величезний вплив у суспільних ділах.

Народи, раси славянської (Чехи, Поляки, Серби, Хорвати, Словаци) і т. д. стали останніми часами переселятися в північну Америку.

Правда, нарід малоруський, остатки Запорожської Січі і їх не безпосередній потомки, а всьох з ними і Білороси, купці і промисловці, випередили всі прочі славянські народности в еміграції до Америки і та еміграція зовсім нечисленна і нині зовсім усталина, йшла західною стороною через Тихий Океан та стояла зовсім особняком від загальної європейської еміграції, котра йшла східною стороною через Атлантичний Океан і не падала тій еміграції ніякого особного характеру, тільки прибрала характер шукання за багатствами і промислом. І хоть они

зложили кілька осел в західній часті Америки, однак ті оселі, як ми вже згадали, остали без впливу на загально славянські справи, а нині навіть про їх оселі нічого позитивного не знаємо. В виду того при розборі положення сучасного Аєер. Русинів, ми й не можемо брати в рахубу ані згадану еміграцію Русів через Тихий Океан, котра вже давно устала, ані висше згаданих козацьких колоній, так зі сторони церковної, як і з других сторін. Народности славянські явили ся в сторону західну Нового Світа, пізніше, як народи раси англо-саксонської і романско-кельтійської; они були в часті римско-католики (Поляки, Чехи, Хорвати, Словаци) в часті протестанти (деяка часті Чехів і Поляків, і значна часті Словаків) — в часті наконєць православної (австрійські Серби, Русини, чи Малороси з Росії і Буковини і Білороси). В той час, як славянські римско-католики, протестанти, а навіть православні, чиезо котрих на цілім обшарі північної Америки не доходить навіть 1,000 душ, знайшли собі тут готові церкви, єпархії і церковну організацію свого віроісповідання, хоч і приналежачі до других народностей, то греко-католики, або уніати, т. є. галицькі і угорські Русини, і тота часті Словаків, котра ісповідує католицизм після грецького обряду, а о котрих учєні до того часу ще не рішили, чи они єуть зі- словачені Русини, або зрусчені Словаци — знайшли ся в цілковито відьмовім положєнню. Ані греко-католицьких церковей, ані греко-католицької єпархії, ані греко-католицької організації тут не було, — а сєї послідної і до того часу нема. Че- рез цілих десять літ тинялись галицькі і угорські Русини по римсько-католицьких костєлах, польських, словацьких, а часом навіть і американських, а властиво африканських.

Наконєць, в другій половині 1884. року,

преці то кандидат, про котрого він вже дістав добрий „Wink von Oben“ ще перед правиборами. Відтак наступили личні візити; між иньшим представився кандидат судий Коралевичеві ось як: „Ви мій політичний противник, каже він, не не думайте, що се моя воля стати послом. Я не потребую сего, але вибрали з гори мене на того барана жертвенного; та я мушу покоритись.“ Приїзд п. Воляна попередила висилка якоїсь суми грошей на руки місцевого Wunderrebbi і п. бурмістра, з порученням часті тих грошей роздати між халатних хрунів жидівських, а за другу замовити для марморайних жидівських і християнських хрунів „добре жиретвіє і питіє“. Наспіла означена година „предвиборчого зібрання“. Облягли поліцаї, узброєні в повну зброю, шинок Дрімера і по указу господина „секретаря виборового Комітета зь Черновців“ п. Крушинського та п. Кока пустили до него з десятьма вибраних мужиків, кількох писарів і підписарів громадських, кількох халатників жидів та сьвященників: Кавтіміра з Ростік, Маковіевича з Підзахарича, Останіка з Виженки, місцевого Семанюка, Томюка з Чорногуз і Захаровського з Лукавця — замкнули за собою всі двері а з на двору поставили поліцаїв з острим наказом нікого більше не пропускати навіть до снігів, аби діло не помішало. Так отже, може перше в Австрії відбуло ся „предвиборчове зібрання“ мово- і румунофілів у Вижниці при замкнених дверях і під дозором збрійної поліції. От бачите, що наука не йде в ліс.

Вибрано окликом протопопу ростіцького на „предсідателя“ а згаданого „секретаря“ секретарем збору. Ну, і пішли наради гладенько. Тут підноситься маситий кандидат, як не зачне правити смазени дуби! „Я, каже, не думайте, що таки справді нічого не робив в райхераті, от будує ся вже залізниця до вас, се моє діло, будете тепер могли зерно дешевше купити та і худобу дешевше продати.“ А мужики розвісили уха, тай і не воліпались, що худоба найважливіша частина їх домашнього промислу, та як єй дешевше продадуть, то з чого їм прийде ся жити і податки платити — та потакують махінально: а так, так! „От маєте вже в Путилові „штайер-амт“ — і се моє діло.“ А кілька вже підхожих хрунів кричать: правда, правда! „Бачите, каже, на мене горляють ті нещасливі народці, що я нічо не зробив.“ Забув сарако маситий кандидат, що ані до одного ані до дру-

гого діла і словечком не причинив ся, бо люкальна залізниця не залежала від ніякої ухвали „райхерату“, але від ухвал сойму, та як би там др. Стоцкий і проф. Пігуляк не були уніміли ся за залізницею, то був би єї ніхто у нас не бачив, а „штайерамт“ утворено в дорозі адміністративній, також без найменшого словечка Воляна. Але то були „добрі збори“, на котрих казали слухати і притакувати, то так „стало быть“, бо інакше горе — за двері, а там поліцаї з шаблями вже знає, що треба дальше зробити з непослушним ребеліятом!

А тут кельнери так увихають ся з ковбасами, цигарами та всякими напівками, що аж мужикам очі сьміють ся. Чого не викликала високопарна промова кандидата, то довершила ковбаса і чарка. Ще трохи спам'ятались деякі мужики та несміло зачинають „маситого“ питатись, чи є нація на полєкшу податків, а другий каже: „Мені розсіялись корчі по ниві, хочу їх спалити, а тут і жандар біжить та гукєє, що не вільно — порадьте що тут зробити?“ А маситий не встав вже на се дати відповіді — та лиш звернув на пильну дорогу. „Каже, горляють, що я не став доси перед вами та не здав вам з того справи, чи я вас застунав в думі державній і як! Се проста причина, я посол на сойм, то сиджу в Чернівцях в соймі; як скінчить ся сойм, починає ся рада у Відні, їдуть тоді тамтуди. Трошка в літі мав бим час, як розпущать нас з Відня, — та тоді ви знов не маєте часу, маєте в своїх господарствах заняті, то не хочу вас від них відривати. От тому не ставав я перед вами. А коли кому що треба, то най прийде до мене, або і напильше, я ему все зроблю.“ Отсим і закінчив „маситий кандидат.“

Підійде відтак о. Семанюк потребу окружного суду в Вижниці та просив дуже кандидата щоби заняв ся тою справою. І се обіцяв він зробити. Наконєць підійде і згаданий „секретар виборового комітета“ та в своїй з п'ятою голошеним бесіді сказав, що Волян не є собі такий або який чоловік, „виборовий комітет“ в Чернівцях знав, чим він руководив ся, коли клав кандидатуру сего чоловіка, він хоче мирно зо всіми людьми в краю жити, а не думайте, що він не дбає про блеск православної церкви. От бачите, він в своїм селі дав на церкву 6.000 зр., а се не дуриння! Ви тут щось згадали про закон левенський, про податки а все в такій не ясній формі, що ви певне і самі не

знаєте чого властиво хочете, но, бачите, ваш посол все вам зробить, лиш у всім удавайтесь до него.

„Браво!“ закричали кілька жидків а спроваджені уміснє на єю сцену у трое так маситий жид як п. кандидат з широчезними плечима та з на півтреті м тра за високий Зейда Шібер з Виженки, схопив маситого кандидата на плечі тай „hif-hif“ поволив єго по шинку, вискакуючи. Так заніє єго у другу комнату, де було вже приготоване „жиретвіє і питіє“ для марморайних хрунів. Тимчасом протопопа Кавтіміра закінчив славі збори окликом в честь цесаря, що нам дає такі права, та що нам вільно такого посла собі вибрати! — І всі повалились за маситим кандидатом в другу комнату покріпити ся. Хрунів простих так жидівських як і християнських випустили за двері а лишили ся лишє марморайні і засіли до вечері, яку маситий їм казав зготовити. О пів до 8-ої год. вечером щез і сам маситий зноміж своїх гостей, лишючи їх самих. Та лиш сараки поліцаї, що так докладно свою службу повинні, вийшли якоєсь цілком тверезі з люкалю, маринуючи маситому, що призабув на них та лиш по 5 крейцарів дав їм за таку ревну службу!...

Коби ми були знали, відозвав ся з них один, що нас так щедро нагородять, були би ми єго інакше напугували! А треба ще знати, що п. кандидат і при сій короткій нагоді свого побуту в Вижниці не забув на свої обовязки яко лікаря. Він відвідав хорого бурмістра Шерфа та „великого рабіна“, а хоч ті панове єго помічники і єму добру прислугу робили в часі правиборів а ще ліпшу обіцяли при самих виборах зробити, то все таки казав собі заплатити за візиту по 5 зр., сховав гроші та воренув вдоволено: добре і се, припадєть ся на вибори!

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 27-го лютого 1897.

З буковинського сойму. На засіданні з дня 25-го лютого піднірав пос. Пігуляк своє висноє, щоби закупити для розмноженя в краю нову расу овець т. з. „вехідоєрізійські молочні вівці.“ Цікаві були голоси фахових газет про

галицько-руська громада в Шенандоа, в Пенсильвенії звернулася до галицького митрополита С. Сембратовича з просьбою прислати єї руського греко-католицького сьвященника для заложеня там руської парохії, причім принімала на себе всі розходи так що до утриманя сьвященника, як і спровадженя єго на місце призначеня. Крім того зобовязала ся громада вибудувати церкву і покрити всі з тим получені кошти, як тоє взагалі водить ся в Сполучених Державах, де держава, т. є. правительство зовсім у справі релігійній не мішає ся, ані про них не старає ся. На самім початку сльдуєчого 1885 року прибув уже бажаний сьвященник до Нового Сьвіта о. Іван Волянський і поїхав поперед всего до головного міста Пенсильвенії — Філадельфії, щоби представитись тамошньому римско-католицькому єпископові Патрікові Райнові. Однак на той час архієпископа не було дома, і тому перший руський сьвященник з'явившись в Новім Сьвітї, заосмотрений митрополитом грамотою, сьвідомствами і рекомендаційними листами до властей держави Пенсильвенії, був прийнятий генеральним вікарієм і архієпископським секретарем. Переглянувши пацери новоприбувшого католицького сьвященника, зовсім незвісного їм обряду, они признали їх достаточними, але коли тільки із бесіди з ним дізнались, що він жовтий і прибув разом з жінкою, то так вікарій як і секретар перестрашились і огірчились тим дуже, а також перервали з ним всяку дальшу розмову, утікли від него і зажадали, щоби сейчас повернув назад до краю. Однак, если о. Волянський і прийшов представити ся американському римско-католицькому архієпископові, то лиш длятого, що в Америці не було жадної вищої власти єго віроєповіданя; в дійсностиж він розумів дуже добре, що як сьвященник самостійного обряду не

потребує жадної другої юрисдикції, крім даної єму єго греко-католицьким митрополитом, і на тій підставі, не дивлячись на се, що американський римско-католицький генеральний вікарій і архієпископський секретар вziali єго за „no good“, котрий прийшов лиш ширити соблазні межі правовірності римо-католиків в Америці, а і сам архієпископ, вернувшись до Філадельфії не прийняв єго, поїхав він просто до Шенандоа і зачав організувати парохію. Спершу звернув ся був до польського сьвященника з просьбою позвлати єму правити в костелі греко-католицькі богослуженя.

Одержавши відмову відповідь, наймє о. Волянський звичайну сальо і в ній відправляє перше гр. кат. богослуженє в Новім Сьвітї. На се богослуженє зішло ся багато галицьких і угорських Русинів з різних місцевостей, котрі від міста Шенандоа були більше, або менше віддалені і в той час, коли гори і долини прекрасної Пенсильвенії перший раз почули молитву і славано-русий сльв. Новий Сьвіт був сьвідком зовсім незвичайного видовища: він побачив галузь великого руського народу, котрий плакав з радости і туги. Тим часом, велід за прибутом, першого сьвященника, прийшло до Шенандоа з Філадельфії архієпископське посланіє, архієпископа Райна, котре було перечитанє всенародно на проповідниках в трох місцевих католицьких костелах. Посланієм тим закаузувалось римо-католикам, під загрозою відлученя від церкви, бути при греко-кат. богослуженях, а самому руському гр. кат. сьвященникові закаузувалось появляти ся в римо-кат. костелах. Вкупі з тим місцеві римо-кат. сьвященники уникали о. Волянського, трактуючи єго, як зрадника, або обманщика.

В місцевій американській єуєспільности, поява руського гр. кат. сьвященника з женою викликала не малий подив, бо до того часу американ-

ці не мали понятя о ієінованю якогось католицького обряду, котрий би дозволяв сьвященникові женити ся. Опираючись однак на закони північно-амер. республіки, о новій свободі віроєповіданя, і будучи сильно переконаним о правоті свого діла, о. Волянський приймає ся за організуванє першої руської гр. кат. парохії на американській землі. Видючи в нїм чоловіка високо образованого, дуже симпатичного, широго і запонадливого для народного діла, що трудив ся безпереривно, енергійно і неутомимо для добра народу, американська єуєспільність, може по ініціативі декотрих Славян, стала по сторонї новоприбувшого руського сьвященника. В тїм загальнім єнівчуттю американської єуєспільности, найшовши собі так моральну сатисфакцію, як і нову зовсім серйозну точку опору для своєї діяльности, перший греко-католицький сьвященник на землі американській, розширяє круг тої своєї діяльности, від заложеня власної парохії — єєї своєї першої елементарної задачі, — переходить до будованя церков і церковно-народних інституцій. Все то робить він не будучи призначним ще урядово сьвященником.

Тим часом з перенєсьи з галицьким митрополитом С. Сембратовичем переконаннісь, що він єсть правно поставленим ту сьвященником гр. кат. обряду, архієпископ Райн став домогати ся, щоби о. Волянського відкликано, а на єго місце, щоби призначили другого нежонатого сьвященника. Домоганє то розбилося однак о рішучість митрополита Сембратовича, котрий хоронив і боронив права пошисені руській церкві актами уній з римським престолом і многочислєнными папськими буллами — і на тій підставі о. Волянський коєньє кінцем був таки признаний греко-кат. сьвященник в Пенсильвенії.

(Контча бз.м.).

сю вівицю, які посол відчитав у соїмі. Фризиjsка вівиця лучить в собі незвичайно велику плідність — часто родять ся 4 ягнята нараз — із скорим розвитком, бо вже однорічна ягниця стає матір'ю, а піврічне звіратко важить вже 40 до 50 кіл. Коли виросте, в віці 15 місяців, досягає живої ваги 75 кіл а на добрім пасовиску до 90 кіл. Відтак дає велику силу ужиточної вовни. Молока дає, безпосередно по відлученні ягнят, за час двох до трьох місяців чотири до шість літрів денно, а опісля аж до жовтня два літри і по тім часі застановляє молоко чим раз більше, а на два до три місяці переїз зголами не дає цілком молока. Через рік дає молока стільки, що 15-8 літрів припадає на 1 кіл живої ваги. При тім е та вівиця дуже витривала на зміни погоди. Витримає на пасовиску в диті і в зимі а часто винорпує собі сама поживу знід снігу. Хоть і вагітні вівиці ліпше тримати в зимі в стаїни, то трапляє ся не раз, що ягнята приходять і на снігу на світ. Фризиjsка вівиця перевищує багато своїми корисними прикметами нашу буковинську вівицю. Бесідник ставить вношене ухвалити на закутку сего роду овець 1000 зр. з краевого фонду, коли соїм не схоче, щоби ся справа пішла в кут так само, як давніше вношене посла про вандрівних учителів господарства, або вношене посла Смаля-Стоцького про Райфайзенівські каси. Вношене відіслали до комісії.

З Бразилії. З подорожі о. Волянського, відпоручника галицького виділу краевого до заморських країв подає „Діло“ деякі вісти про тамонні колонії. Плянтаційні, горячі держави, як Сан Паоло, Мінас Герас, Еспіріту Санто і т. д. е для наших людей беззглядно невідповідні і неможливі. Невідповідний клімат (горячо), різні, острі хвороби, незнання мови романської, незвичайна пожива і неспівідомість управи кави, до того ще визиск і надужиття плянтаторів та туга за рідним краєм роблять нову вітчизну для нашої переселення дійсним несклом і коли по році не умре на жовту фебру, то втіває звідтам. Та туди дає ся заманити тільки частинна наших емігрантів, прочі осідали переважно в Парані, а трохи в Ріо Гранде до Суль і в С. Катаріна. Бразилійське правительство не веде колонізації а тільки поодинокі спідки багатих плянтаторів перевозять безплатно робітників в сторони з нездоровим, убійчим кліматом але з беззглядним визиском Галичан. Важне се, що навіть плянтатори пересвідчили ся, що наші люди не витривалі на тамонний клімат та неспівідні до тамонної роботи.

В останніх трьох роках осіло в Парані коло 20.000 Галичан, переважно Русинів. Около 5000 Галичан осіло в Ріо Гранде до Суль і в С. Катаріна. У всіх осідах пересвідчили ся галицькі делегати, що між нашим народом наїве нужда, тне голодний, великий визиск і надужиття зі сторони тубольців Португальців. Хоть ті околиці можливі природно для колонізації для наших людей, то однак не можна їх назвати корисними. На висоті Парани клімат ладний, в зимі перепадає дощ, а морозу нема, хіба ранками приморозни. Весна припадає під час нашої осені, перші жнива в грудні, а деякі роди збіжжя збирають і два рази до року. Грунт на стені дуже мало родить, але на зрубі удають ся всі роди нашого збіжжя. Найбільше садять чорної фасолі і кукурудзи, але тамонна кукурудза і фасолі не смакує нашим людям. Італійці ходять коло винограду і полудневих овочів — наші люди не зміють того. Мажуть тільки бросквині — але всяка деревина терпить дуже від великих муравлів і різних комах. Худоби доробили ся хіба деякі давніші переселенці, безроги можна подібати частинше, а за те ховають багато птиці домашньої. Так само належить там плуг до рідкості а звичайно мусять коло ріл робити руками. Корчувати ліс нема як, тільки вирубують его, палють і на аграрних сьбуть. Засівні нищать величезні муравлі і стада пануг а кукурудзу ломлять мални. Також і дикуни роблять шкоду та убивають наших людей, коли ті палить та рубують відвічні їх праліси. Так стало ся недавно.

Але найгірша біда лежить в економічних,

супільних і політичних відносинах тих на півдиких країв. Они суть найважнішою причиною нужди, голоду і смерті колоніста. Торговлі ані промислу нема там ніякого, не можна нічого продати, дорожня нечувана; за роботи коло гостинців платять квітками, за котрі купець рахує потрібно і взагалі про заробок тяжко; хто не має свого гроша, той не зможе побудувати ся і розпочати яке небудь господарство. Колонізацію вели неуміло, а урядники старали ся тільки о зиски для себе. В краю панує майже безправність, анархія, стан політичний непевний, влади нездарні, а мешканці не певні жити і майна. При таких відносинах відзиває ся тим сильніша туга за вітчизною і осадник упадає на душевній силі, особливо коли зазнав дома ліпших часів.

Хто не стратить сили і волі і перебуває всі тяжкі початки колонізації, випаляючи ліс і морпаючи сапою землею нога за ногою, парачи окропом муравлів і воюючи з панугами та маллами, той може доробити ся від курки до безроги, від безроги до корови, а може навіть і до плуга — і буде мати що їсти, але щоби міг числити на якийсь маєток, на вигоду і жите, се не можливо, бо, як сказано, се дикий край без торговлі і промислу.

От і всі світлі і темні сторони того заморського раю після слів очевидця о. Волянського, — і показує ся, що такі справді не варто сюди їхати. Вирішм тепер уже сама Бразилія не хоче приймати наших людей.

Викрадений міліонер. Тайна поліція в Монтрілі в Канаді глядає тепер міліонера Річардсона, котрого силоміць вивезли з Нового Йорку авантюристи брати Стантони. Его вивезено імовірно спершу до Монтрілі, де Стантони держали свою жертву під ключем, запаморочували его беззастанно сильними наркотичними средствами, а в хвилях, коли позваляли міліонерови прийти до пам'яті, змушували его підписувати чеки на великі суми, котрі відтак відбирали з банків. Коли поліція понала на слід Стантонів і прибула до їх мешкання, аби їх арештувати, не застала їх вже; они відішли тимчасом з своєю жертвою до Англії. Також злодійська шгучка!

Дрібні вісти. Велика лавіна зсунула ся в нивіз сьв. Бернарда і засинала славний приют подорожних. Часть будинку з рефектарем і кухнею обернулася в руїну; друга часть видержала наїр снігу, так що черці весіли з другого поверха переконати тунель і в той спосіб комуїковати ся зі світлом. — Львівський ратуш має недовзі бути зреставрований і зверху змієний, що приспорить ему більше вишньої краси. — Зручнійградежи довершив ночною з дня 18-го на 19-го с. м. невелидженний доси злодій в Тисмениці у нотаря Шелевського. Вирізав діамантом шибку у вікні а відтак шибку в шафі, і забрав з неї близько 1.500 зр.

Телеграми „Буковини“.

З дня 27-го лютого 1897 року.

Відень. З невного жерела доносить, що цесар відіде дня 1-го марця рано під іменем графа Гогенембе до пригіря сьв. Мартина.

Відень. Цесар приймав вчора міністра заграничних справ, гр. Голуховського, котрий перед тим приймав у себе англійського конзуля.

Львів. Виділ краєвий ухвалив на надзвичайнім зібранні виразити співчуте міністрови і маршалкови краю, братам Баденім по поводу смерті їх матери і взяти корпоративно уділ в похоронах. Похорони відбули ся в суботу рано. Численні кондоленційні телеграми наспіли з усіх сторін держави.

Льондон. Приватна депеша з Атенів запевняє, що король Греції рішив ся прийняти ноту держав.

Тисяч разів

як найліпші признані

— Насія для засівів на полях і в городах

— Штучні навози

поруває

ЕРНЕСТ БАЛЬЗЕН в КРАКОВІ

ул. Кармелітін 21.

Склад комісійний у Львові

ул. Красіцького 12.

Повна запорука! Довголітна добра слава.

Почене як засівати даром і франко.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

е на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о заовлення.

Відзначено на краєвій виставі в р. 1894 почетом динсьомом ц. к. міністерства торговлі.

Краєве товариство ткацке

„PRZADKA“

(ПРЯХА)

в Коросні

поруває Пав. П. Т. Публіч свого виробу чисто льняні знієтні а доброті, ручно ткані

ПОЛОТНА КОРЧИНЬСЬКІ

від найгрубших до найтонших веб і біле столове о ізорі кістковим і адамантовим;

також доставляє матеріалів на комплекти і наїдещевні

ВИПРАВИ СЛЮБНІ

Заовлення просимо надсилати просто до Коросна (почта, телеграф і станція залізнична в місці).

Прібки і цінники на жадане оплатно і відпоротною почтою. (13-52)

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Мановей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по-
недільних і святых.

БУКОВИНА

Редакция і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.

Передплата
10 ар.

Русчене Поляків.

Тому два чи три роки в галицьких га-
зетах польських була стала рубрика: ru-
szczenie Polaków przez Rusinów. В тій ру-
бриці довгі часи нарікали Поляки на різні
„кривди“, заподіяні їм Русинами. Вкінці
побачили, що ніхто в ті кривди не хоче
вірити в краю, де Поляки верховодять, і
покинули о тім писати, а відступили того
коника польським часописам на kresach, аби
на їм їздили і показували свій патріотизм.
Так тепер від часу до часу черво-
вецька Gazeta polska сїдає на сего коника
та пишесює ся своєю патріотичною бра-
вурою.

Поляків на Буковині так мало, що
треба нераз подивляти їх великі претенсії.
Коли-б їх було ту стілько, як нас, а нас
тільки, що їх, то ми не сміли би ї писну-
ти; а проте они прибирають і ту на Бу-
ковині таку міну, як би були в Галичині.
Очевидно засліплює їх сила галицьких По-
ляків, котру тепер з нагоди виборів в та-
кий „братний“ спосіб пробують они на
Русинах...

З того засліплення не видічать не їх
ніколи ані згідні з правдою відповіді на
їх нарікання ані дати статистичні. Веї По-
ляки австрійські терплять на манію вели-
кості, а ті на kresach уже найбільше, ма-
буть тому, що мають найменше сили. Они
також пересвідчені, що Русини обов'язані
їм до якоїсь особливої вдячності — а за
що, того не годні сказати. Може за тепе-

рішну нелюдську агітацію против Русинів
в Галичині?...

Так отже на тих „невдячних“ Руси-
нів газета польських кольоністів на буко-
винській Руси вже отсе четвертий раз на-
кидає ся за ruszzenie polskich dzieci, особ-
ливо в Садагурі. В Садагурі такі Поляки,
що о. Пйотровський мусів для них пропо-
віді говорити по руски, щоби его розумі-
ли; але що ті люди римо-католики, то пі-
сля польської льогіки (зовсім такої як мо-
сковська в ділах православія) они повинні
доконче бути Поляками. Тому hejże na So-
płisce! давай нарікати на Русинів, що ті
не дають руских дітей польщити.

Хто перший не любий Полякам? Оче-
видно, руський інспектор Попович! Gazeta
polska вважає его ворогом Поляків ще з
часів братерства редактора п. Колаковско-
го з п. Тиміньским, хоч негірші від п. Кола-
ковського польські патріоти, як кс. Пельц із
Кіцмани, кс. Кравец і др. Зайонц із Серету
можуть найліпше посвідчити, чи п. Попо-
вич заподієв Полякам яку кривду підчас
свого інспекторства в тих повітах. Але
Gazeta polska має своїх доносчиків, котрі
із того, що п. Попович не запровадив
безправно науку польської мови в Кіц-
мани вже в першій році двокласової шко-
ли дівочої в Кіцмани або що не прика-
зав записувати діти рускі яко польські,
роблять ему закид покривдження Поляків.
Ну, на такі закиди шкода й відповіди...

Так самонеоправданий жаль має Gazeta
polska до Русинів, що польської мови в се-
минарії учительській в Чернівцях учить Ру-

син п. Шкурган; бо Русини не іменували,
ані не підпірали п. Шкургана на учителя
польської мови і воїли би, щоби н. пр.
учитель Жуковский переняв сї замість
рускої мови, котрої далеко не знає так, як
п. Ш. польської.

В двох дальших статях нарікає Gaze-
ta polska на надуч. Шорша в Садагурі,
котрому, як каже, допоміг до сего місця
інсп. Попович, що хоч не є провинною, але
є неправдою, бо інсп. Попович був під час
перенесення Шорша ще в Кіцмани, а не в
радї шкільній краєвій. Що-ж закидає Ga-
zeta polska п. Шоршови? Ото, що він з
наказу влади шкільної, котрий яко зовсім
законний боронив в соїм президент краю
супроти п. Вольчиньського, записав матерну
мову дітей після фактичного стану, а не,
як сего жадав від него звисний польо-
нізатор кс. Пйотровський. За се називає
Gazeta polska Нїмця п. Шорша, що пі-
сля зложеної присяги повинне ся наказам
влади і не фальшує документів, обрусителем.
Після правних і етичних понять Gazet-и polsk-oi на дуживає п.
Шорш своєї влади, за те похваляє ма-
бути справки кс. Пйотровського, ко-
трий в п'ятницю, дня 11-го с. м. бив у
клясї ученика Нагроцького, що,
невміючи по польськи, загово-
рив по руски, котрий наказує парохія-
нам зносити ся з Русинами, хочби брати
участь в похоронах своїх кривних Русинів,
котрий з казальниць говорить людям, що,
хто молить ся по руски, тому Бог не дасть
насущного хліба і т. п. Чи се у Gazet-и polsk-oi

2) Русини в Сполучених Державах.

(Дальше.)

В першій половині 1886 року появилася
в Шенандоа перша, на цілій великій просторі
Америки, руска гр. кат. церкв. Говорять, що на
будову сї зібрано було стілько тисячок доларів,
що з самих ерібних доларів можна було сї по-
будувати, але значна часть пішла на устроєння
церковних інституцій. Передовсім треба було
постаратись о руський гр. кат. цмитар, бо не
зважаючи на буквальні жаданя, приписані актами
Унії руської церкви з римським престолом і на
панскі булли, котрі почивали на них, римо-като-
лицькі священники не тільки зборонили похорони-
ти померлих Русинів руским гр. кат. священни-
ком, але й не давали їм місця на своїх католиць-
ких цмитарях. Тижнями лежали рускі мерці по
домах, поки не роздобуто місця для їх вічного
спочинку на яким-небудь протестантським цмитарі.
Однак о. Волянський спішив на похорони,
не зважаючи на се, що до его приходу в Аме-
рику тоті самі римо-католицькі священники, поль-
ські, словацькі і ірландські сповіяли для Русинів
всі треби. При першій в Шенандоа повсталю
вскорі перше в Америці руске гр. кат. Братство
св. О. Николая і заложена була руска церковна
парохіяльна школа. По приміру руської громади в
Шенандоа, стали організовувати ся і другі рускі
громади в Пенсильвенії, а навіть за границями
сї, закладаючи по різних місцевостях з року на
рік нові рускі церкви, при котрих появляють ся
св. братства і школи.

Нині маємо в Сполучених Державах пів-
нічної Америки 38 руских гр. кат. парафій і 30
руских гр. кат. священників, з котрих 19 похо-
дять з єпархії мункачівської, 5 з пришівської, а 6
з митрополії галицької. — Хотай о. Волянський
зівстав офіційально признаний, хотай росли, як
гриби по дощі все нові і нові рускі гр. кат.
церкви і численно прибували гр. кат. священники
з Галичини і з Угорщини, то все таки американські,
а радше сказати римо-кат. ірландські єпископи
не зважали на той зріст і з причини неспівдо-
мості річи то фанатизму ніяк не могли і не мо-
жуть доси оставити в спокою ту церкву.

Дятого видав Рим в 1889 р. розпорядже-
не митр. Галицькому і єпископам пришівському і
мункачівському, щоб вислалі до Америки са-
мих лиш безжених священників. Але що се
розпоряджене явно противорічить буквальному
змісту актів Унії і цілому рядови панських булл,
котрі potwierджають права і привілеї і характе-
ристичні черти руської гр. кат. церкви, то оно
є незаконним і трудним до виновнення. — Тому
й опісля і нині приходять все до Америки і жо-
наті священники.

В 1891 р. видала „Congregatio de propa-
ganda fide“, на чолі котрої стоїть польський кар-
динал Ледоховський, розпоряджене, в силу котро-
го — кожний священник руський гр. кат. обряду,
вибираючись в Америку, мусить подати просьбу
до римського престолу о позволене ему тамтуду
удати ся, означивши причину і подавши місцевість,
в якій наміряє поселитись, щоби о его прибуттю
єпископ римо-кат. тойдієцезії міг наперед бути по-

відомлений, а прибувши має єпископови предста-
витись і від него юрисдикцію прийняти, на під-
ставі котрої він безпосередно під власть єпи-
скопа належить за цілий час свого пробування в
Америці. Таким чином руський греко-кат. сьвя-
щенник повинен мати разом дві юрисдикції, і
підчинятись рівночасно двом єпископам, що
представляє ся одиноким дивоглядом і виключ-
ним випадком на цілій сьвітї. З наведеного вид-
ко ясно, на скільки римський престол узнає са-
мостійність руської гр.-кат. церкви і ту ненару-
шимість руського обряду, котрі були основним і
головним умовієм Унії. З подібного, зовсім ано-
мального положення русько греко кат. церкви в
Спол. Державах, виросли ті аномалії, котрі нині
суть на порядку деннім. Правительство респу-
блїки не міняє ся зовсім в церковні діла, а будує
церкви, церковні інституції, удержує священни-
ків сам нарід і ему належить зверхність у всіх
ділах церковних. Єсли римський католицизм являє
ся абсолютною монархією церковности, то на
почві північної Америки витворив протестантизм
крайню віроісповідну республіку, устроєну все-
цїло на зверхности народа. — Опираючись на
свій нарід, руський гр.-кат. священник може не
оглядати ся на ніяку юрисдикцію і не підчи-
няти ся жадному єпископови.

Єсли-би в той спосіб утворила ся єдинна
організація із всіх руских гр.-кат. священників і
представителів народа, то она могла би як най-
краще повести діла американської церковної у Ру-
синів. Організація тов. руских священників, котра
недавно повсталю, представляє ся першим, хоть

взорець совісного чоловіка, а не то проповідника слова божого? Мабуть, бо се єй інформатор, се агітатор, що висилає до правительства депутації зфанатизованих ним перекинчиків-Русинів, з котрих ледво один умів по польски покаржити ся на „*ty-szczenie polskich dzieci*.“ Ну, слідство покаже, чи *Gazet-ŷ polsk.* ходить о те, аби польські діти не русчилися, чи аби рускі польщили ся. Для нас ясна була й є шовіністична засада, що рим. кат. віра — польска, а всі ісповідники єї мусять бути Поляками; так само знає „*Gaz. Bucov.*“ тільки „волоску“ віру і Волохів. Куди не кинь, все клин; всі раді би збогачуватись на кошті Русинів; бють і ричать ще.

Зрештою вольному воля, але годі під такими обставинами жадати від Русинів, щоби приглядали ся такій убійчій роботі спокійно, ба, що більше, прикладали до того й своїх рук. Тут ні при чім покликувати ся на згоду і прислуги, хоч би навіть такі як колишнє вивисшене Тиміньського п. Колаковским, бо коли-б ми стали потурати, ба навіть помагати винародовленню Русинів по прикладу наших кацалів, тоді аж справді „доборолась би Україна до самого краю...“

А як справді виглядає се покривджене буков. Поляків в порівнянню з Русинами, на се дадуть нам найліпшу відповідь дати з остатнього справоздання краєвої ради нікільної. І так польскої мови яко предмету учать в Сереті, хоч там в мужеській школі є всего 21 дітей польських, а в женській 18. Так само учать в школі в Банилові р. 36 дітей, у Вижиці 12 хлопців і 18 дівчат, в Боянах 55 хлопців (на цілу школу) і 41 дівчат, в Садагурі 42 хлопців і 31 дівчат і в Кіцмані 33 хл. і 14 дівчат. Вей они, хоч становлять лише малу частину даної школи, вчать ся польскої мови.

Натомість не вчать рускої мови навіть яко предмету в школах, в котрих є значне число руских дітей: як в

Корові 43, в Острі 29, в Радівцях 18, в Банилові волоскім 24 (там є 158 руских дітей обов'язаних ходити до школи, але не ходять, бо не розуміють волоскої мови), в Новім Солонці 23 (за то ту завели польску викладову мову для Словаків!), в С. Іллі 19, в Старих Іцканах 29, в Сучаві 20 хлопців і 33 дівчат — і т. д.

Так виглядає покривджене чверти міліона Русинів і горетки Поляків! Мають чого тутешні Поляки жалувати ся! Красше мовчали би, а то їх безпідставні претенсії до Русинів тільки роздражнюють суспільність.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 1-го марта 1897.

Іменоване. Президент краєвий іменував окінченого правника Никоду Фльондора концентровим практикантом при політичній адміністраційній бюрі Буковини.

Пригадуємо, що вже сего четверга, дня 4-го марта відбудуть ся вибори з V-ої (загальної) курії. Всіх наших виборців з Путилівського, Вижицького, Станівського, Кіцманського, Заставицького, Садагурського і Черновецького повіту визнаємо, аби як один муж віддали свої голоси на **Сидора Винницького**, презеса ц. к. суду краєвого кариного в Чернівцях.

Рускі виборці з повітів Серетського, Сторожинецького, Сучавського, Радівецького, Гурагуморського, Дорнянського, Сольського, Селятинського і Кіцманського повинні також показати, що і Русини живуть в тих повітах, мають свою власну волю, знають, що вони Русини, знають що є рускі люди, котрі побивають ся о ліпшу долю всіх Русинів на Буковині і тих руских людей уміють пошанувати. Не голосуйте на нікого лиш на руского чоловіка! Хоч він і не буде вибраний послом, все одно — ви своїм голосованем покажете, що і ви є на світі! А щоб ваші голоси марно не розстрілювали ся, то голосуйте всі на одного. Від деяких виборців знаємо на певно, що будуть голосувати

на професора д-ра Стефана Смал-Стоцкого з Чернівців. Отже найліпше, аби такі всі рускі виборці дали свій голос на др. Стоцкого. Нехай покаже ся, кільки Русинів прийшло вже до того пізнання, що они Русини!

Руску патріотичну інтелігенцію просимо, щоби приймилувала виборців, повинисувала добре імена кандидатів, понереглядала картки, поправила, як треба, взагалі, щоб сновинила свій обов'язок провідників народу. Коли картки до голосованя знесуть ся яким чином, то виборець має право жадати від старости другої картки. Голосоване відбуває ся картками, тайно; картку треба так зложити, щоб ніхто не заглянув до неї, хто там написаний; ніхто не має права, заглядати в картку, отже не треба боятися нічого, а сміло голосувати на свого руского кандидата!

Правибори в Комарні в Галичині викликали велике забурення і кроваві бійки. Махери виборчі розлютили своїми виборчими пітучками нарід до тої степені, що товпа впала до задаткової каси, де параджували ся др. Яклиньский, бурмістр Комарна, Троян, повномочник графа Лянцкоронського та ще кілька осіб і побили їх мало що не на смерть. Розірена товпа знищила ціле уряджене каси, порозбивала все в шинку, де др. Яклиньский сховав ся і обрабувала его збройні і коштовні речі. Гроза була така велика, що жандармерія не могла дати собі ради і зарекували швадрон уланів з Городка. Коли прийшло військо, настав спокій. — Знов доносить „Діло“ в польських вістях, що в станіславівській окрузі в Чернівці при правиборах жандарми пробіли багнетами одного виборця на смерть, двох пробіли смертельно а трох тяжко ранили. — В Вихторіві при правиборах сторонники наїсї постріляли трох наших виборців. Уже й в Галичині настали кроваві вибори, борба йде не на ковбаси, а вже на багнети.

Бранка в році 1897. Для переведення головної бранки сего року назначили такий розклад: в Вижиці (1770 новобранців) бранка 29. і 30. цвітня 1., 3., 4., 5., 6., 7., і 8. мая; в Сереті (1024 новобранців) 29. і 30. цвітня 1., 3., 4. мая; Сторожинець (1305 новобранців) 6., 7., 8., 10., 11., 12., 13. мая; в Чернівцях, повіті (1740 новобранців) 1., 2., 3., 5., 7., 8., 9., 10., 12., цвітня; в Чернівцях, місті (920 новобранців) 13., 14., 21., 22. цвітня; в Радівцях (890 новобранців) 29., 30., цвітня 1., 3., 4. мая; в Радівцях, Стразі (315 новобранців) 6. 7., мая; в Гурагуморі, Сольці (549 новобранців) 10., 11., мая; в

бути може і несвідомим кроком в тім напрямі. На жаль, крайню низький уровень духового і морального розвитку, на котрім знаходиться велика більшість угро-русских священників, їх тимчасовий лиш побит в Америці, тільки для наповнення собі вини, дуже сприяють роботі загальному у всіх напрямках. Их підпичене ріжним угро-русским ляхварам — їх склонність до всяких сплетень, інтриг і обманів — все то великі перешкоди до осушення першого кроку на дорозі незалежного священно-народного устрою і управи рускої греко-кат. церкви, котра би не потребувала ніяких єпископів, котрі ту в північно-американській республіці стають лиш лишним тягаром на бідні средства народні.

Що відноситься до православних Русинів, чи Малоросів з Росії, то їх незначна гореточка велими росквінула, належить до православної єпархії аласкинської і алеутської. В той час, коли Русини греко-католики або уніати не мали ще своїх церков, ходили до церков рим-кат., польських, словацких і ірландських. — Русини православні віддалені від своїх паротизаційних церков, пороскидані по великих просторах, або ходять до уніатських церков, що в виду того самого обряду являє ся зовсім значаїним, а если в поблизоїсти нема уніатських церков — они обходять ся без церкви, викидаючи лишні часів. Однак нетакт зї сторони католицької єпархії в Спол. Державах, переслідовані і понижені так самого обряду, як і руских священників не огранічили ся на внешне наведені тяжкі наслідки для гр. кат. церкви, они викликали і другі результати так для єпископату, як і для самого Риму зовсім не очікувані. Руский гр. кат. священник о. Алексей Тонт, родом з Угорщини, настоятель уні-

ятського приходу в Мінеаполіс, держави Мінесоти, виведений з терпеливості, переслідований всякими можливими сипатурами зї сторони місцевого римско-католицького єпископа, котрий конець кінців постарав ся, що его відкликано в старий край, під угрозю суспензії, удає ся до Сан Франціско, в резиденцію російського православного архієрея і приймає православ'є. По-в'рившись опять в свій уніатський прихід, з початку не відкриває свого переходу на православ'є, тільки поступово наклонюючи до сего своїх парохіян, аумів повести діло так осторожно печатно і устно, що о переході на православ'є руского уніатського приходу в Мінеаполіс дізнали ся всі тільки тогди, коли то сталося довершеним фактом, т. є. коли в серпні 1892 р. було прочитане публічно в мінеаполіській рускій церкві писмо від св. синода, про прилучення того приходу до американської православної єпархії. Той факт визнавав православну пропаганду посеред Русинів-уніатів, о котрій дотепер представителі російської православної церкви в Америці ніколи навіть не снили. Росквіне американського римско-кат. єпископата і конгрегації для розширення віри в Римі що-до своїх діл взглядом рускої гр. кат. церкви в Америці окказалось велими опізаним — а що до мовсиньора Ледоховського оправдалась стара пословица: „*Mađry Lach ro szkodzie*“.

Однзак і Русинам в Америці не принесла пропаганда православ'я добра. Всякий перехід із застарілого вряду до нового — котрий зложив ся віками і вріс в душу і серце чоловіка а особливо в духовно-моральній області релігій, браїно трудний і потребує до свого осушення відповідної, вже уладженої, певної хвилі. Тимча-

сом в розбиранні нами ділі, влученню Русинів з православ'єм, момент той був зовсім случайний: вишій з несподування грехо-кат. священника з римско-кат. єпископом і відкликання першого на родину під угрозю суспензії. Руский нарід в Америці, репрезентований виключно галицкими і угро-русскими галузми, на стільки ще недавно став ту осідати, бо в перших початках еміграції приходив лиш на якийсь час, за роботою, і на стільки ще не розглянув ся і незмінив ся в економічній і суспільній відношенні, що подібний перелом окказав ся ему зовсім неприродним, визваним случайністю, а дальше початим і веденим не в своїм часі і не „благоверенно“. Дальше, всеке діло носить в собі характер того жерела, з котрого оно випливає.

Непорядки руского народа в Сполуч. Державах були жерелом того сумного провау, а озлоблене гр. кат. священника против римско-кат. єпископату було би і зовсім справедливе і узасаджене. Сей священник, о. Ал. Тонт подучив чин протоєрея і нагрудний хрест в нагороду за прилучення мінеаполіських вірних і він в наслідок того з'єднав собі був повне довіре у російського православного єпископа і на тій підставі йшов ся стрімголов на агітацію поміж Русинів-уніатів, привертаючи їх на православ'є. Пимегу ту хотів о. Тонт здійснити за свою личну обиду на римско-кат. америк. єпископах і ведучи агітацію православну поміж руским народом в Америці, не зважаючи зовсім ані на обставини часу, ані на уровень образования народа, загнав ся агітатор так далеко, що стратив сам рівновагу і всяку осторожність, всякий такт, всяку ріжницю поміж дозволеними і не дозволеними средствами, поміж чесними і нечесними ору-

Гурагуморі (620 новобранців 13., 14., 15., мая; Кімполонг (525 новобранців) 17., 18., 19., мая; Кімполонг, Дорна Ватра (260 новобранців) 21., 22., мая; Сучава (1170 новобранців) 2., 3., 5., 7., 8., 9., цвітня; Кіцмань (1740 новобранців) 1., 2., 3., 5., 7., 8., 9., 10. цвітня. — До сего річної бражки покликани новобранці з років уродження 1874, 1875, 1876.

Др. Дмитро Вергун — пише N. W. Tagblatt — молодий руский дневникар (?) проживаючий у Відні, дістав ся до Іванової хати зовсім несподівано. При нагоді ревізії в редакції „Галичанина“ найдено програму агітаційну Вергуна, в котрій він обстає за утворенем тайного союзу. Не найшовши прихильників для свого плану меж рускими студентами, Вергун післав проект статута тайної організації редакції „Галичанина“, котра его з деякими змінами випечатала. При ревізії найдено нову програму Вергуна і длятого его увязнено.

Курс для анальфabetів урядили в Ряшаві в Галичині за субвенцією союму краєвого, щоби ширити знане письма і між старшими неграмотними. На той курс учаться 24 мужики в віці 24—30 літ. Здала би ся така школа і у нас, на Буковині!

Гумористика. Про фонетику розписали ся „Бук. Відомости“ і кажуть між иншими так: „Руский народ убивають безпосередственно не поляки, не німці, не другі наші нам чужі вороги, но свої власні продажні, дукаві, юродиві діти, котрі гірше чужого рідну матір добивають“. Тими продажними дітьми мають бути „фонетики“, котрі хотять, як „Бук. Відомости“ кажуть, завести латинську азбуку до руского письма. Тепер ми вже знаєм, чому наші кацани в Галичині поличать ся і провадять польскі доми, на Буковині їмчать ся або волощать ся і виховують дітний в чужій мові — „бо се не убиває безпосередственно нашого народа!“

З залізничі. Як ми свого часу доносили, війшло в жите друге подучене поспішним потягом на шляху Чернівці-Відень, від дня 1-го марця.

Утікачі з Бразилії. Недавно вернув з Бразилії господар з Сокальщини Полотнюк. Був се мавчий чоловік, мав землі 20 моргів. Заманяв агентами, продав своє поле і дістав ся до Куритиби. Зразу заробляв при залізничі, за що діставав три мільрейси денно. Гроші ті на жите не вистарчали, бо сам хабо, якого потребував Полотнюк для скупного прокормлення себе і родини коштував мільрейса. Пізніше визначено ему

жіями — взагалі він не перебирав у средствах, що власне его і згубило.

Найпоганішим з тих средств було і є ще по нині висилане в наряд по салонах, т. е. американських шинках своїх агентів, рекрутованих з самих низьких, упавших і темних личностей, котрі вже не мали нічого до страчання і котрі за склянку пива і закуску і якусь маленьку сумку грошей, готові були рішитись і мордувати людей. — Не говорячи вже про се, що подібні агенти для агітації за православієм, вишуковані і підпомагані о. Товтом, відомо без відомости і призову російського православного єпископа в Сан Франціско, компромітують в найвищій степені віру, котру визнає велика більшість руского народу, а їх дикі і дивні поступки довели до пропесів о церкви, котрі крім скандалів і компромітації самої віри, суть і великим матеріальним тягаром для бідного народу і споводовують наконеш найбріжнородніші непорозуміння, сварки і низькі снори поміж братами і синами одної Матері. Таким чином діло, котре при догідній хвилі і при догідних обставинах могло би було при новій остерожности приняти зовсім иншій мірі і инше значіння, нині служить народу лиш на шкоду, деморалізує наряд і доводить до морального упадку, здійснюючи дуже пригідну на тім місці малоруску поговорку: „пани бють ся, а в мужиків чуби дуть ся“.

З више наведеного годі не доглянути, що подложене церковне Русинів в Своє. Державах представляє ся таки досить невідрадним.

(Кожець буде.)

поле, покриті деревами і корчами. Корчі і дерева треба було вирубати і спалити а на попелі садити чорну фасолу і кукурузу, котра тут по трохи удає ся. Сей попід родить лише через два роки. Коли се побачив Полотнюк на полях кольтоністів, що давніше переселились до Бразилії, пустив ся враз з родиною з поворотом до Галичини. Нині він зруйнований, з багатого господаря став жебраком. Цікава одна річ, що селяни не вірять его оповіданям про нужду в Бразилії і все гуторять, що то „пани его намовили“, щоби таке людям говорив. — До села Товстолауга в Тернопільщині вернуло з Бразилії двоє господарів. Один з них поховав в Бразилії жінку і двоє дітний, а двоє лишив на ласку Богу, бо не мав стілько грошей, щоби оплатити перевіз за себе і за них з поворотом до Галичини. Другий покинув в Бразилії жінку і матір а сам утік до краю. От вам бразилійський рай!

Чи любий, чи ні? В віденській прасі іде гарячий спір і великі доходження, чи цісар сказав на бали міста Відня до заступника бурмістра „мій любий Люеґер“, чи ні? Антисеміти кажуть, що цісар ужив слова „любий“, ліберали громадять свідків і доводи, що ні, а правди годі тепер доказати, чи Люеґер був „любий“ чи нелюбий.

Кароль Бьонден, світової слави лисоскок, помер сими днями в Лондоні, в 73-ім році життя. В році 1855 перейшов він перший раз понад Ніагарою по ливні, розтягнений в висоті 50 метрів понал шумячим водоспадом. Ту смілу штуку повтаряв пізніше досить часто. Поппеував ся майже у всіх більших містах Європи.

Конкурс. Виділ тов. „Руска Бесіда у Львові“ розписує сим конкурс на самостійного директора народного театру „Рускої Бесіди у Львові“. Условія: 1) Обняте театру у власний заряд наступає дня 1-го квітня с. р. 2) Зложене відповідної кавції. 3) Предложене свідомств до теперішнього занятя. Подана належить внести на письмі найдалше до дня 15-го марця с. р. до виділу тов. „Руска Бесіда у Львові“ ринок ч. 10., де також засягнути можна ближних пояснень. — У Львові дня 17-го лютого 1897 р.

Дрібні вісті. Бібліотека Товариства „Прогресу“ у Львові (ринок ч. 10) отворена кожного віткірка і кожної п'ятниці від години 12. до 1. в полудне. Членя товариства можуть користати з бібліотеки на підставі постанови регуляміну бібліотечного — Великі сніги впади в західних і східних Прусах. Вся комунікація перервана. Місцями верхи дерев ледви видіють з під снігу. Почтові вози позастрагали в сніжних насинах, а так само й залізничні спочивають. Кількоро людей замерзло в снігах. — Незвичайний процес закінчив ся перед судом присяжних в Коломиї. Засуджено на 13 місяців в'язниці двоє дітків-жебраків, що в червні минушого року викради родичам малого 6-літнього хлопця, щоби привчити его жебрацтва. — На конференції збору професорів львівського університету ухвалено вже приймати жінчини з учительским виділовим іспитом на надзвичайні слухачки, а з гімназійним іспитом зрілості на звичайні. Ухвалу ту, як нині Ster, переслано міністерству просвіти до затвердження.

Складки. На Народний Дім зложили далі в Читальні Товариствській 2 зр. 90 кр. (на то дали: Ник. Мунтян, і Онуфрій Яцук по 5 кр., Дм. Финюк, Гр. Барабаш, Ник. Сніжавка, Ник. Кіцай, Вас. Бочулинський, Вас. Грималюк, Танає. Бойчук, Георг. Біанк, Вас. Щербак, Ст. Кіцай і Ів. Дідух по 10 кр., О. екса Король, Григ. Сніжавка і Георг. Король по 20 кр., учит. Іля Бойчук і Яким Кузьма по 30 кр., учит. Дм. Альбота 50 кр.), о. протоер. Стеф. Іванович з Малишків 2 зр., третина складки з Путилівщини зібраної ексектором н. Адольфом Сичаком 1 зр. 35 1/2 кр. (на то зложили ся: Кость Харч, Марко Поляк, Олекса Поляк і Марко Куриш по 50 кр., Олекса Кузяш і Семен Горбан по 20 кр., Захар Бойчук, Ник. Воронович, Олекса Торак, Єремій Файчук, Роман Бурдузак, Іван Гарасимчук, Мих. Близнюк, Петро Рубань — всі з Ілзської, — Василь Маршівка, Василь Ферфелюца, Ів. Кузяш, Танасій Казинюк і Олекса Лучик з Сергіїв, Семен Мошуляк з Шипота камер. по 10 кр., Ст. Бойчук, Уласій Лучик, Петро Кобилиця, Вас. Мушурок, Гриць Захарук з Ілзської, і Стеф. Мошуляк

з Шипота по 5 кр.) разом доси 118 зр. 87 1/2 кр. — На друкарню: третина наведеної повисше складки з Путилівщини 1 зр. 35 кр., Онуфр. Ілюк учит. з Дубівця 50 кр. — разом доси 18 зр. 97 кр. — На бурсу Народного Дому: третина повисше наведеної складки з Путилівщини 1 зр. 34 кр. надуч. Натанієвич в Погорилівцях 1 зр., пані Йосифа Ех 2 зр., Петро Павлюк з Шубранця 60 кр., Петро Мудрий з Шубранця 10 кр. На весіля у вп. п. Андрука уч. в Іспасі зібрав акад. п. Догомилу на бурсу 22 зр. На сю суму зложили ся: Молода пара 2 зр. н-ї Геновефа Годованська 5 зр. п. Годованський уч. 3 зр., п. Грuber секретар 1 зр., Федір Андрук 1 зр. Ст. Дініс, начальник з Іспаса 1 зр., Ів. Фочук начальник з Черногузів 50 кр., всеч. о. Томюк 50 кр., всеч. о. Боднарескул 50 кр., всеч. о. Данилевич 50 кр., п. Лев Маковієвич 50 кр., п. Дмитро Кейван надуч. з Валавча 60 кр., п. Алеко Парашук, музикант з Галичини 50 кр., п. Василь Завадюк уч. 50 кр., п. Осип Лучинський уч. 50 кр., В. Грегорович уч. 30 кр., Іларія Завадюк 20 кр., Аспазія Грегорович 20 кр., Ів. Шиптко 50 кр., Аксенія Шиптко 20 кр., Анція Андрук 20 кр., Ілена Андрук Т. 30 кр., Ілена Андрук 10 кр., Юрій Андрук 20 кр., Василь Мазурак 10 кр., Анція Мазурак 10 кр., Ілена Мазурак 5 кр., І. Влад, начальник з Валавча 15 кр., Віктор Міглевський 20 кр., К. Дініс 15 кр., Ірина Дініс 20 кр., Петро Мазурак 20 кр., Василь Фунштей 50 кр., Василина Фунштей 10 кр., Аксенія Лазорак 10 кр., Н. Гребовський 10 кр., Тетяна Фочук 10 кр., Н. Н. 3 кр., малі складки 12 кр. Разом за 1897 рік 89 кр. 82 зр. Всім тим добродіям сердечне спасибі!

Телеграми „Буковини“.

3 дня 1-го марця 1897 року.

Відень. Цісар відіхав о 6-й годині рано особним поїздом до пригір'я сьв. Мартіна.

Маніля. Ворохобня вибухнула тут наново. Тубольці напали на касарні і забили одного офіцера і чотирох жовнірів. Війська іспанські виступили на улиці. Забили 200 повстанців а багача взяли в неволю.

Софія. Сербский король приїздить сюди завтра. Пополудни представить ся ему сербська кольтонія, вечером відбуде ся обід в парадній палаті княжій. У вівторок король огляне військову школу і касарні, вечером бал у кн. Фердинанда. В середу торжественне богослуження і парад софійської залоги, вечером прийняте на дворі і театр. В четвер отворене залізничі Софія-Роман, вечером відїзд короля до Білгорода.

Будапешт. Budapest Cor. доносять, що проекти угоди увійдуть до австрійської і угорської палати рівночасно при кінці марця, або найдалше в половині цвітня.

Кольонія. Köln. Ztg. доносить, що Туреччина змобілізувала в короткім часі 150.000 війська, з того 40.000 призначених против Греції, 80.000 против Болгарії, 30.000 против Сербії.

Атени. В цілм краю бере верх гадка, щоби спротивити ся зарадженам держав. Греки хочуть прийняти на себе всяку відповідь за наслідки, які потягне їх опір. Удлене автономії Крети не може Греків вдоволити, бо оно не забезпечить християнської людности від Турків, поки війська турецкі будуть знаходити ся на острові.

Атени. Посли держав уложили спільну ноту, що завзиває Грецію відкапати свої війська і флоту з Крети. Час для виконання того поручення не означений, бо дотичні інструменти для послів не були згідні.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожадує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на вишлат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому.

З поважанем
В. Данилевич,
машинист у бровари Штайнера
в Чернівцях, при ул. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий умирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймає з остерожністю лише фалішкі зі знаним знаком охоронним „Котвиця“ бо хитре ті правдиві.
Антика Ріхтера під золотим львом у Празі.

„РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях

має на складі отсі свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

а поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кождою поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

Не залишіть прочитати!

М. ФЛЯИШЕР

робітня одягів для мужчин.

Чернівці, ул. панська ч. 16.

Виготовляє у браня мужескі після найновішого крою за ціну як найдешевшу.

Замовлення з провінції виконує як найдокладнійше.

Сплата може після умови відбувати ся ратами.

Цілий одяг для мужчин від 15 зр. в гору.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові ул. Валова ч. 11.

Перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Вєч. Духовенству і всім вірним через Вирєсєв. Митр. і Преєсєв. Єп. Ординаріяти всіх трєх галицьких Єпархій, обезпечає будищен, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках протів шкідлих вогнів за можливі найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені в чернинах Товариствами контраасураційними подають „Дністрови“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Полїси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котрє дає як найкористійші услїди і видає полїси і квітї в руских явицї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоварищенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третїх лиць вклади до опрєцентованя по 5-процент. Гваранція цілковата. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки вєзвєстєним реальностям, вільним від тагарів, за порукою двох членів. З позичок відтїтає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїленє аґєнцій в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбрателїв, гостей і публіку, що я перебрав ієтнучий доси під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делїкатєсїв

→ (заснований 1812 р.), ←

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН
з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під мою власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сїй нагодї складаю сердечну подяку за довіру, оказанє так часто попередній фірмі, і прошу укїзливо, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чїм запевняю, що все старатиму ся задовольнити шановних гостей добірними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.

Прошу о частї замовлення і пишусь з поважанем

Стефан Гаїна.

Для панів учителїв!

INSPECTIONSBERICHT

є на складї в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-русского народу.

зладжена д-ром Гр. Величком, надана товариством „Прєсєвіта“, а виконана в літографічній закладї Андрія Андрєйчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на позолотї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Прєсєвіти“ і передплатників „Зор“ 2 зр. 50 кр., а рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Прєсєвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поспільні	особові	мішані		поспільні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	657	1028 550	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	941 1029	538
З Бухарєшту, Яє, Сучави, Глибоки	329	912	1090 523	До Глибоки, Сучави, Яє, Бухарєшту	1203	717 1048	616
З Новоселиць, Садагури			1113 950	До Садагури, Новоселиць			430 612

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечєром до 5 год. 59 мін. рано. — Серєдно-європейскї час рїхнєть ся від львівского о 36 мінут, а від черновєцкого о 44 мінут; коли на залїзницї є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновєцкїм 12 год. 44 мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.

За редакцію відповїдає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Підписати
10 зр.

Старі діти.

Образець виборів в буковинському селі.

(Стаття надіслана).

Половина століття минає, від коли здохли з нашого руского мужика ярмо неволі а і до нині він ще не очистився від бруду давнього рабства. Наш мужик в більшій частині слабодух; у свою силу не вірить таї другому вірити не хоче, а найбільше „ляний“. — Що робить, то рідко з свого власного переконання; або тому, що вже так его тато та дід робив або з страху перед жандармами. Кождий, хоть аби з якого низкого стану, коли тільки має „цесарську шапку“ на голові, то в него пан; він его боїть ся, его слухає. Перед жидом борше відкрив свої гадки ніж перед священником або учителем і жид борше послухає. Аби ти ему як добре радив, на добру дорогу напроваджував, він слухає, та таки їде своєю дорогою.

Крім сего є ще у нас і друге лихо, дурна гордість непросвічених мужиків-богачів, котра стала ся вже не раз причиною найбільшого неладу в громаді. Мужик-богач, най він собі буде який простий, уважає себе за не знати яку велику особу в селі. Він всюди перший і в громаді і в раді, а слово его скрізь значне. А бідний-

ший по его думці нічо не значить; хотяй би він яке мудре слово сказав, то его ще й на клони возьмуть, бо він „жебрак“.

Ся хвороба наших мужиків, вироблена ґрунті темноти і недовірливости, панує тепер всюди, а як некорисно впливає она на цілий організм громади, можна було видіти при сільських виборах, от н. пр. хоть би й в тій громаді, звідки я. У нас вибори, а нічо то собі пара.

— Більша часть людей урадили були, вибрати з межі себе господарів чесних, неподатливих, котрі знають, як і що сказати. Була надія, що вибори в селі добре випадуць. Та се не сподобало ся де-кому при самих виборах, що дають голоси на людей з характером. „В горі“ треба таких виборців, котрі хилились-би туди, куди вітер віє, а єї не такі були. А що єї не були з богатших, то найшло ся зараз і средство, цілу добру справу перевернути горі корінєм. І пішла машина в рух. Арендатор і другі жидки та їх помічники почали людям Біг знає що плести: Що то они на сьміх село пускають, що „жебраків“ на виборців вибирають; той-би вже богатих в селі не було, котрі би громаду могли заступити та розумне слово сказати, там де треба, що з сего нічо не буде, а громаду лиш до великих контів приведуть і таке иньше. Вже то наші вороги знають, як

мужика обійти, щоби его з дороги збити. От зачали і голоси з табору богачиків обзивати ся, що оно таки і справді так є, як Мортко каже; чому не вибрати би такого, що платить в четверо або в п'ятеро більше податку як тамтой? Богатий всюди знає, де двері втворюють ся, а бідний хіба того піде на вибори до міста, щоби оселедець обірвати від посла. Зачали одні другим договорювати а далі й сварити ся. Через се і вибори їм від серця відпали; взяли і порозходили ся мало не всі до дому, не давши ні на кого голосу. Лишили ся мало не самі богачики та радні громадські. А то все на се і робило ся. Як тепер голосували, можна вже знати, хоть би я не писав. Посинали ся голоси на чотирох богачів. Бідні порозходили ся а богачі допняли того, чого „другі“ хотіли і вибрали чотирох, правда, богачів, але таких, що підуць на сльїно туди, куди їх поведуть. Та не досить на сьміх; сих самих вибрали ті самі на виборців і до четвертої курії.

Не правда, славні вибори! Та коби то лиш у нас так, а то ні...

Член громади.

3) Русини в Сполучених Державах.

(Бонісир).

Мало находимо ліпшого, переходячи до положення Русинів під виглядом їх народного положення.

Руска церква стала первісним елементом і ядром для зорганізованя Русинів в Сполучених Державах, яко народности. Як звісно кождому, ані в Галичині ані на Буковині, ані в Угорщині руска церква не тільки не має вже днесь народно-організаційного значіння, але навіть утратила (?) уже свою роль культурно-просвітну. Як в православній Буковині, так і в уніатській Галичині руский просвітний і народний рух і его середоточка, рускі народні читальні, не тільки єуть відособлені від місцевої рускої церкви, але навіть в великій степені єуть для неї ворожими. На Угорщині руска церква в особі єї представителів, або зовсім являє ся безчинною, і про яку небудь народну організацію не сьміє навіть і подумати, або вирост мадаризує свій нарід. Тільки на самих західних окраїнах Галицької Руси, в безпосереднім сусідстві з Мазурами, ґрупує ся ще поки що руский нарід вогруг своєї уніатської церкви, ту рускі народні читальні і другі просвітні інституції єуть звязані з церквою. Чомуж та сама руска церква єтає опять в Америці фактором дучности, організації і просвіти того же руского народа, перекривленого через океан? Многим той прояв оказав ся загадочним і неясним. Тимчасом оно зовсім природно. Передовсім в самих Сполучених Державах церква має таке значіння, якого не має вже нігде в Європі — а духовенство тішити ся таким впливом, о яким вже й не снить в Старім Сьвітї,

хоть і устрій церковний ту зовсім не той, як в старім краю. Таким образом впливу рускої церкви на нарід треба шукати в причинах положення і ролі церковности в Спол. Державах. Если додано до того, що в руській народі сильно відчуває ся ще потреба релігії і обряду, то стане ся очевидним, що два чинники ті єуть достаточні, щоб привернути стародавнє значіння рускої церкви між руським народом так у вигляді просвітнім, як і в дучности его з церквою, хоть і в зовсім нових умовах держави і суспільности. Припоровляючись конечно до нових порядків, заїхши з собою устрій народно-просвітний, який панував по читальнях в Галичині, прибрала руска церква в Америці дуже віддалений характер від церкви по цілій Малій Русі.

В перших часах не представляла ся ліпша і отвітніша почва для організації Руси в Сполуч. Державах, як церква. При ній то і повстали в перших початках незначні церковно-народні організації, — братства, котрі в своїй основі являють ся інституціями спомогаючими. З часом показалась конечно потреба ширшої і при тім чисто народної організації. Ініціатором утворення такої організації був ветеран Галицької Руси о. Теофан Обухевич, тепер найстарший руский священник в Новім Сьвітї. Однак угорсько-руські священники, що ще в своїй нещасливій Угорщині майже зовсім винародовились, стратили почуте своєї народности і понияте о найбелементарніших нуждах і потребах руского народа, задуману народну організацію в самих єї початках зовсім скривили, а своєю малорозвиненою і нерозуміючою правдивою стану річий більшістю, придушили більше інтелігентні і здоровомислячі елементи американської Руси, котрої представителем був і сам ініціатор того діла, організацію-ж саму перевернули в чисто

церковну, віроісповідну, католицьку, по не греко-католицьку навіть, а загально католицьку, хотя і надали єї зовсім неправильно назву „Соединеніє греко-католическихъ русскихъ Братствъ“. Помимо того однак, що організація таа називає ся соединенієм „русскихъ“ братств, приймають до неї і братства словацькі; а помимо того, що організація ся іменуєть соединенієм „греко-католическихъ“ братств приймає она і братства мішані т. є. складаючі ся з греко і римо-католиків. Коли-ж взяти під розвагу, що крім Русинів і Словаків нема жадних других греко-католиків в Сполучених Державах і що Словак-протестант, або Русин православний після статутів в жаден спосіб до тої організації прийняти не може — то вузко віроісповідний і чисто церковний характер „Соединенія“ покаже ся ще яснійше. Розуміє ся само собою, що подібна, чисто віроісповідно-церковна організація не може заспокоїти потреб народних. Правда, що „Соединеніє“ своїх членів на випадок смерті, або цілковитої неспосібности до праці, забезпечує виплачуючи так зване „посмертне“ в разі смерті голови родини або его жінки і „запому-ту“ в разі цілковитого его каліцтва, але прецінь в подібний спосіб можна забезпечити і деінде, або хотьби в першій ліпшій асекураційнім товаристві. Дятого тільки, щоби виплачувати запомогі і посмертне, не було і нема потреби творити віроісповідно-церковну організацію; бо не говорячи вже о тім, що перше ліпше американське асекураційне товариство платить таке саме посмертне, що і „Соединеніє“ і то при менших вкладах — то члени того посвідного мусять ще зверх того поносити другі розходи, як примусово на орган того товариства і т. д. Таким способом забезпечене на случай смерті або покалічення не може бути головною і основ-

НОВИНИ.

Чернівці, дня 2-го марта 1897.

Буковинський сойм зійде ся на слідуюче засіданє в середу дня 3-го марта.

З буковинського сойму. Теперішня сесія соймова скінчить ся сего тижня в суботу дня 6-го марта.

З єпархії. Гр. правосл. пароха Василя Магіора перенесли з Теодорівців до Молодї.

Посол Волян ставав перед виборцями також у Вашківцях з таким самим результатом, як у Вишніцях. Погостив добре своїх виборців (кожда гостина коштувала, як нам пишуть, найменше 200 зр.) — і ті поставили его своїм кандидатом „одногласно“.

Коломийський Боля устроєє в сали Щадничої каси в Коломиї концерт в середу дня 10-го марта 1897 року з богатою програмою. По концерті комерс в меншій сали Щадничої каси.

На виставу в р. 1900 в Парижі вишло свої виробы також Буковина. В тій цілі приїде на днях до Чернівців радник двору Експер щоб з поручення міністерства мати тут відчит про участь Австрії а спеціально Буковини зі своєю деревною індустрією на французькій всесвітній виставі.

Звертаємо увагу наших Читателів на нинішній інсерат краевого Дому різнорічно-продукційного Ернеста Балзена в Кракові, котра то фірма здобула собі признание і дуже далеко по-за границі Галичини. — Каталог, котрий фірма пересилає на жаданє оплачено і даром, обіймає всякі наслідія польні і огородові, дерева і корчі, навози штучні і т. д., а при надходячій заготовці весняним є гідним поручення порадником, тим паче, що фірма таа не щадить жертв в організованю інтересу краевого на більшу славу і на підставі заграничних уліпшень та досвідів.

Мадарска опіка над „руськими жидами“. Від одного читателя „Буковини“ одержуємо деякі замітки до наших статей про Угорську Русь. Він пише: В будапештєнськїм Pester Lloyd-і з 11-го лютого с. р. була етата про поправу бити „нашого руского населєня“, на котру годять ся звернути увагу. Я думав, що P. Lloyd справ-

ді о Русинах хоче писати, тимчасом вчитав я, що тій газеті не йде о нас, тільки о „руських жидів“ (sic!) — так як би населєне Угорської Руси складало ся передовсім з жидів. Зібрани ся були мин. місяця послы з угорських комітетів (переважно жиди) на нараду і радили над бідою руского населєня на Угорщині. Постановили не впускати російських і галицьких жидів до Угорщини, бо ті — як говорив один посол Льюні — формально проганяють руских селян до Америки. Притім російські жиди доставляють найбільше число шпїонів що очевидно для держави дуже шкідне. Отже хотять прийняти заграничних жидів як найменше, думають завести нове староство і помножити жандармерию. До міністерств подають відповідний меморіал в справі імміграції з Росії і Галичини з промовчєнем о конфесії і расі тих іммігрантів. На заміт п. Льюня, що жиди лихвою і фальшивими присягами обдирають нарід з майна, здивували ся инші послы що так є і постановили для поліпшеня бити руского населєня піднести моральний уровень — зайшлих жидів заведем для них шкіль коштом правительства, полєкціями в торговлі деревом, дробом і т. п. Виєсєне одного члена, щоб просити вдову по мільонєрі Гіршу о поміч для жидів стрітило ся з замітом, що тим лише збільшило би ся лихву. Ціль нагади робила вражєне опіки над „руськими жидами“, а не рускими мужиками. Хотіли також сєю парадю зняти odium з анкети під проводом єпископа Фірцака, котра мала бути антисемітською.

Кроваві правибори в Галичині. За упокій душі Петра Стасюка, погібшого при правиборах в Чернівцях відбуло ся нині рано богослужєне в Успенській церкві у Львові заходом рускої молодіжи академічної. Сумна пригода у котрій небіжчик погіб, відбула ся ось як: Село Чернів сє власність Маєрка Маргулієса. Війтом громади є якийсь Рембачевський, б. писар громадський. Оба ті панове мали бути причиною проливу крови. Селяни оповідають таке: В п'ятницю рано відбули ся правибори для V курії, пополуудни мали відбути ся правибори для IV курії. Голосовано на хлєнів. Тимчасом, як удержують селяни, записувано голєси на Маргулієса і вїйта. О тім мали пересвідчити ся селяни, з актів, полишєних через комісією виборчу на столі в льокалі виборчїм. Супротив того люди сєйчас запротєстували і до голосованя для IV курії вже не прийшло. Комісар, видєлєгований через староство, секретар Штраєсер, відїхав зараз до Станїславова. Селяни побіли відтак Маргулієса. По тій причині видєлєговало староство рано в суботу, на донєсєне Маргулієса, відїх-

жандармів, котрий, прибувши до Чернівєва, увязнив 9 селян і закув в кайдани. Ударєно в дзвін. Люди зібрани ся в одній хвилі зі всіх кінцїв села. Налїгано на жандармів, щоб розковали увязнєних, що вся громада піїде до Станїславова за ними сєвідчити. До просьб і плачу жінок і дїтий прилучили ся може погрози, хоч люди клянуть ся, що не було ніякої зневаги та що ніхто не ставляв опору жандармам. Коли глота зрєсєла і нарід не хотїв уступити, жандарми добули шабєль і робили собі дорогу. Відтак ударили баїєтами на глєту. Перший найближше стоячий Петро Стасюк, проколєтий наскрізь баїєтом, упав сєйчас неживий. Нарід кинув ся утікати. Шість селян лишило ся на місци тяжко покалєчених. Один з них, Борко, пхнутий баїєтом з задю. Увизнєних і закованих в ланцюжки відставили жандарми до суду станїславїського. Люди провели ранєних до міста, зложивши їх на вози. Ранєні називають ся: Іван Семчак, Іван Федорєко, Петро Шак і Никола Ковбєса Семєнишин. З тих п'ятох двох ранєних смертельно: Панько Борко і Федорєко. Три другі лекше. На місце пригоди вїїхав староста Прокєпчиц. Один з ранєних (?) помер уже в шпиталі. — В Комарні і з сусїдних сєл ароштовано до 200 людей. На місце прибула комісія слїда з Самбора. — З Станїславова переїхала сєї ночи до Калуша компанія станїславїського полку ніхоти.

Торговля безрогами. Звієстна річ, що годівля безрог у наших сїльських господарів єсть одною з найважїйших галузей доходу. Однак в послїдних часах стала їїна безрог так упадати, що селяни вже й не радо ховали безроги. Щоби тому зарадити зорганїзовав — як пишуть з Рогатинщини — о. Андрій Пєзєньський з Киягинич сїлку селян і ті просто до Відня висїлають свої безроги на торги відєнські. Висїлка трєх вагонів на власну руку викликала незвичайний рух в торговлі безрогами і піднесла значно їх ціну; бо коли на кілька днїв перед першою висїлкою платили на торгах в Ходорові за кільо живої ваги 17 до 22 кр. найбїльше, то тепєр платять по 27 до 30 кр. Понині би всєюди так люди ратуєтєсь.

По жидівськи. Один з нїмєцких Рєтшильдів бажав бодай в сєї спосіб заявити свій патрієтизм германьський, що визначив досєть високу нагороду для того жовняра жиди, що з війни французкої в 1870 р. принєсє пранор французький. Пранор такий дїєсно здобуто, а Рєтшильд виплатив нагороду жидкови, що принїє єму згадану добич. — Як-жеж ти здобув єго? — сп-

ново плєєю віроїсповідно-церковної організації „Сєдєнієнїя“ Щож одже є єго плєєю? Цїлєю єго нїєса статутів є: просвїта назєжачих до него Русинів і Словаків греко-католицкого і римокатолицкого віроїсповіданя, а називаних зовсім неправильно так статутєм, як і урядом „Сєдєнієнїя“ не зняти на якій підставі „народом руским.“ Славянські народности прибуваючи в Новий Свїт потребують доконче просвїти, ще бїльше нанїть яє в Старім Свїті, але розумїє ся просвїти в своїм ріднім азикї. Щоби присвоїти собі на стїльки англїйський азик, щоби мїг черпати з богатих жєрєл англо-американьської культури і цивїлізації, славянський ємігрант, належачий звичайно до найбїднїйшої і найменше просвїтєної класи європейських сусїльностей, потребує пересїчно 10 лїт. Євєж би він за всєй той час, и новїй вітчизні не мав своєї національної просвїти, то адичїв би по просту і нїяв на цє низинний стєнєнь розвїта і образованя, як той на котрім стояв він в своїй вітчизні. Примїром на тоє і накладним доказом можуть служити славянські робїтники, що працюють при земляних роботах коло залїзних дорїг. Но крємї такого недопущєня славянського ємігранта до умствєнного і просвїтєного понижєня, національнє просвїта в Америкї має до сновнєня ще другі важні і дуже важні задачі: она має постєпенно піднімати єго до урівня американьської культури і цивїлізації, має познакомлювати єго з політичними, сусїльними і єкономїчними обставинами і фактами, сєред котрих він жїє і до котрих він повинєн приноровлати ся, повєжє без того в тїй сторонї, країні долєра не дасть ся помислити не тільки познєканє сусїльного поважаня, но й

осаєнєне єкономїчного добробуту. О скїлькєж і як просвїтєє „Сєдєнієнїє“ своїх католицких Словаків і Русинів, котрих не зняти дїячного називає загально „народом руским?“ Оно видєє тиждєнєву газету „Американьський Руський Вїєстник“ на азиках: словакїм (по словацки — словєнськїм) і подїбним до руского. Назвати азик той иначе, як подїбним до руского — зовсім не можливє, повєжє дивачна ся мїшанїна слів церковно-славянських і то єсамовільно укованих, а не знятих з сїв. Писєма, або старих літератур славянських, дальше словацких, великоруських, малоруських і мадарських закљючає в собі найбільше слів малоруських і великоруських, уживаних в малоруській і великоруській літературі, але нахалних з них без всякої системи. Не лишній від того дивачного азика і змієт „Вїєстника.“ Складають ся на него безобразні і нуєтї проповідї на теми: „не внилай ся!“ не „жєсєвідтєльєстувуй!“ „не справляй в корчі вєсїля!“ і т. д. За проповідями тими їдуть новинки понабїрані з рїжних газєт без всякого змієду (порядку, толку); дальше славословїє рїжних євєщєнїєв, що належать до „Сєдєнієнїя“, дїкам і дяко-учитєлям. За вєїм тим слїдують нерїдко найбїльшє оповїданя: як пр. завзятий муж шукав на дні моря свого тєстя, як в Росії засєдали мужики на Сибїр за те, що скалїчив глєза залїзним єго колом єго жінки і тим подїбні дурниці. Між тим „Вїєстник“, котрий без сумнїву приносїть дїлєн ганьбу руському народови, стояє „Сєдєнієнїє“ в протєгу чотирох послїдних лїт єколо 4000 долєрів річно, а крємї того був причиною задовжаня ся „Сєдєнієнїя.“

Зрєку відданю „Вїєстник“ в руки бувшєму

угро-руському писарю, чоловіку без єякого образованя, темному і брудному, котрий і їєстєє лиш сїлєтєями і інтригами. Нинї нахадїть ся „Вїєстник“ в руках прєдєдєтєля „Сєдєнієнїя“, котрий має також під своїм зарїдом так званий руський банк і старає ся о концєсію на „Єм. Дїм“.

Розумїє ся, що давно відчувана сєред руського народу в Америкї, замєшкующого переважно вєхїдні штати, а особлїво Пєнєсїльєнїє, потреба утворєня великого народного товариства, не зїєстєла заснована через повстанє „Сєдєнієнїя“. Дїятого на сачїм початку 1894 року, галицько-руський євєщєник о. Іван Констанєвич при живий помочи і спївудїї тогож вєтерана Галицької Руси о. Обухєвєвича, котрий пїєнієшє їз заложєного ним самим „Сєдєнієнїя“ виступив, заложили русько-народнє товариство під їмєнем „Руський Народний Єюз“.

Повєжє ся книжка видана „Єюзом“ то нам не випадає много о нїм говорити, щоби нєє хто не посудив, що вихваляємє видавця. Зазначимо тільки факти. Сєдєствуючи два роки, т. є. половину того часу, який їєстєє „Сєдєнієнїє“ — „Єюз“ має нинї єколо 1.000 члєнів т. є. єколо половини руських члєнів „Сєдєнієнїя“, котрє складає ся в бїльшій частї з Словаків. Зрєстєючи таким спосєбом в тїй самїй майже члєєнській проворшї, „Єюз“ не їєє зовсім того масового виступованє члєнів, якє мало місце в „Сєдєнієнїю“ в 1894 роцї. Принявши на себе мєжє инїшими, як і вєї другі національні організації в Сполучєних Дєржавєх, забезпєчуєєє своїх члєнів на випадок ємертї, мєньшого або бїльшого покалєченя і неспосїбностї до працї — „Єюз“ поставив собі за головну задачу прє-

тав мільйонер Дувид. — Ласкавий пане — відповів жидок — було се так: французкий жовнір, що нїс сей прапор, був один з наших і він віддав мені его на спільний рахунок.

Помилка друкарська зайшла у вчерашнім числі нашої газети в новинці, де ми пригадували вибори з пиятої курії. Поміж повітами полудневої частини Буковини вичислено через помилку повіт кіцманецький замість кімполонгського, що сим проступемо.

Самоубійство. Вчора в ночі застрелив ся в Чернівцях поручник 41-го полку піхоти Фридерих Дональ.

Крадіж доконали невисліджені злодії в трафіці при улиці Гормузакого ч. 2. Забрали 70 зр. готівкою і тютюну, стемпав і марок на неозначену суму.

Для табачників можемо подати вість, що від 1-го марца не буде вирабляти ся більше „гайнбургської мілкої“ і „гайнбургської грубої“ табаків в австрійських фабриках тютюну, а тільки випродувати давні запаси. О скільки через те заряджене покрити втрати любитель табаків, не знаємо сказати, бо не розумієм ся на тій приємності. Кому кривда, най чим скорше закупить з позісталого запасу табаків хоть на кілька літ.

Нещасні пригоди. В Глинцї покусав псе пана Олексї Фльондора трох чоловіків Дмитра Григору, Михайла Красовського і Василя Бойка в такий страшний спосіб, що відвезли їх лічити до черновецького шпиталю. — Обікрали церкву православну в Кімани. Незнані злодії вломили ся і забрали зі скарбони готівкою 116 зр. Власти шукають пильно за винуватцями. — Межи станицями Петрівцї а Чудин на шляху локальної залізницї Карапчів-Чудин зломала ся корба при колесї локомотиви мішаного поїзду ч. 2775. Поїзд застановав ся в полі і мусїв годину чекати, нїм наєїла поміч. На тїм снігачла ся ціла шкода і пригода. — Слабі нашийники для коней стали причиною смерті Іванї Біляви з Калинівцїв. Ідучи в товаристві кількох осіб через Горішні Станівцї розговив з гори конї, а слабі нашийники пірвали ся. Віз розбіг ся в страшний спосіб, а Білява випав з него і ударив ся так сильно в голову, що до кількох годин помер. — При спуску дерева в Урзї потовк ся так сильно робітник Петро Деїзан, що помер в короткім часї. Здає ся, що по гірниках підпадають найбільше небезпечности життя ліснї робітники. Але про осторожність і безпеку лісних робітників ніхто і не думає. Навіть і соціал-демократи ні!

світї руского народа в Новім Світі на его народнім язикі і на его народних основах в цілі здвигнення его до урівня американської культури і цивілізації і приспособлення его до суспільних, політичних і економічних умовів нової вітчизни. Орудієм такої просвіти є тижневий часопис „Свобода“ орган „Союза“ і віддільні его видання. Многі органи славянської печати так американські, як і європейські, виразились о „Свободі“ вельми сипнатино, між иншими також одна з найбільше розширених с.-петербургських великоруских газет, котра є властиво органом великорускої національно-ліберальної партії і тішить ся в Росії огромним впливом.

Нечисленні рускі політичні клуби в Пенсильвїї існують вже кілька років, чим раз стають численніші і вже нині мають они певне значінє в житю політичнїм в Спол. Державах.

Звертаючись до представлення економічного положення Русинів в Спол. Державах, мусимо сказати, що і оно представляє сумним і невідрадним. Зпершу емігрували Русини до Америки лиш на якийсь час для зарібку і веї ощаджені свої гроші посілали до старого краю в цілі поправлення своїх гасидств, утримання родин, або закупина нових ґрунтів. Но в часї, коли стали они вже осідати в Спол. Державах, наступив тут страшний економічний кризис, котрий тягне ся вже від кількох літ. Таких, котрі могли заощадити який такий ґріш за літніх часів і завести торговлю, знайшло ся не много. Веї майже мусять працювати в майнах, в виду чого мусять також зносити наслідки частого браку занятя і неоднакової високости заробітної платні, не

Дрібні вісті. В Християній ухвалив етортінґ (рада державна) одноголосно, без дискусії отворити катедру для Нанзена на тамошнім університетї. — Передмістя Кракова заляла Висла, виступивши з берегів. Війско ратує на човнах загрожених мешканців. — Німецький конзулят замірають утворити у Львові. Дотичне висноє в німецькій радї державній прийняли одноголосно. — Нанзен просив короля Оскара, щоби позволив назвати своїм іменем відкритий Нанzenом остров недалеко від берегів Сибіра. Король Оскар згодив ся на то під умовою, що російські власти дадуть свій дозвіл. Власти ті дали жадане позволенє.

Помер. О. Симеон Гаморак, парох-ювілат в Стецевій снатицького повіта, отець посла о. Кирила, упокоїв ся дня 17. с. м. в 91-ім році життя а 63-ім сьвященства. Покійний від довгих літ був невидячий. Похороня відбули ся в Стецевій при великій участі сьвященників і парохіян дня 20. с. м. В. е. н.!

Наука штука і література.

* Д. Франтішек Ржегорж помістив в 243—4 випуску величавого лексикону „Ottouv Slovník pauczní“ статью п. з. Huslové. До статї долучені ілюстрації гуцульских виробів з дерева і металю, прегарно виконанї Павлом Кербером. Ілюстрації зображають: хрестик і хрест, трисвїчник, порошниця, топорєць, палицю, кубок, люльку і т. и. Се знимки з виборів, яких багато находить ся в пражскім музею Напретків заходом д. Ржегоржа. — Д. Ржегорж, як писав недавно до проф. Шухевича і до редактора „Дїла“, перебув дуже тяжку хворобу, так що одною ногою стояв вже в гробі. Але, славити Бога, небезпеченство вже минуло, а за який тиждень наш сердечний друг буде міг вже вернути з шпиталю до дому.

* Ческі Narodni Listy помістили в ч. 22. з д. 22-го сїчня с. р. фейлетон Франт. Ржегоржа п. з. Salasznictví v Karpatech. Се се етнографічна картина життя й звичаїв гуцульских при годівлі овець в полонинах. Назви і приповідки, що відносять ся до годівлі овець, подані вірно після гуцульського виговору.

* Мадярська часопись Budapesti Hirlap помістила в фейлетонї з д. 30-го марта 1896. новелю д-ра Франка „Грицькова шкільна наука“ в

говорачи вже о многих нещасних випадках, котрі кінчать ся звичайно меншим або більшим покаліченєм, или вже не смертю. Помимо множества других, дві обставини головнїо зле впливають на економічне положенє нашого народу в північній Америці. Перша — се мнїя будованя церковей і закладаня нових парохій, без пайменьшого взгляду на число парохіян і їх ередства. Парохії такі ледви повивидьє, нерідко занувають ся в довгі і церкви помимо знаного жертволюбїя нашого народа продають ся на публичних ліцитаціях, що дає лиш спроможність тутешним римско-католицким єпископам посредством їх покупки вдирати ся в діла греко-католицької церкви і на них після свого уподобаня впливати. Друга обставина — се ізоляваність руского робітника. Помимо того, що в роках 1887—1888, коли руске суспільно-народне житє цвило головнїо в Шенандоа, де виходила руска газета „Америка“, многі Русини становили russian branch (руську галузь — відділ) звїсного американського союзу „Knights of Labor“ (Рицарі праці), до сего часу лиш не многі одиниці з руского народа, котрих за виїмки можна уважати, належать до американських робітничих організацій, а таке відокремленє ся в краю самодїяльности і самопомочи, причиняєсь лиш до погіршеня его економічного положеня.

перекладї о. Жатковича, руського сьвященника в Строїнї п. з. A Hrie iskolai tudománya. Рівночасно повідомляє редакция своїх читачів в замітці, що о. Ж. переклав цілий том новел д-ра Франка („В потї чола“) на мадарську мову. Редакция надїє ся, що о. Ж. дуже скоро найде видавця на свій переклад, бо літературні прикмети творів д-ра Франка подобають ся мадарській публиці — В. Г.

* Наші петербургські земляки не на жарт заворушили ся: недавно ще вони гучно та бучно відсвяткували ювілей Д. Мордовця, а тепер, зачуваємо, знов заходили ся спорудити вечерній в память славногозвісного музика нашого Ніщиньского, що вмер того року. Вечерній мають бути в великих саях Павлової. Оздобленє і прикрасу саль в українськїм стилю мають доконати звїсний художник Рїчин і Сластьон.

* Наш молодий приятель Фр. Главачек переклав на мову ческу дві повістки д-ра Івана Франка „Boa Constrictor“ і „Манїпулянтка“, що й мають десь за 3—4 місяці повивитись в друку. Він же лагодить ряд статей про руско-українське культурне житє, літературу і політичні відносини. В найліпшій ческій перегадї „Nasze Doba“ мала вже в грудневім числі вийти його статья про штундистів на Україні, потім звістка про деякі річи виданї Чайченком в Чернігов. Земск. збірнику, далї про збірник М. Павлика „Ювілей і смерть Драгоманова“, Нарід в неволї, і ми в Європі і про деякі брошури про Угорську Русь. Має бути також звістка про ст. М. Кордуби „Перша держава славянська“ і в Czeském časopisu historickém, котрого редактором є проф. унів. Goll. Наше щирє ріднє „спасибіг“ най буде подякою братам-Чехам за їх цікавість до нас і любов до нашого народу!

Телеґрами „Буковини“.

3 дня 2-го марца 1897 року.

Атени. Посли держав переслали усталений текст снїльної ноти, яку мають вручити грецькому правительству, до потвердження своїм правительствам. Сю ноту мають порівняти з другою нотою, яку правительства передадуть портї в той сам день, що Греції.

Атени. Пожарі і малї битви не устають на Кретї. Подоженє залог блокованих в Селїно і Кандано дуже критичне. Звідси віділили нові кораблі.

Канеа. Коло Канеї, Гераклеону і Ретимна прийшло до борби межи християнами а магометанами. Турецка фреґата, що стояла на котвиці в Судайскім заливї, дала два гарматні вистріли против повстанців, що замкнули Маласку але залишила дальний огонь на зарядженє адміралів європейских держав.

Рим. Передача снїльної ноти держав в Царгородї і Атегах наступить правдоподїбно завтра.

Атени. Королївський декрет, щоби покликати резерви з р. 1891, 1892 оголошено. В палатї нема від двох днів засїдань. — Опозиция зібрала ся вчора на новнє засїданє і постановила передати королеви протест, в котрім заявляє, що в виду парламентарного стрейку корона має право так ділати, щоби вимочити послух для законів; в протівнім разї не можна буде опозицію робити відвїчальною за теперішнє положенє. Протест, підписаний всіма проводирами опозиціоністів, крім Караланоса, передали три депутовані королеви.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожадує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за репарацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому.

З поважанем
В. Данилевич,
машинист у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймати в остерожности лише флашка зі знаменним знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптека Ріхтера під золотим львом у Празі.

„РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях

має на складі отей свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роки, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кождою поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакция „Буковини.“

Тисяч разів

як найліпші признані

— Насія для засівів на полях і в городах

— Штучні навози

поруцає

ЕРНЕСТ БАЛЬЗЕН в КРАКОВІ

ул. Кармелітів 21.

Склад комісійний у Львові

ул. Красіцького 12.

Повна запорука! Довголітна добра слава.

Почене як засівати даром і франко.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

Перше і одиноке руске товариство аскураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним через Вирессьв. Митр. і Прессьв. Еп. Ординариати всіх трех галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжя в зерні і солоді, сіно в стогох і будинках против шкідливих вогнів за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрові“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Поліси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористийші умови і видає поліси і квіти в руській мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, створене зареєстроване з обмеженою поручкою, приймає від своїх членів і третіх лиць вкладки до опрорентовані по 5 процент. Гваранція цілкова. Удільні по 50 корон. Позички удільють ся тільки власителям реальностей, відлучених від татарів, за порукою двох членів. З позичок відтатуює ся десята часть на уділ.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних підбрателів, гостей і публіку, що я перебрав існуючий доси під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів

→ (заснований 1812 р.), ←

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під моєю власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіре, оказане так часто попередній фірмі, і прошу укліно, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чім запевнюю, що все старатиму ся задоволити шановних гостей добірними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.

Прошу о часті замовлення і пишусь

з поважанем

Стефан Гаїна.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-русского народу.

владжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарсна ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	Поїзди						Відходять	Поїзди					
	поспільні			особові				поспільні			особові		
до Чернівців							з Чернівців						
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	.	.	657	1028	550	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	.	.	941	1029	538
З Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	.	.	912	1000	523	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	.	.	717	1048	616
З Новоселиць, Садагури	.	.	.	.	.	1113 960	До Садагури, Новоселиць	.	.	.	.	.	430 612

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечором до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейський час різнисть ся від львівського о 36 минут, а від чернівецького о 44 минут; коли на залізницях є 12 год., то на львівській годиннику є 12 год. 36 мин., а на чернівецькій 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
—
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і святых.

БУЖОВИНА

Редакция і адмі-
ністрація: Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
—
Передплата
10 зр.

Лист з села.

(Кінець зими. — Передзвінок. — Читальня. — Лектура для народу.)

Кінчать ся ваканції селянські — зима разом зі своїм безробітjem, і передзвінок починає заглядати людям в очі. На селі вже не так відрадно, як з початку і в середині зими. Тоді збирають ся селяни при своїх огнищах домашніх, споживають плоди своєї праці та міняють на гроші, щоб заспокоїти різні потреби, котрим ніколи нема кінця. Не чувати про процеси омежу, затихли сварки о поліві та городній шкоді, все забуло ся. Мир і тишина в селі. Початок зими — то справді найкрасива пора у нас на селі. Поліплені діри в стінах, в вікнах повкладані шинки і сьвіжа загата коло хати. В повітї є фірчина дров або чистина, є паша для худібки і мішечки збіжа мало понадбрані, і чоботята які-такі і кожущина полатана. Чи сего на довго стане, хто о се питає? Тяжкі передзвінки, брак хліба і наші, сухоребра худібка та посинїла і набрехала з голоду і стужі дівчора, так і зрослись уже з нашим народом, зробили з него філософа. На дно він не заглядає, — лихо і так само прийде, по шож мутити ту хвилю суноюю, — єї і так мало!

От так то у нас зимою на селі. І гарно часом і ніби плакати хоче ся, коли глибоше вглянути в жите. Та всеж в сю пору можна повторити за Франком, що і ми люди. І першов у нас повна і школа не порожня, тай, правду сказавши і шинок чи боршма не пустує. Здало-б ся і до читальні заглянути, та нігде правди діти, до неї наші селяни мало розганяє ся. Що сему за причина? І сьвітляця велика та ясна, і лавки нові, вигідні і груба тепа і лампа велика мило усьміхає ся до тебе. Та людей так і тягнє мов воловодом до читальні. Загане чоловік раз-два, а ту гляди вже й не показуєсь. Не чую наші чоловік смаку в читальні. В шинку темно і тісно,

земля мокра так аж фетір, бе від неї і горівка тхне-воняє немилу, а людей туди якоєсь мовимом тягне. Шнурують як туси один за другим; не дармо-ж у нас і гусарками ті шинки прозвали. Що за лихо? Люди, здає ся, і не піаки, а за шинком аж гинуть. Старий наліг, кажуть. Люди не так то для піятики сходят ся, а більше, щоб децо розвідати, почути яку новину та о сім-тім погугорити. Розуміє ся, що при поговірці і чарка яка мине ся, а при чарці язык розважує ся. Читальня, особливо для старших неписьмених людей, троха за скучна, томить їх. Читальні особливо по селах, де люди малочисленні, не мають того характеру, що в інтелігенції „Бесіди“ або касина.

Вже сама поява сьвященника чи учителя гамує мимоволі у зібраних селян свободу слова і поведєня, до якого они між собою навикли, а щіль, для котрої сьвященник і учитель мимо свого утрудженя до читальні заходять, благородний намір, чогось селян, чи то з власного досьвіду і знаня чи з газет і книжок просьвітних навчити, наводять на них той шкільний томлячий дух. Бо коли селянин наші у сьвято або в неділю підчас богослужєня раннього і вечірного, находит ся в якісь торжєстєвний настрій, то той поважний шкільський дух в читальні замість розривати, томить єго.

Радійше збирають ся люди вечером в крамниці, де рух торговельний приносить з собою все щось нового, бавить їх. Крамар-селянин знає їм розповісти все щось цікавого з місцевих новин або свого торговельного сьвіта, викликаючи оживлену дискусію і свободну поговорку — та хоть часом молодий ще, тішить ся у людей значною повагою-авторитетом. Та хоч читальні наші не стали ще живим органом сільського життя народного, то всеж при неутримимім стараню місцевої інтелігенції сновняють они хоть поволі важну свою задачу тим, що консолідують, дучать у своїм центрі всіх більше сьвідомих селян, вирабляють в них почутє і пізнанє обовязків народних, будять і розвивають національну сьві-

домість — одним словом вирабляють патріотів між селянами. Для того нехай ніхто з інтелігенції в культурнім розвою нашого народа читальні на селі не маловажить. Село, де читальня проявляє яке-такє жите, стоїть значно вище від взглядом почутя національного від інших сіл, де нема читальні.

Під взглядом закладаня читальнь треба би нам конче розвинути більшу енергію, хотий признати треба, що послїдними часами в тім сьвідно у нас в Галичині значний поступ. Читальня особливо „Просьвіти“ прибуває в кожнім новитї, бо і справді в нинішних часах повинно би вже бути у нас соромом для інтелігенції сільської, коли-б не постарала ся хоть о той маленькій осередочок духового життя у своїм селі. Нині нема вже чей і найменшої обави, щоб за се можна паразити ся на які несприятности. Та у нас так мало почутя патріотичних обовязків, що нерідко трафляють ся люди, правда, дуже строгі і вимагаючі в оцінці патріотизму других, котрі про себе не почувують ся до обовязку, приложити хотьби маленьку цєголку до великої будови народної.

Одна лиш біда, що правду сказавши, нема що в наших читальнях народови читати, а недостаток відповідної лектури для народа, дав ся відчувати особливо в читальнях, де сходились відбувають ся точно що неділі і сьвята. Дотєперішних видавництв просьвітних, стане з бідом на один рік, бо много між ними таких, що задля їх змісту, лихого языка або непопулярного викладу шкода часу, сьвітла тай грудий, щоб їх прилюдно відчитувати. При голоснім відчитуваню перед народом можна найліпше пізнати, як мало хто з просьвітних писателїв уміє писати для народа. Много книжечок „Просьвіти“ вправді совісно оброблєних, має скорше значінє підручників, до яких можна би при даній нагоді заглянути і засягнути деяких інформацій, правничих, лікарських або господарських; але до відчитуваня перед людьми о малім стєпені розвою уметєвеного зовсім не надають ся. Дивно справді, що

ЗАЛІССЯ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

III.

Рано-вранці, ще сонце не сходило, як сїмдесятьлітня мати о. Василя Левіцького, бабуся Клявдзя, як єї звичайно називали, вже прокинула ся зі сну і не могла знов заснути. Се у неї вже від довгих літ так вело ся, що не могла довше спати; іноді лише дві-три години зовсім їй вистарчали, хіба що по обідї часом також припочивала. Нині збудила ся она ще раніше, як звичайно, бо ніч була дуже парна і в хаті взяла ся така духота, що годї було довше полежати. До того ще й сьоловій в городі щебетав так голосно, що бабуся майже гнївала ся на него, бо не лише збудив єї, але міг збудити й сина і невістку в сусідній комнаті, а внуків в третій комнаті.

Умивши ся і одягнувши ся, бабуся Клявдзя наложила на ніс свої замарані окуляри, через котрі — не знати, як могла она що бачити, відслонила вікно, отворила єго і виглянула в город. Від ліса віяв

легенський душний вітер, а сонце ледви заясніло поміж галузем ліса і города, та кілька промінїв кинуло у комнату старушки. Сьоловій щебетав тепер вже не під вікнами, а в подальшій углі города поміж корчами. Все ще на приходстві спало, лише чути було у курнику крик пробудившого ся дробу.

Бабуся сїла собі против вікна на крісло, добула старий, з облєтими вже шкіряними окладинками польський молитвенник і почала молити ся. Єї поморщені уста рушали ся скоренько, так як нераз єї руки, коли для внуків плєла пончохи. Відчитала кілька молитов і зложила молитвенник на колїна. Поморщенє, але ще як на старушку сьвіже лице єї прибрало вигляд побожний; сиві очі сягнули понад окуляри, що осуцудили ся майже на кінчик носа, і вдивили ся в небо. Се она до відчитаних молитов додавала ще свої. Молила ся за здоровлє невістєки, добродїйки Левіцької, аби Бог дав їй доброго здоровлє... Тільки дїточок потребує єї опіки і стараня; коли она їх виховує та в люди виведе? А що єї ще жде?...

Відтак думка бабусї перейшла на єї сина, о. Василя Левіцького і в молитву за

єго здоровлє вмїшав ся маленький гнїв єї на него з причини вже давної. Бабуся мала жаль до сина, що той не квапив ся доньку Ольгу видати за учителя Горюшинського, хоч они обоє припали собі вже давно до вподоби. На що сина властиво жде? За кого думає єї видати, коли посагу за нею не може дати? Порядного чоловіка майже прогнав з хати і тепер не знати, що з того буде. Може нині побачить Горюшинського, як той рано піде до ліса — він звичайно ходив на прохід — то мусить єму сказати, щоби не тратив надїї.

Тут молитва бабусї прийняла вид уже зовсім не молитви, а журби, коли нагадала собі по чераї внука Слава. Мав приїхати ще вчера до дому і не приїхав. В листі не згадав ані словом, чи дійшов уже до ладу з тою Стефкою Ковальською, що єї думав сватати, чи ні. Мабуть, нічо з того не буде, коли не писав о тім. Тільки дїта дармо тратить хлопчиско та сидить батькови на карку, замість свій власний хлїб уже мати.

І знов журба бабусї перемїнилась на сердешну молитву, коли нагадала собі внука Генка, що за кілька днів мав у гімназії складати іспит зрілости. Вчера викладала

виднійші наші писателі, у котрих є і знане народу, его вдачі, злих і добрих прикмет, его потреб, як також знане язика і правдивий талант писателський, так мало причиняють ся до збагачення нашої літератури популярної. За малу честь уважають собі наші писателі, фігурувати в видавництвах популярних; не знають мабуть, з яким пошайівком і любовю відносять ся нарід наш до таких імен, як Франко, Чайковський і інші, будьто за нечисленні їх твори популярні будьто за твори, що хоть не писані спеціально для люду, але взяті з народного життя та задля своєї артистичної форми, чистоти і краси язика, вірності і пластики в представленю, суть для него легко зрозумілі. Простий нарід пам'ятю і любовю окружить імена наших писателів скорше, як вибаглива і аналітична інтелігенція. Не треба проте гнївати ся, що нарід більше знає про першого лішого крикуна вічевого, як про котрого небудь з важливіших наших писателів і літератів — бо і ті про нарід зовсім не пам'ятають і хоть малої ленти з свого таланту для его просвіти не кинуть.

Країни з Галичини.

Справа Кретенська.

Коли слідити акцію держав в кретенській справі, треба признати, що європейська дипломатія виступила в ній дуже поважно і обережно. З одної сторони не хоче допустити до порушення міжнародного права, до насильної грабежи Греції супротив Туреччини, а з другої сторони опадати як найбільше Грецію, котра вхопила за оруже під окликом найсвятішого обов'язку народу, оборони братів перед насильством турецької тиранії. Але як часто в житю, так і тут заходить колізія між признанням правом на папері а природним правом. Турки покликають ся на своє признане правом посідане Крети, а Греки кажуть, що Крета, заселена з давня-давна грецьким народом, не стратила ніколи зв'язи з вітчизною, бо перед напливом турецького населення утікали витиснені і покриті кретенці до Греції, дізнавали там опіки і підмоги. Греція поновляла заведи для Крети великі жертви а Туреччина не ввела там нічо, крім насильства і безправності. Нарід грецький чекав довго, коли скінчать ся мучи їх братів, а король грецький, обідаючи європейські двори встановив ся вєвди за нещасливими Кретенцями. Держави прирекли поміч, але порта вміла звести всі їх

старання на нічо. Остаточно рішено завести якусь міжнародну, ріжновязичну жандармерію, що не мала би нічого спільного з народом кретенським і з котрої ніхто не може бути вдоволенний. Коли навіть і сего не могли держави допровадити до ладу, а турецька бута перебрала вже всяку міру, вхопило кретенське населення за оруже, а Греція уважала своїм сьвятим обов'язком підпомогти їх змаганя збройною рукою. Греція єдиною, природною покровителькою Кретенців. А також і кретенські повстанці не хочуть чути о ніякім іншому полагожденю справи, лише жадають прилучення Крети до грецької держави.

Те природне право самооборони і спільності крови Греків з Кретенцями єднає їм як найширшу симпатію у всіх кругах європейської суспільності і особливо молодіж: уряджує по всіх більших містах Європи демонстрації за свободою Греків і против турецького панованя. В Парижі прибрали ті демонстрації майже форму розрухів, котрі поліція тільки з найбільшою натугою може удержати в границях маніфестацій. В Італії рух в користь Греків розвиває ся також зі скоростию, так само в Англії. Конзулі грецькі дякують вєвди демонстрантам, коли они прийдуть до їх мешкань, держать промови з балконів, а одному вічу в Англії вислав сам король подяку за прихильність до Греків. Тим піддержують і збільшають очевидно симпатію до себе і одушевлене за грецькою справою.

Надо має Греція природних аліантів в балканських державах, що мають свої інтереси в Македонії, де стоїть під турецьким ярмом ще до тепер реп'ята їх братів. Хотяй Сербія і Болгарія заявили, що не зроблять жадного кроку, котрий міг би заколотити європейський мир, то все таки зброють ся обі держави а в випадку війни стануть очевидно по стороні Греції. На днях поїхав сербський король у відвідини до болгарського князя і в Софії має наступити спільне порозумінє обох монархів що-до Туреччини. А в Македонії самій викидає славянський нарід нетерпеливо тільки знаку до повстаня, а зараз рушить ся цілий до борби за волю.

Коли ще додати, що грецький двір одержав майже зі всіма європейськими дворами родинні зв'язки, отже може числитися на живі симпатії в найвищих кругах, то дасть ся принайменше зрозуміти, як не оправдати все те що настуває.

Німеччина заняла перша рішуче становище против Греції. Цар німецький виразив ся з початку, що для європейської дипломатії єсть унокорюючим пересирядати з Грецією, доки єї війська стоять на Креті против волі цілої Європи. Він наказав своєму послові не прилучати ся до

жадних дипломатичних кроків, доки Крета не буде очищена. Довший час не могли держави згодити ся на такий рішучий тон, не хотячи упокорити Грецію. Мали надію, що Греція, видячи безвиглядність своїх змагань, заверне сама з дороги. Нарешті промовила Росія пересилаючи Греції ноту, щоби до трех днів відкликала свої війська з Крети, бо в противнім разі уживе насильних способів разом з Німеччиною, Францією і Австрією. Нота не зробила сподіваного вражіння на грецькім правительстві. Минув назначений речинець а полковник Васос стоїть як перше обозом на Креті і займає чим раз нові околиці під грецьке панованє. Грецька королева зложила гідність адмірала російської флоти, заявляючи, що не може займати почесного становища в тій флоті, котра грозить збройно виступити против єї народу. Рада державна ухвалила покликати резерви з р. 1891 і 1892 під оруже а весь грецький нарід зажадав борби против Турка. Студенти грецькі вертають зі всіх кінців Європи до вітчизни, щоби стати в рядах боєвих, а грецькі купці в більших містах європейських складають величезні суми на цілі поєнні.

Росія видала свою ноту, не оглядаючися на Англію і Італію. Але й їх годі було поминути, коли не мав би заколотитись так званий європейський концерт держав. В наслідок поновного порозуміння уложили заступники держав спільну ноту до Греції і дали єї до потвердження своїм правительствам, а відтак на підставі того уложать спільну ноту до Туреччини і в однім дні пропозують обом державам яко ультіматум, до котрого будуть мусіли застосувати ся, коли не хочуть, щоби против них не ужили примусових способів для вимусення послуху в інтересі мира. Передане поти, як доносять телеграми, мало наступити вчєра.

Тимчасом ограничила ся сподучена флота держав коло Крети на блокаду кількох міст. Блокада полягає на тім, що окружують місто збройною силою і не выпускають до него нікого, ані не выпускають знідтам. Також і доступу до цілого острова, довозу живности і війська боронить спільна флота. Коли спільна флота могла перешкодити всяку доставку живности до Крети, то такої мусіли би дати ся війська грецькі і повстанці, бо Крета, знищена неустанними безкожками не в силі їх виживити. Але телеграми доносять безнастанно, що грецькі кораблі тують довозять живність, а навіть і командианти сподученої флоти пропускають десези провіантові грецькі кораблі. Чи цілком в тім симпатії для загрожених християн на Креті, чи які потайні плани деяких держав європейських — годі осядлити. Фактом є, що до тепер падали держа-

бабуся кабалу і сама була немилу зворушена, коли з карт вийшло, що родину жде новий клопіт. Той клопіт відносив ся очевидно не до кого иншого, тільки до Генка. Тому трохи не зі слезами в очах благала бабуся Бога, щоби допоміг єму зложити єєї ієніт. Кілько вже контував єєї хлопець, дві класи повтаряв, инші ледви „перелазив“ — нехай би вже раз виїз з єєї гімназії, може лекше було би батькови.

Не поминула бабуся і прочих внучок; згадала у своїй молитві і Зоню в ієституті і Наташку і маленьку семилітню Мариню і чотиролітню Клявдью, нестійку свою. А для себе молила лише у Господа, аби могла діждати ся вєсєли хоч трохи старших внучок. Більше собі вже не бажала.

І коли она так молила ся, єєнє, продерши ся крізь галузе яблїнки, освїтіло єї блєском, мов яку сьвїту, відбило ся в замараних окулярах на носі, і обєняло промінем єї сивє, нистаюче зпід хустки волосє, так, що оно аж забіліло. Солоній і жайвороньок, лєтїнки в гїздаї під дахом і воробички вторували бабусєн хором до єї раїїної молитви.

Відтак она встала, перехрєстила ся і, як доси здавала ся мов отяжїла, мон

немічна із старости, так тепер жваво вийшла до сїний, отворила двері від кухні, увійшла і грїмким голосом обїзвала ся: — Марто, а ти ще спиш? Ставай-но! вже час! Деє ти ніколи не можеш виспати ся, ані в зимі, ані в літі!

Марта стала протирати очі та щось бурмотїти на „стару“, що ніколи не дасть виспати ся; а тимчасом бабуся вже була на подвірю, отворила курник і випустила галасливу дробину на волю. Качки і кури зараз єї обєсєчили, позадїрали в гору дзюби і допомивали єєї поживу. Одна відважнїйша курка навіть вискочила їй на плече.

— Зараз, зараз! — успоковувала їх бабуся. — А ти, чубата, гєть мені з плечий! На, маєте!

І виймила з кишені зерно та кинула на землю. Зерно носила она все при собі, отже не диво, що качки і кури знали і шанували свою паню дуже, ходили за нею слїдом, а в неділю відпроваджували єї аж під браму церковну. Там звичайно бабуся обертає ся до них і наказувала їм вертати до дому, на що качки відповідали послухино „так—так“, і разом з курми завертали від брами до дому...

Від дробу пішла бабуся у стайлю. На-

сварила заспаного пєстуха, що ще вилєжує ся на сїні, і пішла подивити ся, чи скїпї до подою чисті.

Так починало ся майже що дня занятє старої жвавої бабусєї, котра була душею господарства, і у вєім виручала свою невістку. Колиєсь, давно вже, не могла невістка з нею погодити ся, хотїла сама бути господинєю в хатї, спєрєчала ся, але потім присїли єї діти і рада була, що було кому ще виручити єї в роботі. Бабуся Клявдїя, славна господиня ще з давних часів, не соромилась ще до недавня ходити з жєнцями жати, причїм вєїх випереджувала; она доглядала вєєго, кухарок учила, находила для них добрих жєнихів; паробків тримала остро, але бїльшї сьвїята, як Рїздво і Вєликдєнь, обходила разом з ними; знала майже вєї тайни сєла і давала, де могла, раду. Давнїйше було їй лекше помагати: син мав ся лєкше, дітий тільки не було; а нині цілий дїм мусїв рахувати ся з грошем, котрого вєє не ставало. Але бабусєн вєє щось находила для бїдаків.

Упоравши ся з раїїною роботою, вийшла она на дорогу, щоби в рові набирати мокрецю і бабки для канарка; аж ту нараз, на своє диво, побачила в рові

ви Греків і уникали всякого проливу крові. Як довго се потягне ся, буде залежати від відповіді, яку дадуть Туреччина і Греція на вручену їм спільну ноту європейських держав.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 3-го марта 1897.

Ізидор Ончул бувший університетський професор помер вчера рано в Чернівцях о годині 6-й рано в віці 63-х літ життя. Покійний був звичайним публичним професором студій біблій і ексегетики старого завіта та єврейської мови, відтак сунгентом-професором орієнтальних мов, провідником семінарії для ексегетичної теології старого завіта, ставрофором буковинської православної митрополічної консисторії, екзамінатором консисторіальним для кандидатів богослов'я і катехитів, презесом ексегетично-історичного відділу н. к. ієрархічної комісії для слухачів гр. православної теології, членом н. к. крайової ради шкільної Буковини і кількаретовим деканом гр. православної теологічного факультету. Покійний тішив ся загальною симпатією і поважанем. Похорони відбудуть ся в четвер дня 4-го марта о год. 2. по полудні з вулиці кам'яної ч. 24.

Новий клопіт посла Новаковського. Староста Лянкевич оповідав війтам на сесії, що сойм ухвалив обернути замок Вавель на резиденцію цесарську і що всі послы згодили ся на те крім Новаковського, Остапчука і Окуневського. Війти инакше зрозуміли старосту і розповіли по селах, що цесар був би мешкав на замку в Перемислі, коби не був ся противив тому посол Новаковський. В наслідок того селяни обурені на посла Новаковського. А треба знати, що перемиский замок то стара рудера, де міститься ледви невелика зала театральна і — реставрація. Очевидно селяни мають але поняття о королівських замках.

Розводи між висшими кружками стають частішими. Перед кількома днями розвела ся графиня Марія Ларіш зі своїм мужем графом Юрієм Ларішом, з котрим жила в подружжю через 20 літ і мала п'ятеро дітей. Тепер має графиня 39 літ, а походить з баварської королівської родини. По докопанні розводи заручила ся графиня з на дворним баварським співаком оперовим Бруксом і замірає вийти з ним до Америки.

З Волчинців пишуть нам про нещасну пригоду. Було ту весілля у Семена Гринчука, го-

сподаря в нашій селі Волчинцях. Горівки доставив він своїм гостям тільки, що позанимали ся, аж їм память відняло. І був там між ними та кож один волоський богатыр Дмитро Галін, що добре собі підсилав тої горівки, щоби журу забути, як то він звик казати. При великій охоті забавляло ся ему ще і паради тай поскочив до дому і приніс набуту стрільбу та дав 17-літньому хлопцеві того господаря Агафіїв Гринчукови, щоби той стріляв. Хлопці, знаєте, скоро похонні до всего! Скоро лиш той хлопець вистрілив, у той час стрільба розлетіла ся, кожда частинка окремо, і відорвала хлопцеві на правій руці усі п'ять пальців від долоні. От і що принесла п'ятка і нерозум нашого богача, що той бідний хлопець зійстане до смерті нещасливим калікою. — К.

Новочасний Вавилон. Популярний дневник англійський Tit Bits називає столицю Англії новочасним Вавилоном і подає деякі подробиці о тім найбільшій місті на цій землі. Лондон займає простір в виді колеса, котрого промір вносить 30 миль. Коли би всі вулиці Лондона витягнуто в одну лінію (около 30.000), така довжина рівнала би ся віддаленню між Лондоном а Петербургом. Домів є 700.000, в котрих мешкає 5 мільонів людей. Щодень прибуває 200 нових мешканців. Число заведень публичних де продають ся горіжчі нанитки 12.000. Костелів для різних віросповідань 1400. В році вступає в стан подружжеский около 74.000 мешканців. Лікарів шпитальних є 6.000, з котрих 1.300 подає безплатну пораду. 300.000 родин заробляє менше, як 3 шилінги (около 1-40 зр.). Правителство вмирає 129.000 убогих мешканців. 6000 людей живе під голім небом, що не мають власного мешкання та не мають за що заплатити нічого. 24.000 жебраків волочить ся по вулицях, з них пята часть умирає в шпиталях, або також дістає ся до домів богаєвських, 40.000 осіб, що породились з християнських родителів, а не зі стали охрещені і не приналежать до ніякої релігії. Довжина всіх рур газових вносить 3.000 миль. До продукції газу на спалення в протязі одної доби потреба 6 мільонів тон вугля кам'яного. Довжина всіх рур водопровідних вносить 4.500 миль. Мешканці Лондона зуживають води щодень 150 мільонів галонів. Минулого року було 2.300 пожеж.

Величезна крадіжка в Росії. З Росії пишуть нам: На 25-го січня с. р. визначено було в Росії загальну переписку (консервацію). Для сего вже давненько поділено всю Росію на „участки“. Над кожним участком стоїв „завідуючий“, а в нього під начальством — „сметчик“, себ то його помічник. На новий рік правління звеліло порозсилати всім переписчикам по-

дарунки в нагороду за їхню працю, а то — портфелі і подорожні чорнилиці. Портфелі — такі, що й 25 копійок навряд чи коштують, а чорнилиці — сором і в руки взяти. Тимчасом казна дала на кожний портфель 2 карб. 50 коп., а на кождо чорнилицю — 1 карбованець. Усіх чорнилиць і портфелів розіслано на цілу Росію більше як 250.000. Цікаво було-б довідати ся, хто замовляв ті предмети і хто відбирав їх від підрадника. Крадіжка, як бачимо, величезна. А в тім, у нашій Росії се не новина!

Лиха мачоха. В Будапешті дійшла поліція дня 1-го марта на страшну жстокість механіка Ігнатія Терки супротив своєї п'ятилітньої дочки з першого подружжя. Головною причиною була лиха мачоха, що піддужувала вітця на дитину і сама збиткувала ся страшенно над нещасливою жертвою своєї ненависті. Сусіди чули нераз жалісний плач і крик дитини, але в понеділок рано не могли вже слухати того збиткування і завізвали ратункове товариство. Поміч наспіла але не застали вже родичів, котрі віддалили ся з помешкання, а дитину наїшли на підлозі, цілу сину з побити з вибитим одним оком і зломаною рукою. Коли привезли хорошу, біляву дівчинку до притомности, розповіла, що родичі зацхали єї були під подушки і спали на ній цілу ніч, а як рано побачили єї живу, то так єї оббили. Потому нарадили ся, щоби купити скриню і по смерті винести єї в тій скрині на поле і там закопати. Дівчинку забрало ратункове товариство з собою, а по дорозі она зімліла кілька разів з браку сил. Дома лишили ся поліційні агенти, щоби притримати звірських родичів, коли повернуть зі скринію.

Дрібні вісті. Краєва комісія для ревізії ґрунтового катастру в Галичині покінчила вже свої роботи. Після нового катастру будуть галицькі хлібороби від 1897 р. платити о 600.000 зр. менше ґрунтового податку, ніж досі. В цілм краю обнижено оцінку доходу з землі о 1.285.984 зр. — З пострілених в Чернівці при правиборах п'ятох ранених помер вже один в шпиталі станіславському. — „Deutsches Volksblatt“ в ступній статі з 27-го лютого обговорюючи випадки комарнянські оспівдує, що конче потрібно ухвалити право, котре би боронило виборчої свободи.

Телеграми „Буковини“.

З дня 3-го марта 1897 року.

Берлін. Бюро Вольфа доносить з Атенів: Заступники держав передали вчера передполуднем ідентичну ноту, де сказано, що Крета має отримати автономію під зверхністю султана і жадає ся, щоби грецькі кораблі і війська опустили Крету до шість днів.

Париж. Агенція Гаваса потверджує, що ноти передані в Атенах і Царгороді заступниками держав не різнять ся нічим від себе і складені в категоричнім тоні.

Царгород. Посли передали вчера по полудні ноту взглядом Крети великий порті: в тій ноті мотивоване поштування держав против прилучення Крети до Греції, та що до видалення грецьких і турецьких військ з Крети і надання єї автономії.

Канеа. Вчера о годині 4-й пополудні револьтували в касарнях турецькі жандарми, бо не дістали виплати свого жолду. Італійські і німецькі війська дали огня, коли бунтівники хотіли стріляти на англійський відділ. Жандарми піддали ся. О годині 1/2 5 збунтували ся жандарми в палаті і стріляли на офіцерів; полковник жандармерії Сулейман убитий. Жандарми забарикадували ся: італійські, англійські і австрійські офіцери провадять переговори а вороголюбниками, щоби зложили оружжя.

п'яницю Криворукого. Він припідняв ся на руках і старав ся підійти до „старої ймощі“, але та здержала єго на місци грізними словами: — А ти що? в рові спав?

— Та я, прошу ймощі, ще з вечера... зачав Криворукий оправдувати ся.

— Ще з вечера! І коли ти, чоловіче, опам'ятаєш ся? Чому ти на свої діти забуваєш? — питала ся гнівнo старушка.

П'яниця тільки махнув безнадійно рукою.

— Може би ймощі дали що для них? Бігме, не мають що їсти! — сказав по хвилі, вдививши ся в землю.

— Пришли їх тут, то дам; а на твої руки не дам. Жінку пришли!

— Дайте! дайте! я їм занесу.

— Не дам! — говорила бабуся енергично. — Вже я знаю, куди ти носиш то, що я тобі даю. До Мошка носиш, п'янюго! Щезай мені з очей!

І бабуся напавду розсердила ся та без „бабки“ хотіла вертати до хати. „П'янюга якийсь! — приповідала она. — А бідні діти з голоду мруть! Треба їм що їсти.“

Але Криворукий сам відійшов помалу дорогою, мов би справді засоромив ся, а бабуся стала збирати бабку і мотрець. Тимчасом дорогою надійшов учитель Горощинь-

ський і з далека ще поклонив ся бабусі: — Добридень, вам, пані!

Бабуся підняла очі і пішла єму назустріч.

— Ви до ліса? на прохід, як звичайно! То добре, то здорово! Що чувати коло вас? — І не дождаючи відповіді, зниженим голосом спитала ся: — Не говорив мій син з вами нічого тоді, коли церков горіла, а ви скарбону виратували?

— Ні, не говорив — відповів учитель. — І не подивив ся на мене. Ще накричав на панну Ольгу, що промовила до мене. Я вже рішив ся старати ся о иньшу посаду; мені ту житє не миле.

— Ай! які-ж бо ви нетерпеливі! Ольга прихильна вам, а ви...

— Та що мені з того? О. Левіцький вважає мене женихом невідповідним для своєї доньки тай справедливо, бо що я за жених? бідний учитель! Маловажить мене, хоч сам до школи ніколи не загляне... Даруйте, пані, що таке кажу, але мені гірко. Богато-б говорити, а мало що слухати. Піді собі геть тай буде спокій і вам і мені.

(Дальше буде).

Хто хоче мати добру і дешево МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожадує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому.

З поважанем

В. Данилевич,
машинист у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймаєти з остерожністю лише флашки зі знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Антика Ріхтера під золотим львом у Празі.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отей свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжн, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сузіна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Дарувочок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кождо поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини.“

Прекрасна повість Ольги Кобилянської „Царівна“ вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісімки, і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою нерекондованою 1 зр. 30 кр., з рекомендацією 1 зр. 40 кр. Передмову до повісти написав Осип Маковей.

„Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленням, як і благородною тенденцією визначає ся дуже поміж нашими новітніми повістями.

Купити можна в редакції „Буковини“. Тут також можна дістати оповіданє О. Я. Кониського „В день святої воли“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповіданє Т. Гайна „Перші Зорі“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

Перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним через Виресєв. Митр. і Пресєв. Еп. Ординарияти всіх трьох галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стоггах і будинках против шкідливих вогнів за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключаєні з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрови“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Полісє „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористивніші умови і видає полісє і книжки в руській мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, створене зареєстрованєм в обмеженої порукою, приймає від своїх членів і третіх лиць вкладки до опрощення по 5 процент. Гваранція цілковита. Удільні по 50 корон. Позички уділяють ся тільки власителям реальностей, вілних від титарів, за порукою двох членів. З позичок відтїгає ся десята частина на уділ.

Зголошенє о уділені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбрателів, гостей і публику, що я перебрав істнующий досі під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів

→ (заснований 1812 р.) ←

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше нести під моєю власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіре, оказане так часто попередній фірмі, і прошу уклінно, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задовольти шановних гостей добірними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.

Прошу о часті замовлені і пишусь

з поважанем

Стефан Гаїна.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

е на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовленя.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

ПОВИННА НАХОДИТИ СЯ

Народописна карта

українсько-русского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрійчича у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендацією пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и						Відходять	П о ї з д и					
	поспільні		особові		мішані			поспільні		особові		мішані	
до Чернівців							з Чернівців						
3 Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	.	.	647	1028	550	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	.	.	941	1029	538
3 Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	.	.	912	1000	523	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	.	.	717	1048	616
3 Новоселиць, Садагури	.	.	.	.	.	1113 960	До Садагури, Новоселиць	.	.	.	.	.	430 612

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейський час різнять ся від львівського о 36 минут, а від черновецького о 44 минут; коли на залізницях є 12 год., то на львівській годиннику є 12 год. 36 мин., а на черновецькій 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцією відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по
недільях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях у л. Петровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Вибори з п'ятої куриї на Буковині.

Нинішні вибори з п'ятої куриї північної частини нашого краю випали так:

З Черновецького повіту на кандидата Рускої Рад презеса С. Винницького впади 182 голоси, на кандидата соціал-демократів Ф. Зендихала 89; на Григорія Купчанка, котрий кандидував на власну руку, 8 голосів.

З Вишницького повіта презеса Винницький дістав 151 голосів, кандидат московільської Народної Ради господар Михайлюк 8 голосів.

З Кіцманьського повіта п. Винницький дістав 170 голосів, один голос дістав Гр. Купчанко.

Отже послом до ради державної вибраний презес С. Винницький 503 голосами супротив 106.

Російські відносини.

(Допись „Буковини“ з Росії).

Радби я Вам ехарактеризувати теперішні російські відносини, серед яких приходить ся і нам, Українцям, жити і терпіти. В цілій Росії йде боротьба поміж двома партіями. Одна, що тепер верховодить, се великі пани, великі купці та фабриканти і майже вся висша бюрократія, котра й набирає ся з великих панів. Друга партія то середні і дрібні пани (земства) і майже вся інтелігенція. Ся друга партія (ліберали) добиває ся собі до влади, котрої не дає їй перша (консерватисти) — і длатого дуже би рада завести для себе конституцію. Консерватисти значно слабші від лібералів і не могли би вдержати ся проти них

і хвилиники, коли-б не те, що они (консерватисти) виступають завжди, як оборонці самодержавія (автократизму), хоч самі они часто роблять зовсім на перекір царській волі і ограничують її дуже, ніж могла би конституція. А всі темніші верстви промисловців, купців, городевої черни і народні маси все бачили своєю провідну гадку тільки в надії на царя. Однак народні маси не вважають царя самодержцем, бо певні, що він хоче багато доброго зробити для народу (от хочби поділити землю), лише синод не дає.

От щоби прихилити собі народні маси, ліберали задумали як можна швидше просвітити їх — і тепер іде в нас горячкова просвітна робота майже по всій Росії. На численні заходи земств о знесенні тілесної кари для мужиків треба також дивити ся, як на спосіб здобути прихильність народних мас для земств а при тім як на доказ, що от, мовляв, ми раді, лиш ті, що мають власть, не допускають. Нема сумніву, що через 10 до 15 літ такої просвітної роботи земства здобудуть на разі прихильність народних, уже освічених мас і динуть свого, себ то зіпхнуть верховодячу нині консервативну партію і заведуть конституцію на взорець нинішних земств. Хиба що може теперішні верховодні спиняти яким-небудь способом ширене народної освіти. Але чи стане від того лише народова, та й нам Українцям, сего вгадати тепер не можна, бо конституція, збудована на підставі теперішних земств, буде далеко аристократичніша, як австрійська.

Для прикладу возьмім полтавський повіт. Там пани, що мають не менше 150 десятин землі або реальність, оціновану в 15.000 рублів, дають 22 гласних і 23-го без вибору, дворянського маршалка; люди, що мають стільки-ж маєтку, але не належать до панів, дають 4 гласних, сільські громади 11 (вибирає ся 20, з них 11 означає губернатор а девять остає ся в кандидатах). Другі повіти в полтавській губернії дають 18, 3 і 9 гласних. Повітові земства вибирають

гласних у губернії, розуміє ся: мужиків туди не вибирають; так у полтавському губернському земстві нема й одного гласного не панського походження. І так оно є всюди по цілій Росії, крім Вятської, Пермської і половини Вологодської губерній, де панів-дворян нема і через те мають більше гласних властителей дріб не-пани: а в самих північних повітах сих губерній і тих нема, то там самі мужики. І так якби зібрали ся представителі від усіх земств, то се були би майже самі пани... Тепер у земствах відносини панів-лібералів до мужицьких інтересів досить прихильні, але які були би, якби в руки сих панів попали всі фінансові діла, сего ніхто не вгадає.

Треба тепер вам сказати, що як перше в Росії тягар податків лежав найдуже на найбільшійшій верствах, так в посейдних кільканих літах зроблено багато полеків для народа. Так знесено подушное, акцизу на сіль; засновано крестянський банк для позички грошей мужикам на покупку землі, пізнійше заведено закон о арендованню доменів, вельми сврияючий мужикам і багато інших дрібних постанов, котрі зявлялись ся тоді, як на який час і ліберали мали вплив на правління. Теперішню горілчану монополію також мусимо уважати за річ, що мала би підняти добробит мужиків, але сей підупав тепер так низько, що підняти его буде дуже важко. Бо попередня фінансова система, що тягла з мужика жили, незгірше як теперішня австрійська, та ще в додатку до страшної пристрасти горілки, як і важкі аграрні відносини — се все знищило народний добробит майже до зера. І тепер наші мужики втікають в світ за очі на слободи, незгірше як Вані рускі емігранти. Ідуть у Ставрополь і за Кубань і в Сибір і на Амур і то йдуть без путя, не знаючи, де яка земля, яке підсоє, а через те — буває — і назад вертають ся, лише з Амuru ні. Така то біда: „рости травко та стели ся, з беріжками ти рівни ся; за проклятимі панамі нема житя мужикам...“ І тепер багато в нас народу збирає ся йти у далеку Сибір у тобольську губернію, не дякуючись

ЗАЛІСЯ.

Повість

ОСНА МАКОВЕЯ.

(Даліше).

Бабуся стояла хвилинку безрадна.

— Ні, не кажіть так, пане Горошинський; мій син рад би дітям як найлучше зробити, а не знає як. Клопотів має з ними багато... Але я вже его троха приготвила... може то якось удасть ся! Мені так жаль Ольги!

— І мені! — відповів учитель жалісно. — Та що з того?

— Почекайте ще, не старайте ся о пиячу посаду, я вже то якось зроблю. Адже ви знаєте, що я за вами?

— Знаю, знаю, пані добродійко! — і учитель поцілував руку старушки. — Але з того мабуть нічо не буде.

— Ну-ну, не журіть ся, — а тепер йдіть уже; ще побачить мене син з вами і буде підозрівати. Не тратьте надії, пане!...

— „Ой, доленько моя гіренькая!“ — шептала бабуся до себе, коли Горошинський відійшов. І зажурена вернула ся до дому.

Там уже о. Левіцький встав зі сну, лише жінка і діти ще спали. Він ждав на приїзд сина Ярослав і нетерпеливо дивив ся на годинник. Вже вчора вечером вислав був по него візок до залізничі, думав, що верне вночі, тимчасом син, видко, спізнив ся. Але коли з такими думками о. Василь вийшов на город до своїх улюблених пчіл, гнеть почув туркіт візка з села і з радістю вийшов назустріч на дорогу. Се справдівертав Славко.

— Як ся маєш, Славку! — витав ся батько з сином, коли той висів з візка.

— Ай, Славко! — кликнула бабуся, вибігла з кухні, і поправивши окуляри на носі, вдивила ся у внука. — Як же ти обгорів; але й змарнів чогось! — додала, цілуючи его в чоло. — Як же там? все добре?

— Добре, бабуся, все добре! — відповів Славко, але таким глумливим голосом, що батько зчудований видивив ся на него. — Могло би виправді бути ліпше, але й так добре, навіть дуже добре...

— Отже прийняли тебе Ковальські? — питала ся бабуся.

— О! приймали, ще й як! — від-

повів внук. — Ну, але добре, що те все вже раз скінчило ся!

— Та бо ти, Славку, говориш, ні се ні те — знетерпеливив ся батько. — Каж-ж: дають за тебе Стефку чи ні?

— Сказали, що то від Стефки залежить.

— А она?

— А она на такого худого жениха, як я, не лакома.

— Як то? — дивувала ся бабуся.

— Зовсім звичайно, бабуся. Трафив ся ліпший жених, професор гімназійний Порубський — я ще его й не бачив — і перебіг мені дорогу — відповів Славко з легким усміхом. — Весіле буде в осени.

Всі троє перейшли на ганок і тут усіли.

— Адже она симпатизувала з тобою? — допитувала ся бабуся, коли старий Левіцький безнадійно ломив руки.

— Та що з того? — казав внук ніби спокійно, але значуча черта в кутику уст виявляла его неспокій. — Стефка практична дівчина, знає, що що професор то не молодий піп.

— Та якже-ж так можна! Адже ви вже були собі так як би по слові!

тамошних морозів. Тарифа для переселенців туди дуже дешева, бо по 7 рублів з чоловіка. Послідні роки правління потрохи підтримувало переселення; але тепер каже, що вже нема підходячої для переселенців землі — і так тепер у нас багато людей, що продали свої ґрунти, а їх не випускають звідси, не то що в далеку Сибір, куди деякі і самі роздумали вже йти зі страху перед морозами, а і в Ставропіль, де они хотіли купувати собі землю (на Сибірі давали дурно).

Вийшла тепер книжка: „Прибавленіє къ всеподданнѣйшему докладу Министра Земледѣлія и Государственныхъ имуществъ по поѣздкѣ въ Сибірѣ осенью 1895 года.“ Про неї я читав рецензію в „Извѣстіяхъ министерства Земледѣлія и Гос. имуществъ“. З неї виходить, що на Сибірі зовсім нема такої сили земель, добрих на культуру хліба, як думав де-хто, глядячи на великий простір Сибірі на карті, бо там фонд таких уже майже вичерпаний через заселення силою наспівших у послідні три роки колоністів а більша частина Сибірі ніколи не буде пригожа під культуру хліба.

За тим є там ще цікаво ось що, що беру з „Извѣстій“ нашого міністерства різниці а і доменів дословно: „Третья глава заканчивается общією характеристикою переселенцевъ изъ отдѣльныхъ мѣстностей Россіи, причемъ отмѣчаются колонизаторскія способности малороссовъ“. І так Українці мають похвалу, як добрі колонізатори. від російського міністра різниці а і доменів. А в Америці, як Ви часто пишете, наші Русини лихі колонізатори. Очевидна річ: Росії з Америкою не рівняти ся.

Українець.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 4-го марта 1897.

З Радівців телеграфують нам: Послом з пятої курії південної часті Буковини вибраний Волох др. Юрій Попович: він дістав 597 голосів. Лхтенбергер 17, др. Ст. Стошкий (хоч не кандидат) 6, кандидат соц. дем. Вітюк 1 голос, Косовер 1 голос, 5 голосів уневажено.

З руху виборчого. В Кічмани 28. лютого в полудне відбули ся в селі касицькій передвиборчі збори п. Волина в присутності старости Захара. Народу було як на зборах п. Виницького, інтелігенція всего 8 людей. Був тут

о. Мартинович і Драчинський з Товтрів а post festum ще о. Тиминський. Головою зборів був протоєрей Гомівка, під котрого проводом говорили крім Циганюка з Заставни, самі уніяти др. Волин, уніятський о. Устиянович з Заставни і Крушинський. Волян і тут говорив, що стратив 36.000 зр. і ще що виступав публично в Відні 17 разів (про се ніхто не чув). При баранячій печені і пиві провадив рей Понескуз і Томюк, що при чревоутожденію дають полет своїй фантазії. Нам сподобав ся дуже ультра-православний протоєрей Гомівка, що братав ся з уніятами в очах православних мужиків, доказуючи що він з ними одно тіло і один дух.

Вибори в Галичині. До Dziennik-a Polsk-ого доносять з Тернополя під днем 1-го н. ст. марта: „Вчера в ночи (отже або з суботи на неділю або з неділі на понеділок) з'їхав до Березовиці великої маніпулянт тутешнього староства і в хаті господаря Пилина Підгайного зачав сейчас в ночи переводити правибори з 5-тої і 4-тої курії. Селяни, дізнавши ся про се, впади на обісте Підгайного і хату адемолювали. Делегат староства, не докінчивши урядованя, поспішно з села виїхав. Нині відійшов до Березовиці відділ драгонів з Тернополя.“ — Сегодня (1-го марта) приїхала до Калуша зі Станіславова компанія інфантерії, а вечірним поїздом мають приїхати ще дві компанії. В місті аж кипить від жандармерії і війська. Ото вибори! — З Скольного телеграфують: Нині (2 марта) відбули ся тут правибори з кривавим результатом. Завізвано військо і жандармерию. Двох правиборців ранено тяжко, двоє смертельно. — В Варязі побили нарубки управителя дїбр тартаківських і комісари правительственного, а жандарма розброїли. — В Тернопільщині впади правибори переважно в користь партії радикальної. Кандидатом IV. курії є о. Мирунович з Березовиці. О. Мируновича увизнили жандармерія і відставила до Тернополя. — На жаданє православого суду увизнено в суботу у Львові Кори. Желяшкевича, соціалістичного кандидата на посаду до ради державної. Прокураторія обжаловує Желяшкевича о злочин підбурюваня одних класів против других. — Увизненого відставлено до перемиского окружного суду. Другого соціалістичного проводира друкаря Льва Місьолька увизнено в західній Галичині. — В Стрию прийшло при правиборах до заворуєнь з поводу арештованя кількох робітників. Робітники з західній обступили староство і жадали винищеня арештованих. Відтак повибивали в старостві шибі і поломали штахети. Двох дїюристів вискочило вікном і спровадили жандармерию, котра очистила подвір'я і арештувала кільканайцятьох робітників.

З почти. Від 6. марта зачне свою діяльність нова почта в Галичині. Ся почта обійме громади Гляницю, Дубівці, Коростовату і обшари двірські в Галичині Фальондора і в Галичині і Дубівцях Венгрияновича.

Рекляму на кувертах дозволила дирекція почт у Відні, устанавлюючи, що висилаючий може не тільки імя адресата помістити на куверті, але також і все те, що уважає відповідним, щоби захвалити себе або свій завід. Замітки такі можна поміщати в слові або в рисунках; кравець може вибити сурдут на куверті, швець чобіт, кандидат на посаду свою програму і т. д. Венкі такі оголошеня мусять бути уміщені на горішній часті куверти зверху або з другої сторони і не заимати більше місця, як четверту часті.

Не підєм на війну, як грозить недосвіді подітки, що не мають що робити, та роздувають яку-будь аферу, щоби викликати сензацію. Президент міністрів видав обіжницю до всіх намісників і президентів, щоби поголоски про війну і мобілізацію сейчас простували в урядових часописах, бо они не мають ніякої підстави і надурно лякають тільки населення.

Добрий приклад дають Лемки з села Маластова повіта горлицького. Село се, що правда, не велике і біди там господарі, бо то під Магурою і як би в Карпатах, але за то господарі в Маластові були завжди веселі як би багатирі. Коли котрий господар справляв весілля, то брав від жиди бочку горівки, 50 до 60 літрів та ще кілька літрів оковити, щоби горівка була міцна, пива 6 до 8 чверток, а на мясо купив корову або вола і так тримав весілля цілий тиждень. Бракло горівки, то господар мусів знову брати кільканайцять літрів і через то господарі дуже розпинали ся. А які неморальні значаї на таким весілля обходили, — о тім не варто і писати. Але дня 26-го лютого є. р. на засіданю ради громадської ухвалено і постановлено, щоби всі давні значаї весілля раз на все скасувати, а постановлено, що весілля мають до 24 години цілком закінчити ся. Тую постанову ухвалили всі господарі назначаючи кару від 10 зр. до 50 зр. на того, хто би провинив ся проти сєї постанови. Най буде честь громаді Маластова.

Славного дїрника має громада Шоломи в Галичині. Тамешні громадяни так пишуть про него до *Народної Часописи*: Велика подяка належить ся нашому начальникови громади п. Михайлови Чемерисови. Він від року старав ся о заложенє читальні, щоби через то запровадити в селі взаїмну любов і просвітити нарід. За три літа свого начальства муравлиною працею

— Справді, бабусю, були; але проте з того нічо не вийшло.

— Що-ж она собі думає? Чи-ж ти не пристойний, чи каліка, чи із злої фамілії, чи що такого! — говорила бабуся піднесеним териким голосом. — О! того я по Ковальських не надіяла ся!

— Але-ж, бабусю, кождий батько рад би своїй дитині як найлучше. Я цілком не дивую ся Ковальському. Самі знаєте, які гаразди тепер у сьвященників!

Батько потакував на се сумно головою.

— То не красно, то не чесно! — говорила бабуся, як би до самої себе. — Хіба становище сьвященника не важке?... Але коли так, то казала Феся, що обійде ся. — додала енергічно і гнівно. — Стефка, правду сказавши, не дуже то так мені й подобала ся. Я маю для тебе иньшу панну, але мусиш тепер мене слухати, а не свого розуму!

— Мені тепер не треба нікого, бабусю, — боронив ся Славко. — Хіба я не маю для кого жити? Висьвячу ся безженим і буду жити для родини. Сестри возму до себе...

— Що, що? — зірвав ся батько і вдивив ся гнівно на сина.

— То, що чуєте.

— Я не позволю на таке! Затроїш собі ціле житє... я не позволю! Сестрами не жури ся; на те я є! А жіяку собі найдеши; дівчат багато на сьвітї і то не таких ще, як якась там Стефка.

— Тату, тату! Не говорили-б хоч ви такого! Оженивши ся, я не міг би вам ані троха допомогти, а ви-ж помочи потребуєте; не так ви, як сестри...

— Бог ласкав! — відповів батько. — В тім не твоя голова!

— Не моя голова; але я бачу, що ми у крайну нужду попадемо в тім селі.

— З того ще не виходить, аби ти собі самі сьвіт завязував!

— Добре, добре! Але-ж на таку біду, яку нині бачу в Залісє по тій бурі, просто дивити ся годї; а не то щоб я від селянина брав який грїш за потребу. А такі самі й иньші села...

— То що-ж ти думаєш робити? — питала ся бабуся.

— Тепер з Залісє ані не рушу ся; досить уже наїздив ся і людей пізнав! Тільки й користі з того! А що буде далше, побачу. Як бим мав гроші, занісав бим

ся ще на який иньший факультет, а так... буду радше сидіти дома поки-що.

Бабуся хитала тільки журливо головою на таку мону. — І хто би бувно Ковальських такого сподівав ся? — додала ще гірко і пішла приготувати для Славка сїданю.

А о. Левіцкий, похиливши голову, промовляв: — Рік уже стратив! Тепер знов чекай!

— Не журіть ся, тату, — успокоював его син. — Якось то буде! я вже знаю, що зроблю! Нехай женитьба буде й оправдана, все-ж мотиви єї більше самолюбної натури і чей героїзмом єї не назвете?

— Героїзмом... героїзмом... — воркотів старий Левіцкий. — То пуста фраза, сину! Героїзмом є виховати таку численну родину, яку я маю, а крайним самолюбством є жити одинок, для себе лише.

— Для себе живуть лиш ненормальні люди — відповів син. — Хто-ж хоче мати якесь вдоволення з житя, той мусить для других жити, як не для своєї родини, то для чужих. А я вважаю себе нормальним чоловіком, не яким скупарем або пінголовком. Подружжє житє не є героїзмом, коли оно всі клопоти і смутки винагороджує й потіхами.

(Далше буде)

постарався о дільні дороги для громади, зменшив в селі всілякі надужитя, заложив касу громадську з фондом 76 зр., котрі убирав з кар і інших доходів громадських, а тепер всіма силами старався о читальню, що ему і удалося. А що на разі не було де помістити молоденької читальні, відступив на ту ціл власну хату і прирік, що в будучности постарався купити коршму на власність громади, в котрій помістити читальню і крамницю. „Ми дуже вдячні будемо нашому начальникови. Наші діти і внуки з пошанованем будуть згадувати его імя, а світ нехай знає, що і ми прості люди уміємо ушанувати чесність і добру волю. Другі най читають і най учать ся, як належить робити, щоби заслужити собі на пошановане.“ — Дай Боже, аби ми могли і про наших буковинських двірників таке написати!

Докори совісти. 15-го лютого придержав поліція робітника Стясного в хвили, коли сів до вагону в Майдліну. Іван Стясени, 40-літній мужчина, огорожник з заводу, служив через шість літ у огорожника Фарніка в палаті Дрегеря в Мислівцях на Мораві. Фарнік був вдівцем і жив спокійно з одинокою дочкою Марією в невеличкій хатинці в кінці парку. Стясени був частим гостем у него. В тім огорожник занедужав і помер 29. січня. Стясени заопікувався дівчиною, що сумувала тяжко по смерті батька. Він знав, що старий лишив гроші і се подрочило его жадобу. Але про злочин не думав. Тількиж добра нагода зробила з него убійника. В его голові вилягла ся гадка забрати гроші і дорожності по огорожнику, утечи до Америки і там жити свobodно, без журби. Гадка ся переслідувала его безастанно аж до місячної ночі 10-го лютого. Він спав в одній зознітці з сиротою. Місяць зійшов і освітив голову спячої дівчини. Тут він рішив ся. Встав з постели, пішов тихцем до пекарні, найшов там тесак до рубання цукру і підійшовши до дівчини — ударив ним чотири рази по голові спячої. Відтак засвітив, забрав всю готівку, перстені, кілька годинників і пустив ся ночною до сусідньої станції залізничної. Від 10-го до 15-го лютого був він в Берні, Празі, у Відні, знов у Празі, в Майдліну і знов в Відні де враз з сином своїм оглядав муз і був навіть в цирку. Але ніде не находив Стясени спокую для себе. Образ убитого гонив его марою. Придержаний поліцією признав ся вчинив до вини і сам розказав докладно всі обставини свого тяжкого злочину.

Ігол в торгівлі приносять величезні доходи фабрикантам і стає новим доказом, що навіть найменша дрібниця може стати жерелом зарібку і добробуту. До недавня вирабляла виключно Англія ігол для цілого світа. Тепер вступила вже і Німеччина на дорогу конкуренції. Який се поплатний фабрикаг, доказує найліпше зріст продукції ігол в Німеччині, бо коли в р. 1895 вивезено з Німеччини 640.300 кілогр. ігол, то в р. 1897 зріс вивіз на 1.079.100 кілогр. Половина всіх німецьких ігол їде до Хін.

Молоду палійку судив сими днями черновецький краєвий суд присяжних. Марія Бучовська, 14-літня дівчина, що була на службі в Олександр Маєрінга, підпалаила ему сгодогу так, що кинула запалений сірник між соломю. Шкода з пожежу виносла 900 зр. Та дівчина допустила ся вже перед тим чотири рази того самого проступку на інших своїх хлібодавцях і раз була вже карана 6-місячним арештом. Для того поставив єї суд під догляд двох судових лікарів, чи она не хвора на умі, але ті твердили, що дівчина нормально розвинена духово і може застановити ся над своїми вчинками. В суді признала ся до вини і толкувала ся неосторожністю і тим, що не застанила ся над наслідками своєї неувваги. Відповіді єї ясні і докладні роблять вражінє правди, а ціла єї стать вражінє боязливості і смирної дівчини. Оборонець радив увільнити обвинену, бо заходить можливість, що дівчина ділає під впливом „непоборимого примусу.“ Лава присяжних увільнила обвинену; очевидно думала, що дівчина не сповна розуму. Прокуратор оголосив відмову. Взагалі та дівчина то загадка для правників і лікарів — чи в ній є яке збочене умислене, чи вчасно розвинені ліхї інстинкти.

Війна в воздухах — уже перестала бути витвором уяви, а стає страшною дійсністю. Земля уже стає за мала для людей, щоби убивати себе, тож підносять ся у воздухах, щоби зискати простору для взаємної погуби. Тепер треба Росії признати першенство що-до способів провадження воздушної борби, бо інші держави уживають баллонів тільки на те, щоби розвідувати положене неприятеля. А російські піоніри пішли богато далше — утворили цілу ескадру з баллонів, що в свід не лише піднімати себе взаємно і віддавати важкі прислуги в розвідуючій і зв'язуючій службі, але також і брати безпосередний уділ в страшнім, погубнім бою. Понад табором неприятельським можуть російські баллони уносити ся на такій високості — де не досягне їх не то карабінова куля, але і вистріл полевой гармати. Після донесення *Русс. Інваліда* піднесли ся недавно три баллони воєнні на високість 1000 м., відтак 1400 і 1600 м. і змогли через цілий час держати ся так близько себе, що з лодок можна було розмаляти. По кількогодіннім леті спустили ся баллони в одній лінії на відлеглість 10 до 15 км. один від другого. Кожда російська твердиня має власний відділ воздухоплавний, заосмотрений у всі потрібні вибухові матерії і прибори. При частих виравах не приключаются жадні нещасливі випадки. Щож тепер поможуть найсильніші твердині панцирні обезпеченого табору, коли з недосягеної високості можна буде кинути в їх нутро град вибухаючих бомб, що нанесуть смерть і знищенє?...

Королівським доставцем може після англійського права назвати себе кождий купець, у котрого купити що-небудь котрий з членів королівської фамілії. Недавно тому один з князів, котрий не міг вийти з грошових клопотів задля своєї скупой пенсії, убрав ся по цивільному і пішов незнаний до заставничого закладу, щоби заставити свій дорогий зигарок. Але властитель закладу пізнав королівські відзнаки на зигарку, пізнав і князя та сейчас замовив собі величезну вивізку з написею: „королівський надворний доставець.“ Поліція казала ему зняти табличку, але купець не дав собі взяти свого права, аж ціла річ дійшла до королевої Вікторії і она відкупила той титул за 50 фунтів стерлінгів.

Електрична друкарня. Німці Мерай, Горват і Рога одержали патент винаходу на заведење електричної друкарні. При помочи автоматичних приладів можна буде складати по 500 стиків на годину, так що в порівнянню з ручним складанєм черенок заощадить ся 86 прп. Центральна друкарська машина при помочи електричної трансмісії може бути сполучена з кількадесятьма іншими, так що дивник міг би виходити рівночасно в кількадесяти містах. Було би то великим заощадженєм коштів пересилки і прискоренєм інформації.

Баллон метеорологічний один з тих, що їх випустили 18-го лютого рівночасно в Страсбурзі, Парижі і Петербурзі ував дня 27-го лютого в лісі при дорозі між Розенталем а Франкенбергом в Німеччині. Після апаратів, що находили ся в баллоні виходить, що баллон взяв ся був на 14.000 метрів, а найнижша температура виносла 60 степенів зими.

Небезпечна грозьба. В Смирні прогнали турецького урядника за недбалство в урядованню. На те він усміхнувся таї каже: „Се заплатить смертю велика сила людей!“ За ту грозьбу припровадили его перед судю, а він так оправдував ся: „Заким я вступив до уряду перед 15 літами був я лікарем. Тепер я вже забав шукую лікарську, але з недостатку утримав буду мусів знов взяти ся лічити людей.“ Суда подумав і казав назад дати ему его уряд, бо его дізнєся мога би справді потягнути за собою ліхї наслідки для хорих.

Отруїла ся учениця приватної школи крою, 16-літня К. Маврерівна. Дівчина принесла 27. лютого до школи фляшочку і зібравши довкола себе товаришків сказала. „Дивіть ся, тут є сильний розчин фосфору, я випію те все одним ликом“ — і проковтнула весь фосфор з фляшочки. Хора лежала дома: коли завізвали до неї міського фізика др. Ремера, він застав єї вже в без-

вихіднім положенню. Скоро потім померла дівчина, не давши виясненя свого розпучливого вчинку.

Дрібні вісти. Велике фальшованє банкнотів викрив англійський банк в Лондоні. Іменю показало ся, що фальшивники підрабляли банкноти по 10 фунтів стерлінгів (125 зр.) та що пущено їх вже около тисяч штук. Они незвичайно подібні до правдивих, мають дату місяця січня і печатані у Відні. — Перед тижнем помер в Дунген, округа Естероде, шинкар Шарайна. Перед смертю зізнав він на сповіді, що перед 20 літами поповнив морд на молоденькій учениці тамошньої школи. За той злочин потягнуто до одвічальности учителя школи в Дунген і сказано его на 15 літ в'язниці. Туо кару відсидів учитель невинно. — В Берні, в тамошнім магазині тютюну і штемплів украли дня 2 марця штемплів на 1500 зр. Злодії не лишили жадного сліду. — На місце помершого актора цїсарского театру Мітервурцера заангажували Кайнца з Берліна. — Турецький посол в Парижі Нумір Бей прийшов на послідній балл президент-та ренубанки без феса, з відкритою головою, з шапоклєм в руці. Уважають се за ознаку, що реформа Туреччини їде вперед...

Померла вдова по старшій управителю поштовім Матильда Мановарда в Чернівцях в 75 році житя.

Телеграми „Буковини“.

З дня 4-го марця 1897 року.

Відень. Цїсар іменував надзвичайного професора церковного права на університеті в Інсбруку Германа надзвичайним професором в тім самім фаху на університеті в Чернівцях.

Атени. Спільна пїта європейських держав, доручена вчера грецькому правительству заявляє, що держави не зликають ся перед жадним примусом, хатьби найстрашнішим способом, коли Греція не відкаже свої війська і кораблі з Крети в протягу шість днів.

Канеа. Адмірала держав постановили зайняти місцевости Селіно і Кандано під свою оїнку в тій цілі вислали чотири кораблі. — Полковник військ грецьких Васос отримав зазив, щоби позволив всім турецьким родинам виїхати свobodно з Крети.

Білгород. Роздаване оружя башибозукам армавцям через турецьке правительство викликає тут несуючій, бо заходить можливість збройного нападу на територію сербську.

Канеа. Зворушенє населєня далше триває. Відділи війська скріплено: похорони полковника Зулєймана відбули ся без пригоди. Трем грецьким кораблям удало ся довести на Крету поживу і муніцію.

Софія. При параднім пирі відповідав сербський король на тоєст князя, дякуючи близькій парі за ширє і величавє принятє, тає єзмо і цілому болгарському народови. Оно є доводом братерської приязни обох народів. Король переконаний про потребу такої широї звязи між тими обома народами, одної раси і одної віри. В тім переконанню буде старати ся, щоби той союз чим раз більше затїсняв ся, і лучив єдність інтересів обох народів. Відтак нив на здоровє євнужої пари і болгарського народа.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожадує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за репарацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому.

З поважанем

В. Данилевич,
машинист у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. ає-
лізній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на втиранє: по ціні 40
кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
аптеках. Просимо жадати сей загально
улюблений лік просто під назвою
Ріхтера Liniment з котвицею
і приймати з остерожністю лише флаш-
ки зі знакам охоронним „Котвиця“
бо лише ті правдані.
Аптека Ріхтера під золотим львом у Празі.

„РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роч-
ник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки, 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

а поезий Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

• Прекрасна повість Ольги Ко-
билянської „Царівна“ вийшла
накладом „Буковини“ окремою
книжкою, котра має 424 сторін,
вісімки, і коштує лише 1 зр.
20 кр., з пересилкою нерекомен-
дованою 1 зр. 30 кр., з рекомен-
дованою 1 зр. 40 кр. Передмову
до повісті написав Осип Маковей.
„Царівна“ так своїм змістом,
артистичним обробленням, як і бла-
городною тенденцією визначає
ся дуже поміж нашими новійши-
ми повістями.
Купити можна в редакції „Бу-
ковини“. Тут також можна ді-
стати оповіданє О. Я. Конисько-
го „В день святаї волі“ за
10 кр., з пересилкою 12 кр. і
оповіданє Т. Гайна „Перші
Зорі“ за 30 кр., з пересилкою
35 кр. Купуйте!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові ул. Валова ч. 11.

Перше і одинокє руске товариство
засекураційне, припоручене Всч. Ду-
ховенству і всім вірним через
Впресов. Митр. і Пресов. Еп.
Ординаріати всіх трех галицьких
Епархій, обезпечає будинки, снот, госпо-
дарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сїно
в стогох і будинках против шкід огне-
вих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і винащують ся сейчас по
пожарі, а договори заключені з першими Товари-
ствами контрасекураційними подають „Дністрови“
можливість обезпечувати і винащувати і найвищі суми.

Подіє „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові
при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“
після всіх можливих комбінацій в товаристві вза-
їмних обезпечень в Кракові, котре дає як найко-
ристийші умови і видає подіє і квіти в руских
азіях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стова-
рищенє зареєстрованє з обмеженою порукою, при-
ймає від своїх членів і третіх лиць вкладня до
опроцентованя по 5 процент. Гваранція цілковита.
Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки
власителям реальностей, вільних від титарів, за по-
рукою двох членів. З позачок відтатє ся десята
части на удїл.

Зголошенє о удїленє агенції в місцевостях, де
„Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних від-
биратеїв, гостей і публіку, що я перебрав істну-
ючий досі під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів
→ (заснований 1812 р.), ←

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

а днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під
моєю власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сїй нагоді складаю сердечну подяку
за довіре, оказанє так часто попередній фірмі, і
прошу уклінно, мати те саме довіре на дальше і
для мене, при чім запевняю, що все старатиму
ся задовольти шановних гостей добірними тона-
рами найліпшого сорта, низькими цінами і
уважною услугою.

Прошу о часті замовленя і пишусь

з поважанем

Стефан Гаїна.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

е на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовленя.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

ПОВИННА НАХОДИТИ СЯ

Народописна карта

українсько-руського народу.

владислава д-ром Гр. Величком, видана товариством
„Просвіта“, а виконана в літографічній закладі
Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарська ціна карти, накле-
єної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр.,
а для членів „Просвіти“ і передплатників
„Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пе-
ресилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Льво-
ві, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте
чимскорше!

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поспільні	особові	мішані		поспільні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
3 Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	657	1028 550	До Снятина, Коломиї, Ста- ніславова, Львова, Кра- кова і Відня	347	941	1029 538
3 Букарешту, Яє, Сучави, Глибоки	329	912	1000 523	До Глибоки, Сучави, Яє, Букарешту	1203	717	1048 616
3 Новоселиці, Садагурі			1113 950	До Садагурі, Новоселиці			430 612

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейский час різнисть ся від львівського о 36 минут, а від черновецького о 44 минут; коли на залізниця є 12 год., то на львівській годиннику є 12 год. 36 мин., а на черновецькій 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцією відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і святых.

БУКОВИНА

Редакция і ад-
міністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Сердакові патріоти.

В 36-ім числі *Буковини* в статі „Сам один“ вказав я, що серед нашої інтелігенції є поодинокі робучі люди і є тьма „патріотів“, що на тих робучих одиницях опирає ся в нас трохи не вся робота народна, а инші „патріоти“ єуть більше до наради. В тій статі було, видно, багато гіркої правди, коли її передрукували „Народна Часопись“ і „Руслан“ — і згодили ся з нею.

Виходило би з того ясно, що загально відчуває ся в нас потребу більшого числа людей до роботи. Хоч кождий з нас дуже добре розуміє, що годі жадати, аби батько родини, котрий цілий день зайнятий працею на хліб для удержання родини, посвятив ще багато часу і роботи на народні цілі; але кождий з нас і се несугірше розуміє, що хтось же мусить і проваріти та працювати, коли ми ще самі себе не засудили на смерть.

Інтелігенції, сурдутових патріотів, маємо мало; а й та, що є, в більшій частині зависима. Нераз приходить она в таке положення, що для добра своєї родини мусить не мусить, але волить сидіти тихо і не виявляти своєї краси, щоб тільки властям не впасти в зуби. Немає ще в неї того пересвідчення, що треба нераз доконче свої хвилюючі вигоди поржертвувати, коли має ся щось досягнути для загалу. Самолюбство гіршого сорта і уступчивість беруть ще дуже часто в нашої інтелігенції верх — і тому то народний розвій поступає так повільно.

Але з другої сторони і се треба взяти на увагу, що нераз і найліпша охота і праця нашої інтелігенції не має такого впливу на селян, якого їм потреба надіти ся. Дуже добре вказав на сей обав краян в Галичині в листі з села в 41-ім числі *Буковини*. Коли в читальні появлять ся єввангеліє або учитель, селяни чують ся не-свобідними, настає „шкільний дух“, читальники

томлять ся. Се не є поодинокий обав, то частійше можна побачити, що селяни і поводять ся і говорять зовсім инакше самі між собою, а инакше під оком інтелігенції.

Коли віче уряджують „пани“, селяни мають звичайно вид такий, як в церкві на проповіді; так здає ся, як би они ве вміли самі нічого розумного сказати або як би не мали відваги виявити свою думку. Тимчасом дуже грубо помилив би ся той, хто би так думав. Коли селяни не обзивають ся при панах, хоч би їм дуже зичливых, то се ще не знак, що они годять ся на все, або що они такі темні і нічого не розуміють. О тім найліпше можна пересвідчитися по кождім вічу, коли в поодиноких гуртах вічевику розбирає ся то, о чім на вічу говорило ся. Тоді можна почути нераз знамениту критику на всі промови, одушевлене або обурене таке, якого на вічу не можна було замітити. Видко з того, що селяни — поминаючи причини — не відносять ся до інтелігенції з достаточним довірем, якого доконче потрібно, коли хоче ся ширити якісь думки. Трапляють ся одиниці поміж селянами, що вірять і слухають добрих рад „панів“, але загаль відносьє ся недовірливо до сурдутових патріотів. З тим фактом треба в обходженю з народом числити ся.

Сконстатувавши се, ми придивім ся теперішньому невіданому доси рухові виборчому в рускій частині Галичини. Селяни в богато околицях держать ся так завзято куни, що й на смерть ідуть. Взяти буковинського виборця-селянина, котрий може тому й не дивити, що хрунем зробив ся, бо він чував ріжні люди довгі літа, а порівняти его з такими єввангеліями мужиками, як в перемиській, збараженській, тернопільській і иньших руских повітах, — то видко зараз величезну ріжницю. Буковинські мужики Русини, котрих паноті десяти літ занебдують і лишают на деморалізацію шинкарям і посізакам румунізаторским, дуже часто самі собі копають яму, куди вороги кинуть їх чи єввангеліє чи пізнійше, — не можуть міряти ся з галицькими мужиками, що

мали бодай своїх людей єввангеліями по селах, і то нераз правдивих приятелів.

Звідки-ж взяла ся така солідарність і завзятість у галицьких мужиків? Очевидна річ, виробили її в значній частині „сурдутові“ патріоти, але в значно більшій частині такі сердакові патріоти. Адже інтелігенція наша вже здавна „вела“ нарід і таки ніколи не викликала такого завзятого руху виборчого, як тепер. Коли-ж тепер такий рух настав, то се вже заслуги самих єввангелієвих селян. Самі селяни вдали ся в справу, бо вже порозуміли, як вибори послів тісно звязані з їх добробитом.

В галицькій руху виборчим безпечно найбільше єввангелієво поступають ті селяни, що вишли з радикальної школи; они знають, чого хотять, і знають, що їм на нікого не спускати ся, тільки на себе. Група інтелігентних радикалів значно маленька і бідна на гроші, щоб могла сама поставити до виборчої боротьби ціле таке привчене військо; тому прийшли они вже тому кілька літ на знамениту думку вивести добірніших селян на провідників і пустити їх між нарід. Як сказано, селяни селянинові скорше вірять, як сурдутовієви. Тому то привчені радикалами селяни зробили по селах більше, як самі радикальні провідники у Львові.

Що ті сердакові патріоти, вивчені інтелігенцією, знаменито сповняють свою службу, то видко найліпше на вічах, уряджених самими мужиками без опіки „панів“. Селяни одушевляють ся промовою селянина далекіше, як промовою пана, хоч би і дуже річевою. Коли-ж так річ має ся, то було би не розумно не брати собі з того науки. А наука виходить така для наших буковинських Русинів, особливо учителів по селах: Нехай они виберуть собі кількох розумних, жвавих і завзятих мужиків, найліпше молодих, і возьмуть їх на науку, привчуть їх того, що повинні знати, яко обивателі і Русини — і їх пустять відтак в село робити роботу. Будьте певні, що той спосіб не заведе вас!

Spectator.

ЗАЛІСЄ.

Повість

ОСІПА МАКОВЕЯ.

(Далше).

— Теорин, сину! Говориш тепер так тому, що гарбуза дістав, але коли се переболить, то знов єхочеш стати таким самолюбом, як другі, і героїства тобі відхо-че ся.

— Так ви кажете? Ну, побачимо! — сказав син і гірко усміхнув ся. — То таке самолюбство було би оправдане, а може ще й заслуговало би на похвалу, як би я заложив собі власну родину і безрадно, а може й спокійно дивив ся відтак, як Ольга або Наталка будуть старими панями тулити ся у тіток або де? То було би гарно?

— Ольгою і Наталкою ти не жури ся! — відворкнув батько, захмарений. — Я ще, хвалабо, живу і здоров, а они в мене діти добрі, женихи вайдуть ся.

— Ага! для Ольги найдете певно такого професора, як Ковальський для своєї Стефки! Тільки біда в тім, що Стефка все

таки мала якийсь посаг і то мабуть не малий, а ви що маєте для Ольги? Говорім, тату, отверто: у вас — сам не знаю, звідки — взяли ся якісь фальшиві аристократичні поняття. З одної сторони таке крайно лихе матеріяльне положення, що навіть ніякої часописи не тримаєте, а з другої сторони якісь неоправдані претенсії до життя, якась безпідставна надія на лучне життя для себе і дітей, якого абсолютно ніхто в вашім положенню не зазнає. Самі не бачите, як ви серед своїх щоденних клопотів о удержання родини, котрих перемогти не можете, зробили ся на все байдужі, село запустили до неможливости; а про те ви все ще вперті...

— Ні, Славку, з тобою нині годі говорити — угнівав ся батько і встав з лавки. — Ти нині роздразнений по невдачі, не дивую ся тобі! Иньшим разом я би тобі таких слів не дарував! Дай спокій; вже я знаю, що роблю.

— Я вже, тату, успокоєний! Гарбуза дістав я ще тому два тижні, отже мав час розважити собі своє положення. Я був за той час у Львові і...

— Як то? і у Львові був ти?

— Був! Мусів кудись між людей по-

їхати, бо инакше був би здурів на самоті. До того вам признаю ся, що заким я за-хвалюване вами самолюбство рішив ся покинути, то не мало намучив ся.

— Будеш ти ще инакше думати! — закінчив батько розмову. — А тепер ходи до хати!

Трохи не цілий день тільки й розмови було в домі о. Левіцького, що про невдачу Славки. Журила ся нею мати, журили ся сестри. Ольга пожадувала брата на самоті словами: „Обоє не маємо щастя.“ А він через весь час тих допитів і розмов був якийсь острій, троха рубашний, глузував собі з родичів Ковальських і з Порубського, хоч неприхильні для Стефки уваги родини старав ся усувати; очевидно удавав лише спокійного, бо в голосі его тремтіло роздратоване і вражена амбіція; заразом слова его і виступ були такі енергічні, як би порішив якусь важну а непевну справу, що довго мучила его, а тепер, уже полаго-джена, уступила ся. Він ходив довгими кроками по комнаті, курих завзято тютюн, і рухи мав такі, як би хотів з ким борити ся. Таким рішучим, енергічним, сестри его не бачили, і тому румана, повновіда Наталка майже стала не довіряти ему та

3 виборчого руху на Буковині.

Вук. Nachrichten поміщують дописи з Вижилиць, як там відбувалися передвиборчі збори, на котрих Коко Василько зробив з мухи вола, з др. Воляна ревного заступника повіта. Ся дописи закінчилися тими словами: „Пан др. Волян, — що би сказати коротко, не нарушаючи его особи — яко посол до ради державної з вижилицького повіта не зробив зовсім нічого, він навіть не вимовив імені того повіта ані разу за цілих шість днів свого посольства. Ми мусимо, мимо виборчої свободи, котру виконуємо тільки теоретично, з цілою покорою і преданністю вибирати подиктованого нам кандидата, бо в противнім разі могли би пригадати при нагоді виборам їх субординацію. Але правительством могло би найти вихід, щоби узгладити потреби повіта, позваляючи нам вибрати такого кандидата, що не стояв би в опозиції до правительства, але котрий старав би ся о внутрішні відносини повіта. Такого мужа повинно правительство предложити нам, що знав би долю-недолу кожного виборця, що знав би, кому треба помагати, кого треба ратувати. Відзиваємо ся до сьвітлого правительства: дайте нам мужа зпосеред нас самих, з нашої крови і кости а не заводового медика, що уважає собі честю сидіти в високій раді, але нечестю тратити слова за бідних людей, що після его переконання суть тільки нумерами і числами у виборчій урні.“

Радник краевого суду Володимир Ясеницький був би для нас правдивим заступником. Волод. Ясеницький діяв довгі часи в нашій повіті як начальник суду і мав нагоду пізнати відносини кожного обивателя, він порозумів всі недостатки і потреби повіту, до него прилинули би всі виборці і віддали би з радістю свої голоси на его ім'я. Радник Ясеницький не належить до опозиції та йшов би, бо ми знаємо его переконання, рука в руку з правительством. Маємо надію, що наші виборці прийдуть ще завчасу до злишнього переконання і віддадуть свої голоси одностайно і без виїмки на радника краевого суду Володимира Ясеницького“.

Так радіть Німці, а не лишні ми.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 5-го марта 1897.

До виборців. Вчорашній день дав нам одного посла до ради державної з нашої кури.

перед мамою иншком замітила: — Ох! який же він нині прикрий! Перше був такий загідний...

Під вечір вийшов Славко в село, обійшов трохи не всі уліці, пригледувся нещастю, говорив з деякими селянами, вступив до учителя (хоч про Ольгу не говорив з ним ані слова), забавив у него хвилю, і пішов ще в ліс. Там, як би его гонив який неспокійний дух, не ходив стежками, тільки впоперек, пераз через гущавину, сдухав турботани дикого голуба, і аж коли вже добре смеркло ся, вернув ся до дому. Мати була вже неспокійна, де подів ся, і сеї ночі ніяк не хотіла дозволити ему спати в стодолі, де собі бажав, лише постелила ему в комнаті. А й вночі, коли вже Славко спав, мати відхилила легко двері і подивилася ся, чи przypadково не вийшов куди. Але Славко спав спокійно і твердо, втомлений далекою дорогою і довгим проходом.

Дуже немилу вразила отця Славкова пригода цілу родину. Всі виправді находили для него і для себе слова потіхи, але про те були прибиті.

Став ним Ізидор Винаицький презес кариного суду в Чернівцях. Треба нам тепер подбати і про дальші вибори. Вибори четвертої кури припадають на середу дня 10. марта. Для наших руских округів, з котрих не повинен ніхто инший вийти послом тільки Русин, відбудуть ся вибори в Вижилиці і Кіцмани, де руским кандидатом є радник суду Володимир Ясеницький, і того самого дня в Чернівцях, Сереті і Сторожинцях, де кандидатом, поставленим селянами, є др. Смалі-Стоцький. Кому дорога доля народу і своя власна честь, той віддасть свій голос тільки на руского кандидата, навіть колиб він мав дістати і меншість голосів. Русини най голосує за Русином — до сього уже спомогали ми чужих людей!

Магнетичний острів. про який розказують в байці, що притягує всі кораблі, котрі приплили близько него має свою подобину в острові Борнгольмі в балтійським морі а принадлежним до Данії. Хоть і его магнетична сила не є така велика, щоби витягала, як в байці, півхи і клямки з бельків і з тертиць корабля, так що корабель розсипає ся, — то таки сей острів робить морякам збитки. Як звісно на морі означають дорогу за помочию компаса, а той стає вже на віддаленю двох миль від острова неможливий до ужиття, бо через вплив его магнетичної сили зміняє значно своє положення.

Милосерний лісний. На дрезденським дворі оповідають про незвичайну пригоду мисливеску. В королівських лісах ілекають оленів, щоби великі пані мали на що стріляти на ловах. Від якогось часу не могли лісничі вийти з диву, що на ловах, в котрих брав участь сам король Альберт, не було ані одного оленя в тих ревірах, що були визначені на лови. Зачали слідити ся причиною і найшли ось-що. Лісний, що давав оленям сіно та овес, освоїв їх так, що коли назначили лови, він жадаючи своїх любимців, переганяв їх як стадо телят у дальші ревіри ліса і так снесав їх від загинути.

Найгорячіша околиця на землі є край в Єгипті межі першим а другим водонадом Ніла. Як далеко ситає переказ тамошних людей, не упала там ще крапля дощу. — Пам'ятні будівлі Єгиптян, що стоять в тій околиці, виглядають тому такі чистенькі, як би що йно кожний камінець будови вийшов зпід руки саміняра. Навіть пороблені знаки крейдою через будівничих показують на тих будинках по сотках років. — Найзимніше місце на землі лежить знов в Сибірі; є ним містечко Верхоянськ на півночорічній Яни. Ціла оселя числить 200 душ Тунгусів, Юкагірів і Коранів. Хоть се не найдалше посушена на північ місцевість Сибірі,

то зимно доходить там до 66° Цельсія низше нуля. Оповідують, що при таких зимні воздух завжди дуже спокійний і чистий, а сонце світить так ясно що при — 25° Ц. топить ся сніг з дахів.

Дрібні вісті. Розпорядженням з дня 18-го лютого поручив цісар видати 250.000 з державної каси на запомоги для жителів місцевостей наявічених недостатком. — В Кракові помер др. Лев Гальбан, бувший звичайний професор судової і державної медицини на агайлонським університеті. — На станції Мейре коло Венеції почта прийняла значну грошешу посылку. Посылка тая виносилася 200.000 злрив і пропала без сліду. — Галицький виділ краєвий уділив нашому графови Ник. Івасюкови 150 зр, на дальше обрадоване в мalarстві в монахівській академії і 250 зр. В. Радкевичівний на образоване в сніві у Відні. — В Кракові застрілив ся канітан 13-го полку ніхоти Корня. Причиною самоубійства мали бути лихварські довги.

Мій суперник.

(З днівника молодого вдівця.)

Сам! — Цілом самий...

Сиджу перед своїм столом: в сьвітани сьвітло ясно сьвітить; двері до комнати, де колись она царювала, широко отворені і коли лише піднесу погляд, він паде в глибини тої комнати. Сьвітло з сусідних домів зазирає аж в мої вікна... Яке то нове, яке бруталне... Она все заслонювала вікна моєї кімнати, коли надходив вечір; нас не сьмів доходити уличний крик, сьвітло від сусідів.

Години минали. Я ходив надовж і впоперек по своїй комнаті, а потім зайшов і до її, положив ся на її софку, довго тут лежав і надивляв ся крізь вікно в сей непотрібний сьвіт...

Що ранку ходжу на цвинтар. Сего року маємо гарну осінь, тож на кладовища вештає ся багато людей. Я неспокійно ходжу поміж гробами і оглядаю людей, що приходять сюди молити ся і плакати. Деяких я вже знаю... Се дивне: у всіх сих жалібників замічаю щось типове, щось, що все повторяє ся... Дівчина, що заводячи паде на білі тогів хреста коло каніли, все так само плаче, приносить все такі самі цвітні і кладє їх на гріб, — а коли встане, на її лиці малює ся глухий сміх, і она скоро відходить, все тим самим скормя кроком... Она онлакує

IV.

Жила в Залісє вдова Дорониха і мала трьох синів. Один з них, Петро, товариш шкільний Славка, кінчив сего року філософію у Львові, другий Іван, служив у войску, а третій, Гриньо, сидів дома при мамі, паробок уже лепеский і до войска також здалий. І жила та вдова не в роскоші, а в біді. Тільки всеї помочи мала, що часом найстарший син зі Львова прислав їй кілька ринських. Більше і частійше не міг посилати, бо й сам не мав з чого жити і удержував ся з лекцій та малих стипендій. А ту, дня 9-го червня, стрітило Дорониху велике нещасте; буря розвалила її стару хату і занесла аж на толоку. Ніде тепер було вдові голову склонити; отже спала з Гриньом в шові та ждала на лист від Петра зі Львова. Гриньо все описав ему докладно, як они були в полі, як захопила їх там буря, а потім прийшли до хати і не застали її вже на місці, тільки одну грубу. Цілу хату буря вивернула і занесла як коробку на толоку та там поломала. Так тепер они тільки на него, на Петра, як на Бога мають надію і чекають, аби він сам прийхав та порадив, що робити.

Але лист від Петра не приходив і вістки ніякої не було.

Тому то, коли Дорониха перевідала, що прийхав „панич“ Славко, зараз на другий день вибрала ся на приходство до него. Але ще й половина дороги не зайшла, як стрітила его в селі.

— А ви куди, пані-матко! — питає ся.

— Та я до вас, паничу! — каже вдова і хоче цілувати панича в руку, але той не дає ся.

— А я йду до вас! Бачите, одна в нас думка. Був я у Львові і бачив ся з вашим Петром. Дуже згріз ся нашим нещастем, каже, що за місяць приїде до дому і поставить вам нову хату, а тепер передає нам через мене дваццять зр., аби ми мали з чого жити. Не міг скорше прислати, бо не мав. Доки він приїде, радьте собі, як можете.

І Славко передав вдові гроші. Та знову хотіла его цілувати в руку.

— Не цілуйте мене, бо то Петрові гроші, а не мої. Тай не вам, старим, мене по руках цілувати.

молодця; він помер в 24-ім році життя; певно була его нареченою... Все мені приходить гадка: Ба, якже-ж она може вставати, відки-ж той спокійний погляд при відході?... Я за нею біг би: Божевілля, на світі нема спокою!... А я, що приходжу сюди щодня, чого-ж я властиво шукаю?... Они мене іноді сердять, оті люди з чорною обвідкою на капелюсі, з чорними рукавичками... А притім я так само виглядаю, як всі они, байдий і зацкааний... О, я вже знаю: я заздрівший на жаль тих других... Таке саме було зі мною, коли при гарних і величких хвилях я бачив на лиці других те саме одушевлення, яке і мене огортало!... Щось в мені опережає тому, щоб всі ті люди тут між гробами вандрували з тим самим великим, вічним жалем... Якже се погано: Всі відчують те саме, а притім дні минають... з повичі думками, свіжішими надіями... вкінці ще прийде заманчива весна і вперто буде осміхати ся до мене... Повіє лагідний вітерець, розцвітуть ся цвіти, земські „ангелата“ звеселять ся — і нас знов обдурено, нам забрали наш великий, вічний жаль...

Звичайно стою кілька кроків від того горбка з землі, що прикриває її... Коли вже поставлю камінь намятник, то зможу припасти до зимних сходів, склоню мою голову, вклякну; але до землі припасти — сего я не можу. Мені лясно, коли згадаю, що грудка може впасти в діл і я почую, як она вдарить об трумну... А часом... часом я маю охоту кинути ся на землю і її руками перекидати... Мій жаль не є лагідний... я сердитий, я скреготу зубами, я ненавиджу всіх і всіх... передовсім тих, що зі мною терплять... Всі оті чоловіки, жінки, діти, між котрими я ходжу, всі они мені осоружні, я би їх нагнав... Найбільше докучає мені думка, що дехто вчора був тут в останнє. Се жаль вже минув... Він чув, як ему ставало легше... він з кожним днем відходив віден щасливішим. А одного ранку він встає і вже може осміхати ся... Ух, як я ненавиджу тих людей, що знов можуть осміхати ся... Але одного ранку і я осміхну ся!... І я забуду!... Сьогодні згадаю свої молоді літа... як я йшов з моєю дорогою, з моєю єдиною любов'ю в лісі і який я міг бути щасливий... Та що-ж бо я? — я ж справді був щасливий!... С хвили, котрі все пожирають, минають і будучину, они сама вічність... Я не належав до тих, котрі спокійно ідуть битим шляхом, колись-не-колись заблудять в ліс і там спочивають в траві, спокійні, щасливі. Ні, я драгнав ся на дерева і дивив ся в далеку далечину, там де шлях губить ся і де весна вже гине... Одного разу тут в сій комизаті, коло вікна, моя жінка мене поцілувала, а мене обняв холодний мороз... Минути, година,

— Ой, паничу солоденький! — зітхнула вдова, завиваючи гірші кріпко у шматочку. — Та я так тішу ся вами, як би рідного сина побачила. *Що-ж він там робить, мій Петро? Здоров, моцний?

— Здоров, як орх!

— Слава-ж тобі, Господи! — і вдова підняла руки до неба. — Писав, що в осені дістане вже посаду.

— Дістане; буде учить в латинській школі.

— Гей, Боже, Боже! — Я собі думала, що він буде панотцем так, як ви, паничу, що мені голову стисне... а він ні! як завзяв ся! Професором, каже, хочу бути, а не попом. А попом таки найліпше бути; все ему щось, чи з живого чи з мерлого, перепадає. А який пошанівок у людей!

(Далше буде).

дни, роки минали, ми старішали... кінець!... Так я збезчестив свою любов, бо думав, що она мусить колись охолонуть... А тепер збезчещую жаль думкою, що я колись знов буду осміхати ся!...

Хто той панок з русавим волосем і жалібними очима? Кого він оплакує? Гріб, до якого він день в день приходить, лише кілька кроків від гробу моєї жінки... Той панок збудив мою цікавість, бо не можу его так ненавидіти, як тих других. Він скорше приходить, як я, і ще остає ся, коли я вже відходжу. Може би я его не був замітив, але одного разу він подивив ся на мене з таким глибоким співчуттям, що я від того погляду майже затремтів. Я подивив ся на него остро, а він обернув ся і пішов... Зрештою я его відкись знаю... але відки?... Чи не з подорожі якоїсь? А може его бачив в театрі?... Чи може лише на дорозі? Він здогадує ся, яка моя доля, і мабуть сам такої зазнав, віден те его співчуття; так я толкую собі той его погляд, котрого не забуду ніколи... Він молодий і гарний.

Вкінці знов сиджу перед своїм столиком, а переді мною стоїть малий вдатний образ моєї жінки, що була для мене всім, моїм щастям, моїм світом... Тепер я знов набираю розсудку. Сьогодні я задумав щось великого... перший раз від її смерті хочу заглянути до книжок, хочу читати, переглядати, думати...

Нічого такого я не зробив. Пізнім вечером знов мусів піти туди... Цминтар самотний, нікого нема... Сьогодні я вперше встав на землю, цілував ту землю, під котрою она спочиває. А потім плавав, справді я плавав... Нічо не порушило ся... воздух зимний і тихий. Я встав і вертав доріжкою поміж гробами. Все було тихо; місяць ясно освічував хрести і намятники. На відході бачив я одну жінчину з чорною вуалькою і необхідно хусточкою... я їх вже так докладно знаю, отих жінчин! Я ступав самотно дорогою, ніхто не йшов за мною... Чому-ж мені захотіло ся бачити людей, чути людські голоси, але всі вже спали; впрочім тепер так зимно, треба скоро вертати ся до теплої хати...

Я опер ся о високу вербу і она мене цілком сховала. Рано-раненько я прийшов — перший. В хатчині грабаря світило ся навіть ще світло. Зараз по мені прийшли інші, звичайно жінчини. Вкінці він. Спокійно йшов до того місця, де звичайно. Все ті великі, жалібні очі. І він укляк. Я дивлю ся, придивляю ся. Він укляк на гробі моєї жінки. А я стояв тихо, запер в собі дух, руки судорожно вхопили ся вербового прута. Се тривало кілька хвиць. Він клячав, але не молив ся. Він і не плавав. Тепер встав, ходив звичайними доріжками то сюди то туди; пізніше зблизив ся д'мені. Я пішов до гробу моєї жінки і стояв тут опертий о загороду сусіднього гробівця. Він перейшов коло мене і его лагідний погляд спочив на мені. Я хотів его кликати, але не зробив сего. Я бачив, як він виїшов з цминтара, а я сам стояв. Не знаю, що зі мною тоді діяло ся. Не знаю також, що тепер зі мною. Але ще прийде день, завтра — завтра я буду его бачити, спитаю ся его, буду все знати.

Що за ніч! Не можу спати. Ледви минула північ. Тепер я піду туди... що-ж буду робити ту, в моїм мешканні? Лише кілька годин, а потім мене отсе божевілля. Все вяснить ся. Але до того часу... Та — се лише година!

Так, так! На гробі моєї жінки!... Знов я его там бачив; стояв від него лише на кілька кроків віддалений. І чому я не кинув ся на него зараз? Чому я допустив, що він встав і пішов? Якже? чи я не маю права питати ся у него, хто він? Кого-ж мені питати, як не его? Але він чув мої кроки, як вже зближав ся до брами. І я не помиляю ся: він приспішив свій хід. А я за ним — він се бачив. Нараз він сів до возу, що чекав на него. Сам. Я біг за возом, але не міг его здогонити. Довго я дивив ся в

слід за ним, бо дорога там рівна — вкінці він щез з очей. А я стояв самий збентежений. Я божеволію. Хто той чоловік, що осмілює ся клячати на гробі моєї жінки? Чим він для неї був? Де довідаю ся про се? Де я его найду? Нараз минувшість представляє ся мені в иньшій, змінній світлі. Та що я отсе верзу? Хиба она мене не любила? Гм, кілька разів она ставала поза мною, притулювала свої рожеві губки до моєї голови і своїми рученятами обнімала мене! Чи-ж ми не були щасливі? Але хто той русавий гарний чоловік? Чому він здавав ся мені знайомим? А — тепер вже знаю! Часто, як я з нею був у театрі або на концерті, він сидів напротів нас і вперто дивив ся на неї. Чи то не він раз довго-довго дивив ся за нами, коли я з нею йхав на прохід? Хто він? Хто? Хто? Може якийсь фантаст, котрого она навіть не знала... навіть на него не глянула. Пречінь і я мусів би був его пізнати. Він пречінь старав би ся в якимсь товаристві зблизити ся, познакомити ся. Ні... може він мене вистерігав ся. Він знав мою жінку, а не знав мене. Він її на улиці переслідував... він осмілює ся говорити з нею... Ні! Она була-б мені розповіла! Розповіла? Та-вож, коли его любила? О, она мене любила!... Мене? Відки я то знаю? Бо она мені так казала? Они всі так кажуть, а фальшиві ще частіше, як щирі! О, я его найду. Я его найду... і спитаю. І він... навіть коли-б она его любила — що він мені відповість? „Я йшов до гробу вашої жінки, бо я її любив, але она о тім ніколи нічого не знала...“ Та й тільки! Чи зможу я від него видерти правду? Ба — що-ж мені діяти? Дальше жити?... так дальше жити?..

Від трох днів я вже не бачив его. Цілий час був я там — на цминтарі — він більше не приходив. Грабарі не знають, хто він. Тепер буду в місті ходити по улицях, то сюди то туди — муну его найти!... Він може відіхав... Та колись він мусить вернути. Він мусить вернути? А як він умер? А як він не може жити без неї? О, се забавне! Ще один, що не може без неї жити... Хотів би-м ще лише сказати: „Любий! Не жалуйте за нею так дуже. На кождий спосіб она і мене любила...“ Так, хотів би-м его зробити заздрівшим. Її образ я скинув з мого столика, отут він лежить, на підлозі. І тут, на середині в хаті, лежать і її листи, котрі она ховала в своїх шухлядках... Я все переглянув, всюду ширив. І що-ж найшов?... Мої листи, цвітні мої, стяжки, дарунки... а може також цвітку від него... як то розпізнати?... Що-ж я хотів найти? Чи жінка ховає щось такого, що могло би її зрадити? Як легко можна забути маленький кусничок наперу — але она — она нічого не забула...

Більше не був я на цминтарі. Мені страшно бачити її гроб. Тепер я вже спокійніший. Коли минули перші дні і я не збожеволів, то вже привик до гадки, що не дізнаю ся правди ніколи. Ах, як же завидую тим обманеним, що їм їх нещастє стало ясне! Якже я завидую навіть тим, котрих мучить підозріне, котрі можуть дальше нагадати, садити, котрі ждуть тої щасливої хвили, коли невірна зрадить ся хоть одним поглядом, або одним малим словом. Але я заклятий на віки; гроб не дасть мені жадної відповіді... А іноді в ночі зриваю ся зі сну і мучу себе думкою, що може я збезчещую пам'ять невинної. Як радо я би її дальше любив, ту жінку, що мене зробила таким щасливим. Як радо хотів би я її ненавидіти, ту погану, що мене обманяла. Переді мною, тут на столику, знов стоїть її образ. О, коли-б я міг тебе боготворити, впасти перед твоїм образом, як перед образом святої, і плакати! Коли-б міг тебе зневажати, сесі образ здонтати ногами!... Цілими вечерами, цілими ночами дивлю ся в її тихі, осміхаючі ся, загадочні очі...

Чернівці, 1896.

Степан К.

Телеграми „Буковини“.

3 дня 5-го марця 1897 року.

Атени. Резерви з р. 1891, 1890, 1889 і 1888 покликані в протягу трох днів. Загальне число війська оцінюють на 100.000. Вночі повстала рада міністрів, як іде вістка, важні рішення; між ними і установи правдоподібною акції грецької флотії на македонським побережжю. Панцирні кораблі „Стецай“, „Псара“ відпливають нині рано; місце призначено держать в найбільшій таємниці. Замкнене Кандано стає чим раз вузше, повстанці окужують місто з усіх сторін.

Ментона. Цісар відвідав цісареву Євгенію і князя Монако. Вісти про лихий стан здоров'я цісара не мають підстави.

Атени. В правительственных кругах запевняють, що відповідь Греції на спільну ноту держав випаде відмовно. Поладуть свої причини, длячого відкликати військ і призначити автономії для Крети є неможливе.

Відень. Капітан гвардії генерал кавалерії граф Найперг помер на замку Швайгера в 84-ім році життя. В заступництві цісари удає ся капітан двірської гвардії князь Йосиф Віндштретц на похорони Найперга.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за речник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сузна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 ПОВІСТОК“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

● Прекрасна повість Ольги Кобилянської „Царівна“ вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісімки, і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою нерекомендованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісті написав Осип Мановей.

„Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленням, як і благородною тенденцією визначає ся дуже поміж нашими новітніми повістями.

Купити можна в редакції „Буковини“. Тут також можна дістати оповідане О. Я. Кониського „В день сьвятої воли“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповідане Т. Гайна „Перші Зорі“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокое руске товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним через Виреосль. Митр. і Преосв. Еп. Ординаріати всіх трьох галицьких Епархій, обезпечає будинки, сьвіт, господарські знаряди, збіжжя в зерні і солоді, сіно в стогах і будинках против шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожежі, а договори закладені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрові“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Позбис „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористійші умови і видає позбис і квіти в руській мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, створене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третіх лиць вкладки до опростовання по 5 процент. Гваранція і ліквітація. Удільні по 50 корон. Позичка уділяють ся тільки власникам реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позачок відтїгає ся десята часть на уділь.

Зголошення о уділенні агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних підбрателів, гостей і публіку, що я перебрав істнующий досі під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів

— (заснований 1812 р.) —

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РИЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під мою власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіру, оказану так часто попередній фірмі, і прошу уклібно, мати те саме довіри на дальше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задовольнити шановних гостей добірними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.

Прошу о часті замовлення і пишуєсь з поважанем

Стефан Гаїна.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-русского народу,

зладжена д-ром Гр. Велічком, видана товариством „Просвіта“, з виконанням і літографічним накладом Андрія Андрійчука у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и						Відходять	П о ї з д и					
	поспільні			особові				поспільні			особові		
до Чернівців							з Чернівців						
3 Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	.	.	657	1028	560	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	.	.	941	1029	528
3 Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	.	.	912	1000	523	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	.	.	717	1048	616
3 Новоселиць, Садагури	.	.	.	.	.	1113	До Садагури, Новоселиць	.	.	.	.	.	420

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечором до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейський час різняться ся від львівського о 36 минут, а від черновецького о 44 минут; коли на залізницях є 12 год., то на львівській годиннику є 12 год. 36 хв., а в черновецькій 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

3 друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцією відповідає Осип Мановей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
—
Виходить щодня
крім днів по-
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
—
Передплата
10 зр.

Виборчий рух в Галичині.

До наших вістей про виборчий рух в Галичині додаємо нові, аби буковинські Русини мали з них науку і знали, як в Галичині вміють селяни боронити свого права.

Подаємо перше голоси німецьких газет, що они пишуть про ті вибори. — Антисемітський Deutsches Volksblatt поместив статтю „Галицькі вибори“, де так сказано: „Борба виборча веде ся в Галичині сим разом з більшою енергією і напруженем сили, як давнішими роками. Розуміє ся, поки-що годі тепер передсказувати, як випаде остаточний результат, але все таки можна зазначити ситуацію боєй в головних чертах. До того треба відділити трактувати західну Галичину від східної, бо обставини уложили ся відмінно в обох частих краю за-для національних різниць. В західній Галичині, замешканій переважно Поляками і жидами, вирішували ся різні партійні в часі послідньої сесії сеймової, а борба і акція ведуть ся лиш о число мандатів, яке кожній з тих партій має припасти. Лише соціал-демократи і Стоянці не входять, так сказати би в рахубу, але се легко пояснити тим, що ті обі партії можуть числити лиш на меншоости.

У східній Галичині відносини уложили ся цілком інакше. Тут порозуміли ся між собою і подали собі руку також такі елементи, котрі в західній Галичині поборюють ся. Спільний о-злик тут: „против опозиційних Русинів“ — і під тим окликом ведуть борбу як станьчики так і соціал-демократи, а жиди підпірають ті обі партії в борбі против Русинів та суть немов огнивом між станьчиками а соціал-демократами. Борба, яку ті три „брати“ розвели против Русинів, є дуже „весела“ і поучаюча. Станьчики стоять на чолі і дають провід, при чім політичні влади помагають їм всіми средствами... Орган Шомер Ізраїла „Der Israelit“ видав своїм землякам як найострійший приказ, голосувати в

I-й аж до IV-ої курії на польських кандидатів, а в V-ій курії на соціал-демократів. Іншими словами: в перших чотирох куріях мають жиди просто голосувати на Поляків, а в V-ій при помочи соціал-демократів відтягнути Русинам елемент опозиційний та розбивши в сей спосіб опозицію, посередно допомогти польським кандидатам до побіди. Але що в деяких округах Русини все таки могли би числити на успіх, то вишукано деяких руських мамелюків з фракції Барвіньського і їм приказано кандидувати против опозиційних Русинів... (Погляд сей о стільки фальшивий, що католицький Союз рішив ся у вибори не мішати ся, отже не підпірає ні Барвіньського ні взагалі нікого; відтак не розуміє Німець консолідації народовеко-москвофільської і не знає того, що навіть Барвіньський і коми. ласку у Поляків стратили. — Red.) Далше каже D. Volksblatt: „Ситуація не потребує близшого поясненя. Лиш одно треба піднести, що політичні органи також і сим разом поступають против населеня — лагідно кажучи — некоректно. Руські газети переповнені вістями про незаконности, яких допускають ся публічні органи при виборах, а в трох місцевостях прийшло навіть до насильств! І кожний день приносить зі східної Галичини нові вісти про кроваві ецени та придавлюваня їх силою оружною.

Відтак розновівши про події в Комарні, Вікторіві і Чернівцях, автор статі кінчить, що як там і випадує вибори для Русинів, то се річ певна, що „Русини супроти всіх тих мір звернених против себе не будуть відноситись пасивно, без оборони“. Отже бачте, що Русини задумали заложити у Львові бюро кореспонденційне, щоби для оборони руського народу сполучити східну Галичину з публічною опінією Заходу, — а також оснувати руську часопись для народу з виразним антисемітским напрямом.

А знов N. fr. Presse, по досить довгій мовчаню, так пише:

„З Галичини доносять про події, котрі навіть в тій славній з своїх виборчих спеціальностей провінції вже не можуть уважати ся звичайними. В многих місцевостях при правиборах з загальної курії прийшло до поважних заколотів, за-для котрих мусіла вмішати ся сила оружна і наступили громадні арештованя. Справозданя польських газет складають вину тих заколотів на підбурюваня сільського населеня, а в деяких случаях роблять руських сьвященників винниками тих заворушень. З досвіду, який була нагода винести з дотеперішних галицьких виборів, треба ті всі польські донесеня приймати з великою острожністю. Не виключене бодай підозріне, що ті експеси могли би представляти ся пожалованя гідною і противзаконною обороною против незаконних впливів виборчих і пресей. Ув'язненя перед і в часі виборів в Галичині, щоби тероризувати, лучали ся там чейже вже нераз. На кожний спосіб новий парламент переняв би вдичну для себе задачу, коли би зробив вибори галицькі предметом парламентарного до-ходження та схотів децю розяснити ті відносини, котрі „автономія“ і польська мова урядова закрили досить густою мракою“.

Так пишуть Німці про ті галицькі вибори. А они справді виглядають аж страшно. Після обчисленя одної львівської газети до дня 5-го марта перед правиборами і підчас того убито: в Чернівцях 2 людей, в Сколім 2, в Стоянцях 1.

Раєно: у Вікторіві 4, в Чернівцях 5, в Мужилівцях 1, в Опольську 1, в Сколім 6, в Стоянцях 6.

Арештовано: в Мацьковичах 2, в Мужилівцях 1, в Семитині 7, в Блищівцях 2, в Куликіві 17, в Кунині 7, в Дереві 11, в Варяхи 15, в Березовиці 33, в Незвисках 5, в Перемислі 15, в Балічах около 100, в Комарні около 200, в Стрию около 40, в Волині 4, у Фільварках 1, в Старих Бродях 3, в Низанковичах 3, в Увислі 4, в Опольську 2, у Волевині

ЗАЛІСЯ.

Поієсть
ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дольше).

Славко дивив ся на вдову і усьміхав ся незначно.

— Не бійте ся, — каже — буде і з вашого Петра пан, більший, як з мене.

— Все-ж що сьвященник, то не професор. Возьміть от нашого професора, а свого тата...

— То не так, матусю; Петро ваш буде професором у високій школі, в латинській, що є гімназією називають, в такій, як він сам до неї ходив у Львові — поясняв Славко. — Там він і більшу платню буде мати і пошанівок більший — паном буде!

— Дав би то Бог! — зітхнула вдова. — Дай же, Боже, вам, паничу, доброго здоровля і доброї долі, що ви мене потішили. Чую через люди, що ви жените ся? — додала она тихше і довірочно, як добра порадниця.

Славко зі страхом глянув на Дорошину.

— Жейть ся, паничу, — радила вдова — аби й ви мали потіху і ваші тато і мама. Не кай ся рано встати, а молодю оженити ся...

Славко зовсім не знав, що на те відповісти, але вдова й не ждала на відповідь, тільки попрощала ся зараз і вдоволена пішла до дому, від часу до часу оглядаючи шматочку з гріними.

„Не кай ся рано встати, а молодю оженити ся“... повтаряв собі Славко в думі слова вдови і усьміхав ся глумливо. І всі они, селяни, справді рано встають і вже що найкорше роблять, то женять ся, але чи відтак не кають ся, то ще питане — думав собі Славко, але тут і нагадав собі характеристичну сьміховинку про одного селянина, котрий жалувал паню, що у того було тільки трое дітей, коли тимчасом у него було аж дев'ятеро. Діти, то селянський капітал... був може колись, але вже тепер не є. На малесеньких ґрунтах сидять они, ті діти заможних колись батьків, і ледви дихають, не живуть, тільки животіють. А що й они не кають ся молодю женити ся, не маючи нічого в руках, то повстає отупілий з біди пролетаріат сільський, зовсім відмінний від міського, матеріал майже до нічого

нездатний, хіба до дальшого тупого, бездушного життя.

Говорили, що в Залісся, вже по знесеню паничини, було богачів не мало. А де они тепер? Де перше жив газда вигідно на двайцятьох моргах поля, там тепер бідує ціла громада его дітей і внуків. Остала ся ще богачами лише родина війта Костишина, правдива аристократія заліська, котра свою матеріальну незалежність дає відчувати своїм біднішим сусідам не гірше славної аристократії по сільських дворах.

Нагадавши собі ту сільську аристократію, Славко дуже значучо похитав головою і енергічно вдарив палицею по придорожних босяках. „Не кай ся рано встати“... прийшла ему знов вдовина рада на думку, але він гнеть убив сю пословицю иншою: — Добрий кожух, та не на мене шитий... Але чому не на мене шитий?... Він аж закусив зуби, коли нагадав собі Стефку, і за думками про неї забув про всіх бідаків і богачів Залісся. Чим більше старав ся не думати про неї, тим виразнійше бачив єї перед собою, красну і милу, не дуже виправд „поетичну“, але проте таку, що кождому могла би „закрутити голову“.

Ішов селом без ціли і дуже рад був,

6, в Тернополі 1 євхаристіє, разом 479 осіб. І то певно не всі ще зраховані, бо годі дізнати ся про всі арештовані. З причини правиборів військо стоїть в Калущі, Стояниці, Чернівці, Баличі, Сколім, Угнів, Березовиці, Залісся, Галич, Гусятин, Комарин і Магерові.

*

Члени краевого руского комітету виборчого, з'їхавши ся 2. марта до Львова для апробати кандидатур, вислали до намісника, кн. Санґуш-ка, депутацію, зложену з десяти осіб під про-водом п. Романчука. В імені депутації прома-ляв п. Романчук, жадаючи ся на противзаконно-сти і всякі надужити правиборчі в широко за-ложеній річ. Намісник приняв депутацію дуже ласкаво але і рішучо. Він перебив довгі виводи бесідника і заявив, що ему так само лежить на душі добро народу руского як і депутатам. Він рад би, щоби нарід руский мав численну і до-стойну репрезентацію в радї державній. Він жеж сам походить з роду руского. О провокаці-ях яких-небудь, про котрі видко згадав п. Ро-манчук в своїй алокуції, нема і бесіди. Але правительство мусить енергично подбати о те, щоби вибори перевели ся свобідно, без теро-ризму з ніякої сторони. Жандарми і вій-сько мають наказ удержувати всюди лад і сп-иняти розрухи. Колиж другі члени депутації ста-ли відтак п. намісникови де-що розказувати з потрібних пригід правиборчих, кн. Санґушко відослав їх до президіяльного радника, п. Мавт-нера, з порученням, щоби свої жалі представили там письменно. Депутація удала ся відтак до бюра п. Мавтнера, але не всі члени мали охоту зізнавати се до протоколу, що їх боліло. Они нарадили ся тихцем на скорости і заявили п. Мавтнерови, що жалоби свої подадуть из писемі. Лише о. Давидяк і два селяни подиктували де-що до протоколу, межі иньшими і то, що в Станіславові жиди змовили ся і не хотіли від-ступити злочину на збори передвиборчі. „Дзю-ло“ подає, що б. пос. Гурик розказав з двома селя-нами, двома явочними свідками кровавої пригоди в Чернівцях, про деякі обставини тої пригоди.

Польські часописи в Галичині виявили тепер як не можна краще свою ненависть до Русинів, навіть до таких, як п. Барвінський що бажав з ними мирнийшого жити. Очевидна річ, сеї науки Русини не забудуть. Але що гірше ще, кроваві події, котрих вини можуть собі приписати лиш ті, що надуживають власти, приписують Поляки Русинам. Дзюло на то каже: „Щасливою рукою кишено посів лиха. Заговорено в праці польській про руский тероризм виборчий а головним ви-новником зроблено руске духовенство. В пів-

урядових комуїкатах „Сзас-у“ попробовано ки-нути се гасло а ціла праса польска підняла его з вдоволенем і якоюсь невольною радістю. Не наведено фактів, а пісеньку співав ся при за-гальних оплесках. Мабуть задумано тим спосо-бом відвернути загальну увагу і закрити корінь лиха. Безвистидність деяких органів доходить під тим взглядом до крайности. Діяльніших патріотів євхаристіє, що освічують нарід на публичних зборах, називає ся моральними мото-рами побойв. І все те приймає ся зі спокоем, а лихі люди зтирають руки, бо надіють ся з того посіву обильних плодів.“

*

Коли можна взагалі тішити ся якою мо-ральною побідю при виборах, то найчистіш-шу моральну побіду можна передвидіти у га-лицьких руських радикалів.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 6-го марта 1897.

Теперішня сесія буковинського сойму повінчить ся в понеділок дня 8-го марта 1897.

З черновецького університету. Ново-іменований учитель церковного права проф. Гер-ман буде мав відчити вже в тім семестрі. — Проф. др. Гавке, що подорожував через рік в научних цілях буде читати в літнім семестрі про право державне. — Проф. др. Волян буде мав ряд викладів з судової медицини. — Літній семестер зачинає ся дня 8-го марта.

До виборців з 4-ої курії. Нині отри-мали ми від кільканайцять виборців серетського повіту відомість ба й картки до голосованя, з котрих видно, що староство видавало картки виновнені іменем волоського кандидата д-ра Юрія Полонича і то так, що серислені-ня не можливе. Нових карток незанесених не хотіло староство видати, через що свідомі виборці Русини не голосували, бо не могли від-дати свого голосу на д-ра Стоцького, а багато виборців знов віддало по неволі свій голос на волоського кандидата. Звертаємо увагу виборців з 4-ої курії на єї штучні виборчі, щоби жадали чистих карток до голосованя в старостві, а колиб їм не дали, то у комісії виборчої а колиб і се не помогло, то аби сказали занесати сю кривду до протоколу виборчого. На колиб і се не зроблено то най возмуть собі свідків

на сю кривду і най не голосують або най від-дадуть картку із замазаним іменем немилого їм кандидата. О всяких надужитих виборчих просе-мо нам донести, в нагличій потребі навіть теле-графічно. Пам'ятайте, панове виборці, що кож-дий голос, який відпаде Волянови та Горму-закому, вийде на користь і честь руского на-роду.

Шевченкове святю у Львові в пам'ять 36. роковин смерті великого генія відложено з причини виборів на день 17-го марта.

Ясні Зорі. Зоря друкує тепер драму Т. Грінченка: „Ясні зорі“. В тій драмі жінка бачи в себе очі всіх, бо така она гарна; хто на неї дивить ся, той і очий не відведе. На жаль запримітимо авторови і публіци, що все те річ не можлива. На сході жінки ходять в густих серпанках (вуальках) і жаден мужчина не може побачити їх обличчя. А. К.

Також спростоване. Кс. Пшотровский із Садагурі прислав нам латинським абеццалом написану статю, котру назвав „спростованем“. Ось головні точки его: Кс. Пшотровский нише, що він не є польонізаторм або агітатором, ли-ше парохом польської парохії котрої не по-требував польонізувати, тільки стеречи, щоби єї не русчено. Супроти того вказемо на факт, що не тільки в Садагурі і околицях, бузи є але навіть в его польській „депутації“ бузи чле-ни, що не вміють по польськи.

Далі простує кс. П., що він не яко поль-онізаторм, а яко член ради шкільної місцевої жа-дав від п. Шорша, аби занисав дітем мову поль-ску замість рускої. Кс. П. не знає мабуть, що ніякий член ради шкільної місцевої не має пра-ва що небудь чинити в справах шкільних сам, а тільки під рада. Отже титул під яким ділав кс. П., оставо ся доти, доти не покаже слідство несправне постоуноване п. Шорша, таким, на який заслугоє кс. П., а то польонізаторм.

Далі „простує“ кс. П., що він не яко агі-татор вислав депутацію, а яко „дегальний за-ступник в річах шкільних“. На те скажемо кс. П., що він є тільки дегальний заступник рим-кат. віреїсповіданя в радї шкільній мі-сцевій. Кс. П. признає далі, що дав ученикови Нагіркому „фриту“, але не за польську мову, котру вміє добре (?), але хіба з причини пред-метової. Є, однак свідки, котрі можуть доказа-ти, що „дегальний“ кс. П. любив „недегально“ хлопця за руску мову. Кс. П. нише далі, що він зажадує своїм парохіянам зносити ся з тими всіма, що з причини „своїх“ віри і „своїх“ мо-ральных звичаїв можуть католікам бути за ра-зою. „Wer's glaubt, wird selig!“

коли при корнмі стрітив знакового уряд-ника люстратора з виділу повітового.

— Як ся маєте, пане Дзюбинський! — привітав ся з ним скоренько, так як би бажав розмовою з ним прогнати чим-скорше навієні думки про Стефку. — Що стало ся, що ви зайхали до Залісся?

— Я з орудкою, — відповів той — оглянути шкоду; виділ краєвий призначив заповоги для потерпівших сіл.

— Значить: до війта маєте орудку?

— І до війта і в село мушу піти, і до двора.

— Чому-ж ви до корнми зайхали, а не до нас? Ви-ж з батьком знайомі? Вету-їть хоч на хвилину! Батько готов гні-вати ся.

Дзюбинський не довго дав ся намов-ляти; оба сіли на візок і зайхали на при-ходство. Завдало се трохи клопоту бабусі Клявдзі, але она гнеть собі порадила в той спосіб, що качці зробила смерть, а гостеві потіху. Дзюбинський побув у євхаристієка кілька годня. Розповідав, що громада ді-стає 300 зр. заповоги; привіз кілька но-

вин зі Львова і довгий час підтримуван розмову про холеру, а то при нагоді зеле-ної салати, яку подано до качки на обід. Казав, що поодиноких випадків холери бу-ває досить багато і він, хоч як нежона-тий не дуже цїнить своє житє, але на свій зіпсований по реставраційних жолудок таки тепер уважає, якось боїть ся. Іменно ко-місії санітарні, розпорядженя властий, пре-ріжні розправи о причинах холери, грізні, хоч може й пересадні вісти, друковані по часописах, все те заставляє его зовсім не маловажати собі бодай декотрих рад лі-карських і він справді тепер став дуже не-довіряти огіркам, воді, овочам і иньшій по-живі, що має погану прикмету псувати жо-лудок.

Бабуся Клявдзі нагадала собі притім кілька давнійших холер і зацвєрила, що повад чієник і горівку ліпших ліків на хо-леру нема. Звернула при тім увагу сина на те, що не шкодило би на випадок мати кілька флашок міцної горівки в шафі; чі-єник она вже має. Впрочім, казала, раз курці смерть; коли Бог судив чоловікови вмерти, то від чого-будь мусить померти. Своєю дорогою треба уважати — і тому

зараз забороняла наймолодшим внучкам їсти зелені ще порічки і агресі.

Вже сполудив вибран ся Дзюбинський із Славком до війта. По дорозі стрітили якогось хлопця, що зза пазухи винимав зе-лені яблочки і їв їх з великим смаком, не зважаючи на можливі наслідки того. Оба усміхнули ся і порадили хлопцеві, не їсти яблочки. Хлопець послухав, при панах не їв, але скоро тільки ті відійшли, зайдав дальше зі смаком.

Хата війта Юрка Костишина була до-сить простора; недалеко неї розлила ся шир-ока гноївка, а в ній велика безрого а кіль-кома поросєтами, перевернувши на бік, гріла ся до сонця, прижмуривши очі. Хатні двері були отворені і видко було, як кури з сїний входили собі свобідно до комнати, а звідтам вертали назад до сїний.

(Далше буде).

Війни пише кс. П., що він не заважав молити ся по руски, а казав тільки, що „хто молить ся мовою, котрої сам не розуміє, то Бог і его не розуміє і не дасть ему нічо.“ На доказ сего мабуть сиде кс. П. всіх своїх парохій, межи котрими є, як загально відомо, і Русини молити ся по — польски.

Подавши так суть „спростована“ кс. П. констатуємо факт, що він сам признає ся до того, що ми ему закинули, т. є. до агітаторства польонізаторського; бо різні титули, під які скриває кс. П. свою агітацію, не „легальні“ і не змінюють факту, що він свою місію щодо мови парохію вважає за чисту польську, з чого виходить ясно, що він старає ся о польонізацію рим. кат. Русинів. *Quod erat demonstrandum.* Чи й кілька зрусчив п. Шорш Поляків, викаже слідство, а з него вийде й те, чи наші інформанти, чи спростована кс. П. слушні. На остаток мусимо ще додати, що після поновної інтерпретації представителів правительства в соймі бук., мають управителі шкіл констатувати, якою мовою говорять діти фактично докладно; покаже ся проте і в Садагурі, як ученики кс. П. говорять лише, чи по руски, чи по польски; отже чи п. Шорш заходить ся коло „ruszczenia polskich“, чи кс. П. коло „polszczenia ruskich dzieci.“

Мала причина викликала для старости з Підгорець графа Станіслава Старженського дуже сумні наслідки. При обіді у радника Лисонького встав граф на хвилику з крісла, а служачий відсунув через не увагу крісло. Сідаючи упав граф на землю так нещасливо, що зломив собі ребро і лежить тепер тяжко хорий. Приняв уже навіть сьв. тайни на смерть.

Штучка імпресарія. Кожний „артист“, що виступає публично, має такого чоловіка, що позагоджує всі приготування до его виступу. Мав такого імпресарія і померлий недавно славний львівський Бьондин, а що се був штудерний імпресаріо, доказує опис его одної штучки, поданий в пам'ятнику помершого Бьондина. Одного дня — пише — я був власне в Новім Йорку і на немале своє здивування вчитав в ранішніх газетах, що я, „славний Бьондин“ мав упасти, переходячи на лівий понад водонад Ніагари і згинати страшною смертю у філах ріки. Розуміє ся, що я насміяв ся до розкошу з привида репортера. Вечером зросло мое здивування ще більше; в вечірніх газетах я вчитав подрібний опис приготувань до мого похорону, що мав відбутися завтра. Ну — подумав я собі — мусиш подивитися на свій власний похорон. І дійсно на другий день о назначеній репортерами годині заїждять перед мій дім караван, запряжений шістьма парадними сивими кіньми. Тисячна товпа громадиться ся перед моїми вікнами а зі всіх дахів на вулиці повивають жалобні хоругви. Я не хотів вірити, щоб все те, що я бачив було правдою, а не сном. Нараз вбігає до мого покою мій імпресаріо і навіть не поздоровивши мене, спінняє до вікна, отирає его і каже до товпи: „Панове і пані!“ — в одній хвилі стало тихо на вулиці, думали може, що то початок похоронної бесіди — „в тій хвилі я переконав ся з великою радістю, що пан Бьондин жне і такий здоров, та мовний, що вже в суботу 13. с. м. перейде знов по лівій понад водонад Ніагари. Ветун по доларі і по пів долара — білети можна вже тепер дістати в такім а такім бюрі.“ Не потребує додавати, що всі білети розійшли ся, а я мусів ще раз переходити водонад Ніагари, хотів мені навіть і не сміло ся про те.

Весіле з перешкодами. В Бутомі в Горішнім Шлезку задержав перед самим виїздом панну молоду судовий коморник і обложив арештом сукию. Весільні гості зложили ся і викупити сукию а дальше пішло вже весіле без перешкод!

Чудний зять. При свесі людности в Варшаві подибав один з рахмістрів сьмю, яких мало. Один фабричний котляр, вловив по трох жінках держить при собі всі три теці, і доходить з ними до ладу. Що дивнійше, теці живуть і межи собою у великій згоді і всі три розповідають ся над своїм зятком. Сусіди потверджують, що вся родина дуже спокійна і примірна. Се вже правдиве чудо!

Величезні сніги упали послідовними часами на російським Поділю. В містечку Шаргороді сніг позасипував так хати, що євєйди мусіли деяких мешканців відкопувати, аби їх охоронити від голодної смерті. Дороги на Поділю і в сусідній Бесарабії так занесені снігами, що годі ними їздити. Богато подорожних, котрих захопила метелиця в дорозі, позамерзло. Чи можна вірити і у нас весні, що вже до тепер дивала сніги з ніл і розкувала ріки з ледів?

В Коломні заляла повільно низше положені часті міста, підмулила гілляканцять домів, завалила кілька і наробила багато нищої шкоди, як приміром в магазині соли, де розтонула і забрала соли на 1000 зр.

Щеплене свиний наказало угорське міністерство рільництва всім рільничим товариствам, щоби випробувати винайдений в угорським бактеріологічним інституті спосіб против зарази безрог.

Дорогі ученики. На курсах висшої агрономічної школи в Дублянах коло Львова є тепер всего на всего п'ять учеників, між тим як професорів і асистентів є в тій школі двадцять. Таке поразячо мале число учеників можна пояснити собі тим, що ученики першого і другого року, що удержували ся власним коштом, покинули школу. В наслідок того Галичина платить за удержане одного ученика в висшій школі господарській в Дублянах 21.000 зр. річно. Се навіть на „польську господарку“ за багато!

Дивогайдні уродини. Перед двома місяцями повила одна селянка в Познаньщині дівчинку, котра мала голову з двома лицами, уста і носи були на обох лицах, а двоє очей мала дитина по боках наиротив одної лише пари ушей. Ціле тіло дитини до пояса було покрито волосем, від пояса-ж було таке як у інших дітей. Дівчинка прийшла на світ жива, але померла вскорі по охрещенню. — А знов в селі Марковій коло Каньчуги породила господиня Цвенарова хлопця; хлопець той в тиждень помер. Мати здорова була на похороні сина, а другого дня по похороні породила знов хлопця, котрий є здоров та й мати здорова.

Шайка отруйничка. За кілька днів відбуде ся в Голмезе-Банарселі на Угорщині розправа против шайки отруйничої. З вирахуванням і безсердечно зводили зі сьвіта діти своїх родичів і родину а жінки чоловіків, щоби дістати за них асекурацію. В Голмезе-Банарселі єсть кілька похоронних товариств, котрих члени за незначною річною оплатою забезпечують по своїй смерті родичів уділ на кількасот зр. Щоби прийти в посідане таких уділів, звязали ся обжаловані разом, аби своїх просте позбавлявати життя отруєю. Шайка складала ся з шістьох жінок і двох мужчин, з котрих один отруїв свого вітця, матір, жінку, тестя і кількох інших чужих собі людей. За кожду жертву одержав кількасот зр. Злочинці належать до веретви ремісничої і ходили пильно до церкви, щоби показувати себе праведними. Злочинців доносили ся при помочи арешнику і то в такий спосіб. До їди давали по трохи арешнику, так що ті, що їли, чули в животу болю. Тоді зивано лікаря. Лікар, не прочуваючи нічого злого, записував лік, а замість ліку подавано недужим уже більшу скількість арешнику. По тижні жертва умирала, а візвані лікарі констатували смерть природну. Обжаловані признають ся з цілою безличністю до вини. Злочинці заробляли на тих убійствах добрі гроші, бо їх жертви часто належали не лиш до одної асекурації, але часом і до кільканаятьох за оплатою по кількадесяті крейцарів річно. Дякото думало ся, що не один з убійників забирав по смерті жертви і по кільканаять тисяч зр. Слідство не викрило доказів вини лікарів, але ствердило, що они дуже недбало і легкодушно виконували свої обовязки, бо при смертних оглядинах спускали ся майже все на те, що їм говорила одна зі сьпільниць злочинної шайки, акушерка. Тота акушерка купувала також отрую в Сеседіні від одної жінки на ринку, котра продавала сільським дівчатам маленькі скількості арешнику змішаного з цукром, під назвою „певного средства на удержане краси.“ Таких кільканаять кульок завдавано відтак до їди уємотреням до убийства жертвам. Своє ремесло

веда шайка від кількох літ, аж війни каси похоронні стали нарікати на страти і почали звертати пильнішу увагу на заасекурованих членів. В той спосіб дійшли до відкриття злочину, але не зараз, бо слідство зачало ся ще 1894 року, а ледви тепер скінчило ся. Викрито, що за вісім літ шайка отруїла 70 осіб. Остаточний вислід зробив велике вражіння на Угорщині. Почато пильнійше уважати на каси похоронні, пригадувано собі, що тут і там умер хтось заасекурований несподівано і зродило ся підозріння, чи та шайка не мала своїх агентів та чи не була розширена і на інші сторони Угорщини. Все то викаже ся при розправі, бо — як сказано — злочинці супротив нагромаджених доказів признають ся до вини.

Велика крадіж брилянтів. В ночі з неділі на понеділок поновлено крадіж брилянтів в Берліні в склені Люквальдта, в однім з найбільше оживлених пунктів міста. Перший поверх того дому є незамешканим, бо відновляє ся тепер. Злодії дістали ся на сей поверх, пробили діру в підлозі і сунули склену і в сей спосіб там дістали ся. Злодії мусіли мати досить часу і мусіли бути певними, що ніхто їм не перешкодить, коли повибирали що найкрасні брилянти. Властитель оцінює украдені брилянти на 100.000 марок.

Жидівське обманство. Санітарний департамент виділу краєвого зробив немиле відкриття, що краєвий фонд заплатив віденському загальному шпиталеві в 1894 р. за лічене приналежних до Галичини хорих 23.250 зр. а в 1895 р. вже 32.717 зр. Слідство виказало, що навіть богаті жиди, занедужавши, їдуть до Відня, виказують ся там свідомствами убожества і лічать ся на кошт краю. При тім они допускають ся ще одного обманства: коли виді краєвий від мужа ліченої у Відні жидівки зажадає звороту коштів, жид, хочби і який багатий, заявляє, що та жидівка не є его женою, лише утриманкою, повінчаною з ним після жидівського обряду. В виду того сойм поручив виділові краєвому постарати ся у правительстві, щоби конкубірати були уважані „службовими відносинами.“

Кровава пригода. В ночі дня 1-го на 2-го марта с. р., на поручення повітового суду в Судовій Вишні, прийшли два жандарми до села Стоянець, щоби арештувати двох селян. Жінки їх підняли крик, збігла ся товпа людей і окруживши жандармів, не хотіла їх випустити до хати, в котрій мали довершити узаємна. Жандарми мусіли ужити оружжя і скалічили кількох з товпи. Мимо того товпа наирала на жандармів чим раз більше, так, що один з них вистрілив і положив на місці труном одного селянина, а другого скалічив в руку. На жадане суду прийшла до села військова поміч і тоді арештували жандарми около 50 учасників заворушення і відставили їх відтак до суду.

Дрібні вісті. Між студентами віденського університету, 22-літнім Фридериком Гелером а 19-літнім Максиміліаном Зільбербергом прийшло до поєдинку на шабї, в котрім Гелер стратив ліве око. Поліція арештувала дуєданта і секундантів. — Професор техніки на чеській політехній в Празі Кароль Возіка, що був тамтого року ректором, застрівив ся передвчєра рано в своїм мешканні. — На західнопоłudневім побережю Англії лютала ся страшна буря тамтого тижня в середу і розбила багато кораблів. —

Переписка Редакції.

А. К. в Бейруті: Автором огляду „Зері“ за 1896 рік є Буковинець. О новини просимо. — **Вп. о. Л. в Римі:** Гроші дістали; рахунки годять ся.

Телеграми „Буковини“.

З дня 6-го марця 1897 року.

Париж. „Le Jour“ доносить, що грецький король приймав кількох заграничних репортерів на аудієнції і сказав до них: Мене обжаловують, що я наїс небезпеченство на спокій Європи; але они ошибають ся. Від послідної різні не було можливе удержане мира на всході. Повинні звернути ся не против Атенів, але против Царгорода. Греція не могла сироневірити ся своїм традиціям. Ми не уступимо ніякому розказови. Ми готові до війни против Туреччини. Будем чекати поки держави, або тільки держави оточать Канею, або зачнуть бомбардувати наші побережя. Але війська держав не можуть нічо вдійати в осередку Крети. Чи хотять випровадити цілий європейський воєнний корпус, щоби на нас напасти? При тих словах усміхнув ся король скептично. Македонія готова піднести бунт а наш нарід і наше військо буде бороти ся до послідного віддиху. Ми ділаємо згідно з інтересами вітчизни і людяности. Греція очікує спокійно своєї будучности.

Урядник в Чернівцях, з платнею 1600 зр. пошукує

ГОСПОДИНІ

до веденя домашнього господарства. Умова: щоб була Русинка в віці 25—30 літ.

Зголошувати ся треба листами (фотографія пожадана) — poste restante Чернівці під знаком П. Т. Нр. 11. до кінця марця. На не-приняті оверти відповіди не буде.

1—6

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

Відзначене на краєвій виставі в р. 1894 почетом дипльомом ц. к. міністерства торгівлі.

Краєве товариство ткацке

„PRZADKA“

(ПРЯКА)

в Коросні

поручає Пов. П. Т. Публиці свого виробу чисто льняні зв'язні з доброти, ручної ткані

ПОЛОТНА КОРЧИНЬСЬКІ

від найгрубших до найтоньших веб і біле столове о взорі кистковим і адаманшковим; також доставляє матеріалів на комплетні і найдешевші

ВИПРАВИ СЛЮБНІ.

Замовлення просимо надсилати просто до Коросна (почта, телеграф і станція залізнична в місці).

Прібки і цінники на жадане платно і відворотною поштою. (15—52)

Тисяч разів

як найліпші признані

— Насіня для засівів на полях і в городах

— Штучні навози

поручає

ЕРНЕСТ БАЛЬЗЕН в КРАКОВІ

ул. Кармелітів 21.

Склад комісійний у Львові

ул. Красіцького 12.

Повна запорука! Довголітна добра слава.

Поучене як засівати даром і франко.

Хто хоче мати

добру і дешеву

МАШИНУ до ШИТЯ,

най уласть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як вездє, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за репарацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно черга цілий рік. Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обелужу Вас по братньому.

З поважанєм

В. Данилевич, машинист у броварі Штайнера в Чернівцях, при уз. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richter's Apotheke in Prag.

Beim Einkauf hier anerkannt vorzüglich, schmerzstillende Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, siehe man sich nach der Marke: „Anker“.

Приватна клініка хірургічна

(Приватна клініка операційна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

асистент оператора ц. к. хірург. клініки університетської

Віарота-Густенбергера у Відні

находять ся

в Чернівцях, уліця Мецгера ч. 25.

В справі приймає хорих і живих інформаций треба удавати ся до управителя приватної клініки Д-РА Квятковского в Чернівцях, уліця ратушева (дім Шноффера.)

Не залишайте прочитати!

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин.

Чернівці, ул. паньська ч. 16.

Виготовляє убрания мужескі після найновішого крою за міру як найдешевшу.

Замовлення з провінції виконує як найдокладніше.

Сплата може після умови відбувати ся ратами.

Цілий одяг для мужчин від 15 зр. в гору.

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поспільні	особові	мішані		поспільні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
3 Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	657	1028 559	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	941	1029 538
3 Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	912	1090 528	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1263	717	1048 616
3 Новоселиці, Садагури			1113 950	До Садагури, Новоселиці			430 612

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейський час різняться ся від львівського о 36 минут, а від черновецького о 44 минут; коли на залізязи є 12 год., то на львівськй годиннику є 12 год. 36 мин., а на черновецькй 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцією відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і святых.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

У = Екскрементами.

Буковинські відносини

Економічне і соціальне положення краю.

I.

Крім цікавої і поучаючої наради над справами шкільними Буковини, з якої ми вже здали справу, веде ся ще минулого тижня в Буковинським союмі не менше поучаюча нарада над справою господарства краєвого і зміною права виборчого до буковинського союму. В нараді над господарством краєвим дуже важна була промова ректора університету Рошмана Гербурга, подаючи ширший погляд на економічне і соціальне положення краю, і промова г-р. Гоеса, котрою упіснув волосних ділчів, щоби почували ся до більших обов'язків супротив краю. Наслідок тих двох промов був такий, що рішено зложити анкету для нарад над господарськими і суспільними справами краю.

До основної зміни права виборчого до буковинського союму волоска більшість не допустила. На Буковині до союму є лиш три курії виборчі. А др. Рот поставив — як ми вже писали — внесення на заведення четвертої курії (на спосіб п'ятої курії до ради державної) і безпосереднього тайного голосування (не через виборців, а просто і в тайні на самих посілах). За тим внесенням промалювали ще др. Стоцький і Тітінгер, а против него говорили Мустаца і справознавець Вольчинський. Волосні заможні ділчі боять ся зміни такої, яку радить Рот, Стоцький і Тітінгер, бо могли би на будуче значно стратити свій вплив, отже 16 голосами против 7 відкинули се внесення. Найсумнішим обставом притім було то, що разом з волосними ділчами голосували Волан і Тиміньський, посли бідного руского народу, котрий не має найменшого інтересу в тім, щоби підняти волосних ділчів на свою власну погубу.

Вінци ухващено в тій справі завести лиш таку зміну, що має ся розширити права виборчі громад міських і сільських зниженням цензури (вта-

ченням до голосування і сеї третьої частини найбільшійших податників, що доси не мали права голосувати) — але на заведення тайного безпосереднього голосування волоска більшість разом зі своїми двома рускими прихвостнями не згодила ся. І ті люди мають сміливість показувати на зацфане галицької польської шляхти і її прихвостнів, як на щось незвичайне!...

Подавши оттак справу з подій буковинського союму в минулому тижні вернім до наради над господарством краєвим, до промов ректора Рошмана і г-р. Гоеса.

Промова посла ректора Рошмана.

Я хотів би звернути вашу увагу на деякі справи, що взагалі обходять господарство краєве. Господарські і суспільні відносини нашого краю лихі; в самім нашім різництві дуже великі несправильності. Наш край більше різничий, як котрий инший. Але спосіб управи ріди у нас і на малих і великих посілах далеко не відповідний, н. пр. годівля худоби зовсім занедбана. Тому я дуже радо годжу ся з внесенням п. Пігуляка в справі хову нових овець. Край з таким бідним населенням, як Буковина, потребує більше хову овець, як инший край. Коли селянин за дорогі гроші на торзі купує собі драгину одягу, то з того для него виходить тільки велика шкода. Ему далеко користийше мати своєї вівці, і з їх вовни робити собі добру одягу. І то не лише з причин економічних, але і соціальних. Бо чим менше посілість, тим менше роботи, тим більше свободного часу і більше можливості до дармованя (зовсім справедливо!) Коли ж нарід сам годує вівці, то не лише щадить багато грошей, але й не тратить дармо часу, має дома роботу — а о себє іде! Чи до хову найліпше надає ся вівця, яку радить п. Пігуляк, не знаю, бо ховом худоби не займав ся; але думаю, що фризійські вівці привичні більше до вогкого підеюня, а наш край гористий. Всеж така справа піднесена п. Пігуляком, дуже важна. Позвольте мені тепер, панове, порушити

зовсім отверто кілька важних господарських і суспільних справ краєвих. Ледви в котрім иншій краю стрічають ся такі скрайности, як у нашім. В Буковині пересічно на один квадратний кілометр припадає 62 людей; але ми маємо ту околицю; в котрих так густо людей, як н. пр. в Чехії або Саксонії. Так є в повітах Кіцманським і Сторожинецьким. За то в околицях, що приналяють до тих повітів, а то на більших посілах, на один квадрат. кілометр не припадає більше як 8 до 13 осіб. Що з того видно? Видно таке, що в деяких околицях накопичило ся людей за багато, а в инших маємо степи зовсім безлюдні.

Наслідки з того такі, що страшенно роздроблено дрібну посілість; так лиш в сусідній Галичині ще є. І якже на таких малих ґрунтах вести інтензивну господарку? А до того наші селяни не знають ціни часу. Я нігде не бачив селян, що мали би так багато свободного часу, як наші. Замість продати курку в селі, мужик несе її до Чернівців, продає за ту саму ціну, яку і в селі дістав би, пропиває гроші і тратить день. Але в селі він не хотів би тої курки продати! (Так оно справді!)

Кредитом помочи бідним мужикам трудно, бо они его майже ніколи не уживають на полішене господарки, лиш на житє або на податки. А й той кредит дістають все лиш на лихву: навіть на 120 процент (Гоеса: і на 250 процент!). Нічо дивного; вже в марці або цвітні не має мужик що їсти; бере кукурузу на борг і платить за ню в осени з лихвою 80 до 150%. А схоче мужик заратувати ся в дворі, то там виравді гроший від него не беруть, але кажуть відробляти так довго, що се знов лихва і виживуване мужика.

Отже не дивно, що задовжене малих посілів страшенно зростає. Гіпотечного довгу має край тепер 36 мільонів. Від року 1874 зросли довги о 244%, коли в инших краях, де кредитові відносини більше унорядковані, зросли за той час лиш о 152%. Але і гіпотечні дов-

10

ЗАЛІСЯ.

Повість

ОСІПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

— Дома пан віт? — спитав Славко голосно, станувши з Дзюбинським перед порогом.

Ніхто не відозвав ся. Аж за хвилию з якогось укла в сінях вийшов чоловік уже старший; сорочка у него на грудях розіпнята і видно космате тіло, так само обгоріле, як лице і руки.

— Слава Йесу! — привитали ся.

— Слава на віки! Що доброго скажете, панове? — спитав ся віт. — Прому ближше.

Дзюбинський оповів, за чим прийшов.

— Ага! ну-ну, добре, — відповів віт — біда, пане, в селі, велика біда! От, зачекайте, небавом зійде ся старшина, то вам не наоповідають ся. — І протираючи очи, додав ще: — Я троха дрімав собі в холодку; так муха тне, що ві суди Боже перед нею сховати ся.

А в хаті справді гуділо мов у вели-

кій улію; в сінях і на дворі літали цілі рої мух та навзаводи, лізли в очи, сідали на ніс, на лице, так що за хвилию донекли Дзюбинському і Славкові до живого і они вийшли та сіли в тіні під шопою. Пан віт присів собі коло них; не дуже був охочий до розмови і жмурих нині чогось очи. З пізнішої розмови вийшло, що він вчора був на хрестинах та пізно в ніч забавив ся.

З шопа доходила якась немила воля і Дзюбинський і Славко не могли спершу вгадати, що се.

— Що ви там маєте в шопі, що так чути? — спитав вінци Славко.

— Та от, староство прислало бочку якогось квасу; троха з него вилляло ся, — так чути, що мені ціле обійсте заповітрило. То, каже, на слабкість має бути.

Тоді і Славко і Дзюбинський здогадали ся, що то кислотка карболева і вже тепер зовсім добре розпізнавали її по запаху. А віт говорив дальше:

— Не знаю, чи то людям на вина док давати пити, чи зливати їх? От не мала баба клопоту та ще зі слабостію!

Оба панове замітили се зараз, що віт ніколи не називав холери по імені.

— А ви її не боїте ся? — питав ся

Дзюбинський та настрашеними очима дивив ся на велику гноївку недалеко хати, з котрої душна пара так і піднімала ся в гору та розносила стасину волю довкола.

— А чого боїти ся! — казав віт, позіхнувши голосно на весь рот. — Кому Бог судив вмерти, той умре чи на ту чи на яку иншу слабість.

Славкові нагадала ся притім мимоволі бабуся Клявдзи зі своїми словами зовсім такими самими, як вітові, і він усьміхнув ся незначно.

— А порядки в селі ви вже поробили? — питав ся урядник.

— Які порядки? — дивував ся віт.

— А от, чи гноївки позасипували. Керничі понаправляли?

— А чого гноївки засипувати? Добре староству наказувати!... Гною треба — то хліб. А керничі які були, такі є, нема чого направляти.

Дзюбинському прийшла, на думку та керничя, що він бачив її при дорозі, коли йшов сюди. Оцимроване її сягало ледви кілька палів понад землю; довкола неї було повно болота, а в болоті повно сіна; певно віз ту перевіряв ся і багато сіна застригло в болоті та гнило разом з торіч-

ги на більших посіلوх зросли від 1874 року о 17 мільонів, т. е. о 71%. Такі відносини довго не можуть тягнути ся; мусять довести до руїни цілого краю.

Що-до особистого кредиту (не на ґрунт), яким ратують ся селяни в інших краях, то его трудно у нас завести задля темноти і несолідности людей. Є три роди особистого кредиту (щоб уможливити сплати на полішене господарки і продуктивного кредиту селянського, в роді французького *Credit agricole*, якого у нас зовсім нема). Який рід кредиту надає ся до наших відносин, треба перше добре розслідити і потім завести організацію кредиту. Організація на лад Райфайзенівських кас у нас не придасть ся, бо нарід темний — і несолідний. — Годі робити каснерами злодіїв, або людей, що на касах роблять власні інтереси. Є виправді люди, от як дідич Грігорча в Сторожиниці, що знаменито провадять касу задаткову, але то виймки. В Тироли розвивають ся Райфайзенівські каси знаменито, але в нас не розвивались би. Там іде організація з долу до гори; у нас мусить діяти ся противно (зовсім справедливо!) Доконче потрібно, щоби сею справою займав ся енергічно виді краєвий. Треба би створити фонд, з котрого нарід діставав би позички на різні цілі. Як той фонд зложити — і як его адмініструвати — се его річ.

Возьмім приклад як в Баварії помагають рілникам. Позволили їм платити податок натураліями, збіжжям, картоплями і т. п. Правительство відступає ті продукти войску, а рілник продає так без посередників баринівників. Чому би в нас такого не завести?

Відтак треба би урядити в Чернівцях склади (магазини), де можна би збіжжя продавати або складати. В Тироли они показали ся дуже корисними; не потрібно посередників і кредит можна дістати.

І інші ради найшлись би. Дятого треба би експонувати анкету для наради над господарськими і суспільними відносинами Буковини. Там би такі річі розбирало ся.

Др. Рошман поставив таке внесення в справу анкети і то внесення прийнято.

КРЕТА.

Крета то один з найбагатших і найкрасніших островів середземного моря, а рішучо найбагатший зі всіх островів у східній частині того моря. Більше як від двіста літ знизались ті багатства під немичною, а навіть що гірше, шкідливою, турецькою адміністрацією. Колись в мрачній старині була Крета колиською європейської цивілізації, що звідси зразу через Греків, потім

ним листом і всякою іншою нечистотою. Кілька качок жидівських роскошувало ся в тім болоті.

— Ну-ну, — замітив Дзюбинський — не дай Боже у вас слабости то похоронів будете мати досить.

— Якось то буде — втихомирював війт боязливого урядника. — Розуміє ся, поради скажу зробити... Староство казало.

Прийшла громадська старшина. Довідали ся, за чим Дзюбинський приїхав, і розповіли ему подробиці нещастя в селі. Урядник побалакав ще хвилину з радними, умовив ся з ними, що за годину піде з ними оглянути шкоду в селі, а тимчасом пішов до двора. На відході Славко звернув его увагу на те, що варто би ще послухати наради над холерою. Іменно писар, низенький з хитрим очима, чепуєний аж до самопояння чоловік, наставляв на те, аби вже раз поладити справу з холерою. Староство казало се і те зробити! буде карати! треба слухати, треба радити! — Але Дзюбинський не мав часу і, попрощавши ся із

через Римлянів перейшла на середущі і північні околиці нашої частини світа. Хороша була колись Крета, а нині тільки се лишило ся з ей краси, чого рука людська не може знищити.

З вершка гори Іди, що тепер називає ся Пейдборіті, погляньмо на вид острова. Сей верх високий на 2400 понад уровень моря. Вид з него прегарний. Від півночі вдовж берега, довгого коло 200 кілометрів розлягли ся хороші долини. Ту розсели ся найважливіші міста Крети: Кандія, Ретимно, Канея. Кожда з них числить понад 10000 мешканців. Інші суть менчі. Столицею острова є Кандія, (від неї дають також назву цілому острову) а над нею підноситься сильна твердиня Мегалякастро „великий замок.“ Ту знаходять ся головні, турецькі сили, ту впади перші вистріли з грецького корабля „Міавліс“, що не дозволив перевезти турецьких жовірів з „Великого Замку“ до Канеї. А власне в Канеї зачали ся останні розрухи: магомедани вигнали звідси християн, а они зоосмотрили ся в оружі і мушкету, та припустили формальний штурм до міста. Тепер займає Канею, яко головну пристань острова, відділ війська європейських держав, зложений з різних народностей.

Напротив Канеї на полудневім побережжі знаходиться місто Сфакія. Тут був від давни давни головний захист опору против турецької влади. Мешканці міста, названі Сфакіотами, удержали через цілі два столітні віки свої давні урядження, а кілька разів хотіли їх Турки покорити під своє ярмо, утікали в ліси, недоступні для Турків і крили ся там. Межи Сфакіотами перемішались спомини давних часів і давнім звичаєм переходили з віття на сина в виді безчисленних дум історичних і приказок. Може колись збере їх разом який грецький народний поет і як новий Гомер злучить їх в одну величаву цілість. Може колись перейде бура, що від соток літ шаліє на тім острові і вітер притихне і спокій прийде. Але заким так стане ся, потечуть ще потоки грецької і — турецької крові.

Чи дійсно стануть ділом ті мрії Греції, чи се, що через два віки нищити бісурманська влада, знов відкрити в повний силас і розквіт? Завчало було би тепер пророкувати, зазначити або перелічити. Однак се певна річ, що Греція будить ся тепер до нового життя і перебуває одну з тих діб в житті народів, що в їх історії творять жерело славної будучности, або початок цілковитої загибелі.

Цілий нарід грецький з своїм королем на чолі повстав до війни против Туреччини за своїх Кретенських братів. Європа вручила спільну владу грецькому королеві і султанові турецькому, щоби наклали обі сторони до мира. Що той залив, хотай виданий з поважним заміром і під загрозою найостріїших примусових способів, односторонньо всіма європейськими великими державами — не викличе пожаданого ефекту, се вже тепер певна річ. Виправді Греція не дала ще

Славком, пішов до двора. Славко остав ся; вся старшина знала его добре і як свого не соромила ся та радила свобідно. А нарада та відбула ся незвичайно цікаво і весело.

Війт повідомив старшину, що в шопі має вже яптику, бочку квасу для хорих на випадок. Один радний подав раду, піти подивити ся на ту яптику, і всі зібрані пішли до шопи.

— Ов, якже чути погано, як догось не догось, мара знає що! — замітив сей радний, підійшовши до бочки.

— Та во! тільки мені обійде заповітризо! — нарікав війт.

— Якже-ж его уживати, того лікарства?

— А нам по що се знати? — відповів другий радний. — Пан Віг ласкав, відверне слабість на ліси, на гори, а ми то потім вилежемо де, та най хроби н землі потрують ся.

— Ба, але староство... — перебивав засидно писар — казало шпиталь зложити,

відповіді, лишає ей до останнього дня назначеного шестидневного терміну, але она буде, як не впрост заперечуючою, то виникаючою. Впрочім на відповіді не залежить: не пора тепер на війну словами, коли Греція зброїть ся вся до борби на жите і смерть. Сам король мав виразити ся, що ноти держав не роблять вже вражіння на виході. Греки возмуть собі примір з великої порти, що тільки літ відповідала на всі ноти європейських держав або мовчанем, або викрутками або впрост суперечними ділами. Греція хоче видіти, як Європа поступить против неї, коли Туреччині пускала все тільки літ безкарно.

Грецька флота має опустити кретенські порти, за те військо грецьке з Крети не уступить. Про організацію повстанців доноситься з Канеї: Повстанці поділені на шість ватаг не однако сильних; розставлені они в різних місцях західної частини Крети, і кожда має свого ватажника, але на чолі всіх ватаг стоїть головний начальник. Найсильніший є відділ, що стоїть коло Канеї, той, що на него стріляли з європейських кораблів; він числить 2300 людей і має дві пушки. Інші відділи числять по 800—2000 людей. Всіх разом є около 12500; мають они 8 пушок і дві мітрайлези. Полковник Васос має 6000 людей; він доводить тепер також відділом повстанців, що знаходиться коло Канеї. Повстанці мають різні карабіни і по 400—450 ябоїв.

До того має полковник Васос під собою регулярне грецьке військо. Ті сили воєнні вистарчають зовсім, по гадці грецького правительства, для оборони Крети, бо там спмагають їх ще і неприступний дуже, гористий терен та одушевлення всего кретенського християнського населення. Греція звертає тепер свою цілу увагу на північну границю і громадить військо в Тесалії, щоби в кожній хвилині готова була впасти до Македонії, де вже чекають тільки на даний знак охочі до повстання християни. Резерви з р. 1888, 1889, 1890 і 1891 поклякані під зброю. Армія грецька виносить тепер до 100.000 війська. Грецька флота концентрує ся на північно-східнім побережжі Тесалії, щоби в данім разі, перешикадати перевіз турецьких військ.

Так само зброїть ся і Туреччина. Порта дала вже відповіді на владу держав, розуміє ся, принала все те до відомости, що для неї корисне, іменно запевнене непорушності Туреччини і старання держав в тій цілі та згодила ся в засаді на автономію Крети, очікуючи дальших переговорів. Але зброење їде своєю дорогою. Дуже запущену і знищену турецьку флоту направляють як найскорше, арвантеским башибозукам роздають оружі, перевозять частину армії, що має винести 180.000 жовірів, до Македонії (счера донесли телеграми про 440 вагонів війська) а султан замовив вже навіть у фірми Сіменса і Гальше великий засіб телеграфічного дроту разом з потрібними приборами, що-

призначити прислугу до шпиталю, все приготувати завчасу.

— Що там староство! Гірше було би, як би слабість пішла на худобу.

— Як же так? — спитав Славко здивований. — У вас люди менше варті, як худоба?

— Та що люди? — говорив радний, дивуючись знов Славкові, що той сего не розуміє. — Вире мені жінка, можу другу дістати ще й з віном; помре мені дитина, дасть Бог другу; помре старий тато — ну, годіж людям вічно жити — але згине мені кінь або корона, тоді я бідний, того мені не зверне ніхто. Так-так, паничу, аби-сьте знали...

Славко тільки здвигав плечима на таку мову...

Старшина вийшла з яптики і сів під шопою. Всі задумали ся; лише віїтів своїх, також Костинія, Андрій усміхав ся значучо.

— Знаєте що? — зачав він. — Адже Дуткова хата на вигоні пуста?

би получить телеграфом будуче поле борби з Царгородом.

Так отже стоїмо перед неминучим небезпеченством війни на виході. Які наслідки викличе она в прощій Європі, годі тепер сказати, однак се майже певне, що при першій відомості війни трубки рознаде ся дотеперішній „европейский концерт“ і держави стануть за і против Греції — як їм диктують їх власні інтереси на виході.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 8-го марта 1897.

По німечки. В суботу відбув ся, як заповіли місцеві газети, відчит краєвго інспектора др. Кароля Тумліржа в буковинській філії „Загального товариства для німецького языка.“ Виділа товариства назначив в тій цілі місце збору в другорядній реставрації і там при піві около сорок осіб, панів і панів, між котрими було кілька університетських професорів, слухали дуже займаючого викладу про „віру в духи у Германії.“ Такий практичний спосіб уряджування відчитів повинен би і у нас приймати ся, як би в нас не було тільки руских аристократів!

Новий парламент не лише своїм складом, але і вишнім видом викаже в дни отворення, 27. марта значну різницю від попереднього. Число послів збільшилось з 353 на 425. Столярі і таніцери заняті тепер коло реконструкції салі, щоби зискати 72 місця для нових послів. В тій цілі цілі козлови лав посольських поєднують ся більше в долину, позади них прийде новийряд фотелів, за кождою з 12 козлов прийде п'ять місць. Позістали 12 фотелів займуть свободні простори серед теперішніх місць посольських. В той спосіб свободне місце перед лавою міністрів, на долин, сильно звужить ся, і треба було обрізати острі канти міністерських пульнів, щоби уможливити комунікацію. Також і урядження в гардеробах на річці, парасолі і т. д. нових пелів доповнено о відновіне чело.

Уневажнене мандатів посольських. Сойм краєвий в Ісбруку уневажнив мандати посольські італійських послів, що не приходили на засідання нарад соймових.

Гумористика. Кого з Русинів не тішать кождий крок наперед в розвою нашого народу, кому не дорогий кождий успіх в нашім національнім відродженю? Так ні, в новинці „Підрізани брідла“ подають *Бук. Відомости* ложні вісти про *Буковину*, про *Руску друкарню* про *Руску касу* і тішать ся правдивою диявольською радістю з їх видуманого унаду. Через своїх ре-

портерів довідують ся *Бук. Відомости*, що др. Смал-Стоцкий має заснувати тижневу політичну газету, що має приготувати чесну смерть *Буковині*, котра не має ніби „рації существованія“, бо займає ся літературою а не політикою. Чи *Бук. Відомости* уважають політикою ширене таких ложних видумок? Певно, що до такої політики *Буковина* за добра! Її гребав уже Гершко Чоп по жидівски, *Дяло* справило їй було вже торік уніятський погріб, тепер новоспечений православний редактор гребав по православному — все те пустяки, бо ані одно жидівсько-уніятсько-православне пророцтво що-до нашої газети не сповнило ся. Смішна річ, що люди дають ся таким пророкам „надувати.“

Про нашу співачку-артистку панну Саломею Крушельницьку пишуть з Одеси, що оперовий сезон, на який єї там заангажовано, вже скінчив ся, а скінчив ся для нашої землячки з великим успіхом при загальній симпатії публіки. Дня 3. с. м. представлено на єї бенефіс оперу „Отелло“, в котрій панні Крушельницькій припала роля Дездемони. Оваціям, які урядила їй підчас представлення численно зібрана публіка, не було кінця. При тім дістала она хороші і вельми почесні подарунки: срібну корону з написом „Талановитій артистці“, чудову бранзолету з написом „Славній артистці від земляків“, срібний гравірований, сервіс столовий альбом з написом „Ідеальній Дездемоні“, цвіти, букети і кошики. Підчас коли їй вручали ті подарунки, а салі посинались на сцену білети, найбільше від студентів університету. Не перша се овація і не перший триумф, які збирає по заслугі наша землячка на чужині, а тішать они нас тим більше, що панна Крушельницька і серед найкращого жива слави не забуває на свій рідний край та як раз тепер, заповіла що дня 10. с. м. прийде з Одеси до Львова, щоби взяти участь в народнім святі — в концерті устроєванім в честь Т. Шевченка.

Сон королеви. На однім з льондонських двірців приключила ся тими днями цікава пригода. Королева Вікторія повертала особним поїздом з подорожі а на двірці зібралось багато знаменитих личностей, щоби єї повітати. Тимчасом замість королеви висунула через двері голову придворна дама і з пальцем на устах шепнула: „пет, пет, королева спить!“ Радісні оклики замінили ся нагад в тихий шепіт і всюди було лиш чути: пет, пет, королева спить.“ Служба ходила на пальцях а рух на двірці майже устав. Аж по добрій чверть години старушка — королева збудила ся.

Понит за бараболями. Галицьке товариство господарске оголошує: З причини цілковитого недороду бараболі в більшій часті королівства чеського удала ся тамошня краєва рада культури до галицького товариства господарского в просьбою о подані певних зерел закупна ба-

раболі до садження. В наслідок того визнає товариство, щоби більші продуценти зголошували ся чим скорше до комітету згаданого товариства, подаючи назву відміни бараболі, як також вагову ціну на найближшій залізничній станції.

Хитре обманство. Перед кількома днями лучила ся в Станіславові така пригода. До вдови по поборці податковім п. З. зголосив ся дня 1-го с. м. якийсь пан, що представивсь їй яко судовий урядник і показав урядовий акт, котрим приказувало ся пани З. віддати книжочку львівської каси шадничої на 1000 зр. до судового депозиту, бо ті гроші належали малолітній дочці пані З., над котрою має суд власть опікунчу. Пані З. по смерті мужа віддала справді кілька книжочок каси опікунства до судового депозиту, а предложенний незнакомим акт подавав точно особи помершого мужа і спадкоємців і тому видавсь він їй вірним; отже не надумуючи ся віддала мнчому урядникови книжочку, а той поквітувавши, що одержав, відійшов. По хвили почали вдові насувати ся ріжні сумніви, чи справді був то урядник і чи акт був правдивий. Она побігла до суду і там дізвала ся, що стала жертвою якогось хитрого обманця. Виправді п. З. зараз повідомила касу опікунства, аби не виплачувано гроший на книжочку, але обманець пропав без вісти.

Страшний отець. В громаді Доляин під Голомуцом допустив ся зарібник Гайнц звірського злочину. Він душив свого півтретярічного сина і кидав ним о землю так довго, аж дитина сконала. Мати дитини, котра надбігла в послідній хвили, відтала звірекому вітцеві сокирою два пальці.

Страшний случай. В однім селі повіта тернопільського посесор обшару двірського, жид, видавши дочку за муж до Відня, — одержав телеграму, що дочка умерла при полозі. По одержанню телеграмми померла нагло на серцевий удар жена і молодша дочка рівночасно. Отець з розпуки відобрав собі жите.

Дрібні вісти. В Бистриці коло Станіславова утопив ся господар зі Старого Лисця Данило Гуменюк разом з возом з конем і всім кушном, коли їхав бродом, а вода прибула. — Учень Б. гімназії в Самборі Островский застрілив ся дня 4. марта. Смерть наступила зараз. Причиною самоубійства мав бути американський „динюк“ чи нещаслива любов. — Поєїшний поїзд межі Львовом а Краковом переріхав коло Мостиск робітника від електричного трамваю. — Еміль Голуб, афганський подорожник, занедужав тяжко на інфлюенцу. Лікарі мають надію, що подужає. — В суботу вечером доставили убіивка Альфонса Граділя до Пеніту, де він допустив ся убіивства ще перед своїм злочинем в Фаворітен у Відні.

Телеграми „Буковини“.

3 дня 8-го марта 1897 року.

Царгород. Відповідь порти на спільну ноту держав приймає до відомости, що они будуть естеречи ненарушності Туреччини, а також підиринаті міри держав против Атенів і оєвідчає, що в інтересі утримання мира порти годить ся в засаді на уділене Креті автономії та очікує на дальні переговори в тім взгляді.

Льондон. Держави застановляють ся тепер над зіставленими внесеними адміралів що до правдоподібних кроків супротив Греції і Крети.

Атени. Відповідь на спільну ноту держав уже уложена радою міністрів і одобрена королем — єї передадуть завтра послам держав.

Канеа. Адмірали постановили увільняти полонених в Селіно Турків навіть силою. Васос одержав інструкції від короля, щоби приготував ся до есентуальної оборони.

— А! таже цуета! — потвердили всі радні.

— То ми з неї шпиталь зробимо — казав той дальше.

— А як Дутка не схоче?

— Чому би не схотів? І так ему пустою стоїть.

Але треба було докочче спитати самого Дутку. Вііт встав і на ціле горло крикнув: — Івасю, Івасю — на! А ходи-но сюди!

Прибіг може десятилітний хлопець з огорода. Єму поручено прикликати Дутку. Заким той прийшов, замітив котрийсь з радних, що Дуткова хата, призначена на шпиталь, страшно вогка і валить ся і вода до неї затікає...

— Е-во! — рішив вііт коротко — то тільки так, аби рахувало ся, що є шпиталь. В старостві казали: „Мусить бути і вже!“

Прийшов Дутка, згодили хату на шпиталь за незвичайно низьку ціну.

— Тепер би нам дохтора вибрати — відразу обізвало ся аж двох радних.

— Гм, ятика вже є, шпиталь є, а дохтора нема — промовив вііт. — Щож ви на то, брате Андрію!

— Ну, тай хорих нема ще — відповів Андрій.

— Ба, але староство!... — говорив вііт свое. — Дохтор мусить бути завчасу.

Кум Андрій Костишин, як Славко замітив, визначував ся поміж своїми товаришами найбільшою вигадливістю і справді заслужив собі на ім'я радного, бо рішав скоро всякі питання і на все находив раду. І тепер він не довго думав, лиш усьміхнувшись подав раду, щоби на доктора взяти „дурноватого Антошка“. Уже то слово „дурноватий“ зацікавило Славка і він з подивом дивив ся на євітлу раду громадску, коли она засьміяла ся на ціле горло і зовсім пристала на думку кума Андрія.

(Дальше буде).

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валога ч. 11.

Перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Вєч. Духовенству і всім вірним через Вирєсєв. Митр. і Преєсєв. Еп. Ординарияти всіх трєх галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжє в зерні і соломі, єїно в стогах і будинках против шкід огне-вих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сєйчас по пожарі, а договори заключєні з першими Товариствами контраєкураційними подають „Дністрови“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвишєї суми.

Полєси „Дністра“ приймає банк красєвий у Львові при позичках іпотєчних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінаций в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котрє дає як найкористивішєї умєві і видає полєси і квїти в руськім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третіх лиць вкладки до опроєнтованя по 5 процєнт. Гваранція цїлковита. Удїли по 50 корєн. Позички удїляють ся тїлько власитєлям реальностєй, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята частє на удїл.

Зголошенє о удїленя агєнції в мїсцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отєї свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодїжи, міщан і сєлян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рєчєник, а вєї 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перєсторєги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

а поезій Тараса Шевченка. Цїна 10 кр.

„25 повісток“

для чємних дїточок.

32 сторін. Цїна 10 кр.

„ПРОСКУРА“

Дарунєчок для руських дїточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На почтову перєсылку треба додати по 5 кр. за річник „Біблїотеки“, а по 2 кр. за кож-ду поодинокую книжєчку.

Замовленя приймає й редакція „Букєвини.“

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

новина находити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

заклєсєна д-ром Гр. Величком, видана товариством „Прєсєвіта“, а виконана в літографічєнім закладі Андрия Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклє-єної вже на полотї, виноєить 3 зр. 50 кр., а для членів „Прєсєвіти“ і передплатників „Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою перєсылкою 3 зр.

Купити можна в „Прєсєвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Для панів учитєлїв!

INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Радн.“

Просимо о замовленя.

Урядник в Чернівцях, з плат-нею 1600 зр. пошукує

ГОСПОДИНІ

до ведєня домашнього господар-єтва. Уєлїва: щоб була Русинка в віні 25—30 лїт.

Зголошувати ся треба листами (фотографія пожадана) — poste restante Чернівцї під знаком П. Т. Нр. 11. до кінця марца. На не-принятї оєрти відповіди не буде.

П. Т.

Отєм маю чєстє повідомити шанєвних від-биратєлїв, гостєй і публїку, що я перєбрав ієтн-ючий досє під фїрмою

АНТІН ТАБАКАР І ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делїкатєсів

— (заснований 1812 р.) —

а окрім того

АГЕНТУРУ І СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днєм 1-го липня є. р. і буду дальше вєсти під моєю власною фїрмою

СТЕФАН ГАІНА.

При єїї нагодї складаю єєрдєчну подяку за довїре, оказанє так часто попередній фїрмі, і прошу уклїнно, мати те єамє довїре на дальше і для мене, при чїм запевняю, що вєє старатиму ся задоволити шанєвних гостєй добірними тона-рами найліпшого сорта, низькими цїнами і уважною услугою.

Прощу о частї замовленя і пишувєє а поважанєм

Стефан Гаїна.

Хто хоче мати добру і дешєву МАШИНУ до ШИТЯ,

най удєсть ся до мене, то певно не пожадує. Нові продажє дешєвше як єєждє, а употреблєні, ще добре удержанї печатання від 20 зр. і то за готові гроші і на виєлат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за рєпарацию не потребує журати єє, бо я роблю тую безплатно через цїлий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обєдужу Вас по братїєвому.

З поважанєм

В. Давидєвич, машинїст у бразєри Штайєєра в Чернівцях, при ул. зє-бєльнєчїй (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Рух поїздів залїзничих

важний з днєм 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поспїшні	осєбові	міщані		поспїшні	осєбові	міщані
до Чернівцїв				з Чернівцїв			
З Відня, Кракова, Львова, Станїєславєва, Коломиї і Снятина	11 ²⁸	6 ⁵⁷	10 ²⁸	5 ⁵⁰	До Снятина, Коломиї, Станїєславєва, Львова, Кракова і Відня	3 ⁴⁷	9 ⁴¹
З Букарєшту, Яє, Сучави, Галїбоки	3 ²⁹	9 ¹²	10 ⁰⁰	5 ²³	До Галїбоки, Сучави, Яє, Букарєшту	12 ⁰⁰	7 ¹⁷
З Новосєлиць, Садагуря				11 ¹³	9 ⁰⁰	До Садагуря, Новосєлиць	4 ³⁹

Підчеркєнені числа означають пору нічну від 6 год. вєчєром до 5 год. 59 мін. рано. — Серєдно-європейский час рїхнїть ся від львівєского о 36 мінут, а від черновєєцєкого о 44 мінут; коли на залїзницї є 12 год., то на львівєскїм годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновєєцєскїм 12 год. 44 мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Радн“ в Чернівцях під зарядєм Івана Хромєєского.

За редакцію відповідає Осип Маковєй.

ЧАСОПИСЬ
для
русских родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і свят.

БУКОВИНА

Редакція і ад-
міністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Буковинські відносини.

Економічне і соціальне положення краю.

II.

В промові ректора Рошмана, котру ми подали вчора, згадує ся між иньшим про значне обдвожене великих посілостей. Сей уступ був дуже на руку п. Вольчинському і він его зараз ухопив ся. Забрав слово, щоби підперти внесення Рошмана, і притім ще раз взяв в оборону більшу посілість. На ту посілість, каже, хотіли наложити більший податок на школи (глядіть числа 36 і 37 *Буковини*), тимчасом ей треба боронити перед всякими новими тягарями. „То мене, каже, дуже дивувало і я ту думку виявив тоді ще, що то правдивий соціал-демократичний спосіб, ставити преріжні проекти, котрі незвичайно тяжко відбивають ся на господарскім положенню, щоби тільки допомогти одній-однієсній категорії людей, н. пр. урядникам“... „Одним словом, мене то дуже вразило, що як раз правительством висказує такі думки, і тому я ему спротивив ся.“

Ся замітка п. Вольчинського була вимірена против гр. Гоеса, котрий, як звісно, боронив учителів; — от він і відповів Вольчинському і волоським дідичам так, що ті не мали вже що сказати.

Наука гр. Гоеса для волоських дідичів.

П. професор Вольчинський — сказав гр. Гоес — нагадав ту ще нараду над шкільництвом і замітив, що то соціал-демократичний спосіб заводить правительство, аби оподаткувати більшу посілість. Я вважаю своїм обовязком відповісти на се кількома словами.

При нараді над шкільництвом звернув я увагу вне. сойму, що вже країна пора підвишити платню учителям. Коли я таке казав, то з пересвідчення, що вже без більших тягарів притім обійти ся годі та що найлегше ще було

невеличке підвищення додатку на школи. На то мені відповіли, що податники дуже терплять від краєвих і шкільних додатків; не лиш мусять платити державний податок, але ще й додатки, котрі доходять до 200% — отже годі дальше обтяжувати населення.

Се правда, що додатки дійшли майже до 200%, але се правда лиш по часті. Тих 200% платять лиш ті, що суть членами громад. Се доказана річ, що іменно 100% тих додатків, то додатки громадам. В тих додатках велика посілість не бере ніякої участі (*Голоси*: Се правда!) — се одно. А друге: іде о ту лютину, яку дають великі посілости на школи. Не досить, що великі посілости не дають нічого на громадські додатки, а ще й на цілі шкільні дають лиш п'ятину.

Я кажу, що підвищення додатків можливе, а ви кажете, що податники занадто обтяжені і підвищення не можливе. Коли-ж ви, панове, признаєте, що на шкільництво жертви потрібні, а самі тих жертв не хочете прийняти на себе, то тим чином обстаєте за дотеперішнім нерівномірним розкладом додатків і не даєте спроможности підвишити їх. Коли-ж виступ против нерівномірного розкладу тих додатків, против привілеїв, що не мають історичного оправданя, а підчинене власних інтересів інтересам загалу ви називаєте соціально-демократичним змаганням, то я зовсім явно признаю ся до соціально-демократичних принципів. (Браво! і веселість!)

Але тоді, думаю, буду-мати по своїй стороні і всіх тих, котрим іде о поступ краю і тих, котрі пересвідчені, що нині задачно великих посілостей е, не держати ся старих привілеїв і нові привілеї здобувати, лише своєю матеріальною і духовою спроможністю радо відступати для загалу та давати таким чином добрий приклад населенню. В такий спосіб більші посілости будуть мати привілей, далеко користівший і тривкий, ніж всі дотеперішні, бо оснований на законі, будуть мати моральний вплив на край і провід. Хоч на такий мій погляд п. Вольчин-

ський не згодить ся, противно назве его соціально-демократичним, та проте я свого пересвідчення не дам собі відобрати. (Живі оплески).

Відправа президента краю волоським дідичам зробила велике вражіння. Сумна то справді річ, що волоські дідичі ще гірші, як польські в Галичині. Польські тому кілька літ дуже кривили ся, коли гр. Ст. Бадені поставив внесення на підвищення додатків дідичів на школи, але такі се внесення перейшло. За те волоським зацфанцям на школі не залежить. Чудна річ, що волоське населення ще таке темне і касті панів дає провід народу в руки.

Те все діяло ся на засіданню сойму 3-го марця.

В суботу 6-го марця, як ми вже писали, була в буковинським соймі нарада над **зміною ординації виборчої**. П. Рот поставив внесення о утворення нової загальної курії виборчої до сойму і заведене в тій і п'ятій курії до ради державної безпосередних тайних виборів. Сойм відкинув се внесення (причинили ся до того Волян і Тиміньський!), а натомість поручив виділови краю виробити проект помноження числа послів соймових, однак в границях дотеперішних курій (1. більших посілостей, 2. міст і палат торговельних разом і 3. сільських).

Про внесення д-ра Рота в тій справі ми писали вже в 36-ім числі *Буковини*. Дня 6. с. м. в соймі п. Рот мотивував своє внесення. Мотивування було менше-більше таке саме, як ми вже зазначили в 36-ім числі; тому й не повторяємо его. В тій справі промавив також і др. Стодкий за внесенням д-ра Рота. Він сказав: Я підписав внесення п. Рота і буду за ним голосувати. Не потребує багато слів тратити на доказ того, що се внесення можна би і треба би прийняти, бо оно відповідає зовсім вимогам теперішніх часів. Особливо важна одна точка в проєктованій зміні, а то безпосередні і тайні вибори. Ся точка важна особливо для громад сільських, котрі заступаю; тимчасом заносить ся на зміну

11

ЗАЛІСЄ.

Повість

ОСІПА МАКОВЕЯ.

(Даліше).

— Справді, дурноватий Антошко буде найліпший дохтор до шпиталю! — загули всі. — Який шпиталь, такий дохтор!

Славко усьміхав ся, а війтів Івась на приказ батька привів будучого дохтора з коршми, де він звичайно пробував. Цілій раді незвичайно подобало ся, що вигадали для Антошка імя „дохтор.“ Був то, сказати-б, громадський волоцюга, за здоровий, щоби мав надію жити з милостині, а за лінивий, щоби взяти ся поважно до роботи. Був якийсь час громадським пастухом, відтак водоносом жидівським, зарібником і — посьміховищем для цілої громади, особливо коли залив ся. І такому то чоловікови принала тепер честь бути „дохтором.“ В одній сорочці і штанах, без шапки, станув він перед світлою радою громадською і справді дурновато усьміхав ся.

— Ну, Антошко, ми обібрали тебе за нашого дохтора — зачав кум Андрій.

Антошкови була то новина не аби-яка і він недовірливо спитав: — За дохтора?

— А-я! або що? не хочеш бути? Як не хочеш, то ми Криворукого возьмемо. Яке їхало, таке здибало!

Старшина громадека засьміяла ся.

— Ніби то, як то за дохтора ви мене обібрали? — питав ся Антошко, не зважаючи на сьміх.

Кум Андрій встав і, не промовивши ні слова, завів Антошка до „янтики“, казав ему понюхати кислоту карболову і пояснив, що то хорим має давати пити. Як з мови его було видно, він не вірив в то, що справді так треба уживати сего „ліку“, але заразом не дуже вірив і Славкови, коли той пояснював, що то треба всяку нечистоту зливати тим „квасом.“

Антошко понюхав кислоту і сплюнув. Хоч дурноватим его звали, але він знав собі ціну і не думав сповняти за дармо докторські функції.

— Я вже знаю — казав він — що то „холерників“ я маю доглядати. Я чув у Мошка, що слабість від нас не далеко, тай не мислю за дармо робити в шпиталі.

— Але-ж, Антосю, — відповів кум

Андрій — ми тобі заплатимо тай того квасу дамо, можеш его пити до-схочу.

— То ви его пийте самі — образив ся волоцюга — а мені як не буде фляшка горівки що дня, то я і дохтором не хочу бути. Я вже знаю, що то холера! Тому дваццять літ...

— Ну-ну! — перебив війт ему — вже ми тобі кривди не зробимо. Дамо тобі на місяць два риньські і що дня фляшку горівки. Згода?

— Най і так буде, що з вами робити? — сказав Антошко таким тоном, як би робив ласку цілій громаді — і хто знає, чи справді не була се ласка з его сторони.

— А ти холери не боїш ся? — спитав Славко Антошка.

— Я?! Або то холера не така сама слабість як кожда иньша? Троха більше людий забирає; але людий і так за багато на світі.

— Правду кажеш! — потвердив сам війт. — Тепер ти, наш пая дохтор, возьми собі янтику з шони до свого шпиталю, най мені ту не смердить! А то мені вже голова запоморочила ся від тої янтики. Десять людий вигадують таке воночче! Тьфу! То від того самого ліку можна слабість ді-

таку, котра може покривдити громади. Адміністративна комісія для міст, котрі вже вибирають безпосередньо, хоче завести ще й тайне голосування, а для громад ні. Я би дуже просив, розтягнути сю постанову і на сільські громади. Що-до безпосередніх виборів, то вже й нині безпосередньо вибирають передміщани з Роша, Каличанки і Клокучки, так само в Радівцях і Сереті — і лиха з того нема. Чим же-ж ті передміщани дінуть і мудріші від сагагурських, вижницьких, кімполонських і н.? Ми і в Чернівцях маємо ще досить неписьменних, особливо на передмістях — чому-ж вони мають більші права, як селяни? Задля чистого прикладу, що вони мешкають на передмістях Чернівців, Сучави, Радівців і Серету? Коли так, то се зовсім несправедливо.

Відтак доказував др. Стоцький, яку невідгоду мають громади з посереднім голосуванням, з прав виборами. О тім пересвідчилися і в Чернівцях при правиборах до п'ятої курії. Правиборцями трудно згадати собі з 20 імен і диктувати їх комісареві, а комісареві знов трудно записувати при кожнім правиборці з 20 імен. Безпосередні вибори потрібні не лиш для більших посілостей, але і для менших. Що-до тайного голосування, то очевидна кривда дїєся селянам, що на своїх посілах до сойму не голосують тайно, так як на посілах до ради державної. Неписьменність тут ні при чім. При теперішніх виборах до ради державної на Буковині виказалося, що мимо неписьменності великої маси людий вибори пішли гладко. Але більшості соймовій іде очевидно о те, щоб виборці не мали свободи і були дальше залежні. Коли у вас такий намір, то скажіть лишне то отверто, що вам іде о залежність виборців. Коли жадаєся більшої свободи для великих посілостей і міст, то о скільки більше потрібно би її для сільських громад! Висша освіта і без того дає більшу свободу і незалежність під кождим взглядом, а тут людям, звязаним уже й так малою освітою, має ся задержати і на будуче їх неволю і зависимість при виборах!

В тім дусі промавив ще й п. Тітінгер, але, як сказано, надармо. Волоскі боври і їх руські прихвостні таку важну справу вбили. Руський нарід того їм не забуде!

Теперішні руско-польські відносини

в Галичині характеризує *Руслак* в дуже досадний спосіб. У вчорашнім числі сєї газети чита-

статі. А ви, панове радні, накажіть своїм сусїдкам, най сир а потім огірки ховають, бо ще готова приїхати комісія і все зілля тим квасом.

— Тьфу! — сплюнув і вийтів брат Андрій — ще чого не бувало!... А якже потім сир та огірки з тим квасом їсти? Я не знаю, що ті пані вигадують, все аби християнинови на перекир!...

— Або єгомось не казали так само в церкві, ще заким погоріла? — відізван ся один з радних. — „Робіть, каже, порядки, не їжте того а сего, не пийте води“ — так як би то могло встерегти чоловіка від смерті. Ви, паничу, — обернув ся він до Славка — не гнівайте ся... але кому на вік, чому й на лік — а як вмирати, то вмирати. Так Бог дав!

— А чому Монко не прийшов на раду? — спитав ще пан інсар.

— А де-ж би жид радив над холерою! — засміяв ся Андрій Костиничин і всі за ним також. — Жидови іно згадай холеру, то він відвертає ся.

Славко став їм поясняти, що небезпечність велика, холера недалеко і порядки робити треба. Радні не перечили Славкові, але можна було присягнути, що думали инакше.

Коли Славко відходив, они сьміяли ся

ємо нарікання на страшну несовістність дописувателів польських газет, котрі без найменшого почуття справедливості і чести кидають ся на Русинів за те, що ті сповняють свій обов'язок горожанський і беруть участь в акції виборчій. Дописи тих польських дописувателів повні клевет і ненависти до Русинів. На то *Руслак* каже:

„Що у всіх тих дописах до поодиноких днівників праси польскої видна систематичність і явна тенденція одневетувати загаль Русинів, се не підлягає сумніву. Се найновіший спорт кореспондентів провінціоанальних, а несовістність панів редакторів праси польскої, що містять такі неперевірені дописи. Тількиж сей спорт готов звернути ся як-раз не тільки в некористь самих авторів клевет, але — що важливіше — може дуже некорисно вплинути на неполадані доси взаємини національні в краю нашім. З краю доходить нас вісти невідраді. Коли акція виборча що-йно починала ся, а коли в *Gazet-i Narodow-ij* появили ся статі на тему: „Ані сойм галицький, ані комітет центральний польський не заключали ніколи ніякої угоди з Русинами та що комітет сей має вольну руку в акції виборчій“, вже тоді указали ми на небезпечність такого помиланя справи виборчої і радили по щирости до відвороту. Коли-ж неначе у відповідь на ті наші слова перестороги, вичитали ми в „*Reichswehr*“ статю з підозрінем о нахил духовенства руского до схизми і Росії — положене погіршило ся ще більше. Підозріня ті дійшли дуже болючо князів нашої церкви яко зверхну владу руского духовенства, і ми знов указали на konieczність, щоби правительство краєве обняло ролю роз'ємника в тій тяжкій ситуації, бо розлад, який би вийшов по виборах, якщо би ті вибори мали випасти в дусі неоправданих аспірацій деяких кругів посольських, був би за великий і за сильний, як щоби можна важити ся приложити руку до злагодження суперечностей, що замість малити, через таку роботу уесильють ся. Менерам, що ведуть нині акцію виборчу на Русь із сторони польскої, чеїже буде звісно, що „Католицький руско-народний Союз“, передвидаючи, на що заносить ся, уесунув ся заадагед від всякої акції виборчої. Нині лишша думка набирає чим раз більше плоти і стала вдомашняти ся вже там, де може найменше сего сподівали ся. Русини-народовці стояли все на основі мирної та реалної роботи в користь свого народу. Они стояли і на основі доброго і чесного порозуміння і згоди з польською народністю в краю та на основі пошанованя інтересів держави, котра — дякуючи великодушности нашого

зі свого дохтора і зі всіх рад против холери. Їх вибір хати на шпиталь і прислуги — то були немов кинни не то з холери, але зі всякої недуги на сьвіт і смерті. Славко, що навчав ся тільки вістий в часописях про холеру і уявив собі її грізною марою, найстрашнішою з усіх, які видумала людська уява, думав застати і в селі страх перед нею, — тимчасом що побачив? Турецьку рівнодушність в такім грізнім положенню; а коли й замітив який страх, то страх перед властими, а не перед холерою. Сама холера — то от собі недуга, на котру вистає „янтика“ з шони, розвалена хата яко шпиталь і дурнюватий Антошко яко доктор...

V.

Кажуть, що кождий інтелігентний батько два рази в життю „здає матуру“, раз учеником, а другий раз батьком сина, що кінчить середню школу. Іспит зрілості, сєї старосьвітський останок, опертий на тім переусуді, що кождий двадцятилітній молодець може і повинен з рівним замилованем учити ся і розуміти аналітику, логаритми і красну літературу, процеси хемічні і тайни фізики, — томить аж до нервової слабості не лише кождого ученика, але не менше й батька его нетерпеливим ожиданем. А ще

наймилостивішого монарха і его справедливий і теплий ошїд над всіма народами, — стала ся для Русинів одним пристановищем і запорукою їх розвою і будучини. Але всі змагання наші в тих напругах і найцирпа наша воля розбивають ся і йдуть на марно задля прямо лихої волі безоглядних шовіністів. Тож нині, в так поважній хвили, коли гадка цілковитого уесунення від якої-небудь акції політичної стає ся суцєю konieczністю і для найбільше уміркованих кругів руских — нині мусимо ще в послїднє заявити, кому сїдє, що відвічальність за теперішній і дальший розвій відносин міжнародних в краю нашім спадає і спаде в першій ряді на тих, що не uznali наших добрих намірів і зруйнували те, до чого ми з всяким пожертвованем сизклали основи.“

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 9-го марта 1897.

Іменования. Секретар краєвого правительства Вісаріон Грибовський іменований старостою повітовим, а комісар повітовий Николай Маковей секретарем краєвого правительства.

Руска Рада рішила в справі вибору посла до ради державної з міста Чернівців лишити виборцям вільну руку. Кандидатами суть бурмістр Кохановський і адвокат Штраухер.

Справа розділу генеральної греко-католицької семінарії у Львові на семінарії єпархіальні, стала поступати вже наперед о стілько, що правительство присілило план організації. Справа та була тепер предметом нарад всіх трьох єпископів наших в Перемишлі в часі посвященя преосв. єпископа Чеховича.

Женщини і університет. Збір професорів філософського відділу на Ягеллонським університеті в Кракові ухвалив приймати жєнщини з гімназьяльним іспитом зрілості на звичайні слухачки. Проект признання неіспитованим прав надзвичайних слухачок відкинено, тому що на університет могли би зголошуватись жєнщини без відповідного наукового підготовлення. Те саме ухвалено і на львівським університеті. Всі прочі університети в Австрії мають також висказати в тій справі свою гадку.

коли ученик вдасть ся такий, як син о. Левіцького, Генко, хлопець пустий і лїнивий, то непевність і ожаданє на довгий час перед матурою відбирають батькови сон та нічно приводить єму на думку ті великі гроші, які видав на науку сина. Ще як би о. Левіцький був багатий, то й не жадував би грошей; але він з остатнього тягнув ся, свої доньки криндив, аби лишє синів вивести в люди. Генко був наймолодшим сином і о. Левіцький уже числив собі, що уступить ся єму з головою, записавши ся до духовної семінарії; а на его місце болай одна донька. Зона, буде ходити до учительської семінарії. Так коли находив день матури, о. Левіцький не втерпів сидіти в Залїсї, і поїхав до Львова, аби зараз в день матури знати, яка доля жде его і Генка.

Здає ся, молодий син о. Левіцького, складаючи того дня іспит зрілості, не переживав таких мук нетерпеливості, як его батько. Его ожиданє було таке, як би ту йшло о смерть або жите хорої а дорогої єму особи, котра мусїла піддати ся якійсь тяжкій операції, а від виадоронення її залежала доля родини. Хоч не бажав переікаджати синові, але проте не втерпів і кілька разів в день приходив до гімназії розпитувати ся, як справа стоїть. Та

Ухвалою союму перенесено школи в Нових і Старих Мамаївцях і у Вапківцях в другу класу платні.

Виборча практика. При виборах президента Сполучених Держав закидала одна партія політична протиположному кандидату, що він сидів уже в поліційній арешті за волокитство. Рознесли сю вістку тисячі обіжників по цілм краю. Вина кандидата була очевидна, бо кождий міг пересвідчитися сам в поліційних книгах, де его ім'я було виписане. І справді кандидат сидів в арешті, але мав тогди лише два роки, коли его згубила нянька. Поліцаї наїшли були сараку та завели на станицю поліційну і там позістав він, доки не згодосили ся родичі. Таких то штучок уживає ся перед виборами.

Електричний трамвай у Львові перевіз в р. 1896 загалом 3,785.692 осіб, не вчисляючи в те осіб, що мають абонаментові або вілні карти їзди. Дохід brutto виносив 203,005 зр. 68 кр. В р. 1895 виносило число осіб тільки 3,222.941, а дохід 172,834 зр. 7 кр. Найбільше уживали трамваєм в літніх місяцях, в червні, липні з пересічним числом денно по 12,000 а найменше в зимових місяцях, січні, лютім по 8000 денно.

В Сан-Франціско удало ся властям зловити убийника Юрія, Едварда Бутлера, що в Австралії забив аж 14 людей. По повелінні убійстві прибрав Бутлер імя своєї жертви капітана Велера і вступив в службу мореплавну, щоби тим способом видістатися з Австралії. Бутлер звик був приваблювати людей, що поїдали капітали до середини Австралії надїями на зиски з доброго поміщення грошей. В безвісних степах убивав свої жертви і забирав їх маєток.

Угорські інквізитори. Тамтого тижня судили в Коломній сензацийну справу, що кинула прикре світло на відносини, які панують на угорськім пограниччю. Перед судом станули гундули Михайло Шикман, Панталеймон Вепрюк і Василь Шикман під закидом, що укравли воли з пасовища Боуль на Угорщині. В слідстві, провадженім угорськими жандармами, они признали ся були до вини. Свідки, що їх переслухували жандарми, потвердили також закиненням їм злочини. Однаков в суді річ вийшла зовсім інакше. Обжаловані заперечили, що не почували ся до жадної вини, та що до першого зізнання змусили їх жандарми інквізиційним способом докопання, правдивими тортурами. Жандарми стискали їм ланцюжки коли не хотіли признавати ся до вини, так сильно,

не судило ся о. Левіцкому мати того дня потїху; вечером, на коридорі гімназії, дізнав ся, що Генко при іспиті „перепав“ на цілий рік. Ся вістка так прибала его, що він соромив ся перед кождим перехожим учеником, дивив ся остовпїлими очима на заплаканого сина і не мав сили сказати ему хоч слово. Аж по добрій хвилі вишентав „ходи!“ і оба мовчки зійшли сходами в низ та з соромом і жалем на лиці вийшли на місто. В розпучі, мов би по невдалій операції, завів о. Левіцкий сина мовчки на станцію, до мешкав, розплатив ся з господарем, казав прикликати фіякра, забрав свої і синові річі і зараз виїхав на дворець, хотай ще до поїзду було часу дві години. Аж коли на двірці в салі усеїли оба за стіл, о. Левіцкий, заломивши руки, тихо спитав сина:

— Що-ж ти мені, Генку, наробив? Чи ти серця не маєш, що тобі не жаль ні мене ні бідних сестер?

І тільки всього. Казав ему відтак подати вечеру, а сам не міг навіть допити поданої склянки пива. Генко їв зі смаком, хоч — звісно — виглядав так як винувник.

За те сцена дома, коли приїхали до Заліся, була далеко прикрїйша. Дізнавши ся про пригоду Генка зараз на вступі в

що з рук витрискувала кров струями, кололи їх баїнетами, шарпали за вуса і били кольбами... Головного свідка Марию Кузикову привязали жандарми з дитиною на руках до крісла і до стола і тримали єї в тій позиції через цілу ніч. Вей ті факти стверджено в суді як найдокладнійше, а лава присяжних увільнида Гундулів.

Серце по правій стороні наїшли лікарі у 64-літнього пекаря Фердинанда Піхлянті, у Фльоренції. Піхлянті прийшов до шпиталю, хорий на водну пухлину і при оглядинах відерили в нїм лікарі тоту аномалію, про яку він не знав нічого цілий свій вік. Тому що се є великою рідкістю, постановили лікарі зняти з него фотографію за допомогою рентгенівських промінїв.

Краєвий музей в Чернівцях одержав від союму 5000 зр. в двох річних ратах на фонд будови власного дому з тим услївом, що будова мусить розпочати ся найдаїше в лютім 1900 року. Надто дістав на переведення вступних робіт 300 зр. від союму а від міністерства просвіти 500 зр. так само, як тамтого року.

Чоловік мумія. З Парижа доносять: Велику увагу всіх звернув тут феномен, якого появу варто замїтити, як незвичайний куріоз. Є се чоловік мумія, страшний оказ химери природи. Не має він ані товщу, ані мускулів, лише жовта пергаментова шкіра обтягає дрібні кости. Важить сей чоловік 22 кілограми. Очи широко відкриті і без повік, а зуби видко по причині, що нема губ. Сей живий кістяк викликав тут загальну сензацию, не лише серед товпи, що все жадна нових вражїнь, але також між ученими, що намагають ся дослїдити причини сеї одинокї в своїм роді атрофї мускулів.

Завзятя подорожжа. Сими днями померла в місцевості Анамоза в державі Айова в Америці панї Керсон з Бельзасту. Повдовївши 1864 року прибула до Америки з своєю дочкою, аби відвідати брата в Шикаго. Брат вскорі потім помер і лишив їй величезний маєток. Она уживала его в той спосіб, що їздила заєдно з Америки до Європи і назад. Їздила звичайно парохом „Люканія“ і переїхала Атлантийський океан нї більше нї менше лише 250 разів. В завіданню полишила щедрї записи капітанови і офіцерам парохода.

Дива всесвітної вистави парискої в р. 1900. буде мала нагоду публіка оглядати. Ось що там буде: Палати преси з друкарськими машинами ротацийними, машинами до складання черенка, бюроми редакційними, а газетою нарочїно в сїй цілі редакційною на місці, телефонами,

хату, мати енергїчно відкинула его від себе, коли хотїв поцілувати єї руку; він аж упав на помїст. „Геть мені з хати!“ кричала она захриплим голосом. „Ані на очи не показуй ся мені!“

— Дайже спокій, Марию! — втихомирювала єї бабуса і приступила до Генка, аби взяти его в оборону. — Ще готов собі хлопець що зробити з жалю! Бідний Геню!

— Не бійте ся! — говорила мати. — Він не з тих, що мають серце; не зробить собі нічого!

І дійсно, хлопець стояв вправді не з радісним лицем, лише з якимсь отупїлим, все-ж таки тепер вже не знати було в его поведенню найменшого жалю і розуміння свого положення та злиднів родини. А коли вкінці обі найстарші сестри зі слезами в очах приступили до него і подїбно, як батько, сказали: „Що-ж ти Генку, нам наробив?“ — він навіть обидив ся і відкинув їх від себе словами: — „А вам що до того? Сам завинив і сам терплю.“

(Далше буде).

телеграфами і „кінематографами“, представляючими поступ і рух дивникарської праці. Похід народів в неменьшій числі як 50,000 осіб в день роздачі нагород. Одяги народні. Вистава памяток по людях великих 19 столїтя. Корабель океановий — модель природної величини з всіми подробицями. Театр акваріум — або світ підморський. Театр панорамічний всіх частий світа. Мешканці різних країв і картини їх істнованя будуть доповненем сего театру. Храм золота, картина покладів золотих на світї і спосіб добування сего дорогого металю. Велика панорама Альп — і дві палати ледові. Панорама армії Наполеона I., як виправляє ся в Москву і вертає звідтам назад. Панорама тайн океану. Магнорема, або панорама движима, що давати буде ілюзію подорожї по різних краях Європи, Азії і Африки. Панорама Мадагаскару. Освітлення підводне ріки Секвани. Зелїзня ховзаюча ся. Велик гїлоб зладжений географом Реклю. Репродукція підземних копалинь вугля під горами Трокадеро і два балїони на привязи, сполучені з собою дротом.

Вибух балїон, пущений перед кількома днями в Берлін військовим авіонавтичним відділом. Завдяки охоронним приладам спасли ся три офіцери, що находили ся в лодї а балїон згорів разом з усіма приладами.

„Мое дороге жите“ — таку напись мала на собі лачка, котру один віденський банкір, померший в Рівєрі, зіставив своїм дітям в спадщині. В лачці було 3257 рецент, записаних лікарями австрійськими, німецькими, італїйськими, французькими і англїйськими, а межі ними є не одна знаменита личність. Вей ті лікарства, як показують реценти були замовлені і заплачені а коштували загалом спору суму 7000 зр.

На кару смерти засудив тернопільський суд Василя Господюка за те, що убив свою наречену Марию Цьвок. Убийства допустив ся Господюк з любови! Обоє пізнали ся в Тернополі в тім часі, коли Господюк служив там у війську і загадали побратися. По відслуженю військового обовязку хотїв Господюк показати свою наречену матери і тому взяв єї з собою до села, до рідної хати. Але мати Господюка не хотїла і чути про таке весїле і викричала ся на сина, що ему очи видре, що его видїдичить і прожене з хати, як він звяже ся з Мариєю. Отже Господюк відпроваджував Марию назад до Тернополя, а по дорозі постановив єї убити. Чому і за що? — се психологічна загадка тої звірської натури. В дїїї заткав дівчинї уста і трома ударами по голові убив єї. Відтак притримав єї ще до землі, щоби стекла уся кров і кинув труна до Серету.

Дрібні вісті. Др. Леслав Боронський, адвокат краєвий і редактор „Новой Реформи“ відобрав собі жите. — Перед німецьким цїсарем застрілив ся в Thiergarten-ї в Берлінї охотник полку гвардій бар. Бортіє зі страху перед карою за військову провину. — В Німеч виступила славна співачка Патї в новій опері „Dolores“ в сукні, на котрій було діамантів в вартості пів мільона зр. Вікова співачка піддержує свій вигляд купелями а шампанського вина, встрікуваними заскїрними фосфору, етером і т. п.

Телеграми „Буковини“.

З дня 9-го марца 1897 року.

Париж. Агенція Гаваса доносить з Каней що адмірали мали закладати від своїх правительств висилки 600 чоловіка для удержання порадку в більших містах Крети.

Атени. Докладно не знають змісту грецької ноти. Однак запевняють, що відповідь кладе натиск на те, що Кретенці не хочуть автономії, тож она не єсть розв'язанєм кретенського питання. Греція послухає рішень Кретенців. Відкидане грецьких військ дало би тільки гасло для нових заворушень, супротив яких грецький нарід не міг би спочивати бездіяльно.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

Перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Вєч. Духовенству і всім вірним через Впреосв. Митр. і Преосв. Еп. Ординариати всіх трех галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в етогах і будинках против шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подляють „Дністрові“ можливі обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Полїси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котрє дає як найкористийші умови і видає полїси і квіти в руській мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, створене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третіх лиць вкладки до опроцентовані по 5 процент. Гваранція цілковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки власителям реальностей, вілїх від татарів, за порукою двох членів. З позичок відтїгає ся десята часть на удїл.

Зголошенє о удїленє агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отєї свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодїжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роки, а всї 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

а поезий Тараса Шевченка. Цїна 10 кр.

„25 повісток“

для чємних діточок.

32 сторін. Цїна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руських діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовленя приймає й редакция „Буковини.“

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

НОВИНИНА НАХОДИТИ СЯ

Народописна карта

українсько-руського народу.

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплачених „Зорі“ 2 зр. 50 кр., а рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовленя.

Урядник в Чернівцях, з платнею 1600 зр. пошукує

ГОСПОДИНІ

до ведення домашнього господарства. Умови: щоб була Русинка в віці 25—30 літ.

Зголошувати ся треба листами (фотографія пожелана) — poste restante Чернівці під знаком П. Т. Нр. 11. до кінця марця. На неприняті оферти відповіди не буде.

ПОКЛАДКИ

від правдивих курій. Брама по 15 кр., від голландських чорних і великим білим чубом по 25 кр., від курій Houdans по 25 кр., правдивих етирійських по 10 кр., ерибних падуанських по 30 кр., Langhans по 30 кр., від індиків по 30 кр., ерибних Wyandottes по 30 кр., італійських по 30, карликів по 30, Кохінхінських по 25, семігородських голшійок по 20, Dorkings по 25, Йосагама 50 кр., Емденських гусей великанів по 1 зр. за покладок, пекінських качок по 20 кр., від великих етирійських качок по 20 зр.

Розсилаю покладки лише від расових птиць, нагороджуваних дуже часто, і даю за чистість і правдивість раси велику гарантію.

MAX PAULY,

Köflach (Steiermark).

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richter's Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

Хто хоче мати

добру і дешеву

МАШИНУ до ШИТЯ,

хай удасть ся до мене, то певно не покажує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані починаючи від 20 зр. і то за готові гроші і на ліплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за репарацию не потребує журати ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русина, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому.

З повагою

В. Даниленко,

машинист у бровара Штайнера в Чернівцях, при ул. Залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поспільні	особові	міщані		поспільні	особові	міщані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломні і Снятина	1128	657	1028	550	До Снятина, Коломні, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	941 1023 538
З Бухарешту, Яс, Сучави, Глибоке	329	912	1000	523	До Глибоки, Сучави, Яс, Бухарешту	1204	717 1048 616
З Новоселиць, Садагурі			1113	930	До Садагурі, Новоселиць		430 612

Підчеркнені числа означають пору пічну від 6 год. вечором до 5 год. 59 мин. рань. — Середно-європейський час різняться ся від львівського о 36 минут, а від черновецького о 44 минут; коли на залізницях є 12 год, то на львівській годиннику є 12 год. 36 мин., а на черновецькій 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромова.

За редакцією відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Переплата
10 зр.

Буковинські відносини.

Економічне і соціальне положення краю.

III.

Остатнє в сій сесії засіданє буковинського союму дня 8. марта відбувало ся рано і поноудни. На нїм порушено багато важних справ, з котрих ми по черзі здамо справу. Було се також найінтереснійше засіданє з огляду на Русинів, бо на нїм поноудни виявили знов послї Волян і Тиминський вею свою безхарактерність. Події того дня в соїмі мусимо поділити собі на кілька розділів.

Колодязі для кіцманського і вижницького повіта.

В повітах кіцманськїм і вижницькїм є дуже лиха вода так для людей, як і для худоби. За-для лихоті води там о. пошести на людей і худобу не трудно. Аби тому зарадити, буковинський сойм ухвалив завести в тих повітах колодязі і водопроводи в потреби. Земля там скелеста, отже такі водні будови дорогі. Без помочи краю і міністерства годі би обійти ся. Так отже і край і міністерство дають на ту ціль гроші.

В повіті кіцманськїм так розділені гроші на ті будови водні. Громада Заставна дістане 1000 зр. на колодязі, Товтри 900 зр., Дорошівці 243 зр., Василів 462, Чунків 263, Крещатик 170, Звиняч 150, Бабин 937, Борівці 576, Киселів 836, Ошихайби 934, Падиківці 220 зр. Разом на кіцманський повіт припаде 8.895 зр. — У вижницькїм повіті громада Милів дістане 1470 зр., Руский Банилів 1738, Вашківці 2390 зр. — разом 5598 зр.

На ту ціль сойм призначив на сей рік 5000 зр. з краевого фонду; на другий рік так само призначить потрібні гроші.

Регуляція ріки Молдови.

Сойм ухвалив регуляцію ріки Молдови. Єсть се перша ухвала буковинського союму в

справі регуляції рік. Ріка Молдова робить великі шкоди дідичеві Стирчі, льокальній залізниці, релігійному фондови, і цісарским гостинцям. Очевидна річ, де шкоду від ріки мають такі великі пани, там регуляція її мусить насамперед перевести ся. Кошта регуляції обчислено на 964.021 зр. На ту суму має державний меліорацийний фонд дати 482.011 зр., заряд цісарских гостинців 92.810 зр., край Буковина 241.005 зр. в десяти річних ратах, релігійний фонд 72.302 зр., льокальній залізницї 24.100 зр. а інтересовані люди 51.793 зр. Регуляція має скінчити ся до десяти літ; отже можна бути певним, що буде коштувати більше, бо що одного року направлять, то другого року ріка понесе.

Коли зважити, що рускі повіти, кіцманський і черновецький, складають майже половину всего ґрунтового і домового податку на Буковині, то виходить з того, що рускі податники мусять около сто тисяч дати на регуляцію ріки в волоській часті краю, а самі нехай тимчасом дивлять ся, як Прут забирає їм далеко лучшу землю, ніж та, що над Молдовою. Треба знати, що не тільки господарі потратили через Прут тисячі гектарів землі (н. пр. коло Воїн), але навіть сама Австрія стратила около 2000 гектарів до Румунії (границю становить Прут, а він зробив собі инше русло і так земля пропала).

Ще тому 6 чи 7 літ буковинський сойм поручив краєвому відділові виробити проект регуляції рік в таких порядках, що передовсім мали взятї ся до регуляції Прута, потім Серету, Сучави і т. д. Чернав то виділі краєвий на себе — а що там нема кому робити — до справа загризла ся. Кілька разів допоминало ся правительству у відділі краєвого, як стоїть справа, але не дістало жадної відповіді. Очевидна річ, на регуляції Прута зискали би Русини а то румунізаторам не по душі. За своє недбалство дістав відділ краєвий на сїм засіданні докір від ґр. Гоеса, але то Волохи сховали в кишеню; їм бай-дуже. ґр. Гоес радив оснувати етальний меліорацийний фонд краєвий, з котрого би можна бра-

ти гроші що року на регуляцію рік. Поки що н. пр. на регуляцію Прута дає гроші тільки держава.

*

Вже кілька літ старає ся буковинський сойм о медичинський відділ на черновецькїм університеті. Сказали єму у Відні, що нехай почекає; перше мусить бути медичинський відділ у Львові, а потім аж в Чернівцях. У Львові вже є, отже тепер сойм наново ухвалив почати переговори з правительством.

Крім того ухвалив підвишенє платні лікарям, урядникам і слугам краєвого шпиталю (перед тим ухвалив підвишенє платні урядникам відділу краєвого).

Нарада над бюджетом краєвим.

На рік 1897 край Буковина має видатків 573.678 зр. 40 кр., т. є. о 9.613 зр. 82 кр. більше, як торік. На ту суму зложать податники краєвого додатку 490.560 зр. (від державного податку в сумі 1.168.000 зр.).

При генеральній нараді над бюджетом рано повстала широка нарада в справі побирання податків, еміґрації і т. п. В тій нараді брали участь др. Стоцький, Мустаца, ґр. Гоес, Пігуляк і Вольчинський. Ми з неї здамо докладно справу завтра.

При спеціальній нараді над бюджетом при рубриці Buk. Landwirt. Blätter в причини спершу малої (а то правописи в тій газеті, що має запомогу краєву) почала ся суперечка поміж ґр. Пігуляком, Волянєм і Тиминським, в котрій ті два остатні посли ще раз задокументовали, що про них мають Русини думати. Посол Пігуляк як рано так і поноудни говорив знаменито і его промови зробили величезне вражєнє. Ми подамо ширше справозданє з сєї ориґінальної соймової перепалки позавтра.

Закінчило ся се засіданє соймове окликом на честь цісаря, подякою краєвого капітана для ґр. Гоеса, сойму і заступника капітана д-ра Ро-

ЗАЛІССА.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Далше).

— В тім і біда, що не сам! — замітив Славко.

В цілїм домі настав настрій незвичайно прикрий. Невдача Славка з женитьбою зовсім змалїла перед сею невдачею Генка, котра захоплювала не лише амбіцію родинну, але й єї добробит. Що з ним тепер починати? Всї дивили ся на Генка, як на ворога, як на немилосерного розбишаку, що розбиває щастє родинне, як на крайного самолюбє, що хоче жити коштом щастя цілої родини. Батько мовчав; ходив безнастанно по своїй канцелярії або по городі, курив люльку, не міг взяти ся до ніякої роботи, все проминяв та розводив безнадійно руками. Старші сестри, Ольга і Наталка, не хотїли з ним і слова говорити; мати заборонила єму їсти обід разом з родиною; лише Славко вивідував ся докладно, з чого брат перенав, і половину всеї вини невдачі приписував нерозумній системі шкіль-

ний з єї видаванєм патентів на дозрілих і недозрілих; а й бабуся Клявдзі не давала робити хлопцеві кривди, заносила єму їду до шпихліра, і як умїла, так втихомирювала всїх та давала пильний позір на поступки хлопця.

З того часу Славко не міг жити в такій душній атмосфері домашній. Цїле теперішнє положенє родини, а навіть — як єму здавало ся — цілу незавидну будучність єї бачив він ясно, як на долоні. О долю Генка не бояв ся, все він чи скорше чи пізнійше, а своє осягне; але що стане ся з пиятьма сестрами? З них же дві ще зовсім малолїтні!... Під чю опіку они прийдуть, коли-б не дай Боже, трафило ся в родині яке нещастє? „І ту ще они додають менї охоти до женитьби, щоб я Стефку забув та без ніяких єєнтиментів їхав кудесь глядати иньшої панни“... думав собі Славко. „Як не та, то єя... Коли одні рукавички злі, то вбирай другі!“... І гіркий усміх не вступав ся з уст єго.

Нудьга брала ся єго страшенна. Якї були дома книжки, вєй перечитав. На раду бабуєї Клявдзі, котрій з давних часів остали ся деякі книжки, перечитав за кілька днів і довженну повість Monte Christo і аж те-

пер зрозумів, чому бабуся любила ся в тій фантазії так, що пиять разів що кілька літ читала єї. Ту повість читала она за кожним разом майже цілий рік і все находила в нїй щось нового для себе. Дома не було ніякої часописи; задля економности не передплачував о. Левіцький жадної вже від кількох літ. Як він міг обходити ся без часописи і без книжок, того сина Славко не розумів, але лякав ся упійнути єя о спровадженє часописи; своїх же грошей не мав. Часом посилав по часописи до єусєйного сьвященника, але з ними упорював ся гнєть; за один ранок перечитував усї з цілого тижня. Тому й блукав він нераз цілими днями по лісах, пролежував годинами в тїні, купав ся щодня кілька разів, та не знав, що дальше з собою почати. І та нудьга і непевність томилє єго гірше найтяжчої роботи. Розчарованє із Стефкою нересїдувало єго всюди, і дома і в глухій тишині лісній, та принимало преріжаний вид. раз — туги, другий раз — гнєву, третій раз — німої, безсєхїдної резигнації. А сама Стефка, чим більше думав про неї, чим більше находив закидів против неї, тим нерішталє ставала ся в єго очах чарівнійшою, єстотою такою, по котру він не мав права

та, подякою сойму для капітана і подякою гр. Гесса соймови за зичливість. Гр. Гесс ще і в тій промові підніс потребу підвищення платні учителів. Дай Боже, аби що з того було бодай за рік, а то обіцянками ніхто не наситив ся. Річ в тім, аби в соймі були посли прихильні учителям; таких послів тепер ледви кілька (між ними Стоцний і Пігулак). Коли прихильників учителів буде в соймі більше, то справа піде гладко. А щоби було таких прихильників більше, се залежить в значній мірі і від учителів. То повинні они собі запам'ятати.

Для наших Канадників.

Наші часописи написали ся вже тільки про справу еміграції, поміщували тільки остерог, нещасних прикладів, описів від очевидців, розвідок научних, що можна би вже з того зложити окрему бібліотеку. Все те, що *Буковина* помістила в справі еміграції, ледви чи помістило би ся в одній спорій книжці. Але все таки наші люди ще не прозріли, ще ходять на помачки і падають сїні в ту бездонну яму, що зве ся еміграцією. До багату наших бідних людей не доходить газета: інші селяни читають її тільки деколи, неправильно; а найбільше читає тільки про себе, для цікавості, а другому не розкаже, не розтолкує; той же що сам не хоче емігрувати, пропускає устун про еміграцію — а тимчасом агенти засидають наш край своїми відозвами, накидають їх безплатно, насилають різні образи, афінки, гарні нотатки, пулареси, брошки і інші дарунки. А нарід як та дитина: чогось доброго навчити ся ему дуже важко, а щось злого то зараз перейме. Тож, ми уважаємо своїм обов'язком знов і знов вертати до тої справи, щоби прецїнь почувли наш голос темні і бідні брати, щоби не їхали ся у неминучу загибель, не коротали собі віку на чужині і не підривали тут жити народу!

Подаємо тут донись *Дьла*, писану добре обзнакою в тих ділах особою про нові штучки еміграційних агентів.

Перед кількома днями донесли часописи, що агенція еміграційна Феліче Саббадіні в Анконі замкнена і звертає запитання на шікарти. Вістка таа перейшла незапомічена, однак історія тої агенції так поучаюча для пізнання наших відно-

син еміграційних, що подаємо її нашим читателям.

Феліче Саббадіні дістав у вересні 1896 р. на своє ім'я концесію в характері субагента Мікеля Ренетто з місцем осідку в Анконі. Однак Саббадіні давав лише своє ім'я для інтересів трох індивідуїв іменно: Василя Сідельника родом зі Львова, Вільгельма Ермакору і Антона Мілівакки. Всі три члени тої чесної компанії мали різні переправи з італійськими судами, а о Ермакору доносять, що має за собою навіть кількалітню в'язницю. Розуміє ся, що спеціально Галичиною займав ся Сідельник. З кінцем минулого року розкинув він переважно по полуднево-східній часті Галичини і по Буковині тисячі примірників відозв заохочуючих до еміграції і листів приватних. Зарівно друковані відозви як і листи були повні обманства. В листах заманював передовсім до Канади, числячи ся з тим, що серед наших селян Бразилія вже здискредитована. Дорогу на Анкону представлявляно за найтаньшу і найкоротшу (!), чванено ся протекцією правительств, обіщано субвенції і при візї від правительств закордонних, а за перевіз з Чернівців аж на місце до Канади жадано марних 65 зр. від особи, хоч сама карта корабельна з порту німецького до порту канадського коштує більше. Сотки селян зворохоблених послали завітати навіть по кількадесять зр. від родини, марнували ся, продавали за пів-дармо ґрунти, а часті з них поїхала витиченою дорогою через Будапешт Загреб-Фіюме-Анкона.

До відомости читателів менше обізнаних зі справами перевозовими, подаємо, що *ліній корабельної з Італії до Канади зовсім нема*, а если коли буде, то ціна перевозу буде мусїла бути значно вища, аніж її подала агенція Саббадіні, та що агенція Саббадіні подавала фінансний, низький ціну перевозу лиш дїятого, що всіх своїх пасажирів з гори призначала до горячих провінцій Бразилії з убійним кліматом, куди все ще існує вільний перевіз з винятком для Галичан і Буковинців. Так то при наших відносинах перший-ліпший обманець, вибравши ся за границю, може безкарно розпоряджатися судьбою або й життям тисячів селян.

Тимчасом агенція Саббадіні попала в колізію з італійськими властями і з товариствами корабельними, котрі довідавши ся, що її пасажирі походять з Галичині, не прийняли їх на вільний перевіз. Агенція зопнула, загарабавши від наших селян великі гроші „на вічне віддане“

Однак Сідельник не дав ся перемогти. Зїхав ся в Удіне з ославленим Нодарім і знов оба тисячами листів закидають Галичину, заманюючи селян сим разом до Аргентини. Аргентина служить за шильд, а в дійсності інтерес буде правдоподібно основувати ся лиш на витуманюваню завдатків і висиланю людей до горячих провінцій Бразилії під етикеткою Боснаків, Словінців і т. п. З неколкою зручністю поміщає Нодар а властиво Сідельник на чолі літографованих листів устун о кліматі Аргентини і чорноземлі аргентинських степів, винятій з одної популярної книжочки д-ра Олеськова, очевидно в тій цілі, щоби збудити у наших селян довіру до сего краю, яко цілі еміграції й заманити до него. Тимчасом добрі землі в Аргентині ближше портів давно в руках приватних і досить дорогі.

Дїяльність агенції Саббадіного і її безкарність повинні поучити наших селян, що їм надморських агентів, чи то в Італії чи в Німеччині, стеречи ся як огню. Чоловік непевний не тільки свого майна, але навіть того, чи его просто не запродадуть на невідличну роботу плантаторам бразилійським. Їде ся нїби-то до Канади або Аргентини або Парани — а заїде ся до Георгії або Тексас або до горячих провінцій Бразилії, або навіть назад від самого берега завернуту до старого краю!

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 10-го марта 1897.

Вибори до ради державної буковинської комнати торговельної і промислової відбудуть ся в салї засідань комнати в неділю 14. марта 1897 о год. 5. по полудні. Староста Грибовський буде виборчим комісарем а секретар комнати др. Губерт Віліцький писарем.

Загальні збори руского товариства педагогічного відбули ся в неділю при слабий участі членів. Головою товариства вибрано на 31 голосуючих директора Е. Харківського 30 голосами. До виділу війшли пров. Іл. Огоновський, Ілля Чиж, Василь Білецький, Кость Паньківський Іван Петришин, Ол. Борковський Андрій Яворський Варвара Литинська, Марія Грушевська, о. Ів. Рудович. Яко заступники війшли: Ілля Кокорудз,

сягнути, котра на него дивила ся з гори, як на мізерного хробачка, що поважив ся підняти на ню очі. І то почуте, що она так мало віднаїшла в нїм гарних примет, заставляло Славка думати над самим собою. Іноді здавалося ему, що Стефка поступила собі справедливо, покинувши его; іншим разом велике обуренє будило ся в серцю его і викликавало почуте снї та гордості. І з такими думками та почуваннями носив ся день в день, не маючи з ким ними поділити ся. Родина?... та висидала его знов в дорогу, „шукати щастя“, а з тим він ніяк не міг погодити ся. Сестри?... сестри розуміли его; він навіть перед ними багато своїх думок виявив; але они значучими поглядами дивили ся на матір і багато дечого не доповідали, не дораджували Славкови нічого. Славко розумів ті їх недосказані гадки аж надто добре, прикан розмову на сю тему і ішов в ліс, ішов у село, в поле та там томив ся журбою.

В перших днях липня трафало ся, що Славко зайшов пополудни на павське кладовище коло каплиці. День був ясний і гарячий, а тут в тїні каплиці, акацій і киярнісів був такий любий холодок! Кладовище, уняте зеленим живоцвєтом як у рамку, лежало освітлене світлом сонця, котре ярко відбивало ся у барвних вікнах каплиці та золоченім хресті. Тишина була така, що

з двора, побудованого досить далеко від кладовища, через парк долїтали сумні звуки фортеп'яну. Велухави ся в них, Славко розпізнав зараз величавий похоронний марш Шопена. Се очевидно грала Маня на фортеп'яні. Славкови зробило ся жаль сироти, що своєю тугу виновїдала безсмертною композицією Шопена. Він поглянув на каплицю, де в пивини спочивала її мати, і думав собі, що як би так бачив тепер Маню перед собою, то мусїв би їй сказати багато-багато слів потїхи.

Від кількох днів носив ся на своїх проходах з „Божественною комедією“ Дантого. Читав її вже у себе в городі, читав у тїні ліса і вомату студіював безсмертний твір, заосмотрєний численними замітками видавця. Колись, ще в гімназії, брав ся він читати его з пієтизмом, та багато не розумів, а ще більше спинали его в читаню ті замітки, котрих поминути не міг, але котрі розбивали увагу і вражінє поеми. Тепер же, не маючи інших книжок, постановив собі Славко доконче прочитати її і вже з Дантим та з Вергілієм перейшов ціле „пекло“. Нині походжав ще з ними по девятім крузі пекла, де різні зрадники стояли у замерзалих кєрнях та еставах серед такого морозу, що їм слези на очах замерзали. Се Люцифер своїми крилами, як у лялика, махав і навівав таку страшну

студію. Славко рад був, що Данте схопив одного зрадника вітчизни за чуб і що в таке некло всадив ще живих декотрих своїх краян, чим певно допїк їм тяжко. „Оттак — думав він собі — можна би у се царство зовсім по заслузі скинути і багато моїх краян, що відрекли ся рідного народу і пішли служити чужим богам“...

Докінчивши читати „Пекло“, Славко встав і вже виходив з кладовища, коли в самій брамі стрітив ся з Заборовським і донькою.

— А! пан Ярослав! — промовив перший Заборовський, коли Левіцький зняв капелюх і нишком глянув на панну Маню у чорній суїті з чорною парасолькою в руці. — Давно вже я з вами не бачив ся!

— Ви не прогїваєте ся, пане, — почав Славко оправдувати ся — що я поважив ся ту зайти і читати. Ту так гарно!

— Но-но! нічо не шкодить! відповів Заборовський. — Чи ви знаєте ся обидвоє? — снітав, обертаючись до доньки.

— Знаємо ся з давних літ, але так лише з виду — відповіла Маня — Пан Ярослав мабуть бував у нас колись.

(Далше буде.)

Йосиф Танчаковский, Ольга Барвіньска, др. Вол. Кошовский Остап Макарушка, Подрібне справоздане подамо пізніше.

На надзвичайних загальних зборах руского акад. товариства „Союз“, котрі відбули ся в понеділок 8. с. м. вибрали головою сл. фід. Т. Брендзана, заступником голови Н. Ісупенка сл. фід., секретарем першим М. Догомілю сл. пр., секретарем другим Шиха, сл. прав, бібліотекарем Кобиланського Волод. сл. прав, касієром Кобиланського Олексу сл. прав, господарем І. Устияновича сл. прав, контролером Е. Варійського сл. прав, членом відділу І. Федоровича сл. фід. А заступниками відділових О. Гайдяка сл. фід., Строминського сл. прав, і М. Глинського сл. техніки. На зборах явили ся яко гості і давнійші члени „Союза“ як адюнкт Ганкевич, др. Дутчак, Федорович Ат., Костецкий Ів. і Окуневский. Також рішено урядити сего або з початком слідуєчого місяця комерс в честь Т. Шевченка.

Достави. Ц. і к. інтендантура 11. корпусу у Львові переслала до буковинської компанії торговельної оферту на доставу 2.540 метричних сотиарів пшеничної муки.

В обороні честі. Наші читателі пригадують собі справу про клевету Дмитра Неделка з Терешен на інсп. Поповича. Румунізатори, награвши нас надармо, бо без найменшої підстави, на мниму, *tuténisat*-ю інсп. Поповича, напали нарешті на личну честь его. Найшла ся мерзена людина в особі учителя Дмитра Неделка з Терешен, котрий посмів написати до краєвої ради *vinilno*, що одержав несправедливо нагану за недостаточні успіхи в школі, бо інспектор Попович не міг їх осудити, будучи тоді нетверезим. Супроти клеветника виточив інсп. Попович процес в суді серетскім. На першій терміні мав клеветник відвагу заявити, що він переведе довід правди, але на другій терміні не явив ся, за те всі свідки, навіть ним самим подані, зізнали згідно в некористь клеветника, которого й засуджено на 40 зр. кари або 10 днів арешту. Протів засуду заочного він клеветник відклик, але й при третій розправі засуд потверджено. Проти него відкликав ся клеветник до суду краєвого, а проти низького виміру кари зарекував і заступник інсп. Поповича. Отже вчора відбула ся в черновецькій суді краєвій апеляційна розправа, внаслідок котрої підвищено Неделка кари на 90 зр. або місяць арешту, проти чого нема дальшого рекурсу.

Так отже закінчила ся отся справа в суді, а властивий її кінець мусить ще наступити в дорозі дисциплінарній, бо ту йде зараз о обиду службового наставника підчиненим. Не сумніваємо ся, що клеветник унаде жертвою безмежного шовінізму румунізаторського, який від давня кишить на Буковині супроти Русинів, головню ж супроти наших видійших патріотів. Сатисфакція, якої дізнав інсп. Попович через судові сконстатоване підлого обчорненя, є не тільки справедливою карою для клеветника але й моральним засудом цілої румунізаторської кайки і єї коронованого речника мітрофора Цуркана. Та кайка в *Gazet-ŷ Bucovinei* ба навіть устами Цуркана в раді державній розголосила нікчемну клевету Неделка, котру з великою втіхою підхопили й рознесли по краю політичні бандити-капани, що в своїх обох памфлетах нападають на личну честь противників їх наймитівської роботи...

При єй нагоді не можемо не спізнати ще про одну відрядну нову. Ото тов. „*Bukowiner Landeslehrerbund*“ вислало на підставі одностороннього рішення з дня 17-го січня с. р., себто зараз по промові Цуркана, особною депутатською, що складала ся з одного Волоха, Поляка і Німця листом до інсп. Поповича, в котрім висказує обурення по поводу „злобних нападів і клевет“ Цуркана, завіряє інсп. Поповича о прихильности, симпатиях і вдячності всіх свідомих учителів бук. для его особи, в котрій додавають запоруку розвою бук. учительства і шкільництва, і просить его, „щоби не дав ся нічим відклонити від досягнення визначеної цілі: просвіти народної, освідженія народа, розвою шкільництва і визволення учительства з пегідних пут.“

Тимчасом ся сею мужною заявою учительства, що виїшла від учителів не-Русинів, котрі

надто не стоять в ніяких службових зносинах з інсп. П. Є она пожаданою ознакою чим раз зростаючої самосвідомости бук. учительства. Се тим цінніше, коли зважимо, що інсп. Попович має перед очима єдиною цілю руских шкіл цародних, повірених его опіці, а тою цілю є: просвіта руского народу. Працюючи щиро в єім для нашої будучности найважнійшим ділі, не знає інсп. П. ні свата, ні брата, не зважає на просьби і грозьби, а єдиною на совісне сповнене перенятих обовязків зі сторони всіх робітників на полі народної просвіти. Найліпшим доказом того є клевети несовісних дармоїдів, як Неделко, Кирстюк і т. п., з котрих міг би мати найпокірнійших слуг, коли-б хотів дивити ся на їх дармоване кризь пальці. Але, як сказано, інсп. Попович не ходить о те, лише о піднесення занедбаного шкільництва руского, а то шкільництво мусить піднести ся, дякуючи єму і не тільки почуттю обовязку, але патріотизмови руского учительства, котре, виявши кількох, (де-ж виятків нема?), працює щиро, а часто навіть з пожертвованем для євятої справи: просвіти свого темного народу.

Кондуктор залізниці Пятльованний, що побив недавно, як ми доносили, урядника залізниці на станції в Перемишлі, утік перед засудом розправи судової і за ним рознісали листи гоїчі. При карно-судовім слідстві виїшло на верх, що Пятльованний був ватажком розбійників на російській Подолі. Перед карою утік з Росії до Галичини а на реквізицію російських судів зловлено Пятльованного в р. 1882 і засуджено в Тернополі за рабунки і розбої на 10 літ тяжкої вазниці. В р. 1889 дали Пятльованному, на підставі его доброго захованя, амністію з нагоди ємерти архикнязя Рудольфа. Що відтак розбійничий ватажок міг дістати ся до державної служби при залізниці — се вже треба приписати „польській господарці“ в Галичині.

В Петербурзі обходять тамошні Українці пам'ять Т. Шевченка соборною панахидою і літературним вечером.

Нещасна пригода. Після тих вістей, які ходили в місті Чернівцях, подали ми в 42-ім числі „Буковини“ новинку, що отруїла ся 16-літня учениця приватної школи крою К. Маврерівна. Мала она ніби принести флашечку з фосфором і при других дівчатах єї винити. Тимчасом та пригода склала ся инакше, як виходить з листу який ми дістали від н. Анни Маврерової, матері єї нещасливої дівчини. Стало ся се в школі крою „товариства руских жінок“. В середу 24. лютого так пишавнамати дівчини — по обіді прийшла учениця того закладу нещасна гадка їсти єрини. Одна другу хотіла в тім перевести. Як оповідають товаришки, моя донька зіла найбільше єрини і зараз розхорувала ся. Цілу другу днину перележала хора в закладі товариства жінок — а я о тім нічого не знала. В вечер привели єї дівчата аж до дому — і я знов не дізнала ся, що донці стало ся. В п'ятницю 26. лютого скаржила ся она на біль голови і до школи крою вже не йшла. Аж в суботу прийшла до мене управителька того товариства, н. Матковська, розповіла, що стало ся, і дала картку до д-ра Файнкера. Лікар Файнкер не хотів собі задати труда і прийти до хворої, хоч єму річ цілком докладно розповіла ся, лише казав привести єї до маїстрату і, як би его не було, там зачекати. Відси мали хору везти до шпиталю і там „поминувати кров.“ Я не згодила ся на таке — і в понеділок 2. марта рано сама приїхала лікаря Вайнреба до доньки. Він сконстатував, що вже для неї не було виходу. По обіді прийшов др. Ремер з якимсь паном і застали єї вже на катафалку, а не — як сказано в газеті — в безвихіднім положенню. — *Анна Маврерова.*

Двох дурисьвітів. Амвросія і Ігнатія Зайтельбахів, угорських жидів, арештувала єими днями львівська поліція і відставила до карного суду. Они займали ся тим, що визначували від незамужних жінок гроші під покривкою, що з ними оженить ся. Они допускали ся тих обманств в Європі, Америці, Азії і Австралії. У Львові перебували лише від кількох днів і вийшли дві жертви.

Заміна дитини. В Кременчузі на Україні дучила ся така незвичайна пригода: Перед 11

літами уродив ся багатому купцеві дісів, жидови Родкинові син, котрого треба було віддати на викормлене мамі, бо жінка Родкина була дуже хора. Подукавши поїхала до мамки віддати дитину, але коли їй показано кількамісячного хлопця, сказала, що то не єї син, але якийсь чужий. Однак мамка і єї свояки так твердо обставали за тим, що то дитина Родкинової, що она не єміла більше опирати ся і коли мамка дитину викормила, взяла сина до себе. — Сими днями, як пишуть російські часописи, прийшла до кременчуцького рабіна якась жидівка і зізнала, що перед 11 роками народилась їй марна і слабовита дитина, а що вже кількоро дітий їй було умерло, то она намовила свою сестру, мамку Родкинів, аби підміняла сина, бо надіяла ся, що в вигодах і достатках у Родкинів єї син скорше виховає ся як у неї в біді і нужді. Сестра згодила ся на то і справді підміняла дитину. Тепер помер муж тої жидівки, а син Родкинів уважаючи его за свого батька, відмавляв кожного дня молитву за него. Тимчасом жидівці вже кілька днів раз по разу привиджував ся небіжчик і жадав від неї, аби за него молив ся не чужий, а его власний син. Зі страху прийшла тому до рабіна просити о пораді. Рабін пішов до Родкинів і оповів їм цілу річ, а они полагодили справу так, що взяли обох хлопців на виховане. Однак кождий з хлопців любить свою мниму матір і ні один, ні другий не хоче зміни свого положення.

Телеграми „Буковини“.

3 дня 10-го марта 1897 року.

Атени. Грецька відповідь на ноту держав освідчає, що ввиду присутности європейських ескадрів і в тім переконаня, що держави не допустили би виландування турецьких військ на Крету, можна уважати непотрібною присутність грецької флоту на кретенських водах. Але зарозом встуває ся грецька відповідь в імени гуманітарности і в інтересі привернення мира на острові за позіставленем грецьких військ на Креті і робить замітку, що колиб они одержали поручення привернути спокій, то стало би ся єї цілком після великодушних інтенцій держав. Описав, по заведенню мира було б можливим переконати ся, які стремління панують між кретенським народом. Нота кінчить ся зазивом до шляхотних чувств держав, щоби дозволили висказати ся кретенському народові, якого ряду бажає він на будуче.

Відень. З вчорашніх двайцять переведених виборів до ради державної в загальній курії в Нисній Австрії, Шлезку, Каринтії, Моравії і Зальцбургу є 15 знамі. Вибрали 5 християнських соціялів, 3 соціял-демократів, 2 німців-націоналів, одно католицько-консерватист і 4 Чехи. У Відні вибрали самих християнсько-соціялів: соціял-демократи перенали.

Берлін. Вчора приймав коронний канцлер князь Гогенцоллерн австрійсько-угорського посла Шейнського на довгий візиті.

Петербург. Цар російський виразив свою особличну радість по поводу вічаивости німечкого цесаря его прибічному адютантові полковникови Мольткому, котрий з нагоди представлення російського царя командантом александрівського полку, передав вчора лист короля Вільгельма та фотографічну знімку торжественного передаєня лент до фани, присланих від царя. Полковник Мольтке остане тут ще кілька днів і буде перед своїм відїздом ще на працальній задіяний у царя.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на втирані: по ціні 40
кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
аптеках. Просимо жадати сей загально
удоблений лік просто під назвою
Ріхтера Liniment з котвицею
і призначати з остерожністю лише флаш-
ки зі знаменним охоронним "Котвиця"
бо лише ті правдиві.
Антика Ріхтера під золотим львом у Празі.

П. Т.

Отримав маю честь повідомити шановних від-
бирателів, гостей і публіку, що я перебрав існую-
чий досі під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів

— (заснований 1812 р.) —

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду далі вести під
моєю власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку
за довіру, оказану так часто попередній фірмі, і
прошу уклінно, мати те саме довіру на даліше і
для мене, при чім запевняю, що все старатиму
ся задовольнити шановних гостей добірними тона-
рами найліпшого сорта, низькими цінами і
уважною услугою.

Прошу о часті замовлення і пишусь

з поважанням

Стефан Гаїна.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

Урядник в Чернівцях, з плат-
нею 1600 зр. пошукує

ГОСПОДИНІ

до ведення домашнього господар-
ства. Умови: щоб була Русинка
в віці 25—30 літ.

Зголошувати ся треба листами
(фотографія пожадана) — poste re-
stante Чернівці під знаком П. Т.
Нр. 11. до кінця марця. На не-
приняті оферти відповіди не буде.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

Перше і одинокє руске товариство
засекураційне, припоручене Веч. Ду-
ховенству і всім вірним через
Впреосв. Митр. і Преосв. Еп.
Ординарияти всіх трех галицких
Епархій, обезпечає будинки, скот, госпо-
дарскі знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно
в стогах і будинках против шкід огне-
вих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди з'являють ся і виплачує ся сейчас по
пожарі, а договори заключені з першими Товари-
ствами контрасекураційними подають „Дністрові“
можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Поліси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові
при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“
після всіх можливих комбінацій в товаристві вза-
їмних обезпечень в Кракові, котре дає як найко-
ристийші умови і видає поліси і квіти в рускім
язиці.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стова-
рищенє зареєстрованє з обмеженою порукою, при-
ймає від своїх членів і третіх лиць вклади до
опроцентовани по 5 процент. Гваранції іпаконити.
Удѣли по 60 корон. Членники удѣляють ся тільки
власителям реальностей, вільних від тигарів, на по-
рукою двох членів. З позичок відтїгає ся десята
часть на удѣл.

Зголошення о удѣлені агенції в місцевостях, де
„Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

• Прекрасна повість Ольги Ко-
биліської „Царівна“ вийшла
накладом „Буковини“ окремою
книжкою, котре має 424 сторін,
вісімки, і коштує лише 1 зр.
20 кр., з пересилкою рекоменду-
ваною 1 зр. 30 кр., з рекомен-
дованою 1 зр. 40 кр. Передмову
до повісті написав Осип Маковей.
„Царівна“ так своїм змістом,
артистичним обробленєм, як і бла-
городною тенденцією визначає
ся дуже поміж нашими новітні-
ми повістями.

Купити можна в редакції „Бу-
ковини“. Тут також можна ді-
стати оповіданє О. Я. Конисько-
го „В день сьвятої волі“ за
10 кр., з пересилкою 12 кр. і
оповіданє Т. Гаїна „Перші
Зорі“ за 30 кр., з пересилкою
35 кр. Купуйте!

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отєї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за ро-
чник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

в поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

ПОВИННА НАХОДИТИ СЯ

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством
„Просвіта“, а виконана в літографічній закладі
Андрія Андрейчана у Львові.

Книгарська ціна карти, накле-
єної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр.,
а для членів „Просвіти“ і передплатників
„Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пе-
ресилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Льво-
ві, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте
чимскорше!

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и						Відходять	П о ї з д и								
	поспінні			особові				поспінні			особові			мішані		
до Чернівців								з Чернівців								
3 Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломий і Снятина	1128	.	.	657	1028	530		До Снятина, Коломий, Ста- ніславона, Львова, Кра- кова і Відня	347	.	.	941	1029	538		
3 Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	.	.	912	1000	523		До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	.	.	717	1048	616		
3 Новоселиць, Садагури .	.	.	.	.	.	.	1113 950	До Садагури, Новоселиць .	.	.	.	.	.	.	430	612

Підчеркнені числа означають пору пічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейський час ріжнить ся від
львівського о 36 минут, а від черновецького о 44 минут; коли на залізницях є 12 год. то на львівськ. годиннику є 12 год. 36 мин., а на
черновецьк. 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакційну відповідь Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по-
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Освідомлене народу.

Подаємо сей уступ із статі д-ра Івана Франка, поміщеної в „Житю і Слові“:

Усі партії в Галичині, всі політики признають, що з усього, що робить ся у нас на політичній полі, найважнішою, найбагатшою в наслідки є праця над політичним і громадським освідомленем народу, є та політична і соціальна агітація, яку ведуть по троха всі партії (особливо в хвилях потреби, перед виборами), та яку найсистематичнішою, найбільше свідомо і з найширшою, правдиво по європейски поступовою програмою веде русько-українська радикальна партія. Та треба признати, що й вона веде її слабо, прихланцем, спорадично, що робить її не загальну партію, а пару одиниць, напружуючи до крайности свої сили, жертвуючи багато зі своєї кишені, наражаючи своє здоров'я і свою свободу. Один із найкрасніших агітаторів С. Вітик від 18-го падолиста сидить у слідчій тюрмі; на другого, Н. Новаковського, єдиного за процесом і за дрібні неформальности при скликуванні віч його засуджують на грубі грошові карі, котрі швидко мусять зруйнувати його і без того мізерний стан маєтковий. Те саме діє ся і з Я. Остапчуком і другими радикальними агітаторами; не тільки власти, але і „спозечна єрархія“ поводить ся з ними як з ворогами підчас війни, і не щадять їх, де тільки можуть. Їм пошкодити і треба подивляти енергію, незломний характер і силу святаго запалу у тих людей, що мимо тих жертв і своїх слабих сил не падають духом, але ведуть далі своє діло. Одно хіба може нам пояснити се явище: їх піддержує те принятє, яке знаходять серед народа, під курними сільськими стріхами. „Що мені процес і засуді! Байдуке! — говорив мені Петро Новаковський. — Але коли бачу, як люди по селах при моїх промовах плачуть, то в мені аж дух росте“.

Егеж! Росте дух і повинен рости у кожного, хто бачить, як екванливо шукає наш люд іскри просвіти, поради і науки, як ловить кожне щире слово, як горіє ся до боротьби за справедливість. Та рівночасно плакати хоче ся кровавими сльзми, коли бачиш, як мало, страшенно мало ми, Русини всіх партій, хочемо і можемо дати тому народови, як усі наші заходи коло его піднесення ділетантські, мізерні, як наші ради нераз дитячо-наївні або глумно-зарозумілі, як мало ми при всіх своїх зусиллях уміємо заслужити на его довіру, потягти его за собою, як мало уміємо і самі між собою і разом з народом бути зорганізованою, дисциплінованою силою, а не безладним стадом!

Погляньмо лише на польське людове сторонництво в західній Галичині. Впротязі останніх 3 літ, при всій тісноті своєї програми воно відразу обхопило всю західну Галичину, звело першу завзяту битву з противниками при виборах до сейму в р. 1895 і хоч в значній частині повитів унало, то про те зі здвоєною силою почало працювати далі і з кінцем 1896 р. побідило майже у всіх повітах при виборах до рад повітових, а в 1897 лагодить ся до нової побіди при виборах до ради державної. Сей знаменитий зріст завдячує сторонництво не тільки агітаційній діяльності д. Ставіньського, що раз у раз їздить по повітах, промовляє в протязі року на яких 150 зібраннях, знає особисто кожного інтелігентнішого селянина в західній частині краю, знає потреби і бажання людоности і час відний від поїздок уживає на те, щоби зібрані спостереження та жадання висловити як теми для дальшої агітації, збирає в тій цілі дані і з нових статистичних і інших публікацій і т. д. Се фаховий агітатор, і без такого агітатора немислимий людський рух польський, особливо в перших початках. Та польські „людовці“ змогли ся в силу не самою тільки агітацією Ставіньського. До сего причинив ся і „Przyjaciel Ludu“ вміло редактований д. Вислоухом і его жінкою, звісною популярною писателькою, і цілий ряд горячих,

та талановитих діячів на провінції і то як з посеред освічених селян (назвуть тільки двох найвидніших, Якова Бойка і Вуйціка), так і з посеред інтелігентів (д-р. Міколайський, д-р. Данец і др.) Люди ті не тільки роблять в партії для партії, але поносять для неї й чималі матеріальні жертви; передом їде тут провідник партії, посол д-р. Леваковський. От тим то й не диво, що партія та в короткім часі здобула західну Галичину, і вже тепер лагодить ся в похід на східну Галичину. І я певний, що вона здобуде її, коли до того часу Русини, а головню радикали (на інші руські партії дуже слаба надія) не розвинуть такої діяльности, щоби польські людовці не мали тут з ким бороти ся і не потребували виникувати своїх ворогів у східно-галицьких гніздах. А коли Русини не зроблять сеї роботи по своєму, то польські людовці будуть її робити по своєму і навіть тепер уже роблять по троха, бо їх виданя в досить поважнім числі розходять ся по східній Галичині. А в такому разі національні інтереси Русинів певно не здобудуть великого блиску і руські патріоти будуть мати повне право кричати про новий утиск безталанної Руси вже не панамі, але хлопцями польськими. Та дарма, дурного і в церкві б'ють, а наша преславна нація вже така вдала ся, що не тільки чужі пани, але навіть чужі хлопці (польські та німецькі) або й чужі пролетарії (жидівські) є для неї небезпечні і грізні.

Значить, конечно річ нам — не одиницями, не партіями, а всім народом, усіми силами подумати над тим, щоби завести і піддержувати в Галичині, на Буковині, на Угорській Русі, де тільки можна, систематичну, не ділетантську, свідому роботу політичну: усьвідомлення, піднесення і організованя мас народних. Агітація повинна стояти на першій площі. Народ треба розворушити в імя его інтересів, его найбільших потреб, в великій частині краю треба тільки піддержати, усьвідомити, накермувати те розворушення, яке вже є. Для сеї праці треба спеціальних людей, котрі би за сю працю мали удержане,

13

ЗАЛІСЯ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Даліше).

— Тому чотири роки був я — замітив Славко, подаючи дівчині руку.

— Ходім! усядьмо собі там на лавочці! Поговоримо троха. Ви чей вігдє не спішите ся? — спитав дідич Славка.

— Ні! — відповів той.

Всі троє усьли на лавці в тіні.

— Так, так! — почав дідич. — Пригадую собі, що ви давнійше були у нас кілька разів з батьком і з молодшим братом. Тоді ще ваш батько жив зі мною в згоді.

— Тоді ще, пане, жили ви з моїм батьком в згоді — поправив Славко.

— Як то? — здивував ся дідич делікатному закидови Славка. — Адже не я дав причину до незгоди!

— Але й батько мій не з тих, що не люблять приязни. Вія, самі знаєте, не політик. А коли тоді при виборах хотів віддати голос на народного кандидата, то тим

лише хотів сповнити свій обов'язок Русина і сьвященника того народу, з котрого жие. Але й тоді ваша кліка не допустила до того.

— Як то, не допустила? — спитав дідич, усьміхаючи ся, мовби з задоволення, що найшов такого отвертого і горячого молодого противника.

— Пане, не хотів би я показати ся нечемним і приписувати вам ту вину. Але один з ваших певно о то постарав ся. Ви чей пригадуєте собі, як то було: вночі перед виборами я з батьком спав у готелю. Чоботи свої виставили ми перед двері, як звичайно, щоби їх слуга рано вичистив. Тимчасом, як я того певний, намовлений кельнер сховав нам обом чоботи, так що ми не могли з готелю майже цілий день рушити ся і батько не міг піти голосувати. Аж по голосованню нараз чоботи „віднайшли ся.“ Коли-ж відтак розсерджений батько докоряв вам і няшним панам, що воюють таким нечесним способом, ви ще обурили ся на него і погнівали ся. Єсть же така борба гідна людей справедливих?

— Пане Ярославе! — відповів дідич, усьміхаючись. — Які ви ще молоденькі! Ви ще не знаєте, що в політиці сентимен-

тів нема і кожний спосіб в борбі добрий, коли веде до цілі. Часом піє honowo, ale zdrowo!

— Красна засада! — замітив Славко глумливо.

Дідич мав, видко, нині якусь особливую охоту розмавляти з молодим питомцем, коли не зважав на его глум, а говорив так:

— Для красної цілі всякий спосіб добрий.

— Яка у вас красна ціль? — горичив ся молодець. — Власні інтереси у вас на цілі, коли на хлосекого посла вибираєте дідича.

— Пане, ми знаємо лучше всі хлосекі справи, ніж ваші демократи.

— Тим гірше для нас, бо, знаючи всі тайни села, вміє їх використувати для себе.

— Ух! які ви отверті! — замітив дідич і усьміхнувся. — Пожнете на селі і зміните свою думку, побачите, що дідич не все ворог народови, а знов сей нарід не все гідний опіки.

Славка брала велика охота спитати дідича, в чім видко его приязнь для Залісся, але на сей раз змовчав, замітивши, як Маня дивила ся на него своїми вели-

могли всюди їздити, всюди бути де треба. На східну Галичину треба би таких людей бодай троє, а одного на Буковину. Та за агітацією повинна йти пропаганда, систематичне освічування народу у всяких, а головне в політичних справах, популярна література, брошури, газети, духовна страва для читальні, та побіч того правильно зорганізована евіденція праці у всіх повітах, правна оборона селянства супроти всяких кривд, зорганізоване і фактове інформоване селян і міщан про всякі справи починаючи від господарських (такі як еміграція, парцеляції дібр, цінні, продуктів, умови заробків у різних естонах краю), а кінчаючи на адміністративних, автономічних та політичних. Усе те вимагало би знов двох-трох людей підготовлених і спеціально відставлених до тої праці.

Люди би знайшлися. Вони є, нераз самі напрошують ся на роботу, та що ж! Серед наших партійних роздорів стрічають усюди недовіре, підозріня, дрібничні сумніви або просто нехиті. А тимчасом час іде, справи народні комплікують ся, робота робить ся чим раз тяжшою, а нагода раз занедбана не вертає вже більше. Пять, шість тисяч річного бюджету в руках одного тамучого чоловіка (борони Боже не товариства!), котрий би сам добре зрозумів потреби хвилі і засягнувши поради людей близьких до практичної праці з усіх партій мав можливість по просту ангажувати людей для такої чи іншої праці публичної, особливо такої, яка би заповнювала люки в дотеперішній роботі наших освітніх товариств — пять, шість тисяч річного видатку, розумно оберненого на цілі для всіх ясні і корисні, і справа політичного виховання нашого народу за кілька літ посунулася би геть наперед, і ми мали би в Галичині і на Буковині сильну, свідому, зорганізовану хлопську, людську, партію, мали би вироблених агітаторів мужиків мали б популярну політичну літературу і не потребували би виступати ся перед другими народами ані боятися їх конкуренції.

Се одна моя мрія, що так і мулять, так і просять ся під перо. А ось і друга.

З усього того, що тепер робить ся в Галичині крім праці над усвідомленням і політичним згуртованям має народних найвартішійшою — маюмоу є ті початки систематичної праці наукової, яку зорганізував при науковім тов. ім. Шевченка проф. М. Грушевський і яка вже тепер здобуває і товариству і цілому нашому народови признание — звісно не дома, не серед широкого загалу Русинів, а по за границями нашого краю, там, де люди займають ся наукою і цінять наукову працю. Я чув із уст проф. Ягіча слова горячого признання для тої, хоч і як поки що

скромної праці і слова здивовання, як се товариство ухитряє ся при таких мізерних фондах продукувати так багато. А з уст одного польського вченого я чув заяву, що те, що тепер робить товариство ім. Шевченка, се перший примір такої дружної праці не тільки в історії галицько-руського, але загалом в історії українсько-руського духового життя. І справді, одинокую паралелю можна пришукати хіба в короткій та плідній праці Югозападного відділу Географічного товариства в Києві 1873—76 років. Прикро се сказати, та що ж, коли правда: від декого з освічених галицьких Русинів я чув такі думки: все те, що робить ся в тов. ім. Шевченка, то для нас люксус, робить ся властиво про його екстерно, не випливає з наших домашніх потреб і в ґрунті річи для нас зовсім рівнодушне і непожиточне. Бо навіть із-того, що другі будуть хвалити наші наукові видання, для нас властиво, ніякого реального пожитку не буде. І се говорять ті самі люди, котрі потім страшенно обурювали ся, коли я назвав їх аргументи аргументами анальфебетів!

Я не буду доказувати, який невірний, поверховний сей суд. Скажу тільки одно: наша підростаюча молодь як сяк чи так буде мусіла розжувати оті наукові видання. Те, що нині для старших поколінь є мертвим капіталом, для молодших стане ся насущною духовою стравою, лише в основу нової, ширшої, національної і гуманної освіти. Тільки сеє дорогою, переваривши оті наукові здобутки, ми можемо вийти з епохи дізегантства і безплідного політиканства і вийти в епоху дозрілості і практичної політики. А що й повага та пошана у посторонних не є така пуста річ, як се говорять наші мудрі, се не потребує доказу; брак такої пошани і поваги лежав і досі лежить колодою під ногами кожного Русина, котрий потребує в яким небудь вигляді виткнути ніс по за тісні межі свого рідного сьмітця.

До мрій на тему оживлення, підвигнення і розширення тої наукової а по при ній і літературної роботи мене спонукали дві річи. У найновішій (январській за 1897 р.) книжці німецького журналу *Byzantinische Zeitschrift* (стор. 313—314) я вичитав ось яку новинку: „Румунська семінарія у Лиску. Історія румунської семінарії показує виразно, що й для науки так само як для війни поперед усього треба грошей. Не бажаючи зні троха зменшувати заслуги д-ра Вайганда (директора тої семінарії) треба поперед усього піднести, що незвичайно швидкий і сильний розвиток сего інституту в першім ряді завдячити треба щедрим засобам, які дає на него кор. уряд румунський. Семінарія ся засно-

вана для піддержування студій над історією, мовою і літературою румунською а заснована в Лиску для того, щоби молоді вчені, котрі там докінчують свої студії, могли вигідно користувати ся богатими науковими засобами, які є по бібліотеках німецьких університетів. Від великодня 1895 до великодня 1896 р. в Румунській семінарії працювало 21 членів. Рік річно видає семінарія том своїх праць“. Як вам се подобає ся? 21 молодих учених підготовлює ся до наукової роботи коштом уряду невеличкого краю? А що ж робить велика соборна Україна, щоби піддержати бодай той слабенький огнік наукової праці, який у нас зажеграв ся по 60 літах нашого „відродження“? Чи дала хоч одному з наших молодих учених можливість віддати ся науковій праці без журби о хліб насущний? Засновано одно-однієньке товариство для збирання літератури і науки, та й те через 17 літ принадало снітнем, а коли прешті вийшло на свою властиву дорогу, знайшли ся люди, що бажали таки накинати на него ярмо, то-б то „обовязок — підпирати всякі незалежні (т. є. політичні) видавництва“. А хіба ж не можливо було би заснувати у Львові всеукраїнську наукову семінарію і посылати туди для студій або бодай для докінчування студій молодих учених і з України? Історики знайшли би тут богатий архівний матеріал, при добрій долі зложила ся би й невелика бібліотека не тільки українських та польських, але й інших слов'янських книг; для філологів галицькі, буковинські та угорсько-руські діалекти дали би дуже вдячне поле для студій (гляньте лише з яким інтересом студіює угорською мовою Швед Олаф Брок!), а й історики літератури могли би тут не одно скористати, хоча тут знов конечно фундуване стипендій на поїздки до Росії, де є неперелічна снза рукописів. Значить, хоча Львів і не є таким центром для наукової праці, якого-б треба бажати (навіть не таким корисним, як Київ), та проте тут одинокое місце, де наукова праця може мати щиро-національний характер де здобутків її не треба проводити в публіку іраденим способом або фальшивати для догоди який небудь цензурі. А ближче краєва зора для України в Росії, то раз устроєну і введєну в рух машину легко буде передвиннути на инше місце корисніше для її розвитку. Та як би се піднесло духа! Скільки би сплодило щасливих думок і продуктивної праці!

кими, не мало здивованими очима. А до того прийшло єму на думку, що говорив за остро, і зганив себе за то.

— Що ви читаете? — спитав дідич Славка, щоби змінити немилу розмову, і вказав на книжку в руках єго.

— Дантого?

— Данте? Данте? — почав собі Заборовський пригадувати. — Він писав мабуть комедії?

— То не комедія, тату, що він писав; то лиш називає ся „Божественна комедія“ — замітила донька єго.

— Ну, так, так; все одно! — відповів батько.

— Ви читали єї? — спитав ся Славко у Мані.

— Читала в польськім перекладі.

— А пригадуєте собі то місце в „Пеклі“, де говорять ся о зрадниках вітчизни і народу.

— Пригадую собі. Покутують они, коли добре тямлю, замерзлі в ставах. Я собі то місце затила.

— Як? — спитав Заборовський цікаво.

— Стоять в замерзлих ставах та кирничках, — відповів Славко — а Люцифер

своїми крилами навіває такий мороз, що зрадникам слюзи замерзають на очах.

— Добрий мороз! — сказав дідич.

— Не хотіла би я так мерзнути! — замітила дівчина.

— Лучше жити для свого народу — додав Славко.

— Так єсть! — докінчив дідич — свій нарід треба любити.

— Але й другого не кривдити — докінчив ще зловбно питомець.

Дідич глянув на него глумливо, але не сказав нічого.

Посиділи ще якийсь час на кладовищі. Маня вирвала кілька будяків коло канлиці, поправила вінок — і всі троє вийшли на дорогу.

— Чи то ви грали марша Шопена?

— спитав Ярослав у Мані. — Аж тут я чув єго.

— Я грала.

— Знаєте, то прекрасне вражінє робить гра здалека в таку тишу, яку диня.

— Люблю грати.

— Скажи радше — замітив дідич з жалем — що то твоя одинокое розрада тепер. Я за господарськими клопотами забуваю на тебе, а ти мені аж змаріяла, Маню, з того

плачу і смутку. І не маєш навіть з ким поговорити. Може би ви коли зайшли до нас — просив дідич Ярослава — та хоч побалакали з нею, най би так не сумувала. Зайдіть коли, прошу вас! Чи ви остаете ся тепер дома?

— Остаю ся і не думаю виїжджати.

— Ну, але ж ви теологію вже покінчили мабуть перед роком; чому ж не жените ся?

Славко почервонів ся, але гнеть схопив ся і відповів жартом: — Панни не хотять мене.

— На то справді нема ради — замітив дідич також весело. — Отже зайдете коли до нас?

— Зайду.

— Може навіть нині? Прошу дуже! Муну вам признати ся, що ви мені подобали ся своєю отвертостю. Остро — остро відповідаєте, ну, але то добре.

(Далше буде).

З ЖИТТЯ.

«Езуїтська пропаганда на Буковині. На пути погибели і колька „Селянина“. Просвіщенні лучі Дмитра Якубовича.»

„Коли „Буковина“ поміщає статі з унітско-латинізаційними тенденціями, приймає езуїтська агітація все більше конкретні форми і дійшла до того, що проворні сини Лойоли заснували на днях в Чернівцях товариство робітників без взгляду на віроісповідане.“ Так пише „Православна Буковина“ ч. 4.

Одже езуїти роблять пропаганду тому, що „Буковина“ поміщає статі з унітско-латинізаційними тенденціями. Аналогічно можна би сказати, що православно-русифікаційні статі „Пр. Буковини“ викликають таку-ж пропаганду православної ерархії в користь прав. церкви, а то-го ми не бачимо і самі капани в тім же числі докоряють прав. ерархії, що задля політики замкнула приступ Русинам виключно водоским богослуженням навіть в катедрі і цілковитим залишенням проповідування, коли езуїти на всіх язиках щодня проповідують а селянин руский оминає неприступні православні церкви і йде до унітської за інстинктом, бо чує тут руске слово. То-ж ясно, що пропаганда езуїтська походить не від статей „Буковини“ а від поведення прав. ерархії. Се й „Прав. Буковина“ добре розуміє, але не має чим тровити на Русинів, отже видумує всякі небиліці. Ob der Nil überschwemmt, oder die Tiber anschwellt, immer heisst es: werfet die Christen den Löwen vor.

А ті мнимі статі з унітськими тенденціями, поміщені „Буковиною“, то „Сестра Юлія“ Сто-рожівни, оповідане наукаюче любови бляжнього і добротинності задля Ісуса Христа, написане так, що може бути окрасою кожної літератури. Тут пропаганда за гуманністю і лиш півголовок кадан може з чистої заздрости закидувати латинізаційні тенденції. В нашій газеті пишуть і православні люди з Буковини і України і Уніяти з Венгрії і з Галичини, виводячи свої домашні обставини і кождому Русинови Кристинионілі і Самоуцки немейше милі, як Мамаївці або Вижи-ниці бо то рускі околиці.

І по тавій баламутній повисеній премісесі звертає ся „Прав. Буковина“ до прав. священи-ків, кажучи: „Відкликуєм ся до тих веч. отців духовних, котрі дотепер ще не пізнали ся на фарбованих українсько-новоєрських лисах, если їм прав. віра на серци, нехай обдумають совісно латинізаційну-унітську діяльність бук. ново-еристів і їх органу „Буковини“, і тогді певне увидять, що правда за нами.“

Ся сітка зловить воробців а не руске прав. духовенство, що знає куди стежка в горах, знає, що Козаревич гадає, а що пише, знає як пропаганді запобігти, але его о то ніхто не питає ся.

З сего лабіринту кацанської логіки перейдім на инший темат, на „путь погибели“, яку за-повідает собі „Селянин“ в ч. 11 і 12 з 1896 р., вийшовшим саме в марті 1897 р. „Дітелями і приятелями нашого Селянина є колька десяти отців духовних, колька дяків, колька руских мужиків і колька инших; з тою надією ми обов'язались, що і дальше они будуть піднімати і не оставлять нас на пути погибели.“ „Селянин“ одже при надії, яку підтримує колька людей; він обов'язав ся з тими кольками пійти на путь погибели, куда провадять его приятелі і дорадники, не оставляючи але підніраючи его. Щаслива дорога!

Між тим понри солодке є і терпке. Так і з „Селянином“. Найшла ся колька „скупарей-священников“, колька „надучителей народных“ і колька мужиків і та вколола Грицька Савчука до живого, бо ся трійца не дала знеку і на один „гилерь“. „Селянин“ вертав зі всіх сторін обмараний як „изъ свинского берягу“ getout а в однім випадку вернув натріот, вимальований „Селянином“, до редакції без очей і ух. За се заповідает газета, що помістить портрет і жителісь того різбара в найблизшій нумері, що появить ся найнізійше в листопаді 1898 року, а відтак по черзі всіх скупарів, священників, надучителей і мужиків. И дуже цікавий на сю газе-

рию образів і зараз відсилаю передплату на нову серию „Селянина.“

Великої слави доспівав ся сладкопівець Димитрій Якубович і затемнив понизшими кучерявими рядками свій первовзір — Димитрія Третьяка.

Ось що заспівав: („Селянин“ ст. 63).

Народ русекій буковинскій

Дуже позна-сь взял

До роботи, до науки;

Сам себе познал. (!)

Та все такой не есть позна

Для себе (?) ділати,

Только треба всім нам бодро

Наперед ступати.

Давно мрака пробувала

В буковинском краю

А тепер яєніет всюда (?)

Як у Божом раю.

Всюда сьвітло ясно сьвітит

Просвіщенні (!) лучи, (!)

В нас сіяють та віщують

Красні дни будучі.

Разом братя поступаймо

Буковинскі люде,

Сьвітло узрим, а тогда в нас,

Доля лучша буде.

Красна весна наступила

В нашой Буковині

Та у лісах у дуброві

В горах і долині.

В нас у літї соловейко

Щоденно сьпіває

Та от ранку аж до ранку (?)

Нас сьпівом витає.

А в осени з деревини

Листочки спадають,

Щебетунки ластівочки

От нас отлітають.

В лютой зимі сніг літає

Горами лісами

З біло берез лиш скрип чути,

А звір вет ярами.

А я родним русским словом

З Львова вас питаю

І щоденно у молитвах

В Бога се бросаю:

Щоб изволил (?) православним

За всегда і нині. (?)

Пропьвітайте мої брати

Русскі в Буковині.

Нема нічо сумнійшого, як селянин, що не дозрів ні до редакцій газети, ні до поезії...

Православний.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 11-го марта 1897.

Послами до ради державної вибрані. на Буковині вибрані вчера Лунга, Волян і Гор-музакі, ті самі, що доси були. Такий вибір не зробив на Буковині жадного вражіння, бо всі вже давно знали, що так буде. Воляна вибрани Волохи, аби мали комедіянта в соймі. Та вже, здає ся, на другий раз буковинське правительство таких спокійних виборів не буде мати. Минуть ся часи хрунів, яких у нас тепер повно у всіх веретвах.

Новий медаль буде оснований на пору-чене цесаря за заслуги на полі добродійности і людяности. Сей медаль будуть могли діставати і поодинокі люди і товариства, що розвивають успішну діяльність в згаданім напрямі. Дотичне власноручне письмо цесаря появить ся в най-близшій часі.

Обманство при міліоновій спадщині ви-крило ся тими днями у Відні. Варвара Гекль,

розведена жінка урядника північної залізничі, мала ще 1872 р. зносини з сином міліонового фабриканта Францом Вальхнером. Муж довідав ся про те доперва в р. 1888 і розвів ся з жін-кою, а она перейшла до Вальхнера жити з н м на віру. В лютім 1896 номер Вальхнер і зачи-сав свій цілий маєток синові з того дикого подружя, Генрикови. Однак тепер вийшло на яву, що сей хлопець не є зовсім сином Вальхнера ані навіть Гекльової, лише дитиною робітничі Йосифи Скленаар. Гекльова купила маленьку ди-тину, і вмовила відтак у Вальхнера, що се его дитина. Тепер Гекльова боронить ся, що Генри-ка прийняла она за згодою Вальхнера, котрий по страті їх власного сина бажав мати якусь дити-ну при собі. Але мабуть, викаже слідство, що і тамтої „їх власний“ син був також підкине-ний, а з тим і перейде міліонова спадщина в руки родини помершого.

Страшна пригода. З Перемишля пишуть: Поспішним поїздом, що виходить зі Львова о 11½ годині їхали суїруги, котрі мали імовірно висісти в Мостисках. Однак заспали і аж коли поїзд рушив зі станиці в Мостисках побудили ся. Жінка вискочила перша через спущене вікно ва-гону і їй нічого не стало ся, а за нею вискочив муж. Его скок був дуже нещасливий; він упав і дістав ся під колеса поїзду, котрі відорвали ему обі ноги. Погиб на місці. Служба при поїзді дізнала ся о тім аж в Перемишлі.

Дрібні вісті. Селяни одної місцевости під Дорпатом в Росії оснували між собою сто-варішене циклістів, котрого статут власти вже затвердили. Є се перший примір такого стовари-шеня між селянами. — З Гамбурга прийшла вість, що коло Неванай затонив ся корабель „Сиракуза“, при чім втопило ся 30 осіб. — Рух поїздів на шляху Іскани-Сучава здержано від дня 5-го с. м. з причини ушкодження залізничого насипу. — З причини ушкодження залізничого насипу здержано з днем 7-го с. м. на необмеже-ний час рух всіх поїздів на шляху Підвисоке-Криве. — Майор-аудитор Жигмонт Гикайло з Львова приїхав до Чернівців в службових справах;

Телеграми „Буковини“.

З дня 11-го марта 1897 року.

Ментона. Цесар приймав архикнязя Валес. Величества проходжували ся по полудні.

Канеа. Увільнене обляжених в Кандаво до-вершене щасливо відділом війск держав. Коло 2000 Турків і 400 жовнірів прибуло до Каней.

Відень. Вибори до ради державної в Істриї випали на користь Італійців: вибраний Бартолі, в Герцу Грегоріч (словенський радикал) в Крайні Крек (християнський соціал) в Корнайбург Маер (християнський соціал).

Царгород. Грецька фльота заступила дорогу турецьким кораблям при заливі Арти. Турецькі війська мають приказ держатись дефензивно, але не допустити, щоби Греки переступили границю держави.

Канеа. В околиці Гераклеону ведуть дальні борби. Місту грозить підпадене. Про різню Тур-ків в Сигі надходять певні вісті. 400 осіб, між ними жінки і діти з різних місцевостей убили новотанці. Васос дістав приказ від свого прави-тельства, щоби уникав стерти з військами держав і стягнув свої сили в глибину острова.

ГРІХ І ГРІШ.

(Добра батькова рада).

Ти пам'ятай, мій добрий сину,
Платити все за „Буковину“.
Безгрішна руска та душа,
Що на се не жалує гроша;
Але безгрішні адміністрації
На світі не мають рації.

Ой скричали нині гуси:
Воля є заступник Руси!
Ой якже нас він заступить?
Новий ордер собі купить.
Та якже нас оборонить?
Перед Волохом ся поклонить:
„Ой я люблю вас, Волохи,
А Русинів ані трохи!
Зробив же я перше нулю,
А ще зроблю тепер дулю!“
Поп'яне та з поклоном:
„Зробіть мене ще бароном!“

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кож-ду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини.“

Для панів учителів! INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-русского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчича у Львові.

Книгарська ціна карти, накле-еної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передилатників „Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Льво-ві, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Вєч. Ду-ховенству і всім вірним через Вирєсєв. Митр. і Преєсєв. Еп. Ординарияти всіх трєх галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, госпо-дарєкі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках протів шкід огне-вих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди дїквідують ся і виплачує ся сєйчас по пожарі, а договори заклучєні з першими Товари-ствами контрасєкураційними подають „Дністрови“ можність обезпечувати і виплачувати і найвишї суми.

Полїси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотєчних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбїнацій в товаристві вза-їмних обезпечень в Кракові, котре дає як найко-ристїйшї умєві і видає полїси і квїти в рускїх ланцї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стова-ришенє зарєєстрованє а обмеженою порукою, при-ймає від своїх членів і третїх лиць вкладки до опрєцєнтовани по 5 процєнт. Гваранція цїлковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тїлько власителям реальностей, вільних від тагарів, на по-рукою двох членів. З позичок відтїгає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїленє аґєнцїї в мїсцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

?

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и				Відходять	П о ї з д и			
	поспїшні	особові	мішані			поспїшні	особові	мішані	
до Чернівців					з Чернівців				
3 Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломнї і Снятина	1128		657 1028	550	До Снятина, Коломнї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	347		941 1029	548
3 Букарєшту, Яє, Сучави, Глибок	329		912 1000	523	До Глибоки, Сучави, Яє, Букарєшту	1203		717 1048	616
3 Новосєлищ, Садаґури				1113 959	До Садаґури, Новосєлищ				430 612

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-європейскї час рїзнять ся від львівського о 36 мінут, а від черновецького о 44 мінут; коли на залїзничї є 12 год., то на львівскїм годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецькїм 12 год. 44 мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зрядом Івана Хромовського.

За редакцію відповїдає Осип Мановей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родич.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і свят.

БУКОВИНА

Редакция і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях уз. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Буковинські відносини.

Економічне і соціальне положення краю.

VII.

Варада, з якої ми тепер хочемо здати справу, може мати особливий інтерес лише для буковинських Русинів; иншим, як н. пр. галицким Русинам, видасть ся она досить чудною, бо хоч і они ще недавно сварили ся в соймі за фонетику, але у них москвофіли у властий не мають уже миру і не можуть тепер перевести того, щоби видавництва урядові або спомогані державою і краєм, друкували ся правописом етимологічною. У нас же на Буковині Німцям не може в голові помістити ся наш спір про правопис і тому, гладко піддурені, відступають нерозумно урядові або спомогані з фондів державних і краєвих писма до полагоджування москвофілам. Ті очевидно ханають кождо таку нагоду, аби ширити язичіє і свою улюблену правопис, сей видимий знак невідомої казанської благодати, за котрим криють одні свій близше неозначений консерватизм а другі явне руссофіальство. А що на Буковині верховодять Німці і Волохи, котрі трохи не все мають в руках, то не диво, що можуть своїм поклонникам москвофілам робити частійше таку приємність.

Було то на остатнім засіданню буковинського сойму дня 8-го с. м. пополудни. По ухваленню поодиноких позицій бюджету прийшла черга і на Bukow. Landw. Blätter. Для сей газети призначено 300 зр. з фондів краєвих. Справоздавець бар. Мустаца доказував потребу такої газети для Буковини. Міністерство рільництва дало на не 1000 зр., нехай — каже — і край запоможе ей; лише треба жадати, щоби для рускої і волоскої часті сей газети відступити більше місця. Поставив внесенє дати 300 зр. запомоги.

Справа, як бачите, спершу була зовсім невинна, та що з неї вийшла за суперечка! Треба

знати, що ті Buk. Landw. Blätter, так як они доси редаговані, не можуть принести ніякого хісна рускому населеню і взагалі мужикам, а хіба дідичам. Маленька картка порад господарских без плану і добору друкувала ся в ній по волоски, друга така картка по руски, а решта було по німецьки. Спосіб той, в самій основі зведений ad absurdum, не подобав ся навіть Волохам. А що-б мужики мали з того яку користь, о тім мабуть ніхто й не думає. В Галичині два товариства просвітні, Просвіта і Обществ ім. Качковського, видали вже десятки систематично оброблених книжечок господарских, росчитали їх тисячами, а признаки з них майже не видно; бідний мужик на своїм малім клантику землі і не думає заводити якусь лучшу господарку. Що-ж тут допоможуть ті дрібні, уривані поради в Bukow. Landw. Blätter? — Така наша думка: хто-ж чував, що на сто читателів подібних рад десять спробувало їх у себе, нехай нам дасть знати, а ми з радістю піднесемо сей факт. Доси, як нам говорили свідомі люди, такого об'яву не було.

Крім того руску частину в Buk. Landw. Blätter відступив Німець-редактор до толкованія москвофілов. Той очевидно зараз вїхав в газету зі своєю правописою, котрою не менше забавляє свідомих людей, як і своїм толкованєм в роді: кошари для гною, бременна корова і т. п. — що відразу свідчить о тім, який то господар пише ті ради господарські.

Так ото як не велика користь так і не велика шкода для наших мужиків виходить з тих „бременних“ коров в додатку до Bukowinaer Landwirtschaftliche Blätter „Селянські“; але коли міністерство дає на таку писанину 1000 зр., а край має дати 300 зр., за тимже мають голосувати рускі послы, — то очевидна річ, треба жадати, щоби власті — ті самі власті, що в школі завели фонетичну правопис, — ждали ей і в тім запомоганім краєм видавництва. Не йде ту так о правопис, як радше йде о принципі партійні, які ховають ся за таку невинну річ, як правопис.

Чого сподівають ся москвофіли від блаженної пам'яті ь. ы і ь і чому они так завзято воюють против фонетичної правописи, а чому ми боронимо сей правописи, о тім писали ся уже цілі томи і шкода на то більше тратити часу і наперу. Лише на Буковині, молодий своїм розвоєм від других руских земель, різні консерватисти думають, що в консервованю ь, ы і ь лежить уся мудрість політична. Отже і боронять тих небіжчиків з завзятем, котре у них доходить часто аж до скажености, як то виявила і та нарада, з котрої здаємо справу.

Аби ту нараду добре розуміти т. е. належно оцінити зовсім безсмертні напасти Воляна і Тимінського на нашу мову і наші ідеали, мусимо брати їх, як один потічок зпоміж багато течій, витікаючих з одного нечистого багна. Говорили ніби про правописи, а в основі самій накидували ся на все те, що кождому правдивому Русинови дороге.

Нераз ми вже подавали могутчі голоси москвофических учених, перед котрими теорії таких послів, як Волян і Тимінський, брешуть як мізерні комарі. Сказано, що борба москвофілів против „фонетики“ — то лиш одна складова частина їх великої об'єднательної теорії. А ту теорію в Росії закинули тепер уже навіть такі газети, як Петербургскія Вѣдомости князя Ухтомского, Лучъ Градовского, Русь Гайдебурова, навіть Гражданскія князя Менчерского і инші — всі они тепер вимагають рівноправности для всіх народів, що живуть в Росії. Тільки Новое Время, Московскія Вѣдомости, Рижскій Вѣстникъ і Варшавскій Дневникъ ще не позбули своїх поглядів з часів Тамерлана. Пише о тім ширше в Зорі (ч. 5. с. р.) наш літерат Цезар Білловський, лікар в Петербурзі і подає притім в дословнім перекладі сегоднішню статтю російського філософа Вол. Соловйова з газети Русь. Соловйов пише між иншим так:

„Як з давних давес Росія була многонародною сімєю, згорненою коло Новгороду і Ки-

ЗАЛІСЯ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Даліше).

— Що чувати, пане вїйте, з мостом?
— снітав ся Мошко, присівши коло вїйта.
— Що сказала комісія?
— Нічо! — відповів Костинин коротко.

— Як нічо? — дивував ся Мошко.
— Дадуть вам 340 ринських?

— Ага, дадуть!

— Що, не хотять дати? Або то їх гроші? То гроші повітові!

— Двіста ринських дають лише.

— Лише двіста? Ну-ну! Але між нами сказавши, пане вїйте, ви таки заправили за богато. За ті дуби, що я вам продав з Дуброви, що-ж ви заплатили? Га? Тай то не далека дорога їх возити, чверть милі, більше ні!

— Тільки ти, Мошко, не виговори ся мені з тим перед ким в місті, бо я тобі готов зараз камінь спертити. Кількоє уже на нїм заробив? га?

— Ну! — відповів Мошко — зарібки з того не великі. А за то, щоби я в місті мав що сказати, не бійте ся! Я не з тих!

— А за то місце на толої, що я тобі дав на склад дерева, нічо мені не думаєш дати? Як не даш, зараз мені забирай дерево геть!

— Що-ж вам за то дати, пане вїйте?

— Десятку даш і вже!

— Та за що десятку? Чи то ваша толока?

— Коли не моя, то забирай собі дерево!

— Ей! Які ви скорі! Пятку дам, добре?

— За мало.

— Ну, то шість.

— Не торгуй ся, жиде, раджу тобі! Ти і так маєш з мене великі зиски.

— А шість з половиною возьмете? То, бігме, більше не варто.

— Давай десять, а як ні, то забирай собі дерево! ані грейцара не спущу. — Повтаряв вїйт своє і таки поставив на своїм, взяв десятку.

— Які ви, пане Костинин, недобрі! Ви на мені ще хочете заробити, а я знаю, що ви сими днями заробили грубі гроші

і говорив жид, подаючи вїйтові десятку і гальбу пива.

— Які грубі гроші? — питав ся той.

— А запомогу? га? Триста ринських! То сума!

— То піде на люди.

— Ну-ну, „на люди“... Ви також „люди“... Пане вїйте, то ми собі ту в чотири очі можемо так говорити! — втихомирював Зільбер Костинина, коли той видивив ся на него гнівно.

— Дай спокій, Мошку, з такими жартами, а пильнуй радше свого носа. Що ти, чую, загадуєш того п'яницю Криворукого з хати викидати, чи що?

— Винен мені богато.

— А на що-ж ти ему даєш пити?

— Бо сам хоче; чому я не маю дати?

— А ти знаєш свої приписи коршени?

— Знаю; ну, й що з того?

— А маєш ти совість викидати дрібні дїти Криворукого на двір?

— А що мене обходять его дїти? Він мені винен вже більше, ніж его хата варта.

— Сивуха твоя тільки варта? — говорив Костинин з глумом. — Ей, жиде, пильнуй ся!

Ува, такоюж сімєю збирала ся она і навколо Москви, і такоюж нарешті визначилась всеросійська держава, що охопила сему частину земної кулі. І коли по довгій тяжкій праці політичного збирання землі прокинулася і почала рости у нас духовна творчість і самосвідомість, чи спадало-ж кому небудь на ум уявляти собі Росію інакше, як єдиним багатонародним цілим?

„Коли наш великий національний поет (Пушкін), що іноді навіть занадто накручував патріотичну струну, говорить про свою будучу славу, в будучності вітчизна уявляє ся йому не інакше, як тільки багатонародною і співчутливою сімєю народів.

Слухъ обо мнѣ пройдетъ по всей Руси великой,
И назоветъ меня всякъ сущій въ ней языкъ...

„Відкиж се перед нашими очима взяла ся умислова пошесть, що примусила чимало людей і цілі громадські верстви наперекір розумови і християнському чуттю і всій нашій історії і прямим національним інтересам, на перекір думкам всіх наших красивих людей не зважаючи на важкі завдання самої найвищої влади — так уперто і занепокоєно твердити, що жадних „сущих язиків“ в Росії нема, крім одного лише російського, що все те багатство нашого рідного краю повинно бути знищеним і поверненим на однаковість і убожество, що всі ці численні народності, які в різні часи увійшли в склад російської держави, мусять бути стовченими в одну невиразну масу, в одностайний етнографічний матеріал, а що покищо се є лиш останки старого неладу і колишньої розпущеності, більше чи менше покірні або втерті, але однаково призначені жертви примусового обмосковлення?

„Хвалити Бога! Ми можемо звільнити себе від неприємної праці ширити по темних жередах цієї громадянської епідемії, бо єї вже пережито: хоч она ще існує, але лишень як слабі сліди, що де далі ще стають слабші, і певно она (та пошесть) більше не верне ся.“

Хтож се такий такий? Українець може? Російський учений може. Але очевидна річ, не для таких Волян, Тиміньських і т. п., бо ті учення вже за старі і за наївні. У них наша мова, в обороні котрої стає Соловйов, то Charkower Wirthaassprache (коршемна мова харківська). Возьмим тепер, буковинський Русине, на розум слова російських учених і газет, які ми вже нераз наводили, і розваж, що на підставі того маєш думати про руску мову (і правопис, котра є ділом нашим, а не тих, що не бажать жити нашого народу і нашої мови) — і тепер читай, що наговорили Волян і Тиміньський про нашу мову і правопис! Лише лунає ся з сорому за таких послів, що мають сьміливість чи-

слити ся до Русинів, що дорікають другим неучтвом, а самі не мають поняття о тім, що говорять. Треба справді лише чужих нам Волохів і Німців у соймі, щоби оплескувати такі ідіотичні промови, які дня 8. с. м. мали Волян і Тиміньський в справі мови і правопис. Для потомків наших мусимо в історію буковинської Русії втягнути ті промови, аби знали, з якими — сказавши делікатно — неуклами соймовими треба було нам під кінець 19-го віку бороти ся. Наші наслідники вірити не схотять, що були колись такі „стовни Русії“ — та на жаль они справді були...

Вибори в Галичині.

В одній частині накладу вчорашнього числа *Буковини* ми вже подали, що посилами з сільських курій в руских сторонах вибрані отці Русини: О. Барвінський, Ксен. Охримович, о. Мандичевський, Нат. Вахнянин (ті чотири були доси посилами), а нові Т. Окуневський, Дан. Танячків і Модест Каратницький.

Поучаюче є обчислене голосів, що впали на польських і руских кандидатів:

1. В окрузі виборчій Калущ-Долина-Бібрка на 590 голосуючих одержав Юл. Романчук 238, староста долиньський Навроцький 352 голосів. Вибраний Навроцький.

2. В окрузі Самбір-Старемісто-Турка-Рудки на 643 голосуючих одержав Мод. Каратницький 408, др. Корн. Чайковський 233 голосів. Вибраний Мод. Каратницький.

3. В окрузі Броди-Камінка на 512 голосуючих одержав Барвінський 380, Андр. Могильницький 121 голосів. Вибраний Олекс. Барвінський.

4. В окрузі Коломия-Косів-Снятин на 559 голосуючих одержав др. Окуневський 300, селянин Сандуляк 249 голосів. Вибраний др. Т. Окуневський.

5. В окрузі виборчій Стрий-Жидачів-Дрогобич на 627 голосуючих одержав Ксен. Охримович 341, др. Ожесницький 294 голосів. Вибраний Ксен. Охримович.

6. В окрузі Станіславів-Богородчан-Надвірна-Товмач на 666 голосуючих одержав о. Мандичевський 428, Юл. Романчук 238 голосів. Вибраний Мандичевський.

7. В окрузі виборчій Жовків-Рава-Согаля на 655 голосуючих одержав др. Король 287, Нат. Вахнянин 344 голосів. Вибраний Нат. Вахнянин.

8. В окрузі Сянік-Березів-Ісєко на 607 голосуючих одержав о. Ринавель 173, Віктор (дідич) 304, Мілян 124. Вибраний Віктор.

9. В окрузі Перемишль-Добромиль-Мостиска на 602 голосуючих одержав др. Франко 203, Павло Тишковський 392 голосів. Вибраний Павло Тишковський.

10. В окрузі Ярослав-Чеманів на 425 голосуючих одержав о. Подольський 65, селянин Сяра 29, Цена 323 голосів. Вибраний Цена.

11. В окрузі Львів-Городок-Яворів на 597 голосуючих одержав Вас. Нагірний 272, Мерунович 315 голосів. Вибраний Мерунович.

12. В окрузі Золочів-Перемишляни на 536 голосуючих одержав о. Дан. Танячків 291, селянин Наливайко 153 голосів. Вибраний Д. Танячків.

13. В окрузі Бережани-Рогатин-Підгайці на 607 голосуючих одержав Романчук 286, др. Валевський 312 голосів. Вибраний Валевський.

14. В окрузі Заліщики-Борщів-Городенка на 588 голосуючих одержав др. Доруняк 237, Голевський-Чарковський 340 голосів. Вибраний Голевський-Чарковський.

15. В окрузі Бучач-Чортків на 441 голосуючих одержав Юл. Романчук 169, Корн. Городиский 272 голосів. Вибраний Городиский.

16. В окрузі Теребовля-Гусятин на 396 голосуючих одержав селянин Ф. Содомора 168, др. Ольпінський 227 голосів. Вибраний Ольпінський.

17. В окрузі Тернопіль-Збараж-Скалат на 482 голосуючих одержав Йосафат Шмігер 202, др. Пініньський 263 голосів. Вибраний Пініньський.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 17-го марта 1897.

На цілі наукового товариства ім. Шевченка у Львові прислали з України складку 1.838 зр. 9 кр., котрі уміщено в щоденні „Дністра“. — В Самборі записав бл. п. Франц Замлинський четвертину своєї реальності на товариство. Тепер постановив виділити грошене до міністерства просвіти о вставлене в бюджет сталої субвенції на наукові видавництва в квоті 6.000 зр. річно.

При виборах в Галичині арештували і сьвященників. В Жидачівщині арештували о. Сеника з Бережницької королівської і о. Вергановського з Київця. В Станіславівській о. Барина з Угрина і о. Винницького з Галича. В Тернополі арештованого о. Миронюка випустили зі слідчої в'язниці разом зі всіма ув'язненими селянами з Березовиці. — Давидів виглядає тепер як малий табір воєнний. Там стоїть тепер залогою

— Ей, пане війте, пильнуйте ся! — відповів так само Мошко.

— Чого я маю пильнувати ся? — боронив ся війт. — У мене все в порядку.

— А в мене ще в більшому як у вас. Я би вам таки на правду радив, пане війте, аби ви більше пильнували ся. Ви бо дуже відважно все робите. Я знаю, що Головатий ходив за чимсь до єгомості — за чим? У него-ж дома не було ані християн ані похорону! — а люди мені доповіли отут в корнімі, що він збирає ся вас скаржити.

— Що? він? — обурился війт. — Той старий гриб? А не молив би ся радше, щоби смерть мав легку? За що-ж він думає мене скаржити?

— Каже, що податок взяли ви від него два рази. Хто-ж так робить? Адже то зараз може викрити ся!

— Я не брав — відповів війт коротко.

— Та й я ні! — сказав Мошко. — Але що люди платили по два рази податок за один рік, то я сам знаю.

— А що ти зліцитував Грицуняка, Козака і Федина за лихву, то я також

знаю. Позичив Грицунякови сотку, а взяв до трьох років кілька? га? Двіста п'ятдесят! Та ще з торбами єго пустив. А Федина через кого вибрав ся за море! Липив тобі такий красивий ґрунт, а сам ледви на дорогу дещо призбирав. Ні, Мошко, пригадай но ти собі, який волоцюга ти був, коли прийшов ту до Заліся тоді підчас холери тому з двайцять літ? Тямив? Що ти мав тоді? А тепер ти багатий від мене! А я-ж газда був з діда-прадіда! От сидів биє, Мошку, тихо та не пускав ані пари з уст.

— Та я нічо! — боронив ся Мошко. — Або я що кажу на против вас? Я тільки раджу як приятель, аби ви зі своїм писарем та з Андрієм якось то інакше робили, аби в очі не впадало. Ще готова прийхати комісія, зревідує каєу і тоді що буде?

— Нічо не буде! Я з панамі знаю ся. Врешті каса в порядку.

— Ну, як в порядку, то най буде! — закінчив жид. — Дати вам ще гальбу?

— Давай! Може би ти, Мошку, післяв кого по писаря?

— Добре, я пішло.

— А не сказав би ти мені, Мошку,

що з слабостию чувати? — спитав війт, бажачи очевидно звернути розмову в инший бік.

— З якою слабостию?

— З тою — пек їй! — холерою?

Мошко видивив ся настрашено і спитав: — Ну, що? може вже прийшла!

— Вже прийшла і забирає самих жидів.

— Не жартуйте, пане війте, з тим; то не добре. Я чув, що з наших сторін она вже пішла собі геть.

— Ха-ха-ха! а ти вже налякав ся! — засьміяв ся війт. — Ну, не бій ся, Мошку, слабість затихла.

Прийшов писар і приніс немилу новину, що один з радних, Костюк, котрому поручено відібрати при нагоді гроші за підводи для війська при маневрах, ніяк не хоче їх звернути до каси.

— Не до каси, а людям я мушу виплатити! — вгнівав ся Костиний. — Що-ж він собі думає, той псеїголовка?

— Сказав мені просто в очі: „Коли вільно вітові і єго заушиникам красти, то вільно і мені!“

цїла компанія піхоти і 50 гузарів під командою 8 офіцерів. В Толшіві знов стоїть 50 мужа піхоти і 3 офіцерів. Спеціальним комісарем для удержання порядку в Дивидові і околиці іменований п. Вячеслав Єловицкий. Крім того урядуеть там комісія слідча зложена з радника суду кравевого п. Гайдерера і прокуратора Середовського. Доси арештовано звиш 50 селян і відставлено до Львова.

На шляху Іцкани-Сучава суне ся не поїзд залізничї але насип. Знов звичає заряд залізничї що рух спинений від 15. марця на шість днів. Добре будували шлях!

Хто винен? Ілюстрований віденьський „Extrablatt“, подаючи справозданє з буковинських виборів до ради державної в селяській курії, каже: „З нововибраних послів, Дупула, Гермусакого і др. Воляна, належали тільки перші два до давньої ради державної“. — Чи се не сміх, що віденьський справоздавець не запримітив д-ра Воляна, коли він цїлих шість лїт сидів у радї державній? А хто тому винен: справоздавець, чи др. Волян?

Голод на Угорщині панує в наслідок торічних неурожаїв в тренчиньскім і прешбурґскім комітатах. Відні Словаки борять ся вже від осені з голодом і недостатком найпотрібніших річий. Угорське правительство на представленє наджупана Салавського визначило для навіщених голодом 3.000 зр., а надто поручило видавати їм безплатно бараболю і ячмінь на весняний засїв.

Фабриканти урядових печаток. Краківська поліція задержала в цїли справдженя ідентичности осіб мнимого Іос. Блюбнера з Чех і мнимого Ів. Бріґера з Прус. По арештованю їх поліція пересвідчила ся, що она придержала двох зручних фабрикантів урядових печаток. На куснику дупка з звичайної таблички удавало ся їм виконувати острим рильцем урядові печатки різних властей, громад та інституцій. Печатки ті мали відповідні написи, герби і знаки. Між знайденими при них були печатки угорської громади Іосер, маїстрату Ілави і різних чеських громад. Обманці заосмотрювали ними всі потрібні для них свідонства, на основі яких, подаючи себе за иньші особи, видурювали від різних людей добродійні датки.

Цікавий образець з житя грецького короля, на котрого звернені тепер очі цїлого світа, оповідає в заграничних часонисах Карлос Вальє. Було се перед трома чи чотирма роками. Один з трамваєвих вагонів, що курсують межі замковим пляцом в Атеиах а Патісі, переїздив попри дїм Шамана; а скочив до вагона. На задній

— Та я его до криміналу всаджу за таке! — грозив війт.

— Тихо, пане Костишин, ще хто почує! — успокоював писар війта. — Годї его до криміналу всадити, бо заки-що вговорить перше все, що знає, на нас і буде біда.

— Таї то правда! — замітив на се Костишин. — А грїм же би его побив! Що-ж я зроблю, як люди будуть в мене допоминати ся о грїші?

— Скажемо, що ще не прийшли, а потім люди забудуть. Але-ж бо ви, пане війте, і не думаете менї нинї що зафундувати.

— Кажіть собі дати пива!

Писар волїв рум, як лихе Мошкове пиво, і казав собі подати руму. При напїтку і тютюні оба розбалакали ся про свої справи і аж пізним вечером вернули до дому.

(Дальше буде).

платформі стояв якийсь мужчина в сїрій нагорцї і поступив ся вічливо, щоби менї зробити місце. Він певно спостеріг, що я чужинець, бо розпочав небавом зі мною бесїду, питав ся, як менї подобають ся Атеии, як довго перебуваю в містї, словом питав ся про все, о що звичайно питають ся чужосторонців. Потім виняв свою цигарницю, а я свою, запалив цигаро а я попросив его огня і він менї подав радо. Кілька осіб вїсло тимчасом до ваїону а всі кланяли ся з великою почесністю сему панови. Перед міністерством скарбу сей пан подав менї руку і сказав: „Відвідайте мене, пане, я буду вам дуже радий!“ — і висїв з ваїона. Відвідати? Яким способом, коли я не знав цїлком, хто се такий. Я звернув ся до кондуктора і запитав ся моєю ломаною грецькою мовою, чи не знає того пана? — „Того пана? — повторив здивований кондуктор — Ви ще не знаєте, хто се є.“ Та-ж его знає кожда дитина. Се базілеве — наш король Юрій.“ Грецький король є безперечно найпопулярнішим монархом в Европі.

Клюб мовчаливих. В однім американськїм містї повстав клюб мовчаливих. Члени клюбу сходять ся що тижня на снїльні забави, під час яких їйкому не вільно озвати ся ні одним словом під карою виключеня. Дятого підчас забави цвите — пантоміна. Належать до клюбу виключно мужчини, хоч статут і жєнщинам не зборонює вступу. Та доси не зголошенась туди ні одна кандидатка...

Обманства повиставові. Публична опінія Угорщини сильно обурена скандалом, що стоїть в звязку з торічною ювілейною виставою в Пешті. Віденьскі часониси описують се так: Група європейських капіталістів з Берліна і Відня відкупила за 1.400.000 зр. вступні білєти на виставу, але інтерес пінюв так кепсько, що підприємці не відобразили своїх грюшій і не хотїли заплатити комісіонерам, котрі придбали їм ту операцію, обїцаних 100.000 зр. Комісіонери звернули ся до суду і підчас судового дохождженя заявили, що обїцана сума мала бути хабаром, призначеним для одного з вищих урядників міністерства торгівлі, котрий приказав передати єї одній дуже близькій єму дамї. Та дама з обурєнем відперла заяву комісіонерів, але два з них заявили, що они можуть навіть поіменню назвати урядника, з котрим вели переговори. Однак предсїдатель суду не позволив їм назвати урядника по імені і старав ся перервати скандальну розправу, та се єму не вдало ся, бо міністерство судівництва під прєсєпо публичної опінії заридило в тїй справі острє слідство.

Зменшенє уживаня — табаки поступило в останних часах так сильно наперед, що коли кілька років тому назад зуживано єї 76.000 метричних сотнарів річно, тепер виходить єї в році лєдвє 20.000 м. соти. Любителї табаки по просту вмирають. Нинї они рекрутують ся головнио лише з кругів галицьких селян, з монастирів, особливио францисканських і кануцинських, а вкінци з клєси кравців, що при своїм занятю не можуть курити цигарів ні напирєсїв. Все проче тепер лише курить.

Котрі люди дають собі найскорше раду на свїті? Подивіть ся де хочєте: чи на селї межі господарями, чи в містї межі купцями, ремісниками, промисловцями і т. д., а всюди побачите, що чим хто сьмїливіший, чим відважніший, чим більше у него енергїї і витрєвалости, тим лєкше, тим скорше дорабляє ся він не лиш кусника хлїба, але й маєтку. Звідки беруть ся богачі? То неправда, що всі они живуть лиш людською кривдою та що в нечестний спосіб приходять до грюша, або що дятого богачі, що дістали маєтки по своїх родитєлях. Буває багато таких, котрі майже з нічого та й зовсїм честним способом приходять до маєтків. Неодин з тих, що став богачем, або бодай добив ся якогось кусника хлїба, розповів би вам, як то гірко мусїв зразу бідувати. Люди кажуть: доробив ся, бо мав щастє! Ба, в тїм то і річ, щоби мати щастє. Але щастє само не возьмєсь чоловіка; він мусить сам его шукати, сам его ловити, а на то треба єму всїляких способів. Передовсїм треба єму такої натури, такої влачі, щоби він міг щастє зловити, а то вже дар божїй, ласка божя дятого, хто єї має.

Але Господь Бог не всіх обдїлив однаково; за то дав їм розум і волю і дятого ті, що не мають вже з природи у великій мірі того дару, тої вдачі, мусять єї в собі вирабляти. Перша річ в тїм, щоби не піддавати ся бїдї, не-стогнати, не нарікати, не завидувати другим, але сьміло загинути бїдї в очі і бороти ся з нею. Самим стогнанєм та наріканєм чоловік не вдїє нічого. Чоловіка, котрий лиш вічно стогне і нарікає, не тїшить нічо, его відходить охота від всего і дятого щастє від него утїкає. Чим більше він стогне і нарікає, тим дальше втїкає щастє. Друга річ в тїм, щоби мати сьмілість і відвагу. Несьміливому чоловікови, чоловікови без відваги всюди зле на свїті: він не може дати собі ради, бо не може нїгде знайти пристуну, не може вишукати собі ні роботи і зарібку, ні якогось становина. Несьміливого уважають часто за ненорядного; его лєгко перебігають другі і відбирають єму то, що він би міг осягнути. Трєта річ то енергїя. Єсть то внутрішня сила в чоловіцї, котра піддержує его, додає єму охоти, сьмілости і відваги та заставляє до роботи та скорого діланя. Людин без енергїї називаємо плохими, а звїсно, що з плохих людей не бувають ні добрі господарі, ні добрі купці, ремісники і т. д. Такі люди кажуть звичайно: все бери, лиш мене лишай. Наконєць витрєвалість доводить все до кінця. Хто не має витрєвалости, той не доробить ся до нічого, бо що одно зачне, то покине его і возьмєсь другого; все буде зачинати, все пробовати і не лишити ся при нічїм, аж остаточно лїта збїжять і він остане ся таким як був, як не доробив ся до нічого так вже й не доробить ся. Дя того запаматайте собі, що лиш люди, котрі не подають ся, не тратять духа, що лиш люди сьміливі і відважні, люди енергїчні і витрєвалі дають собі найскорше раду в свїті. Отже старайте ся бути такими.

Застрілив ся зі встиду перед жінкою радник судовий Олексє Дозич в Шегедні. Перед десятима роками ожєнив ся з донькою нотаря Абасї, першою красавицею, але не жив з нею щасливо, бо не любив почати сидїти дома. Через те приходило між ними часто до суперечок а перед кількома днями покааний муж прирік свято і незломно жінцї, що буде сидїти вечером коло неї. Але покуса перемогла в нїм данє слово і він прийшов знов аж над раном. Положив ся тихцем спати і пробудив ся аж перед обїдом. Жінка вийшла була вже з дому а муж так розжалобив ся своїм новим поступком, що зі встиду не сьмїв більше поглянути жінцї в очі і застрілив ся ще перед єї приходом.

Телеграми „Буковини“.

З дня 17-го марця 1897 року.

Відень. При нинїшних виборах до ради державної з селяньської курії вибраний в Герцу 1 словєньський радикал і 1 італіанський клєрикал; в Істриї 2 Кроати; в Галичинї 13 кандидатів польського центрального комітету, 5 уміркованих Русинів, 2 кандидати руского центрального комітету, 5 прихильників Стояловського, 2 польскі людовїї. В Празї вийшов при тїснїйшїм виборі з пятої курії Молодочєх Бужєзновский против соціал-демократа Дєліка.

Париж. В сенатї зложив Ганото подібну заяву, як у вчорашнім засїданю палати і додав, що нинї оголошено торжєствєнно автономію Крєти, одобрєну адміралами.

Лєв африканський і буковинський.

(Байка для дорослих дїтей.)

Здїбав лєв африканський буковинського єрїбного лєва і каже: „Овва! ото менї великий адав ся! Шкода, що лєв називаєш ся!“ А буковинський лєв єму на то: „Не рева, не чвань

ся! Хоч би 10.000 таких як ти зібрало ся, то ви Народного Дому не поставите; а нас як збере ся десять тисяч, то такий дім вимуруємо, що Волохи потріскають з пересердя.

З тої байки моральна наука така: Збирайте рускі леви на Народний Дім! А той лев, що багато реве, най іде до Африки!

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отєї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Велічком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, вносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним через Впреосв. Митр. і Преосв. Еп. Ординарнати всіх трех галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливих вогнів за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрові“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Поліси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористийші умови і видає поліси і квити в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, створене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць вкладки до опроектованія по 5 процент. Гваранція цілкова. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки власителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошення о удїлені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

• Прекрасна повість Ольги Кобилянської „Царівна“ вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, всімки, і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою рекомендованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісті написав Осип Маковей.

„Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленням, як і благородною тенденцією визначає ся дуже поміж нашими новітніми повістями.

Купити можна в редакції „Буковини“. Тут також можна дістати оповіданє О. Я. Кониського „В день святої волі“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповіданє Т. Гайна „Перші Зорі“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

П. Т.

Отрим маю честь повідомити шановних підбрателів, гоетий і публіку, що я перебрав істнующий досі під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів

→ (заснований 1812 р.) ←

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під мою власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіру, оказане так часто попередній фірмі, і прошу укзінно, мати те саме довіру на дальше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задовольнити шановних гоетий добірними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.

Прошу о часті замовлення і пишусь

з поважанєм

Стефан Гаїна.

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік
руська газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляє ся ова що для крім педіль і євлат. Помічає статі про справи буковинської Руси, але познакомлює читателів також із справами Русинів в інших землях руских. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і взагалі о матеріал такий, що обходить кожду руску родину. Що „Буковина“ цікава і для галицьких Русинів, свідчить значне число передплатників єї в Галичині. Передплата лише 10 алр. Адреса редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці, вулиця Петровиця число 2.

Приватна клініка хірургічна

(Приватна лічнина операційна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

смерит. оператора п. к. хірург. клініки університетської

Вільрота-Гуссенбаєра у Відні

знаходиться ся

в Чернівцях, вулиця Менгера ч. 25.

В справі приймає хорих і інших інформацій треба удавати ся до управителя приватної клініки Д-ра Квятковского в Чернівцях, вулиця ратушева (дім Вішоффера.)

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	послішні	особові	мішані		послішні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	657	1028 550	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	941	1029 538
З Букарешту, Яс, Сучави, Гайбоки	329	912	1000 523	До Гайбоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	717	1048 616
З Новоселиць, Садагури			1113 950	До Садагури, Новоселиць			430 612

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-європейський час різнить ся від львівського о 36 мінут, а від чернівського о 44 мінут; коли на залізницях є 12 год., то на львівськ. годиннику є 12 год. 36 мін., а на чернівськ. 12 год. 44 мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руских родин.
—
Виходить щодня
крім днів по
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

— 0053 —

Передплата
10 зр.

Буковинські відносини.

Економічне і соціальне положення краю.

VIII.

— Ъ Ъ Ъ Ъ Ъ Ъ Ѓ Ѓ Ѓ Ѓ Ѓ Ѓ Ё Ё Ё Ё Ё Ё —

В імені меншости фінансової комісії поставив п. Пігуляк внесення, щоби при нагоді запомогти для Buk. Idw. Blätter зажадати від редакції заведення в рускій частині сеї часописи офіційальної рускої правописи. Се своє внесення мотивував п. Пігуляк так: Се видавництво то не приватне підприємство; спомогає его міністерство і край. Через то оно має вид потроха урядовий, а яко таке повинно служити лише господарству і уникати навіть тіни якоїсь політичної пропаганди. Австрійські Русини мають від п'ятиох літ приписану міністерством правопись, заведену і в урядових письмах, з виїмком Czern. Zeitung, котра в тім взгляді веде свою власну політику.

Коли отже позвали ся, щоби економічна газета о такім характері печатала ся другою а не офіційною, правописю, то можна би то назвати в нормальних т. є. других обставинах як сих, які єсть на Буковині, спеціальним каприсом, однак коли межі новою а старою правописю, як також межі теперішнім руским літературним языком, який уживає ся у всіх шкільних учебниках, а правописю і языком рускої часті названої газети є така велика різниця, як то зараз, мої панове, зауважаєте, то тоді поступоване такої економічної газети мусить бути непевне і треба єї з принципіальної точки погляду всіми силами поборювати. А яка велика і значна є різниця, то пересвідчити ся можна із слідуєчих кількох стрічок, оголошених із найкомпетентнішою в тій справі стороною :

„Стара руска партія, числячись з фактом, що ми Русини один нарід з прочою Русією, стала образувати наш руский під чужими впливами обезображений язик: так, щоби зблизити его до владіючого в Росії літературного язика і щоби в той спосіб возстановити культурне єдинство австрійской части Руси з закордонною Русією“. А така сама правонісє і такий язик уживає ся в рускій части тої економічної Газети!

То цитоване місце взяте із статії, печатаної в трьох числах (38, 39, 40) тижневої політичної газети, котра є органом політичного товариства т. зв. старої, консервативної партії, котрого головою є др. Волян а секретарем редактор цієї газети („Буковинські Відомості“); той самозем є співробітником руської частини „Buk. Idw. Blätter“.

Я здержуюся нарочно від дальшого коментаря що до прочитаного уступу а ставлю лиш питанє: Чи може Руєня, коли він має хоч іскорку національного самопідняня, піднести свою руку за субвенцією такої газети, котра зверхньою формою язика і правонийс ширить такі тенденції?

Вкінці мушу заявити свій глибокий жаль, що пн. із фінансової комісії поминули мої сердечні просьби, щоби ту нагальну неприємну справу можна було не підносити в повній палаті, що тим більшу справляє мені неприємність, бо пн. не дають мені нагоди з спокійною совістю онутиги той будинок в тій хазі, коли я рішив ся відказати ся від всякої політичної і національної діяльності.

Я прошу високу палату прийняти моє додаткове внесення, тим більше, що мені зазвичай н. д-р. Баер, що тільки в такому случаю схоже не-

привести перемену в напрямі, який я підніс в
 рускій частині тої газети. Даром звертав я увагу
 п. дир. Баєра, що „Buk. ldw. Blätter“ можуть
 розширити ся лише за помічню руских народ-
 них учителів, котрі учать сільську молодіж другої
 правописн і азики, що та молодіж, для котрої
 та газета може бути призначена, бо чейже
 старі читати не вміють такі „Landw. Blätter“,
 по причині їх правописн не буде могла уживати,
 що отже газета та минає ся з своєю ціллю. То
 все не помогло. Політика мусить плекати ся на
 Буковині і в господарских газетах.

Таке сказав Пігуляк на умотивоване свого додаткового внесення. На те відповів йому зараз п. Волян.*)

— 6 —

Етимольогічна рецепта старого лікаря.

(Промовѣ послѣ Воляна).

Я був би думав, мої панове, що наша щастлива соймова сесія вистарчила, щоби вирівняли ся великі противенства mezi т. зв. Русинами-народовцями, а консервативними Русинами. Ті противенства приходили під дискусію звичайно з початку сесії, але тепер захотіла судьба, саме в останній годині, коли ми повинні розійти ся в мирі, щоби н. Пігуляк кинув після свого звичаю на своїх братів безпідставні обвинення та ще при такій марній нагоді, що ніхто не був би сподівав ся того.

Це о запомогу для Л. Blätter; він скористав з тої нагоди, щоби зійти на політику, яка тепер, мої панове, розбурхала свої фили, та при тім кинути підозріне на одну часопись, що належить до его партії.

Ся часопись, наповне, пише те, що відповідає її політиці. Границі, котрих не повинна переступати, приписує їй правовий закон і державна прокуратура і она вже постарала би ся о те, щоби забрати те число, що своїм змістом нарушувало би існуючі закони. Пан посол думає, що ся часопись писана більше на російській мові, чим на рускій. Отже ті, що говорять по руски так, як дійсно говорить ся в нашім краю, розуміють сю часопись, а противно на фонетичний спосіб писана „Буковина“ є для них чимось зовсім чужим. Она зближає ся до коршмоної бесіди (!) якої уживають в Харківській і Київській сторони, а не до мови, що в нашім краю з давня-давна є уживаною.

Я родив ся в Галичій, знавме, знаю мову того краю та і буковинських Русинів цілком докладно, але можу вас заневити, що фонетичну правоність читає і розуміє дуже мало людей на селі (!) Коли недостає їм якого слова, то кують якесь нове. Але *Ldw. Blätter*, суть для розумних людей, не для дітей, тож їх треба писати в такій мові, щоби принесли користь якійсь частині населення. Вирочім спір про фонетичну, чи етимологічну правоність не належить до союму. Про фонетичну правоність, що стала по літчим здобутком австрійських Русинів в останнім часі, видасть наука свій осуд. Аж по 30 або 40 літах покаже ся, яке замішане она народила та що ми тоді будемо там стояти, де ще тепер стоїмо, іменно перед азбучним питанням. Доказом є те, що вже тепер зібрали ся рускі учителі і жадали словара до буквара, бо не можуть багато дечого, що там містять ся, витолкувати дітям. (Очевидна річ, коли учителі вчуть ся по німечки, а рускої мови учили їх московіфи! — *Ред.*)

Що до пригідності фоветики взагалі хочу навести вам погляд одного, так званого немер-

* Всі промови подано в докладній перекладі після стенографічних записок. — (Ред.)

тельного, ученого Леконта, члена Академії наук в Парижі. Хотіли у французкій поезії в деяких словах завести фонетичну правопись, щоби узискати деякі рими, бо як відомо, французка і англійська етимологія є найтяжша. Отже сей учений виразив ся так, що тільки необразовані і неотесані народи, що не мають ані літератури ані історії, можуть уживати фонетичну правопись. (А Сербі! — *Ред!*)

В такій положенню не суть ще, хвала Богу, австрійські Русини. А я думаю панове, що Французи і Англійці помимо етимологічної правоти стоять на такій високій степені, що ми Русини можемо тільки бажати собі, щоби ми їх досягнули! З фонетикою зайдемо до того, що кожде село і кожний новіт буде муєв мати свою осібну граматику, бо в той спосіб писані слова будуть вводити инакше вимагати. (?)! Доказом сего, що хресний батько фонетики проф. Стоцький зложив уже 32 деклінації. Жаден чужинець не був би в силі вивчити ся язика після той граматики, бо она не має жадних основ і жадної стадої системи.

(Наговорив ту Волян сїм мішків гречаної половини! Доктор медицини, що граматики вчив ся в гімназії тому 50 літ, — бо вже торік обходив 40-літній ювілей лікарський — говорить про граматику, не маючи найменшого поняття про досліди новітньої науки на тім полі! Швець знай своє шевство, а в кравецтво не мішай ся! Балакане лікаря Воляна про граматику зовсім так само виглядає, як коли би фільзоф Стоцький говорив про медицину. Він того не робить, а Волян осмішує себе „фушерством“ на полі граматики! Згадану граматику укладав на снідку зі Стоцьким і Німець др. Гартнер, граматик першорядний, котрого поважає світ учених. Ся сільна робота зазначена і в наголовку згаданої граматики — се повинен знати Волян, сли він взагалі бачив коли ту граматику на очі. — (Редакція.)

Не знаю, як до того прийшло, — говорив
дальше п. Волин — але то не Русини о то по-
старали ся: чужиний накинули нам ту правочись, а
ми мусѣли єї приймати, та Бог то знає, чи з то-
го вийде добрий конець.

Іситуацій п. Пігуляка, що ми зиркаємо до Росії, я відкираю з обуренем. Той був би нерозумний і гідний погорди, хто би зиркав за границю, де не дїльше як у нас! Се прарда, що ми Русини живемо не лише в Галичині і Буковині. Число наших братів більше, як 20 міліонів. Але нам байдуже про Україну і долю сеї російської провінції, хоч ми нашим братам за границею бажаємо всего доброго. Ми останемо са добрими Буковинцями, такими хочемо жити і вмирати. (*Браво!*) Але ми називаємо са Русини галицькі і Русини буковинські, а не Українці, по німечки Kleinrussen або Rothrussen. Словом Ruthenen нас охрестили що йно 1848 року і ми ту назву приймили, аби нас не переслідували (так писали „Буд. Вѣдомости“ — *Ред.*); взяли его з римського журнального стилю після котрого так православні як унійські Росіяни, так Великороси як Малороси, називали са Rutheni.

Від 1848 року ми осталися як ті самі, чи нас називали Малоросами чи Рутенани, з однаковими засадами (!) і з однаковою лояльністю для цесаря і вітчизни (браво!), лише Молодо-Русини (Jung Ruthenen) стали інакші і аж тепер удають лояльних, бо з того мають користь. (Веселість). Посол Стоцький грозив нам, що буде нас переслідувати на ножі. Але ви бачите, що ми не злякалися, осталися ті самі і останемося; лише Молодо-Русини (Jung Ruthenen) без огляду на будучність немов не числять ся з вигодами сучасності, тому що їм підлецується і хвалять їх.

— (Далі навів п. Волян один уступ з ч. 206 *Буковини* 1896 року, на підставі котрого закинув Русинам народовцям крайню самолюбство. Аби зрозуміти, що за дурницю стрілив п. Волян, подаємо дословно із згаданого числа нашої газети не лиш сей уступ, але й кілька гадок перед ним і по ній. Автор сей статі розбирає ту питане, о скільки наука може рішати, чи якийсь нарід (і мова) має жити чи ні. Москвофіли звичайно повторяють думку, що наука має нам дозволити жити або засудити нас на смерть. Так на се була в нашій газеті така замітка:

„Певно — наукові досліді мають своє значіння, у всім і всюди. Але ж поперед всего мають значіння самі елементарні факти життя. Коли хтось на пр. чує голод, то хоч би учені цілого світа твердили ему, що він не голодний — тверджене таке буде для голодного мати дуже малу вагу. З поважання для науки буде він може й пробував вдумати ся в тверджене учених — буцім то він ситий, але се на ніщо не придасть ся. Наука — як кожда річ людська — може бути похибна, а вже до чого ніколи ніяка наука не повинна брати ся, то до пророкування. Певно, з твердженнями науки числитись треба, бо й наше чуте може бути похибне, але як може братись якась наука так обчислювати складні чинники народного життя, щоб передсказати его будуче? Будуче в руці Бога, а вимоги сучасности кажуть нам числитись з собою без огляду на будуче. Ми думаємо, що навіть коли-б ми мали справді стати ся колись Москалями, то можливе се лише дорогою природною, дорогою національного розвою, сн не маємо попросту згинуть! Мусимо почути ся вперед самими собою, Русинами, захити сильним, здоровим, народним життям, а коли нам вже так випаде з обставин — то може колись, згодом і зближимо ся до Москалів. Се розуміти і такі Москалі, як Погодин, що казали нам поки-що ратувати себе, придержуючись національної основи. Виступати против сеї основи може лише або сей, хто хоче нашої смерті, або — недоріка платний агент, або просто — шарлатан.“

Так було сказано в *Буковині*, а Волян зробив з того, що ми удаємо лише Русинів, а готові стати і Москалями. Аби то вийшло ще правдоподібніше, не навів цілого того уступу, тільки маленьку частину).

Цікаво — каже — послухати, що пише *Буковина*, часинсь Молодо-Русинів: „Вимоги сучасности кажуть нам числитись з собою без огляду на будуче і коли-б ми мали справді стати ся колись Москалями (ту додав Волян, чого нема в статі: „що не є не можливе“) то можливе се лише дорогою природною (ту опустив Волян слова: „дорогою національного розвою, сн не маємо попросту згинуть! Мусимо почути ся вперед самими собою, Русинами, захити сильним, здоровим, народним життям“) — а коли нам вже там випаде з обставин, то може колись згодом і зближимо ся до Москалів.“ Яка-ж та природна дорога? Я не перечу, що ми припадє всіх Славян, отже і Москалів, але ми проте єємо і останемо ся добрими Австрійцями, і коли нас ісеар покличе під хоругву, то положимо свою душу і тіло за Австрію (браво!). Поступки Молодо-Русинів дали би ся зрозуміло переповісти так: „Використуймо час, зневажаймо і пригнітаймо наших руских братів, доки дасть ся. Денунційою порядних людей перед правительством яко зрадників державних, а разом не забуваймо, що і з нас будуть Москалі.“ (O sancta simplicitas! Ото зрозумів наші старани! — *Ред.*). Отсе, каже, мої панове, найвище самолюбство, коли хто так поєтує. Памятайте панове, що Німці їх часинсь не читають, отже можуть писати, що хочуть. А дома говорять ті панове інакше: за такий патріотизм дякую. Підіть, панове, на село, а почувте, що простий чоловік говорить про вас, вашу політику і вашу мову: мужики нарікають, що ваших книжок не вміють читати, що від церкви відчужили ся, бо молитвенників не вміють відчитати. (Брежня, бо ті мужики, що вже судять нашу політику, фонетики в школах не вчили ся: а ті, що учили ся недавно заведеної в школах правописи, ще не можуть судити нашої політики, бо то дити. Впрочім фонетичного молитвенника на Буковині нема, ми мусимо що йно видрукувати. — *Ред.*). Остань-

мо ся — каже Волян — при правописи, якої ми вчили ся ще дітьми (як би так Німці зробили! — *Ред.*) і бережім мови, якою говорили наші батьки і діди.

Я говорив з серця і мені жаль, що в таку пізну годину мусів ще докучати панам нещасною братньою незгодою. (*Браво від Волохів.*)

— Отак закінчив Волян свою промову, котра его зробить безсмертним на Руси, бо нечувано глуна. Се вже впрочім загально знана і у Відні і на Буковині річ, що Волян яко посол лиш тоді видає ся найрозумнішим, коли мовить. Він то сам знає і тому звичайно не обзиває ся.

Не знати, чи з зазвисти, що Волян виявив усею свою філософічну мудрість і свій австрійський патріотизм, чи може Волян ще не все сказав, встав Тиміньський і „врізав“ таку саму промову.

— Ї —

Фінансовий надкомісар і ъ, ы, ё.

(Промова посла Тиміньського).

Жаль мені, що в тій торжественній хвилі, коли маємо покінчити нашу діяльність, спонукує мене провокація п. посла кімманецького повіту дати ему належну відповідь. Відомо вам, панове, як ми часто мусіли в минулих роках переносити дебати про фонетику! Тепер настав уже був спокій і ми думали, що нас не будуть уже більше непокоїти нею. Але тих обвинень, які сей пан кинув на нас, щоб нас, консервативних Русинів, виставити на наругу перед правительством і перед цілим світом (!), не можу прийняти спокійно. Сей пан, що нас обжаловував о зраду державну і не встидав ся закинути нам, що ми брали рублі, не замовк доти, доки я не здемаскував его публично і доказав ему, що він тайком сироваджував рублі до краю. Се приборкало его тоді і дрожаючи, так як при пачкаретві рублів, признав ся був до того. — Коли ся тайна вийшла на верх, мали ми спокій і сей пан не поновив нас більше, як приміром тамтого року. Тепер знов почули ми на жаль на однім з послідніх засідань фінансової комісії закид з сеї сторони, що B. L. Blitter не заслуговує занювати з тої причини, що завели етимологічну, а не фонетичну правопис в рускій мові; що „етимологія“ шкідлива для краю і держави, бо ширить москвофільські тенденції.

Чи чували ви, панове, коли-небудь таку нісенітницю? Москвофільські тенденції можна прещити так само ширити фонетичною правописю, ба навіть німецькою; правопис не має прещити з політикою жадного діла! Щоби свій висказ підперти, покликуює ся посол на часинсь „Буковинськї Вѣдомости“ і каже, що ся газета, писана етимологією, ширить москвофільські тенденції між руским народом через те, що проповідє національну і язикову єдиність руского народа з російським т. є. населення від Карнат аж до Урала. Я читав всі числа сеї часинсь, які тільки вийшли — але такого змісту, про який згадував посол кімманецького округа там не було нігде. Я піднісе се зараз на тім засіданні фінансової комісії і заявив, що се неправдивий закид, що се денунціяція. Часинсь виходить від трох літ: я прийме сюди всі числа єї, котрі прочитав від А до З але наведеної статі тут нема. Я готов віддати всі числа прокураторови державному, ба всім прокураторам цілої Австрії, нехай кажуть їх перевести записаненому, ліпшому переводчикови, як посол Пігуляк, а коли знайдуть там се, що він говорить, то я рад би, щоби всіх членів редакцій, від редактора зачавши а на кольнортері скінчивши, посадили в тюрму.

Але я певний того, що висказ пос. Пігуляка є неправдивий та що ему розходить ся в тій справі тільки о те, щоби на консервативну руску партію кинути підозріне і зробити на неї донос. Правда що в ч. 38, 39, 40 „Буковинськїх Вѣдомостей“ в році 1896 поміщена статя про історичний розвій культури руского народа що назвала ся під назвою: „Вилізло шило з мішка.“*) Однак сю статю не писала редакція, єї прислав один муж науки, що дав у ній пере-

гляд культурно-історичний про Русинів в цілій Австрії, як они від р. 1848 розвивали ся під намісником Стадіоном, котрого згадав пан посол.

В тій статі говорить ся про тодішні ріжні партії та про їх основи. Там наводять ся докладно, за якими тенденціями ішла одна або друга партія, та що сказав один або другий політик про політичну будучність або про розвій язика Русинів. (Протарство Тиміньського — *Ред.*). Отже-ж мої панове! Коли якусь справу обговорює ся з культурного історичного боку і подає ся ріжні вискази учених, то не можна сказати, що наведений висказ є вже євангелією тої партії, котрої часинсь помістила той висказ. Впрочім ціла статя має наукове значіння а писана в австрійськїм, патріотичнім дуєї і не годить ся виривати одно реченє з цілої статі і цілу партію обжаловувати на такий підставі. Приходить там наведений уступ одного ученого, що Русини становлять з Росіянами один народ, але дучити сей уступ з консервативною партією Русинів і казати, що они уважають себе одним з російським народом, може хіба тільки зловий чоловік, що не вміє розсудити річи, або не хоче. В тій статі, що писана навіть дуже патріотично, є навіть бесіда про те, що Русини-Українці взяли собі до голови, що сотворять українську державу а до того має їм допомогти (!) фонетика; отже сю гадку висміває та статя. Але питанє правописне є науковим питанєм. З того не треба робити політики; найліпше було би, щоби кождий діяв там, де він належить. Панове з фонетичною правописею най ідуть до Галичини, куди також належить проф. Стоцький, а нам нехай дадуть тут працювати, бо ми належимо сюди. (*Ойлески.*) Ті панове, коли винймають одно місце зі статі, виглядають мені так, мов той різьбар, що статую, котра є ділом штуки, показує закриту, а відсланиє тільки те місце, що власне повинно бути заслонене. Коли після того схочемо видати суд про ціле діло штуки, то безперечно скажемо, що оно не естетичне. (*Веселість.*) Не треба витягати одної частини для оцінки цілости, але діло мусить бути оцінене після своєї цілости; так само не треба судити про сю статю після одного вихопленого речення, але після цілого змісту єї.

Охотно обговорював би я сю справу далеко спокійнішє, але при найліпшій волі се неможливе, бо ті панове зможуть своїми виводами витягнути навіть найсвокіїйшого чоловіка зі шкаралупи. Але той ментор уже ооточортів нам, безнастанно дошкудює нам своїми науками і гадає, що поїв усі розуми та що ми мусимо бити перед ним поклони. Також і ми, мої панове, учили ся децю, ми студіювали гуманістичні науки а не ходили до реальної школи! Ми не навідаємо ся нікому, але нехай і він дасть собі з тим спокій, а як уже хоче щонебудь учини, нехай вправляє ся на своїх учениках. Але він хоче за всяку ціну стати політичним ментором і вчити нас австрійського патріотизму — ну, міг би я погратулювати краєви, коли-б ми могли ся чого небудь навчити від того професора! У нас є ліпший патріотизм як у него, що тільки дбає за тим, щоби нас очорнити і обезславити. Не можу ліпше закінчити як латинською приповідкою: „medice, cura te ipsum“ та „arage!“ (Значить: Лікарю, вилчи сам себе! і Забирай ся!)

— Ї —

Відповідь посла Пігуляка.

Я ще раз просив о слово, але не на те, щоби заходити в полеміку з попередними бесідниками. Признаю ся отверто, що моя гуманістична освіта справді не така велика, щоби я міг єї виявити в такий блискучий спосіб, як ми то на жаль мали нагоду бачити у обох попередних бесідників. Лише мушу виявити своє незвичайне зачудованє, з якої властиво причини оба ті панове так обурили ся. Я кличу вис. сойм на євєніа, чи в мотивованню свого додаткового внесення згадав я хоч словечком о тім, з чого мені ті панове роблять закид. Де в тих кількох стрічках, наведених мною з часинсь тих панів, лежить щось такого, за що би мене можна обидати такими „гуманістичними“ словами, як клевета, інсинуація, калюмні, облуда і т. п.? А коли-б і було що в тім уступі, то ті панове звернули ся з підводіною на невластиву адресу. Я-ж того

*) О сій статі писали ми ширше в числі 230 „Буковини“ 1896 року. *Ред.*

мер." По при то є ще в тїм номері „види Ки-
їва“ (образи), продовжене драми Грінченка
Яені Зорі, поезія Щурата про декадента, почи-
нає ся его розправка про поезію зівалого листя
в виду суспільних завдач штуки, оповістки і
критичні замітки, хроніка і бібліографія. Число
богате і ріжнородне. Передплата на Зорю вино-
сить річно лише 6 зр. (60 аркушів друку на
рік).

Податки можна тепер, після зарядження
міністерства фінансів, платити в кождім уряді
почтовім через касу опадности. Дуже догідно
платити — коби лиш було що...

Велике сироневірене зробив у Відні
директор віденського головного магазину тютю-
ну цїсарський радник 64 літний старець Рудольф
Фомум. Від 26 літ займав він становиско ди-
ректора при тамошнім магазині і всі уважали
его вірним, чесним і бездоганим урядником. До
того кажуть ще, що его жите приватне не дало
нікому причини до якогось підозріння або до-
гани. Був дуже дбалим головою родини і дуже
займав ся вихованем дїтїй. Его пенсія річна
виносила 3500 зр. а титул „цїсарський радник“
був нагородою за довголітню бездоганну службу.
Тимчасом сей несовісний урядник ошукував скарб
від кільканайцятїх літ в той спосіб, що готові
цигара продавав гуртівникам дешевше, казав со-
бі звертати порожні скрині і уставляв їх назад в
магазини, виказуючи як повні. Сироневірена сума
досягає 140,000 зр. Тими днями переглядала
контрольна комісія магазини, а Фомум, видячи
що его вина мусить викрити ся, віддалив ся під
якимсь позором і пішов до прокуратурї сам зго-
лосити ся. Его зараз замкнули у в'язниці.

Побій. Юрко Дечорський з Монастириск
напав на Івана Пакоша з Каміної і провалив
ему колом голову. Готов чоловік померти.

Телеграми „Буковини“.

З дня 18-го марця 1897 року.

Канеа. Адмірали видали прокламацію, ко-
трою оголосили автономію Крети під доглядом
султана.

Рим. Постанови інтернаціональної санітар-
ної комісії піднінуть дня 19-го марця.

Рим. „Агенція Стефані“ доносить з Лон-
дону, що блокади кретенських пристаней не
оголосили ще адмірали. Між тим відплила вже
грецька ескадра. Два малі грецькі кораблі воєнні
находять ся ще на кретенських водах, але й
они приготавляють ся до відїзду і відпливуть
напевно.

Стара пісня.

(Про Народний Дім).

Буковино, сьвітку ти наш,
Гей, як у тебе тут мило!
Який би ми свій мали Дім
За гроші, що ся пропало!

Коломийка.

Ой, як стали Буковині
Грошки складати,
Таку суму наклали,
Що аж не видати!...

С.М.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отєї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодїжи, міщан і селян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роч-
ник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Цїна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних дїточок.

32 сторін. Цїна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

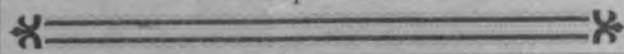
Даруночок для руских дїточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки“ а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

Для панів учителїв! INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство
асекраційне, припоручене Всч. Ду-
ховенству і всім вірним через
Впреосв. Митр. і Преосв. Еп.
Ординарияти всіх трьох галицьких
Епархій, обезпечає будинки, скот, госпо-
дарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сїно
в стогах і будинках против шкід огне-
вих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по
пожарі, а договори заключені з першими Товари-
ствами контрасекраційними подають „Дністрові“
можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Полїси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові
при позичках іпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“
після всіх можливих комбінацій в товаристві вза-
їмних обезпечень в Кракові, котре дає як найко-
ристїйші умови і видає полїси і квїти в руській
азїї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стова-
ришене зареєстроване в обмеженою порукою, при-
ймає від своїх членів і третїх лиць вклади до
опроєнтованих по 5 процент. Ісправляти цілковита.
Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки
власителям реальностей, вільних від тягарів, за по-
рукою двох членів. З позичок відтягає ся десята
часть на удїл.

Зголошення о удїлені агенції в місцевостях, де
„Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

● Прекрасна повість Ольги Ко-
билінської „Царівна“ вийшла
накладом „Буковини“ окремою
книжкою, котра має 424 сторін,
вісімки, і коштує лише 1 зр.
20 кр., з пересилкою рекоменду-
ваною 1 зр. 30 кр., з рекоменду-
ваною 1 зр. 40 кр. Передмову
до повісті написав Осип Маковей.
„Царівна“ так своїм змістом,
артистичним обробленем, як і бла-
городною тенденцією визначає
ся дуже поміж нашими новїйши-
ми повістями.
Книжки можна в редакції „Бу-
ковини“. Тут також можна ді-
стати оповіданє О. Я. Конисько-
го „В день сьвятої волі“ за
10 кр., з пересилкою 12 кр. і
оповіданє Т. Галїна „Перші
Зорі“ за 30 кр., з пересилкою
35 кр. Купуйте!

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поспїшні	особові	мішані		поспїшні	особові	мішані
до Чернівцїв				з Чернівцїв			
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломїї і Святини	1128.	657	1028 550	До Святини, Коломїї, Ста- нїславова, Львова, Кра- кова і Відня	347	941 1029 538	
З Букарешту, Яс, Сучави, Глибокє	329	912	1000 523	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	717 1048 616	
З Новоселиї, Садагури			1113 950	До Садагури, Новоселиї			430 612

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечором до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-європейський час ріжнить ся від
львівського о 36 мінут, а від черновецького о 44 мінут; коли на залїзницї є 12 год., то на львівськїм годиннику є 12 год. 36 мін., а на
черновецькїм 12 год. 44 мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.

За редакцію відповїдає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по
недільях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Рускі послы.

Посламы вибрані ті Русини: 1) Александер Барвіньський; 2) Анатоль Вахнянин; 3) Модест Каратницький; 4) Корнеліо Мандичевський; 5) др. Теофіл Окуневський; 6) Ксенофонт Охримович; 7) Данило Таничків. Коли до сих послів дочислимо ще вибраних в п'ятій курії: 8) Івана Гробельського і 9) дра Романа Ярославича та посла з Буковини 10) Сидора Винницького — то ціла руска делегація буде складати ся тепер з 10 послів. Та маленька делегація репрезентує всілякі напрями політичні, однак же всі ті послы мають то спільне, що стоять чисто і кріпко на ґрунті народнім руским і то сполучає їх всіх разом, хоч у тактиці і напругах політичних не все будуть годити ся з собою. Можна би лиш того бажати, щоб та ріжниця в поглядах і тактиці не доводила до того, щоб одні другим ставили труднощі там, де можна би щось спільним порозумінням і взаїмними уступками, а єдиносилними силами досягнути. Всі десять послів руских, які будуть засідати в радї державній, репрезентують досить вірно теперішній наш політичний стан в краю; суть то репрезентанти найріжніших наших відтінків політичних, але дадуть ся остаточно звести до отсих кількох ґруп: Барвіньський, Вахнянин, Гробельський, Каратницький, а відтак Мандичевський і Охримович будуть творити одну ґрупу, до котрої по душі буде належати також і буковинський посол Винницький. Другу ґрупу становлять оба радикали др. Окуневський і др. Ярославич. Середину межі сею а тамтею ґрупою творить о. Данило Таничків. Ему отже припадає роля природного посередника

Чи всі ті послы утворять один клуб, годї ще нині сказати. Знає ся то лиш певним, що пос. Винницький не приступить до того клубу, бо заповів уже то, зазначаючи, що буковинські відносини суть того рода, що показують ему поступати окремо. (Є намір утворити буковин-

ський клуб ради державної). Евентуальний руский клуб в радї державній складав би ся отже з 9 послів і міг би зовсім по парламентарному уконституовати ся, мав би правницю, центрум і лівницю. Правницю в евентуальнім клубі творили би: Барвіньський, Вахнянин, Гробельський і Каратницький; центрум складало би ся з послів Мандичевського, Охримовича і Таничківа, а до лівниці належали би оба радикали др. Окуневський і др. Ярославич. Могло би остаточно прийти і до такого поділу, що правниця і лівниця були би однаково сильні (до першої належали би послы Барвіньський і Вахнянин, до другої др. Окуневський і др. Ярославич) а в такому случаю центрум творило би п'ять послів: Мандичевський, Охримович, Каратницький, Гробельський і Таничків. Як уложать ся відносини межі рускими послами, годї нині сказати; але то річ певна, що не було би добре, як би поодинокі послы або поодинокі їх громади хотіли вести політику на власну руку і не старали ся бодай порозумівати ся з собою.

З угорської Руси.

(Допише „Буковини“.)

Хто з угорських Русинів прийшов до свідомости своїх національних обов'язків, тому дуже гірко бачити, що у нас, особливо між молодістю, майже зовсім нема людей, що хотіли би і зміг би взяти свій наріз в оціку. У нас такі сумні обставини, що годї відгадати, коли Русин дізнає ся, що він Русин. Тільки сил маємо тільки письменників руских і мадарських, але відколи Коротавича приїхав на Угорщину, по нинішній день ніхто не займав ся народом і его просвітою, так як би треба. У нас не можна чути бесіди про те, як би тут на землі здобувати способи до життя, щоб не лиш на посмертне але й на земне житє людей приготувати. Ми живемо

у темноті, ні — веґетуємо, мужики так само як і інтеліґенція. Від ослаблення душі і тіла ми не годні прийти до почуття, які обов'язки маємо против себе і против братів і ближних наших, які обов'язки маємо як горожани супротив горожан і як люди супротив людей. Гасло „добрымъ мадаромъ быти“ — то в нашої інтеліґенції перше діло і остатнє; хто сам добрий патріот-мадар, той і сповнив всі свої обов'язки. З того гасла виходить, що наріз має ся і дальше держати в темноті. Угорська держава любить числити ся до західно-європейських держав, але проте терпить у себе таке відношення, що перед азіатскою Японією повинна би почервоніти ся. Та се вина лише з одного боку.

З другого боку винні наші проводирі. Не можна ту винувати нікого другого, лише наше духовенство, бо оно становить всю нашу інтеліґенцію. Другі Русини, не священники, затакують свою рускість і уважають себе лучшими патріотами ніж ті, що ще доси не кинули кирилиці в кут. Я не можу собі й подумати, як наші „аристократи“, що народну мову не хотять признати за літературну, годні бути зі своїм сумлінням в порядку, коли зовсім інакше роблять, ніж те серце диктувало-б; я не годен і придумати, як они розуміють слова: „люби ближнього свого, як самого себе“.

Бо певна річ, що причин бідноти нашого народу багато: природа, байдужність правительств, недбалість інтеліґенції, жиди і т. д. Але й се певне, що найголовнішою причиною нашої бідноти, то темнота. А хто до того довів? Той, хто помимо свого обов'язку не навчив народу, як він має жити відповідно законам сумління і людської гідности. Так хто дав причину до матеріального і морального унадку нашого народу, на того голову паде — бо мусить падати — тягар тої вини, що ту пів мільона Русинів живе як звірі.

Дійшло до того, що само правительство мусить про нас дбати і вже починає дбати; а наше духовенство, наша інтеліґенція руска —

ЗАЛІССЯ.

Новісць

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Даліше).

VIII.

День 18-го серпня був незвичайно погідний і красний; тому подвійне свято. Преображення Ісуса Христа і уродин цїсарських, випало дуже величаво. О. Левіцький рішив ся правити богослуження на пожарниці старої церкви. З неї вже й слїду тут не було, крім випаленого місця поміж липами, бо обгорілі бальки і підлоги казав Левіцький зложити під дзвіницею. На місці, де стояв давнійше престіл, уставлено тепер дошки на підвишенню, а на тім великий стіл з свічками і образом з дому о. Левіцького.

На кладовищі зібрала ся більша половина села святити овочі, а відтак послухати і панотцего сина, бо пішла чутка, що він буде мати проповідь. На богослуженню явив ся і дїдич з донькою, всі діти о. Левіцького (жінка его і мати остали ся дома); приїхав також Горошинський, а До-

рош, що був офіцером в резерві, явив ся нині з нагоди цїсарських уродин у військово-параднім мундурі з ясно-жовтою „фельд-біндою“ при боці. І ніхто з цїлої інтеліґенції заліської не звертав на себе такої уваги, як іменно Дорош своїм мундуром. Декотрим селянам не могло то в голові помістити ся, що Дорош лише рік служив при війську і вже зістав офіцером; аж молодші селяни, котрі служили також при війську, мусїли тим недовіркам вяснити, що то можливе. Стара Дорошниха стояла недалеко свого сина, не зводила з него очей і не чула ся з радости, чуючи у тій громаді людей, що єї обступила і вишитувала, самі похвали для єї Петра. „Офіцер, як злото!“ казали люди. „Не знати, кілько такий мундур коштує?“ А Дорошниха то чув і мов від нехочу видає слово: „180 зр.“ — Сто вісімдесять ринських! — дивують ся люди. Але-ж бо і ладний мундур! А ті кутаси самі кілько коштують? — А Дорошниха знов мов від нехочу каже: „дванадцять!“ — Дванадцять ринських! То они певно шовкові? — „А шовкові! тому такі дорогі.“

Неменше вражінє зробив Дорош і на доньки о. Левіцького, котрі его в мундурі ще

не бачили. Особливо Зоя, що сиділа на лавці недалеко Дороша, не могла втерпіти, аби від часу до часу не глянути на вродливого поставного молодця. А перед сестрою Наталкою, що коло неї сиділа, виявила навіть тихцем свою думку, що „Дорош у військовім мундурі виглядає далеко краще.“ А Дорош тимчасом стояв, легенько сперши ся на шаблю, усміхнений і певний себе, та спокійно водив очима по громаді, що подивляла его.

Богослуженє ішло красно. Вправді головний сьпівак, дяк, не мав голосу такого, щоб его можна було пустити хоч на яку небудь сцену, але проте голос его чути було зноміж всіх, як бренькіт чмели поміж мушками. А й люди помагали ему що сили, так що голосні пісні дунали далеко та відбивали ся в лісі разом з гуком двох гаківниць, з котрих стріляли під нарканом церкви. Лише до тих пісень, що сьпівали молодими дзвінками голосами школярі, котрих зібрав Горошинський, люди не мішали ся а з вдоволенєм самі їх слухали.

Параз громада втихла і навіть ті, що оглядали доси Дороша, звернули свою увагу в иньний бік, туди коло престоза, до явив ся молодий син о. Левіцького, щоб мати

бо вищої не маємо — не знає, чому жие в таких нещасних обставинах, у такій нужді: чому не може жити інакше, відповідно до своїх етудий, чому не може видобути ся з того духового і матеріального упадку, що з тілом притискає і їх душу до землі. Не годно прийти на думку, що поки ті, що дають удержане духовенству, будуть бідні і темні, то й оно бідним остане ся.

Ніде не знати таких сумних елідів консерватизму, як у нас. Того консерватизму, що засліплює очі, не дає прямо дивити ся, хоть душа й тіло протестують голосно против нього; того консерватизму, що на старий лад хоче спасти нарід і не зважає на великий поступ у світі. Сей наш консерватизм старих способів і ідей не допустить світло у темноту підбескидських Русинів. І так, хоч уже трохи не у всіх сторонах прийшли до пересвідчення, що нарід треба учити на народній мові, а ми ще не годні стрясти з себе зовсім нам незрозумілої (хита яким 25 людям) російщини, котра під такою гарною назвою, як „літературний язык“ росла, розширила ся і затемнила Русь нашу. Наші Мадари ще доси не бачили у російській мові нічого шкодливого для нашого народу, тому він так і занавував, хоч до нас, як мені здає ся, не доходять рублі, але проте кілька нам пошкодила сама російська мова! Ся мова була причиною, що угорські Русини не живуть в Європі, не можуть числитися до Європи. Бо ті книжки і часописи, що наша інтелігенція продукувала для народу, були все або церковно-славянські, або латинські, або російські або мадярські, а ніколи народно-руські. Який же они могли мати добрий вплив на нарід, котрий їх не розумів і не розуміє?

Тепер уже у нас досить багато людей прийшло до пересвідчення, що російську мову треба нам з наших книжок і часописів усунути. Лише трудно взяти ся нам до реформи, бо сил і грошей за мало, а упередження страшенні. Редактор Фенчик у своїх „Листку“ проклав кожного земліньського Русина, коли той возьме в руки таї видавництва, як календар Феєторія. Сей „реформатор“ Феєторій числить ся з фактом, що в его комітаті Русини не мають нагоди навчити ся кирилиці і тому видає календар латинською азбуквою, аби Русини не забували бодай своєї мови!

Вся надія наша на тих 20 до 25 людей з літературного товариства сьв. Василя Великого, в котрих руках лежить доля народу і котрі може возьмуть верх. Число їх мале, а ті, що нинішню дорогою хотіли би іти, за слабі. Тут ми мусимо доконче просити о поміч Вас, буковинські і галицькі Русини!

проповідь. В Залісє не проповідував він ще ніколи, отже всі були цікаві послухати его. Ярослав постояв хвилину мовчки, як би ждав на се, аби всі зібрали свою увагу, і відтак рівним голосом розповів децю приступно з життя цїсаря, вказав на значіне конституцій і тих прав, що милостивий цїсар людям признав і зійшов на то, як з тих прав треба користати, передовсім в громаді. Тут звучний голос Славка став по-раз підніматися, набирати сил, лице его стало напружене, очі замиготіли, і він, не називаючи Залісє, почав яркими красками описувати такі самі злиди і такий самий нелад, які були в Залісє. Передовсім списав безрадність і неперворність самих селян так, що чути було між громадою голосні потакування і зітхання, а відтак з дотепом змалював зверхність громадеку, котра користує ся непорядністю і темноті селян. Люди зглядали ся з усміхом та злобою на Костинина, що сховав ся між людьми і дивив ся в землю, та на радних, що не могли встояти спокійно на місці. І все те говорив Славко так, що не називав нікого по імені, а проте всі знали, про кого він річ веде. Вкінці на прикладі одної громади, зналої з порядків в цїлій Галичині, пояснив,

Ніхто з нас не писав ще книжки, а бодай брошури про наші відносини, котрі тепер угорські газети називають руским питанням. Загальна нужда до того довела справу, що сама держава мусіла зглянути ся на Русинів і тепер підмагає їх грошми, радами, конференціями, не хоче допустити їх до голодної смерті. Але та поміч держави лише хвилева, бо дай дурневи гроші, а він їх запропастить без хїсна: хоть як підмагає держава наші „чужі“, не стануть они на власні ноги, скоро лишать ся і на дальше темними. Учати треба їх! Але школи наші в руках таких людей, що своїми застарілими способами не зроблять з неї нічого доброго. Ту передовсім закон має рішити, що в школах наші бідняки мають учати ся рускої, а не російської мови. І то так у народних як і середних школах, де тепер під титулом *ruten nyelv* (руської мови) учать саме російської мови і духа. Рускою, народною мовою писані книжки треба ту давати в руки народу, бо він нинішніх не розуміє. Гай! ми все ще держимо ся тих елів, що Гомічко, редактор „Карпата“ сказав р. 1876 Драгоманову: „Ви хочете, щоб ми мовою слугів писали: адже-ж література на цїлій світлі для панів пишеть ся...“

Для сєї „мови слугів“ ми мусимо вибороти право на житє. Се ясна річ, а що єї у нас доси ніхто не підніє, то лиш тому, що не було сьмільного чоловіка, котрий би нам описав наші обставини так, як они є. Я певний, що коли така книжка вийшла би у світ, особливо між мадярами, они сами жадали би заведеня в школах рускої а не російської мови. А і наша інтелігенція, прозрівши, пішла би радо новим шляхом. Лише треба діло приготувати. В тій цїлі я видаю книжку, котру тепер написав по мадярськи, під заголовком: „Краєва політика, патріотизм, і угорські Русини.“ Розуміє ся, не думаю, щоб від моєї книжки прокинув ся зараз весь нарід; я буду дуже рад, коли розбуджу хоть троха той нарід, що від 500 років спить, а Мадари его з Готентотами порівнують.

Гидор Стришский.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 19-го марта 1897.

Іменования. Президент краєвий іменував концініста правительства краєвого Івана Вумбака провізоричним комісарем повітовим а концеп-

тового практиканта Северина Дудейчука провізоричним конціністом краєвого правительства.

Повітова каса хорих єсть урядом після вироку апеляційного сенату краєвого суду в Чернівцях. Ішло іменно о справу редактора Вukowiner Post, котрий до спростованя каси хорих поробив свої критичні замітки. Суд повітовий увільнив его, а відклині каси хорих рішив сенат в єї користь на тій засаді, що повітові каси хорих єуть інституціями публичного права з примусовим характером забезпеченя хорих і влати вкладок та підлягають контролі державних властей — отже мають уважати ся урядами мимо автономії, на якій ґрунтує ся їх устрій.

Сторожинецький староста Йосиф Відман отримав трирічний урлюп для завідуваня справами черновецького магістрату. До Сторожини приходить на старосту Кароль Кшесньовський, староста із Серету: В Сереті обійме провід староства секретар краєвого правительства Антін Свораковский.

Вечеринці в пам'ять Тараса Шевченка відбули ся у Львові дня 17. марта в великій салі „Народного Дому.“ Саля зановнилася єї гістьми місцевими і з провінцій по самі береги. Богато гостей не дістало білетів. Промова п. Романчука мала заграєску політичну. Бєсідник вказав на те, що нарід руский, хотий другий що до числа поміж Славянами, не добив ся нинішньої долі. В Росії закріпощено его, а в Галичині не наділено его належними правами. Вина спочиває в тім, що ми в незгоді з сильнішими з сего користають. Відтак підніє бєсідник головніші провідні ідеї в поезіях Шевченка, як его демократизм, народоловство, єстрєленє до свободи, борбу за правду. Шевченко обняв в своїй програмі весь нарід. Бєсідник вказав, щоби Русини йшли дорогою, вказаною Тарасом і виразив бажанє, щоби і мури „Народного Дому“ узнали, колись Шевченка своїм. Руский нарід, перенятий ідеями Шевченка, нимо перепон двигає ся, кріпнєть ся, живе. Річ признато оплесками. Концертна часть повела ся дуже добре. Хори під проводом о. Никанковського, іменно „Хустина“ випали складно. Оркестра вивадала ся зі своєю задачею як належить ся. Сольові ємніи панни Королевичівної припали всім до внодобы а нальму первєнства здобула собі наша артистка-патріотка п-а Крушельницька. П. Минуга по причині недиспозити не міг взяти участі в концерті. „Посланіє“ Шевченкове вголосив п. І. К. не конче удачно. Сьвято закінчили представителі молодіжи, тов. Годубовський, річню велими патріотичною, обнявши мислю всю Україну-Русь.

З міського театру. В суботу Льєгенґрін,

як люди собі радять і закінчив величанєм цїсаря, котрий дає людям спроможність радити собою на власне добро.

Підчас цїлої проповіді о. Левіцький дуже нетерпеливив ся і не втерпів, щоби потім не сказати ему тихцем: „Тобі здавало ся мабуть, що ти на вічу; ще мені біді наробив!“ А Заборовський через весь час вдоволено усміхав ся і до доньки своєї сказав: „Добрий проповідник! Дуже мені сподобав ся той Славко. Батько его не такий. А коли Славко зложив дальматику та, почервоїлий, підійшов до сестер, Заборовський став і подав ему руку, сказавши: „Гратулюю! Вржкіне знамените! Ви бачили, як селяни вас слухали?“

— Ні, я не завважав добре! Забуваю ся майже зовсім, коли говорю, і здає ся мені так, як би я сам до себе говорив, а людей перед собою не бачу.

Славко уєїв, похиливши голову, і слухав дальшого богослуженя. Нараз здало ся ему, що голос батька его якось дивно затремтів, немов став жалєсний. Глянувши в сторону престолу, він замітив коло дяка слугу Марту з дому. Славко здогадав ся, що стало ся. Слуга принесла з дому новину, а дяк сказав єї о. Левіцькому, не зва-

жаючи на богослуженє. І коли сьвященник правив дальше богослуженє голосом таким благаючим та ревним, як би благав Господа о якусь особлившу ласку, син его встав, вийшов з кладовища і в повертаючої до дому слуги хотів щось спитати ся, але та винєредила его, сказавши з великим усміхом:

— Дав вам Бог сестричку, паничу!

Славко не сказав на се аїї слова, але на богослуженє вже не вертав, лишє пішов просто в лїс. Сїв собі на околі під лїсом і звідтам дивив ся на родинний дїм, котрий на него наводив смуток і жалє. Шість сестер без поєагу, без будучности... Долю таких дівчат може лишє той відчутти, що їх любить так, як Славко любив свої сестри. Ще рік-два, а найстаршу сестру Ольгу будуть називати старою панною. Наталіє вже також двацять лїт минуло, Зоя до семинарії певно не піде, бо звідки взяти на се гроші? Генко мусить повтаряти осьму класу, троє малолїтних дівчат не буде навить за що посилати до школи, — а ту батько вже не молодий і серед тих злидів зовсім отупілий. Боже, що з того вийде? Вийде передовсім таке, мій Славку, (сказав собі він з глухим самовідреченєм), що ти з своїми самолюбними мріями мусиш

в неділю по полудні Травіата, вечером Кармен. Дирекція запевнила собі гостинні виступи Райхенберга, співачка віденської дворської опери. Виступи розпочнуть ся дня 23-го марца.

Відгомони галицьких виборів. Поліційна ревізія відбула ся в неділю пополудні в робітничім домі у Львові. Глядаю за одним увязаним селянином з Давидова, що ескортований разом з другими вязнями минушого тижня скористав з уличного замішання і втік. В робітничім домі его не наїшли. — Карна розправа против п. Стефана Новаковського, арештованого за мниме підбурюване селян, має відбутися перед окружним судом в Перемишлі д. 31-го с. м.

Василя Водовозова українського гостя др. Кормоша, адвоката в Перемишлі відставили власти по приказу ц. к. намісництва до російської границі і віддали его тамошнім властям.

За вибори доконали звірекого убийства в Кривчи над Сяном. Михайло Грох з Волі Кривецької вертав з Перемишля, де був на роботі і вступив по дорозі до коршми на Річюли. Там застав чотирох Річюлян, розмавляючих о виборах. До тої розмови вмішав ся і Грох. Коли его спитали, на кого голосував, відповів, що на „на-на“. Виникла ся сварня. Арендар привиджуючи, що Гроха можуть побити, вивів его з коршми. Вскорі виїхали за ним Стефан Івасечко і Поесиф Леварж, оба паробки 24-літні, дігнали его недалеко коршми і задержали посеред гостинця. В тій хвили Поесиф Леварж трома ударами сокири положив его трупом на місци, а Стефан Івасечко ще в звірекий спосіб знущав ся над ним. Чотирох селян з Річюля арештовано зараз на другий день і відставлено до суду в Дубецку.

Міжнародна санітарна конференція, що зібрала ся в Венеції в ціли обдумання способів обережності на случай приходу чуми до Європи, покинула вже свої праці. Ухвалено там такі постанови: Кожний край, в котрім появлять ся чума, є обовязаний безпременно повідомити всі держави о тім, який був початок зарази і яке її евентуальне розширення. Доми і місця, в котрих появлять ся перші случаи чуми, належить піддати докладній дезінфекції. На границях мають бути заведені 14-денні квартантини. Подорожні, прибуваючи з навічених чумою країв, мусять піддати ся 10-денній лікарській обсервації. Для заражених кораблів прийнято такі розпорядження: Хорих повинно ся зараз вивести на сушу і ізолювати, здорових віддати на 10-денну лікарську обсервацію, а кораблі докладно очистити і дезінфекціювати.

Міжнародна вистава псів відбуде ся у Відні в цьвітні в залах ц. к. городової залізнич-

попрацати ся вже раз рішучо і жити для родини! В такім випадку навіть добре стало ся, що ти від Стефки дістав гарбуза, бо тепер хоч ніхто тебе не вяже. В осени висвятивши ся безженим, забереши старші сестри до себе, — буде батькови лекше. Може дещо й Генкови ціншеш... інакше годі, так треба зробити.

Але Стефку не так легко можна було забути...

Він приляг головою до землі, закрив лице руками, полежав так бездушно кілька хвиль, а коли відтак підняв ся, лице его було бліде і змучене. Мов перед осами, так перед якимись влізливими думками почав він утікати скорим ходом дорогою до дому. І розводив так нераз руками, як би справді хотів прогнати які прикрі осі.

Ідучи попри город, замітив там сестри, і сам вступив у фіртку города. Крізь за-слонене вікно одної комнати долетів до него плач немовляти, котрий его прошиб морозом. Але ще більше вразило его, коли на вступі до альтани побачив заплакані сестри: Ольгу, Наталку і Зоню. Всі три сиділи еперті о себе. Зоня в середині, і плакали тихо. Одна Зоня виглядала лиш так, як би плакала тому, що сестри плачуть.

ці. Перша серия; люкеусові пси будуть виставлені від 18—20. цьвітня; друга серия: мисливські пси від 23—25 цьвітня. Нагород єсть сорок в сумі 10.000 марок а крім того 36 щирих, золотих медалів 220 срібних 220 бронзових.

200 зр. за ложку! В канцелярії театру гр. Скарбка у Львові стала ся овогди оригінальна пригода. В полудне явив ся в канцелярії якийсь незнаний пан і зачав з секретарем таку розмову: „Чи можна дістати білет на Роручадло?“ — „Ні, пане, нині сльіваємо Льоген-Гріна, трудно продати білет на Роручадло“. — „А завтра?“ — „Завтра, пане, Травіата“. — „А я би просив, щоби замість неї було Роручадло“, — Трудно буде. Ту штуку грали вже кілька разів. Роручадло не Льоген-Грін, що чим частійше повтаряний, тим більше публики вабить до театру: театр був би порожний“. — „А коли-б я дав 200 зр. за одну партерову ложку?“ — „А, скоро даєте 200 зр., то ми дамо Роручадло! — Незнаний пан вийшов з мошонки 200 зр., положив на бюрку, взяв білет і вийшов лишуючи здивованого секретаря, що рад-не-рад мусів зарядити представлене Роручадло. Розуміє ся, що дирекція зробила на тім інтерес, бо коли не звабила публики до театру слаба штука, то звабив її вчера оригінальний аматор Роручадла.

Процес о почтову дефравдацію против Поесифа Крамарчиківної і родини Тишенських, о котрім ми перед кількома днями писали, тривав три дні перед судом присяжних в Самборі і притягав до салі розправ частенну публику. По переведеній розправі заперечили судні присяжні, немов би нотар Іван Тишенський і его дочка Сидонія були винні, а потвердили питане щодо вини сина нотаря Артура Тишенського і Поесифи Крамарчиківної. На основі того вердикту засудив трибунал Артура Тишенського на 4 місяці арешту, а Крамарчиківну на три. Засуд винув для обжалованої для того так лагідно, бо судні присяжні орекли, що Крамарчиківна допустила ся лише сиропевіреня: она була лише екснедиторкою, а екснедиторка почтова не може уважатися за державного урядника.

Дивогляд. Перет кількома днями прийіс один селянин з околиці Чернівців до хемічної лабораторії тутешнього університету новонароджене ягнятко, що має голову цілком подібну до людської. Сей дивогляд находит ся тепер в рільничо-господарській школі, в спірітуелі а слідуюче число Landwirtschaftliche Blätter подасть фотографічну знимку з него.

Крадені річи найшов детектив Леб при перешукуванню старого окопника. За одним каме-

— А ви чого сльози проливаєте? — спитав Славко з сльованим усміхом. — То се такий невеселий привіт для сестрички? Сльози смутку її витаєте?

— Добре тобі казати, — відповіла Наталка хлипаючи, — ти о себе не потребуєш боятися, але що з нами буде? що ми маємо?

— А я вже хіба лишу ся старою панною — казала Ольга. — Хто мене схоче?

— А я до семинарії не піду — хлинала Зоня, відсуваючи з чола русаву гривку. — А все через тоту „малу“ тай через Генка...

— Не плачте, мої дівчата, — потішав Славко — так оно зле не буде, лиш будьте терпеливі!

— Я до семинарії мушу піти! — сказала рішучим голосом Зоня, обтираючи енергічно сльози із своїх синіх очей.

— Ти хоч до семинарії можеш піти, — завидувала сестра Наталка — а ми й до того вже за старі.

(Далше буде).

нем спостеріг ворочок а в нім було коло 50 зр. готівки 3 перетені з діамантами, пара діамантових кульчиків та багато приладів до вломлювання.

Застрілив тещу. В селі під Віднем дучила ся на днях пригода така: Парубок по довшій службі у стареньких господарів оженив ся з їх донькою. Тому що за свою роботу при гадівстві від скупої тещи одержував лише страву, одіж і 20 кр. тижнево, виїзз одного дня на під, станув у віконці і звіден поцілів зі стрільби свою тещу, що як-раз виходила із стайні. Поцілена упала. Зять збіг скоренько з поду і став умиряючу мовто ратувати. Теща сказала ще кілька слів: „То ти зробив,“ і померла. Старий 74-літний чоловік убитої повідомив о пригоді жандармерию, котра убійника сейчас увязнила. Убійник толкував ся зразу, що стрілив до kota і лише нехотачи поцілів тещу, але невагом признав ся до вини.

Дрібні вісти. В Празі помер талановитий чеський писатель, польонофіл Едвард Слінек. — Агент краківського асекураційного товариства в Бохні, Романовський, цез без сліду. Від кількох днів глядають за ним безуспішно. — Серед львівського гарнізону панує черевний тиф. Найбільше він ширить ся в касарнях на Клепарові, межі войками 24-го полку. В короткім часі занедужало 80 войків, а померло 11. — В Відні ограблено дня 15-го с. м. ювілера Плянера. Забрано ему дороговісних річий на 40.000 зр. Грабіжника вже наїшли.

Телеграми „Буковини“.

З дня 19-ю марца 1897 року.

Відень. При виборах до ради державної з міст вибрали в Моравії 8 поступових Німців 1 Німця-народовця 4 чеських угодівців; в Каринтії 1 Німець-демократ 2 Німці-народовці; в Горішній Австрії 3 католики консерватисти 1 Німець-народовець; два тіснійші вибори; в Шлеску 2 Німці-поступовці, 1 Німець-демократ, 1 Німець-народовець; в Сольногороді 1 німецький народовець і один тіснійший вибір; в Крайні 3 Словінці; в Герцу, Істриї по одному ліберальному Італійцеві; палати торговельні в Моравії і Каринтії вибрали 4 лібералів; в Сольногороді при тіснійшій виборі 1 Німця-народовця а так само в Лінцу 1 з партії промислу. В Галичині вибрали з міст 10 кандидатів центрального комітету, між ними міністрів Білінського і Рігнера.

Відень. Вибори до ради державної з селянської курії видали: в Стирії 5 консерватистів католиків, 3 Словінців 1 Німця-демократа; в Чехах 1 радикала, 1 Чеха, 15 Молодо-чехів, 3 Німців-демократів, 9 Німців поступовців 1 християнського соціяла. 1 з мужицької партії; в Тиролю 5 Німців, 3 консервативних Італійців, у Форальбергу 1 християнського соціяла 1 клерикала.

Відень. Коли австрійсько-угорський корабель „Себеніко“ вчера на приказ англійського Адмірала коло пригіра Дія рекогноскував один грецький корабель, що мав бути наладований муніцією і провіантом, почали інсургенти стріляти на „Себеніко“. Австрійський корабель відповів огнем і затонив грецьку лодь та прогнав повстанців. Між залогою „Себеніка“ нема ранених.

Атени. Посли передали правительству урядово постановлене держав блокувати Крету. Після того відбула ся довга нарада міністрів.

Атени. Греція постановила Альфея Пенеса з під Крети відкапати. — Васос остає ще.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах рускій, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отей свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

а поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кождо поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини.“

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richter's Apotheke in Prag.

Beim Einfauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічному закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручено Всч. Духовенству і всім вірним через Вирєсєв. Митр. і Преєсєв. Еп. Ординарияти всіх трєх галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжє в зерні і солоні, сїно в стогах і будинках против шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сєйчас по пожарі, а договори заклєчені в перших Товариствах контраасєкураційних подають „Дністрові“ можність обезпечувати і виплачувати і найвишї суми.

Полїси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотєчних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбїнацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котрє дає як найкористївїшї умєвї і видає полїси і квітї в руськїх азїї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третїх лиць внаєдн до опрєцентованї по 5 процєнт. Гваранція цїлковата. Удїли по 50 корєн. Позачки удїляють ся тільки власитєлям реалїностей, вільних від тягарів, на порукою двох членів. З позичок відтїгає ся десїта часть на удїл.

Зголошеня о удїленє агєнції в мїсцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

• Прекрасна повість Ольги Кобилянської „Царівна“ вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісімки, і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою не рекомендованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісті написав Осип Маковей. „Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленням, як і благородною тенденцією визначає ся дуже поміж нашими новітніми повістями. Купити можна в редакції „Буковини“. Тут також можна дістати оповіданє О. Я. Кониського „В день святої волі“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр., і оповіданє Т. Галина „Перші Зорі“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и						Відходять	П о ї з д и								
	поспішні			особові				поспішні			особові			міщані		
до Чернівців							з Чернівців									
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	.	.	657	1028	550	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	.	.	941	1029	538			
З Букарєшту, Яє, Сучави, Гайбоки	329	.	.	912	1000	523	До Гайбоки, Сучави, Яє, Букарєшту	1203	.	.	717	1048	616			
З Новоселиць, Садагури	.	.	.	.	.	.	1113	950	До Садагури, Новоселиць	.	.	.	.	430	612	

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-європейський час рїкнїть ся від львівського о 36 мінут, а від черновецького о 44 мінут; коли на залїзницї є 12 год., то на львівськїм годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецькїм 12 год. 44 мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцією відповїдає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

По виборах.

(Голоси рускої преси.)

З нових виборів до ради державної вийшло в Галичині всего на все девять послів руских. Число невелике і невідповідне чисельній силі народу руского в Галичині.

Слідити нині за причинами сеї неувдачі виборчої — каже *Руслан* — не на часі. Пристрасти занадто ще розбуджені, щоби об'єктивна критика йно-що довершеної акції виборчої найшла собі приступ до розгорячених умів всеї суспільности рускої. Скажемо лише коротко, що по нашій думці причина неувдачі виборчої лежала головню в обставині, що Русини-народовці розбилися як-раз перед акцією виборчою на два табори та що ту ситуацію з'умів як найлучше використати для себе комітет центральний польський.

Таку есентуальність передказували ми в своїм часі. Бачучи, на що заносить ся, ми і кликали до відвороту з дороги, на котру вступили деякі видніші личности з посеред Русинів і потягнули за собою не лише товариство наше політичне але і прасу народоуєнку. Ми указували дуже виразно на небезпечність союзу з елементами, що чейже яко прості негатори Руси не могли мати на оці добро сеї Руси. Ми і перестерігали перед продажем найсвятійших ідеалів Руси за ціну кількох мандатів. Та на жаль — инакше стало ся. Амбіції і завзятість руска велила радше розбити силу народоуєнців, як шукати порозуміння...

Повторило ся те саме, що діялось при недавніх виборах сеймових, з тою однак ріжницею, що тепер частина народоуєнців еканітулювала вже навіть з „самостійної“ акції виборчої, а подала руку тим, котрих остаточною ціллю було і буде убити, „сеіпаратизм“ Руси від Московщини... Що-ж буде тепер?

Ми даємо ся на справу холонокровно. Русь не пропала тоді, як один посол руский яко

делегат сойму галицького сидів в радї державній, она і не пропала, коли нині в тій радї засідає девять послів. Ми не десперати і з даними обставинами, хоч як они прикрі, уміємо числити ся. Вибрані послы не мають звязаних рук, ні Поляками, ні правительством. Їх в'язе лише добро народу, що поручив їм заступництво своїх інтересів, як національних, так і економічних. Задача їх проста, ціль ясна. Они мають в будучім шестиліттю подбати з одного боку, щоби і до народу руского примірено ті права і свободи, які заповручають основні закони державні всім народам австрійским а з другого боку лежить на них обов'язок, двинути економічно селянина через дальше об'єднуванє тягарів і крецію відповідних інституцій в его користь.

На тім поли зійдуть ся всі теперішні послы. Всі они стоять кріпко при прапорі націоналізм, всі відчувають біду селянства руского з рівним розумінням, всі они вийшли без помочи наших домородних ренегатів, а минувшість їх дає нам достаточну поруку, що они згадану задачу сновинять совістно.

Тількиж не від заведених тіл виключно зависить доля народів. До того треба і праці дома. А на працю таку маємо тим більшу надію, бо маємо, судячи по руху виборчій, певність, що маси народу нашого свідомі своїх потреб та що інтелігенція руска більше заняла ся тими масами, ніж се було давнійше. Против руху людного, що проявив ся в цілїм краю, не підєвний ніхто розумний. Добре, що рух такий проявив ся. Лише звести сей рух в русло позитивного труду над собою — отсе не мала але і конечна задача для нас всіх.

То-ж мимо неувдачі виборчої ми спокійно глядимо в будучність нашу. Задачею всіх нас буде кріпити ся. На високу політику ще для нас буде часу досять.

Руский крайвий комітет в Галичині дивить ся на результат виборів инакше, як *Руслан* і в відозві до виборців каже так :

„Виборці!“

З предложених нашими комітетами повітовими а поставлених крайвим комітетом кандидатів вийшли лише три послы до ради державної, о котрих можемо бути пересвідчені, що они будуть поступати солідарно після оголошеної в наших відозвах програми, згідно з волею народу, що їх вибрав. (П. Ярославича не може *Дяло* числити за свого, п. Окуневського також не дуже. *Ред.*)

В прочих 22 округах вибрані — ні, не вибрані, лише оголошені кандидати противної сторони. Против оголошенню незгідному з дійстністю яке наступило н. пр. в Бережанах, в Дрогобичі, в Скалаті, роблять ся відновідні кроки.

Поминувши некористний на-разі результат, маємо зазначити дві відраді появи.

Перша то згода і одностійність серед руского народу в цілій акції виборчій. Супротив спільної задачі і спільного противника замовили цілком попередні спори партійні рускі, як в крайвим комітеті так і всюди в повітах поступали в повній гармонії. (Хоч певно москвофілам не йшло о скріпленє народоуєнців. — *Ред.*)

Друга — то свідомість, дозрілість і оживленість нашого народу. З небувалим доси одушевленєм і мужеством ішов наш убогий і смирний нарід, з виемкою кількох повітів, за свої святі права против всяких покус, хитроцей, обманьств і насильств, наражаючи себе на всякі переслідования і шкоди, не сходячи однак при-тім з законної дороги. Всему народови, як інтелігенції, іменню патріотичному нашому духовенству, так селянам і міщанам, а особливо чесним нашим виборцям складаємо за се пожертвованє сердечну подяку.

За остатні 125 літ ніколи в покою не поїсе тільки жертв руский нарід в Галичині. Тисячі матеріальної шкоди, кілька трунів, багато позалічених і сотки арештованих поєрили виборче боевище. Але жертвенність та не остане даремною. Раз прокинувши ся, ви і витреваєте, а теперішні вибори — то, дасть Бог, остатна

ЗАЛІССЯ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

— І не знати властиво, що собі тато думає — замітила Ольга докірливо.

Славко усеї на лавку і справді не знав, що на ті всі питання відповісти. На-стала хвилька мовчання і з заслоненої комнати долетів знов слабенький плач молодой сестрички.

— У-ве! у-ве! — стала Зоня покривляти ся і коли поличку єї котили ся дві лєні сльози, уста розширили ся до злобного усьміху.

— От бачите! — замітив Славко. — Зоня вже потїшилася ся.

— Ага! потїшилася ся! — відповіла та знов понуро.

До альян надбігли з города молодші сестри, семилїтна Мариня і чотиро-лїтна Клявдзя. Ті вже десь очевидно від слуг, дізнали ся також, що дістали ще одну сестричку, і зараз тим похвалили ся.

— Я маю сестличку маленьку! — ска-

зала Клявдзя, притискаючи до себе ляльку з відломаною ногою.

— Чи може ту, що на руках тримаєш? — спитав Славко, усьміхнувшись.

— Е! ні! — відповіла мала. — То иньша, така, що кличить.

— Я єї буду колісати! — похвалила ся старша, Мариня. — І буду їй сьпіванки сьпівати.

— А ти знаєш такі сьпіванки? — спитав Славко.

— Знаю! — відповіла Мариня і тоненьким голосом просьпівала: „Ой ходить сон коло вікон!“

— І я знаю також — похвалила ся Клявдзя і засьпівала: — „Вей ви, хлопці, баламути!“

Славко засьміяв ся в голос, взяв малу Клявдзю на руки, поцілував і посадив на колїна. Сестри також усьміхнули ся.

— А ти ту малу сестричку, що кричить, любиш? — спитав Славко у Клявдзю.

— Люблю.

— І я люблю — додала Мариня.

— Бачите, то ви лїпші сестри, як ті старші! — замітив Славко і з усьміхом звернув ся до старших сестер.

— От, діти ще! — відповіла Зоня поважно.

— Ов, яка мені доросла! закпив собі брат. — Ти ще сама дитина.

— Я вже не дитина, нісаянцять лїт маю!

— Ага! то тому ти вже кидаєш так на Дороша очима.

Ся замітка діткнула Зоню несподівано глибоко; она розплакалася і вийшла з альян.

— Бе-е-бе! стала покривляти ся маленька Клявдзя. — Плаче так, як сестричка там в хаті.

— Ай, ти пестїйко бабусина! — сказав Славко і поставив Клявдзю, на ноги на своїх колїнах. — А мене ти любиш?

— Люблю.

— Якже ти вмєєш любити?

— От так! — сказала Клявдзя, покляла ляльку на стіл, обняла брата дрібними рученятами за шию і поцілувала его в уста.

— Ну, коли ти мене так любиш, то я тобі мушу зірвати красну грушку. Ходи зі мною! І ти, Мариню ходи!

В альянї остали ся Ольга і Наташка.

побіда наших противників, їх пановане на Русі скінчить ся вже небавком.

Супротив зайшовших незаконностей визнаємо всі наші комітети повітові і всіх людей доброї волі, щоби закладали протести. Нехай в тій цілі зо всіми призначеними матеріалами удають ся безпоровочно до наших правників у своїм повіті, а де такого нема, до правників у Львові, щоби належного виготовлення і підписаний протест міг вислати ся найпізнійше дня 27-го н. ст. сего місяця до президії палати послів у Відні.

Відписи тих протестів, евентуально доповнені ще всіма, характеризуючими теперішні вибори, усилено просимо прислати нами до краевого комітету, щоби ми чим скорше могли виготовити пропаметну книгу о сих виборах, при котрих заходили такі події, що за границями нашого краю навіть не хочуть їм вірити. Ми мусимо переконати єврит, як поступають з нами наші славянські брати в краю конституції і рівноправности. Кожде донесене має бути заосмотрене підписами віродостойних осіб для нашої відомости.

Сі дві роботи: протести до парламенту і протест перед всім цивілізованим євритом то буде закінчене нашої акції виборчої. Відтак наступить дальша робота.

Не уставайте в ревности і витревалости! Сонце свободи і правди нашої вже зачинає виходити...

НОВИНИ.

Чернівці, дня 20-го марта 1897.

Низша гімназія в Чернівцях має зачати будувати ся вже сего весни. Магістрат потвердив договір, що відноситься до відступлення даром міського ґрунту під будову.

П. Володимир Лавровський, родом з Зібулок, член і б. голова товариства „Січ“ у Відні, рівнож б. голова „Академічної Громади“ в Кракові, досягнув в університеті віденським степенем і титул доктора всіх наук лікарських. В. Лавровський звістний також з літературних праць. Недавно друкувало ся в „Вукович“ его хороше оповідане „Марта“, а перше „Оля“.

Они вже не плакали, але з лиця були понури.

— Чи наша Зоня не залюбила ся припадково в Дорош! — синула Наталка.

— Не знаю.

— А чого-ж так розілакала ся!

— От, дитинні примхи!

— Може... То він уже професором?

— Хто?

— А Дорош?

— Ні, він що-йно суплентом буде.

— То кілька платів буде мати на місяць?

— Пятьдесят ринських.

— Ов! то на велике місто за мало.

— Для него одного досить!

— Але коли-б хотів оженити ся...

— То возьме таку, що гроші має, а певне ані тебе, ані мене.

— Ти вже маєш свого Горошинського — замітила Наталка якимсь невиразним голосом.

— Він так само мій, як твій — відповіла Ольга.

— Чейже тепер батько не буде ждати на лучшего жениха для тебе?

— Не знаю. З нашим татом годі що говорити...

— Давнійше приїзджали до нас в такий час ріжні питомці, а тепер нікого не видно.

Вибори з сільської курії в Бережанах. „Діло“ доносить, що староста в Бережанах по голосованню видалив всіх виборців з сали і полишив ся з коміцією. Комісія прийшла до результату, що Романчук дістав тільки 46 голосів а Валецький 130. По оголошенню такого результату 59 виборців підписали в канцелярії д-ра Чайковського карие донесене о сфалшоване виборчого акту.

Урядові інформації суть звичайно докладні, але звичайно і дуже повільні (винявши при виборах). Таке було, здає ся і з тими інформаціями, на котрих опирає ся президент краю граф Гоес наводячи протів висказів наших послів, що Канада корисна для колонізації. Кілька літ тому були там ще пригідні ґрунта, але їх уже позабирали колоністи зі всіх країв. Бо не лише наші мужики перли ся за море, але ішли тисячі і з інших країв, з Німеччини, Ірландії і др. Але окрім самої колонізації треба взяти ще під розвагу небезпеченства і труднощі самого переселення для нашого селянина, що не знає тамошнього языка, ні порядків, а часто ще до того безграмотний, не вміє розізнати навіть номерів. Така еміграція є вправді також „відпливом людности“ — але хіба в неминучу погиль.

Диети посольські. В Європі не платять диет послам парламентарним лише Німеччина Англія і Іспанія. Найвищі платні, бо по 9000 франків річно, одержують послы французські а крім того мають безплатно залізницю і то 1. класу. Угорщина дає 2.400 зр. річно, около 15000 марок на мешкане і знижку білетів на залізницях державних. Голяндія платить членам другої палати 2000 річно і винагороджене за кошти подорожи. Греція 1400 марок за звичайну сесию, а 890 зр. за надзвичайну. В Швеції одержують члени палати низшої 1330 марок за сесию; за кождий день неоправданної неприємності відтягають 11 марок. Бельгія послам замешкалим в Бруксели не платить ніяких диет, замісцевим 320 марок місячно. Всі інші держави платять диети денно і так: Румунія 20 марок, Австрія 10 зр., Болгарія і Швайцарія 16 марок, Пруси 15 марок, Португалія 15 марок, але лиш убогим послам і свободну їзду, Саксонія 12 марок, так само Баденія, Гессен 9 марок послам замешкалим за Дармштадтом, Баварія 10 марок послам мешкаючим неса Мюнхеном і безплатну їзду 1 класу, Віртемберг 9-50 марок і кошти подорожи, князівство Саско-кобурґсько-готайске 6 марок послам

мешкаючим в Готі, иньшим 10 марок, безплатний білет 2. класу і 3 марки на дрібні видатки. Данія лише 6.75 марок і білет до театру, а Норвегія дає не лише 13-50 марок, кошта подорожи, але ще в разі недуги безплатне лічене а навіть операцію зубів. Послы парламенту німецького мають безплатну залізницю до Берліна, послы же парламенту англійського і іспанського не можуть користати навіть з такого добродійства.

Увільнене о. Барина з виборчої вазинці дало нагоду станіславським Русинам до сердечної овації для него. Перед судовою салею зібрало ся много народу — найбільше (около сто) селян з Угринова, де о. Барин єсть парохом, і станіславської рускої молодежи. З-перед сали судової рушили о 7-ій годині всі перед браму вазинці, співавши „Многая літа“, а перед самою брамою відспівано пісню „Шалійте, шалійте“. Втім отворила ся тюремна брама і вийшов о. Барин. Парохіане та молодіж вхопили его на руки і на поклик одного з молодіж: „Тому, що потерпів за нас, сотвори Господи многая літа!“ — відспівано грімко „Многая літа“. О. Барина стрітила его подруга з сестрою, а коли они всіли на бричку, селяни відчепили коні і вкупі з молодіжю потягли віз ринком попри руску катедру аж до Народної Торговлі, співавши по дорозі „многая літа“, „Мир вам брата“, „Шалійте“, „Ще не вмерла Україна“. При Народній Торговлі бричка остановилась, а о. Барин, зішши з неї, на дверех Народної Торговлі подакував звораням за овацією сими словами: „Мої панове! Я не гіден тої чести, яку Ви мені вчинили (голоси: „гіден! гіден!“). Дякую Вам з цілого серця! Заспівайте-ж тепер „многая літа“ нашій матери-Русі, нашому бідному народові!“ Зараз понесло ся знов грімко „многая літа“, відтак „Шалійте, шалійте“, „Ще не вмерла Україна“ і молодіж спокійно розійшла ся домі, а селяни лишили ся ждати на свого пароху, котрого повила в Народній Торговлі станіславська руска інтелігенція.

Загинув ученик 6. класу черновецької високої гімназії — Юрій Граматович, син пароху з Ванківців і вель стараний під кількох днів, щоби его відшукати, остали ся безуспішні.

Відчит Екснера, двірського радника і секретаря комісії для австрійського відділу на французькій виставі в р. 1900 зібрав в великій сали промислового музею в Чернівцях всі знатні личности черновецькі і зацікарені на звичайно всіх. Предсідент описував диня тої вистави, що має дати вірний образ розвою європейської культури за послідних сто літ: як було 1800 р. а як єсть 1900 року. Результат викликав уже в описі правдивий подив у слухачів.

Наука про людське тіло (соматологія) і про здорове (гігієна) має бути заведена в мужеских і женеских семінаріях учительських після розпорядження міністра просвіти, яке видав для всіх краєвих властей швейцарських. Того предмету має учити доцент-лікар та звертати увагу передовсім на більше плеканне тілесних вирав, як найбільшій спосіб, щоби навчити дитину відваги, пригтовности і панованя над собою. Учитель науки здоровля має вказувати з натиском на ті небезпеченства, які викликає безнастанне духове напружене, та при тім не поминати і того, що для духовного розвою потрібна також витривала духовна праця. Наука здоровля не повинна розійжнювати, але допомагати до різькості тіла і духа. Метода науки повинна так вести ся, щоби ученик пізнав ліжі впливи на здоровля, не попадаючи при тім в гіпохондрию. Також треба вистерігати ся піддавати ученикам уривані відомости з медицини, або пояснювати їм хвороби докладнійше, як потрібно для їх знаня. Наука має завжди показувати ся наглядно. Наука першої помочи має передовсім обиямати осторожности перед затроєнем рани, штучне дихане і тамаване жили при криотолах а при тім треба передовсім звертати увагу, чого ратуючий має не робити, не пробувати. На вивадах в женеских семінаріях має ся оминати все, що могло би вразити дівочу стидливість.

Черновецькі гамани надають від двох днів цілому місту якийсь схилий характер. Богато масок з почорненими лицами і фантастич-

(Дальше буде).

ними костюмами волочать ся по улицах як дець, так ніч і старають ся звернути на себе увагу прохожих часто не конче приличними жартами. Серед посту маємо мов якусь карикатуру венеціанського уличного карнавалу.

80.000 левів спалив адвокат Данкович в Букарешті. Від якогось часу показали ся у багатого адвоката признаки божевільства. Єму здавало ся, що всі дигають на его жите. На днях казав затопити в печі і заналив велику пачку грошевих наперів та розкинув їх по кою, так що зачали горіти фіранки та меблі. Служба і родина надбігла гасити огонь а хорий утік тимчасом на стрих і повісив ся на шнурі від біля.

Обиватель чи староста? Оповідать в Перемишлі таку історію: В часі виборів з 5. курії в місті Перемишлі підійшов до старости Лянкевича якийсь робітник і поклепавши его по рамени сказав: „Що-ж обивателю, на кого будем голосувати?“ Староста змішав ся, але зараз і відповів: „Я не обиватель, іно староста!“ Але і робітник не дарував відповіді: „Як то не обиватель, таж будеш разом зі мною голосувати, отже ми оба обивателі.“ За таку „єсмільність“ велів Лянкевич арештувати робітника, однак суд его зараз увільнив.

Велика крадіж. У Відні dokonали вночі з понеділка на второк великої крадіжки з вломом у ювілера Пляцера при ул. Маріягільф. Після полишених слідів догадують ся, що злодії, котрих було кілька, укрили ся з вечера в уніформі заведено Шіка на першій поверсі того самого дому, а відтак вибивши отвір в підлозі, спустили ся до магазину Пляцера, заголомнили ударами пса, котрого там все полишувало на ніч, забрали 100 золотих ланцюжків від годинників, 156 золотих перетень, 144 шпильок з брилянтами і множество дрібніших дорожочинностей, а відтак тою самою дорогою повернули на перший поверх і потайки викрали ся з дому. Одного з винуватців крадіжки увязнилиа віденьська поліція в хвили, коли хотів заставити в банку часті украдених товарів. Називає ся він Іван Єржабек і єсть челядником бляхарским родом з Гелінга на Мораві. Коли его ведено до поліції, загрозив одному з поліціянтів пожемо і вирвав ся з рук сторожі. Однак публіка придержала его, почім звязаного відставлено до в'язниці.

Огонь. В Сен Мої в Америці згорів семи-поверховий дім, в котрім містили ся магазини товарів фірми Елі і спілки. Вартість будинку виносилла 200.000 доларів, вартість товарів 1.500.000 доларів, або разом на австрійській гроші около три і пів мільйонів зр.

Звертаємо увагу наших Читателів на нинішній інсерат краєвого Дому різноробничого Ерієста Балзена в Кракові, котра то фірма здобула собі признание ідуче далеко по-за границі Галичини. — Катазьог, котрий фірма пересилає на жадає оплачено і даром, обіймає всякі наслідки польні і огородові, деревця і корчі, навози штучні і т. д., а при надходжінні запотребовану веснаєм є гідним поручення порадином, тим наче, що фірма таа не щадить жертв в організованю інтересу краєвого на більшу скалю і на підставі заграничних уліпшень та досвідів.

Лист Магомеда IV. до Богдана Хмельницького має в рукописі якийсь Фатих—Халітов в Казані і хоче продати его раді міста Київ. До листу долучив Фатих—Халітов копію старого документу в татарській мові і обясняє, що оригінал довгий на два аршини а широкий на один аршин і дуже добре заховав ся. Властители дають за него 200 рублів, але він волів би віддати місту Київ. Рада міста передала єю справу проф. Антоновичеві до остаточного рішення.

Самоубийство сповнив управитель дібр Станіслава Богосевича в Милві — Николай Водичий в приступі божевільства.

Скажений пєс покусав в Шиниях 12 літню Ану Скакуніну. Скалчену перевезли до краєвого шпиталя в Чернівцях, а звідти вислали єї до інститута проф. Бабеса в Букарешті.

Неімовіряє. Перемишля газета „Echo“ доносить, що шляхи залізниць в Галичині обсажені війском, бо власти лякають ся якогось злочинну, що міг би потягнути за собою жертви людського життя. Чи у „Echo“ „страх має великі очі“, чи „злота не має міри?“

Дрібні вісти. В Грацу помер на удар серця Густав Штрорідль редактор клерикального письма „Grazer Volksblatt“ зі зворушення викликаного вістями про вихід виборів до ради державної. — Проф. Франц Діссанд на жєневськїм університеті зладив прирад, що має стати для уха тим, чим для ока побільшаюче шкло і мікроскоп. Через него можуть і глухонїмі чути, а винахідник хоче его удосконалити так, щоби навіть процес мислення можна почути за помічю того винаходу. — В краківськїм товаристві забезпечень від огню здефравдував Р. Романовський, агент в Білій 45.000 зр. — В Станіславові підробив Й. Едельштайн, урядник одного тамошнього банку жидівського дві вкладкові книжечки на 900 зр. — Почтмайстер з Великополя Бачинський арештований під закидом сироневірення 2000 зр. — За виборчу агітацію увязнено дальше о. Сумика з Волосова і о. Северина Бурачка з Яйковець; в Чернівцях увязнено до тепер 26 осіб. — Убога робітниця в фабриці тютюну у Відні, Каш, стала ся богачкою. Унаслідила она по далекім кривнім, котрий сими днями помер в Триєсті, спадщину 80.000 фр. — Против винуватців залізничої пригоди під Станіславовом, машиніста Червенця, кондуктора Гоманьського, будинка Дзедзіца відбула ся судова розправа в Станіславові. Трибунал засудив машиніста на 5 місяців острої в'язниці, а других увільнив.

Телеграми „Буковини“.

3 дня 20-го марца 1897 року.

Ментона. Цісар і цісарєва відіхали звідси особним поїздом.

Львів. Галицькі комітати торговельні вибрали трех кандидатів польского центрального комітету.

Лінець. При нинішнім тіснійшій виборі з міської курії вибраний Німець-народовець Песляр.

Берно. Моравські дідичі вибрали після угодової лісти 4 автономістів, 2 консерватистів, 3 уміркованих.

Прага. З вчорашніх міських виборів виїшли 7 Німців-поступовців, 16 Молодочехів, 1 чеський консерватист — 5 тіснійших виборів відложено на 23-го марца.

Атени. Пожк престолонаслідника опустил Атени передефілювавши перед архиєпископом. При тім огорнув ентузіазм товни народа. Грецька фльота відплила вчєра рано з Канєї до Цєріго.

Рим. „Агенция Стефана“ доносить з Канєї, що блокаду Греції установили адмірали розпочати в неділю рано. Дотичні повідомлення дійдуть нині до Атен і Царгорода. Держави повідомлять про сей крок ті царства, що були до тепер неутральними в крєтєнськїй справі. Границя блокади установлена між 23°24' і 26°30' всхідної довготи від меридіану греєвїхєского і 35°48' і 34°45' північної ширини. Для греєвїхєких кораблів буде блокада загальною. Кораблі чужосторонні неутральних держав будуть могли прибувати до острова втогда, коли на них не буде греєвїхєких охотників або оружа або поживи для повєтанців. Адмірали завїзвали Грецію, щоби відкликала свої кораблі, бо в протівній разї, почавши від 21-го марца рано проженуть їх силою.

Фальшиве пророцтво.

Чути глас пророка, воїюющего во пустини, що в прїзвиєсах наших нових послів містить ся вся їх діяльність в будучности. Тепер у них єсть

Барвіньський

Каратицький,

що може їм удасть ся згідно поступати. Але що то рускі послї, то у них мусить настати гнєть

Танячєвич

Охримович

Вахнянин,

з чого вийде таке, що всі стануть парламентарні

Мандичевський

Окуневський

Виницький,

і будуть поборювати

Яросевич

Гробельський.

О.М.-ей

Думки послів по виборах.

Посол Каратицький, коли его вибрали ще й до ради державної, здивував ся дуже, вдарив себе по чолю і каже: Я сам не знав, що з мене такий генїальний політик!

Посол Манячєвич вдивив ся у воздух і крикнув грімко: Сини Руси-України! Сїчи запорожєка! Тепер я ваш отаман сїчовий, отже ви собі кашу самі варїть, бо я старший.

Посол Барвіньський засьнівав собі:

Рости—рости, барвіночку,

Визенько етели ся,

Хоч тебе і скоти допчуть,

До землі тули ся!...

Охримович зателеграфував до Мандичєвського: Найліпшою кваліфікацією на посла є штука ходити — поміж доц. Мандичєвський відповів єму: „І глупота“ — і підписав ся під тим.

Вахнянин: Парламент — то білярд, політика—то карамболі. Вся річ в тім, аби не за сильно бити, бо готова куля вилєтїти з білярду, а тоді треба зложити натик.

Окуневський: Ах, коби то я міг віднайти ідею, зайняти місце Романчука, прислухати ся природі, почути, як трава ростє, поставити ся окунем, і збудувати Русь-Україну від Висока аж по Чорне море!

Гробельський: Вийду зпоміж канців, приїду поміж цанів. Радше не рушати ся.

Виницький: Та процедура з нами на нічо не здасть ся! Ми засуджені на смерть!

Пані Ярославичєва (Українка) до мужа: Это очєнь хорошо. Что Вїна, то не Борщєв. — Посол Ярославич: Да! Я і так не мав пацієнтів...

Волян собі засьнівав:

Як засїдем, братя, ми у Відні,

Радити про злидїї і бїду,

Посли друкть ся, що народи бїдні,

А я собі ухом не веду.

Кришталева чаша, добре вино,

Радьте чи не радьте, все одно!

Народний Дім.

В своїй хатї своя правда —

І велика саза;

Неодна там закохалєсь

Буковиньєска крала.

Там то будуть жвавї танцї

І хлопцї хоронї —

Та на то потрібні перше

Гроші, гроші, гроші!

Відзначене на краєвій виставі в р. 1894 почетним дипломом
п. к. міністерства торгівлі.

Краєве товариство ткацьке

„PRZADKA“

(ПРЯЖА)

в Коросні

поручає Пов. П. Т. Публичі свого виробу чисто льняні зв'язні
з доброти, ручно ткані

ПОЛОТНА КОРЧИНЬСЬКІ

від найгрубших до найтоньших веб і біле столове о взорі квітковім і адамашковім;
також доставляє матеріялів на комплектні і найдешевші

ВИПРАВИ СЛЮБНІ.

Замовлення просимо надсилати просто до Коросна (почта, телеграф і станція залізнична в місті).

Прібки і цінники на жадане оплатно і відвратною поштою. (15—52)

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах рускій, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Тисяч разів

як найліпші признані

Насія для засівів на по-
лях і в городах

Штучні навози

поручає

ЕРНЕСТ БАЛЬЗЕН в КРАКОВІ

ул. Кармелітів 21.

Склад комісійний у Львові

ул. Красівського 12.

Повна запорукка! Довголітна добра слава.

Поучене як засівати даром і франко.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отєї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роч-
ник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини.“

Приватна клініка хірургічна

(Приватна лічниця операційна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

емерит оператора п. к. хірург. клініки університетської

Білорота-Гусенбаєра у Відні

находить ся

в Чернівцях, улица Менгера ч. 25.

В справі приймає хорих і вищих інформацій
треба удавати ся до управителя приватної клініки д-ра
Квятковського в Чернівцях, улица ратушева (дім Віно-
фєра.)

Не залишіть прочитати!

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин.

Чернівці, ул. паньська ч. 16.

Виготовляє убрания мужескі пі-
сля найновішого крою за ціну як
найдешевшу.

Замовлення з провінції виконує як
найдогляднійше.

Сплата може після умови відбувати
ся ратами.

Заснована в р. 1885-ім.

Ліній планці (бердєсери) від 14 ар. в гору.

Цілий одяг для мужчин від 15 ар. в гору

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий уми-
рюючий лік на втиранє: по ціні 40
кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
аптеках. Просимо жадати сей загально
улюблений лік просто під назвою
Ріхтера Liniment з котвицею
і приймати з обережністю лише флаш-
ки зі знаменним охоронним „Котвиця“
бо лише ті правдиві.
Антика Ріхтера під золотим львом у Празі.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство
асекураційне, припоручене Вєч. Ду-
ховенству і всім вірним через
Вирєсєв. Митр. і Прєсєв. Еп.
Ординариати всіх трєх галицких
Епархій, обезпечає будищи, сєтє, госпо-
дарські знаряди, збїже в зерні і сєломі, сїно
в сєтогах і будинках протїв шкїд огнє-
вих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сєйчас по
пожарі, а договори заключені з першим Товари-
ствами контрасекураційними подають „Дністрови“
можнїсть обезпечувати і виплачувати і найвишї суми.

Полїси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові
при позичках іпотєчних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“
після всіх можливих комбїнацій в товаристві взаї-
мних обезпечень в Краєві, котре для як найкор-
истїбїйшї умови і вишак полїси і житї в руских
ліній.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стова-
рищенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, при-
ймає від своїх членів і третїх лиць вклади до
опроєнтованї по 5 процент. Гаранція цілєвита.
Удїли по 50 корон. Позичка удїляють ся тільки
взєстєтелям реальностей, вїдлїних від тїгарів, за по-
рукою двох членів. З позичок відтїгає ся дєсятя
часть на удїл.

Зголошенє о удїленї агєнції в мїсцевостях, де
„Дністер“ не є застєпанний, приймають ся.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
неділях і святках.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата 10 гр.

По руских плечах.

Починаємо на Буковині переживати події, подібні як в Галичині. Коли там Русини по тяжких борбах здобули яке впливове становище, то зараз на її місце зголошувалися перші — ренегати рускі титулом тим, що вони також „Русини“. Поки того становища не було, ренегати сиділи тихо або були навіть завязаними Поляками і ворогами Русинів; аж коли зміркували, що можна по руских плечах виїздити в гору, — зараз собі нагадували свій руский рід, в котрім батько, мати, або обое разом, або що найменше бабка були Русинами. Се їм вистарчало, аби зголосити свої претенсії на становище призначене для Русинів, і — зайняти його.

Такі об'яви вже маємо, а ще більше буде мати на Буковині. Коли тільки здобудемо яку позицію для Русинів, зараз там подиблемо ціле стадо ренегатів. Аби стерво було, а гайворони найдуться... Доки на Буковині і правительством і Волохи могли Русинів ігнорувати, доки православна консисторія вела свій gros фабрику ренегатів, доти всім перевертням і не сміло ся признавати ся до Русинів, доти кождий знав, що аби чогось добити ся, треба бути Волохом і всі сліди своєї рускості затерти. Тепер у тій фабриці ренегатів деяка машинерія троха понеувала ся — і вже дістаємо з неї людей „недопечених“. Другі-ж, з давньої школи, виховані в чисто-волокській душі, міркують навіть, що тепер уже на Русинах можна зробити інтерес і на здивовижу цілій Буковині за одну добу змінюють свою краску, як хамелеони, з Волохів стають „Русинами“.

Коли-б така переміна ґрунтувала ся на докладнім пізнанню нашого культурного життя, на розкритті, що покинуло ся такий будь-що-будь спосібний до поступу і добрий руский наріз на поталу ріжнородним ворогам, — коли-б у такій переміні знали було щирість намереного блудного сина, то можна би і треба би сей об'яв цінити; він давав би нам доказ, що можемо вже й притягати людей до себе а не лиш відкидати. Але так, як се в Галичині нераз діяло ся, що сей або той панок польський при торжественних нагодах або при нагоді наживи нагадував

собі нараз свій руский рід, — але так, як се на Буковині починає ся діяти, що збанкрутований волоский боярин, котрий уже давно мав „возраст і глагол“, аби сказати, що він Русин, а не сказав того, аж нараз тепер признає ся до Русинів, — так скоро змінює свою краску зміють лиш ті люди, що проношують особистий інтерес. Такі люди не вважають своїм обов'язком познакомити ся докладно з культурними добутками нашого народу, їм вистарчає сказати на вітер „я Русин“, до того ще виявити тісний провінціоніальний буковинсько-русский патріотизм, — і їм уже дорога до кар'єри стелить ся. Плосколоби рускі на вид такого намереного боярина забувають нераз весь свій демократизм, витягають великі кадильніці і задані і починають бояринові кадити. У хмарах задану боярин зростає на великого чоловіка і ще більшого руского патріота, котрому очевидно має ся віддати в руки весь провід буковинської Руси, бо він боярин, зробив нам, мужикам руским, таку ласку і зволив до нас пристати... Тяжко не писати сатири!

Маємо на Буковині такого волоского панка, котрий аж в останніх часах нагадав собі, що він Русин. Називає ся він Микола (Ніко) Васицько і є ніби „власителем“ села Лукавець. Не є він барон, тільки Ritter von — ну, але в Русинів і то незвичайна прищипка до порекла... Так той панок до недавня був славний лиш з правдиво „польської господарки“ на своїм маєтку і зовсім не думав о тім, аби унаслідити Русинів своєю особою. Аж рішачено зі своїм матеріальним банкрутством, прийшов він на зовсім незлу думку стати політиком. Волохи знають се-го знаменитого господаря добре і не повірили би ему ніякого політичного становища; але є Русини, є вуйко его посол Волян, є кунка капанників, що їх такий новий член Руси своїм титулом і спорідненем зовсім загуманить, — чому-ж би не використати положення та не стати руским політиком?

Так від кількох місяців маємо на буковинській Руси нового руского „лицаря“, котрий своєю лицарією виявив уже тим, що зовсім не по лицарски обходить ся зі своїми противниками. Хотіли его кандидувати на посла на місці Воляна, але показало ся, що ще не має 30 літ.

Отже добрий вуйко Волян зробив з себе жертву на старі літа і — як чутка йде — рішив ся ще посидіти у Відні два роки, поки дорогий Ніко доросте, потім зложити мандат і віддасть его Нікови. Тимчасом Ніко приготував ся до політичної кар'єри. Наймив собі газету православного Герішка Чона Buk. Rundschau — і там робить собі рекламу. Бук. Відомости помагають ему притім, щоби припадом не новажив ся якийсь Русин сумнівати ся о рускості его. І так маємо вже коли не готового політика, то що найменше кандидата на батька буковинської Руси.

Він тепер Русин, але руского дому не веде, бо то пусте... Він Русин, але про нашу літературу не має поняття, бо се також пусте... Він руский патріот, але серця не має до Русинів поза Буковиною, бо що вони его обходять?... Він по плечах буковинських Русинів має виїздити в гору! А щоби ніхто не мав до него претенсії, аби він знав що більше про Русинів, знав їх розвій, старання і цілі, то він відразу пристав до громади свого вуйка Воляна, в котрім так чудно живе ся, бо там можна ігнорувати цілу Русь, а проте можна звати ся Русиним. Тим поступком доказав уже Ніко Васицько, що він справді політик, бо без великих заходів може осатнути то, що хоче...

Мало того, він ще демократ, особливо з того часу, як маєток стратив. Всім волоским дітям вичитує тепер проповіді, що вони страшенно зацопані і ані трохи не журять ся мужиками. Ті проповіді друкує відтак в Rundschau, робить відбитки і розкидає для своєї реклами. Є в тім справді щось невиданого, аби чоловік, котрий називає ся Васицько і має кривих баронами, зволив бути демократом та ще й руским, — отже не диво, що деякі люди роблять великі очі.

Чудна тільки річ, як той демократ може жити разом і годити ся на „староруску“ програму ин. Воляна і Тиміньського, котрі останніми часами відіграли таку сумну роль помічників зацопаних волоских аристократів. Вжеж до демократизму належить попановане мови демосу (народу), котру Волян назвав з аристократична корисною! Вжеж до демократизму належить оборона тих прав мужичих, против котрих виступили Волян і Тиміньський в соймі! Erklären

ЗАЛІССА.

Новість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Даліше).

Що від такого рішення він і на другий день не думав відступати, о тім пере-свідчив ся зараз обрабований Мошком селянин Козак, котрий жив тепер простим зарібником у своїй бідній хаті і тільки всеї помочи мав, що кусник города і одна корова для дітей. Він прийшов згорблений, з зарослим туним лицем, з стеблами соломи в довгій волосою, до канцелярії панотця з сумною вісткою, що его жінка, котру о. Левіцький тому два дні причащав на смерть, померла і він хоче тепер згодити ся за похорон.

Левіцький усів за стіл, виняв свої книги і питає ся:

— Як твоя покійна жінка називала ся на ім'я?

Козак стоїть і не знає, що відповісти.

— Як же ти її кликав?

— Та як же? „Стара!“ і вже! — каже Козак так, як би то була річ зовсім зрозуміла.

— А як она писала ся, ще заким виїшла за тебе заміж?

— Каноніриху!

— Ей, ти старий дурню! — вгнівав ся о. Левіцький. — Жив тільки літ з жінкою і навіть не знає, як она звала ся. То Каноніриху ої прозивали по батьку, а батько ої писав ся Чораній. — І заглянувши у метрику о. Левіцький додав: — Називала ся небіжка Домна Чорна, прожила літ 53, а з тобою 26. Що даш за похорон?

— Що-ж я можу дати, прошу еґомостя? — скривив ся Козак. — Я такий бідний...

— Ну, ти бідний, але й я не багатий. Даш пятаку, менше не возьму!

— Еґомость, не маю, бігме не маю! Дам ринський, кожух заставляю, то роздобуду, але пятаки не дам.

— Ну, то ховай собі жінку без мене.

— Та як же так можна, еґомость? Тільки літ бідувала зі мною, тай тої прислуги їй не віддати? — говорив Козак тремтячим голосом.

— Як хочеш; або давай, або обходи ся без мене — повторяв о. Левіцький. — Я не спущу ані крейцара. І я маю діти і я мушу з чогось жити.

— Возьміть два ринських, панотче, а решту вам відробить син один або другий. Возьміть, панотченьку! — благав Козак.

— Маєш при собі?

— Ні, не маю.

— То йди, перше принеси! — сказав Левіцький твердо.

І Козак пішов заставляти кожух. Прийде небагом два ринських, а решту, казав, відробить син в осени; буде молотити і картоплю конати так довго, доки не відробить. О. Левіцький записав собі, що син Козака має ему відробити десять днів в осени і казав старому прилагодити похорон на другий день пополюддя. По тім торзі по

Sie uns, Graf Oerindur, diesen Zwiespalt der Natur!

Але ті всі неконсеквенції п. Миколи Васильєва треба брати на карб его перших кроків на полі політики. Тепер у него гасло: бий за цюфаних дідичів волоских, бий бар. Мустацу (хоч без него Волохи зовсім не прийшли би до тої сили, яку мають), удавай демократа, оборонця прав мужицких, бий руских народців (хоч они демократи першорядні), плати в Rundschau смалені дуби на Буковину, жий згідно з москвофілами, аби мати право звати ся Русиниом, — а там уже, коли его виберуть послом, коли Русини стратять через то ще один мандат на користь перекинчика, тоді: „чорт вас усіх побери, Русини; я більше нічого й не хотів, лиш вилізти по ваших плечах в гору!“...

За багато ми зробили чести, що так розписали ся про сего молодого лицаря. Та хто знає, може се й потрібне, може ся наша стаття то вступ до нової трагедії, яку нам приладжує нанич волоский. Впливи має, керинити може і буде; треба перед ним завчасу остеречи Русинів. Такого буряну не треба сіяти; сам родить ся на наших нивах...

Руска Каса.

Загальні збори „Рускої Каси для ошадности і позичок“, стоварищення зареєстрованого з ограниченою порукою в Чернівцях, відбууть ся в неділю дня 11. цвітня н. с. о 3-ій годині по полудні з сідуючим порядком денним:

- 1) Відчитане протоколу з попередних загальних зборів,
- 2) Справоздане з діяльності каси і біланс за рік 1896.
- 3) Розділ чистого зиску,
- 4) Вибір членів старшини, надзорчого комітету і Ради звязкової.
- 5) Внесення членів.

На случай, если бы не явилось до важности ухвал потрібне число членів, відбудуть ся другі загальні збори о 6-ій годині по полудні того-ж самого дня, котрі будуть рішати без огляду на число явивших ся членів.

Справоздане:

„Руска Каса“ зістала вписана в реєстр стоварищень зареєстрованих і господарських дня 13-го червня 1896 р. Діяльність свою розпочала дня 17-го липня 1896 р. Значить, справоздане касове і біланс з р. 1896 не обіймає навіть цілого року, бо не сповна шість місяців.

сесті пішла поговорка, о котрій геть дізнав ся і Славко, що панотець збирає гроші вже для шестої доньки, а тимчасом о. Левіцький, коли розважив свій вчинок, жалувал его якийсь час, але при сідуючій нагоді зробив так само.

Все те стало ся мов на привіт отсєї маленької істоти, що на хресті назвали єї Володимирою. Добре хоч, що маленька „Владзя“ того велього не розуміла і не знала: инакше жите відразу було би їй дуже гірке. І не знала она й сего, що поява єї на світ спонукала о. Левіцького також до одного вчинку, до якого він перше не показував найменшої охоти. Іменно та Ольга, що плакала і сумувала так задля сестрички Владзі, небагом дізнала ся, що повинна радше бути їй вдячною, бо о. Левіцький на горячу намову бабусі Клявдзі рішив ся в кінці віддати Ольгу за Горошинського.

— На кого ти хотів ждати? — говорила бабуся до свого сина. — Шість доньок в хаті, адже того не скриєш перед ніким! А Горошинський чоловік статочний, не надто молодий, має трийцять три роки, загосподарований, Ольга прийде на готове.

— В моїм роді ще того не бувало, щоби дівчата за учителів виходили — го-

До кінця року 1896, приступило до „Рускої Каси“ 80 членів з уділами декларованими на квоту 1.860 зр.

З того 25 членів заплатило цілу декларовану квоту на суму 760 зр.; 47 членів виплатило не повні уділи на квоту 240 зр. 68 кр.; а 8 членів окрім внесового, не виплатили в тім році на уділ нічо.

Приходи і розходи в р. 1896.

Приходи:	
Фонд резервовий	80-72 корон
Паї (уділи)	2.001-36 „
Вкладки щадничі	4.841-16 „
4% позички	2.060-00 „
Банковий кредит	1.000-00 „
Зворот позичок на скрипта	72-00 „
Зворот позичок на векселі	527-94 „
Відсотки	226-26 „
Кошта адміністрації	50-20 „
	10.859-64 корон

Розходи:	
До каси фонду резервового	80-72 корон
Вкладки щадничі	1.142-10 „
Позички на скрипта	3.018-00 „
Зворот 4%-ої позички	1.060-00 „
Позички на векселі	4.552-74 „
Відсотки	88-96 „
Кошти адміністрації	78-58 „
Кошти заснована	320-38 „
Сальдо	518-16 „
	10.859-64 корон

Біланс за рік 1896.

Пасиви:	
1) Фонд резервовий	80-72 корон
2) Паї	2.001-36 „
3) Вкладки щадничі	3.698-06 „
4) Позичка банкова	1.000-00 „
5) % побрані за рік 1897	47-94 „
6) Чистий зиск	128-54 „
	6.956-62 корон.

Активи:	
1) Готівка	518-16 корон
2) Вкладки щадничі	80-72 „
3) Векселі	4.024-80 „
4) Скрипти	1.946-00 „
5) Кошта адм. (належні)	5-28 „
6) Відсотки	3-78 „
7) Інвентар	309-82 „
8) Оплати наперед доконані	68-06 „
	6.956-62 корон.

ворив на се о. Левіцький. — Та най уже побирають ся, коли така Божя воля.

Повідомлений о тім Горошинський прибіг красю прибраний чимекошче в дім о. Левіцького і поцілував его, бабусю, і свою суджену в руку. Его лице, звичайно сїде, тепер зарум'янило ся і він щасливо споглядав на свою суджену, що також немов віджила і стала якась жвавїйша. О. Левіцький приймав Горошинського ласкаво, але без особливих любовців; за те бабуся Клявдзя екакала коло Горошинського так, як би сама була его судженою, а не єї внука.

— Ну, преці потанцюю собі! — говорила она і рухала ся так жваво, як би танці мимо єї старости зовсім не приходили ся їй тяжко. — А пам'ятайте, пане Горошинський, не забудьте мене попросити бодай до кадрили.

— Добре, пані, прошу вже тепер! — відповів щасливий Горошинський, сїдаючи коло своєї судженої.

Зоня кривдувала собі дуже. Такі осьвідчення їй не сподобали ся. „Як би мені мав хто осьвідчити ся — говорила она сестрам, пізнім вечером лягаючи спати — то мусїв би перше впасти передо мною на колїна,

Позичок удїлила каса в минувшій році 47, на загальну квоту 6.570-74 корон.

Касове справоздане і біланс за минувший рік не дає нам можности робити які небудь висновки о будучности каси. Одним з найважїйших умовів єї розвитку є осторожність в удїлюваню позичок. Коли з одного боку видатки на адміністрацію пропорціональні до доходів каси, а з другого удїлені товариством позички безпечні, каса мусить мати запевнену будучність. Кошти адміністрації Рускої Каси дуже маленькі, адміністрація взагалі безплатна. Що до позичок, то в першій році не можна було ще переконатися о їх певности, бо каса удїлювала позички передовсім мужикам, значить, головню з піврічними термінами сплати. Каса істнувала не сповна пів року, тож перші терміни сплати, припадали донерва в перших місяцях 1897 року, не обнятих нашим справозданем. Щоби членам „Каси“ дати докладїйший образ з діяльності каси, доповнимо наше справоздане деякими даними з 1897 року.

До кінця лютого сплатили довжини рат на загальну суму 2.019-88 корон. Чотири довжини заплатили з запаваних рат, на загальну суму 200 корон лиш 79-60 кор., решту пролонгували. Тром довжинкам пролонгувано цілий довг, котрий впрочім табулярно заб'ячений. Лиш в однім случаю мусїла каса звернути ся на дорогу судову і закаржила векселі на 85 зр.

Справоздане виказує, що грїш вложений в „Рускій касі“ безпечний і кожний може з повним довірем містити там свої капітали.

А. Руснак,
заступник голови.

Др. В. Дугчик,
секретар.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 22-го марта 1897.

З ради державної. Дирекція канцелярії ради державної вислала вже до нововибраних послів запрошення, де еказано, що перше засіданє відбуде ся дня 27. с. м. о год. 11 перед полуднем.

Нову службу божу склонував на жішаний хор і оркестру др. Евзебій Мандичевский. Нову композицію відспіввають у великий тиждень в черновецькій православної катедрі.

Процес Д. Вергуна скінчив ся в суботу. Трибунал узнав его винним того, що старав ся

потім присягнути, що мене дуже а дуже любить; а ми би потім обоє крили ся з тим перед татом і мамою довний час і аж відтак еказали би їм. А ту стало ся се якоесь так неестетично, сухо“...

— Проси Бога, аби хоч так неестетично осьвідчив ся тобі хто — відповіла Наташка.

— А! я тепер піду до семінарії, то можу собі почекати, і перебирати.

— Почекай, хто знає, чи приймуть тебе. Там зголошує ся таких, як ти, сотками. А лишна рахуба була би, як тато казав, аби тебе Славко дома вчив, а ти потім іспит складала.

— То ще лишне! — тішила ся Зоня. — Буду на весїлю Ольги.

— Моє весїле буде тихе, може навіть без музики — замітила Ольга. — Годї ставити ся, як нема за що.

Ще еказала Зоня кілька своїх думок і зараз заснула; лише Ольга і Наташка розмавляли до пізна в ночи, думаючи посподу над своєю будучністю. З третьої комнати чути було часом нескликий плач наймолодшої доньки Левіцьких...

(Далше буде).

осудити тайне товариство, і засудив его на тиждень звичайного арешту.

Опорожнені посади для учителів отворилися в сторожинецькій повіт. Подана треба вносити до 10. цвітня до сторожинецької повітової ради шкільної.

Трамвай електричний в Чернівцях має увійти в рух з початком мая. Роботи при будові шляху вже розпочалися з весною, а часті возів прийшла ще в осени.

Задля божевільства надали в Чернівцях куратору Вільгельмови Гродецькому і установили Др. Льва Кіслера куратором.

Гіпно́тизм уже не раз уживали для злочину. Знана річ, що загипнотизована особа звичайно не пам'ятає по пробудженню, що діяло на неї під час сну. Осталося в ній тільки неясне враження, котре вона вважає своїм власним внутрішнім настроєм, коли опію тим часом є вмовленим через гіпно́тизера. Тими днями прийшла до одного лікаря в Гамбургу дуже багата убрана пані і жалувала ся на розстрій нервів. Говорила, що має напади боязни і живе в тім переконанні, що незадовго буде примушена відібрати собі жите. Та жаль її покидати чоловіка, що до неї прив'язаний цілою душею і любить її так, що її жите навіть забезпечив перед місяцем на суму 50.000 марок. Ся обставина застановила лікаря, котрий зразу думав, що має до діла з божевільною і він запитав ся пацієнтку, чи муж часом не гіпно́тизує її. Коли она потакнула, лікар загипнотизував хору і донерва в сні довідався ся цілої правди, що муж наказував під час сну своїй жінці застрелити ся до двох місяців від часу асекурації — котре товариство мало виплатити навіть в випадку самоубійства. Лікар спонукав мужа хорої жінки, щоби виїхав до 24 годни з Гамбурга, бо в противнім разі зробить донесення до суду, а хору вислав до Відня до проф. Крафт-Ебінга, котрий запевняє, що виділить її з тої „насланної“ хвороби.

Поляський дім еміграційний в Нью-Йорку замкнула поліція, бо показало ся, що заряд сего дому допустив ся тяжких провин против моральності. Власть американські довідали ся о тім з донесення одної емігрантки. Головні винуватки десь щезли, а праса американська докоряє Полякам і остро осуджує їх поведене.

Борба о капелюхи в театрах веде ся в Парижі з великим завзяттям. Недавно розвів ся якийсь пан у високім шпідри і не хотів его скинути мимо клків і пенкань сидячих позаду. Коли остаточно приступив до него комісар поліції з жадаєм, щоби здохнув капелюх, панок показав на дві пані що сиділи перед ним з далеко більшими капелюхами. Супротив пань хотів комісар оказати ся грішнішим, але того не хотів зрозуміти властитель шпідра і виїшов з театру, жадаючи при касі звороту гроший. При касі відмовили звороту а завзятий поборник капелюхової справи зладив таку скаргу до суду против дирекції театру:

зваживши, що жаден закон не наказує мужчинам відкривати голови підчас представлення,

зваживши, що не можна опирати ся на тім, що вузькі мужескі капелюхи, хотай би і високі засляняють сцену,

зваживши, що жіночі капелюхи, котрі тепер мають аж сьмішно великі розміри і роблять далеко більшу недогідність від мужеских капелюхів, заряд театру терплять на всіх місцях в театральній салі,

зваживши, що ріжницею поза не дасть витолковувати ся те неоднакове заховане супротив публіки,

зваживши, що мужчинам можуть мати більше причини, щоби затримувати капелюхи на голові, бо багато з них мають лисини

Іван Юлій Самуїл Бернгард жадає: звороту ціни білету, т. е. 8 франків і 250 фр. за страчені користи, що не міг бути до кінця тодішнього представлення.

Сьвіт звіриний не може знести великої підбігуватої студени і після досвідів учасників виправи Нанзена не можна спіткати вже поза 83° ані китів, ані фок, ані морсів, ані навіть медведів. Тільки реєни посувають ся ще

аж до 85°. Для виправи Нанзена був медвідь дуже пожаданою добычею, бо давав їм сьвіже м'ясо, товщі і футра; всіх медведів за три роки виправи забили товариші Нанзена 29.

„Добрі Ради“ залучаємо до нинішнього числа *Буковини*. З сего числа кождий може переконатися, що се ціне і практичне видавництво може стати правдивим порадиником в господарстві і не повинно бракувати в жадній селянській хаті. До того і ціна ще така приступна (150 зр. річно), що при других видатках може кождого стати на ту маленьку суму. „Добрі Ради“ друкують ся тепер в нашій рускій друкарні, тож і зверхній вигляд газети виходить далеко старанніший і красніший як доси.

До Петербурга вибирає ся сего року багато коронованих голів. Зараз по Великодні поїде наш цесар (28-го цвітня) відтак має прийхати король сьакський, цесар римський, наслідник італійського престолу з жінкою, ки. Миколай Черногорский, великий князь Гессен Дармштадський з жінкою, члени грецького королівського дому, а наконєць президент французької республіки Фелікс Фор.

Молоденьку телятину, яко нездорову, заказало ц. к. міністерство внутрішніх справ продавати і поручило підчиненим собі властям, щоби до принципів торгових залучили постанову, що занадто молоді телята виключає ся з торговині, та щоби поучили наставників торговині і оглядачів товару і м'яса, як пізнати дозрілий вік телят.

Про погроми жидів в Шполі на Україні подано в „С.-Петербургських Відомостях“ такі вісті: Дня 1-го с. м. о 3-ій год. пополудня налінула на містечко товпа селян і розбила в пух і порох магазини, домів і товарні склади що належали виключно до жидів. Множество богатих магазинів, дрібних крамів і сотки домів опустошено в несповня чотирох годинах. Шпола, що славила ся своєю пвитуною торгівлею і взглядним добробитом, представляє тепер вид опустошеного неприятелем міста. Вікна і двері в домах повиламувані, меблі і всеке хатне знаряддя знищені: побіж магазинів лежать цілі гори товару, до котрих шнурком ходять жєнщини і діти, щоби збирати домів жидівське добро. Причиною погромів була сварка одного селянина з жидом-ковалем що закінчила ся бійбою!

Конкуренція жінок з мужчинами доходить до того, що починають уже сьнівати мужеским голосом. В Італії виступає в опері панна Іванна Конті, що сьніває пречудним тенором. Лікарі оглядали її гортанку і не найшли нічого аномального, а мимо того панна Конті виступає тільки в мужеских партіях і яко „тенорист“ збирає величезні оплески і — гроші.

Силу коня мірив Ф. Шміт, новим уліпшенням способом і переконав ся, що кінь зможе перемочи 65-6% до 78-5% титару свог тіла.

Опозиція при вині. Угорський опозиційність Юлій Сульнер хвалив на прийнятю міністра президентів Банфи-ого одну сорту білого вина і звернувся до него з питанням: Маєте, експеліцію богато того вина? — Ну, відповів Банфі, може вистане его на тих витпайнять літ моєй управи, що мені випрокував Мікшат. Сульнер звернувся до своєї партії і сказав! Товариші, беріть ся добре до того вина, щоби скінчило ся чим скорше!

Утонив ся тамтого тижня коло Калинівців господар з Дорнаватри, коли хотів перейти через лід, що стояв ще на Бистриці. Крихкий лід заломив ся і неосторожний чоловік пішов під сід. Люди ратували, але витягнули з води вже неживе тіло.

Скажений кіт. В Щавовій лучила ся минушого тижня така нещасна пригода. Начальник тамотної поліції, комісар Вільгельм Мисевич, почув в ночи, що до дверей добуває ся і мавчить его власний кіт. Коли Мисевич отворив ему двері, кинув ся кіт на него покусавши і подерши ему руки. Відтак кіт утік і сховав ся в залізничній вартаті. Робітники, що там були, убили его, а не знаючи, що кіт скажений і боячи ся відвчальности за убите, вики-

нули его до одного вагона, що відійшов з поїздом до Відня. Комісар Мисевич находит ся тепер в заведеню проф. Буйвіда в Кракові, котрий оріє, що кіт був скажений.

Складки. На Народний Дім в Чернівцях зложили далі Н. Н. з Черновець 2 зр., учит. Ів Сенюк з Маморниць 1 зр., учит. Йос. Григорчук з Чорторії 1 зр., надучит. Бартошевський з Борівців 1 зр., третина із складки на працьовнім вечерку у нач. стражи фінансової п. Енгля в Путилові 1 зр. (на се зложили ся п. Енгль 1 зр., судия Лучаковский і антикар Ступницький по 50 кр., дрібними датками 1 зр.), складка прислана надуч. Мат. Григоровичом із Суховерхова 11 зр. 10 кр. (на се зложили ся: надучит. Ів. Мандичевський 2 зр., інспектор Стратичук і пані Хшонтовска по 1 зр. 50 кр., надучителі Дарій Пігулак, В. Івасюк, Мат. Григорович і Маріанчук по 1 зр., учит. Д. Евстафійевич, пані Івасюкова і учителька Матильда Вальтер по 50 кр., пані Архін і добродійка Шапка по 30 кр.), третина із складки з Путилівщини 2 зр. (на се дали о. Георгій Валюшескул, парох в Дихтинці 5 зр. і ц. к. возний суду в Путилові Ів. Шкурей 1 зр.) — разом доси 138 зр. 97½ кр. — Надучит. Никорович з Кіцманя зложив третю рату складки члена основателя 5 зр., а надучит. Василь Радомський з Кучурова малого другу рату 2 зр. — На *дружарню* зложили учит. Йос. Григорчук з Чорторії 1 зр., третина із обох повисше наведених складок з Путилівщини 3 зр. — разом доси 22 зр. 97 кр. На *бурсу* зложили: Третина з обох висше наведених складок з Путилівщини 3 зр., госп. М. Кузик 1 зр., Ів. Топала 1 зр. оба з Волицьців, руска черновецька громада 1250 зр. разом за 1897 р. 117 зр. 32 кр. — Сердечне спасибі!

Дрібні вісті. З Алжіру прийшла вість, що по над Біскрою пересунула ся тьма тьменна саранчі і поробила скрізь великі спустошення. Дуже загрожена є провінція Константина. — В Фезі завалила ся часть старого міського муру і роздавила на смерть 180 робітників. — Вдова по банкірі бароні Моріцу Гіршу, котра жие тепер в Парижі, подарувала для міста Монахії 1.200.000 марок на збудованє шпиталю для положниць. — З паперу роблять не тільки бочки на вино, але зачали тепер в Америці робити карабінові кулі, з алюміневою поволокою.

Телеграми „Буковини“.

З дня 22-го марца 1897 року.

Відень. В курії білих посілоств в Країні, Каринтії і Шлеску вибрали шістьох лібералів.

Відень. Вибори з міст: Баден, Вінер-Найштат, Корнайбург, Ст. Пельтен, Кремс вибрали антисемітів. В Стирії вибрали 5 Німців-народовців, 1 ліберала 2 тіснійші вибори. В Тиролю 1 клерикала, 2 Італіянців, 2 тіснійші вибори.

Кольонія. З Петербурга доносять, що задля студентських розрухів заарештована донька поважаної загальної родини улягла в петропавлівській цитаделі знаєнню жандарма. В сусідних в'язницях було чути крик і взиванє о ратунок. Незадовго спровадили лікаря. Дівчина відбрала собі на другий день жите.

Відень. В середині міста вибраний Носке. Ліберали Кеє, Врабєц і Офнер змірять ся ще при тіснійших виборах з антисемітами. В Леопольдсгау приїде до тіснійшого вибору межи лібералом а антисемітом.

гр. кат. півець церковний у Вижниці на Буковині почта
в містц.

Наклад невеликий; купуйте
чимскорше!

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

Просимо о заовлениа.

В справі приймання хороших і лихих інформацій треба уважати ся до управителя приватної кайт'ки А-ра Квятковського в Чернівцях, улица ратушева (дім Вішоффера.)

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

важный з днем 1-го мая 1896 після середно-європейського годинника.

За редакцією відповідає **Осип Маковей**.

ЧАСОПИСЬ
для
русских родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і свят.

БУКОВИНА

Редакция і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

КРЕТА.

Від неділі від ранку розпочала ся мирна блокада Крети. Сей факт оповіщений Греції і Туреччині, а даліше всім менчим європейським державам, що не беруть уділу в кретенській справі, а мають флоту і мають свої інтереси на морі, ба навіть американським державам.

Що єсть блокада? Після міжнародного права, вести блокаду, значить, відтяти кораблями війсьними побережжам даного краю всяку комунікацію так зі своїми, як і заграничними торговельними кораблями. Таке спиненє всякого руху і торгівлі з світом виїшним має на цілі приневолити даний край до сповнення жадань, які єму поставлено. Блокаду війсьну має випередити виповіджене війни, а тоді по відповіднім оголошеню підпадають також кораблі нейтральних держав принесям відтяти, коли тимчасом покоева блокада не може в цілости спинити руху кораблів нейтральних держав. В часі війсьної блокади може бути кожний корабель ворожий (торговельний) зловлений і уважаний добицею. Кораблі нейтральних держав можна арештувати лише в хвилі переступленя блокадової лінії, або по переступленю, коли однак корабель утіче, гонити за ним не вільно.

Блокуючим війсьним кораблям прислугує також право візитаций нейтральних торговельних кораблів, причім можна їм відобрати війсьну контрабанду, або майно заблокованої держави. Ревізію таку можна відбувати тільки в війсьнім порті, або на повнім морю, а зашипити єї мусить ся тогди, коли торговельний корабель плине під коивоєм військового корабля.

Блокада визвала вже одну кроваву подію, в котрій відіграв ролю австрійський корабель „Себеніко“. Візтуючи побережжя, він патрафив на грецьку лодь, що кретенським повстанцям довозила оружє і живність. „Себеніко“ зближив ся до лоді, але повстанці почали з берегу стріляти на него. Тогди відповів австрійський корабель

гарматними вистрілами, повстанців прогнав, а грецьку лодь затопив на дно морске. Залога потонувшого корабля винула ся вилав і вилучив ся на беріг; на „Себеніко“ не було жадних ранєних. Ся подія заострила відносини між Грецією і Австрією. Грецьке правительство запро-тестувало против того насильства. Австрійський заступник в Атепах заявив, що „Себеніко“ спону-кав до сего кроку напад на его залог. Постановили отже міністер виїшних діл Скузес і австрійський заступник граф Чехені зарадити доходженя і ждати на їх конець.

Так само і супротив Росії стають відно-сини Греції чим раз непривітніші. Грецька королева не приймила російського заступника, котрий просив о аудиєнцію, а се напсувало бога-то крови двірським кругам в Петербурзі. Однак передають собі на ухо в Берліні, що цар пре Туреччину до війни тільки на те, щоб по пер-шій неприхильній битві для Греції виступити як оборонець Греків і здавити Турка, котрий вже від тільки літ солю в очах Росії.

На Крету вислало вже англійське, француз-ке і італійське правительство по 600 жовірів для зміцненя залог в окупованих містах. Росія має також вислати відділ до Крети а Німеччина і Австрія, як звісно, відказали ся від того. Головний полководець грецький на Креті Васос тре-ває завжди на пасивнім становищу супротив держав та громадять провіянти в середній остро-ва і організує ватаги повстанців. Що умів по-зискати для себе Флоріотів і виробити у них опінію прихильну для Греції, доказує те, що коли адміралі безпосередно перед оголошенем блокади завізвали лачальників повстанчих ва-таг, щоб їм розяснити користь обіцяної держа-вами автономії і запевнити, що Туреччина не буде більше мати жадного впливу на долю Кре-ти, заявили всі чотири начальники, що они не пристануть на жадне инше рішенє кретенської справи, тільки на прилученє Крети до Греції. В дипломатичних зносинах з адміралами приби-рає Васос більше рішучий і певний себе тон,

що походить очевидно з переконаня своєї без-печности в кретенських горах.

Колиб не помогла блокада Крети, заміря-ють держави розтягнути блокаду і на пристань пірейську. Деякі голоси європейської дипломатії дорікають державам, що відразу не заняли пірей-ської пристани і через те не перервали висилки війська і грецької флоту до Тесалії та таким способом не зарадили грецько-турецькій війні. А що потім буде запізно, а може вже й тепер за-пізно, доказують події послєдних днів.

Грецький наслідник престолу відплив з сво-ім полком до Тесалії до Церіго, щоб обійняти провід нагромаджених там грецьких війск. До тепер стягнуто до Тесалії около 25.000 ко-го війська. В Македонії вже мов би була війна без виповідженя. Ворохобничі ватаги стирають ся раз у раз з турецькими війсками і не дозволя-ють їм грабити християнські села, а особливо забирати коні та мули для турецької артилерії. Грецька флота удала ся просто зид Крети до пристаніи Тесалії, щоб перешкадати тране-портам турецьких війск.

Туреччина збрійть ся з великим поспіхом і нагромадила вже на грецькій границі до 80.000 війська. Але між турецькими полками нема кар-ности і військового духа, а недостаток, який тер-плять жовіри що до живности і оджи, допро-ваджує їх до того, що крадуть і рабують навіть у військових маґазинах турецьких. Свою флоту виразила на скорі, як могла і хотий не ду-же спосібна до борби, опустила ескадра з 8 війсьних кораблів передвєра пристань царгород-ску при ентузіастичних окликах товни турецько-го народу. Російський посол в Царгороді відніс ся до правительства в Петербурзі, щоб на ви-падок не удачі турецької флоту російська чорно-морська флота поспішила їй з помічю.

Міністер російської маринарії видав дотич-не розпорядженє і ціла російська флота на Чор-нім морі готуєть ся на війсьну стопу. Австрія так само видала приказ тром новим кораблям війсьним виразити ся по війсьному, щоб зміцни-

ЗАЛІССЯ.

Повість

ОСІПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

IX.

Вакації скінчили ся. Петро Дорош ви-будував хату і виїхав на посаду до Львова. Генко Левіцький остав ся дома і мав аж на другий курс знов вступити до осьмої класи. Зоня пішла до семінарії, до чого допоміг їй Горюшинський тим, що помістив єї у своєї заможної тітки у Львові за де-шеві гроші.

Ярослав Левіцький не виїздив нїгде і почав учити дідичевого сина. Що з ним стане ся, він не знав; думки висвячувати ся безженим немов лякав ся, але і не слухав намови бабусі, аби їхати до о. Ла-новича, що мав красну доньку і значне віно для неї. А се, що прийняв ся учити дідичевого сина, оправдував раз перед батьком, котрий троха кривив ся, так: „Іхати, казав він, нїгде не думаю, висвячувати ся маю-чає, дармо їсти хлїб ваш не хочу, — що-ж вам шкодить, коли у дідича зароблю по

20 зр. місячно? Я ті гроші вам віддам і собі дещо справлю; бодай газету запре-нумерую собі. І не буде мені так скучно, як тепер є у тій глушині заліській, без книжок, без газет, без роботи“...

— Але-ж бо, хлопче, вік твій минає! — вговорював о. Левіцький в сина. — Ду-мав бути євєячеником, а пускає ся на до-машнього інструктора! Чи то-ж годить ся?

— Такого „щастя“, як ваше, тату, можу добігти чи скорше чи пізнійше, а чим пізнійше попаду в такі злидні, як ваші, і поступлю собі так, як ви з Козаком, тим лучше для мене і для таких Козаків. А радше не шукати таких злиднів!

— Роби собі, що хочеш! — закінчив о. Левіцький, вражений не мило згадкою про Козака. — Ти вже давно повнолітний; на-мятай лише, аби ся на мене не нарікав.

— На вас не буду гарікати за своєю долю, будьте певні! — відповів Славко і хо-тів виїти з батькової канцєлярії, коли в двері вступив саме той Козак, котрого перед хви-лею згадали. Славко задержав ся в канцє-лярії.

— Що скажеш, газдо? — спитав о. Левіцький, наставляючи Козакови руку до поцілування.

— Та я, прошу єгомоєтя, з інте-ресом.

— З яким?

— Женити ся хочу.

— Та як? в дві неділи по смерті першої жінки?! — здивував ся Славко.

— Годі инакше, паничу — відповів Козак, підвівши свої тупі очі на Славка. — Нема кому сорочки випрати, нема кому зварити, тай мені самому маркотно. А за жінкою та я ще й дістану дещо, буде лекше.

— Не лїнше-ж вам — почав о. Ле-віцький — своєю доньку, що служить у Львові чи десь, до дому завернути, най би варила і прала?

— Як би я знав, де она є, то я би їй казав вертати до дому; але за нею і слух загинув.

— То котра? — спитав Славко в батька по німецьки, аби Козак не розумів. — Чи та гарна Аниція, що приїздила раз на Велик-день до Залісся, цілком по паньски при-одягнена?

— Та сама — відповів о. Левіцький. — Sie war wirklich sehr schön, aber... А деж она обертає ся? — спитав у Козака.

— Не знаю — каже батько Аниції.

ти австрійську ескадру на кретенських водах. У французькій і англійській парламенті вислали міністри заграничних справ величезну більшість для одобрення їх згідного поступованя з другими європейськими великими державами в кретенській справі. З поменших держав не важить ся жадна виявити свою симпатію для Греків — так що они ограничені виключно на свої невеличкі сили. Але в своїм патріотизмі Греки стають правдивими героями. На днях прирєкли три грецькі банки пожичку державі на цілі воєнні в сумі 50 мільонів франків. Тим більшою видаєть ся та жертволівність, коли зважимо, що нині грецька справа не має жадних виглядів на успіх.

Грекам зедіюють їх подвиги симпатії цілого неофіційного світа. І так появил ся на днях у віденській Neue Freie Presse лист Гладстона, писаний з Каннес до паризького кореспондента сєї часописи. В своїм листі висказує ся великий муж державний в той спосіб про становище європейської дипломатії в грецько-турецькій спорі:

Думаю, що дипломатія остатніх двох літ збогатила історію дев'ятнадцятого століття о відділ найдивніший, найсумніший і — кажу без обиняків — найнещасливіший. Застановляючи ся над тим, що стало ся, приходжу до переконання, що кожний з нас, та кожний з тих, що до нас приходять, хотів би докзати, який малий уділ брав его край в тій справі, що більше, що бажав би, аби зовсім не брав в ній уділу.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 23-го марта 1897.

Посол Ізидор Вияницький удає ся нині до Відня на сесію ради державної.

Промоція концентного практиканта чернівецького маїстрату Йосифа Холова на доктора прав відбуде ся в п'ятницю дня 26-го с. м. на тутешнім університеті.

Міністерство рільництва призначило на р. 1897 отсі запомоги для Буковини: 3000 зр. для піднесення хову рогатої худоби, 1200 зр. на премії для добре хованої рогатої худоби, 600 зр. на уярву рослин, 500 зр. на шітку дерев овочевих товариства культури краю, 200 зр. на закупню тискарні овочевої, 200 зр. для піднесення

хову безрог, 1000 зр. на запомогу для „Bukow. Landw. Blätter, 500 зр. для вандрівних учителів рільництва, 500 зр. на стипендії для учеників школи агрономічної.

Саджене цукрових бураків на пробу має відбутися сего року на Буковині. Насіне до того достарчає дирекція фонду релігійного, а роздає кожде староство тим рільникам, що зголосили ся до того. І мужики беруть ся до того: в Чернівцях повіті зголошило ся 9 мужиків, в Сторожинцях 6, в Вижницькій 10, а в Кіцманьській 13.

Який хосен мали-б буковинські хлібороби із фабрики цукру на Буковині? Те питає розбирає знов посесор Мальчох з Оршівців в Bukow. Landwirtschaftliche Blätter. Він обчисляє, що сама Буковина спотребовує річно 80,000 метричних сотнарів цукру і платить за сей цукор звинні в п'ята мільонів тим краєм, що достарчають сюди цукор, а на самі кошта довозу цукру на Буковину видає наш край понад 100,000 зр. річно. Коли-б відтягнути від тої суми всі податки і видатки, які сполучені з виробом цукру для самої Буковини, то показує ся, що яких 2 мільони зр. платить Буковина нинішнім краєм чистого зиску за цукор, се така сума, що коли-б она лишилася ся в краю, то господарка рільнича дуже запоміглася-б ся нею. Але засноване фабрики цукру на Буковині мало-б ще і такі добрі наслідки, що спонукало-б рільників до ліпшого і розумнішого вихиснованя землі взагалі, фабрика цукру дала-б соткам хліборобів і робітників добрий заробок, она-б причинила ся до зменшеня нужди хліборобів. Дуже хосенна для хліборобів була-б також фабрика солоду на Буковині. Ціна ячменю в сїм році була у нас спершу 6 зр., тепер упала на 4 зр. 50 кр. За досить лихий солод, який вислали наші броварні до Німеччини, була плата 9 зр. 10 кр., а се значить тільки, що корінь ячменю, дужитого у нас на солод, оплачував би ся не 4 зр. 50 кр., а 6 зр. 80 кр. — Рільництво на Буковині тяжко недомагає, треба ему як найскорше помочи, до того повинна взяти ся держава, а найдешевша і найліпша поміч буде, коли позасновує ся у нас фабрики, котрі перемогли-б наші сирі продукти, бо через те видатність землі дуже піднялася-б ся.

Вістка з Угорської Русі. В Маваррені на Угорщині, де свою поєзність має Шенборі передав жидови в аренду, сїй рік хотів від Русинів відняти їх пасовище, з якого селяни вже 30 років користали. Але Русини не дали. В село прийшли 24 жандарми з фесочабіровом

(старостою), але люди поставили ся так грізно против них із стрільбами, косами і балтами, що жандарми утекли. Потім прийшли в село дві сотні воєнків і багато людей повизнали. Військо недавно лишило село.

Письмо з України подає Дьло: В українських кругах не перестає бажане діяти до видавання українського журналу. Д. Л.—ич в Петербурзі і д. Г.—ів в Чернігові подавали до міністерства просьби про дозвіл такого журналу, але обом відповіли стереотипним „ходатайство отклонить“. Та ся потреба неминуха і просьби в сїм напрямі будуть, певно, іти й далі. За те через міністерство кілька раз удалось діяти скасованя цензурної заборони для деяких книжок, хоч кожного разу: „в виді исключения“. В Одесі друкуєть ся тепер „Розмова про сільське господарство“, дозволена таким виїмковим способом. (Популярно-наукова література належить, як відомо, до абсолютно заборонених родів писемностей.)

Запомоги з фундації Генрика Вагнера розділять дня 19-го мая с. р. між шістьох жидів і три християнські вдовиці в сумі по 108 зр. 32 кр. Стараючи ся о ті запомоги мають внести подання до кінця марта до правительства крайового.

Дальші овації для євangelістів, що потерпіли за вибори, відбули ся в Станіславові. На відомість, що 18. с. м. вийде також о. Андрій Сумик на волю, стали вечером на плаці перед судом громадити ся селяни, духовенство з околиці wraz з родинами а також Русини місцеві, особливо молодіж. Поліція явила ся в новім числі а також компанія воєска, поділена на численні патрулі з наложеними багнетами. Серед сіву „многая літа“ і імператорого тїмшу рушпи похід з оо. Сумиком і Баринем на чолі через місто і досягнув а ринку сили найменше трех тисяч людей. В ринку промовив до зібраних о. Струтинський з Імниці дякуючи за симпатії. Відтак похід правив оо. Сумика і Барина до Народної Торговлі, де Русини і Русинки урядили їм сердечну овацію. Врешта без потреби воєска не мало причинилося до того, що похід а один хвиля прибрал розміри величезні: однак треба признати, що поліція місца, хотіла виступила в новім числі, поводила ся з великим тактом, так що ціла маніфестація відбула ся без найменшого диссонансу.

З Америки. В Сполучених Державах перейшли недавно чотири уніятські євangelістики а вірили на православну віру. Доси пять уніят-

— Зі Львова поїхала десь аж під Туркачи до Гамерики, не знаю. Писала якоє раз торік, але і реситії не знав, з якого то краю лист прийшов від неї.

— Так з кимже ви хочете женити ся?

— З вдовою по небіжчику Кіндраті.

— А! то справді добра буде жінка!

— почав панотєць прихвалювати. — Муєть бути єлюб красний.

— Та вже як ласка ваша — говорив Козак вдоволено, як би не той, що першу жінку поховав тому два тижні. — И з нею умовив ся, ще як мені жінка почала „цєувати ся.“

Славко витріщив очи на таке варварство, але батько, позагодивши орудку з Козаком, пояснив синови цілком просто єво безсердечність Козака.

— Ти дивуєш ся! Думаєш, що на селі так, як в мієсах євпівують? Хлоп без жінки не витримає, хоч би сам не мав що в рот вложити. Однй бувний мандатор а потім війт, що вже давно помер, оповідав мені, що коли селяни не хотіли платити податків, то він замикав їх жінки до арешту. Той спосіб завжди показував ся найлуччим; бо селяни зараз складали гроші. — Бачиш, такий бідолаха Козак женить ся, а ти не думаєш, хоч ти все таки будеш мати що їсти і для себе і для жінки.

— Бо я не Козак! — Хиба ви думаєте, що можна оттак раз-два, діставши від панни гарбуза, єї забути і другої шукати?

— Чому не можна? — Се-ж звичайна річ, щоденні випадки! Жени ся, поки ще на синоді не ухвалили целібату.

Того місяця мав бути у Львові церковний синод і газети ширли заздалегідь, що синод має постановити безженність для євangelістиків.

— Заким синод ухвалить, а Рим потвердить, — говорив Славко — я ще буду мав час надумати ся.

Під кінець вересня синод зібрав ся. О. Левіцький читав „Дьло“, передлачене Славком, і сердив ся незвичайно, що синод може навіть над чимєсь подібним радити, як безженність. А полохлива бабуєся Клявдзя думала, що вже от-от вийде заборона пиятомцам женити ся, і трохи не виганила Славка з дому, аби їхав на празники і весілля. Він уперто не слухав і з Залієв не вийдів. Але ся справа безженности не виходила ему з думки і навіть гризла его; коли раз мав о тім розмову з Головатим. Було се по тім, як о. Левіцький відчитав у каплиці єпископське посланіє о синоді. Головатий питає ся у Славка, над чим там будуть радити, а дізнавшись, що між инь-

ним і о безженности, заявив повсїм ясно, що то було би незле, як би і рускі євangelістики були нежонаті.

— Не у гнів вам сказавши, — говорив Головатий — от і ваш батько як би був нежонатий, то може був би цікавий знати, що в селі дє ся та поміг би децю направити. А так що? приєшли єго діти, він газдує, як кожний з нас, зводить — як може — кінці до купи, а про євоєх парадії не має і часу думати.

Славко передував єво річ з ріжних боків, але кінєць кінєцем добачував у словах Головатого багато правди і отсе єго гризло. Коли він розповів батькови єво думку Головатого той обурив ся незвичайно і на таку „єресь“ і на Головатого і на Славка.

— И тобі раз кажу: не приставай ти собі з тим Головатим, бо хоч він головатий, але проте дурень. Бунтівник, радикал — и єго знаю.

— Що-ж ви будете робити, — питає ся з глумом матурієт Генко у євоєх сестер, — коли пиятомцам заборонять женити ся? Відпадуть вам найлучші женихи. Ольга ще найлучше зробила, що рішила ся вийти за учителя, а Зоя ліє страху захотіла нараз бути учителькою.

Наташка мала справді невєсєлу міну. Горошинський, котрий тепер був що-

в Леопольдштаді побідив ліберал, радник Карайе. Вибори до ради державної з курій більшої по- сілости видали 16 консерватистів і 7 прави- тельствених в Горішній Австрії, 3 консерва- тистів, в Галичині 20 кандидатів польского цен- трального комітету в Герцу і Градищі по одно- му ліберальному Італійцеві. Торговельні компа- ни вибрали в Сирії 1 Німця-народовця, 1 лю- того, в Триесті 1 ліберального Італійця. При- тіснійшим виборі в місті Тішині побідив Німець- поступовець Фурир.

Париж. Агенція Гаваса доносить з Каней: Бльокада вже всюду оповіщена. Сумнівають ся, чи Васос, коли его не відличуть, зможе знайти на острові досить живности на довгий час.

Півець церковний

з гр. кат. парохії у Вижниці з добрим го- лосом, ознакнений добре з уставом і сль- вом церковним, з добрими свідочтвами, літ 20, пошукує посади. Місце може обняти зараз і на жадане посвідчитись похваль- ним свідочтвом від Веч. отця пароха.

Тимофтей Волинець

гр. кат. півець церковний у Вижниці на Буковині почта в міст.

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарсна ціна карти, накле- еної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пе- ресилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Льво- ві, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роч- ник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сузна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кож- ду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“

Приватна клініка хірургічна

(Приватна клініка операційна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

смерт. оператора ц. к. хірург. клініки університетскої

Більрота-Гуссенбавера у Відні

знаходиться

в Чернівцях, улиця Менгера ч. 25.

В справі приймання хорих і інших інформацій треба удавати ся до управителя приватної клініки д-ра Квятковського в Чернівцях, улиця ратушева (дім Вішоф- фера.)

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокое руске товариство асекураційне, припоручене Веч. Ду- ховенству і всім вірним через Виреосъв. Митр. і Преосъв. Еп. Ординарияти всіх трех галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, гаспо- дарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огне- вих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заклучені з першими Товари- ствами контрааскураційними подають „Дністрові“ можливі обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Поліси „Дністра“ приймає банк красний у Львові при поїздах іпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві вза- їмних обезпечень в Кракові, котре дає як найко- ристийші умови і видає поліси і квіти в руській мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стона- ринчене зареєстроване з обмеженою порукою, при- имає від своїх членів і третіх лиць вклади до опрощення по 5 процент. і гарантія цілковита. Удѣли по 50 корон. Позички удѣляють ся тільки власителям реальностей, вільних від тягарів, за по- рукою двох членів. З позичок відтаткає ся десята часть на удѣл.

Зголошеня о удѣлені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Пам'ятайте на Народний Дім в Чернівцях!

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах руській, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поспільні	особові	мішані		поспільні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Сиятина	11 ²⁸	6 ⁵⁷	10 ²⁸ 5 ⁵⁰	До Сиятина, Коломиї, Ста- ніславова, Львова, Кра- кова і Відня	3 ⁴⁷	9 ⁴¹	10 ²⁹ 5 ³⁸
З Букареншту, Яс, Сучави, Глибоки	3 ²⁹	9 ¹²	10 ⁰⁰ 5 ²³	До Глибоки, Сучави, Яс, Букареншту	12 ⁰³	7 ¹⁷	10 ⁴⁸ 6 ¹⁶
З Новоселиць, Садагури			11 ¹³ 9 ⁵⁰	До Садагури, Новоселиць			4 ³⁰ 6 ¹⁷

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейский час різнисть ся від львівського о 36 минут, а від черновецького о 44 минут; коли на залізницях є 12 год., то на львівській годиннику є 12 год. 36 мин., а на черновецькій 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і святых.

БУКОВИНА

Редакція і ад-
міністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

НА ДОРОГУ!

Щаслива ти, сину, дорога
зі Злочова аж до Львова,
а зі Львова аж до Відня —
головинько-ж моя бідна!
У Відні будете присягати,
будуть вам голови обстригати,
царювати будете служити,
а на родом не тужити.

Велика народна пісня.

Вчора було вже так гарно, зовсім весною пахло, а нині знов маємо сніг і краєвид зимовий. А вже людям здавалося, що зима не верне ся... Не кажим, що вже весна, не радуємо ся нею, ще не знаємо, яка она буде і ще у нас зима...

Не хвалім дня перед заходом сонця, бо той день, зрапа погідний і веселий, може нам принести під вечір бурю, студінь і великі шкоди. Не надіймо ся зрапа нічого, то не будемо вечером розчаровані і знеохочені до життя. Принесе нам день, що добре, подякуємо; не принесе, не подивуємо ся.

Від чого у нас на Русі дехто має такий жаль до Романчука, а дехто до Барвіньського? За великі надії поклали ми на обох тих послів і їх товаришів, а за малі на себе. Загальний настрій на Русі був такий, якби від Романчука і Барвіньського або такого дрібного політика, як Телішевський, залежала вся доля Русі. Мільони разів що року повторили Русини імена тих і вчиних руских послів, так, що у тім морі похвал і проклятів для послів не було майже чути ніякого іншого голосу. І кого хвалили або ганили? Не тих, що мовчали, лише тих, що таки щось говорили і робили. Телішевський, отсей великий чоловік до малих інтересів, аж до замкнення ради державної, брав спокійно діти, зовсім не думаючи пити се пиво, що его наварив і ніхто про него слова не писує, не казав ему зложити мандат і уступити місце чоловікові робучому, — всі его забули. Мандичев-

ський — що про того посла можна було писати і говорити? Чували ви, що він взагалі жпе на Русі? Знав его каснер, що виплачував діти, а більше ніхто. Охримович, Підлишечкий, Волян — але краще про них не говорити; нема потреби інтересувати ся тими людьми, що нами не інтересували ся...

Про кого-ж вічно говорило ся і писало ся? Про Романчука, Барвіньського і Вахнянина! Хоч як они між собою не годили ся, але працювали! Можна було з працею одного або другого і третього не годити ся, але се не були околоті вимолоченої соломки, се були люди живі, що мали нарід перед очима і як уміли, так его заступали.

Кажемо „як уміли“, бо в результаті таки не сповнили тих надій, які на них мали Русини. Але не они винні, що ми з політичного похмілля не можемо видужати, лише ми винні, що всю нашу надію вислаємо до Відня, з Відня вижидаємо всякої поради і помочи, а на себе самих так мало маємо надії. Коли-б ми при кожній важкій нагоді, подібній як вибори послів, виявили таку енергію, як тепер при галицьких виборах, то стояли би зовсім інакше. Правду сказати, ота жменя руских послів у Відні, котрій не хочемо відмавляти як найлучших намірів, таки не варта тої борби, тих трупів, тих каліцтв і арештовань, того невиданого напруження суспільності. З великої штаби заліза, котре руска суспільність стала кувати, вийшов лише... Так толкує собі результат виборів певно багато Русинів, призначених до культу послів і до маловажних рухів в самій суспільності! Тимчасом хто би хотів судити нашу суспільність після наших послів, той зробив би нам велику кривду — такі нещасливі ми вже не є!...

Нині-завтра виїжджають наші рускі послі до Відня. Розчаровані вже тільки разів Русини показали би ся великими дітьми, як би і тепер поклали якісь великі надії на тих послів і знов нічим більше не заправували собі голови, як слідженем кожного їх поступку. За мало їх,

за слабі они, декотрі таки цількові риби, або повязані невіллями, — щоби могли щось більшого вдіти. А знов рускі послі показали би ся дуже претенсіональними, як би ждали від Русинів дальшого підтримування їх посольського культу. Се вправді їх інтерес, але не інтерес загалу. Ми далеко більше стратили через своїх послів, поза котрими не хотіли бачити народу, мов поза одним деревом ліса, ніж послі принесли нам добра. Пора нам знати собі ціну дома, а не вважати політики жмені руских послів за квінтесенцію нашого суспільного життя.

Дуже часто складали ся обставини так, що не посол-провідник слухав ради громади, лише громада слухала его. Він вправді приходив до громади або політичного товариства „послухати ради“, але наперед заявляв, що ради не послухає. Для карності, котра часом виявляє силу громади, але досить часто і єї неміч, громада піддавала ся своему провідникові, інша на ослі на его карколомні експерименти з суспільністю, підтримувала его і — падала. Львівські Русини могли би се найліпше посвідчити; они до того у своїх часописах не признають ся, знов з причини карності, але они то дуже добре відчувують. Провідники рускі водили справді дуже часто громаду за ніс і уважали єї лише за декорацию до своєї високоповажаної особи. Радили ся, аби ради не слухати; закладали політичні товариства, аби іти їм на перекір. Громаду маловажили, а робили своє, що їм на думку прийшло. Така карність зовсім не свідчить добре про громаду — і таку беззакну карність не оплатити ся підтримувати нікому, хіба послам...

Так з нагоди, що ось уже 27. с. м. зачнуть наші рускі послі радити, як спасати Русь, не зашкодить їм сказати, що хвалити їх перед часом ніхто не має охоти і нехай того не жадують. І надій на них найлучше не покладати жадних. Ми то знаємо, що їм було би миліше почути на дорогу, як то ми їм віримо, кілька сподіваємо ся по них, — але так говорити і писати, то значило би вполювати в суспільність без

ЗАЛІССЯ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Даліше).

Заким він у тім ділі рішив ся, здивував дуже своїх родичів тим, що нараз рішив ся виїхати з Залісся. Куди? — питали ся его. Оттак провітрити ся; мав орудку до Львова, мав з кимсь там бачити ся чи щось — не признав ся виразно нікому, куди їде і по що. Казав, що за три дні верне. — Родичі здогадували ся, що се стоїть певно у звязи з сим листом, який дістав того самого дня, але що в листі було, не знали, бо Ярослав не сказав.

А він тимчасом вибрав ся до Львова, походив там з кілька годин без ціли і пополудневим поїздом виїхав в містечко Р. де того дня у вечір мав відбутися слуб професора Порубського із Стефанією Ковальською...

Доки їхав залізницею, занхавшись у куток куна, здавалося ему, що знає зовсім добре, по що їде. Хотів за всяку ціну ба-

чити свого суперника і свою любку перед присягою, перед вінчанем. Хотів заглянути їй в лице і пересвідчити ся, чи оно спокійне, радісне чи засумоване. Коли-б оно було засумоване, він чув би полекну; він хотів би, щоб она в ту хвилину була сумна, щоб она плакала. Се був би знак жатю у неї або хоч нечистої совісті, туги за минувшиною, а сей обяв він мав би деяку підставу пояснити собі в свою користь. Нехай она і стане жінкою Порубського, але з тим пересвідченням, що єї перший жених, Ярослав Левіцький, був гідний єї любови, лише обетавини зложили ся для него некористно. Нехай она і любить собі відтак Порубського, але притім пам'ятає, що першого любила Славка. А так, коли з лица буде вдоволена, усміхнена, то се буде тяжка зневага для него, для відкиненого першого жениха, до котрого довгий час була явно прихильною, поки другого не пізнала. Той другий може їй подати вигідніше жите, красшу будучність, але не подасть їй жи-вішого, щирішого чуття, як Славко. Буде-ж она відносити ся до него з такими самими любовцями, як в деяких незабутих хвилях до Славка, то се знак, що она або лицемірила, або Славко втратив в єї очах

на вартости, що она так довго его цїнила, поки не пізнала ще лучшого.

І се почуте враженої гордості займало всі думки Славка, поки він їхав. Він сидів задуманий в кутику купе і не звертав уваги на нікого з сусідів. Здавалося ему, що один погляд на бувшу любку вистане, аби зміркувати, чи поважає его ще доси, чи ні.

Але коли висів на станції і мав пустити ся до міста, — де не взяли ся нараз у него всілякі сумніви! По що я приїхав? питав ся сам себе. Чи на те, що-б себе мучити? Невже-ж один погляд дасть мені ту певність, за якою я тут і приїхав? Якже всі панни молоді виглядають? Хоч би у них тоді і ворухило ся якесь сильніше почуте, так не виявлять его з уваги на зібраних цікавих людей і на добрий тон! А ще як заслонять ся серпантом, то в лихо освіченій церкві і лица добачити годі...

Славко ходив з десять хвиль по двірні і вже починав лютити ся на самого себе, що тут приїхав. Називав євїй поступок крайнім дитинством, негідним дорозлого мужчини, то знов добачував у їм варварство, бо яке-ж лице зробить она, коли его

підстави за великі надії, а хто знає, може й показувати їй баньки з мила.

Не дурім ся, дивім ся тверезо! Не хвалім дня перед заходом сонця! Між рускими послами є тепер шість сил нових. Нові люди звичайно більше жваві до роботи. Отже різні прихильники тих послів можуть мати більшу або меншу надію на успіх, відповідно до характеру і знання тих послів. Так ми на Буковині маємо надію на п. Винницького — і певно, нікого так добрі успіхи его старань не врадують, як нашу руску громаду. Так само можна мати надії і на інших руских послів, але головна річ: працюймо у себе дома! Наша праця підопре працю і послів і они тоді будуть могли більше вдіяти, ніж тепер, коли не мають на кім оперти ся. З другої сторони повинні і послы пам'ятати слова воляцької пісні:

Ви будете служити у Відні,
а ми ту будем жити бідні.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 24-го марта 1897.

Вчера попрацьав ся наш посол Ізидор Винницький з черновецькою рускою громадою і відїхав до Відня на сесію ради державної. На двірці працювали его богато видних осіб зміж черновецьких Русинів і товаришів з суду.

Академічне товариство „Союз“ в Чернівцях устроює дня 3. квітня в павільоні готелю Вайса комере в честь Тараса Г. Шевченка, на котрий висилає записки так до інтелігенції як і міщан і селян. Вступ вільний. В програму увійшли промови до поодиноких клас народних, які мають бути заступлені потім співом і декламаціє. Товариство має певну надію, що руска публіка не опустить сеї нагоди, щоби зійти ся бодай раз на рік до купи, пізнати себе і таким способом скріпити ся духом єдиномірності. Русини так інтелігентні як і міщани і селяни, приходять всі без різниці стану і віку, звеличим пам'яті нашого незабутнього генія. Від відділу академічного тов. Союз. Теофіл Бриндзан голова, Михайло Догоніла секретар.

Радник Екснер мав передвчера відчит у Львові, в котрім так само як ту в Чернівцях, заохочував до участі у французькій всеєвропейській виставі в р. 1900. Відтак відїхав Екснер до Відня.

Конкурс для учителів розписує сторожницька повітова рада шкільна на елдуїчій по-

сади надучителів, учителів і молодших учителів, взгядно учительок:

1. Місце молодшого учителя при двокласовій народній школі в Альтгіте (Althütte) з німецькою мовою викладовою з платнею річною 360 зр.

2. Місце молодшого учителя при двокласовій народній школі в Борбівцях з рускою викладовою мовою і німецькою яко предмет шкільний з платнею 360 зр. річно.

3. Місце учителя і молодшого учителя при трикласовій школі в Бобівцях з рускою мовою викладовою і німецькою яко предмет шкільний з платнею III класи.

4. Місце учителя і молодшого учителя при трикласовій народній школі в Старих Брошківцях з волоскою і рускою мовою викладовою і німецькою яко предмет шкільний, з платнею III класи.

5. Місце надучителя, а колиб заняв его тамтешний учитель, опорожнить ся місце учителя і двох молодших учителів при чотирокласовій народній школі в Глиниці з рускою мовою викладовою і німецькою яко предмет шкільний, з платнею III класи.

6. Місце молодшого учителя при двокласовій народній школі в Корчівцях (Корчешти) з рускою і волоскою мовою викладовою і німецькою яко предмет шкільний, з платнею 360 зр. річно.

7. Місце двох учителів і одного молодшого учителя при чотирокласовій школі в Костянцях з рускою і волоскою мовою викладовою і німецькою яко предмет шкільний, з платнею III класи.

8. Місце надучителя, а колиб его заняв тамтешний учитель, опорожнене місце учителя і молодшого учителя при трикласовій школі народній в Горішніх Станівцях над Черемоном з рускою мовою викладовою і німецькою яко предмет шкільний, з платнею III класи.

Крім того єсть ще кілька місць з виключно німецькою і з виключно волоскою мовою викладовою. Стараючи ся о ті посади мають достаточо підпирті подана переслати приписаною службовою дорогою до 10. цвітня 1897 р. до ц. к. повітової ради шкільної в Сторожинці.

Віденьські Русини свідкують величезний народний збір на п'ятницю 26-го марта до одної з найбільших саль Відня, іменю в сали готелю „Wimberger“ XV Neubaugürtel 32. (Саха тая помістить кілька тисяч людей). Сей мітинг буде загально доступний і оголошений по місті плакатами. На порядку деннім однієї точка: „Минувші галицькі вибори“. Сподівають ся також приїзду декого з Русинів з Галичини. До участі будуть запрошені і опозиційні послы до парламенту, видійні проповідники партій а також журналісти тутешніх і заграничних дневників.

побачить? І передумуючи над сим він не-свідомо вийшов на дорогу, що вела до міста, стунав повагом, з очима вліпленими в землю, приставав на хвилю-дві, думав вертати ся, та все нагадував собі, що найближший поїзд їде аж перед півночню, що на двірці якось не личить сидіти, і він ішов та ішов до міста.

Вечер настав уже давно. Славко знав з листу товариша, що вінчане має відбувати ся по 8. годині вечером. Числив собі, що приїде до церкви в сам час. Лиш аби до церкви зайти, там скрити ся у який вигідний куток, з котрого би все можна бачити, придивити ся всему — і відтак зараз вертати на дворець.

Він прийшов уже під церкву, але крізь двері побачив лише, як запалювали свічки і перед аналоєм простелявали дивани. Якись два молоді пани заряджували, як що має бути.

Дім Ковальських стояв кількасот кроків від церкви, відділений від дороги зльником і маленьким садком. В куті города від бічної улочки стояла добре знайома Славкови альтана. Ту він нераз пересиджував

з нею. Треба туди піти, доконець туди піти!... Звідтам можна буде бачити, що діє ся в хаті.

Славкови прийшла охота заходити нишком, аби его ніхто не побачив. Але скоро тільки зрозумів свій намір, зараз засоромив ся за себе, добачив у тім злудийську поведінку, не міг єї у себе оправдати, — отже випрямив ся і гордо, помалу перейшов поперед ясно освітлений дім о. Ковальського. На ганку і по подвір'ю вештали ся деякі люди, дзвонили коні при повозках шорами і дзвіночками, але ніхто на Левіцького не звернув уваги. Минувши дім, він пристанув. „Як таки? — подумав він. — Хіба справді мене ту вже ніхто не пізнає?!“ Підійшов до штахет, станув саме у промінях світла, що било з комнат, але на него таки ніхто не звернув уваги... Надїхав якийсь візок, з него висів добре знайомий Славкови св'ященник з єусідства з жінкою і двома доньками, Славко їх зараз пізнав, а они нічо: і оком не кинули в его бік. „Чи не бачать мене? — думав собі Славко. — Чи так темно? Якби то добре було, щоби они мене пізнали, зчудували ся, дали се знати

Нема чого чудувати ся! Дяло чудує ся, що Буклавина шуткує собі зі всіх руских послів, а Народна Часовище ті шутки передрукує. А ту нема чого чудувати ся! Шуткують собі різні газети і не з таких політиків як наші: н. пр. Бісмарк беруть німецькі газети на гум уже кількадесять літ, хоч як він заслужив ся для Німеччини. У нас пронає змисел для гумористики, хоч ми й не маємо охоти нічо плакати, як жиди на ріках вавилонських. Послів своїх ми привчили думати, що вся Русь лише довкола них має крутити ся, про них думати, за них на багнети йти, їм кадити, їм догоджувати — а сеї культ послів на Руси не пошкодило би троха знищити. Не ігнорувати его, лише не перецінювати его ваги! Каже писатель Бурже, що і в найповажніших хвилях життя ніколи не шкодить дрібка маловаженя. Вей ми відчуваємо дуже часто правду сих слів, бо як би так дійсно брали все страшно поважно, то самоубійств і розбоїв було би без числа. Можна і послам збитки робити, коли они Русинам нєраз такі збитки строять. Нехай знають, що не Русь для них, тільки они для Руси. А хоборливі ті люди, що самі не сміють ся і сміху не розуміють. Їм не жити, тільки тестамент робити!

Волоскі бояри на Буковині агітують тепер всіма способами, передовсім в деяких черновецьких газетах, що стоять на їх услугах, за утворенем „буковинського клубу в радї державній“, до котрого належали би всі буковинські послы без огляду на народність і політичні переконання. Яку ціль мав би такий сорокатий дивоголад? Підняти волоскі та боярські інтереси під покривкою краєвого патріотизму?

Гумор Йокая. Угорський повістєписатель Йокая перебуває тепер в Абазії, куди вїїхав для поратования здоров'я. Йокая носить руку на тембляку. Кождий, хто тільки приступить до Йокая, питає ся его: що ему бракує. Йокая узавив собі раз на все етаду відповіді: „Поєдинковає ся я“. „З ким?“ „З дурнем“. „Хтож се такий?“ „Я сам“. Свої відповіді Йокая так пояснює: Дійство треба мати чималу дозу дурноти, щоби зробити се, що я зробив. На величм пальці мав я бородавку. Проколов я єї шпилькою і виналив єї так основно, що в тім місці зробила ся отверта рана, котра не хоче ся довго загойти. Цілий світ поганьблює мене за се — родина, лікарі; а коли мене приверто до стїни, щоби сказав, для чого се зробив, я відповів: „Хотів я удовідити, що, маючи 72 літ, я ще дитина“.

Наслідки жалоби галицьких Русинів, що єї вислали телеграфічно до цєзара задля надужити при виборах, показали ся в тім, що президент міністрів гр. Бадені поручив радникови намісництва у Львові п. Сгерманови разом з заступ-

панні молодій, а она зімліла би, у весільній сукні впала би на ту адаманкову софку там у другій комнаті під зеркалом... І що з того?“...

Славко відійшов в улочку і станув коло альтани. Звідтам було видно освітлені вікна в будинку і більше нічого. Але кілька панночок користали з погідного вечера і з вільного часу, заким молода убере ся, ходили стежками недалеко альтани, сміяли ся і розмавляли весело. Славко не міг дочути їх розмови, аж коли зайшли в альтану, пізнав зовсім виразно голоси знайомих паннів, дочок вільного св'ященника з єусідства.

— Ото! — казала одна — як би він тепер те все бачив!

Славко наставив уха.

— Та він, чую, уже зовсім покинув думку женити ся. Шкода хлопця; він подобає ся — відповіла друга.

— Зрозумілий троха — замітила третя.

— Має на що! Адже він в порівнянню з Порубеским, можна сказати, красавець і чоловік не дурний. Я щак не розумію густу Стефки...

ником секретаря міністерства внутрішніх справ п. Децикевичом перевірити виборчі акти з руских виборчих повітів і тим способом достарчити матеріалів до імперської відповіді. Розсліди вже зачали ся.

Пригоди з револьвером. Стефан Белза, возний в Кракові згинув з руки 5 літнього жидика, котрий з жартів приложив ему револьвер до скрані. Револьвер був набитий, вистрілив і Белза ляг трупом. — На іменинах у сотрудирика в Цмолясі в західній Галичині оглядав місцевий учитель Войтх Сковронський револьвер, з котрого вишпий в приємності гостей кілька разів був вистрілив. Учитель не знаючи, що в револьвері лишив ся ще один набій, випалив случайно, а куля поцілила в саме чоло війта, що був також в гостині. Смерть наступила зараз.

За торгівлю дівчатами розпочав ся 19-го с. м. процес перед окружним судом в Станіславові. Перед звичайним трибуналом стали Рубін Яновер і 5 его спільників, також жидів; всіх обжаловано о підступний вивіз з дому родичів а взагідно опіунів шести дівчат з Бучача до Туреччини. Під кінець 1895 р. они вивезли з Бучача Аврелію Вітвічку, Ест. Зобель і неповнолітні ще Аліну Некуровичівну та Марію Блавічку, а в лютому 1896 р. знов двоє дівчат. Головним обжалованим є шеф неправовадної фірми, Яновер, що має вже за собою минулість; в 1893 р. він був засуджений вже за вивіз дівчат до Туреччини на 7 місяців виступи. Кара та, видко, не позбавила его апетиту на турецьку монету, бо він не лиш сам провадив даліше розпочате, але придбав собі еще спільників. На почті в Бучачі стверджено, що обжаловані одержали під кінець 1895 року з Константинополя значні грошові суми по 100, 500 і 800 франків. На той сам час припадають і їх подорожі до Туреччини і вивіз названих дівчат, з котрих дві остали досі в Константинополі. Промислову шайку зрадив фальшивий паспорт, сфабрикований для одної жертви спекулантів. Поліція в Земліні пізнала ся на ній і відіслала его бучацькому староству. Заряджене слідство викрило всіх шість промисловців і поставило їх перед судом.

Двох пташків, що від довшого часу крали цукорникови Шубертови при ратушевій улиці ріжні солодкі і несолодкі річи з пивничі прихонила вчора поліція. Они називають ся Михайло Габор і Темофій Піндус, а вислідив їх агент Лебаль.

Чума в Бомбаю забрала до тепер 13.629 жертв. В послядніх днях чума стала знов більше ширити ся і число хорих зросло значно.

Катастрофа на морю. В північній Америці коло рогу Гатерас затонив ся корабель 8.

с. м. На кораблі разом з моряками знаходило ся 84 людей. 80 утопило ся а чотирох, межи ними капітан, лікар, машиніст і один подорожний уратовали ся. Коли корабель тонив ся, 35 людей дістало ся на човна. Через 7 днів плавали они по морю без поживи і напою. Зі з них умерло, перед тим много з них, зійшло з ума. Донерва 14. с. м. надлив якийсь корабель, котрий принав до себе нещасних 4 ще живих людей. Як безсильними ті оставши були свідчить се, що трупи померших були коло них в човнах, а вони не мали сили спустити їх в море.

Борба против нікотини. В державі Тенесі (Tennessee) в північній Америці ухвалив провінціоанальний сойм уставу, що забороняє продавати цигара, тютюн, наперці цигаретові, та курити цигара, файку або цигаретки, на улиці, на двірцях залізниць в огородах публичних і парках. Устава має вийти в жите з днем 1. мая с. р.

Дрібні вісти. Звісна княгиня Шіме заангажована до берлінського тінглю в Вінтергартені і небагом розпочне свої виступи. Коли вже княжна зійшла так низько, то зійде і ще нижче. — Поміняти ся мають, після донесення Reichswehr дитектори поліції в Кракові і у Львові своїми становисками. Кому тота заміна має вийти на ліпше, знають хіба в поліції.

Лапка на тхорі.

Написав

Стефан Пятка.

I.

Стріляли раз коло церкви, стріляли й другий раз, забренькотіли вікна в Козодів і сам господар, Іван Козодій, продрухав ся, підняв голову, прийшов до себе: він сидів при столі коло надпочатой паски. Як вернув з сьвятої, як поновив сьвячених яєць і мяса з „питльованов“ а на тото винив крім „утішительки“ ще й два черпаки води з потоку, так і здригав ся. Навіть не знав, коли цебрак з сьвяченим з перед него відсеунали і обрусом накрили, коли оба сини і невістка з дитиною десь повиходили.

Іван Козодій і его сини Гринь і Василь любили добре зісти й випити, а уже того року на докір, на злість своему сватови Онофрови Безвусому справили собі раз порядний Великдень: заставили Лейбі кусень поля на двайцять і девять літ, купили пів кірня питльованої, щось аж три кони яєць, чотири ноги з корови і повну семейну баривку горівки на посьвячене. Німка ковалиха помагала місити й печи паску, паска

кви. Сьвітла досить, але не видко з неї нічого, тільки білу сукию. „Чому то не я стою біля неї?“ — перелітає думка через Славкову голову, але він не має часу даліше над тим думати, бо слухає сьпіву сьвященників і міщанського хору, бачить, як декан впроваджує молодят у церкву, як товпа іде за ними, всі звернені лицем до престоло і до молодят. Тепер пора! тепер ніхто не зверне на него уваги... Він входить з трепетом у церков і вплиає ся в товпу міщан. Між ними ще найбезпечнійше. Пізнає хто его, хоч він вуса запустив і малу борідку і одягнений був по цивільному, не так як перше его видали в місті Р., — ну, то нехай і пізнає. Що се шкідить? Але ніхто тепер на него не звертає уваги, всі дивлять ся на молодят... Він протискає ся наперед і стає за крилосом в куті. Стає на почінках, протягає шию, хоче бачити її лице, не може, бо она не до него звернена.

(Даліше буде).

вдала ся: виросла аж під самісеньке піднебінє і розпукла ся щасливо до всходу сонця; треба було аж челюсти вивалювати, така була красна і велична.

Встав Іван Козодій від стола, почав прохажувати ся по хаті то сюди, то туди, мов той медвідь в менажерії в залізній клітці, і став поводи затигати на себе кожух. Він був в тій хвилі в такім чудеснім настрою душевним, що хотів собі затигнути по своему, так під носом тонесенько „Христос воскрес“, але дзвони так голосно загомоніли, що ему відхотіло ся сьпівати. Він любив, дуже-ж то любив тото сьвяте Воскресеніє з сьвяченим яйцем, тільки одно ему не подобало ся, іменно, що раз у раз через три дні від сьвіта до ночі дзвонили тай дзвонили. Его хата стояла близько церкви, отже тото дзвонене так набило ся ему в уши, що пізнійше через кілька неділь, куди ходив, туди за ним дзвонило; (хоть слав, хоть не раз пхав голову під подушку, або в солому, і тото не помагало, тільки заєдно дзвонило; навіть ще, як ішов на Вознесеніє в сусіднє село на празник до свого кума, одноокого „шлехтича“ Івана Бандерського, котрий мав свою хату курну з одним вікном під горою, і свою корчму курну з одним вікном на горі і свого жиди Мехля зіркатого, ще й тогди по дорозі за ним дзвонило. Аж там як заєв з кумом в Мехля при фляшці, як зачали собі панькувати, той тому „пане браце Яне Бандерський“, а той тому „пане браце Яне Козодойський“ — і так перебалакали цілу ніч а потому над раном пустили ся оба з гори в долину на „шліхоцьку обитачію. — аж тогди великоднє дзвінниця переставала гоїдати ся в голові Козодія, він мав спокій цілий рік аж до другого Воскресенія.

Нині мав він ще більшу причину як коли иньших літ гнївати ся на дзвони: его сват Онофер Безвусий від непамятних літ сидів кожного року з суботи на неділю при плащениці і завсїгди перший мусів рунити плащами, як діки засьпівали „Христос воскрес.“ Іван Козодій хотів того року сватови збитка зробити і сидів також цілу ніч при огні коло дзвінниці, але таки не удала ся ему тота штука, не випередив свата: дурно отже ніч збавив, обсьмішив ся, тож гнїв его на дзвони в тім році ще був більший.

— Щоби я так мав „посьвячену голову“ — думав тепер Іван Козодій, програвуючи пальцями баранковий смушок на рукавах — то я велів би повідвазувати на тото велике сьвято посторонки і сердечка від дзвонів, нехай би їх не розбивали, нехай би собі мій сват і ему подібні кметі зубами дзвонили на яриу красну. Ой той сват, той хрещений жид, той-той-той „гнїдлер“ наекудний! Щоби я его був не знав!

З такими гадками путив ся Іван Козодій на вечірню, гдін під дзвінницю, а там сват Онофер Безвусий з вагою потагає шнурани а дзвони аж промавають: „Яра пшениця, яра пшениця“...

(Даліше буде).

Телеграми „Буновини“.

З дня 24-го марца 1897 року.

Відень. Цісар іменував професора черновецкого університету Ленденфельда, звичайним професором зоології при німецькім університеті в Празі.

Берлін. Відкрите народного пам'ятника в честь столітньої річниці уродин цісаря Вільгельма I. відбуло ся вчора при участі безчисленної товпи одушевленого народа. Цісар обійняв особисто команду всіх відділів війська, що взяли уділ в тім торжестві.

Царгород. Офіціальне оповіщення заявляє: Становиско Греції, котра вислала війська на Крету противить ся міжнародному праву. Держави заноручають Туреччині ненарушимість і

— Що з того, — говорила трета — коли не вмів собі єї зискати. Пятимцем здає ся, що кожда панна тільки на них і жде. Але ходім звідси, ту так темно! А там мабуть вже збирають ся до церкви.

Панни вийшли з альтані, а Славко стояв, як вконаний. „Не вмів собі єї зискати!“ — от що! Правду сказала, жалісну правду, але правду. І „зарозумілий троха“, хоч і „має на що“... Та що з того, що з того?!

Аж тут нагадав собі, що певно тою улицю, де стоїть, мають їхати до церкви, туди найближша дорога! Як з краденим добром, пішов екоренько і скриваючись в сторону церкви. Там уже посходили ся цікаві міщанки і молодіж, аби бачити вінчане попаданки. Ярослав не пішов між них, а обійшов церков довкола і станув собі в тіни, де его ніхто не міг видіти. Широке листе вантанів коло церкви шевеліло над ним, рушане легеньким подувом вітру.

Ідуть!... Славко скрадає ся ближше під паркан, але все в тіни. Гості весільні входять в церков, уставляють ся двома рядами. Она з Порубским жде в дверях цер-

для того постановили блокаду Крети, що за-
чала ся з неділі. Ця постановка на користь Ту-
реччини єсть наслідком заховання султана. При-
хильність і старане держав супротив порти гід-
не вдячності. — Для виїзду вихідних Вірменців
установлено послідний двомісячний речинець для
повороту.

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT
є на складі в друкарні
„Рускої Ради.“
Просимо о замовлення.

Півець церковний

з гр. кат. парохій у Вишніви з добрим го-
лосом, ознакменений добре з уставом і єспі-
вом церковним, з добрими свідченнями, літ
20, пошукує посади. Місце може обняти
зараз і на жадане посвідчитись похваль-
ним свідченням від Веч. отця пароха.

Тимофтей Волинець

гр. кат. півець церковний у Вишніви на Буковині почта
в містці.

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна находити ся

Народопописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством
„Просвіти“, а виконана в літографічній закладі
Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарська ціна карти, накле-
єної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр.,
а для членів „Просвіти“ і передплатників
„Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пе-
ресилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Льво-
ві, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте
чиме скорше!

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роч-
ник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини.“

Приватна клініка хірургічна

(Приватна лічниця операційна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

смерят. оператора ц. к. хірург. клініки університетської

Білгород-Гусенбаєра у Відні

находить ся

в Чернівцях, улиці Менгера ч. 25.

В справі припинання хорих і інших інформацій
треба удавати ся до управителя приватної клініки д-ра
Квятковського в Чернівцях, улиці ратушева (дім Віно-
фєра.)

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство
асекраційне, припоручене Веч. Ду-
ховенству і всім вірним через
Вирєсєв. Митр. і Преосєв. Еп.
Ординаріати всіх трех галицьких
Епархій, обезпечєє будинки, скот, госпо-
дарські знаряди, збіжє в зерні і соломі, обно
в стогєх і будинках протів шкєд огне-
вих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виначує ся сєйчас по
пожарі, а договори закладєні з першими Товари-
ствами контрасекраційними подають „Дністрови“
можнєсть обезпечувати і виплачувати і найвишєї суми.

Полїєн „Дністра“ приймає банк красєвий у Львові
при позичках іпотєчних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“
після всіх можливих комбїнацій в товаристві вза-
їмних обезпечень в Кракові, котрє дає як найко-
ристїйшї уєдїла і видає полїєн і кїпї в руськїх
аєнїї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стова-
ришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, при-
ймає від своїх членів і третїх лиць вкладї до
опроєнтованї по 5 процєнт. Гваранція цілковита.
Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тїлькє
власитєлям реальностї, візьмєх від тагарів, на по-
рукою двох членів. З позичок відтєгає ся десєта
часть на удїл.

Зголошенє о удїленє аєнїї в місцевостях, де
„Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах руській, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконуює ся скоро, солїдно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поспїшні	особові	міщані		поспїшні	особові	міщані
до Чернівців				з Чернівців			
З Віни, Кракова, Львова, Станїславова, Коломїї і Снягча	1128	657	1028 550	До Снягча, Коломїї, Ста- нїславова, Львова, Кра- кова і Віни	347	941 1029 538	
З Бугарешту, Яє, Сучави, Глибоки	329	912	1000 523	До Глибоки, Сучави, Яє, Бугарешту	1203	717 1048 616	
З Новоселиць, Садагури			1113 950	До Садагури, Новоселиць			430 612

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-європейскї час рїзнять ся від
львівського о 36 мінут, а від черновецького о 44 мінут; коли на залїзницї є 12 год., то на львівськїм годиннику є 12 год. 36 мін., а на
черновецькїм 12 год. 44 мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає **Осип Маковей.**

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і свят.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.

Підплата
10 ар.

В погоні за червоним поясом.

Етика у наших буковинських противників така, що як би Буковина замість якої статі видрукувала Отче-наш, то ще би такі газети як „Бук. Відомості“, „Прав. Буковина“, „Buk. Rundschau“ і „Buk. Post“ нашлись в тій молитві як не ширене унії, то певно охоту залучити Буковину з Галичиною. Ми вже до того так привикли, що ані трохи не чудуємося предивній логіці тих газет і зовсім з їх голосами не чисимося. Протинно, нас би чудувало, як би ми в тих газетах нашлись раз який розумний і прихильний погляд на наші справи.

Хочемо явні порівняти поступоване руско-го духовенства галицького при виборах з поступованем православного духовенства на Буковині — і наперед знаємо, що хоч нам в тій справі навіть ворог наш признає в душі рачицю, то публично скаже, що ми ширимо унію, а хочемо нищити православіє. Се посуджене нас о нищене православіє буде так довго дунати по Буковині, поки всі зрозуміють, що такі близорукі ми не є, щоби нищити сей міст поміж австрійською Руссю а Україною, яким є православіє, і щоби зовсім не числити ся з фактом, що православних Русинів є сім разів більше, як уніятських.

Пішше нам один Русин з Галичини з села, що тепер там діє ся по виборах. „Ви — каже не в силі представити собі того руху між нашим народом, який запанував з причини виборів і ще тепер по виборах не притих. Помімо жандармів, котрі всі села патрулюють безнастанно, наряд карає хрипів без пощади. День в день можна стрітати по судах наших селян з тої причини. Все дарма, наряд рішив ся на тюрму, на кари грошеві, переслідування, а своє робить: уміє вже пізнавати своїх зрадників і нагороджувати їх по заслузі. А наше духовенство, на котре поспинало ся тільки підозріння, запризорило

ся тепер з народом так, що такі відносини по селах треба назвати ідеальними. Святищенники нашлись приятелів в селянах, а селяни в святищенниках. Нині селянин у „попа“, а він у селянина щоденний гість, а родина святищенника трохи не вся пішла в наряд. Нині побачите селян за столом святищенника, на сальоні і т. д. Одиничі, котрим смердить хлопський кожух, у нас перевели ся Богу дякувати майже цілком. При останніх виборах наше святищенство не жалувало ні труду, ні грошей, а в акції йшло солідарно, рішивши ся раз уважати хлопську справу за свою. Що при тій щирій роботі годі ще у нас вибрати своїх послів, то вина великого числа міст і містечок з жидами, котрі все тягнуть за сильнішими, і вина тих обставин, на котрі сьміло нарікав краєвий комітет виборчий в телеграмі до цесаря. За то на наших селах свідомість селян дуже зросла“...

Так поступало собі руске духовенство в Галичині. А якими-ж приятелями народу показали ся православні святищенники при виборах, і то не лиш руского народу, але й волоського? Таки ми, як були й доси.

В погоні за червоним поясом православні святищенники (з малими чесними винятками) готові все іти наперекір своїм вірним, готові дунити ся з нехристями і підирати інтереси волоської шляхти, тої самої шляхти, що тільки разів виявила свій ворожий настрій до мужика. При виборах они дають ся вибирати поруч жидів і становлять з ними найнещірніших виборців, таких іменню, яких волоській шляхті треба. Н. пр. в Путилівщині було 16 жидів виборців, а лише 14 християн, між тими більша половина святищенників. Чи хто чував, щоби такий обав уважали де природним? Чи в Путилівщині більше жидів, як християн? Як можуть мати селяни довіре до таких святищенників, що в той спосіб провадять у себе правибори?

Покійний митрополит Морар, славний винаходець одного народу з двома язиками (волоським і руским), ловив православних святищен-

ків червоними поясами і ними їх справді звязував. Удало ся се ему не лише з нищими рабами божими, але навіть з таким руским опозиціоністом, який був тому шість днів о. Андрійчук з Нових Мамаївців. Коли-ж Морареві прийшло ся круто, придумав з Кунчанком угодовив з Волохами, москвофілів-консервативів, і знову всі їх бажання по черзі зацитував також червоними поясами. Православні святищенники на все годили ся, що хотіла шляхта волоська, на все приставали. що наказувала консисторія, з роду Русини пішли протів Русинів, стали віднаходити там ширене унію і всяку всячину, де перше не добавляли нічого небезпечного, — червоний пояс подразнив їх як труханів і почало ся переслідуване Русинів, котре аж за митрополита Чуперковича троха притихло.

Крім того туга за червоним поясом виробила у більшости православних святищенників великий сервілізм насch oben, так що лице дунає ся з сорому, коли так часто бачить ся старого і сивого святищенника, як він понижає себе перед молодим урядником або криє ся зі своєю думкою перед своїми властями, хоч ему не знали би з голови корони, котрої не має. А що з того був за наслідок, то бачили ми і при останніх виборах: на послів руских і волоських селян вибирають волоську шляхту ті самі люди, що нарікають на подібні вибори в Галичині.

І чи варт червоний пояс того, аби за него робити з себе ворога народу? Очевидно не варт! Маємо на Буковині і таких святищенників православних, хоч їх зовсім мало, що здавна займають ся народом, що заслужили ся для своєї церкви, а они — святищенники звичайні, червоних поясів на них не видати і они за ними не тужать, бо знають собі цінну і за таку марну річ не продадуть ся.

Православні святищенники, хоч їм жите не йде з медом, хоч їм безперечно належить ся лучний добробит, але в порівнянню з уніятськими бідаками-святищенниками в галицьких селах все таки стоять матеріально лучше і — як би у них бу-

25

ЗАЛІСЄ.

Повість

ОСІПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

X.

Цілий вересень і перші дні жовтня, крім тих трьох днів, на котрі був виїхав, Славко лише доходив до двора і просиджував там із Стасєм по дві, по три години. Перших кілька днів більше розмаляв зі своїм учеником, як учив его, бавив ся з ним, та пізнавав, що „в нїм сидить“. Відтак втягав его помалу в науку і скоро замічав у хлопця неувагу і втому, зараз науку припав і йшов з ним в город бавити ся в шашку. Розповідав ему притім дикі історії про Індіян, які затямив ще з хлопячих днів, а правдиву радість зробив хлопцеві, принісши ему Робінзона, котрого той прочитав за два дні, а через цілий тиждень вишитував ся о поясненні. Наслідки такого поступованя з хлопцем були такі, що по двох тижнях Заборовський сказав Левіцкому:

— Але-ж пане! мій Стасьо тепер вас любить більше, як мене, або Маню.

— Коли так, то тепер почнемо вчити ся — відповів Славко. — Я хотів перше призначити его до себе, аби не дивив ся на мене, як на свого ворога. Він есавільний, але талановитий.

— Урвитель, пане, кажу вам: урвитель, як рідко. Колись то мало корови не застрілив, так що я тепер мушу патрони під ключ ховати. А вчора упав з яблінки; добре, що хоч ему нічо не стало ся. Тю-тю де зарве, то зараз напіроса крутить. На заяці вже хоче ходити стріляти. Гультай він, пане, кажу вам! Мислить, що як має герб, то і без науки мусить бути паном. Го-го! моспане, повчя ся троха; не владай пана так замолodu, на панство ще час... Я би дуже вас просив, щоби ви до мене перенесли ся. Дам вам окрему комнату, в мене дістанете все, лише дошлю-нуйте мені Стася. Будете могли спокійно і собі щось робити; я маю, а властиво Маня має зовсім гарну бібліотеку, можете собі читати. Там і так у вас дома потісно.

— Добре, — відповів Славко — я пе-

ренесу ся, але аж коли слота і болото настане.

Але ще слота не настала, а вже по тій пригоді на сльобі Стефки він переніс ся до двора. Розгосподарив ся широко і вигідно в гарній комнаті в дворі, котрої вікна виходили на смерековий ліс. Наука Стася йшла гладко, хлопець поважав, любив і слухав свого учителя, не збиткував уже так часто і сам нераз хвалив ся перед батьком тим, що навчив ся.

Коли Славко лиш доходив до двора, він видав ся з Манею лиш рідко і не дуже глядав єї; протинно — оминав. Але тепер він з Заборовським і донькою обідав, підвечіркував і вечеряв, отже мусів говорити і з Манею. У неї жаль по матері вже значно притих і являв ся найчастійше тоді, коли хто згадав покійницю, — а того оминав і Заборовський і Славко. Що найбільше у Мані подобало ся Славкові, то се, що она прекрасно і з великим зрозумінням грала на фортеп'яні. Привикнувши до Заборовського і его доньки, Славко відважив ся раз навіть сльівати до єї гри. А що в него був дуже приємний барітоновий голос і він сам знав ся на музиці, то з того вишло таке, що на бажанє і Мані і Заборовського він

ла більша свідомість — то певно не потребували би нікому кланяти ся і підпирати чужі інтереси, а йшли би разом з народом, опікувались би ним, як братом рідним, і мали би з того також хосен і чисте сумління.

Такого збратання православних священників з народом ми надіємо ся в недалекій будучності, бо скорше чи пізніше пізнають они, що мужика справа — то їх справа. Завдатки на то маємо, червоним поясом за митрополита Чуперковича уже так без заслуги священників не обдаровують, як се було за Морара — але ще у священників наших не перевів ся сервілізм, ще нема свідомости власної гідности і добра народу, ще червоний пояс труханів дразнить.

Дасть Бог, що і се мине ся і ми будемо могли сказати про наших священників так, як про галицьких священників руских.

Чи Чехи, чи Мазури?

Наші мужики емігрують до Канади — кого на їх місце спровадити, щоби не пускати ґрунта в лихварські руки жидів? Сим питанням заняла ся фахова рілляничка газета *Landwirthschaftliche Blätter*, поміщаючи статтю А. Мльчоха. Знаною річю нашим читателям є те, що президент краю ґр. Гоес виявив переконане супротив парікань наших послів на еміграцію, що еміграція не є жадним лихом, бо зараджує перелюдненню і тісноті в краю, а може дати емігрантам красшу долю, бо після урядових інформацій емігрантам в Канаді зовсім не зале дїє ся. Може той висказ управителя краю, а ще більше підшепти агентів, що уміли той висказ використати для своїх цілей, заохотили наново людей до еміграції і вже з весною виїхало знов 230 людей з Чернівців — до Канади. Емігранти походять з Рогізії і околиць та всі подіставали нанішорти на дорогу. Певно, що не некуча потреба вигнала їх з краю, бо буковинські мужики мають ся ще багато ліпше ніж галицькі так що до мастку, як і що до тигарів податкових, але знеохота до тутешніх невідрадних порядків та нерозважна надія на краще.

Буковина має ще досить землі, щоби помістити своїх дітей, тай і заробків не бракує ще у нас. Не тільки до робіт при травах та при залізних дорогах і гостиннях спроваджують підприємці чужих робітників з далеких країв, бо нема своїх сил робучих, але навіть до пільної роботи мусять діти спроваджувати робітників з Галичини, бо не стає в живих рук. А тимчасом тутешній робітник покидає край на свою

погубу, а рілю продає в руки спекулянтів, що не мають ані охоти ані знання до належної господарки. Се підриває продуктивність краю господарки і приносить для неї великі страти. Щоби тому зарадити, н. Мльчох радить, щоби правительство відкуповувало ті ґрунти, а відтак відпродавало чеським колоністам з Чехії, Моравії і Шлезку. Ті колоністи вміли би зужиткувати буковинську рілю, заступили би далеко ліпше страчені робучі сили та стали би тутешньому населенню за примір в трудолюбности і господарстві.

Коли не займе ся правительство тим проектом, то займуть ся певно дітичі, бо їх господарка zagrożена убитком робучих сил. Тоді доживем того, що коли наш мужик буде примушений утікати з краю, тут буде розживати ся на его посілости Чех або Німець. Але від Чехів та Німців ще не так небезпечно, як від Мазурів, що їх хотять уже впакувати до Буковини на місце витисненого руского мужика. От що пише черновецька *Gazeta Polska* в тій справі: „Сумніваємо ся, щоби людність Чехії, Моравії або Шлезка, що має достаточний заробок в тих фабричних краях, набрала охоти до еміграції на Буковину; а колиб се наступило, сумніваємо ся, чи зуміли би заадаптувати ся серед цілком відмінних обставин життя-буття. Пощо сягати так далеко, коли в західній Галичині маємо так багато рілляничого люду, (Мазурів) що змушений до еміграції а знає майже однакові тутешні відносини, бо рік-річно юрбами приходить сюди на заробітки. Люд сей знаємо і цінимо его трудолюбність а колонізація не мала би великих труднощій. Преймь він нині вже сам справляє ся в тутешній стороні і ту та там творить колонії. Належить заложити спеціальне товариство колонізаційне, щось в роді галицького Товариства охорони землі а така інституція, коли її підіпре правительство і край, може дати правдиву прислугу упадаючій економічній Буковині“. Так засіяли Галичину мазурскими колоніями, що тримають ся не більшою від Русина трудолюбности і запопадливости Мазура, але помічню і удекшеннями, яких дізнають Мазури на кожнім кроці від всемогутчих галицьких Поляків, що хочуть покласти в Галичині підвалини будучої „ojczyzny“ — так хотять тепер і Буковину засіяти своїми колоністами, надбачи ся при тім на ніби — Поляків, вірменських дітичів на Буковині. А ти, бідний руский мужик, тікай не то до Канади, але хоти би самому чортові в зуби!...

мусів нераз сьївати різні пісні. І се ще мусів Славко признати панні Мані, що она була з лиця дуже мила, а в поступках своїх і розмові безпретенсіональна.

Прийшов раз з сусіднього села Мурованки пан Роман Більський, про котрого Славко чував від батька, що він женихає ся до панни Мані. Приїхав відвідати Заборовського, звиняючись, що так довго в него не бував через жнива та різні інші господарські клопоти. Був се около сороклітний мужичина, черетвий ще, руманий, але зі спорою лисиною на голові. В рухах жвавий і надекакуючий, в розмові о благих річах невтомимий, притім чоловік бувалий, бо проживав з десять літ за границею та їздив сьвітами. Заборовський в порівнянню з ним виглядав на простого грецькося старої дати, котрий лише в малій частині познакомив ся з новітніми справами, читаючи пильно щодня свій *Przegląd*.

Пан Більський прийшов на бистрім коні, котрого славний родовід знав аж від прадіда его. Увійшов жваво до салону, поцілував Маню в руку, привітав ся з Забо-

ровським і допитливими очима глянув на Славку, котрий стояв з боку і не знав, чи виходити з салону, до чого мав більшу охоту, чи оставати ся.

— Пан Більський! — Пан Ярослав Левіцький! — познакомив Заборовський обох, і Славко остав ся.

Він оглядав Більського докладно і жалувал, що така молода і пристойна панна, як Маня, має дістати ся такому пережитому кавалерови. Нехай він буде і добрий чоловік і заможний — все-ж він Мані не до пари.

Розмова цілого товариства не виходила поза щоденні справи. Більський сказав Мані кілька зручних компліментів, она легеньким усміхом дякувала за них, але більше нічого не міг Славко по ній замітити.

— Якже вам подобав ся мій сусід Більський — питав ся Заборовський у Славка, коли Більський відїхав. — Правда: сьвітовий, саліновий чоловік?

— Правда! — відповів Славко коротко.

— Пане! він нів Європи звідів! —

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 26-го марта 1897.

Цісар виїде до Петербурга 25-го цвітня а верне до Відня 1-го мая, де вже застане цісаря німецького Вільгельма, котрий буде особисто проводити своїм полком підчас весняної паради. На сегорічні маневри цісарські коло Тотіє на Угорщині прибудуть цісар німецький і королі: сасний, румунський і сербський. По маневрах виберуть ся оба цісари, наш і німецький, на кілька днів до Будапешту. Відтак загостить цісар німецький до дїбр архикнязя Фридриха в Беліє на лони.

На честь Шевченка. В Київі урядило артистично-літературне товариство вечерниць в честь Т. Шевченка дня 9. (21.) с. м. На вечерниці зібрало ся чимало репрезентантів української сцени і літератури. Народу була велика сила. З артистів найбільше одушевлено витали Саксаганського. — В Петербурзі відбув ся дня 5. (17.) с. м. обід уряджений тамошніми Українцями, присвячений пам'яті Т. Шевченка, М. Костомарова і П. Куліша. На обід зібрало ся много місцевої української інтелігенції і представителів літератури, штуки і науки. З промов, які виголошено при обіді, визначили ся: промова В. В. Лесевича (Українець з Полтавщини, звісно-го в російських наукових кругах філософа-позитивіста) о значінню народного язика і Цезаря Білизовського, котрий подав короткий історичний начерк української літератури і познакомив зібраних з сучасними представителями руско-українського духового руху як в Росії так і за границею. При кінці обіду один з учасників висказав гадку о необхідности утворити в Петербурзі науково-літературне товариство імені Шевченка і гадку сю прийнято загальним одушевленням. З між присутніх зараз зложив ся кружок і взяв на себе уложити статуту такого товариства і внести его дотичній власті до затвердження.

Независть до Німців обивала ся в Атені і в цілій Греції. Численні родини опускають по тій причині Грецію. Професор Деріфельд і др. Вольтер з німецького інституту археологічного, вислали жінки і діти до Італії і Німеччини. Паню Деріфельд зневажувало лайками і грозями на улиці; старали ся дім професора підпалити, а вночі будили его вистрілами. Німці не можуть майже дістати ніякої служби, а накері не хотять навіть занести їх річий до дому.

Селяни і жида в Росії. В многих місцевостях російського Поділя находять ся т. зв. „жидівські двори“, що позаводили ся по польським повстанню, коли то російське правительство в

говорив Заборовський одушевлено. В Мурованці він гостем. Але і грошій видав на свої подорожі — село купив би за них! Тепер, каже, вже ему навкучило ся їдити, але я не вірю, чи довго втерпить на селі. Хіба би оженив ся... А має масток, о! має!

Славко мовчав, але того дня під вечір мав нагоду розмовляти про Більського з панною Манею. День був погідний і вечір наступав такий тихий, осінній, що наводить на чоловіка задуму, мов похорон перед часом помершої красавиці. Славко сидів в огороді в альтані, на котрій листе дикого винограду приняло вже всі відтінки рожевої краски, і вдивляв ся у фотографію Стефки, котру носив і доси при собі мов на муку. Вдивляв ся в неї, щоб найти собі відповідь, длячого она ему в свій час подобала ся. Дивив ся і думав але ясної відповіді не находив. Притім оглядаю застала его Маня, увійшовши в альтану, і хотіла зараз виїти, скоро замітила фотографію в руках его. Але він зірвав ся і здержав єї.

— Прощу, — казав — можете і ви

1863-ім р. спродавало жидам дешево землю. Лиші наслідки тої колонізації зазначилися руйною тих селян, що сусідували з „жидівськими дворами“. Се спонукало російські влади вже 1872 р. об'явити, що жиди можуть панувати на своїх дворах не довше як 24 літ; в 1897 р. мали вони відступити землю селянам. Та заповіджена експропріяція „жидівських дворів“ в Росії вже й розпочала ся.

Ячка шовковниці (Seidenspinner) плекає від кількох літ п. Євгеній Якубович, учитель в закладі карнім в Станіславові і має множество ячок самих перворядних родів, як: італійські, крайніські і американські. У нас на Буковині є можливість плекане шовковниці і давніше займалися тим загально люди, та мали з того значні зиски. На Буковині є багато морвових дерев, як в Шиницях, в Лужанах, в Глинцях, а можна би їх ще і умисне засаджувати, та завести плекане шовковниці. Єсть се приємне побічне заняття і дає незлий прихід, тож особливо учителі по селах повинні би зайняти ся тою справою.

Олеандри шкодять здоров'ю. Один французський лікар на основі неоспоримих дослідів виказує, що не тільки винари цвітять але також і листе олеандрів ділають шкідливо на перви. Лікар сей каже, що він знає случаи, в котрих спав в хаті, де стояли олеандри, спроваджувало запалене мозку, біль голови, горячку, ослаблене функції серця і мучукаів, блідячку і т. д.

На острові Корфу живе від непам'ятних часів повірка, що Стамбул і церков св. Софії повернуть до Греків, коли у них засяде на королівським престолі Константин і Софія. Тенер як-раз наслідником грецького престолу є Константин оженившись з Софією, княгинею прускою. Мешканці Корфу потішають ся, що віщоване сповниться ся в недовзі.

Дрібні вісті. У Львові відбув ся оногод поєдинок на шаблі межі сотрудником Dziennik-a polsk-ого п. Войнаровским і артистом-малюем В. Попелем. Перший ранений в руку. Причиною поєдинку були личні непорозуміння. — Мурин Турнер Поизон оженив ся 21 разів. Поховавши 20 жінок, він тенер в 71 році оженив ся з 18-літньою дівчиною. Мурин має вже 42 діти а видно що ще йому за мало. — На міжнароднім кореспондентивно-шаховім турнію, що его урядила париска L' Illustration française, одержав другу нагороду член львівського клубу шахістів Каз. Вайдаіх. — В Петербурзі помер російський поет Аполлон Майков.

Діля дня 16. (28.) марта 1897 ро

3)

Стефан Пятка.
Ланка на торі.

(Далше).

Священик, чоловік справді праведний, тілом і душею прив'язаний до свого народу, болів над темнотою і легковірністю своїх парохіян, старав ся своїм примірним поведенням і чесною характеру впливати убагородняючи на них; думав, що то (уже достаточо, однак) таке діло могло в кождім иньшій місци принести хороші успіхи, тільки не в Негромотниках; ту треба було до чесноти і благородності душпастирської сирягти також меткість світського чоловіка, треба було нераз заглянути там, де бетеги літми лежали в хижі, треба було і подумати о каламутних ділах головачів громадських, але священик до нічого не мішав ся. Колиж отже побачив перед собою громаду облудників, вивів їх з пошества на поле, показав їм онуда в канусті і тихцем забрав ся до своєї комнати.

Радники здуріли: такої поради они не надіяли ся, то було щось для них незвичайне, щось нездале, радники голови стали поважно кивати ся. Они дивили ся на онуда, думали, два найстарші радні, що вже по двадцять п'ять літ асесоровали притворили ся дурюватими, полізли в канусту, обмачили онуда за кобилу голову, за соломане туловище і штани вникані ячмінною половиною, вернули на давнє місце і сказали:

— То панове, онуд, бігмеж то нічого більше тільки онуд; на того можна сто разів не то заборжити ся але й присягнути, що того онуд...

— Закпив собі з нас піп, порядно закпив — подумали радники, але ані один з них з тим не зрадив ся перед другим, що думав, тільки кождий красними словами ставив питанє:

— Що панотець духовні хотіли? Що слуга божі хотіли?..

— Уже они чогось хотіли — відповідали другі — они слуга божі щось мудрого хотіли, щоби так доміркувати ся, догнати, щоби так можна їх провізжити.

З тою загадкою вернули радники до Лейби, позасідали разом на довгій лаві, пакали аюльки, розбирали в голові онуда і ждали терпеливо, чей котрий зачне на пона горлати.

Справа була трудна поновити латку причепити, всі хрестини, похорони, весілля і т. п., які Лейба в тій хвилі перечислював, не приносили пошестів кинени ніякого хізна, тільки жидівськї касї; одно міг лише закинути: що „піп“ майже за дурно хлопцям все робить і тому нічого не має, видно в него голова не з

відгадавши тайну думку Славка. — Ні, панове, така дуже практична я не є і здогадувал не має великої підстави. Се комбінацій батька, а не мої. Пан Більський дуже милий чоловік, правдивий сальоновець, але в мені по матері лишило ся досить демократичної крові, щоб я на сальоновість не клала великої ваги. Ви не повірите, як пам'ять на покійну матір мені все пригадує, хто я з роду, як настроює мене часто недовірливо до всіх „szlachetnie urodzonych“. Мій брат, поручник, дуже зарозумілий на свій герб, батько лише часом нагадує его людям, а я вдала ся в маму-демократку.

— Демократизм не лежить в тім, аби маловажити герби — замітив коротко Славко. — А аристократизм той, що шукає краси в життю і вміє віднаходити єї, також незлий, навіть дуже добрий.

(Далше буде).

сего світа, не до „гешефту“, а того не міг сказати радникам.

Стала Лейбиха порівнувати пона з рабіном але й того не повело ся.

— Крутить жидівка по жидівськи — подумали радні — якось нині єї не веде ся: кождий жид свій крам хвалить.

Коли так всі радники гляділи на Лейбу і Лейбиху, виліз заспаний полевий сторож з ваны-бру, Василь Козодій, і повідає:

— Не можете загадки з онудом відгадати, а я вам відгадаю.

Тоту вість прийняли радники байдужно: Василь Козодій мав справді чортів замисли яко полевий сторож і нераз в темну ніч поназганяв до Лейби тільки людського іміня, що було при чім радникам і кілька днів судити, але та проворність молодого Козодія була одностороння; до чого иньшого не замітили (в ній спосібності; они сумнівали ся, щоби такий молодий міг щось розумного видумати; справа з онудом вимагала розважної і дипломатичної голови).

— Говори, що знаєш — відозвав ся радник і обмежчик пошестів, котрий уже мав на язичі, що священик дуже побожний Отець, нічого від нас не хоче, але боїть ся до нашої миски заглянути, щоби зайдів не дістав, тільки до Онофра Безвусого на комашню ходить...

— Панотець духовні хотіли вам сказати — говорив Василь Козодій — що найліпше вибрати віттом Лучку Лучку: его голова, руки, плечі достоменно такі, як в того онуда, навіть так горбато держить ся і так само ремінь на клубах носить.

— Добре каже! відгадав! — подумали радники.

— Ти Бісмарк, Василю, знаєш, такий міністер німецького цїсаря, нехай тебе грім забє! — сказав Лейба.

— Правду кажеш, Василю — признали всі радники а в душі подумали „пожди поже, ми тобі за тоту штуку ще ліпшу покажемо; закпив ти з нас, закпимо ми й з тебе.“

— Бігме, правду кажеш, Василю — повторили радні чергою — ти відгадав загадку нашого панотця, нашого душпастиря, ми таки так зробимо: Лучка Лучка буде віттом а ти присяжним.

І вибрали Лучку Лучку начальником неграмотницьким, того Лучку Лучку, що справді був вибраний на кільканайцять онадів радним, але ніколи на радї не був, навіть тогди, як его вибирали. То був собі чоловік, що в насущнім життю називав ся рабом божим; его гадки в земі були ясні, зрозумілі, бо обмежали ся на хліві й етодолі, але в літі, коли зійшли ся сінокоси з живими, громаджене з кладенем, звожене до етодолі з дравим містком коло ліса і бажорою, тогди повставав в его голові такий заколот, що нераз три дні і три ночі з великої натузи а ще більшої гризоти тільки снав тай снав.

(Далше буде.)

подивити ся на неї... Се она... Я не крию ся. Скажіть мені, чи я мав добрий густ?

— Зовсім добрий! — відповіла Маня, оглядаючи з цікавістю фотографію.

— На красї пізнав ся, а на характері помилив ся. Але-ж бо й справді годї вас, панни, пізнати; або ви занадто звичайні, так що се нас дивує, або ви такі скомпліковані, що ми розуму не доберем.

— Скорше занадто звичайні — замітила Маня, віддаючи фотографію.

— Ви так думаете? — спитав Славко здивований.

— Ну, що-ж? Ми — люди і то більше люди, як ви, мужчини. Круг наших інтересів більше буденний, як ваш. Чи ми тому винні чи не винні, чи се зле чи добре — в то не вхожу; але факт фактом остає ся.

— Тому то я не можу позбути ся гадки, що жінщини взагалі більше практичні в життю, хочу сказати: менше перебірчиві у своїх учинках... Чи так?

— Так би виходило... Чи ви не єспіваєте сего до мене? — спитала бистро,

Телеграми „Буковини“.

З дня 26-го марта 1897 року.

Відень. Кілька днів доносить про докопане іменовані президії палати панів. Президентом іменований князь Альфред Віндшпрец, першим заступником президента князь Кароль Аверсперг, другим заступником граф Ернест Гойос.

Триєст. В мисль міжнародного укладу вислано вчера звідси батальон інфантерії на Крету парівцем Лойду „Електра“ під конвоем „Тигра“. Три компанії будуть естаціоновані в Судї, одна в Кансі.

Кольонія. Доносять з Атен, що полковник Васос буде боронити ся на Креті до посліднього. Живности має нагромадженої на п'ять місяців.

Атени. Де вість, що правительство задить лоту, в котрій заперестує против окупації Крети військами держав.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрия Андрейчина у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр.,

а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

убу, а рілю продає в руки спекулянтів, що оть ані охоти ані знання до належної гosci. Се підриває продуктивність краюї гosci ки і приносить для неї великі страти. Що з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюющий лік на втиране: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймати з осторожностю лише флашки зі значим знаком охоронним „Котвица“ бо лише ті правдиві. Аптика Ріхтера під золотим львом у Празі.

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік руска газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляє ся она що дни кромі неділі і свят. Поміщає статі про справи буковинської Руси, але познакомлює читателів також із справами Русинів в інших землях руских. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і взагалі о материял такий, що обходить кожду руску родину. Що „Буковина“ цікава і для галицьких Русинів, свідчить значне число передплатників єї в Галичині. Передплата лише 10 зр. Адреса редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці улица Петровича число 2.

• Прекрасна повість Ольги Кобилянської „Царівна“ вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісімки, і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою рекомендованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісти написав Осип Маковей. „Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленням, як і благородною тенденцією визначає ся дуже поміж нашими новітніми повістями. Купити можна в редакції „Буковини“. Тут також можна дістати оповіданє О. Я. Кониського „В день святаї волі“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповіданє Т. Гаїна „Перші Зорі“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним через Впреосв. Митр. і Преосв. Еп. Ординарїати всіх трех галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і солоні, сїно в стогах і будинках против шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заклучені з першими Товариствами контрасекраційними подають „Дністрові“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Поліси „Дністра“ приймає банк красний у Львові при позичках іпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористийніші умови і видає поліси і квіти в руских язиці.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зареєстрованє з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третіх лиць вклади до опрочентованя по 5 процент. Гваранція цілковата. Удїли по 60 корон. Позички удїляють ся тільки власителям реальностей, від яких від тисгарів, на порукою двох членів. З позичок відтїгає ся десята часть на удїл.

Зголошенє о удїленє агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбрателів, гостей і публіку, що я перебрав істнуючий доси під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів

— (заснований 1812 р.) —

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під мою власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При єї нагоді складує сердечну подяку за довіре, оказанє так часто попередній фірмі, і прошу уклібно, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задоволити шановних гостей добірними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.

Прошу о часті замовленя і пишусь в поважанєм

Стефан Гаїна.

Рух поїздів залізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и						Відходять	П о ї з д и																	
	поспінні			особові				поспінні			особові			мішані											
до Чернівців													з Чернівців												
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Святинна	1128	.	.	657	1028	550		До Сятинна, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	.	.	941	1029	538											
З Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	.	.	912	1000	523		До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	.	.	717	1048	616											
З Новоселиць, Садагури	.	.	.	.	.	.	1113 950	До Садагури, Новоселиць	.	.	.	.	.	.	430 612										

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейський час різницяє ся від львівського о 36 минут, а від черновецкого о 44 минут; коли на залізницях є 12 год., то на львівськєм годиннику є 12 год. 36 мин., а на черновецкєм 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцією відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
—
Виходить щодня
крім днів по-
неділях і святках.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
—
Передплата
10 зр.

Рада державна.

Нині починає ся перша сесія нової ради державної, що має радити шість літ. Коли по-мняємо палату панів, зложену менше більше з одностайних людей, то зі складу нової ради державної, так як она вийшла з остатніх виборів, можна висновувати, що наради її будуть нераз дуже неспокійні, хоч умірковані сторонництва все таки будуть в ній переважати.

Перший раз по причині заведення пятої курії будуть мати соціялісти в австрійській раді державній самостійну партію, виравді нечисленну, бо зложена лише з 14 осіб, але таку, що нераз дасть про себе чути. Поміж иньшими послами є також радикальні представителі, почасти з національною закраскою і ті певно також не схотять мовчати.

Сторонництва консервативні очевидно сильніші і скорше згодять ся поміж собою мимо національних ріжниць. Мають они около 200 голосів, до котрих причислене вже і коло польське.

Давна лівниця німецька, що в попередній раді державній мала 105 голосів, тепер має лише 49 голосів. Але спільно з фракцією вірно-конституційних представителів великої посілости німецької, котра числить 28 голосів, умірковано ліберальний елемент німецький, з котрим коло польське радо входить в зносини, буде мати все таки значну силу, зложену з 77 послів.

З того виходить, що в богато справах, в котрих їде о спільне добро цілої держави, консерватисти разом з уміркованими поступовцями німецькими і з колом польським, будуть могли перемагати послів радикальних.

Коло польське буде й тепер мати великий вплив у раді державній, тим більше, що всіма силами старає ся о солідарність; волить мати менше кілька голосів, але решту згідливу. Тою

солідарністю Поляки виборили для себе богато прав, отже не думають її покидати.

Нова рада державна має богато важних справ до поладження, між ними найважнішу угоду з Угорщиною. З тими справами будемо по черзі познайомлювати наших читателів, а щоби се тим легше приходило ся, вважаємо потрібним подати склад ради державної, партій і імена важніших послів. О тих партіях і послах буде нераз мова, то треба їх знати.

Вибори покінчені; всі 425 членів нової палати послів уже вибрані. Після сторонництва ділять ся ново вибрані послы так:

Німецькі клерикали числять 51 членів. Вибрані они в провінціях альпійських по найбільшій часті в курії сільській і міській; рівнож більша посілость горішньої Австрії доставила тій групі кількох членів. В склад сего сторонництва входять між иньшими послы: Бавмгартнер, Діпавлі, Ебенгох, др. Фалькенгайн, Катрайн, Турігер, Трайфельс, Цалінгер.

Антисеміти або християнські соціяли числять 28 членів. Вийшли они з вибору у Відні і з 5-ої та 4-ої курії довшньої Австрії. Замітніші між ними: Гесман, Ал. Ліхтенштайн, Люєгер, Патай, Шайхер, Шлезінгер, Шнайдер, Штайнер, бурмістр Відня Штробах, Вергані.

Німецька партія людова (Deutsche Volkspartei) числить 38 членів. Вибрані переважно курією міст в Каринтії, Крайї, обох Австріях, Мораві. Замітніші: Барайтер, Павло Гофман, Кайзер, Кіндерман, Прадо, Штайнвендер.

Молодоцехи числять 62 членів, коли вчислимо між них 1 радикала і 1 аграриста. До клубу ческого не всі вийдуть, так що буде кількох послів „диких“. Замітніші: два Адамки Гуттав і Кароль, Бжезновский, Брзорад, Дик, Енгель, Греґр, Герольд, Кафтан, Кайцль, Янда, Крамарж, Пацак, Сляма, Странський, Вапатий, Зачек. — На боці стоїть один Чех клерикал Антон Стоя, вибраний в 5-ій курії з угорського Градця.

Коло польське числить 59 членів разом з послом шлезьким ке Свежим. — Крім того маємо

ще 9 послів-Поляків, а то з сторонництва людового і 6 столяровців. Коли послы людові вступлять до кола буде оно числити 62 членів. Столяровці не вступлять до кола.

Русинів засяє в палаті 11, а ділять ся они: 3 незалежні (Танякевич, Окуневский, Яросевич), 6 польско-правительственных (Барвіньский, Вахнянин, Гробельский, Каратинский, Мандичевский, Охримович) і 2 Русини буковинські (правительственные): Вяницький і Волян.

Словинці числять 16 членів. Належать до них між иньшими: Альфред Короній, Ферячич, Грегореч, Грегорич, Повше, Робиц, Спинич, Щукле, Сустершич.

Хорватів засяє 11: між ними: Бяніній, Борчич, Булат, Кляйн, Лягіна, Періц, Сунук.

Сербів 2: Болжян і Квеквіц.

Італійців буде в палаті 19 а ділять ся они на: клерикалів 5 (як Бацанелла і Сальвадорі) та лібералів 14 (як Вертоллі, Камні, Чініні, Мальфатті, Ріцці).

Румуни числять 5 членів: Гормузаки, Дулул, Попович, Васильє, Цуркан. Вірмено-Поляк Стеф. Стефанович стоїть осторонь.

Соціал-демократи числять 14 членів: Бернер, Цінґр, Дашинський, Ганіх, Гібеш, Кізеветер, Козакевич, Ресель, Ріґер, Шрамель, Штайнер, Феркавф, Вратни, Целер.

Заступники більшої посілости числять разом 52 членів, а ділять ся они: на фєвдалів, 21 членів (як Белькреді, Хотек, Черний, Дейм, Фридріх Шварценберг, Сільва Тарука, Відеренерґ), — на 3 членів партії центра: Бальтаці, Берхтольд, Веттер (всі три з Морави), — і на вірноконституційних, 28 членів (як Атеме, Аверснерґ, Берирайтер, Дубски, Кільмансег, Москон, Штірг, Зедвіц).

Німецько-ліберальне сторонництво числить тепер 49 членів. Замітніші між послами того сторонництва: Авеніц, Бендель, Демель, Фуріер, Функе, Газе, Кош, Менґер, Носке, Перґельт, Промбер, Рус, Шікер, Штайнер, Врабен.

26

ЗАЛІСЄ.

Повість

ОСНА МАКОВЕЯ.

(Даліше).

— Я знаю — відповіла дівчина живо. — Демократизм треба ще зазначувати роботою. Бувши у Львові через два роки у тітки, я пізнала там одного пана, котрий мені докладно виченив, що се таке демократизм.

— І якою роботою думаєте его зазначити?

— Що-ж я можу тепер робити?

— Е! ні, не кажіть так! Можете щонайменше робити се, що ваша добра мати робила; можете я. пр. мати вплив на батька, щоб він не тернів у селі такого неладу, як с. Розуміє ся, коли пан Більський забере вас нам на другий рік та ще й виїде з села в місто, то з вашого демократизму користи не буде.

— Пане Левіцький; не докучайте мені Більським — промовила з усміхом, — бо я вам так само і з більшим правом буду

докучати панною Стефкою. Ви самі винні, що она рішила ся вийти за кого иньшого замож.

— Вже і вийшла — замітив Славко невизражно.

— Вже вийшла? — спитала ся дівчина і зміняючи голос на більше мягкий, додала: — Я властиво не повинна вам докучати...

— Можете, нічо не шкодить.

— Не хочу.

— Чому?

— Бо то вас певно болить.

— У мене досить сильні нерви. Я був навіть на її слюбі.

Славкові забавило ся немов висповідати ся перед дівчиною, що пошанувала его чуте, немов похвалити ся своїм вчинком, чого навіть перед сестрами не зробив.

— Як то, ви були на її слюбі?

— Тоді, коли я виїхав був на три дні.

— По що-ж ви їздили? Мучити себе?

— Бачити її і его.

Дівчину се очевидно зацікавлювало.

— Бачити її, що за міну має — говорив Славко. — Се-ж цікаве, правда?

— Певно. І яку міну мала?

— Зовсім вдоволену.

Славко почав їй оповідати всю пригоду. Думав, що зможе оповісти її спокійно, а навіть з легким глумом, так як почав. Тимчасом коли пригадував собі чимраз лучше пережиту подію, голос его м'як, він уривав і не докінчивши, замовк та похилив голову в землю.

Настала мовчанка. Маня передумувала, від чого би почати сьвіжу, веселішу розмову, але не находила предмету.

Аж по добрій хвилі Славко підняв голову і намагаючись до усміху, відізав ся:

— Правда, який я ще дитинний!... Не дивуйте ся і не сьмійте ся! Я до того перед рідними сестрами не признав ся, що вам тепер оповів. Мені здає ся, що вам можна було оповісти, а я чув потребу до того. Тяжко носити ся самому із своїми думками.

— Не бійте ся; я вмю оцінити ваші почуття і зовсім не думаю брати їх на глум.

— Е, знаєте, люди, з котрими цілком літами живе ся, а проте чоловік перед ними криє ся; а є знов такі, до котрих відразу має ся довіре. Ви мабуть одна з сих...

— Незаслужений комплімент...

— Мені тепер не до компліментів: я, можна сказати, зробив ся тепер байдукий

Один соціальний політик др. Фердинанд Кронаветер.

Партия Шенерера числить 5 членів: Іро, Кіттель, Шенерер, Тірк, Вольф.

Для порівняння змін, які зайшли в поодиноких сторінницях, може послужити отся табелька:

	Попередня каденція	Теперішній стан	зиск — страта
Нім. клерикали	26	41	+15
Антисеміти	10	28	+18
Нім. партія люд.	17	39	+22
Коло польске	55	59	+4
Людські	—	3	+3
Стояловці	—	6	+6
Русини	8	11	+3
Молодо-Чехи	47	60	+13
Ческі радикали	—	1	+1
Ческі клерикали	—	1	+1
Словинці	16	16	—
Хорвати	7	11	+4
Сербі	1	2	+1
Румуни	5	6	+1
Італ. клер.	2	5	+3
Італ. лібер.	11	14	+3
Февдали	22	21	-1
Партия центра	6	3	-3
Вірно-констит.	105	28	-28
Ліберали	49	49	—
Соц. політики	1	1	—
Соціал демократи	1	14	+13
Партия Шенерера	2	5	+3
Опорож. мандатів	11	—	—
	353	425	+72

НОВИНИ.

Чернівці, дня 27-го марта 1897.

Товариство лікарів на Буковині розісладо запрошене на загальні збори, що відбудуться в середу, дня 31. марта в год. 7 вечером. На порядку деннім є крім внутрішніх справ товариства, виклад докторів Залозецького і Филиповича про деякі випадки слабости з практики в краєвій шпиталі, разом з представленням хорих і показом препаратів, а відтак відчит „Про новітнє уряджене санітарне п. і в. армії“ полковника др. Ізидора Каста.

Дирекція залізниць в Чернівцях може виїде небагом з крайни мрій і бажань та стане дійсною. Як доносять з Відня, має наступити реорганізація в цілм устрою дирекції залізниць. Іменно мають бути основані три головні дирекції у Відні, в Празі і у Львові а за те побільшене число дирекцій руху. В Галичині утворють

крім в Кракові і в Станіславові ще в Перемишлі і в Тернополі дирекції руху, а Чернівці дістануть також особну дирекцію руху, що буде підчинена безпосередно міністерству залізниць. Провід усіх галицьких дирекцій має дістати ся в руки бувшого посла Щепановського, а також і для Чернівців є вже кандидат на директора в особі графа Фестенбурга. Офіційне потвердження тих вістей має наступити тими днями.

Медичний факультет в Чернівцях займає правительственні круги поважно, бо як іде чутка, вже навіть працюють над планами для будучої будови.

На шляху Іжани-Сучава почав ся від 25. марта рух усіх поїздів — не знати на як довго.

Стипендії з фундації архієпископії Марії Валерії, основаної при нагоді її вінчання, роздасть черновецький магістрат, як щорічно, так і сего року двом сиротам приналежним до Чернівців без ріжниць народности і віри, не переступивших 14 літ життя. Достаточо підперті прошення треба вносити найдалше до 1. мая.

Зі Скалату доносять, що коли комісія виборча оголосила результат голосованя „Гр. Пінінський 80 голосів а Шмігер (руський кандидат) 40 голосів, селяни уложили формулу присяги і кождий виборець, що віддав голос на Шмігера, з покликком на присягу підписав її при двох свідках. Таких підписів зараз по виборі посла зібрало ся ні більше, ні менше, як 89! Так то перевели ся вибори в Галичині.

Православна місія відбувала ся від 15—20 марта в закладі карнім в Станіславові. Через п'ять днів відправляли архієпископ-ставрофор о. Прокопович і тамошний парох о. Касян Бриндзан молебні, богослуження та проповідували по руски і по волоски. При відправах сьнівав хор з визів, котрий вивчили і управляють ним уч. Є. Якубович і Г. Мазурик, та підносили зразу богослуження, в яким брали участь всі урядники закладу. Науки і проповіді зробили велике вражіння на нещасливих визівів, а були би ще кращі плоди принесли, колиб язык в тих науках був чистий, народний, а не якась російсько-староруська мішанина, що її трудно вазнам розібрати.

Рускі сьвященники в Америці. Митропол. ординарий виставив грамоту на душпастиря в Монт-Кармель в Сполучених Державах північної Америки для о. Стев. Макара, сотрудника в Хірові а душпастиря з Монт-Кармель о. Нест. Дмитрів одержав грамоту на душпастиря в Вінніпег в Канаді.

З міського театру. В неділю пополудні „Родиме гніздо“ Судермана по знижених цінах, вечером велика опера Маєрбера „Пророк“ Віторок 30. марта зачинають ся гостинні виступи Райхенберга, баритоніста надворної цісарської

опери у Відні. Задля гостя виставлять: Веселі жінки з Вільдсору, Жидівку, Фавста і „Гугеноти.“ Замовлення на місця приймає канцелярія театру.

Звертаєм увагу охочих плекати гусеницю шовківника на оповіщене п. Євгенія Якубовича, поміщене між нинішніми оголошеннями.

Астрономія в театрі. У Відні основало ся нове научне підприємство „Урайя“, на взір такої-ж „Урайя“ в Берліні. Ціль сєї спілки незвичайно гарна. Через сьпеціалні вистави, популярні виклади і експерименти має она популяризувати науки природничі і найновіші добутки техніки. На разі мають відбувати ся пополудневі театральні вистави в Deutsches Volkstheater. На першій астрономічній виставі урядили: „Ein Ausflug nach dem Monde“. Коли піднеслась занавіса, показав ся видчим цікавий образ. На сцені комната ученого астронома з гільолами, далековидами, секстантами, ліхтарями і т. д. Артист Вайссе ліворуч за пульсітом представляє професора і обясняє явища природи, котрі представлені в задній половині сцени. Вистава ділиться ся на 3 акти, а 12 сцен. Перша сцена з висоти 5.000 миль по-над землею представляє нам те затьміне сонця, як оно виглядало 19-го серпня 1887 р. в околиці Берліна. Нюанси сьвітла переходять знаменито з одної в другу. Далше ми вже в горі 25.000 миль по-над землею, в четвертій сцені ще лиш 1.000 миль від місяця, сцена представляє в переневті горі на місяці, сконструовані після дослідів науки. В дванадцятій сцені повертаємо на землю; після бурі і снаданя метеорів проясняє ся небо, а сцена представляє тиху ніч.

Живцем спалені. З Закопаного доносять: В сусіднім сільці Підчервонім, в присілку знанім Конівка згорів в ночі з дня 16-го на 17-го марта с. р. хлопський млин. Огонь, котрого жертвою упало ціле майно бідного мельника і двоє малих дітей, розпочав ся в млині від сухої осі вальця у воднім колесі. Млин, котрим в неприємности родичів правив 12-літний хлопець, син мельника, моров в ночі. В хаті спало шестеро молодших дітей, а згаданий хлопець, утомлений роботою, заснув твердо на лаві. Втім около півночі збудив его траскит горючих дощок, дим і огонь, що втискав ся до хати. Зірвавши ся з лави вхотив хлопець одну і другу дитину та викинув через вікно. В величезнім страху двоє дітей вайзало десь під печ і за скриню і обоє погоріло, бо відважний хлопець не міг їх найти і сам ледве встиг уратувати власне життя.

Померла. Знана від довгих літ властителька трактирні в Чернівцях Фані Рабе померла по короткій слабости в 48 році життя. — Вчора поховали Любу Подячек, жену професора гімназійального, помершу в 35 році життя.

Кроваву бійку почали селяни з Петрівців з Липованами з Липована в Петровецькій громаді лісі задля уживаня ґрунту, о котрий процесу-

до всіх жіноцян, та проте вірю ще, що є між ними щирі люди. Спокою бажаю...

— Борби повинні ви бажати, а не спокою; ви-ж не старець.

— А вже-ж, без борби годі і я її шукаю, я її вже найшов, але не таку, як ви собі думаете. От з нашим війтом побороти ся, з нашими Мошками, з темнотою — отсе тепер для мене борба, виправді не поетична, але за те цікавіша і користіша, ніж ті стереотипні, все однакі борби любовні.

— Ви зробили ся несимістом завчасу і без надто великої причини. Се стара історія... Бачите, як листе снадає з клена? А він на весну знов зазеленіє.

— Так-так! Се стара історія, мовляв Гайне, doch bleibt sie immer neu... Але даймо тому спокій! Шкода о тім і говорити! Чусте, панно Маню? Я числю на вас, що коли мені буде потрібно помочи батька в користь громади, то ви уживете свого впливу на него. Правда?

— Буду старати ся.

— Як би ви знали ближше відносини Залісея, то вас би така сама лють брала на них, як мене бере, коли думаю про них. Я нераз і рад з того, що зазнав того розчарованя, бо тепер я чую ся більше громадянином, членом єсупільности.

І він розповів дівчині про нелад і злидні Залісея, розповів усе докладно. Маня чудувала ся, що сидить в селі, а мало що знає про него.

Пізно в вечір думав Славко над своєю розмовою з Манею і соромно було ему лиш за одно: що виявив перед нею своє розчароване і жаль. Думав, що се его піднесе, а тимчасом оно ще его прибило. Виправді Маня слухала его із снівчутем, але він тепер підозрівав о недостатку чути всі панни, навіть Маню, до котрої в деяких хвилях чув довіре.

А тимчасом панна Маня у своїй комнаті грала до пізна на фортеп'яні і якісь такі самі задумчиві та смутні мелодії, що то старому Заборовському аж навкучило.

— Моя кохана, чом ти не йдеш спати? — спитав він її, зайшовши до її комнати. Вже 11 година.

— Скоро тато хоче спати, то я — розуміє ся — зараз перестану.

— Не в тім річ, любко, чи я сплю чи не сплю; тільки ти повинна спати! Я такий рад, що ти вже лучше виглядаєш, отже бою ся, аби знов не змаріла. Ой, моя ти рибко золотенка!

І старий Заборовський обняв доньку за голову та поцілував її в чоло.

— Якось не хоче ся мені спати — оправдувала ся донька. — Бачите, тату, яка ніч красна; от місяць над лісом...

— Акурат найліпша ніч до спання — закінчив прозаїчний тато.

(Далше буде).

ють ся обі громади. Липовани вступили до бійки зі стрільбами і ранили шістьох господарів з Петрівців. Сейчас прибула жандармерія з Мітоки і з Іцкан та зробила кінець бійці, а сучаске староство зарядило осторожности, щоби ті напасти не повторили ся. Против виновників веде ся судове слідство а ранених віддали до шпиталю в Сучаві.

З нужди. Йосиф Пульда, 42-літний, жонатий чоловік і отець 5 дітей, замешкалий при ул. сьв. Тереси у Львові, позбавив ся онюди життя, а причиною того була нужда. Пульда був 16 літ тимчасовим канцелярським при залізничній, естратив то місце задля ведуги і в останнім часі дуже мало заробляв покутною писаркою. Вже від довшого часу носив з собою шнурок і мав намір відобрати собі життя; жінка і сусіди знали о тім, а їх вговорювання, „що колись може таки буде ліпше“, здавалось, промаляли ему до пересвідчення. Оногди, коли ніхто не сподівався того, випив Пульда в присутності жінки фляшечку отруї. Поміч завізваної зараз етатції ратункової була вже безуспішна. Лікар мусів ужити цілої своєї вимови, щоби відвести понавшу в розпукку матір осиротілої родини від самоубійства.

Пожар вибухнув в Гогольній у тамошнього господаря Василя Домитранука і знищив етатні. Скоря і сильна поміч уратувала хату від огня, та семеро товару, що були поприпинані в етатні на ланцах.

Ланка на тхорі.

Написав

Стефан Пятка.

(Дальше).

Зістав Лучка Дучка війтом, Василь Козодій присяжним, царство отворило ся тим кільком радникам, що вже зрозуміли обрядки автономічної влади — по своєму зрозуміли — радникуючи з хісною для себе літати: одні забрали з Лейбою податки, другі толочье, треті ліс громадний, четверті шарваркові „поведенці“ і касу бідних, словом поділили ся урядами. Начальник Лучка Дучка одержав від присяжного палку-тернівку, від радних печатку і торбу яко „знаменія“ громадської достойности і відвічальности за всі порядки.

Лучка Дучка не набрав поваги яко начальника з суковатою тернівкою, але протівно: коли зявив ся перший раз в корчмі на раді, побачив тільки головачів горлатих, естратив притомність, естратив і тому відвагу, яка его ніколи не опускала в церкві на всеночнім, коли держав свічку близько сьвященника. Пізніше за порадою присяжного знайшов ся лік і на несміливість: естав потягати гірку потінительку, з кожним днем що раз більше, і дійшло до того, що на всені опінення властий мав завжди готове мовчане. Раз один всего зробив ужиток на свою руку з достойности війтівської і того ему не вдало ся: роспик громадску печатку над свічкою коло шинку, але то добре роспик і прибав снучому жидови димкарови на самісенькім роті, щоби не хранив. Мав же за то від жандарма тільки, що вже ніколи не носив печатки за хольвою, лише присяжний.

Так служив Лучка Дучка за покривало радникам несоевісним, два літа ходив поміж хати з присяжним Василем Козодієм, грабив за податки, гонив на шарваркове, дорогове, мостове, сийгове, болотне, етежкове, гонив, бо так радники велили, а він від того був війтом в селі, щоби грабити, гонити чи на шарваркове, чи до кремінату. Так розумів у своїй нетверезій голові свої обовязки і мовчав, а що найважніше, не гнівав ся ніколи на нікого. Мав бути так, то нехай буде так — а мало бути инакше, то нехай же буде инакше, ему все одно.

Так було два роки, що радники могли сказати: „Отець духовний веліли вибрати такого війта, ми ввозили їх волю, ми тому не виноваті, що такі непорядки.“ Аж на третім році етала ся тота невидана комедія Козодієв з Шанчихою, тота гдуна пригода, в котрій і начальник Лучка Дучка хотів щось мудрого сказати і таки ска-

зав: „Сідайте, Лейбихо, на шиньок, задріть мені кожух на голову, будемо удавати старого Козодія з Шанчихою.“

Ще люди не перестали в корчмі сьміяти ся з того помислу, а вже прибів з підбитим оком і покровавлений присяжний Василь Козодій, потягнув війта до ванькиру і почав ему щось на ухо шептати.

Війта Лучку Дучку тота тайна вість мов окропом спарила: він вискочив з ванькиру до корчми, розгорнув кожух, розперезав ремінь і кричить „люде дивіть ся...“ Розщепив камісельку а далій ростегнув сорочку і все повторяє „люде дивіть ся...“

Побачив Онофер Безвусий, що з війтом зле, вхонив его за руку і повідає:

— Війте, гамуйте ся... Людий повна корчма, ви в не хацах... Не сьмішіть громади, она на таке ще не заслужила.

Послухав Лучка Дучка Безвусого, троха стримав ся; він кинув собою на лаву, засунув кучму аж на ніс і кричав:

— Йой, люди добрі, йой!... Чого від мене тота баба хоче, що я єї зробив?... Бодайже тебе з твоїм язиком поганим необшкентанім!... Пожди Шанчихо, пожди, я тобі покажу.

Що Василь Козодій повів своєму начальникови на ухо, до тім не стоїть і згадувати; то була маринія, але тота маринія довела рівнодушного раба божого до крайности. Лучка Дучка понав у страшну ярість, він був би в тій хвили своєю близьку свочку Таціянну Шанчиху покусав зубами. О тото тільки ходило Василеві Козодієви, щоби хтось другий за его підбитим оком опімнув ся: злобна его душа хотіла німстити ся на нанащій, глядала союзників і напшла.

II.

Федор Шанка не належав до тих, що то годину санають, годину дрінають а годину взувають ся, а пречів нині щось як на злість не йшло нічого до складу; і вибрав ся деє і не вибрав і ладив ся і не ладив, ходив, по кутах нинав, мов за вчорайшим днем, і тиркотання своє Таціянни не слухав а уже найбільше з тою файкою не міг собі дати ради: може з десяти разів ішов від стола до печі, принімав єї, чистив цибух протичкою, вишкрібгував пригарі, якось не смакувала. Вічно крутив ся живій полід ніс, відсував горішки на бік, щоби ліпше файку в огонь вестримити, вічно колотив дим по хаті, ему нині щось бракувало. Ба не від нині товмила якась змора его душу, не від нині якась відьма естрашна пугала ему руки і ноги, морочила голову: ще від Воскресенія, ще від тої хвилі, як Василь Козодій сказав его жінці „пожди, чарівнице, я тобі покажу“ а ему пожди, етарий псе, я й тобі покажу, від того часу мов его що підтягло; від того часу скільки разів взяв люльку до рук, тото свою найдорожшу подругу, за котру, як мовляв часто, готов був і повісити ся, скільки разів звучали ему в ухах ті зловіщі слова „пожди етарий псе, я й тобі покажу“ і переймали его якимось неясловленим страхом. Надармо старала ся жінка розвести дурну тугу мужови, надармо потівала Федора тим, що она колись веїх трох Козодієв звяже посторонком на купу і так буде як у вівесаний сирій сніг пранцком гатити, коли посмів би котрийсь напаста на хату. — Нічого тага потіха Федорови не помагала.

Двері на оетіж були отворені, дим що хвиля завертав ся з сінній до хати, Таціянна уже десять новни з села Федорови розповіла, іду купу огню на припечок вигорнула кочергою, щоби не пхав ся поміж горшки, не обмалыв голову, навіть сама два рази витягла файку з грани, бо аж побіліла і цибух зачав горіти — а Федор все ще нік та й нік, говорив „не смакує, буду умирати“, аж навиосїд зиркнув до сінній, кинув люлькою під припечок і сам сів на лаві під вікном.

Таціянна відсувала горішки, она не бачила що муж етовк люльку і сидить ні вмерлий ні живий.

— Чувє ти дурним клопочеш ся — говорила она, ганяючи на мужа — я тим Козодієм покажу, хіба би я не жила!

— А чому ви не мали би жити? — спитав хтось незнакомим голосом.

Таціянна Шанчиха аж тепер замітила в сінніх ненадійних гостей: два ревізори, жандар, війт Лучка Дучка а за ними Василь Козодій, поставали в дверях за порогом, аж дим згує ся в хаті. Таких благовісників Шанки не надіяли ся, навіть і на сон їм щось подібного не приходило. Таціянна також змінала ся перед панічами. Она глянула глумливо на війта і присяжного, прибрала від визиваючого суперника, показала пастук обом служителям громадским. Федор встроимив очі в розбиту люльку, сидів мов задеревілий на лаві.

(Дальше буде.)

Телеграми „Буковини“.

3 дня 27-ю марца 1897 року.

Відень. В раді державній нині перше засідає. На запрошене президента міністрів обнимає Проскович предсідательство після старшини віку і забирає слово.

Кольонія. Köln. Zeitung доносить з Каней, що повстанці стріляли на австрійську торпедову лодь; австрійці відповіли огнем зі скорострільних гармат.

Атени. Архикнязь відложив в останній хвили свій відїзд до Тесалії на два три дни.

Канеа. Напад інсургентів на твердиню Малакку позначав ся вчора сильним огнем з гармат. Залога уступила до Суді. Турецкі кораблі в пристани Суді стріляли, щоби улегчити своїм війскам цафана. Інсургенти запалили Чікалерію. Прийшло до битви межі інсургентами а Турками коло Нерокуру. Інсургенти виперли Турків з укріплення в Малаксі і підложили огонь, коли європейські кораблі почали стріляти на них. Вистріли європейських кораблів тревали 10 минут. Напад інсургентів на турецкий кордон коло Галени відперто.

Атени. Ноту з протестами против блокади Крети виготовило правительство і передало послам держав.

Канеа. Англійські війска висіли на сушу в Кандії а 400 російських воєків в Ретаміні.

Льондон. Після „Standard-a“ мав телеграфувати намісник з Ерзерум минувшій суботи до правительства в Царгороді, що дві російські дивізії обсадили турецку границу в провінції Карсі. Російський конзуль подав вияснене, що докано тої осторожности в тій цілі, щоби забезпечити російську границу від заволочення джуми, але намісник не уважає єю заяву вдоволяючою і просить о прикази можливих мір осторожности против того поведєня.

Канеа. Австрійський военний корабель „Сателіт“ придержав при полудневім березі Крети грецький почтовий корабель „Гера“ з муніцією і живностію вже по обвіщеню блокади за єї нарушене. На покладі находили ся колишній президент грецького сойму Ромає і посол Романос. Той сам „Сателіт“ подибає при пригірїю Гравоза грецьку лодь, на котрій залоза була цілком обезсилена без провіанту і води. Обоє кораблів ескортиував до заливу Суді. По відбутім засіданю адміралів відпроваджено оба кораблі аж до грецької области.

18-21 + 2-3
2-3 + 5-11

Я С Ч К А

ПРЯДКИ ШОВКОВНИЦІ
(Seidenspinner)

перворядних родів: італійських, крайньських і американських має на продаж по 30 кр. за тисячку з пересилкою 45 кр. (деінде коштує тисячка найменше 85 кр.)

Евген Якубович

учитель при карнім закладі в Станіславові.

Порад що-до плекання гусіниці уділяю радо.

Чистий дохід призначено на будову
„Народного Дому“ в Чернівцях.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сузна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Дарувочок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

Хто хоче мати
добру і дешево
МАШИНУ до ШИТЯ,

най удясть ся до мене, то певно не пожадує. Нові продаю дешевше як введи, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Ває по братньому.

З поважанем

В. Данилевич,
машинист у броварі Штайнера в Чернівцях, при ул. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Котвини

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках. Просимо жатати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвинцею і прижати з осторожністю лише етикетки зі знаком охоронним „Котвини“ бо лише ті правдиві.

Аптека Ріхтера під золотим львом у Празі.

Відзначене на краєвій виставі в р. 1894 почетним дипломом
ц. к. міністерства торгівлі.

Краєве товариство ткацке

„PRZADKA“

(ПРЯЖА)

в Коросні

поручає Пов. П. Т. Публиці свого виробу чисто льняні зв'язні з доброти, ручно ткані

ПОЛОТНА КОРЧИНЬСЬКІ

від найгрубших до найтоньших веб і біле столове о взорі кістковим і адамашковим;

також доставляє матеріалів на комплетні і найдешевші

ВИПРАВИ СЛЮБНІ.

Замовлення просимо надсилати просто до Коросна (почта, телеграф і станція залізнична в місці).

Прібірки і цінники на жаданє оплатно і відворотною поштою. (15—52)

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, вносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

е на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах рускій, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік
руска газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляє ся она що дня крім неділь і св'ят. Поміщає статті про справи буковинської Русі, але познакомлює читателів також із справами Русинів в інших землях руских. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і взагалі о матеріял такий, що обходить кожду руску родину. Що „Буковина“ цікава і для галицьких Русинів, свідчить значне число передплатників її в Галичині. Передплата лише 10 зр. Адреса редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці, улица Петровича число 2.

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбрателів, гостей і публіку, що я перебрав існуючий досі під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів

— (заснований 1812 р.), —

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під мою власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіре, оказане так часто попередній фірмі, і прошу уклінно, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чім зазначу, що все старатиму ся задоволити шановних гостей добірними товарами найліпшого сорту, низькими цінами і уважною услугою.

Прошу о часті замовлення і пишусь

з поважанем

Стефан Гаїна.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родич.
Виходить щодня
крім днів по
недільних святках.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Промова В. В. Лесевича,

російського письменника-філософа, на обіді Українців в Петербурзі поминаючи пам'ять Тараса Шевченка дня 5-го (17-го) марта с. р.

Відаючи честь пам'яті Шевченка, ми поперед усього відаємо хвалу тому, котрий силою свого творчого таланту положив підвалини до духового відродження українського самопізнання і підніс український народний язик до значіння орудя загально-людської просвіти.

Український нарід маючи таке орудя та бажаючи приложити его до життя, міг би непохитно ступати дорогою загально-людського поступу, без уніну осущуючи заповідь провозвістника того руху — „учитись, думати, читати, і чужого научатись й свого не цуратись.“ До участі в переведенню тої можності в дійстність життя закликає всю українську інтелігенцію, вповні готову стати для свого народу тим „апостолом правди і науки“, котрого появу так горячо бажав увидіти наш незабутний і славний поет, що сам був першим з тих пророків.

На нещасте для українського народу — інтелігенція его, хоч як она рада відкликнутись на той, так живо дотикаючий її поклик, стрічає впливаючі з невияснених непорозумінь зовнішні перепони — і она, задержувана ними, не є в силі перевести в дійстність все те, що могла би. Тое паралізоване інтелігенції витворює на Україні стан річий, що носять в собі відпечаток середовічний — відпечаток тих сумних часів, коли народні маси були поставлені по-за умовим рухом вишніх верств суспільности, котрі користувались язиком латиньським, народови недоступним, або знов — як в Італії в ХІІІ століттю — побіч латиньського також язиком провансальським хоч і близшим італійському, та все-таки народови незрозумілим.

Ся похжість, що мимоволі сама собою насуваєсь на думку кождому уважному дослідувачеві життя різних країв і часів, веде просто до поставлення питання: яким же способом в иньних часах і у иньного народу довершив ся розрив із згаданим повисше сумним станом річий і який був перехід до того нового стану, коли то розрізненням у всіх напрямках верствам суспільности отворив ся доступ до знання, так заздро до того часу хованого перед ними? Питане се варте того, щоб ми при нім задержались і попробовали з минувшости витягнути науку для генерішности.

Розрив з віджитою, старою традицією і перехід до нового стану річий довершив і зуміваючо свідомо сформулював в такі далекі від нас часи не хто иньший, як

великий провозвістник нової наступившої для Європи ери — ери відродження — геніяльний Данте. Своїми великими поетичними утворами та глибоко обдуманими трактатами і він також накликавав своїх земляків „учитись, думати, читати, і чужого научатись й свого не цуратись.“

Такий іменно зміст его трактатів „*De convito*“ і „*De vulgari eloquentia*.“ З них ми довідуємо ся, що наміром Данта було: подати всім знане в народнім язичі — або, як він виражає ся: поставити для всіх спільну трапезу. Народний язик — по словам Дантого — повинен стати тим хлібом, що ним наситять ся тисячі; тим сонцем, що освітить остаючих у тьмі, освітить тих, до котрих не доходить до нині світло світлячого сонця. І от в чудовій поемі, не даром названій „божественною“, запалало то нове сонце, та велика правда свого часу, а разом з тим — і се річ особливо важна — народний язик став і язиком інтелігенції.

На дармо кричали, що Данте марнує свій талант для тупоумної черни і марнотратно мече бісери перед свині, — поет-мислитель непохитно ступав обібраною дорогою і, обороняючи рідний язик перед злорадними ворогами, сам ішов сміло против тих ворогів, врізував ся в їх полчища і неустрашимо відкривав „злобу їх мудрованя та низькість їх мотивів.“

Ясно і опріділено висказана була гадка Дантого, ясно і опріділено видно то гірке чувство, яке его наскрізь переймало. І таким чиним тоє горе, котрого відгомонам показують ся й по нині знані всему світови Дантові терцини, нерозривно вяже ся з тим горем, яке виражає плач его над поругуванням і понижуванням рідним язиком. І ддятого тепер, читаючи відгук нашого рідного поета на горюване, яке проникає пісні Даята о пеклі, ми не можемо не уявляти собі всего великого горя, що йшло від серця просто к сердцю, мимо перегороди шістьох століть:

„Хто не знає, Данте, твого горювання
Той і твого пекла страшного не визнає:
З твого серця вийшли ті оповідання.
В праведному серці той огонь палає,
Що палить у пеклі душі беззаконні...“

Так, минули віки, а горе Дантого осталось і нашим горем; мало того: подуви часу не зм'ячили его, а ще заострили: дозрівши в наші роки квестії життя роблять потреби народної просвіти потребою „вопіющею.“ Просвіта більше як коли небудь необхідно потрібна народови в его боротьбі против захланних посягань на его працю; просвіта більше ніж коли небудь необходимо потрібна народови і в процесі формування тих нових комбінацій, що повстають, чи можуть повстати в наслідок безперервної обнови суспільних умов. Але чи можлива просвіта без одинокого,

даного історією, готового вже орудя — народного язика? Чи не опинить ся нарід під тягаром надмірної ваги, коли ми, залишаючи вдоволити его насущним потребам, загадаємо ущасливити его накиданем ему чужого язика? Не вже-ж таке буде наше „сонце нове, що має озарити ходячих у тьмі?“ І що стане ся тогді з приготовленою шістьсот літ тому назад трапезою?

Я міг би річ, мною порушену, уважати за вичерпану, коли-б не почував ся до обовязку випередити заміть, з котрим від часу до часу приходить ся стрічатись. Кажуть, що з-поміж всяких житевих питань, які виринули в новітніх часах, не може не звернути на себе уваги конечиєть обєднання язиків: єї учуває багато людей, она мов то усуває в зад значіне народних язиків і взагалі всіх окремих нарічій і говорів. Після гадки одних має се обєднання свої певні границі, а після других є оно процесом, що конець-кінців веде до установаєня одного всемирного язика. Одна людськість, один язик, — кажуть сторонники сего погляду — або, як виражає ся сю гадку воляніком „*menadé bal pülki bal*“.

Коли сей погляд вірний, то многострадальному народови прийдеє ще нераз принести в жертву реальні і до осягнення можливі добра мріям тих, що в своїх комнатах висиджують всілякі теорії. Куди-б оно не довело ще, коли би самі теорії не показали ся побудованими на піску, ніби то науковим. Зверніть ся від тих мертвороджених теорій до науки, не підорваної метафізикою, а перед вами зараз розкриє ся — кажучи язиком Дантого — сліпота в розрізнюванню і умисне крутарство що-йно наведеного погляду. А до того сама правда занадто проста і очевидна. Передовсім обєднання обєднанню не рівне; не зробити в сій вихідній точці різниці, то оно доведе тільки до путаниці і вже годі вяснити справу.

Отже зачнемо від коначного в сім разі відрізнєня.

Передовсім звернемо увагу на то, що дійстне жите всякого народного язика не дасть ся відділити від життя самого народу; і коли розвиток язика підіймає ся до тої висоти, на котрій той язик стає ся орудем просвіти, то корені, жерела того високо розвигото язика все таки остають ся там внизу, в народі і при звичайнім стані річий межі коренями а цвітотм язика не замічаєєь перерви. Цілоком иньне значіне має обєднання язика: оно неминучо іде з гори, доходить тільки до певної межі; оно піддержує ся штучно, входить в уживанє лиш у деяких класе суспільности і обявляє ся взагалі лиш о стілько, що даний язик запановує, а не, щоб він витиснув живу народну мову з уживаня всего народу. Обєднання язика сходить та-

в купу понеду. Богослуження відбувають ся в школі, котру недавно парохія збудувала. Хто був причиною того великого нещастя, до нині неznати. Велике щасте, що церков була забезпечена на 4.000 доларів.

Дрібні вісті. Стан. Щенановський закупив в тих днях в Ромуї 1.700 моргів терену нафтового і 1000 моргів покладів вугля. Роботи в обох місцевостях уже розпочали ся. — Сенат бельгійський дав дозволене на удержуване домів гри в Остенді і Спа. Та ухвала викликала в Спа таку велику радість, що уряджено похід зі смолоскинами до касина, а улицями проходили вали ся розрадовані товни людей до пізньої ночі. — В Іванчи в Хорватії вибухли дня 22-го с. м. селянські розрухи, серед яких жандарми двох селян убили, а 16 зранили. Селяне домагали ся усунення війти. — В Петербурзі 21-го с. м. отворено заробковий дім для доростаючих дітей. — Нансен возьме участь в міжнароднім конгресі геологічнім, котрий відбуде ся в серпні в Петербурзі. На конгресі тим виголосить Нансен відчит о своїй остатній виїзді до північного бігуна.

Ланка на тхорі.

Написав

Стефан Пятка.

5)

(Далше).

Війт троха збоїв ся, станув за жандармом в порозі, присяжний Василь задержав ся за порогом в сінюх, а ревізори не зважали, що Тацианна цаганила, розпочали своє діло: найперше в хаті перевернули все „до гори ногами“, не знайшли нічого; ползли до комори, до хліва, в загату, на під, перешли вояди, кожний закамарок і вояди за дурно. Вернули знов до хати, заглядають Василеві в очі і питають, — Нууу?... —

— Та що нууу — відповідає Василь — не нууу, але шукайте нани дінше!

— Абож нани в тебе того, що я?... Та шукай ти! — відозвав ся війт. Він все ще стояв в кочержинку за жандармом, муркотів під носом до Тацианни розлюченої „пожди, пожди“ і крутив тернівкою в руках.

— Не треба було тільки перевертати, бо вот вам під ногами лежить — мовив Василь. Федор аж тепер порушив ся незаметно на лаві.

— Де лежить? — спитали ревізори.

— Вот під припичком, тота ніби ковбича.

Беруть ревізори за ковбичу, а то не ковбича тільки проста ланка на тхорі. Витягли ланку, хотять отворити; а Тацианна хап! за ланку, розпочала борбу з ревізорами, водить ся по хаті, сколотила димом, нічого не видно, тільки чути крик „в хаті розбою нема, того моя хата“.

— Пусти, невісто, скриньку, бо буде біда — остерігав жандар.

— Не пуцу серденько, не пуцу, любчику — повідає Тацианна і дальше бере ся.

— Пусти, жінко — промовив аж тепер Федор сидючи все ще на лаві ослеплений клубами диму. — Пусти, небого, видни сама, що ту вже нічого не вдєш... Коли я тебе доси слухав, то послухай ти мене раз: пусти, май розум... так мало бути, так і стадо ся... Не слухала Тацианна Федора і того одного разу, притягнула ся з ревізорами від постелі назад до порога, вирвала ланку і пусть! нею в печ, в огонь.

Витягнули ревізори ланку з огню, розпочала ся борба на ново.

— Війте, беріть бабу, бо буде біда — крикнув жандар і витягнув шаблю.

Лучка Дучка здезертував перед довгим блискучим ножом до сінні, підкинув ся на порозі, став летіти горілиць, присяжний задержав его.

Повалили Тацианну серед хати по довгій борбі, скули єї кріпко ланцухами, ливав ся єї ще тільки язик, ах! той солодонький масененький, страшний язик.

— Ви, любчику — хрипіла задихана втомлена Тацианна — ви з кольбами, з ножами, як різники до корови... Трох на одну бабу з такими „струментами“ ланцю вам... Поборіть ся так з мною голіруч, з переконаньем, чи напальони

на крайках будуть висігати... то дурниці, що попукали.

Ревізори отворили лапку, знайшли в ній того, чого гнали. Донос Василя Козодоя був правдивий: витягли звідтам кільканайцять папунш бакуну, поскладували осторожно до торби, розпочали з Федором протокол.

— Звідкись того дістав? — питали.

— Як то звідки — говорив рівнодушно Федор — таже нани знають дінше, де бакун родить ся.

— А де-ж більше?

— За Бескидом і на Поділю, таже ту в селі его не садять.

— Але де той, щось приніс?

— Слушайте, панове, я вам більше нічого не скажу і брехати таже не вмію. Знайшов ся бакун, то беріть бакун, беріть мене, що хочете беріть, я більше нічого не знаю.

На тім скінчив ся тимчасовий допит; з Тацианною не було що говорити, бо она так метала собою, аж ланцухи тріщали а тільки наговорили війтови і присяжному, що обом аж ноги трясли ся.

Забрала скарбова сторож „запрещений овоч“, повезла его разом з Федором і Тацианною до міста.

Став Федор Шанка тягати ся по судах, за кожним новим терміном стрічав ся в суді з новими свідками з окресних сел, а навіть і давними снільниками; всі до него признавали ся, як до проводиря бакунарського.

Федор справді мовчав, не признавав ся до нічого, платив грубо адвокатам і писарям, честував дорадників, аж навпослід побачив, що з ним таки круто, що в замотанім клубку кінці знайшли ся, бакунарський проводир понав в ланку: засуджено его з великого милосердя на рік вазини, ґрунт і будинки пійшли марі в зуби, зїло їх правотарство.

Федор пізнав, чому то ему в послядних часах перестала смакувати люлька, чому так ті памяті слова Василя Козодоя зловіщо звучали ему в ушах, бачив тепер все ясно: ему здавало ся, що вже буде вмирати, що то вже смерть, а воно от яка смерть. Ему одного жаль було і дивно здавало ся: чому его не зловили тогди, коли дійсно розкошував ся в бакунарстві і ревізорам пускав неблагочинний дим клубами поїдніс і кпив собі з них, аж тепер подола его стрітила, коли перестав уже „пачкувати“ і тільки коли-неколи від знайомих молодших діставав тоту манючку в свої руки. Чому я не спратав тої ланки — думав собі — чому не кинув єї де в пронасть, в болото ще тогди зараз, як Василь Козодій мені погрозив: „пожди, старий несе, я тобі покажу!“ Пофана людина той Василь, бігме пофана: в мене пересиджував від малої дитини на печі, в мене годував ся, а пераз як павнув два три рази запеченого бакуну, заморочив ся, то й почував в своїй хаті, а тепер так відплатив ся. Чому я на тоту гадку не прийшов і не кинув зараз того самого дня на Воскресеніє ланку з бакуну в піч, щоби згоріла, чому? Бігме, не знаю, і не розумію того... Га, видно, що так мало бути, так стало ся і пронало...

Ще на відходнім до вазини повів Федор Шанка до присутних ті памяті слова:

— От чоловік тішив свою долю тим, що морочив голову і старим і молодим і дівкакам по толоці бакуну, а вкінці і сам заморочив ся.

Так Федор Шанка і его сунруга Тацианна зістали записані в грамоту душ пронаших в книгу тих ворожбитів, що то ще нині мило вспоминають о часах крєпацких: хату і ґрунт виславлено на ліцитацію за довги правотарські, Лейба заплатив уже був радникам, кождому з осіб і всім разом многоріч, всі були переконані, що жид поле купить. В послядній хвилі попросив Онофер Безвусий Лейбу, красно і розумно попросив, щоби він яко секретар і радник громадський ему того купню при ліцитації відступив. Лейба з початку крутив ся, представляв своему сунерникови, що то не може бути так, аби своєю кров, своє щасте ногами дотати, але вкінці таки відступив, згодив ся; не хотів, як мовив — з таким хитрим гиндлером веррів зачинати спір але як перестане секретарувати, то він ему тогди покаже.

Перейшла батьківщина Шанків знов у мужицькі руки, в трудящі руки. Славити Господа,

що село Неграмотники хоть в тім не понесло потері.

Тацианна Шанчиха до послядної хвилі була завзята; ще при ліцитації мала Лучку Дучку і Василя Козодоя задавити і урядникови таже не жалувала обидних слів, всім синала, що влізло ся, одного тільки Безвусого не нарушила. Обірвала невіста за непошановане законів кілька місяців вазини, не принесла своєю силою, своїми здоровенними руками хісна і за макове зерно ні другим ні собі.

III.

Віднав Василь Козодій з присяжнівства, не має що робити. Сидить в хаті, не зважає на того, що брат з братовою дивлять ся на него босом і мають причину до того: хлоп здоровий, цілий день їсть, лежить або гачки з дротя ладить, дур голови хлопа бере ся; навіть мізерних скипок лінує ся з готових політ наколоті, до худоби не виїшов би, Богом его зви. На горшководраа хоче Василь пустити ся, таже Бог дав ему душу, як зогинау грушу.

Дивить ся Василь Козодій одного дня рано, брат з братовою коло миски, старому батюкові таже подали за комин, а его не просять.

Подумав Василь щось, подумав, взяв звоік дроту, кліщі, шило за пазуху, виїшов на улицу і закричав здоровенно: „Мамуню, горшки направляти!“

Завили неси по селі, пізнали голос недавного присяжного, відозвали ся по затінках глумливо вітрогони-нелітки — і они пізнали „пученьки“ голос; і жінки і чоловіки пізнали его, бо й хтож би его не пізнав? Всі в селі заворушили ся, настало живіше жите: і ті, що під куделею сиділи, і ті, що в етодолі молотили, і ті, що іміне годували і поїли, всі подумали собі або сказали: „Маємо свого дротаря на черені, але видни, він его не буде дротувати“.

Перейшов Василь Козодій ціле село, майже перед кождою хатою повторяв оклик дротарський, не закликав его ніхто до себе; видно в нещасливу годину розпочав своє ремісло, голос его хоч грімкий, хоч здоровий, не еднав ему прихильників, реклама не вдала ся. Пізнав Василь „письмо носом“, догадав ся зараз, за що ему не хотять неграмотницькі невісти потовчених горшків повірити, але він тим не зразив ся; поставив собі конечно якогось талану гадати, щоби попоісти. Він пустив ся до старого війта Лучки Дучки, там надіяв ся щось для себе роздобути. В хаті старого війта було глітно, майже самі невісти; они зійшли ся „корувати“ Лучку Дучку від пронащені; вже від кількох неділі теленало бідаком безнастанно. Робили, що хто де приновів, і не помогало. Нині відбувала ся велика знахорська нарада, нині мало рішити ся діло при почочі Пелаги Шевчихи так або сяк, розходило ся ще тільки о одну маринцю: о гроші на літру оковити. Пелага Шевчиха була велика знахорка, она недавно виїшла з кримінаду, як тільки довідала ся, зараз прийшла, оглянула недужого і зараз повіла, що ту відвар з тютюну нічо не pomoже, тільки потреба найперше гостець замовити, потому оковиткою вимастити і під грудьми добре квартове горня приставити. При тій нагоді пожалувала ся перед кумами на нового війта Онофра Безвусого, що ніби деє єї сямій до очей мав сказати „добре робить зять, що тебе шилом коле, не неси посляднього околоту до Лейби“. Она з давен-давна не любила свого сусіда Онофра, одного разу навіть свою хату запалила, щоби кмета пустити з димом, штука йї не вдала ся і ще мусіла відсидіти три літа в Станіславові.

Пелага Шевчиха обіймила Василя Козодоя, обіймала похресника з обох боків, розповіла ему своє горе, свій жаль за тим шилом, его таже пожалувала, що сват Онофер поважив ся відогнати свого зятя брата з присяжнівства; треба було новому війтови яку козоду кинути під ноги, а старого Лучку спасати від смерти, але як, куди, яким світом? Тому мав Василь Козодій зарадити.

Лучка Дучка лежав, дограв на голій соломі, невісти сунтили ся, споглядали на Василя, чи що не виїме з калитки, але Василь не кванив ся, бо не мав таже нічого, послядний крєндар видав на дріт, кліщі і шило і того за дурно. Прийшла черга аж на стару війтаху; ура-

джено, щоби конче не що застала і спасала жите свого мужа; горшок приставити недужому хлопови таки так на сухо на ніщо не придасть ся; впрочім і тіло потреба чимось помастити, а оковита до того найліпша.

Не вагувала стара війтиха і що найліпше заставити, та нема нічого такого: в хаті пусто, в коморі також, тільки пилки, що на тілі грішнім сьвітять ся, навіть і мізерного троха кляча нема, як схоче Шевчиха той горшок мужови (приставлявати, все а все провіттувало ся... Звинула ся стара війтиха по своїм заході, внесла з комори якусь скриничище, показує всім і мовить:

— Може-би тото занести до Лейби, він і так згадував за тоту мару давніше кілька рази, бо більше нема нічого.

(Дальше буде).

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік
руська газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляе ся она що дня крім веділь і сьвят. Поміщає статі про справи буковинської Русі, але познакомлює читателів також із справами Русинів в інших землях руских. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і взагалі о материял такий, що обходить кожду руску родину. Що „Буковина“ цікава і для галицьких Русинів, сьвідчить значне число передилатників її в Галичині. Передилата лише 10 зр. Адреса редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці, вулиця Петровича число 2.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчини у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передилатників „Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвіт“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах рускій, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

• Прекрасна повість Ольги Кобилянської „Царівна“ вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісімк., і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою рекомендованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісті написав Осип Маковей. „Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленням, як і благородною тенденцією визначає ся дуже поміж нашими новітніми повістями.

Купити можна в редакції „Буковини“. Тут також можна дістати оповідане О. Я. Кониського „В день святої волі“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповідане Т. Гайна „Перші Зорі“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отєї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рік, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richter's Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поспільні	особові	мішані		поспільні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
3 Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Святини	1128	657	1028 550	До Святини, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	941	1029 538
3 Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	912	1000 523	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	717	1048 616
3 Новоселиць, Садагурі			1113 950	До Садагурі, Новоселиць			430 612

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейський час ріжнить ся від львівського о 36 минут, а від черновецького о 44 минут; коли на залізницях є 12 год., то на львівській годиннику є 12 год. 36 мин., а на черновецькій 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
неділях і святках.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Париска вистава в р. 1900.

В рисунковій салі промислового музею в Чернівцях мав радник двора і генеральний австрійський секретар для парискої вистави відчит, котрим хотів звернути увагу ширших кругів Буковини, що то таке буде ся париска вистава, о скільки буде там заступлена Австрія та який уділ може і повинна взяти в ній Буковина.

Експер думав спершу читати про „піддержуване промислу державою“, але говорив головню про париску виставу і сим викладом відповів також і на тамте питане. Дуже легко можна злучити ті справи разом, бо коли порівнюємо, як було, а як єсть, — а таку ціль має париска вистава — то пізнавши ріжницю, не тяжко нам уже запримітити, о скільки причинила ся держава до того результату. Після слів прелєгента Австрія випередила разом зі Швайцарією вже з початком сего століття проті держави опікою над промислом. Виховане і образоване народа суть найважнішими задачами новітньої держави, а в послідних десятих літ доконано в тім напрямі великих діл. Але коли на початку нашого століття сповняли сю задачу тільки в нечисленних школах, університетах і фахових школах, то тепер старає ся держава обняти кожду галузь людського знаня і діланя, та піднести єї фахові студіями. Особлившу опіку мусить дати держава промислові. Неслушно говорять політики і неополітики, що фабрична індустрія убиває дрібний промисл. В Англії, тім класичнім краю фабричної індустрії, цвите заможний стан ремісничий. Тільки мусить держава заняти ся ним, а се зазначило ся у нас основанем промислових музеїв, що виробляють смак так публіки як і ремісників та заведенем курсів для майстрів, що учать їх, як користати з тих всіх прирядів і машин, що втворюють товар добре, гарно, тривало і дешево. Тим способом приспороє ся для

промислу підмогу зі всіх сторін людського знаня. Як давнійше ремісник ставав часто штукарем, так тепер штукар іде часто між ремісники. Новітний штукар став також техніком і для того зближає ся до ремесла. Що перед 100 роками становило може масток, се можна тепер дістати за невеликі гроші, бо оно виконане улачєнями новітньої техніки.

Отже будуча париска вистава в році 1900. має показати сей зріст цілого культурного сьвіта, подати образ 100-літнього розвою уєїх галузей людської діяльності. На перший погляд тяжко зорієнтувати ся, який величезний поступ зробив сьвіт в послідних 100 роках. Але ми потребуємо тільки взяти поодинокоту небудь галузь промислу чи науки а з єї розвою можемо виробити собі понятє про минувші відносини перед 100 літами. Прирівняти першу незручну і немічну парову машину до теперішних парових машин у кожній галузі промислу а передовсім в услугах комунікації на суші і на морі — яка се величезна ріжниця! Нинішня єсть залізнична з блискавичними і салюновими поїздами, або нинішні панцирні военні або люксусові пасажирські пароходи в прирівняню до перших проб парової їзди найліпше показують ту величезну ріжницю межі колись а нині. Так само і будівництво, що при кінці тамтого століття занепадо було цілком, так що ограничало ся на будованю домів без стилю і плану, без симетрії і смаку мов касарні або коробки яєї, розвинуло ся в нашім століттю, євобідно від неї пережитих стилів, однак користаючи з них всіх після потреби і волі. Теперішні мешканя мають за ціл не лиш відновісти якомусь стилю, але передовсім вигоді мешкаючих, їх унодобаням і занятям, а при тім доєстроїти ся до цілого окруженя природи і положеня. А попри те треба лиш згадати про ті величезні будівлі для вселюдного ужитку, як канали, величезні мости, тунелі, що-би з подивом глядіти на здобутки нашого столітя а з цікавостю на заповіджену париску виставу, що представить цілий той розвій.

І так в кожній галузі людської діяльності можна буде там набрати наглядно ясного переєвдченя, на чім тепер стоїть культура. Єї не можна вже тепер міряти, як було до недавня, зужитєм скількості мила — значить, де більше минає ся мила, той край і культурніший — але скорше після урядженя мешканя і способу веденя жита. Наші потреби і вимоги зросли страшенно, а все те відбиває ся у вигіднім, вибагливім і елегантнім урядженю мешканя. Се буде також одним з важних предметів всесьвітньої парискої вистави. Ще нині бачимо хатки низькі, вогкі, невідгидні, які ставились в нашім століттю, але-ж і бачимо, як одна за другою паде під чеканом чоловіка, щоби зробити місце другій — ясній, вигідній, здоровій. Вже і по сєлах ставлять різниці нині стайні ліпші, ніж їх хати були на початку сего столітя. Або одежа — приступна зразу тільки веретвам заможним, нині стала власністю уєїх, навіть найбідніших веретв людности. — Ткацтво поступило нині так, що вироби єго стають неможливо дешевими, вже майже не платить ся за материял, але тільки за роботу. А що більше, нині зужитковують ся навіть відпадки при ріжнородних продукциях; при дестилляциях нафти, газу і пр. поветає бензина, авіліна і пр. З дерева робить чоловік папір, а з него колеса до возів, навіть цегли, і то огнетривалі. Ціла індустрія теперішня — се незвичайне зявище, она подає доглядний образ нашого часу.

Класи посєдаючи (не гроші) помагють не-посєдающим: устроюють шпиталі, притулища, товариства запомогові, шпихлірі, товариства просєвітні, доми убогих, товариства ратуноків, лічницї, — словом: економія соціальна стала нині обовязком людей, она є зявищем діланя чоловіка.

Коли в 1840-вих роках один генерал за-проекував у Відні, щоби для людей, шукаючих праці заложити колонії в Австралії, висєміяли єго за те; нині стала колонізація обовязком

ЗАЛІССА.

Повість

ОСНПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

XI.

Скоро перший більший сніг покрив землю, Заборовский урядив лови в своїх лісах. В день ловів уже зрана в дворі стали приготівляти ся для гідного прийнятя гостей з міста і з околиці. Мали приїхати кілька урядників із староства і ради повітової, сам староста і сам маршалок повітовий, і деякі єусєди, між ними і Більский.

Ще ніхто з гостей і не заїхав до двора, як рано по сєлу пішла чутка, котра гнеть дійшла і до двора, що злодії обікрали громадську касу; мало бути в ній найменше два тисячі, в тім і гроші, зложені на будову церкви. Злодії виломили стїну, розбили касу і все забрали. Вартівники спали в єусєдній хаті і не чули нічого.

Коли о тім дізнав ся Славко, зараз вибрав ся в село, аби вивідати ся деєщо близше.

Але ще не всїв вийти за браму, як на подвірє двора вступив сам війт Костишин, одягнений в кожух, минав мовчки Славка, зняв лишє капелюх і пішов до кухні. Славко вернув ся. Війт хотів бачити ся з дідичем. Мав міну налякану і безраду.

Заборовский надійшов із стодоли і прийняв війта в канцелярії. Коли Славко хотів іти до своєї комнати, Заборовский сам єго закликав:

— Ходіть, пане Левіцкий, послушайте! Може що порадите! А то вечуване, щоби в Залісєю такі злодії завели ся! Адже они і мене можуть обікрасти! Чи дали ви вже знати до жандармерії? — спитав Костишина.

— Дав, прошу ясного пана — відповів той. — Що-ж мені тепер, паноньку, діяти? Адже я тепер на жебрачу торбу зійду, як мені скажуть всі гроші звернути!

— Які-ж там гроші були? — спитав Славко.

Костишин кинув зпід лоба непевними очима на Левіцкого і відповів: — Були гроші податкові, були братєкі гроші, вираховані з церкви...

— Чому-ж ви грошій податкових не

занесли зараз до уряду, а ту тисячку до шадницї? — питав ся Левіцкий.

— Та я хотів нині занести!

— Акурат нині!... Чому-ж не вчера, не передвчера?

Костишин дивив ся лютими очима на Славка.

— Чого-ж ви хочете від мене? — питав ся Заборовский.

— Порадьте, паноньку, що робити?

— Почекайте, може гроші найдуть ся — втихомирював Заборовский.

— А коли не найдуть ся? — допитував ся війт.

— Ну, то пропало!

— Неєасна громада, — замітив Славко — одна біда за другою. До кількох місяців — оркая, зливи і гради, пожар церкви, лихі жиива і крадіж громадських грошій. Люди мусять третій раз платити податок... додав ще Славко нарочно.

— Як третій раз? — спитав ся Заборовский.

— Пан війт скаже вам, як — відповів Славко.

— Та я нічо... прошу пана... от жартують собі паніч — оправдував ся війт.

— А мені тепер не до жартів. Але я вже

держави, котра мусить зарадити надмірови сил працюючих.

Дальше виказав прелегент наглядно розвій штуки воєнної і підніс, що тая штука стала нині спільним добром усіх держав і народів, бо она має охороняти людей, уможливити безпечний перевіз его майна з одного кута світа в другий, а наглядно доказ того бачимо на маринарці військовій, котра у всіх напрямках спмагає маринарку торговельну.

Се в короткості програма вистави парискої. Прелегент розвинув ту програму виравді коротко, але так поучаючо, що перед слухачами став повний образ розвою нашого століття.

Відповідно до той програми буде ціла вистава поділена на 18 груп, а властиво ціла вистава буде обнимати 18 вистав світових; кожда з них буде поміщена в особім павільйоні, а кожда держава буде в ній репрезентована. Франція сама займе 50%, а прочі держави разом других 50% місця призначеного. Держави, що беруть участь в тій виставі, суть: Англія, Бельгія, Швайцарія, Італія, Німеччина, Австрія, Росія і північна Америка. Крім тих великих держав возьмуть участь правдоподібно і менші: але ті будуть мати свої особі павільйони в районі названім „для трусливих“ т. е. для тих, що не мають відваги зрівняти ся своїми культурними здобутками з великими культурними державами.

Також не забракне на виставі чогось сензаційного — чим кожда вистава притягає звиджуючих. На попередній виставі була вежа Айфеля таким дивовищем, на будучій виставі хочуть Французи ще чимсь величнійшим здивувати світ. До тепер випинувало не менше як 800 проєктів, а з них узнали 84 такими, що їх можна прийняти. На котрий з них рішуть ся комісія, ще не знають.

Австрія не буде мати так багато місця на виставі, тож і уділ Буковини в виставі мусить обмежити ся тільки до найзнатійших галузей промислу, який край посідає. Тим промислом єсть безперечно деревна індустрія і нею може край сьміло похвалити ся і повинен відповідно заступити его на виставі.

Бесідник закінчив свій виклад обясненем, що він їздить тепер від міста до міста і зазирає та заохочує всі край Австрії до живого уділу, а в Чернівцях побачив себе з приємністю в таким численім і достойнім товаристві.

І справді на відчиті були всі найвищі личности міста. Президент граф Гоес явив ся з жінкою, був митрополит Чуперкович, професори університету і багато вищої вибраної пуб-

лики. По скінченню викладу подякував граф Гоес сердечними словами радникові двору Ексерови за інтересне і поучаюче представлене річі.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 30-го марта 1897.

Краєва рада шкільна відбула засідане дня 17 марта, на котрім председаєтель гр. Гоес загадав щирим словом помершого члена краєвої ради шкільної, професора університету др. Изидора Ончула. При полагожденню дневного порядку іменували: Помічного учителя Петра Магаса в Чернівцях молодшим учителем в шестикласовій школі при уланц соймовій; учителя Юрія Бурчу надучителем при двокласовій школі в Ботушанах. Гімназійному учителеви Константинови Максимовичови в Радівцях признали стабілізацію і титул професора. Гр. ор. сотрудині Іван Волощук устанавлений сундентом для уділення науки релігії при гр. ор. гімназії в Сучаві. Учителька А. Маврібер перенесена на власне жадане в стан суночинку. Кільком особам з учительського стану признано додатки службові і уділено згомоги. Порішено подати учеників зі всіх середніх шкіл Буковини о увільнене від чесного. Принято до відомости справоздання обох інспекторів про інспекційні школи за місяць січень і лютий.

Особисте. Президент краю граф Гоес поїде дня 1. півтіня на вісім днів до Відня. Подорож має стояти в звязи з переведенем важних краєвих справ.

Соціал-демократичні послы разом з трема радикальними руськими послами і стояловцями постановили поставити президента міністрів гр. Баденього перед суд парламенту за надужитя виборчі в Галичині. Щоби се перевести, шукать они в раді державній потрібних сорок підписів.

Почестним горожаньством для бувшого старости сторожинецького Писифа Відмана показали свою вдячність і поважане громади Калінінці, Вербівці, Чорторія, Волока, Горішні і Долішні Станівці та Бобівці. При офіційнім працаню в Долішніх Станівцях вручили заступники тих всіх громад почестні диньоми поважаному старості, що тепер заняв станівсько директора черновецького маїстрату.

Мітермаер називає ся посол до ради державної, що его не хоче ніхто прийняти до себе. Мітермаер виїшов з лона віденьських антисемітів

і е з заводу кельнером. Соціал-демократи закинули ему, що він е простий кишеньковий злодій. Коли явив ся в парламенті при отвореню ради державної, всі послы привитали его загальним „фуй“, а він не сьмів навіть заняти свого посольського місця.

Карний відділ в школі, що его проєктували деякі учителі, як ми свого часу доносили, був предметом дуже живої наради на загальних зборах Товариства учителів і учительок в Чернівцях. Против такого педагогічного способу виступив а переконуючими аргументами інсп. Попович, а заразом підніс гадку урядити захоронку для дітей. В дискусії взяли уділ дир. Фаветман і уч. Шульц і Салабан.

Заводи нових послів в раді державній. На 425 послів е 169 власителів більшої або меншої позілости землі, 57 адвокатів, 36 професорів, 28 сьвищенників, 19 промисловців, 20 ремісників і челядників, 13 купців, 6 реставраторів і різників, 8 лікарів, 9 приватних урядників, 13 державних урядників, 6 будівничих, 3 управителі приватних дібр, 4 урядники обезпечені, 3 учителі, 2 міністри, 3 бувші міністри, 2 пенсіоновані урядники, 6 редакторів, 4 писателі, 2 маліри, 2 інженери, 2 секретарі коменат торговельних, 1 нотар, 6 капіталістів, 1 банкір.

Мадяреке панаміно. Публична опінія Угорщини сильно обурена скандалом, що стоїть у звязи з торічною ювілейною виставою в Пешті. Віденьські часописи описують се так: Група європейських капіталістів з Берліна і Відня відкупила за 1,400.000 зр. вступні білети на виставу, але інтерес пійшов так кенесо, що підприємці не відобрали своїх грошей і не хотіли заилатити комісіонерам, котрі придбали їм ту операцію, обіцяних 100.000 зр. Комісіонери звернули ся до суду і підчас судового дохожденя заявили, що обіцяна сума мала бути хабаром, призначеним для одного з вищих урядників міністерства торговлі, котрий приказав передати єї одній дуже близькій ему дамі. Та дама з обуренем відібрала заяву комісіонерів, але два з них заявили, що они можуть навіть поіменно назвати урядника з котрим вони переговори. Однак председаєтель суду не позволил їм назвати урядника по імені і старав ся перервати скандальну розправу, та се ему не вдало ся, бо міністерство судівництва під прессией публичної опінії зарядило в тій справі остре слідство.

Наслідки злоди. В Чехах, в ночи 19. марта приключив ся цікавий случай злоди. З Подолу до Жіжкова вертав фабричний робітник Коцурек. На дорозі подибав він бурею повалений хрест, коло котрого задержав ся на хвилину і придивляв ся. Ненадіжно почув він неоподалік крик

муну іти; може жандарм прийшов — сказав війт і зараз виніс ся.

Жандарм справді небавом явив ся в селі і пішов оглядати місце крадіжки; казав спровадити вартівників і замкнути їх, аби не втікли; а сам став оглядати з середини і з надвору стіну, до котрої була прибіта громадска скарбона. Видко було, що злодій силував ся перше відбити скарбону від стіни, щоб єї цілком забрати, а коли ему се не вдавало ся, скарбону на стіні лишив, але розбив єї, що ему видко лекше пішло. З надвору одия гак, котрим була примопована скринька до дила, був відігнений. Жандарм найшов там малий кусень кожуха, а на відігненім кінці гака троха вовни; очевидна річ, злодій при роботі спішив ся і завадив кожухом о гак. Найдений кусень кожуха жандарм незамітно сховав.

Оглянувши місце, він переслухав всіх підозрілих людей, котрих ему вказав війт, перетрусив дві хати, і зараз вибрав ся в дальшу дорогу.

Ідучи попри двір він бачив, як саме в ту хвилину заїхало там кількох панів з мі-

ста, між ними і староста і повітовий маршалок. Жандарм уважав потрібним подати люстраторови Дзюбиньському до відомости крадіж у громадській касі.

Всі панове дивували ся незвичайно, але, звісно, не могли нічо порадити. Жалували війта, що має такий клопіт, і брали все на карб „wyrzutków społeczeństwa“, які тепер на жаль всюди завели ся з причини безвір'я і радикалізму. З жандармом не балакали богато, їх то мало обходило, бо спішили ся на обід; один лиш люстратор повітовий і з обовязку свого і з очевидної цікавості став випитувати жандарма о тім, що той вислідив. Славко бачив ту сцену і не втерпів, щоб не приступити до них. Будім хотів привитати ся з знакомим люстратором, а поправді хотів почути дещо з оповіданя жандарма. Той оповідав, що ніяких познак не найшов, лиш кусень шкіри, очевидно з злодійського кожуха.

Почувши се, Славко прийшов нагло на дивний здогад; але не відважив ся его виявити при люстраторі, тільки аж коли жандарм виїшов з двора на дорогу, здержав его:

— Я би вам, пане, хотів сказати в справі сєї крадежи свій здогад. Очидивно застерігаю ся, що вікого не хочу підозрівати, але сказати я повинен.

— Прошу — казав жандарм. — Я вам навіть буду вдячний за то.

— Рано був ту в дворі війт Костишч, одягнений в кожух, і, коли добре тямлю, на рукаві у него була видерта шкіра, так завбільшки, як сєй кусень, що ви показували.

— У війта! — дивував ся жандарм. — То не може бути! Такий порядний чоловік!

— Я не кажу, що він не порядний, але що вам шкочить, вступити ще до него і так мов від нехочу придивити ся?

— Розуміє ся, піти — піду, але я не вірю, то не може бути...

(Далше буде).

і зване о поміч, оглянувшись і спостеріг поза собою жінчину, що кричала. Коцурек відізався і почав її питати о причину її переполюху. Жінчина не то що не успокоїла ся, а почала ще більше кричати. Коцурек думаючи, що має до роботи з божівільною, пішов далі своєю дорогою. Жінчина завернула назад і побігла з криком і зойком просто до Падолу. Ту вбігла до найближчого дому Адальберта Прохаски молодшого гандляра. Навле появився той жінчині, так налякала жену Прохаски, що она повалилася мов нежива на землю і дістала вибуху крові. З запутаних відповідей надбійної жінчині, довідали ся, що при тім поваленні хресті нібито мав напасти її якийсь мужчина, зловити за руку і куди то тягнути. Однак она видерла ся і утікла аж до того дому. Се оповідане розійшло ся по місцевості і цілий день оповідали собі куми розличні страшні історії про розбійничий напад. Довідав ся о тім Коцурек і зголосив ся до поліції, щоби там розповісти правдиву подію і покласти консьєєнціям. Перед поліцією зізнав він, що коло жінчині він нікого не бачив, ані сам до неї навіть не наближав ся. Зізнане Коцурека потвердила також одна служниця з Падолу, що здалека виділа налякану жінчину і спокійно стоячого при хресті Коцурека. Приключку тої жінчині треба принести затім не чому иньшому а зауді змислів.

Іхав — та не доїхав. Петро Мельничук з Горішівців, не доїхав до Канади, лише до Гамбурга. Там витуманили від него всі гроші, які мав (60 зр.), обстригли ему на сьміх довгу чубину і він мусів в голоді і студні повертати пішки назад у село. Так то наші люди вибирають ся за море.

Абдул Гамід, теперішній султан, має в собі примішку французкої крові. Парижа „Gaulois“ подає цікаву анекдотку про родовід Абдула Гаміда. В монастир Візитор в Нант проживала перед французкою революцією інститутка панночка Амелія Дібік де Жівері, родом з Мартиніки, що прибула до Франції на едукацію. В р. 1780, панночку, маючи ледь 15 літ, підчас її повертету з пансіонату до родини взято до неволі на кораблі, котрий напали були морські розбійники. Панночку продано до гаремів султана. Султан для незвичайної краси зробив її своєю першою женою. Сином власне тої Амелії Дібік є Абдул Гамід.

О вербу прийшло сими днями до сварки в Горохівцях, переміського повіта, між рідними братами Данилом і Войтком Гримановським. Сварка перемілила ся вкотре в завзяту бійку. В бійці ударив Данило Войтку так сильно обухом сокири в плечі, що той лежить на смертній постелі.

Нещасливі пригоди. Зарібника Николу Бендара засинала глина, коли конав в ямі в Чернівцях при улиці Різницькій, і придусила его так сильно, що житю грозить небезпечність. — В ріці Сучаві коло Ікканів найшли труна 40-літнього мужчини, котрого вода пригнала до берега. Ідентичності не можна було ствердити. — Гоєнодар зі Старих Мамайівців 64-літній Михайло Креклевич помер від чаду з затканої печі. — Гаврило Чіганескул з Ватри Молдавії зловив собі ногу при роботі в лісі релігійного фонду в Чомурії. Бутюк зсунув ся ему на ногу і розторопив її. — В Георгіївці найшли в потопі тої самої назви тамошнього мешканця Спірідіона Рого неживого. Причина смерті не вивчена. — Зарібник Теодор Томюк забив своєю любовницею Габію Каранку зі Сторонця-Путилова в приватній злости за те, що она лягла его за айнівство. Томюк утік був після того злочину, але власти вже найшли его. — В костелі в Радивцях украли зі скарбонки уніатекої громади 50 зр. По злодіях нема жадного слідку.

Біль зубів — не є хоробою. Так бодай розпорядив директор почт в Женеві обійником, що видав до підчинених собі урядників: Часто діє ся, що заняті при почті особи котрі не дбають про свої зуби, занепадають на біль зінсугних зубів та на занедження, що через се повстають. Витягнути зінсугний зуб а вставити штучний то одиницький лік, щоби позбутися клопоту. Але деякі воліють перити, як піддати ся операції. Они не можуть працювати і роблять уряди

дови кошта за заступництво. Ся практика мусить устати. Повідомляє ся персонал, що біль зубів не буде від тепер уважати ся хоробою і ті, що опустять заняті з тої причини, будуть самі оплачувати за себе заступників.

Дрібні вісті. Заступник президента львівського вишого краєвого суду Дилевський прибув до Чернівців на кількадевний побут. — Еміграційна горячка обнімає галицьких селян, від Тернополя доносять, що в тамошній охрестности починає ся знов прокидати еміграційна горячка. Сими днями ввемігувало де Бразилії около 50 осіб селян з сіл Ладичина і Людзівка. — Межи Чернівцями і Львовом буде курсувати другий поштовий поїзд почавши від першого мая. Буде мати сю добру сторону, що буде безпосередно дучити ся з поштовим поїздом Львів-Відень. — В Мехіку помер недавно один колоніст. Покійний уродив ся 1742 р., значить прожив ні менше ні більше тільки 154 літ. — Касаційний трибунал у Відні потвердив засуд смерті, виданий на Фока, котрий в своїм часі урядив був замах з бомбами. — Парискі писемля доносять, що кухаря Фальомонта узнала комісія асентерункова за нездатного до служби, бо виміри вказали, що не найде ся нігде мундур, котрий би міг обняти таку великанську живучу масу.

Ланка на тхорі.

Написав

Стефан Пятка.

6)

(Далше).

Дивить ся Василь Козодій на тоту скринку і пізнав її: то була тота сама ланка на тхорі, в котрій колись знайшли в Шапці Федора кільканадцять пануш бакуну, ланка котру він нераз малим хлопцем бачив щодень в нанашка під припічком яко ковбицю. Ему ще й тепер стало приємно, коли пригадав собі, як то він Шапкам порядно відплатив ся за своє підбите око. Тота ланка в союзі з нанашкою Шевчихою піддали ему чудесну гадку, в який спосіб можна сватови Онофрови Безвусому кинути колоду під ноги, але таку колоду, щоби на кождім кроку о ню потикав ся.

— Пожди, поваго громадека, я тобі покажу — подумав Василь Козодій — ти начальник, ти тесть мого брата, ти мене зверг з присяжного, пожди, я тобі покажу Безвусий кметю, що і я маю голову на барку.

— А що, Василю, дасть Лейба що за тоту домовину? — спитала Пелага Шевчиха похресника. — Може хоть нів літри дасть, коли нитав, треба ратувати хорого чоловіка.

— Я не так радив би, мамусю — мовить Василь і взяв порожню фляшку з полиці, став ніби пити до себе.

— Ну, якже ти радиш сину, говори, ми слушаємо — намагаля Шевчиха.

— Ви лише спродайте Лейбі хату, грунт, ви і так мало коли в хаті з донькою мешкаєте, чи сидите. Маєте палити свою хату другий раз, і сидіти знов в гриминалі, щоби мій сват Онофер Безвусий з того тінив ся, лише позбудете ся відразу всього. Розв'яжете ся з хатою, розв'яжете ся з ворогом сусідом і з зятем також розв'яжете ся, бо не буде вас колоди шилом і вашу доньку также.

— Добре, Василю, радий — признавала Шевчиха. — Приведи сюди Лейбу, а зараз ту при людех запишу ему все і відпишу ся: спродам хату, грунт і з добрим людьми забавлю ся. І так то жите коротке; а тому безвусому покажу, що я значу. Думає, що він богач, то вже може мені казати „добре, що то зяте коле“? Я собі также богачка, зараз спродам все.

— А мені що за то буде, як спроваджу Лейбу?

— Що схочеш сам, дам баринівного, бігме дам, і цілу сотку дам, щоб я так здорова, що дам.

— І ланка моя буде, вийтихо...

— Бери собі, як хочеш, і зараз, а й так в коморі за кождим разом коли йду, то ноги о ню обтовкаю — признала стара вийтиха.

Невісти одноголосно притакнули мудрій раді Василя Козодоя. Тота гадка, щоби Шевчиха спродала батьківщину Лейбі, всім сподобала ся, всі подивлялися Василю „бештефранта“. Пригадали собі, що він таки в чіпці уродив ся, а хоть „кренцбаба“ покійна той чіпчик з щастем собі сховала, то таки розуму не могла ему відобрати.

В недозві воскрес і благовісник Лейба, прийшов відвідати Лучку Лучку, привитав ся з недужим а на Шевчиху тільки оком глигнув, так зараз пізнав, що ту для него пшенія пристигла, в самий добрий час під серп і до стодоли. З початку жид змагав ся, не хотів купувати; говорив, що Онофер Безвусий тепер начальником а до того з попом рука в руку, то він би его з села вигнав, як би довідав ся, що від его сусіди хтось вишній купує грунт і хату.

Літру оковити Лейба приніс і двоє хліба, але поклав все не на столі, тільки в головах коло недужого; ніхто отже і думати не міг, що то могорич Шевчихі. Він з початку велів Пелага йти до свого сусіда і начальника Безвусого на пораду.

Пелага Шевчиха попала ще в більшу злість, не хотіла й слухати того, тільки налягала на жид, щоби рішив ся кунити.

Куми одну горівку троха розпустили, другу таки випили, трохи щось вимастили і на недужого Лучку, але мало що... Хлібець також розхачали, один дітьом, другий собі по дрібці, треба було принести ще, Лейба, нема що казати, приніс ще, тим разом поставив на столі ніби могорич, але все ще вагував ся торгу добувати, говорив пошенки і з Шевчихою і з її донькою і з Василем, але напавду не годив ся.

Вже стало вечеріти, по п'ятій літрі хлопці послабав, невісти також: слабші голови стали по кутах дрімати, сильніші обстунили Лучку Лучку на постелі, допитували ся, чи вже вмирає, чи може не схотів би написати тестамент.

Пелага Шевчиха також мала досить в голові; она вхопила ся комена, гладіла по ній за клямкою від дверей. Лейба тото спостеріг, штуркував Василя, зрозуміли ся: взяли оба бабу по підбоки і повели її на свіжий воздух; донька Шевчихина также пішла вслід за ними.

В самий вечер взяв Лейба Пелагу Шевчиху на віз, зарив її в соломі, посадив коло неї Василя Козодоя в головах а її доньку в ногах сам коні в руки, поїхав до міста до нотаря, високом поїхав. Ту в нотаря спродала Пелага Шевчиха хату і грунт за умовлену круглу суму сорок ринських, при чім свідками були также Василь Козодій з донькою Пелаги Шевчихи, также Пелагою. Грошій всіх Лейба не дурний був давати. Дав Пелазі тільки десятку на руки, друга десятка пішла на могорич і два ринські Василеві баринівного, а двайцять ринських трив собі жид за злеглий податок що від року ніхто не оплачував.

Аж на другий день довідали ся люди о тій продажі: Лейба показав вйтові нотаріальний контракт і оспівдчив ся людям що він не хотів від Шевчихи ґрунту купувати, але она его присилувала.

Онофер Безвусий перший раз у своїм життю дізнав такого чувства, мов би ему виострепу бритву приткнув хто до гортани. Він бачив тепер жид під боком під своїми будинками; Шевчиха яниця хоть хату свою налізла, не видавала ся таким страшним оином, як проворний і хитрий жид нехрист. І то в який дивний спосіб вихиснував жид глузоту яниці і забрав за сорок ринських власність, за котру Онофер Безвусий був би дав всім соток не надумуючи ся, тільки одно мав на думці, що не хотів купувати: жалувал кривдити її дочку і ще більше її зяти, чоловіка доброго нещасливого такою тещою.

Не тільки сам Лейба похвалив ся перед вйтом „файним гешефтом“, хвалила ся также і Пелага Шевчиха: скільки рази йшла селом яниа, все кричала: „Продадам Лейбі, бо мені так хотіло ся, вйтови на збитки, нехай тепер себе ведить колоти шилом, а переконає ся, чи тото мило“.

Онофер Безвусий пішов найперше до панотця, грозив, що подікує за вйтіство, коли священик в тім що не зарадить, звіди знов поїхали оба до суду, до староства, всюди казали „яниці пронало“, ніхто не міг нічого на того

порадити. Всюди сказали що потреба було перше бабу подати за марнотравницю а нині запізно; она мала право свою батьківщину жидови і подарувати.

(Далше буде.)

Телеграми „Буковини“.

З дня 30-го марця 1897 року.

Париж. З Атен доносять, що межі посольствами держав в Атенах а правительствами держав веде ся оживлена телеграфічна перепіска. Надіють ся, що держави хочуть видати до Греції ультиматум, в котрім завізвуть єї, щоби відкликала війська з Крети. В тім ультиматум повідомили би також Грецію, що в припадку непослуху держави приступлять до блокади пристани Вольо. — Король приймав вчера російського агента державного з Софії Бахметієва, що тепер іменованний російським секретарем легацийним і повторив при тій нагоді свою заяву, що Греції неможливо уступити.

Царгород. Турки самі признають вже, що при різні в Токаті згинуло 70 Вірменів і один Турок а в селах округу Арбагу убито 10 Вірменів; на ділі було далеко більше жертв мушманської жорстокости. Насильства почали ся без провокації зі сторони Вірменів. Вість, що Вірмени напали були одну твердиню, оказала ся неправдою.

І. Агенція Гаваса доносить з Каней, що 300 вояків французкого, італійського і російського війська під проводом капітана Періньона відходить з трема пушками до місцевости Букаріону, щоби стеречи жерела, що достарчає Каней води та перешкодити інсургентам, щоби взяли їх під свою владу.

Атени. Відїзд наслідника трону уважають ознакою, що правительство ухвалило вже остаточні рішени.

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік руска газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляє ся она що дня крім неділі і свят. Поміщає статі про справи буковинської Руси, але познакомлює читателів також із справами Русинів в інших землях руских. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і взагалі о материял такий, що обходить кожду руску родину. Шо „Буковина“ цікава і для галицьких Русинів, свідчить значне число передплатників єї в Галичині. Передплата лише 10 зр. Адреса редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці, вулиця Петровича число 2.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улици Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах рускій, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русики! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

• Прекрасна повість Ольги Кобилянської „Царівна“ вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісімки, і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою не рекомендованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісті написав Осип Маковей. „Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленням, як і благородною тенденцією визначає ся дуже поміж нашими новітніми повістями.

Купити можна в редакції „Буковини“. Тут також можна дістати оповідань О. Я. Кониського „В день святої волі“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповідань Т. Галіна „Перші Зорі“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

Для панів учителів! INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за річник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАН“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кождою поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richter's Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и					Відходять	П о ї з д и				
	поспільні	особові	мішані				поспільні	особові	мішані		
до Чернівців						з Чернівців					
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	657	1028	550		До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	941	1029	538	
З Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	912	1000	523		До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	717	1048	616	
З Новоселиць, Садагури					1113 950	До Садагури, Новоселиць				430 612	

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечором до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейський час різнить ся від львівського о 36 минут, а від черновецького о 44 минут; коли на залізници є 12 год., то на львівськім годиннику є 12 год. 36 мин., а на черновецькім 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромового.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільні і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях уз. Петровича ч. 2.
Передплата
10 ар.

Рада державна.

Відкрите палати послів і палати панів. Дня 27-го марта, відкрито палату посольску ради державної о годині 11 $\frac{1}{2}$ перед полуднем. Явили ся майже всі послы. На лавах міністеріальних засів кабінет гр. Баденіого в повнім числі. Обі галерії заповнили ся цікавими. Палата посольська має дуже зміненний вид. Рускі послы заняли свої давні місця побіч Поляків і Чехів. Ті три клуби становлять правницю. В центрі сидять консерватисти, шляхта феодална, клерикали, християнські людовці, послы словінсько-хорватські wraz з Румунами, побіч котрих визначено місце і сов. Винницькому. Лівицю заняли постоуповці німецькі (давнійші ліберали), націонали німецькі, соціальні демократи і ангисеміти. За їх кріслами умістили ся стоячи Стояловці, хоч місце для них назначено побіч Русинів на правницю.

Гр. Бадені відкрив перше засідане короткою річею і завізав посла Просковеця яко найстаршого віком на провізоричного президента палати. Просковець подякував за честь яка йому довелась по причині віку (він числить, 79 літ) і в річі своїй висказав надію, що палата посольська спорами політичними і національними не дасть ся відтягнути від позитивної роботи в користь економічного движення всіх країв. Лише в єдності лежить сила. (Найстарший посол є тепер властиво Пуркан, але він чогось не вважав себе гішнім відкривати раду державну і не прийшов).

Потім подав президент до відомости, що прокуратория державна задержала в слідстві пос. Шаєра за обиду маєстату. Секретарі провізоричні відчитали у всіх языках формулку обітів посольських а клерикалі поіменно послы склали свої приречення: ich gelobe, обітую, przymkam, slibuji, обещам і т. д. По зложеню приречень подав президент до відомости, що в понеділок в

полудне відбуде ся в Бургу торжественне відкрите ради державної, причім цісар відчитає тронову річ. (Глядіть число 63 Букровини).

По 12-ій годині відкрито і палату панів ради державної. Тут представив гр. Бадені іменованого цісарем президента, кн. Альфреда Віндштресса. Сей повитав зібраних річню, в котрій передовсім зложив цісареві подяку за своє іменування, заявив, що хоче вступати в добрі сліди своїх попередників; надіє ся, що палата панів займе в законодавстві австрійскім становище поважне, для добра Австрії, всіх країв коронних і всіх народів, стремлячи до поступу в духовім і економічнім напрямі і завізав палату до оклику в честь цісая. По тій річі відобрано від присутних приречення не лише в німецькій але (перший раз) і в чеській і польській мові.

Вицпрезидентами палати панів іменував цісар кн. Карола Аверсперга і гр. Гойоса-Шпрінценштайна.

Клуб руский ради державної. В суботу, 27. марта по відкритю палати посольської, зібрани ся на зазив посла Барвіньского на спільну нараду слідуєчі послы рускі ради державної: Вахнянин, др. Гробельский, Каратницький, Охримович і пос. буковинський сов. Винницький. Пос. Мандичевский не прийшов ще до Відня. Прочі послы: о. Танячевич, др. Окуневский і др. Ярошевич відказали ся від участі в нарадах. Зібрані послы зложили окремий клуб і уконституовали ся в сей спосіб, що вибрали головою пос. Мандичевского, заступником голови пос. Барвіньского, секретарем пос. Вахнянина а касиром клубу пос. Каратницького. Пос. Винницький заявив, що він кожного разу возьме участь в спільних нарадах клубу руского але для береження автономії краю Буковини поки-що не може належати до клубу послів руских з Галичини.

Ухвалено вибрати пос. Барвіньского до комісії бюджетової і адресової, пос. Вахнянина до комісії належитостей скарбових, рілничої і податкової; пос. Гробельского до комісії пети-

ційної і економічної; пос. Каратницького до комісії промислової, правничої і промислу спіритусового, пос. Мандичевского до комісії санітарної і адміністраційної, а пос. Охримовича до комісії залізничної і ветеринарних справ.

Ухвалено внести на слідуєчій засіданю палати посольської інтерпеляцію до правительства в справі увязнення священників руских і селян в часі послідних виборів до ради державної через влади адміністраційні. (Вже внесено).

До комісії парламентарної вибрано послів Мандичевского, Барвіньского і Вахнянина.

Рускі справи перед Віденцями.

В п'ятницю вечером, 26. марта, устроїв Русин др. Лаврівский в порозуміню з соціальними демократами віденськими, на чолі котрих стоїть др. Адлер, сходина в сали Вімбергера на передмістю Fünfhaus. На сї сходини був великий вступ для кожного, то-ж цікавих на сї Віденців зібрало ся около 3000. Сходина в сали сам др. Лаврівский річню, в котрій заявив, що предметом нарад буде сировоздане референда о надужитях, які дучили ся в Галичині при теоретичних виборах до ради держави. Русини галицькі — сказав бесідник — рушили ся тепер більше, як коли небудь давнішими літами, але сей рух сповнено способами насильними, а навіть військовими. Дякують Русини подати те все до відомости ширших кругів, в надії, що від того наступить полегша.

Референтом справи виборчої був др. Могильницький. Він розказав зібраним більше-менше таку історію виборів. Гр. Бадені заборочив в старій радї, що вибори до нової ради державної будуть переводити ся законом. Але Русини знали наперед, що коректне переведення виборів значить одно, що подавлене руху Русинів.

Куди мені до такого дорогого кожуха! — казав невинно і здивований невміру.

Жандарм казав наймитови приклясти присяжних, а сам взяв війта на випит. Костишин не признавав ся до нічого, війтиха гірко плакала, але жандарм впротє велів замкнути війта до громадського арешту. Відтак перетрусив ціле війтове господарство, але гроший не найшов. На тій роботі миануло ему ціле полудне і він, добре утомлений, впротє ся на ніч до учителя Горониньского, бо хотів ще на другий день вести далі слідство.

Чутка про арештоване війта розійшлася блискавицею по селі і люди до пізнього вечера вистоявали на улицях та оповідали собі сю чудну новину. Одні вірили, другі не вірили, але всі то більше то менше радували ся, що така пригола трафіла ся першому богачеві в селі. Однак они не могли розуміти вартости украдених гроший, зложених ними самими. Один Головатий, посердившись з годину, не втерпів, аби не піти до громадського арешту та подивити ся ще у закратоване віконце. Хоч вечером не міг там нічого побачити і навіть не чув нічого, але вже було ему на серці лєкше.

ЗАЛІССЕ.

Повість.

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

— Підіть, підіть! — просив Сзавко. — Я маю таке підозрінє і вважаю своїм обовязком, сказати вам се.

Жандарм вернув до війта, і зацікавлений і притім заклопотаний, бо не знав, що робити, коли би справді здогад Левіцького показав ся правдивим. Застав війта коло етодони в кожусі. Оправдав ся, що забув ще випитати ся деякі подробиці про вартівників, отже вернув спитати ся. Був притім такий спокійний, як би ніякого підозріння не мав; але скоро вивідав ся від війта, що потрібно, і виїшов на дорогу, лице его гнєть викивало і здивованє і радієть і заклопотанє. На рукаві війтового кожуха побачив справді вирване місце, до котрого найдений кусень шкіри зовсім надавав ся...

Що діяти? —

Війт Костишин, знана права рука старости і маршалка при всяких виборах, чо-

ловик, на котрого у всяких політичних справах можна було старості напевно спустити ся — він злодій!...

Се так дивувало жандарма, що він спершу немов лякав ся увязнити війта. Але годі було довго надумувати ся. Він завернув ще раз до хати війта, вже з дороги.

Війт здивував ся, чого жандарм ще раз приходить. Але той тепер не випитував ся его привітно, тільки схопив кожух з лавки, що его війт перед хвилиєю скинув з себе, станув з ним в дверех, приміряв вирваний кусень кожуха до діри на рукаві і, заким стревожений війт і его жінка опам'ятали ся, сказав твердо:

— Я вас арештую! Ви украли гроші! Кажіть зараз, де они?

— Я украв?! — відповів Костишин тремтячим голосом. — Звідки на мене така напасть?

— Але то ваш кожух?

— То кожух не мій, а наймита!

— І ви ще крутите? Жінко, прикличте мені зараз наймита. Ну, чого стоїте?! — крикнув жандарм. — Наймита мені прикличте!

Прикликаний наймит мимо знаків Ко-

нів. Русини зорганізували ся. Правительство поділило громади на „зорганізовані і незорганізовані“. В двох тих родах громад поступало правительство инакше, але всюди хитро і підступно, щоби люди не знали, коли відбудуть ся правибори. Др. Могильницький розказав відтак, що в Турції розгано виборців і взиєно, що в Комарні люди ждали три дні на правибори і тим так огірчили ся, що відтак побили комісарів виборчих і що в Чернівцях прийшло з нагоди правиборів аж до проливу крови; що такі бурливі пригоди лучили ся і в Сколїм, в Одєві і в Викторові. Шляхта польська і праса змусили правительство до репресалій супроти Русинів. В Дрогобичі, в повіті на скрізь радикальним, унало на кандидата руского комітету лише 27 голосів, а тимчасом 42 виборців зголосило ся з присягою, що они свої голоси віддали на руского кандидата. (Нині вже знає, що 66 таких зголосило ся. — *Ред.*) Таке саме стало ся при виборах в Бережанах. Шість руских священників узвиєно з нагоди виборів, крім того множество селян. Ось як законно переводили ся вибори в Галичині!

По Могильницькім забрав слово соціяліст польський, Данильський, повитаний гримками одесками. Він сказав: Отсе чули ви, панове, обжаловане з уст Русина. П. Могильницький заявив, що „вірні Тирольці виходу“, нарід руский на скрізь льовальний і династичний, дізнав при виборах так великої кривди. Се хіба Русинів, що они стояли завжди на таким становищу. Надужита діла ся не лише в Галичині. Всюди поборювано наших сторонників: соціальних демократів. В Гавові в часі виборів одержав кожний драгон до 50 острих набоїв. Що не прийшло до пролиту крови, се маємо завдячувати лише нашій силі і організації і дисципліні. Ми поставимо пр зидента міністрів в стан обжалованя. До того потрібно 40 голосів. Ми побачимо, чи 10% членів парламенту буде справедливих та чи парламент супротивит ся гнобленю люду? Як лише Русини більше возьмуть ся до роботи над своїм людом, то гноблене сечєне.

Соціяліст чеський, Бернер, заявив, що се не нарід польський давить Русинів а буття кзїка шляхотска. Та кзїка давить і людиньський, іменно Стоялович і соціялістів польських. В Галичині панує шляхта і багаті жиди. Маємо протєпайю, що наше обжалованє президента міністрів піднишуть і антисеміти. Рускі селяни не єуть ще соціялістами, але Бадені своїм панованєм зажене їх скоро в свій табор.

Др. Адлер обіцяв відтак Русинам, що соціялісти вставлять ся за їх кривду. Ми знаємо, що Бадєного і его сторонників не побідили в Галичині, але ми побідило їх тутки у Відні. Ми і Русини маємо в нїм спільного ворога. Селяни рускі не будуть вже служити своїм гнобителям, Они вже прозріли.

Вкінці виїє др. Данилович таку резолюцію:

Хотів ще побігти до „попового панича“ на розмову, та нагадав собі, що він тепер на гостинї в дворі, то ледви чи з ним міг би бачити ся. — Писар і на очі не показував ся нікому.

А в дворі вечером по довах було весело. Всі мисливці сиділи за сьото обставленим столом, гостили ся, пили і розмовляли. Очевидна річ, о пригоді в селі було також багато бесіди. Всі знали, що віит увязнений.

— І хто би був по нїм сподївав ся! — дивував ся маршалок, сїдаючи з старою, з Заборовским і Більским в салонї за столиком коло чорної кави, коли иньні гості так само позбирали ся в малі гурти та забавляли ся, хто картами, а хто розмовою з панною Манею (она мала нині багато поклонників) або з ким иньним.

— Ано, — казав староста про віїта — коли він злодій, то нехай іде до криміналу! Тепер він нам не потрібний...

— Оповідав мені директор мого сина, пан Левіцький, — замітив Заборовский —

Народні збори висказують по причині виборів галицьких і гнобленя руского народу своє обурєне і завзивають парламент, щоби він з всею рішучістю обстав за порушеними в Галичині правами конституційними. Резолюцію сю прийнято, а на розході заспівано пієнь робітників.

Справозданя з сего віча помістили всі відєньскі газети, через що про галицькі вибори дізнали ся дуже широкі круги. З польських газет ані одна не здала справи з сего віча.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 31-го марта 1897.

На вчєрашнім засїданю палати послів заявили три рускі послы, Окуневский, Ярославич і Тянькевич, що мимо нелегально і противзаконно переведених виборів будуть брати участь в нарадах парламенту, але зарекомундує поборювати всіми силами теперішнє правительство.

Загальні збори товариства „Руска Бєсїда“ в Чернівцях, відбудуть ся дня 11. лат. цвітня с. р. о год. 2. пополудни в сали „Народного Дому“ (ул. Петровича ч. 2.), на котрі всіх Ви. Членів товариства запрошає ся. — Заразом скликає ся загальні збори тов. „Руска Бєсїда“ по раз другий на 11. лат. цвітня с. р. о год. 4 пополудни, наколи-б за першим разом задля неостачі статуту приписаного числа присутних членів збори не могли відбутися. — За Головного Виділа товариства: *Є. Пчулак, Н. Жєлєвський.*

Комната лікарска для Буковини в Чернівцях скликає на суботу дня 10. цвітня 1897 р. о год. 6 вечером в своїм власнім льокалі засїданє комнати зі сїдуючим порядком денним: 1) Становиско буковинської комнати лікарської супротив кас для хорих майстрів. Референтами проф. др. Кляйвехтер і др. Міткевич. 2) Народи над питанєм винагороджень. Реф. др. Залозецкий. 3) Можливі висєси.

Зі шкільництва. Представителем всіх трєх католицьких обрядів в окружній раді шкільній в Сторожинцях назначений о. Теод. Матейків із Глибокої.

Про новоіменованих генеральних вікаріях для гр. католиків в Америці пише „Свобода“ ось як: За те, що так довго Русини не мали своєї церковної зверхности в Америці, замінував напа не одного, але аж трєх генеральних вікаріях. — Вир. о. В. Балог іменований генеральним вікарієм на цілу Америку. Вир. о. Ів. Заклинський на дієцезію скрєнтонську, а вир. о. Іриней Матяцков на дієцезію пітєбурєку. Тоті висєкі достойники будуть як найчастїйше

їздити несподївано по своїх дієцезіях, а навіть і по других і всюди будуть вишувувати дітий ще не крєчених, Служб Божих не відправлятих, тай взагалі будуть порядки заводити по парохіях. Аж тепер буде порядок і лад по гр. кат. парохіях в Америці. — Всім другим підчиненим євєщенікам припорує ся заспівати їм в 2. пєдїлю поста „многая літа!“ От і дочекались ся!

З міського театру. Вчєрашній гостинний виступ Райхєнберг, надворного співака відєньскої опери в комічній опері „Веселі молодички з Вїндзору“ дав нагоду почути черновецькій публиці такий величний басовий голос, який не кождому і не часто трафить ся чути в житю. Як ревуций тон великого дзвонз з дзвіниці так розлягав ся голос знаменитого співака в середних і низьких позиціях, а в горі набрав шляхотної металевої барви барїтону. При тім удатняє Райхєнберг кождє слово в єспіві знаменитою декламациєю і відтворює всякі відтінки чувств, аж до найніжїйших, своїм м'ягким і природним голосом. Природність в інтонації лучить ся у него з природністю в грї, в котрій нема нічо штучного, нічо вимушеного, нічо вирахованого на ефект або сензацию. Мимоволі ми згадали на небіжчика нашого Стечиньского, подивляючи відєньского гостя, що в грї і рухах і в цілій своїй поставі подібний, як євємський брат, до нашого незабутного „Стєца.“ Нині виступ гостинний Райхєнберг в „Жидівї.“ Завтра в четвер „Льогєнгрїн“, в п'ятницю виступ Райхєнберг у „Фавєті.“ в суботу пращальний виступ Райхєнберг в „Гугєнотях.“

Нову процедуру цивільну в присутности заступника президента львівського висшого краєвого суду Дилєвского і президента буковинського краєвого суду Весєлього питали проф. унів. Скєдль і радник Цїргофер тих судій з провінції, що відбули власнє одномісячний курс нової процедури. П. Дилєвский виразив ся дуже похвально про успіхи короткого курсу науки; він набрав переконання, що буковинські судії цілком обізнали ся з новим порядком процесовим.

Застрілив ся вчєра о год. 10. вечером гузар 14. полку 3. ескадрони Павло Міллер з незаних досєдї причин.

Ланка на тхорі.

Написав

Стефан Пятка.

7)

(Далєше).

IV.

Заробив Василь Козодій крім двох риньских ще і ланку на тхорі за того, що напичав купця Лєйбу Пєлазі Шевчєй на ґрунт і на ха-

що Костинина два рази податки вибирав від людей.

— Не може бути! — дивував ся староста. — І є на то євїдєки?

— Є, Левіцький вичислив мені кількох.

— А то бєстия! Ану, будьте ласкаві, де той Левіцький? Варто би его розпитати. Ну-ну, чи бачив хто таке? Такий лайдак!

Заборовский прикликав Левіцького, котрий розмовляв з люстратором, — і Левіцький засїв з панами до розмови.

Оповів їм все, що знав про заряд Залєся, згадав між иньним про санітарні зарядженя Костинина, з чого всі пани мали велику потїху (пан Більский казав, що то було аж „знаменито“), і вкінці позволив собі на замітку, що уряди повітові не мають понятя о тім, що діє ся по сєлях. Замітка була колюча, і пан староста з маршалком повітовим почули ся ображєними. Завважав то Славко в одній хвилі по їх мїнах, і аби оправдати свої слова, додав:

— Я не перечу, що у наших властїй добра воля є, але раз: трудно їм все знати,

коли сїдять в мїстї, а другє: они дуже часто помиляють ся в доборї людей по громадах, котрим дають також власть у руки.

Панове урядники могли тепер спєрєчати ся із Славком; він їх виправдав, не дуже — не дуже, але все таки виправдав. Маршалок повітовий перший відізав ся:

— Позвольте, пане Левіцький, спитати вас: чи вся теперїшня молодїж оттак собі має старих має за нездарів, що нічого доглянути не вміємо або не хочемо.

— Го-го! теперїшня молодїж! — закинув староста.

Славко зрозумів глум у словах маршалка і відповів:

— Ні, пане маршалку, є між молодїжною вєйякі, так само, як і між старими.

— Як і між старими! — вирвав ся Заборовский. — Де хто перше чував за соціялістів, за радикалів! А нині: Бога нема, власности нема, все єпільнє, всі пани, а робити нема кому!...

— Правда! — потвердили староста і маршалок.

ту, приїс до дому, поставив серед хати, наставив єї, наспав втруб і кличе кріликів з під постелі.

Глядять старий Іван Козодій із-за комина, глядять брат, братова, уже троха на него мирнійші, уже не хмарять ся, як колись ту, втішало хатних, що приїс Василь якийсь талан до хати.

— Що тото ти приїс? — питає брат Гринь.

— Зараз побачиш сам — мовить Василь — тільки добре диви ся.

Дивить ся Гринь добре, очий з ланки не зводить, крілики два влізли до ланки, тарах! оба зловили ся.

Випустив Василь крілики і мовить даліше:

— Тепер знаєш уже?

— Знаю — каже Гринь.

— Ні, ти всего еще не знаєш... Слухай!...

Ти маєш стодолу, я маю ланку, наставимо в перилі, тхір напевно зїмає ся. Будуть за шкіру гроші, поділимо ся оба і татови купимо кілька скрутиль тютюну.

— Не але радить — подумали хатні — за тхорову шкіру буде кільканайцять шусток а може й більше, заявила ся благодать в хаті.

Козодій не мали з давен-давна охоти до управи своєї сьвятої землиці; они маловажили свою кількадесятморгову солтисівчину, спродавали кусник по куснику і все глядали якогось талану: ланка в тій хвили сподобала ся всім трем дуже, мовби тільки для них була прилагоджена. Цілий день стругали якісь патички, зносили і дунили жаби, миши, різне гаде на приману, ловили кріликів і раділи над тим, де понесуть шкіру з тхора: чи таки в селі до Лейби, чи може аж на Вихилівку до Срулейби, чи може прямо до міста в торговий день, щоби не ошукати ся і добре спродати.

— Ні, не так зробіте, діти — радив старий Іван Козодій із-за комина — як уже до того прийде, то я вам покажу, як шкіра з тхора етягає ся; то треба варівно коло того ходити, щоби шкіри не подривати; я тото добре розумію. А потому закличете того стругльоватого жиди, що щетину скуновує, з ним можете добре торгувати ся, а навіть хоть его обцабаните, то він дурний прийме тото за жарти, не прогнівить ся; ви довідаєте ся, що буде давати, а потому понесете на торг.

Сини признали батькови „рацію“ і наставили вечером ланку в стодолі. Переминула одна, друга ніч, тхір не зловив ся. Цілий тиждень ждали Козодій і не дїждали ся благодати, тхір не зловив ся. Сторожили на перемину, що третю ніч їхали старого спати на стухає подене і в додатку один за другим ходив „назирати“, щоби злучайно котрий тайком не привластив собі шкіри з тхора; сторожили ся посполу, сон їх не брав ся, ще ніколи такої привємної натуги не зазнали, як при тій ланці. Торонила їх безсон-

ність, неспокій душевний всіх трох торонив, але все бачили і були сьвято переконані, що працюють і то тяжко працюють.

Три неділі тревала тота „патролівка“, аж навпослід стали Козодій унападати на дусі, поміркували що то не для них таке діло, піднімати таку гризоту для дурної тхорової шкіри, котра ще велике питанє, чи здасть ся Лейбі на саба-шівку, або якому другому жидови.

Перший старий Іван Козодій, заявив свою неохоту на ділі: коли одного вечера припала на него черга вилізити із-за комина до стодолі спати, каже своєму старшому жонатому синові Гриневі:

— Я нині не пійшов би тобі до стодолі, щобиш мені сотку положив на дозону, не то тхора дурного.

— Та чому не підете? — спитав Гринь Козодій батька байдужно.

— Я вже знаю чому... То моя голова о тім знати.

— Та чому, повідajte, нехай і я знаю — спитав Гринь батька тепер уже цікавійше.

— Тому видиш, Гриню, тому, бо мені — не хоче ся. Їди сам, колись так зворохобив ся, мені вже тхір не в голові, я воя на печ лізу...

— Коли вам не в голові, то й мені також ні... Не йдете ви, не йду й я — каже первородний Козодій і занхав ся як звичайно разом з ходаками по саму шию в печ, пригасив скинки на припичку і приговорював даліше батькови:

— Ви засядо тільки на тій „середній“... там в тім кугі від комори, таку яму вилежали, далі не вилізете з неї.

— То я єї „набивав“ своїми руками — повіда старий — чому не маю собі дозволити?...

— А чому ви не дивите ся на свого свата, его ще ніхто не бачив на печі; отїнає собою як тота коля зелїзна по шинах.

— Не знати, що єму з того, що отїнає собою. От умре і все лишить.

— То він не мав нічого, а тепер тільки роздає донькам і ще лишить і ще скажуть: то Онофре Безвусого, а ви що?... З цілого лану вже тільки язик від границі до границі, даліше і на плечох годі буде принести мізерію з поля, коли Лейба не ехоче пустити.

— Чому не пустите, не бій ся, пустить... Маєш ще пів хати, стодолу і осїдок весь твій а ще й який осїдок...

— Ідїть геть з вашим осїдком, нехай ніхто не слухає, бо вас висміє.

— Абож осїдкови яка догана?...

— Яка догана?... То ви тото називаєте осїдком, де на лік не видно ані одного колика на заході? То в вас такий осїдок? Хиба тому осїдок, що з цілого села безроги лізуть до хати і до стодолі, годі їх обїгнати ся.

— За тото твій теєть має хосєн: прецінь він гиндлює безрогами, а ти его зять, нехай

возьме тебе до сїівки, коли мене вагував ся взяти...

Так розмовляли отець з сином по потемки, аж навпослід почав сон їх перемагати. Від довшого чаєу, як тільки полягали, завієди муєли они щось таке балакати, що спроваджувало на обох скорий сон, а опісля солодко храпіли. З ними достоєнно діяло ся так, як з тими, що то мусять бодай якої кусень старої часониси, бодай який листок з подертого Буквара до рук взяти, щоби заснути.

— Спїть уже, спїть — закінчив Гринь до батька на добраніч — а дїжи з борщом варуйте... Щоби таке не було, як колись ту... Була би єя дитина утопила...

— А ти зонв визуй ся — закінчив батько до сина, также на добраніч. — З ходаками і оперезаний лізти в печ, то не по християнськи. В мене того за молодих літ ніколи не бувало. Так Бог не приказує...

Тепер ще розпочав ся монолог, аби Козодій з собою розмовляли:

— Нині як раз тепла — говорив отець до себе. — Мій сват Безвусий, той великодний паламар, каже мені „що я як би так був царем, то би вкрав пятаку і втік... Дурень (старий „гидір“ з своєю пятакою. Такою „середньою“ не жаль і душі губити... В мене „середина“ на печі царство... Повідають, що всі Івани дурні... А я повідаю що всі Онофри дурні... Мій сват Онофре має уже чотири хати, чотири печі а на жадній не полегить... Як молодим був, бігав гірше жиди по селах за повісьми, а тепер знов безрогами, лісами гиндлювати то в него жите... І грунта скуновує, ще й моєї „середини“ захотів, га га га... Я знаю чого він хоче... Дурний ти, Онофре Безвусий, не змудруєш Івана Козодія... Царом зістати, пятаку украсти і втікати, того я не зроблю, бігме, що не зроблю... Царом зістати і таку теплу „середину“ украсти і з нею утечи, то вже й Господь... ні і люди не подивували би ся.

— Як ту можна спати без оперезані? — муркотів рівночасно до себе Гринь в печі. — Кажуть, розперізує ся, а ту в ногах піла купа скинок... Ніг порядно не протягнеш... А тота груба така, зараз пізнати, що єї тато дупав... деє аж під чоловіка занхала ся... Тфу! як би так ганьба тіло заскалила... На, маєш... лежи ту на припичку, будеш перша горіти за тото, що занхала ся аж під мене.

Так стало обом Козодіям завязувати ся на сон, забули цілком на ланку в стодолі, як ненадїйно заскрипіли сїній, завищали і хатні двері, до хати вступив з великим стуком третій Козодій Василь і каже:

— Спите?... Сьвітїть борзо, тхір зїмає ся.

(Даліше буде).

Телеграми „Буковини“.

З дня 31-го марца 1897 року.

Відень. В радї державній внесли Молодочехи і консервативна чєска шляхта застерєжені що до державного права. Чєскі соціал-демократи заявили, що они протєстують протів виводування записієлих привилєйних документів і жадують новітних інституцій для всіх народів Австрії на підставі рівноуправленя а притім висловили переконанє, що тогди будуть могли дійти до порозуміння зі своїми німєцкими братами. Відтак приняла палата 320 голосами протів 28, щоби сейчас поставити на порядок денний нагале внесенє соціал-демократів що до винищення на волю посла Шаєра (прихильника Стоєловича, котрото арештували підчас виборів). Міжотер справедливости заявив, що тільки палата управління знести правосильне арештованє — суд відчинить ся ухваді ради державної. (описавка) Опісля прийнято одноголосно увільненє Шаєра.

— За границею ті гасла, лише не так страшно етилізовані, дуже часто можна чути — замітив Більський. — Возьмїм приклад: такими побожними, як церков жадає, ми певно не є.

— Ну-ну: трудно-ж, аби ми були такі, як селяни — сказав маршалок — але ті гасла не для нас.

— У нас і не приймуть ся в масі, коли 70% маємо анальфabetів! — додав ще Більський. — Вже то коли молодїж за то на старих нарікає, то має рацію. В Швайцарії я не стрічав ненєсьменного; кождий умів читати і писати.

— Від Галичини ще тільки маленькі краї Буковина, Дальмация і Черногора мають більше анальфabetів — відізвав ся Славко.

— Добре вам казати: анальфabetи — анальфabetи, — говорив староста — та звідки гроший взяти на школи, звідки взяти учителїв! Адже поступ є!

— Безмечно, поступ є! — відповів Славко. — Але мимо того поступу скрізь

біда страшєнна, особливо між нашим руским людом. І як відомо панам, є люди, котрі приїсєують се лихїї господарїї польскої інтелїгенції, котра має власть у краю.

— І ви, розуміє ся, тому вірите? — замітив глумливо маршалок.

— Особливо, що руский нарід передовсїм скривджений! — докинув староста. Славко сердив ся щораз більше.

— Чи я вірю чи не вірю тим людам, — казав він — то менше з тим. Я-ж такий молодий і незначний чоловік, що всего докладно не можу знати і рішати такі справи також ні. Але я протє таки можу вже мати свою думку.

— Розуміє ся! сказав Заборовський.

— Отже яка ваша думка? — питав ся цікавий староста.

— Богато говорити...

— Ну, але преці як ви думаєте?

(Даліше буде).

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрійчина у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не покажу. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на видат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за ренерацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому.

З поважанем

В. Данилевич,
машиніст у броварі Штайнера в Чернівцях, при ул. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT
є на складі в друкарні
„Рускої Ради.“
Просимо о замовлення.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток

для чемних діточок.“

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Веч. Духовенству і всім вірним через Впреосв. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияти всіх трех галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливих вогнів за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрові“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Позаєи „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористийніші услівя і видає позаєи і квіти в руській мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, створене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третіх лиць вкладки до опроцентовани по 5 процент. Гваранція цілковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки власителям реальностей, вілних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтїгає ся десята часть на удїл.

Зголошення о удїлені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є засуджений, приймають ся.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах руській, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Віходять	П о ї з д и		
	поспінні	особові	мішані		поспінні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
3 Відня, Бракова, Львова, Станіславова, Коломий і Снятечна	1128		657 1028 550	До Сильгина, Коломий, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347		941 1029 538
3 Букарешту, Яс, Сучави, Гайбоки	329		912 1000 523	До Гайбоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203		717 1048 616
3 Новоселиці, Садагурі			1113 930	До Садагурі, Новоселиці			430 612

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейський час різняться ся від львівського о 36 минут, а від чернівецького о 44 минут; коли на залізницях є 12 год., то на львівському годиннику є 12 год. 36 мин., а на чернівецькому 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по-
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Престольна промова.

Бесіду, котрою цесар відкрив в понеділок нову сесію ради державної, подали ми в ч. 63 в телеграфічній змістї. Нині подаємо її дословно:

„На початку нового важного періоду життєвого конституційного зібрав я вас, панове, при моїм престолі. Засилаю вам цесарський привіт і вітаю сердечно. В часі минувшої сесії оправдала репрезентация держави довіре, яке я поклав на її любов вітчизни і розважність, бо мимо існуючих протизностей довершила на многих областях державного життя обильну в плоди працю. Надіюся, що усовершенств і поведете далі се, що так щасливо зачалося, та возьметеся за нову хосенну роботу і з успіхом її покінчите. В тій надії скріплює мене ще й се, що законодавча діяльність, звернена до розширення права виборчого, вже покінчена та що удалося заповнити широким веретвом населена конституційну репрезентацию: тож тепер буде можливе інтереси всіх кругів, відповідно їх оправданій потребі, узв'язати з тим уміркованем, яке випливає зі спільної і повної одвічальності праці для добра загалу.

Наколи се усовершенств конституції представляє важним чинником для державного устрою, то осягає оно своє повне значіння в змаганнях для здорових соціальних реформ.

Ваша діяльність повинна бути звернена в тім напрямі, щоби достаточною опікою окружити населення під впливом матеріальним і культурним, щоби в межах існуючого ладу суспільного лагодити заходів протизностей, однак не ставляючи сил продуктивній підприємств надмірних жадань за для цілей соціалістичних та не ослаблюючи супротив заграничї їх спроможности конкуренційної, котра також і для робітників не є без хісна. В тім дусі виготовити небазом правительством проекти реформи закона о забезпеченню від нещасних випадків і на случай хвороби.

Предметом особливої заповідливости буде старане о удержане промислового стану на становищі, яке ему належить в життєво економічній, а до тої цілі буде стреміти виобразоване фахової вирази, побуджуване до засновування товариств і инші подібні средства. (Оплески). При розумній помочи самих промисловців їх стан піднесе ся.

Промислова продукція, котрій принала визначна роль в загальній економічній організмі, потребує успішної підпори. Задачу правительству буде надати їй того.

Цілу увагу займає тяжке положення, в яким знаходиться продукція різна, то могоче жерело державної сили і добробуту. (Живі оплески). Правительство буде уважати своїм обовязком підпирати її і дати достаточну поміч різництву против грозячих ему небезпечностей. (Оплески).

Буде панам предложений закон о фаховій організації різнорічного стану. (Оплески).

Однак найважливішим і найбільшійшим завданням в найближшій періоді сесії являє ся уладжене тих договорів, що відносять ся до відновлення митово-торговельної умови з країнами корони угорської, до податків консумційних, які в обох територіях державних мають бути трактовані після рівних засад, далі до уладження квести банкової і довершеня регуляцій валюти, кінці до означення пропорцій квоти потрібної на спільні потреби монархії. Переняті патротичним духом, розсідити по справедливости предложені вам проекти, котрих скорі подагоджене зарівно пожадане як і потрібне.

В часі нової сесії будемо мусіти звернути увагу також на ряд инших важних питань.

В обовязі внутрішньої адміністрації займе ся предложеними правительственими, котрих цілю улішити забезпечення на різних полях життєво господарського.

В деяких частях держави обявляє ся впретравало і рішучо змагане у населення шукати зарібку за границею і оно заслугоє певне, щоби ви на то явище рівноважне під впливом го-

сподарески як і економічним звернули увагу. Вскорі представить вам правительство проект закона в тій справі.

Плеканем науки і штуки займе ся правительство особливо печаливо і буде старати ся на поли публічної просвіти піднести уровень загального образования за помочи усовершенств існуючих інституцій. Найпершою задачею школи треба буде зробити успішнійшою через відношене уладжене в семінаріях учительських.

На поли законодавства судового займете ся панове змінами ординації конкурсної і поступованем в справах неспорних. Закони о суднях мирових та громадських урядах посередничаячих а також в цілі улекшення умов зарібкових і руху економічного, о чеках і переказах купецких, наконєць о стоваришенях господарських будуть вам предложені.

Важна задача скодифікованя права карного у всіх его галузях буде піднята, скоро лиш буде дана можливість правними відносинами, утвореними новим законом о поступованю цивільним на нових основах.

Правительство займе ся проектом військової процедури карної, котра узв'язує спеціальні військові інтереси та вимоги новочасної науки права, і предложить проект закона в справі береження тайни військової. В найближшій часі буде предложений проект закона о стяганю і примусовім вношеню безпосередних податків, причім буде управильнене відшкодоване громад за стягане державних податків. (Оплески).

В намірній реформі закона о провинях екарбових будуть провідною гадкою гуманітарні засади новочасного закона карного а в реформі закона о належностях — взгляди на konieczність зниження належностей переносних від малої і середньої вартости та наконєць засада прогресивности.

Взгляди на загально державну господарку вимагають кінче основного упорядкованя господарки королєств і країв коронних і правитель-

ЗАЛІСЬ.

Повість

ОСІПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

— Я би вказав передовсім на то, на чім минули останні три десятиліття нашого століття для тих двох малих відломків двох досить великих народів, руского і польского в Галичині. Правда, що на безрадянній національній борбі, веденій більше або менше свідомими силами. Богата впливовою, заможною шляхтою та інтелігенцією народність польська захопила в свої руки власть і уживає її з більшою або меншою справедливостію в користь свою. Наш нарід у Поляків — то „братній“ нарід — при банкетах, при великих святах, але коли ему має ся щось дати, тоді він ворог. Інтелігенція польська осіла по містах і селах на землях прикарпатської Руси, а що має звичайно уряди в своїх руках, то надає головню містам, споконвіку руским, ціху польських осель. Її свідомість народна, більша як у рускої малочисленної інтелігенції, спомагана культурними заходами По-

ляків в Росії, додає їй віри в себе і удержує її все на пануючій становищі. Ваші три мільйони народу в Австрії, з вивченими численними провідниками на чолі, стоять против трох мільйонів руского народу, що лиш недавно визволеного з панщини, бідного власною інтелігенцією, а ще біднішого провідниками, пригнобленого економічною руїною і напівтованого наслідками довголітньої неволі: несвідомостію свого буття, нестачею похопности до самопомогі та невольничою підданостію перед всяким сурдутовцем.

— Ну, і що з того? — спитав ся староста. — Чи ви думаєте, що правительство або Поляки можуть постарати ся, щоби Русини в Галичині стали відразу рівно з другими сильні, т. зн. рівно багаті, рівно просвічені, рівно вироблені політично і соціально?

— Пан староста має рацію! — докинув маршалок, глянувши з маловажаєм на Славка.

— І я кажу, що пан староста має рацію — відповів Славко.

— І що з того? Конституція для всіх, однакова воля і Русинами доробляти ся! — сказав маршалок.

— В тім і лихо, — говорив Славко — що конституція така як наша не для всіх має однакову вартість, для культурного народу она щастем, для некультурного нещастем.

— Може російський абсолютизм вам би більше подобав ся? — напав маршалок.

— То ні, пане маршалку; але що я мабуть не псмиляю ся, то всі бачимо, коли подивимо ся на ту нерівну борбу, яку тільки в ріжнородній Австрії можна бачити: під крилами конституції, свободи і гаслом любови до свого народу майже безоглядне побороване другого народу, з котрим доля судила сусідувати або і в суміш жити. Ви маєте силу, значить: за вами і справедливість, але яка та справедливість? Возча справедливість!

— Добре каже! — замітив Заборовський.

— Армія інтелігенції вашої взяла провід трохи не у всіх наших містах і містечках і господарить собі в свою користь, а не в нашу.

Маршалок ставав нетерпеливий. — Хто-ж тому винен — почав він — що ваша руска інтелігенція, в більшій часті св'я-

ство наміряє тепер передати краям значні суми з доходу з податків безпосередніх. Оно буде також після сили підпомагати змагання країв в цілі утворення окремих податків краєвих. Також в цілі піднесення і розширення комунікацій пропонує правительству проекти, котрих предметом будуть дороги водні, дальший розвій комунікацій морської, будова нових залізниць і удержавлене декотрих ліній залізничних.

Наколи залагоджене так численних і важких задач має удалося, то національні противності не повинні ані утрудняти ані колотити їх річезового залагодження. Успішне залагоджене тих задач лиш підможе змагання для добра кожного краю і народу, а надто причинить ся до ухилення істнуєчих трудностей і злучення всіх сил для спільного ділання в хосен могутости і інтересів держави. Правительству буде безперестанно старати ся усувати перепони, що утрудняють наближене, навязати в межах обов'язуючої конституції угоду що до вирівнювання взаємно поборюючих ся претенсій, щоби в сей спосіб сотворити основу, на котрій противники могли би погодити ся, признаючи обов'язно свої права і силу. Правительству надіє ся, що при помочи Всевишнього погодять ся.

Обсяг і число проектів, які будуть пропущені, ставляють до вас великі вимоги, але покладаю довіре ва вашу добру волю і силу до праці, що залагоджене тих справ приспівить також і тому, щоби соймам, всіх країв і королівств полишити більше часу і свободи руху для розвитку їх діяльности. Се жадане впливає також з огляду на справедливе залагоджене справ, які передають ся автономічному рішенню соймів, а котрі то справи з ходом часу з причин річезових і в інтересі скоршої адміністрації можуть бути лиш побільшені.

Дотично подітки заграничної, то удалося згідному свідданню всіх держав запанувати над небезпечністю, яка повстала внаслідок послідних заколотів на сході, та можна висказати надію, що акція піднята в тім напрямі, мимо деяких різниць в поглядах і сумніїв, які провадили ся в часі переговорів, доведе до успішної і справді вдоволюючої розв'язки. Відносини ся то передовсім до викликаної необачно kwestії кретиської, котра спонукала мое правительство, щоби в порозумінню з нашими союзниками і в строгій, довірчій єдності з иншими дружними державами заручилося середства, котрих цілком здержати у відповідних межах аспірації і тенденції нарушуючі мир, а то при помочи акції змагальної до удержання територіального status quo. В наслідок сего теперішнє поведене Греції не може під ніяким умовом числитися на признане дер-

жав, але з другої сторони мусить і Туреччина прийти до пересвідчення, що возьме на себе велику одвічальність, скоро не узглядяючи своїх найжизненніших інтересів, а против однодушних рад держав європейських, не хотіла би усеунути сумні надужити та удержала тим самим стан річи, що містить в собі зародок безнастанного неспокою. Можна надіятися, що і в тім напрямі наступить зарада і все потрібне.

Нехай отже судить ся вам, Ви. панове, члени обох палат ради державної, супротив мирного уложенья відносин заграничних, при згіднім і річезім свідданню — довершити успішну працю для добра вітчизни. Най Господь Всемогутий поблагословить ваш труд!

НОВИНИ.

Чернівці, дня 1-го цвітня 1897.

Пригадуємо, що завтра о год. 8. вечером сходимо ся в склянім навільній готелю Вайса помянути Т. Шевченка.

Черновецький магістрат переходить нині під управу бувшого старости сторожинецького Йосифа Відмана, яко директора магістрату.

Міністер для Галичини др. Рітнер має бути іменованій охмістром архикнязя Оттона. Божинський заняв би его місце а Ласковський, делегат краківський прийшов би на віцепрезидента шкільної ради краєвої.

Посол Шаер вже від вчора на вом, випущений з рашівської в'язниці.

Зі шкільництва. Провізоричний помічник учитель при тутешній гр. ор. мужескій школі Николай Гарас іменованій сталим учителем при тій самій школі.

В кадетській школі оборони краєвої у Відні на першій році опорожнених 150 місць. Подана треба вносити найдалше до 15. липня с. р. до „Comande der k. k. Landwehr-Cadettenschule in Wien (III. Boerhavegasse 25). До подани треба залучити 1) Метрику, 2) Свідомство приналежности (Heimatschein), 3) Свідомство здоров'я від військового лікаря, 4) Свідомство шкільні з двох послідних років, 5) Свідомство щеплення, 6) Свідомство моральности від політичної власти. Недостаточні або заізнєні подани не будуть узглядяні ся. Стараючі ся о прийняте мусять відбутися перед розпочатом науки військову муштру через 4 до 5 тижнів. Близні пояснені

можна дістати просто від команди згаданої кадетської школи.

Вечерниці в честь Шевченка відбули ся дня 25. марця в Петербурзі. „Новое Время“ так пише про них: „В салі Павловій, в пам'ять поета Шевченка устроїли музикальний вечер, що відбув ся з дуже великим успіхом. Публики зібрало ся много. Удїл брали в нїм: хор Козаченка, артисти царських театрів, пані Михайлова і п. Кравченко-Деверин, пані Решетникова і др. Особливий успіх мала пані Решетникова. Її українські пісні визвали безконечні оплески і домагання повторень. Взагалі вечер виная дуже сьвітло.“

Допускають жєнщини до університетських студій вже і в Австрії. Міністер Гавч видав розпоряджене, котрим позваляє ся жєнщинам учапати на філософічні студії університетські, сли укінчили 18 літ житя, і мають гімназіальну матуру зложеноу в одній з австрійських гімназій.

Питанє артистичне. Юри, котре має приймаати образи на найближню виставу париску на полях Елізейських, буде мало трудне питанє до розв'язання. Талановитий молодий маляр Ів. Вебер представив незвичайний образ. Він нам любав дуже реалістично внутрішнє уладженє торговля мясом. Все там в найбільшій порядку: на стїнах висять позавидиці, передїм, шинки і чвертки телятини, а різник, властитель тих всіх провантів, стоїть розперши ся в дверех та виглядає покуннїв. Цїлий сей образ, спокійний не мав би в собі нічого замїтного, колиб не різник, що є вірним портретом князя Бісмарка; кожда найменша подробица в особі різника пригадує екскамплера. Отсе важне питанє для судів виставових, чи прийняти образ на виставу. Здає ся однак, що згоджено ся на останку вдоволити опїнію публичну, бо Парижани не радї би були, як би їх позбавлено приємности оглядана реалістичного канцлера в постаті різника.

Дурному вічна пам'ять! Із Львова Німеч. коло Манітоби в Канаді замовив собі аж у Вікні на Буковині дві коси, дві сокири і один джаган все разом за 4 зр. Але порто за річичи коштує 8 зр. 8 кр. Добре зачав господарити на новій землі!

Дрібні вісті. — Касаційний трибунал у Відні потвердив засуд смерті виданий на Фока, котрий в своїм часі допустив ся був замаху динамітового на етолара Баша. — В Бродях завязало ся товариство „Руска Бєсїда.“ Поки-що вписало ся 33 членів. Предсїдателем вибрано о крил. Ярему. — Жінка одного дивенника в Сполучених Державах внесла поданє до суду о роз-

щеники, розкинені по тисячах сїл, проводить жите на дрібних клопотах житєвих і відзиває ся тільки рїдко з сїл, частїйше плаксивим голосом, як голосом одушевленя воєнного і побїди? Ваша інтелїгенція роздерта між собою на два ворожі табори, віруючих і невіруючих в будучність народу, народовців і ренегатів, що безнастанно воюють між собою. Хто тому винен, чи Поляки чи наше правительство, що ви тратите більшу частину своїх сил на домашню борбу і спивняєте свій власний розвій? Ваш поступ — то поступ лїнивого вола в порівнанню з поспїшним поїздом! А ми не маємо потреби тягнути вола за роги.

— Правда, пане! — перебив его Славко. — Та коли-б у Поляків платні ренегати довгі літа впоювали безнадїйність на будучність народу, так як у нас, — колиб розвій нашого народу поза границями Австрії, в Росії спивняли так безусловно, як наш, — колиб ваш побит економічний був такий лихий, як наш, — то ви певно не мали би тільки охоти до борби з нами як маєте. А проте наш нарід живе; чей не заперечите, що велика частина нашої інтелїгенції бажає житя народу і мїряє ся з вами що сили.

— Ненавистню, а не роботою! — вколдов маршалок.

— Ненавистню, виснованою з історичних подїй — боронив ся Славко.

— Які ваші ідеали? — приступив щораз острїйше маршалок, а староста і Більський тимчасом з усьміхом приєдхували ся супереччі.

— Наші демократичні ідеали певно більші вартї, як заскоруждїсть нїби-аристократів, як їх маловажене хлопа, як бережене власних кастових інтересів і традицій! Від коли ви стали на серію дбати о свій люд? Прошу менї відповісти!

— Певно скорше, як Русини.

— Ледви! — відповів Славко.

— Ненависть і завзятість розгнїваної слабої дитини — от оружїє Русинів!

Староста вважав потрібним вмішати ся тепер в ту суперечку спокійною замїткою, що правительство австрійське в році 1890 дало початок до залагодження руско-польських відносин. На се не Славко, а Більський відповів, що думає інакше: правительство приглядає ся спокійно борбі і вижаєде мира між суперниками, стає при нагодї по сїй або по тїй сторонї, звичайно по сторонї сильїйшого, або заховує ся зов-

сїм байдуже, лишаючи народи на волю судьби. Тимчасом на думку Більського, коли би вся амбіція Поляків і Русинів лежала в тім, щоби з тих 70% анальфбетів поробити людей письменних, то Поляки і Русини на довгі літа мали би стілько роботи, що їм відхотїло би ся борби і посягання на чуже добро.

— Ні, пане Більський, — перечив ся маршалок — si vis pacem, para bellum*) — се одно і природне і правдиве!

— Біда тільки в тім, — замїтив ще Славко — що ваше войско, уживане до тої війни, складає ся дуже часто з таких воїків, як наш віїт Костишин... Їх ще й старшими роблять...

Ключіє слова Славка поїшлили добре, так що маршалок і староста звели гнєть розмову на що иньше. Не хотїли зану-скати ся в дальшу бесїду, котра ставала щораз дразливїйша.

— Руска молодїж складає ся з самих політиків — закінчив староста. — Чому ви, пане Левіцький, не вчили ся на адвоката, тільки на сьвященника? Шкода нас!

Але прощаючи ся з господарем, ста-

*) Хочеш мира, то готов ся до війни!

від, опираючи свою жалобу на тім, що її чоловік цілком ночами пише статті, а над раном будить її і веде відчитувати то, що написав. Суд прихилив ся до жалоби жінки і зіволів на розвід. — Одна учителька музики в Любіві в Сполучених державах умираючи висказала в завіщанні бажане, щоби її поховали не в домовині, але в любимім її фортеп'яні. А позаяк се нікому нічо не вадило, то сповнено волю небіжки.

Ланка на тхорі.

Написав

8) Стефан Пятка.

V.

(Даліше).

Гринь став тепер витягати по одній скинці з печі, кидати з досадою на припічок і говорив до Василя:

— Мара десь тобою товче по ночі. Де, говориш, що змав ся?... Ти думаєш, що тхір такий розум має, як ти?

— А бігмеж то, що такий, слухай, як в ланці товче ся. Іду я поцід стодоли, слухаю, щось калатає; кличу тата, кличу тебе, жадеи не відзиває ся. Я до ланки, а она замкнена; але щось е, бігме е...

Висунув Гринь найперше підзачку, потому заткальницю з під голови, потому сам висунув ся троха з печі на припічок, таки лежачи роздудував огонь, положив одну, другу, третю скинку, засвітив і глядять на брата.

Василь стоїть коло стола, затирає руки з радости, а в ланці щось напівдому товче і хрунає.

Оба старші Козоді і той на печі і той в печі, поціднимали сонливі голови, поспирали ся на лікті, глядять і своїм очам не довіряють: чи то снить ся, чи таки на правду такий „полазник“ в хаті? В останніх часах, від коли Василь віділав з присяжнівства, Козоді не одну дійсність брали за сон, а не один сон за дійсність. Они все ще сумнівали ся, щоби то тхір зловив ся.

Відхилив Василь троха дверці ланки, тхір виставив морду і два ряди білих зубів до світла, став гризти дошку.

— То щось таке як не тхір, на бани церковний я иньшого видів — каже Гринь і висунув ся з заткальницею ще більше з печі, спер ся одною рукою, а другою поправляв скинки, щоби зліше видіти.

Відхилив Василь ще більше закладку, а тхір з ланки гон! скочив просто до старого Козоді

роета ще иньшу думку сказав про Левіцкого: — Пане Заборовський, ви радикала тримаете собі дома.

— Ну-ну — успокоював его Заборовський — радикал і священник в одній особі... ні, він не радикал... Але добре учить мені хлопця.

Тимчасом сей учитель дідичевого „хлопця“ стояв сам коло фортеп'яну, переглядав ілюстровану газету та передумував свою розмову з панами. До него підійшла на хвилию Маня і здивувала его словами: — А то ви добре боронили своєї справи!

— Ні, зле боронив, тепер бачу. Ви чули нашу розмову?

— Чула дещо. Я вас обсервувала. А як ви виглядали!

— Як же!

— Такі запалені, завзяті, аж страшні! Так вам очі світили ся!

— Я такий страшний?

— Але Маня на се вже не відповіла, бо в тій хвилі надійшов Білський, щоби попрощати ся з нею. — —

(Даліше буде).

на печ і там на „гридах“ в темнім кутику причаїв ся.

Троха Іван збоїв ся, але коли сини скричали „ймайте, тату, ймайте руками, він вас не вкусить, не бійте ся нічого“ набрав сміливости: витягнув з під себе мішок розтворив в той(еносі), що взяв оден кінець в зуби а другі краї придержував руками, став підсувати ся осторожно, кликати трусь-трусь-трусь так як кріликів. Вже здавало ся ему, що тхір скочить до мішка, підніс оди край мішка зубами висше а з зубами і голову, вдарив причолком о „гридку“, сполошив тхора. Скочив тхір на постель до сначої невісти з дитиною, а з постелі під запічок на бульбу.

Звинув ся Василь по хаті за сокирою, на злість не ма сокири: знайшов за столом магілвицю, покалатав по барабанах а тхір гуль! з під постелі просто по при Гриня в піч.

— Гу-у-у який то біда неприємна, десь аж по під самий ніс, ще чоловіка помана наникає — зронотів Гринь не на жарти і вихопив ся з печі, вхопив заткальницю, заткав нею тхора в печі і сьміє ся, сердечно сьміє ся.

— Тепер уже мій той тхір — каже Василь — а ти йди постав ланку на другого; я з тим уже сам собі дам раду!

— Як то твій?... — питає Василь здивований.

— Моя печ, то й мій тхір, моя шкіра, мое все...

— Щось твоє — гукнув Василь і гон! заткальницею оземлю, аж на куєні розлетіла ся, і з магілвицю, зашав в печ, покалатав, покалатав, вигнав тхора знов на хату.

Розпочала ся тепер завзята погоня по хаті за тхором: оба брати, кождий на свою руку воювали, кождий хотів для себе, тільки для себе дістати з тхора шкіру. Василь з магілвицею, Гринь таки з ланкою, били оба по кутах, по печі, по припічку, всюди били, де тхір показав ся, але жадеи не міг поцілти.

Старий кричав ізза коминна, „піч валить ся“, невіста на постелі благала „дитина перелякає ся“, нічого не могло умироти завзятих гонителів тхора, бігали по хаті один за другим, та й бігали і били, що сили їм стало, аж заснапались... Хоть тхір скрив ся де на хвилию, хоть причаїв ся де в куті, то они таки били, гонили а не було ні що бити, ні що гонити.

Сховав ся тхір на хвилию, пропав мов під землю. Глядають, викалатують по кутах, нема тхора. Де він подів ся? Ні під запічком, ні під печею, ні під лавою, ні в полиці нема. Може в гойданці, може в курманю на присні, може в ступі?... Вовди переглянули навіть у кріликову яму заглядали, нема. Нема(то нема, мара его бери, щоби тільки знов не хотів ся показати.

Утихомирили ся брати, тільки відсажують.

— Добре, що нема — думають — не буде ні тобі, ні мені, не буде жадному кривди.

— Якесь лихе переміню ся в тхора — розумував старий за коминном — то не тхір з церковної бані сюди приліз, то щось... щось... не годить ся і згадувати на против темної ночі, то... несамовитий тхір.

— В вас все несамовите, — каже Гринь — навіть і тота драмка несамовита: вже знов висить під образами на велику парад! Що прощу, що благаю вас: киньте раз тоту ганьбу в болото, або винесіть де до ліса і спаліть, а ви все своє...

— То я в тім ще дружбів кумови Янови Бандерському, то тільки пам'ятки з парубочьих і військових часів — толкував старий Козодій синові.

— То сховайте собі тоту парубочьку пам'ятку в таке місце, щоби її люди не виділи. Порядна невіста комня соромила би ся тим заткати, а ви чим найбільше сьвято, тягнете то на себе...

— Ней висять там, ней...

— Отже не будуть висіти...

Почав Гринь стягати батьківську парубочьку пам'ятку з кульки а звідтам гуль! тхір на комин. Є тхір, зявив ся!... Де его ганьба зашала, аж під образи?!

Розпочала ся знов ще завзятийша погоня, ще пристрастийша борба з тхором; етапи ся брати випереджувати.

Тарах! Василь магілвицею по комині, а тхір в полицю.

Тарах! Гринь ланкою по полиці, а полиця з мисками і горшками на землю. Тільки черепе задзвонило.

Бігають брати за тхором, не дбають о єдину. Вже скинки погасли на припічку, зробило ся темно, а они все ще викалатують. Скрізь вікно заглянув тепер повнолиций місяць, глумливо заглянув, тхір знать аж тепер замітив тоту діру в стіні, вискочив відкись з кута, суднував прямо в вікно, тільки шиби забренькотіли, утік на свободу.

Засвітив Василь скинками, взяв макогін з присни, гуркотить по магілвиці а сьміє ся, так сердечно сьміє ся, аж йойкає і каже братови що трієне, коли той сьміх не мине его.

— Ба, та ти сьмієш ся, а вікно збите? — питає ся Гринь і ланку обома руками обняв, підніс мов клянку держить у воздуху над головою брата.

— Або-ж маю плакати? — повідає Василь. Ти говорив і сьміяв ся, що твій тхір, нехайже тепер буде твій. Бігай тепер за ним, насин ему на хвіст соли, зймай і ведай его в піч, а потому скажеш, що то твій.

Просить Гринь брата „не сьмій ся, Василю“, а Василь сьміє ся і тарахкотить макогеном по магілвиці та приговорює братови, щоби йшов до свого тестя Безвусого, начальника заскаржити тхора.

Не витерпів Гринь, вдарив ланкою Василя по правій руці, полетів макогін прямо Гриньовій жінці на постелі в голову, о малий воде, що дитину не забило, — і рука права Василеві повисла. Книув Василь із-за горяча магілвицею братови межі очі, але не поцілів: Гринь скочив від коминна в кочержнику, магілвиця зломилась тільки держало з коминна, комин роздвоїв ся: туловище похилило ся до старого на піч, ния подала ся на хату.

Так покінчили ся лови тхора.

Гринь бовванів у кочержнику, під ногами серед хати стогнав Василь і невіста отирали слези, тихомирли перелякану дитину.

Старий Іван Козодій страхав ся також за коминном: уже давно не зазнав такого страху, як нині. Ще як вертав на студеного Миколи з гостини від свого одноокого кума, шляхтича Бандерського, і заломив ся на леді, таза сама була огорнула его розлука: тогди летів в тоню, топив ся, а нині здавало ся ему, що „середина“ печі туй туй унаде а він спече ся на печеню.

Скінчила ся ловля, остали ся наслідки з неї, наслідки гауної пристрасти і злоби тісних голів. А причина тому, то бездіяльність і байдужність про завтрішний день.

(Даліше буде).

Телеграми „Буковини“.

3 дня 1-го цвітня 1897 року.

Відень. Палата панів прийала односторонно нагале внесенне кардинала Шенборна, щоби вибрати комісії з 21 членів для традиційної відповіді на престольну бесіду. Комісію вибрали сечас і відгав приступили до вибору еталних комісій.

Відень. На вчорашнім засіданні ради громадської відчитав заступник бурмістра др. Люгер письмо бурмістра Штробаха, де Штробах складає свою війтівську гідність міста Відня.

Канея. Італійський панцирний корабель бомбардував становиска інсургентів, з котрих они стріляли на укріплену пристань Ішедін. Борба була дуже завзята.

Канея. Повстанці вигнали Турків по завзятій борбі з позицій Сінальонга, забрали муніцію, та один турецький корабель.

Атени. Правительственикі круги заневижають, що на блокаду пристани Пірея відновить Гре-

ція виводженем війни Туреччині. Всякий инший почин правительства викликав би ворохобню в Греції, що могла би скинути короля з престолоа.

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, вносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richters Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік
руська газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляе ся она що дня крім неділі і свят. Поміщає статі про справи буковинської Руси, але познакомлює читателів також із справами Русинів в інших землях руских. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і взагалі о матеріал такий, що обходить кожду руску родину. Що „Буковина“ цікава і для галицьких Русинів, свідчить значне число передплатників її в Галичині. Передплата лише 10 зар. Адреса редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці, улиця Петровича число 2.

Для панів учителів! INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр

„Слова правди і науки“

а поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток

для чемних діточок.“

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини.“

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах рускій, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и						Відходять	П о ї з д и					
	поспішні		особові		мішані			поспішні		особові		мішані	
до Чернівців							з Чернівців						
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	.	.	657	1028	550	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	.	.	941	1029	538
З Букареншту, Яс, Сучави, Глибоки	329	.	.	912	1000	523	До Глибоки, Сучави, Яс, Букареншту	1203	.	.	717	1048	616
З Новоселиць, Садагури	.	.	.	.	.	1113 950	До Садагури, Новоселиць	.	.	.	.	.	430 612

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-європейський час ріжнеть ся від львівського о 36 минут, а від черновецкого о 44 минут; коли на залізницях є 12 год., то на львівськім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромового.

За редакцію відповідає Осип Мановей.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і єдине руске товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним через Виресєв. Митр. і Пресєв. Еп. Ординариати всіх трех галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрові“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Позєси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористийші умови і видає позєси і квітє в рускій мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, єтоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третіх лиць внадаки до опрочентованія по 5 процент. Гваранція цілковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки власителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїлені агенцій в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по
недільях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Війна на Креті.

Півтора тижня минуло, відколи держави обложили блокадою ворохобничу Крету і той час переконав Європу достаточо, що той спосіб на ніщо не придасться. Відвага повстанців здає ся росте а не маліє, бо вже дійшло до того, що напали на окресність Каней, котра стоїть під власттю держав. Лінія турецьких передніх сторожів зломана, Турки мусіли погнути ся а повстанці заняли від них дві малі кріпости. Напад наступив як раз після сего, коли адмірали зажадали від начальників повстанців, пропустити провіант для турецьких гарнізонів, що стоять по невеличких кріпостях в околиці Каней. З дотичних телеграм виходить, що повстанці приготували ся через кілька днів до того нападу після обдуманого плану. Вирочім они стоять під проводом грецьких офіцерів і ділають в порозумінню з полковником Васосом, що і не думає рушати ся з Крети а живности має на чотири до п'ять місяців і прямо заявляє, що буде держати ся на всякий випадок, хотий би се мало і скомпромітувати європейський мир. Его військо безпечне тепер в глибині острова а до его регулярних полків прилучило ся около 30.000 повстанців, виправних в бою і витривалих на невгоди війни, та обзнакомлених з всіма кривками і стежками гористого острова.

Вирочім окупація Крети була би оправдана тільки в такому випадку, коли-б число окупацийних військ було достаточним для забезпечення мира і порядку на острові. Очевидно, що сю ціль не може досягнути 4000 воїнів, розставлених до того на п'ятих чи шістьох прибережних місцях. Для Сфакіотів не новина боронити ся против чужинців і так, як записали кровю картки історії венеціанського панованя на острові а відтак турецького, не будуть тепер вагати ся дати таку „лоту“ і державам європейським, коли їх військо поважати ся в недостаточній силі посунути ся в гзубину острова. До того, щоби приневолити Сфакіотів покорити ся волі Європи, треба по крайній мірі 20.000 людей, але на таку жертву держави ледви чи рішає ся, а ко-

ли-б котра небудь і заявила готовість підняти ся сего, то спротивлять ся другі з недовірчivosti.

Заким ще держави придумали дальше поступоване, Греція ужила того часу, щоби сконцентрувати свої сили на турецькій границі в Тесалії. Флота грецька удала ся просто знід Крети до берегів Тесалії, щоби спиняти перевіз турецьких військ до Македонії. Заразом перевезла друга часть грецької флоти, що стояла в пирейській пристані, грецькі війська до Тесалії. В Афинах заповідають, що число змобілізованого грецького війська виносить 90.000 воїнів і девять десятих сеї армії сконцентровано вже на турецькій границі: що живности і мушкетерів має армія пригатованих на кілька місяців, а в касі державний є грошій достатком. Грецький царік мав рішити ся на борбу против Турка, а рішуче своє виступлене відкладає на день 6 марта, яко річницю борби о свою незалежність з 1821 року.

Що ті вісті не є пустими переказками виходило би з того, що престолонаслідник відправив ся також до Тесалії і вчора прибув до пристани Вольо. Він має обняти найвищий провід над цілою армією грецькою. Одні видать в тім ознаку, що Греція гадає прискорити події, другі знов толкують собі сеї факт инакше. Після англійських вістей престолонаслідник мав вїхати до Тесалії, щоби спиняти всякі провокації зі сторони грецької армії та підперти повагу вищих офіцерів. Для того можливі ще переговори з Грецією.

Англія зі всіх держав ще найбільше прихильна Греції і послідніми часами була навіть роздвінана ся з європейським концертом жадаючи, щоби установити між Грецією а Туреччиною нейтральне пасмо землі, з котрого мусіли би так Греція як і Турки віддалити свої війська. Прочі держави уважали переведене того жаданя тяжким, та й неможливим без окружної сили і проєктували блокаду грецьких пристаней, особливо пристані Вольо в Тесалії. Що англійське гегемонство полягає тільки на купецьких англійських інтересах, про те нема сумніву, але дивніше становичко Росії, що перед тим виступала завжди як спасителька християн з під турецької неволі. Росія виступає рішучо против порушення мира Грецією, не звачаючи на се, що турецьке

правительство зробило ся своєю від давня практикованою системою гнету, визискування та граблення просто неможливим. Власне тепер, коли християнські держави обстають за Туреччиною вибухли у Вірменії в Токаті і по селах округу Арбаг різні і рабуни. Понад 400 Вірменів лягло знов труном а їх майно стало добычею хищних Турків. Причиною тих заворушень мало бути се, що Вірменці, віддачується за зневагу хреста, мали виннути до передеїнка могої кусні свинського мяса.

Росія чує своє несприродне теперішнє положення і виділа ся спонуканою заявити пані римському в приватній дорозі, що хотий заняла в теперішній всхідній справі становичко неприхильне Грекам, то завжди має на оці і буде боронити інтереси християнські супротив Турків. Що справа віри відиграє, здає ся, попри инші дипломатичні взгляди, найважнішу роль в тій воєнній пригоді, те знає відай Туреччина, бо зброїть ся всіма силами, та знає відай і Греція, бо инакше не важила би ся ставити чоло цілій Європі. І так Греція відповіла протестом до всіх правительств на підняту блокаду Крети і замірену блокаду грецьких пристаней а правительство зайшло так далеко в приготуваннях до війни, що отверто заявляє, що відступлене від наміру, прилучити Крету до Греції, було би для него тяжшим ударом, ніж навіть воєнний погром. Тимчасом держави старають ся вирівняти між собою ріжний в поглядах на дальше поступоване против Греції, і їх заступники в Афинах зібрали ся сими днями у російського посла на нараду, де мали постановити блокаду грецьких пристаней, особливо пристані Вольо, та оповістити рівночасно обом спорючим державам ультиматум європейських держав. Коли-б котра зі спорючих сторін не услухала сего ультиматуму, то держави звернуть ся против неї самої; коли-б обі не схотіли услухати, держави усмирять їх обоїх збройною рукою. Ультиматум буде для того так етилізоване, щоби кожій стороні подати ще послідню нагоду до мирного відступлення з повною честію. Чи скористає з того Греція — бо про Туреччину нема сумніву — покаже ся в найближшій будучности.

309

ЗАЛІСЯ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

Гості відїхали до дому. Північ уже давно минула.

Славко довго ще не міг заснути. Він сердив ся на маршалка, що своїм доказами нераз загнав его в кут; не міг не признати правди неодній его замітці, але все таки болїла его та правда. І що з того виходить? — завдавав собі питане. — Треба праці і праці! Се одинока розумна відповідь ворогам.

Коли в семінарії духовній він незвичайно пильно вчитував ся в історію руського народу, а часописи читав усі за порядком і в читальні заводив горячі суперечки з противниками, ему здавало ся, що треба тільки піти на село і вже в роботі для народу ніхто его не перепинить. Тим-

часом рік життя по скінченню семінарії, знакомства з ріжними людьми, і теперішні досвіді в Залісї переконали его, що то так легко не йде, як ему здавало ся. Заким почне ся в яким нашім селі орати на зерно, треба перше довгі часи чистити ґрунт.

Але проте Славко не міг жити без цілі; втративши суджену, він бажав бодай чимесь заняти ся, чимесь таким, що поривало би его душу, его думки, щоб не мав часу думати о своїй втраті. І він журился, пізнавши відносини Залісї, що робота в тім селі не по его силам. Що занануцувало ся довгі літа, то треба що найменше стілько літ і направляти, хіба що зложать ся якісь непередвиджені користні випадки. Таким випадком було безперечно і арештоване Костишина; хоч він покрав громадські гроші, котрі готові і пропасти, але певно тепер усунуть его з війтівства, а то вже сама річ велика.

Ветавини досить пізно зі сну, Левіцький пішов відвідати сестру Горошницьку.

Зараз на вступі дізнав ся чудну новину, що Костишин вночі утік з арешту; жандарм передав був ключ від арешту его своякови, знаному славному радному Андрієви; а той — видко — не багато думаючи, випустив віїта з арешту. Вийшло з того лихо і для него.

Вже пополудни розїїшла ся по селі вість, що Костишина переловлено в селі, що найдено гроші, хоч не всі в Андрія Костишина і его також арештовано. Поїхали собі оба свояки, як пани, до арешту в містї. Ціле село мало з того велику потїху.

Коло відїзджуючих злочинців був також Славко і Головатий. Головатий кланяв ся за відїзджуючим возом і бажав Костишинам, аби не вернули вже ніколи. А відтак звернув ся до Славка і каже:

— Якже буде тепер, паничу? Треба щось починати.

— А вже-ж треба. Чи ті крадені гроші були в обїїганнях... таких напєрах?

НОВИНИ.

Чернівці, дня 2-го цвітня 1897.

Особисте. Директор черновецького магістрату Писняк Відман взяв одномісячну відпустку на виїзд до Мерапу, де перебуває його жінка. — Генерал-майор Віктор Кравець приїхав сюди зі Станіславова на інспекцію 14 regimentу гусарів.

Протест протав вибору посла Ропмана з округу Сучава-Радівці виїс круг виборців до ради державної.

Безплатний курс науки рисунків урядить дирекція промислового музею почавши від 1. мая, коли до 25. цвітня зголосить ся достаточне число охочих до науки до директора А. Ромсторфера. Курс має тривати три місяці і призначений для промисловців, майстрів і челядників, а буде обнимати факсові рисунки для столярів, теслярів, токарів, стельмахів, шлюсарів, бляхарів, золотників, різьбярів, каменярів і т. д.

Радник міністерства перед судом. У Відні розпочав ся дня 29-го с. р. процес против радника міністерства Целлера, звісного композитора опереток: „Іташник з Тиролю“ і „Рудолф“, обжалованого о криву присягу, якої мав допустити ся, щоби одержати спадщину по своїм кривим. За згодою висшого краєвого суду розправа відбуває ся в неприємності обжалованого. — Вчора запав засуд за кривопришту на один рік тяжкої вазниці заостреної що кварталом одним днем пошту. Через те саме стратив Целлер свій титул доктора і становиско радника та всі декорації, які мав, але чи буде відслідкувати кару, про те рішати доперва лікарі, бо засуджений є тепер тяжко хорий і спараліжований в руках і в ногах.

Еміграційний бізь Сполучених Держав. В Сполучених Державах північної Америки ухвалено закон, після которого, — кождий, що хотів поселити ся або взяти ся за яку роботу в північній Америці — мусів передче виказати ся знанем читання і письма в однім з живих мов. Закон сей перейшов щасливо всі інстанції, а щоби его ввести в дїяте треба вже було тільки подтвердження президента Сполучених Держав, однак президент Cleveland не підписав сего закона.

Панамська справа у Франції набрала знов тепер розголосу а шієнайнїяти повних парламентарних достоїнствів скомпромітованих тепер

закідом удїлу в знаних перекупствах. А стало ся се в той спосіб. Артон, звїсний з процесу панамського о куповане голосів послів французького парламенту, був заочно засуджений на п'ять лїт вазниці. На початку панамської афери утік він був до Англії, але звїдтам по довгих боровах видано его Франції. На тих п'ять лїт вазниці засуджено Артона лиш за то, що мав купити голос посла Sans-Leroy. Однак посла сего увільнив суд присяглих а тим самим мусів увільнити і Артона, бо чейже не міг він того купити чого той посол не продавав. При розправі зложив Артон сензацийне зізнанє, що скаже все і удовіднить і що доводи зложить в руки слідчого судні. — Мене оскаржують, що зруйнував я тисячі родин, тим часом я дістав тільки 2,000.000 а Панама коштувала мільярд і триста мільонів. Тих два мільйони я дійсно розділив межі послів. Я мовчав, бо я сподївав ся, що скомпромітовані „Панамці“ вилінуть на мое увільненє, але тепер скажу все. Франція жадна подражненя буде мати знов хорошу забаву.

Демонстраційні поминки в Києві. Нам пишуть з Києва: Сьогодні 18-го (30-го) марта від 11 години ранку до самого вечера зворушені Києва густими лавами снують ся по улиці Бибиковський Бульвар, а поміж ними натовном вештають ся поліціянти. По сій же улиці певсавуючи сячуть верхи то в той то в другий бік козаки. В Києві трапила ся подія. Учора 17-го (29-го) марта в університеті порозвїшувані були покличі і оголошеня, що завтра у Владимирському соборі о 12 годїні дня відправлена буде напихида по покійній Вітровій, що у Петербурській фортеці спалила себе, облившись нафтою. Звістки про таку смерть студентки (курєїтки) ходила по Києві кілька днів, — всі говорили про се, намагаючись вгадати причину такого самоубійства. Чутки були всякі, але найбільше вірили тим вісткам, що мїби то Петербурські жандари грубаньски обезчестили студентку, а тоді спалили, аби таким чином затерти слід свого азомочинства. Чи так воно було, чи внаслід, але-ж студенти свїтського університету в особїстках своїх запрошували товаришів на поминки покійної.

Поліція, довідавшись про єї оголошеня, поклала, видимо, недопустити церковної відправи, і тому з самого ранку оточила Владимирський собор і чекала визначеного часу. Коло 12 годїні сироти собору виступив з кайиби гурт студентів, чоловіка 70—80, але побачивши, що собор оточений поліцією, спинив ся посеред улиці. На сей час біля церкви були вже губернатор, начальник жандармів, помічник єго, поліціймейстер, два помічники єго, пристави з усіх поліційних участків мїських, помічники їх і багато поліціянтів.

Студенти, озирнувши натовп поліції і перешагнувши з місця почали співати „со свїтими унокмі“ і позинали свої шанки. Зараз, як тільки роззвнз ся спів, поліція раптом оточила гурт студентів з усіх боків. Дивно було, що поліція в один мент зявила ся білям між студентів, але-ж зразу вияснило ся, звідки она набрала ся: чоловіка єго поліційських сховано було в соборі і по першому окрику они впресли мїби з землі. Студенти все-ж таки стояли на одному місці і співали далі, а до них підходили ще і збільшували гурт. Через кілька хвилин зявив ся полк козаків на конях, в повний зброї, і розбившись на кілька частин загородили улицю, що вели до Бульвару, а частина їх оточила студентів другим колом. З вокзалу приїхав „начальник крає“, і після швидкої поради з иншим начальством, студентів повели по довгому бульвару до острогу. Слідом за першою партією студентів виступила від університету друга — більша першої, — теж з похоронними співками і без шанок. Сю партію знову оточили поліція і козаки і теж повели до острогу. За другою партією повели третю і т. д. Усіх студентів епроваджено до острогу чоловіка 400—500, а поміж ними жіноцтва душ 40—50 не більше.

Демонстрація визначала ся з боку студентів надзвичайно спокійно і поважно: з боку поліції те-ж завважила публіка деяку людську ввічливість, якої не спостережала ніколи, ні в яких випадках. Не без того, звичайно, щоб не

одержав хтось стусанів, але-ж се публіка і виною не ставить, бо звичка бачити поліцію завжди з багатом та кулаком на поготові. Видлялись грубаньством лишень козаки, набігаючи на гурти людей з „канчуками“ в руках, побиваючи ними на всі боки цілком неповинних їй в чому людей.

Коло 2. годїні дня „подорож“ до острогу скінчила ся. По вулицях розїзжали козаки, снуювала поліція і публіка, що прямувала до острогу. Тимчасом у великому острожному дворі „начальство“ розставило столи і почало занисувати студентів, випускаючи їх на волю по одному. Переписуванє тягло ся до самого вечера і кажуть, що випускали майже всіх, затримали не більше, як чоловіка 10—15. Тепер уєї сподївають ся, що з завтрашнього дня почнуть ся турсанїни (ревізїї) і арешти.

III.

Три нещасні пригоди в однім дні було недавно в папірні дра Коштера в Червлянх в Галичині. Перший робітник, що потерів тяжку ушкоду, насивав ся Яцко Клячич, паробок з Мавкович; єму унавшо сито, що пересїває мелене дерево, поломало ногу. Другий робітник, Петро Барал, унавш так нещасливо, що залізний гак здер єму з голови шкіру разом з волосєм, та й череп сильно ушкоджений; тепер єго голова гейби оскальпована; та й мала надія на подужанє. Третого робітника, Івана Жука з Черлян, ухочив полея трансмісійний та потагнувши від машини, трохи не розірвав єго на кусні; динє скоро застатовленє машини спало єму житє, котре й так сьвально загроженє, бо Жук має одну ногу зломану, руку сильно покалічену, а голову само-ж так покалічену і розбиту. Оба посадні — молоді мужичини і жонаті.

Дрібні вісти. В Чернівцях помер Кароль Зайферт, бувший староста черновецького округу, в 69 році житя. — Чотирі, осадники з Ромна украли в лісі Білої 19 дубових і 3 буківі кльони, котрі нашла у них поліція і за те підставила злодій до суду. — В короткім часі отворить ся новий університет на Мораві. Всікі приготавили до того роблять ся дуже енергично і вже навіть вперено відповістих кандидатів на вистери. Університет той мав би бути о чеснім характері, а що найменше о утратістичнім. — Потребу другого ческого театру відчувують вже Чехи від давна, передовсім дятото, що Пінї, котрі в Празі мають значну меншість, посїдають аж два театри, а Чехи тільки один. — В околицях Баняжюки, в Боснії оснували мадурські емігранти з Галичини три колонїї, в котрих поселило ся 70 родин а близько 300 осіб. — Межнародний лікарський конгрес відбуде ся в берніні с. р. в Москві.

Ланка на тхорі.

Написав

Стефан Патка,

VI.

(Далше).

— Я знаю... Не в паперах, тільки готові сотки і десїтки.

— Чомже їх братство не дало до щадниці?

— Говорїть! Або я їм то раз казав? Не вірять, кажуть, що пропадуть. Лише, як лежать без процентів...

— Дурий нарід!

— Ба! звідки було єму розуму набрати? — спитав Головатий.

— І то правда.

— Зайдїть до мене, паничу, в недїлю, Ви знаєте, що я в Коломиї був на вічу?

— Азе?

— Був. Я читав у *Халборобі*, що ви мені дали, що має бути віче і поїхав. Приїдїть, розповім вам. Я вже так давно з вами не бачив ся...

— Добре, добре; я приїду... я вже читав о тїм вічу в газеті. Подобало ся вам на вічу?

— О, не їй як! Я казав собі ту газету посилати. Зайдїть до мене, прощу, бо мені до двора нїяково. Я скличу людей.

(Далше буде).

згину, або дороблю ся, коли мені Той з неба допоможе." Господь ему допоміг, він зістав з часом гуртовим купцем венрів, доставляв на означений речинець сотками до границі, умів обертати грішми і робити з грошів гроші. Він став ся з халунника господарем, в цілім повіті ухорив за найбільшого дукари. Він міг звати себе щасливим, мав поважане і любов у людей, навіть тим радував ся, що ему Господь дарував аж вісім красивих дівок; сім віддав, люди порозхачували по селах, лишила ся ще одна мізунка Фрузуни, батькова зріпичка в голові, і тому так в своїм селі віддав за Гриня Козодоя.

— Козодой мають красні поля о межі з моїми — думав собі Онофер — старий Козодій байдужний, Василь ледар а Гринь хоть повільний, то якось того я так зроблю, що буде все в куні з моїми...

Іван Козодій провірив слабу сторону свого свата Онофра і став зараз по весілю сина спровадити по куснику нивки, став сам „різати“ батьківщину, і заодно „женив“ ся, пораз і по дві неділі залюбував ся, а потому на нечи спав і невісті докоряв, що має сатану, не батька. Фрузуня раз-у-раз бігла до тата, брала і печене і варене, несла до тости. З живої веселої дівчини стала ся задумчива молодниця і так опустила ся, що навіть в неділю не убрала тої сукмани, що її отець привіз аж зі Львова; одна тільки книжка до молитви, тогу все мала в церкві, як давнійше в руках, тогу намітку від батька шанувала. Ба, Фрузуня також не була собі така повільна, як би на око видавало ся, в її жилах града також пров батьківська, її боліли дві рини дуже: перше, що родичі віддали її тоді, коли она й ще не думала віддавати ся, а друге, коли уже віддали, то чому-ж там віддали, де її вітці, того чесного вітця так старий Козодій вічно обмовляв і посядавав о циганство? То послідне так її падошло ся, що она сама хотіла, щоб тости, раз уже все заітрив і не мав причини дорікати її вітцям. Она майже що дня бігла до родичів, брала що могла і несла до тости, аж навісвід сказав Онофер своїй Фрузуни, своїй мізунці: „щобись мені-то не показувала ся, я не буду дарювати годувати!“

Фрузуня пішла, не сказала нічого, тільки гірко усміхнула ся, але чести свого батька не звесхала боронити; она хотіла его завжди видіти таким, яким був дійсно.

Ще одна зміна зайшла в шоденнім занятю Онофра Беззусого. По нещаснім війтованню Лучки Лучки сказав свідчення: „Онофре, ви мусите громаді щось також допомогти, мусите зістати вітцем.“ Онофер Беззусий зрозумів ті слова добре, вирочім тога подія з онудом в ванусі і ему троха надоїла, зістав вітцем, взяв діла громадські в свої руки по слову: відігнав Василя з присадибництва, Лейба сам зріп ся з секретарства і радника, словом добре вело ся. Якось не було на того ніяких признак, щоби зедати подібно, як его попередники.

— Ви старші радники, ви знаєте тоті „обрядки“ ліпше від мене, бо ви вже бували — говорив Онофер на кожнім зібранні ради громадської — що ви ухвалите, то так буде.

— Добре ми не одну річ ухвалили — думали головачі — і не одну річ зробили би ми по своєму, щоби ти не мав таких паскудних свавіть, не загладяв ними всюди і не чинив нас своєю адвокатською головою за кожний крейцар.

Так думали тільки старі радники, але головало Онофре хвалили, що ще такого вітця не було і не буде по нм.

Підіс Онофер Беззусий свою громаду на повз: его безхосенна праця для добра громади давала ему спроможність говорити кождому правду в очи. Якось і з вітцтвом щасливо повето ся. Одна тільки річ не пощастила ся ему, з то: широкі ниви Козодоя Івана жиди забирали, ґрунт Пелаги Шевчихи також купив Лейба, а він мав ту руку звязану мило своєї проворности купецкої, мимо своєї власті і поваги, яку мав. Він лігати над тим роздумував, щоби поля Козодоя з своїми снігми, щоби стару Шевчиху зід боку викурити — і своєю наймилішою дитину в тім намірі дав за Гриня Козодоя — і не удадо ся.

Коли одного дня Онофер Беззусий роздумував над тим, що его Фрузуня вже від кілько

неділ не приходила до него, прийшов нічний сторож до комнати і каже:

— В вашого свата, пане начальнику, той нощі стало ся велике нещасте: ваш зять Гринь зломив руку братови Василю, а Василь провалив Фрузуню голову і мав дитину забити.

Онофер не питав ся більше нічого сторожа, пішов сам до свата, переконати ся. Він не йшов там з охотою, але пішло его щось із заді і тягнуло з переді, а то щось було его батьківське серце, любов до наймолодшої дитини, котру онещасливив а в додатку прогнав з своєї хати. Він не питав ся, як его свати привитають, він думав тільки о Фрузуни.

В хаті Козодоя застав Онофер уже цілий ґурт лікарів, потішителей; сусіди походили ся, рука зломана дала їм нагоду вивити своє снівчуте Козодоям, ще від похорону дитини вдови Марини в тій закутній розметаного села. Неграмотників не було такої нагоди до сміху, плачу, забави і спору.

Василь лежав на постелі похитаний загодовками, окружений невістками-знахорками, рука зломана була привязана разом з дошками до туловища. Гринь нив уже щось третю чарку до брата на перепросини, балакав так мило, так солодко, аж душа радувала ся, а діти з вишок також дивили ся...

На привитане Онофра сват Іван Козодій тільки засонів ізза комнина і малим дитком, що его гурмою обізли, став щось шептати, Гринь також не замітив тости, тільки Фрузуня приступила до батька і поцілувала в руку.

Сив Онофер Беззусий коло порога па лаві, мало хто звернув на него увагу, всі були заняті ніби важною хвицею, всі дивили ся і подавляли Гриня при постелі і Василя на постелі, як оба молоді Козодой голублять ся. А було що подивляти.

— Ний, Василю, ний ще одну порцію, буде тобі зараз легше — говорив Гринь.

Василь не одну, другу, третю і четверту з братової руки і не кривить ся.

Взяв Гринь цілу маску печених бараболів горючих, поставив у Васильових ногах, бере одну бараболу за другою, обтирає платиною, шкребче і Васильови прямо в рот піде, а Василь їсть, так їсть, мов его нічого не болить.

Сусіди дивлять ся, подивляють, зітхають і шепчуть собі, що то було тільки паслане лукавого чоловіка, але видно не вдало ся в такій мирній родині незгоду вчинити, в такій примірній родині, що собі живе, приймаючи, як святи в царстві небеснім.

Піш ся Василь бараболів, панив ся води, відозвав ся. Він до тої пори тільки бойкав і стоївав а тепер всі нахурали уми, всі були щаві знати, що він скаже по так перепросинах.

— Тепер ти мені, брате, мусиш дати щось за тоту зломану руку, — говорить Василь — мусиш щось мені дати за того, я ту говорю при людях, при свідках, нехай всі слухають.

Люди слухають і Гринь слухає а Василь повторяє:

— Тепер, Гриню, брате, мусиш знати, що я тини бульбам не вдоволю ся, тини бульбам, що ти мені напхав до рота, дини ти мені мусиш більше дати.

— Дин, братушнику — каже Гринь — дам, тільки лежи, так як напашко „оновал“ великі лежати і не рухай ся. Я буду нечи сам і Фруза буде нечи, буду теревити варені, буду шкребтати печені, буду тебе годувати, тільки тихо лежи, щоби ся владорив.

— Ні, Гриню брате, печених я уже не хочу, але ти мені дай пів корця сиріої бараболі, щоби я мав через той час зким рука загоїти ся.

Гринь на тоті слова взяв зперед брата миску з печеними бараболями, поставив у прилавок і повідає:

— То тобі печеної за мало? Ти хочеш пів корця сиріої, ти казав безрукий ти кривцуне, ти-ти-ти піввірцевий бараболінику! Ні, не дам... Хочеш печених, то жери, зжри про мене і всі, щоби тебе аж розсидло, але пів корця сиріої не дам.

— Дай ему цілий корень, дай, Гриню, а як не стане на пасіне, то возме ся в Лейби на застав — відозвав ся Іван Козодій з печі і глянув поза комни на свого свата Беззусого, щоби побачити, які очі зробить кметь на тоті слова.

— Дай ему, Гриню, всю бульбу зід запічка — заговорив аж тепер Онофер — я ему дам також скільки схоче.

Всі аж тепер замітили начальника в порозі, стало їм якось маркітно, невісти почали діти ніби винихати на двір, перестали ґуторити.

— Я від вас, війте, не потребуу дарунку, годуйте ліпше свої безроги — каже Василь і брата питаєсь дальше:

— Не даєш пів кірчика, Гриню, не даєш?

— Дам, Василю, от того тобі дам — відповідає Гринь і зложив обі руки в пастуки і підпхав братови дві дулі під самісенький ніс.

— Не даєш, голубчику?

— Дам хоробу на книжки.

— То жери тепер сам, удави ся ними з жінкою, з дитиною, нехай вам всім в горлі стане — докінчив Василь, зірвав ся з постелі і так в сорочці без одного рукава простоволосий утік з хати.

Гринь горівки ніколи не пив, він не любив еї з малої дитини; тепер на перепросини з братом винив відразу чотири порції і зовсім збожеволів; він обймавав болячками брата, шукав за ним по постелі, хотів его троха подрукати за сиріу бараболу, але замість брата вхопив за заголовок підніс в гору, заточив ся, уняв: хоть ноги були сильно розкращені, то таки не могли свого властителя на собі удержати. Уняв Гринь під постіль і уже не міг встати. Ще хвилю мав руками на собі заголовок, помуркотів щось про баррр—ра—бо—аї... і так заснув.

Онофер Беззусий палив ся зі встиду: він глядів на Фрузуню і страдав над її судобою; паний зять доводив его до лютости. Він нині не міг кинти з свата, бо бачив, що заглада у Козодоя прийшла уже до хати, его любя дитина також загнала.

— Свату, теша піч чи середина? — спитав Онофер на відходім.

— Хто чого годен, той не голоден — відповів Іван Козодій. — Ти на ній не дочекаєш лежати: я волю десять Лейбів сюди пустити, ніж тебе одного.

— Свату, хто хоче мати свою середину, той не може на ній парити ся, хто хоче мати стане пристановище, нехай в хаті не заїжджує ся, я вам того давно повідав і ще раз говорю.

— Та що з того, що ти говориш?... В мене Лейба в патинку має більше розуму, ніж ти в голові.

Іван Козодій ще ніколи в такий спосіб не говорив сватови, як нині ізза комнина, навіть на прощане з „Богом зіставайте, свату“, повів „з Богом, Параню“. Він був з себе задоволений, снутив ноги з печі на хату і велів пісати по цілу літру.

Одна Фрузуня наленіла, гляділа на свого тата таким благочиним проникаючим зором, що Онофер зрозумів свою дитину і прийняв обиду від свата холоднекровно, як розумний і чесний чоловік.

По відході вітця невісти і чоловіки віджили на ново, стали сміливіше говорити, порозважували ся їм азика. Жазували Козодоя, бігали на двір глядали за Василем, адивали уроки Гриневи, слідили, скільки угля уняло на сід в воду, замовляли паслане і всю нину складали на тоту лапку прокляту: про Василя забули на смерть.

Над вечером прийшов зять Пелаги Шевчихи і оповістав, що в его тені лежить Василь і тепер прийхав до него якийсь пая комісар на Лейбовій бричці.

— То певно будуть віддавати хату і ґрунт Лейбі — подумали собі учасники сиріу зломаної руки і стали поваги розходити ся, одні до себе, другі забрали ся з цікавості до Шевчихи.

(Конець буде.)

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Я С Ч К А

ПРЯДКИ ШОВКОВНИЦІ

(Seidenspinner)

перворядних родів: італійських, країнських і американських має на продаж по 30 кр. за тисячку з пересилкою 45 кр. (деінде коштує тисячка найменше 85 кр.)

Евген Якубович

учитель при карнім закладі в Станіславові.

Порад що-до плекання гусіниць уділяю радо.

Чистий досвід призначую на будову „Народного Дому“ в Чернівцях.

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отей свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за ро-ч-ник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки,“ а по 2 кр. за кож-ду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини.“

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах рускій, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Всч. Ду-ховенству і всім вірним через Виреосв. Митр. і Преосв. Еп. Ординаріати всіх трьох галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, госпо-дарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огне-вих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожежі, а договори заключені з першими Товари-ствами контрааскураційними подіють „Дністрови“ можлиєть обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Полїси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві вза-їмних обезпечень в Кракові, котро для як найко-ристнійші услїва і видає полїси і квітї в рускій мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стова-ришенє зареєстрованє з обмеженою порукою, при-ймає від своїх членів і третіх лиць внаадки до опроцентована по 5 процент. Гваранція ліквідна. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки власителям реальностей, вільних від тягарів, за по-рукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїленє агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є асигнований, приймають ся.

Пам'ятайте на Народний Дім

в Чернівцях!

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік
руська газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появилє ся она що дня крім педль і свят. Поміщає статї про справи буковинської Руси, але познакомлює читателїв також із справами Русинів в інших землях руских. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і вза-галі о матеріял такий, що обходить кожду руску родину. Що „Буковина“ цікава і для галицьких Русинів, свідчить значне число передплатників єї в Галичині. Передплата лише 10 зр. Адреса редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці, улиці Петровича число 2.

Рух поїздів залізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поспільні	особові	міщані		поспільні	особові	міщані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	657	1028 550	До Снятина, Коломиї, Ста-ніславова, Львова, Кра-кова і Відня	347	941	1029 538
З Букарешту, Яс, Сучави, Гайбоми	329	912	1000 523	До Гайбоми, Сучави, Яс, Букарешту	1203	717	1048 610
З Новоселиць, Садагурі			1118 950	До Садагурі, Новоселиць			430 612

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейский час різнисть ся від львівського о 36 минут, а від черновецького о 44 минут; коли на залізничі є 12 год., то на львівськїм годиннику є 12 год. 36 мин., а на черновецькїм 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Попередплата
10 зр.

Ситуація парламентарна.

Після найновіших вістей з Відня ситуація парламентарна мимо полагождення кризи кабінету ще не зовсім вияснила ся. З угрупованя сторонниць показує ся, що трудно зложити стаду більшість, якої собі Бадені бажає. А віденські газети ворожать, що сей клопіт К. Баденіого так скоро не мине ся.

Neue freie Presse характеризує теперішню ситуацію парламентарну так: „По остатніх випадках, видно ясно, що кабінет зрік ся взагалі наміру утворити стаду більшість, однак буде мати в потребі польско-чесько-клерикальну більшість, на котру може числити“.

Вчера оголошено розпоряджене язикове для Чехії, про котре тільки лгт говорило ся. Найважливіші постанови его такі: Власті судові і державні прокуратурі, власті залежні від міністерства справ внутрішніх, скарбу, торгівлі і різництва обов'язані тепер на устні і письмнні просьби сторін відповідати в однім з тих двох язиків краєвих (чеським або німецьким), в якім написана просьба! Ті власті мають даліше при всякім урядованю і далішнім веденю справ, а також в трибуналі і в сенаті уживати сего язика, в якім подано перше подане.

Всі публичні оголошення мають видавати ся в обох краєвих язиках. Оголошення для поодиноких громад мають видавати ся в язичі даної громади.

В справі, в котрій сторони уживають обох язиків, рішене має видавати ся в обох язиках, коли суперники не порозуміють ся самі в справі язика.

Кореспонденція згаданих новисше властей з властями автономічними має вести ся в язичі тих автономічних властей.

Урядовий язик властей військових і жан-

дармерії для кореспонденції з ними сям розпорядженем не рішений. Таким чином від вчерашнього дня се нове розпоряджене має в Чехії вагу.

Друге розпоряджене, видане вчера, постановляє, що від 1901 року кожний новий урядник мусить знати докладно обі мови.

З нагоди сих розпоряджень каже Fremdenblatt, що видане в р. 1880 розпоряджене язикове для Чехії не вдовольило ані тамошніх Німців ані Чехів. Німці жадали для своїх територій лише німецького язика, а Чехи жадали заведення чеської мови у внутрішній службі в цілій Чехії. Теперішнє нове розпоряджене, що правда, не вдовольняє Німців, але треба звязити, що коли признати замкнену німецьку територію для німецького язика, то тим усунулось би сей язик з чеської території, з чого Німці певно не були би раді. І Чехам се розпоряджене не зовсім припаде до вподоби, бо они хотіли чеської мови в цілій службі краєвій. Всяким клопотам з сего причини зарадить найліпше школа, де вчать німецької і чеської мови.

Листи з Сирії.

І.

(Опалакане становище християн у Сирії. Претензії православних проти Росії. Як мусульмани побили євangelіка російської церкви. Нонбренські вбивства в Бейруті. Мазрааский напад на церкву. Байджурійські і нечесні турецькі власті. Війна генерал-губернатора з прокурором. Прихильність Росії до Туреччини і зріст ворожнечі проти неї у східній християн. Як мене побили каміннями. Колишні причини східного москвофільства і сучасний рішучий його випадок.)

В Європі всі думають, що Сирія — то одна з найспокойніших сторін Туреччини: Друзів,

що були повстали, приборкано ще в осени, — дак який же инчий може бути тут клопіт?

Я живу в Сирії вже з півроку, живу в Бейруті, себто в місті, яке справді є найспокойніще на цілу Туреччину, — і по щирій совісті можу сказати, що тільки страшенні нещастя Вірмен та ворохобня на Креті можуть затуляти од наших очей нестерпучу біду таких „супокійних“ провінцій, як Сирія!...

Прийшов я сюди з цілями чисто научними, філологічними, і через те навмисне оселив ся в такій арабській сім'ї, де ніякої мови не знають, окроме як свою рідну арабську. Звістка про те, що прийшов „москобі“ (бо я вважаю тут за „москобія“, і мене не розуміють, коли я кажу, що я українець або малорус)... так от, кажу, звістка про те, що прийшов „москобі“ та ще такий, що розуміє арабську мову, швидко облетіла цілий квартал (дільницю міста) Рмейль, де я оселив ся. Завважу до речі, що в тім кварталі живуть самісінькі православні, і через те він часто звець ся „Росія“ („Москобі“), хоч тут не має жадієнького росіянина: бо на сході ознакою національності вважають не мову, а віру. За перший тиждень мене одвідала мало не тисяча православних арабів. Всі раді були нагоді, що бачуть „москобія“, і всім хотіло ся побалакати щиро, висловити свої жалі, розпитати ся, через що Росія не виповниє своєї місії, не обороняє православних на сході. Всі жадібно розпитували мене, чи нема в мене з собою звісток: „чи швидко завалить ся невинна Туреччина? чи думає наразі Росія заступити ся за православне і забрати Сирію собі? Коли-ж не Росія, то може забере їх арабів хоч яка-небудь держава?“ Я всім поясняв, що з мене філолог, а не політик, та мене не слухали і гірко оповідали про більше чи менше нові факти, які добре ілюструють тутешню безправність, підкупність і насильство. Правду кажучи, всі ті жалі більше-менше скидали ся один на один: мусульмани убили або зрабували християнина або збезчестили жінку, а правління або засудило самого таки хри-

32)

ЗАЛІССА.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Даліше).

Ще якби селяни знали розповісти розумно, чого їм потрібно, то скорше й порадили би їм, а то они розповідають, як діти; відгадувати треба, що їх болить. А не відгадаєш або не догодиш, відвертають ся або й гнівають ся.

Прийшов раз до Славка селянин троха підпитий.

— Дай Боже добрий-день!

— Дай Боже здоров'я!

— Що скажете, газдо?

— Я до вас, паничу, як до тата рідного. Нема кого поради́ти ся, тільки ви одні в селі.

— Чого-ж вам від мене потрібно?

— Як до тата рідного приходжу до вас, паничу, бо не можу витримати. І ему і собі смерті зроблю, аби на другий раз не зачіпав ся.

— Против кого ви то говорите?

— Против кого-ж, як не против него!

Збив мене, паничу, так мене збив, на землю кинув....

— Та хто такий, коли, як?

— Коли? Вчера сночи! Іду я від Мошка, а вже було троха пізно, іду я, іду, тримаю гуску соли за пазухою — і нічо! іду...

— А кілька в Мошка порцій випили вчера? — перебив ему мову Славко.

— Присяй Богу, іно три! Чекайте, зараз вам скажу: я поставив кватирку, потім Сеньків Іван — знаєте? — далі... чекайте... Козак... і ще хтось... от не пригадаю собі. Але, бігме, паничу, я не був п'яний, борони Боже!

— Ну, і що далі?

— Так іду я собі, іду-іду, несу гуску соли за пазухою... аж ту коло перелазу Дорошихи дивлю ся, хто іде? він іде!

— Та хто такий?

— Хто? Дорошихи син, Іван, той, що з войска в осени вернув, а брата має у Львові!

— І що далі?

— Що далі? Вибив мене, взяв і вибив мене!

— За що?

— Вибив так! раз поза уха, другий раз поза уха, на землю кинув і пішов.

— Але за що, питаю ся вас.

— То знаєте, паничу, ще за сего небіжчика-тата... Мав я з ним процес...

— І хто виграв?

— Він, аби в гробі перевернув ся!

— Ага, тепер розумію. Ну?

— Так іду я коло перелазу Дорошихи — тої вдови, знаєте? — дивлю ся, іде він. Я до него: „А! добри-вечір, пане Дорош! Добре, що я вас здивав!“ — А він мені на то: Чого вам, каже, треба від мене? А мене взяла така лють: „Чого мені, кажу треба від тебе? Ти не знаєш? А що-ж, ти не гадаєш направити тої кривди, що мені твій тато зробив.“ — Відченіть ся! — він мені так. „Не відчіплю ся, кажу, най ту згину, а не відчіплю ся! Добре, що я тебе здивав.“ Тай за рукав его хап! А він вирвав ся тай в ноги! Гов, чекай, не втікнеш мені, пташку! І як виїму гуску соли, як кину за ним, а в ній аж гепнуло. Маєш за твого тата! А він тоді до мене та за ковнір, як тарахне сюди-туди, а потім в сніг...

— Чого-ж ви від мене хочете? — вже знетерпелив ся Славко.

стияннина, або, через те що консули напосіли ся, посадили мусульманина в тюрму, та другого дня випустило на волю, і він собі ходить та знов бучу збиває. Зпоміж тих звісток, про які я довідався першого тижня, дві справді різно одрізняли ся од других. Одна — про те, як вай (генерал-губернатор) вигнав із своєї хати православного митрополіта Бейрутського (Гавриїла), що прийшов до нього домагати ся правди; митрополіт Гавриїл — руссофіл, і через те всі дивували ся, що Росія (тіснійш — консульство) ані слівцем не обізвала ся за нього. Друга звістка — ще гірша: як мусульманин побив священника російської церкви. Скоїлась ця подія в січні 1896-го року. Православний священник Яків Суваа, зроду араб, і турецький підданий, але священник тутешньої російської церкви, ішов собі по Довгому Базару („Сук Таввиль“). Перед тим був виїхав дош, на шляху було болото, і старий Суваа посував ся по вузькому тротуару коло самісінських крамниць. Коло крамниць мусульманина Даука було наставлено стільки стільців, що й проходу не було. Суваа лагідно попрохав, щоб Даук дав йому місце пройти. Даук на те закричав, що собаці-християнинові не дасть проходу. — „Парубче!“ плхенько одказав священник: „за що лаєш ся? Подивись на мою свиню, — адже я-б міг тобі бути за батька!“ Розлютований Даук вдарив Суваа по щоці тай то так сильно, що з нього злетів священницький капелюх, і сам Суваа впав у болото. На те дивлясь весь базар, всі були обурені страхом, всі сподівали ся, що російське консульство суворо покарає Даука; більшість людей сподівалась навіть, що Росія на цій підставі вчинить окупацію Сирії... Та перебуло ся без того: не то що Сирію не окупувано, ба навіть Даукови нічого нічого не зроблено. Я не можу переказати вам, читачі, того налього жалю й обурення, що світило ся в очах моїх оповідачів. — „Кажуть усі“ додавали вони, „що тодішній російський консул Петкович та його драгоман Шхаді дістали од вайї п'ятьсот червінців, щоб загасити справу...“ І вона справді загасла! Католики і мароніти тепер нам цвікають в очі, сміють ся з нас, сміють ся з Росії, кажуть, що вона не тільки проти вірмен стала, дарма що вірмене — теж християне, ба навіть не хоче дбати і про своїх православних, аби не сварити ся з Турком... Пане — Агатаджелос (це так мене тут звуть)! ростидай нам, що ми маємо думати про все отаке!“

А „пан Агатаджелос“, звісно міг хіба плечима здвигати на „все отаке“. Зрештою, я не тільки плечима здвигав, а ще й почував ся зовсім пригнобленим. Вразіння було од усіх тих речей невимовно важке. З одного боку бачила ся у моїх оповідачів горяча віра в те, що Росія, яка колись ходила війною на турчина за для православних славян, не може забути православних арабів. З другого боку — чуло ся

якесь глухе, доволі несвідоме, але дуже гірке розчарування. Мені шкода було тих бідних людей.

Надійшов ноябр. Сонце заходило зарані, і після заходу ніхто, звичайно не осмілював ся виходити з хати. Мені тая полохливість не довго могла здавати ся смішною. Я, європейським звичаєм, не вкладав ся спати зарані, а займав ся до пізної або й довшої. І ото не раз, бувало чую: хтось десь поблизу вистрілив, далі зраз — другий вистріл, часом — третій. В ранці розпитаєш ся, що там таке було вночі. Довідуєш ся: мусульманин забрав ся до християнського кварталу, достеріг якогось християнина, що зважив ся вийти вночі на шлях, або й попросту викликав його, постукавши в двері, — ну, й застрілив. Коли на гомін од вистрілів прибіг караул (поліція), то — це вже так і знайте — захоплено не вбийцю, а, наприклад, християнського візника, який вибіг на гвалт, і сьогодні той бідолошний візник сидить у тюрмі. Промине день, — можна буває довідати ся й про кінець тієї історії: або засуджено візника, ніби-то він вчинив убийство, або випадком знайшли ся свідки, що могли доказати безвинність візникову і навіть назвати правдивого вбийцю; в таким разі того заводять до тюрми. Ще мине день — довідуєш ся, що вбийця вже гуляє собі на волі...

Отакі історії — то найзвичайніша річ, і серед тої щоденщини лиш іноді було почувати ся щось новіше й цікавіше. Йде, наприклад, Шхаді, драгоман російського консульства (підданий турецький), християнським візником, а назустріч береть ся візник-мусульманин. Християнин не звертає з дороги, — то мусульманин вихоплює з кишені револьвера і стріляє. Куля влучає в задок воза, коло голови самого Шхаді. Це, як бачите, історія трохи цікавіша, і про неї оповідають трохи більше, ніж про звичайне вбийство. Для мене (не для тутешніх) ще цікавіше було довідати ся про пригоди в Тріполі (це — трошки на північ од Бейрута). В початку ноябра приїхало звідити багато людей до Бейруту тай переказувало, як у них мусульмане позабірали череди і витолочили кінями багато нив. Місцевий губернатор — він сам отаман над розбишачкою ватагою, а через те покривджим бідолохам нема куди вдатися. Приїздив до Бейруту і митрополіт з Тріполі, пожалів ся російському віцеконсулові (консула тепер нема), і той зателефонував скільких разів у Константинополь до російського посла Неждова. Визначено судову розправу, але суд повів діло так, що не захтів переслухати нелюбих свідків, а потім засудивши таки декого з мусульман в тюрму, зробив це тільки на показ, а на правду нікому нічого не було; тай триніольський губернатор, якого присуджено скинути з посади, любієнько зостав ся на ній. Російське консульство знов зачало протестувати, та хіба серед турець-

кого заколоту можна до чогось добитись?! Якби Крета не збудоражила всіх, то можеб пощастило добити ся од Порти наказу, щоб триніольський губернатор покинув свою посаду... і на один день. А тепер, коли й у Константинополі нема ладу, і на день нема надії! Арабське прислів'я каже: „Тут і людям скрута, — то де вже там вважати на котячі примхи!“ або по нашому: „Не до поросят, коли свиню емають“. Де вже там султану думати про триніольців!

А. Кримський.

(Дальше буде.)

НОВИНИ.

Чернівці, дня 7-го цвітня 1897.

Іменование. Адюнкт будівництва Мойсей Гольдфурхт іменований інженером при краєвм правительстві.

З університету. Дня 3-го цвітня відбула ся промоція Генрика Метша на доктора прав в авлі тутешнього університету.

Перша промоція жінчини в Австрії відбула ся дня 2. цвітня на віденському університеті. Палла Гавриїла Посаннер, здобувши собі вже перед кількома літами докторський диплом на університеті в Ціриху, зложила наново на віденському університеті строгі іспити з добрим успіхом і промовала ся на доктора усіх наук лікарських. Нова докторка отримала посаду лікаря при дівочій гімназії у Відні.

Посол др. Роман Ярославич написав і містить у звіснім віденському тижневнику Die Zeit статю „Polen und Ruthenen“. Перша половина статі вже напечатана в посліднім, 131-ім числі Die Zeit з дня 3-го цвітня с. р.

Заряд трачки черновецької перенимає симі днями новоіменований директор Посиф Фіяла з Герцу від свого попередника дир. Франка.

Про научність фонетичної правописи. З Бейруту пише нам орієнталіст-Українець А. Кримський: Д. Во ан, як видно з „Буковини“ ч. 54, думає воювати проти фонетичної української правописи тим способом, що покликає ся на слова Леконта, члена Паризької Академії наук: „Тільки необразовані і неотесані народи, які не мають ані літератури ані історії, можуть уживати фонетичну правопис“. Сей аргумент колись уже була виставила також „Галицька Русь“, — значить ся, він доволі популярний у Галичині чи Буковині, а через те я вважаю неоганною річю пояснити читачам, що думають про фонетичну українську правопис не Леконти, які про українську мову певне й не чували, а спе-

— Я до вас, паничу, як до тата рідного: зробіть мені право, я вам і заплачу, а до криміналу мушу его всадити!

— Та за що?

— Як, за що? Найпокутує за свого тата і за себе!

Славко підійшов ближше до пняго і відповів ему грізно: — Я вам зроблю таке право, що не Дорош, а ви підете до криміналу? Розумієте?

Селянин отворив широко очі: — Так ви кажете? Фі-ю-фі! Бувайте здорові!

Обернувшись і пішов, а Славко засміяв ся. Мав одного ворога більше: вже на другий раз не прийде до него як до „тата рідного.“ —

Ту сцену з пняним селянином він розповів ще того дня Мані; думав, що єї тим розвеселить. Але она тільки усміхнулася і то так якоєсь милосердно, як би жалувала Славка або селянина. Се здивувало его і він замовк.

— Проза життя... замітила она коротко.

— Звідки-ж узяти поезію життя?

— У пняних селян єї не знайдете, а коли й знайдете, то та поезія буде пняна.

— Тверезої поезії нема — відповів Славко, граючись словами.

— Так, однак унитись можна не лише сивухою, але й шампаном.

— Наслідок зовсім той самий, похміле однакоє.

— Але не ся не однаково.

— Звідки-ж шампана взяти?

— Треба собі заробити.

Славка інтригували ті прислівки Мані. Що она хотіла ними сказати? Шукати вдоволення не в простих розривках або й роботі, а в якихось випуканих?... „Кокетка! прийшло ему на думку — як всі Польки. Пильнуй ся, Славку!“

— В Залісью шампана не дістати...

— В Зільбера певно ні... замітила на то дівчина, замовкла на хвилю, а коли Славко не відзивав ся, додала: — Прошу вас, пане Левіцький, поясніть ви мені се! Ви так все на розум берете, отже що ви

мені на то скажете? Молодість — то капітал, н. пр. сто тисяч. Дістає ся сей капітал, можна сказати, без заслуги, сам приходить і не минає ся якийсь час, н. пр. від 20-го до 30-го року життя, немов жде, щоб з него витягнути як найбільші користи. Що робити, аби той капітал як найбільше визискати, як найбільше процентів зібрати?

— На старість?

— Не на старість; про старість молоді люди не думають. Ви думаєте, що з вами буде за тридцять літ?

— Ні.

— І я ні; не думаю навіть, що зі мною буде за десять, за п'ять, за два роки; найдалше сягаю думкою на кілька місяців, на рік; на такий час можна ще якісь пняні снувати, а на дальший час трудно.

— Се дуже справедлива замітка.

— Добре; отже що почати з молодістю? Чи єї пильнувати, щоб як найдовше цвила другим на потіху, чи єї в приступі одушевлення вишити душом, як ча-

пняїсти-історики руської мови, москалі зроду, професори Петербурського і Московського університету. В Петербурзі історію руської (себ то велико- і мало-руської) мови читає проф. Соболевський. Він великий ворог усього українського, алеж у всіх своїх працях держить ся тільки кулішівки (диви напри., його „Лекції по історії руського языка.“ Спт. 1892 і всі статті, які він містив у „Журналі Міністерства Народнаго Просвіщенія.“) В Моківі історію руської мови викладає проф. Брандт, ширій великорус. Він теж у всіх своїх філологічних розправах наводить українські слова не інакше, як кулішівкою і перекладаючи Міклошіча на рос. мову, він усі українські слова перевів з абецада на кулішівку. Та він не обмежаєть ся тим мовчазливим признаєм висюности кулішівки над якоюсь нічою правонією: він що року з університетської катедри рішучо заявляє, що найбільш наукова з усіх малоруських правонісей — кулішівка. Правонісь Максимовичеву (етимологічну) він гудить, бо бачить в ній багато ненауки, „не говоря уже о безмысленности этимологического правописания вообще.“ В своїх недавніх виданих (1894 р.) „Лекціях по фонетикѣ сербскаго языка“ проф. Брандт дуже вихваляє сербську правонісь, бо вона, каже, чисто научна. Думаю, що не завадить знати австрійським русинам як дивлять ся на фонетичну українську правонісь в двох найважливіших осередках російської просвіти, жерелах російської філології.

З приватного листу з Київщини виімаємо про погром жидів у Шполі таку вістку. Дня 3. марта в містечку Шполі (київської губ.) селяни геть чисто порозбивали всі жидівські крамниці й магазини, повикладали всі товари на шляхи, в саме болото, і топтали ногами. А почало ся все од самих жидів: жиди побили деяких селян ваговими тягарями, поклавши їх у мішочки, і таким способом убили шестеро селян. Тоді розлотований люд кинув ся руйнувати крамниці. На день перед тим приїхав до Шполи з Києва віце-губернатор і прибули для езекуції козаки (великоруські). Біда бідному людові!

За що і на що „Галічанін“ а за ним его сателіти „Бук. Відомости“ і т. д. виставили, як ми вже снімнули, „проповідницьки“ румунізаторських казань агітаційних Іванови Прокоповичови „евдѣтельство отличного знанія русскою“ мови? За те, що відправив у Львові торжественне „молитвеніє“ за Івана Наумовича, а на те, щоби піддержати тим кандидатуру сего панотника на місце консисторського радника. Не сумніваємось, що ся нова заслуга славного із свого мовчання проповідника „русского“ та похвальне свідцтво з так міродайної сторони дономоже Прокоповичови, що поверне з Відня вже з декретом в кишені, та поборе навіть найсильнішого (!) конкурента, славного зі свого інсепторства Мартиновича. Справді, нашій консисторії можна погра-

тулювати до єї „найгідніших“ кандидатів; вже як вибере собі котрого, то люди не можуть надивувати ся.

Буковинець на Мадагаскарі. Від недавна пробуває у Відні Фільомен Служанський, родом з Буковини, що приїхав туди по семилітнім пробуванню в Мадагаскарі. Служанський належав давніше до австро-угорської військової маринарки відбув подорож на около світа на корветі „Фридрих“ від 1874 до 1876 р., був підчас послідної російско-турецької війни на покладі „Нарент“ на турецьких морях: в році 1888 покинув службу і удав ся до Мадагаскару, щоби там осісти купцем. Він був одним Австрійцем в своїм заводі на африканському острові і ему удало ся виробити великий відхід австрійських виробів, як різних музичних інструментів, ламп виробів із скла, одіжи, білія і черевиків. Коли в році 1894 Французи винесли війну королевій Ранаваля III, підмогав їх Служанський радою і ділом. По закінченню війни Французи не хотіли признати ему винагороди, яку Служанський числить собі і він приїхав тому до Відня, щоби за помічню міністерства заграничних справ добити ся справедливости. Служанський еписав свої цікаві пригоди в чужив краях, а капітан Вальтер відчитав їх в сали наукового клубу перед численною публікою. Відчит був, як можна догадувати ся, дуже займаючий.

„Благонатьожная маладьож“ з черновецького „русского студенческого общества „Карпач“ вчить ся, як „Галічанін“ доносить, що п'ятиці московської мови мабуть у г. Геровського, бо ніхто инший з „консервативов“ не знає „настоїщего літературного языка русскаго“. Ну, в тім нема нічо дивного, дивне тільки те, що „Бук. Відомости“ і „Бук. Post“, подаючи те саме справоздане про діяльність своїх пупілів з „Карпача“, не згадали про сей курс. Годі припустити, щоби „Б. В.“ встидались, що руські діти свого цурають ся а чужого хапають ся, остає проте тільки московське „заячесердіє“ ізза нечистої совісті.

Перші жертви з австрійської залоги на Креті, іменню: 1 офіцир і 3 воєки згинули, а 7 воєків ранено сими діями на Креті — після донесеня з Канеї до Триєсту.

Побили жидів в Ходоріві в Галичині мазурські робітники, що працюють там при залізниці. Причину до розривів дала суперечка одного робітника з жидом, що торгував ся за помаранчу, а дальша причина лежить в страшнім визиску захожих робітників зі сторони жидів. Вей доми жидівські виглядають тепер як по битві, без вікон і дверей, з поломаними меблями і знищеними засобами торговельних товарів. з Рогатина причвало 66 гузарів, а зі Львова приїхало 110 жовірів піхоти і аж тогди настав спокій.

— О тім би можна писати цілу розправу: не можу вам так відразу се означити. Мені видить ся, що з розумної забави не повинно бути шкоди моральної або матеріальної або одної і другої.

— Розумію... А що ми, дівчата, маємо з молодістю починати? Якийсь час учимо ся, а потім?

— А потім виходить заміж! Се найрозумніше.

— Ні, пане Левіцький, не жартуйте! Коли котра з нас хоче і може виходити заміж, то певно виходить. Інша може вийти заміж і не лякає ся того, що буде комусь тягарем, але поки рішнить ся, має н. пр. два, три роки часу. Роботи на стільки не має, щоб за нею забула про потреби серця, отже що має почати з вільним часом, з тими кількома літами молодости?

(Дальше буде.)

На Сибір будуть вже тепер, після розказу царя, діставати ся проступники вигідніше, бо будуть їх везти залізницею, а не провадити пішки, як було доси. Піша подорож тревала від Томська до Іркутська 98 днів і буда тяжкою карою, ніж саме заслання, бо вязні мусіли ваяти ся часом цілими роками по дорозі по так званих центральних вязницях, заким дістали ся на місце заслання.

Утікла з дому донька посла Кронаветера, 25-літня панна Фані, як здає ся, зі своїм любовником, котрому був батько противний. Перестрашаний отець пошукує де може свою рішучу доньку.

Сьміду крадіж сповнили в Чернівцях дня 3. цвітня незнані доси злодії. Межи 7. а 8. годиною вечером вломил ся до мешканя гандляря вином Саломона Пікера, при улиці почтовій ч. 2, порозбивали всі шафи і шухляди та закресли дорожності і паперів на 2000 зр. Здає ся, що при роботі сполошив їх хтось, бо на землі лишили розложено хустку і поскладану постіль, котру очевидно мали намір також забрати. Сьмілість і звинієть крадежи доказує, що злочинці були добре ознайомлені з розкладом мешканя і звичаями мешканців; поліція саїдить їх енергічно.

Жидів в палаті панів є три, іменню президент Гомперц з Берна, барон Опенгаймер і радник двору проф. Грінгут з Відня. В раді державній є їх 11, а всі майже з Галичини і з Буковини: др. Е. Бик з Бродів, др. Г. Кошімер з Перемишля, др. М. Трахтенберг з Коломиї, др. Бсінно Штавер з Чернівців, радник П. Карайс з Відня-Леопольдштат, др. Л. Феркавф з Егер V. курія, а з торговельних компаній Львів — Яков Пісс, Краків — др. А. Рапанорт, Броди — др. М. Розеншток, Берно — П. Авспіц, Чернівці — Д. Тітінгер.

Пожар при улиці Різьній в Чернівцях ч. 21. в загороді М. Яворського повстав з неосторожності дїтий, що бавили ся огнем, і знищив стіжок соломи, дах мешкального дому і шівку. При тім спалило ся п'ять свиний. Огонь загасила міська сторожа огнева. — Дня 2. цвітня вибух огонь на фільварку нахтиря Готліба в Кіцмани і знищив всі будинки і великі засоби кукурудзи. З живого інвентаря згоріло 40 волів. Огонь не став з експлозії ламп. Ратунку не було жадного; шкода виносить коло 20.000 зр.

Помер Іван Брамс, славнозвісний віденський музик і композитор в 64-ім році життя. Его композиції обнимають всі гадузи музики, крім опери.

Телеграми „Буковини“.

З дня 7-го цвітня 1897 року.

Відень. Рада державна з причини наглого внесеня н. Яворського і Пйтшого, щоби відповісти на престольну річ адресою установила комісією з 48 членів. По відчитанню численних внесенє і інтерпелаций замкнули засіданє. Слїдуюче засіданє нині.

Відень. Рада державна вибрала 258 голосами Катрайна президентом. Катрайн дякував і обіцяв безсторонний провід. Привитав заступників п'ятої курії, виражаючи надїю, що прилучать ся до пожиточної праці; желеє мирної злуки між всіма народностями в інтересі розвою держави і кінчить одушевленим окликом на честь імперя. На заступників президента вибрано Абрагамовича і Крамаржа.

Канея. Агенція Гаваса доносить що башибожуки турецькі напали на інсургентів, що хотіли ся звідтам дофнути в глибину острова а труни убитих безчестили. Війська європейські розброюють башибожуків. Цілий батальон французького війська відійде звіден до Ситї, як динє надїдуть нові підмоги.

сом не ся на чесь здоровле чи може пити помаленьки, смакуючи так, як староста смакував старе вино у нас по ловах?

— Звідки вам такі думки прийшли, панно Маню?

— Менше о те; дайте мені відповідь!

— Що почати з молодістю? Справді, цікаве питанє. Ми в молодих літах працюємо на то, аби в старших літах мали самі що їсти і другим могли дати їсти. Се доконче потрібне. Рівночасно у вільних хвилях бавимо ся більше або менше розумно.

— Добре — відповіла Маня, а коли завважала допитливий погляд Славка на собі, замітила ще: — Ви не дивуйте ся мені; отсе питанє мучить мене від якогось часу і я хочу найти на него хоч сяку-такую розумну відповідь... Отже ви, мужчини, особливо менше заможні мужчини, працюєте за молоду, аби мати обезпеку на будучність. Крім того, кажете, бавите ся більше менше розумно. Що то є розумна або нерозумна забава?

Не залишіть прочитати!

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин

Чернівці, ул. панська ч. 16.

Виготовляє убрания мужескі після найновішого крою за ціну як найдешевшу.

Замовлення з провінції виконує як найдокладніше.

Сплата може після умови відбувати ся ратами.

Цілий одяг для мужчин від 15 зр. в гору.

Заснована в р. 1885-ім.

Літні плащі (берігери) від 14 зр. в гору.

Хто хоче мати добру і дешево МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як вкоди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за репарацію не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обедуку Вас по братньому.

З поважанням

В. Данилевич,
машинист у бровари Штайне-
ра в Чернівцях, при ул. зе-
льоній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіти“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT
є на складі в друкарні
„Рускої Ради.“
Просимо о замовлення.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за річник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

а поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток

для чемних діточок.“

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини.“

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах рускій, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним через Впреосв. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияти всіх трех галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрові“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Позайси „Дністра“ приймає банк крайвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористійші умови і видає позайси і квіти в рускій мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, створене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третіх лиць вклади до опроцентования по 5 процент. Гваранція цілковита. Удільні по 50 корон. Позайчки уділяють ся тільки власителям реальностей, вілних від тягарів, за порукою двох членів. З позачок відтїгає ся десята часть на уділ.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	Поїзди			Відходять	Поїзди		
	поспільні	особові	міщані		поспільні	особові	міщані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	11 ²⁸	6 ⁵⁷	10 ²⁸ 5 ⁵⁰	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	3 ⁴⁷	9 ⁴¹	10 ²⁹ 5 ³⁸
З Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	3 ²⁹	9 ¹²	10 ⁰⁰ 5 ²³	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	12 ⁰³	7 ¹⁷	10 ⁴⁸ 6 ¹⁶
З Новоселиць, Садагури			11 ¹³ 9 ⁵⁰	До Садагури, Новоселиць			4 ³⁰ 6 ¹²

Підчеркнені числа означають пору вічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейський час різняться ся від львівського о 36 минут, а від черновецького о 44 минут; коли на залізницях є 12 год., то на львівському годиннику є 12 год. 36 мин., а на черновецьким 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарадом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Мановей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родич.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і святых.

БУЖОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Скорбні листи з життя України.

(Конець).

Саме під кінець ревізії д. Кедрова прийшла до Києва сумна звістка про жахливу смерть Вітрової і про демонстрацію в Петербурзі. Молодіж університетська зовсім натурально заворушилась і хоча усі попередні події досить її зіривали, однак вона прирадила собі відправити тільки панахиду за душу Вітрової; панахиду справити в новому соборі Св. Володимира (проти університету). Гектографована оповістка про панахиду, призначену о год. 12 дня 18 березня (марта), була пущена впередень і річ певна, коли поліція не вмішала ся в цю справу, то молодіж, відслуживши панахиду, спокійно розійшлась би собі з церкви і жадного лиха, або хоч пригоди якої не було би.

Так ні! Жандарі, маючи в університеті своїх прислужників і між педагогами, і між професорами і між урядниками і між студентами, скоро довідали ся про сподівану панахиду, зараз залізли до неї політику і заходили ся серед ночі справляти ревізії і арешти студентів, яких уважали за ватажків руху. — Вночі на 18-го березня було арештовано 35—40 студентів, а ранком дві сотні уральських козаків було приховано в сусідніх дворах з собором; собор оточила поліція, а в середині собора заїшло 120 поліціантів з револьверами.

Молодіж про такі заходи нічого не відала. Зранку 18-го ішов великий дощ. На вулиці (бульвар) біля університету та собору оприч поліції та звичайних прохожих нічого не було. Того саме ранку вертав з Петербургу генерал-губернатор граф Ігнатов (Олексій Павлович); їдучи повз собор і помітивши незвичайне зібрання поліції біля собору, він спинив свою карету, розпитав ся і довідавшись, що студенти хочуть в соборі помолити ся Богу за душу Вітрової, а

„начальство“ не хоче їм того дати, поїхав собі далі. Річ певна, що єдиного слова Ігнатова досить було на те, щоб спинити усе бучу, яку роздуло „начальство“. Від його залежало наказати поліції і жандармерії не займати студентів, не боронити їм йти в церкву правити панахиду і не чеплати ся до них, доки вони не заподіють чого будь незаконного. Граф Ігнатов сего не зробив, з чого виходить, що або його непевно поінформовано, або і він поділив думку, що молити ся за душу „всякої арестантки“ не личить, „не согласно съ существующимъ порядкомъ.“

За відьби хвилини після проїзду графа Ігнатова стала збирати ся публіка; поліція заходила ся проганяти її з вулиці; небагом з університету і з клінік його рушили студенти, інші з них йшли собі з відчуття і не мали на думці йти в собор, а вертали до господи Тієї саме хвилини винирили з засад поліціанти коні і піші, уральці на конях, зазброєні нагайками, немов з землі виросли губернатор Тамара, голова жандарів київських генерал Новицький і ще прибігло кілька сотень козаків; оточили усе публіку і веліли їй рухати вздовж бульвару в низ. Уся масса, здивована таким неводженем поліції і губернатора, не тямала, що діяти і за що і про що її полонили? Погрози „пустить въ ходъ нагайки“ і „топтать“ козачими кінцями, казали людям, що „начальство не шутить“... Полонена масса рушила. Картина була незвичайна! Вздовж бульвару повз собор, дівочу і хлопчачу гімназію рушала довга лава молодіжи, (було і жіноцтво), з обох боків її йшли густою лавою уральські козаки, махаючи в гору нагайками, біля козаків поліціанти і жандарі; перед великими генералами: Тамара і Новицький. Полонена молодіж позіймала шанки, йшла спокійно-новачно і торжественно, стрийним хором співала „Со Святими упокой“, „Со духи праведними скончавшу ся“ та вічну пам'ять...

Дійшовши під лонцем до „Арештантських Рот“ (тюрма, де відбувають злочинці кару, при-

значену судами) процесія повернула в браму цієї тюрми. Таких інтелігентних гостей і таку силу їх тюремний двір ніколи ще не приймав. Браму замкнули і загородили сотнею кінних козаків...

Незвичайна процесія, зовсім натурально, стурбовала спокійних мешканців бульвару: з усіх дворів люде висинали на вулицю. Почала ся за діля поліції і козаків нова робота; велено розігнати усіх людей з вулиці і позамикати по всіх дворах брами, а в домах двері на вулицю і нікого не випускати. Таким чином увесь протяг бульвару від університету до залізної церкви (біля веретви) опинив ся в облозі...

За годину залуovalo по бульвару знов „Со Святими упокой...“ Вели нових бранців до тієї ж гостинної брами „арештантських рот“. Тут списали реєстер усіх бранців... Зареєстровано 575 чоловіка (з десятків дівчат, 480 студентів університету, останні — різна молодіж). Чоловіка з 20 лишили в арешті, усіх останніх пустили „на волю“... Але „воля“ та не про всіх була волею... Уночі почали ся ревізії та арешти. Полонили і замкнули в острог більш 40 чоловіка.

На другий день (середі 19/31 березня) начальство очевидно не сподівало ся вже демонстрації. А тимчасом о год. 12, з університету вишло чоловіка сотень зо три студентів (між ними чоловіка 20 тільки з тих, що були вчора) і співавши похоронні гимни, рушили бульваром повз першу гімназію на головну вулицю. Крепачи, гадаючи Крепачиком дійти до Софійського собору і тут на плану, де пам'ятник Хмельницькому прохати софійське духовенство відслужити панахиду. — Але ледві прийшли до повероту на Крепачик, тут перестрів їх полк козаків, не пустив їти далі, завернув їх і погнав зовсім так як і вчора в арештантські роти. Зареєстровали 280 студентів і більш сотні людей приватних; чоловіка з 20 дівчат. — З сего гурту 39 чоловіка закинули в острог.

Вночі знов ревізії і арешти.

34)

ЗАЛІССЯ.

Повість

ОСНПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

— Молодші вміють — відповів Іван Дорош. — Я паробків стягну до купи.

— Я прийму ся вчити паробків і дівчата співати! — сказав Горюньський.

— Та они і так уміють співати! — відзивав ся голос.

— Ні, сусідо — пояснив ему Головатий — они співвають... от, знаєте, як они співвають... а пан учитель вивчив би їх так, як своїх школярів.

— Що-ж коли своєї церкви нема! Де будуть співвати?

— Почекайте, буде і церков.

Зійшла бесіда на церков. Славко радив, що скоро вийде по Різді контракт з Мошко Зільбером, треба відібрати від него лому каміня і взяти їх у свій заряд. Пора вже почати возити камінь на церков. Братство нехай би заняло ся будовою церкви. Церков має бути мурована. Три тисячі є з асекурації, тисяч двіста має

братство (добре що Костянтину не вдало ся вкрасти), на ломах каміня можна заробити (адже Мошко заробляє!); при братстві треба крамницю заложити і дохід з неї складати на будову церкви; на потоці можна побудувати млина — і так близько в околиці млина нема — а з него також дещо канне; потом вибудує ся власну цегольню, аби своя цегла була, а й діди муєть поможти...

Господарі слухали сего оповідання Левіцького, зітхали: „Гей, Боже, Боже, коли то в нас буде?“ — і махали недовірливо головами.

А Славко чим раз більше запалював ся і змалював зібраним таке візирне село, на яке і сам не мав надії. Він бачив уже Заліссе в добробиті, просвіщене і заможне, цікаве до книжки і до школи, оборотне у громадських справах, сягаюче думкою і поза межі свої.

Головатий, его син, молодий Дорош і ще деякі люди усьміхали ся з задоволення, але коли Левіцький замовк, майже гуртом відізвали ся, що до такого ладу в Заліссю ніколи не дійде. Левіцького чудувало, що селяни про своїх громадян думали далеко гірше, ніж він сам. Они справді тільки слу-

хали, зітхали і помалу відходили з безнадійним видом, немов байдужі або безпомічні. Одно їх лиш переконало, що треба справді тепер відібрати від Зільбера камінні лому, бо громаді самій потрібно каміня на церков.

— Як до них властиво брати ся? — радив ся Левіцький у Горюньського, коли оба вертали ся вечером від Головатого.

— Бог знає! — казав той. — Вже вісім літ придивляю ся селянам і не можу змркувати. Але мені видить ся, що найрадше хапають ся того, що їм дає матеріальну користь.

— Се я знаю.

— А відтак, думаю, треба махнути рукою на старих, а з молодими починати. А там інші були майже самі старі господарі.

— То Головатий їх спросив.

— Я раджу тобі з молодими починати; зі старими не дійдеш до ладу; я їх знаю. Ти бачив, що найрадше слухав тебе молодий Дорош?

— Ну, его вже і брат-професор привчив троха. Але інші?

— І інші паробки скорше тебе послухають.

З того часу, що ранку бачать люде, як о годині 8. ведуть салдати по кілька десятків молодіжи в острог. Острог повний; чимало закинули і в тюрму в фортеці. Скільки усіх арештовано — запевне не відомо, але уважаючи на те, що запевне відомо, можна гадати, що в тюрмі кинено не менш 200 чоловіка молодіжи. Між ними доволі таки і жіноцтва, є і гімназистки.

Журавель.

Листи з Сирії.

(Опакане становище християн у Сирії. Претензії православних проти Росії. Як мусульмани побили священника російської церкви. Ноябрьські вбивства в Бейруті. Мазрааський напад на церкву. Байдужість і нечесність турецьких властей. Бійка генерал-губернатора з прокурором. Прихильність Росії до Туреччини і зріст ворожнечі проти неї у східних християн. Як мене побили каміннями. Колишні причини східного москвофільства і сучасний рішучий його випадок.)

(Конець.)

Ну, та покіймо жовтірів, покіймо дрібних чиновників, а подивімось краще на найважливіших тутешніх достойників: генерал-губернатора (валія) Насухи-бея, що його власті буде, приміром, така, як у галицького намісника кн. Санґушка, та ще й воєнна; і подивімось також на прокурора генерального суду — Хамді-бея. Одина сцена обмадує їх обох, сподіваюсь, як не можна краще. Хамді-бей приїхав сюди з Константинополя, щоб розсудити деякі політичні справи. В кінці лютого йому, між инчим, зажадалось узяти на донит одного — дехто каже — божевільного, а дехто каже — молодотурка. Той з переляку (а може й навмисне, щоб удати божевільного) зачав верещати наче недорізанний пил. Дідо діяло ся на подвірю прездіні. Валій, Насухи-бей, завважив прокуророві, що краще було б божевільних не чинати. Прокурор гордовито одказав, що валій не має йому розказувати, кого там треба допитувати, а кого ні, бо в нього, прокурора, є накази важливі, з самієвського Стамбулу. Розмова зробила ся гарячіша, і достойники кинули ся були бити ся, публично, в присутності більше як п'ятисотної престонародньої публіки. Звісне діло, їх зараз розборонили, але прокурор годосно погрозив ся генерал-губернаторови, що його самого він обвинуватить перед султаном у зраді, бо мовляв, він потурає молодотуркам. Перелканий генерал-губернатор, отой

воевода краю, поїхав швидче до російського консула благати, щоб той телеграфічно попрохав Нелідова заступити ся за нього перед султаном.

Чи вірить ся вам, читачі, чи ні? Подумайте собі: якби то виглядало, колиб кн. Санґушко побив ся з прокурором львівського суду (як він зветь ся, не знаю), а потім — щоби побіг до російського консула благати в нього заступництва перед цісарем!... А тут в Бейруті така історія нікого не здивувала, хіба лиш мене, бо хоч уже вісім літ минуло, як я орієнтаєт, а таки я не втратив спосібности дивувати ся дечому.

Наше консульство заступило ся за Насухи-бея. Як приїхав він до Константинополя, то його не тільки не засуджено, а ще й дано йому якийсь ордер, бо звісно, Росія генер всемогуча у Туреччині. Я знаю резони, задля яких російське консульство взяло Насухи-бея в оборону. Ті резони висловив сам Насухи-бей: він, прохаючи консульської ласки, вказував на той факт, що тільки в самієвській його вілаєті (провінції) не було офіційної різанини християн, а скрізь деінде християн різали з наказу властей; „через те,“ казав Насухи-бей, „усі інші генерал-губернатори пішли в гору, тільки я один сижу в неласці султанській“. Таким способом виходить, що консульство мало свою причину клопотати ся за Насухи-бея. Тільки-ж, будь що будь, серед християн цей поступок консульства був дуже непопулярний: всі ненавиділи Насухи-бея за його здирство і поголоска заневиное, що ноябрьські нічні потайні вбивства коїли ся не без його волі.

Зрештою всякі такі помилки консульства мусіли незабаром вважати ся вже за простимі дрібницями, бо народні невдоволення звернуло ся на речі важливі. В январі, як відомо, держави зачали виробляти проекти реформ для Туреччини: серед тих держав найліберальніші пропозиції виходили од Англії, а Росія, навпаки, дуже обставала за султаном. Був такий момент, коли Росія була сказала, що вона не дозволить елдувати султана до реформ. Пам'ятаю: того самого дня, як газети принесли про це звістку, зайшов я до антеки Хеду, Хазин, виїзжавши, що я з Росії, зачав мало не кричати, етискуючи кулаки: „Нема нічого підлішого над вашу Росію! Ми вже тепер увірвали ся, яка ти політика! Ваш франко-руський союз — то наймерзеніша підлота, то ворог усякого прогресу!... Ні! ми тепер любимо саму Англію, а більше нікого. Тільки ті араби щасливі, котрі живуть в Єгипті!“ Я нічого не одповідав, але в вечері завів довгу розмову з тими, хто вважаєт ся тут за русофілів. Треба завважати, що араб з натури

своїй дуже скритий, він не любить казати шире, а навпаки — любить казати підслесливо. Цім разом я й того не помітив: всі говорили хмуро, ніхто не міг затаїти своїх ворожих почувань проти Росії. — Аж от надійшли кретенські події. Росія рішучо стала в обороні Туреччини, Росія стріляла в православних повстанців. Я не можу вам описати всього того обурення, яке занувало тут. Був такий тиждень, коли я не міг нікуди вийти з хати. Бо ледві хто мене стрічав, зараз зачинав докоряти. — „Кров убитих вірмен воніє до Бога про німсту,“ кричали мені такі люди, що я їх і не знав навіть ніколи: „та вам було й того мало! Ви ще й проти православних пішли!!! Ганьба вашій нації! ганьба! вічна, нестерта ганьба!...“ Я мовчав на всякі такі закиди, бо і що-ж я міг сказати? Чи-ж би міг я кому витолкувати, що російська дипломатія не є репрезентант ані нації великоруської, ані тим наче української?.. Нарешті мене два рази побили каміннями. Один раз — не сильно, а другий раз було гірше. Я йшов недалеко од церкви святого Димитрія („Мар-Мітрі“), і там стояла купа людей, мені незнайомих. Побачивши мене, гукнули: „Онде йде москобі!... москобі!... бийте його!“ І ціла хмара каміння полетіла в мене. Я не хотів кликати мусульманську поліцію або скажити ся в консульство, бо це значило би зробити всіх християн собі ворогами.

Живучи півгода безпосередно серед арабів, маючи з ними щоденні тісні зносини, говорячи з ними їхньою рідною мовою, я сімліво можу сказати, що авторитет Росії тут упав. Через те мене дуже дивують зарозумілі заневнення деяких ретроградних російських органів; ябни на сході боготворять Росію. Коли недавнечко французький подорожній Лявіс констатував, що авторитет Росії на сході зовсім підірвано через нерозважну, безжалісну її дипломатію, газета: „Новое Время“ гордо заявила, що дивуеть ся, як може говорити такі речі поважна людина. Я просто слів не можу дібрати, щоб схарактеризувати таке засліплення!

Ні! на жаль (в другім листі я скажу, через що „на жаль“) повагу свою Росія на сході втратила: всі сімпатії тепер на боці Англії. І всьому тому винна політика Росії супроти Вірмен і Греків. Воно правда, єсть деякі нитки, які ще довго не порвуть ся між арабами та Росією. Одна з тих ниток — сила Росії, сила православної держави. Тут на сході вірують так, як у нас націоналістично, і через те православний араб, спорячись із католиком або з маронітом, дуже охоче покликуеть ся на те, що от, мовляв, дивись, яка є на світі сильна православна держава. В кожнім православнім домі ви тут знайдете портрет царя і цари-

Що Горюшинський говорив правду, Левіцький гнеть переконав ся, коли задумав заложити читальню і не міг навіть зібрати підписів на статуті. Підписало двоох-трьох, а инші — навіть ті, що були тоді в Головатого — не хотіли покласти свого хрестика. Сердило то его через кілька днів дуже, але вкінці погодив ся з тою думкою і став збирати коло себе молодих. Горюшинський зацікавив їх співом; почали ся в громадськім домі немов вечірники для паробків і дівчат, не такі свободні, як то устроїли би они собі без надзору, та знов і не надто скучні. Чудували ся тому старі і з невдоволенням помахували головами.

Удало ся також Левіцькому намовити Івана Дороша, аби отворив у своїй хаті крамницю, бо братскої ніхто не хотів вести. Поміг ему Славко єї заложити, показав, як рахувати вести, навчив, звідки товар спроваджувати — і знов селяни тільки чудували ся, але купувати до Дороша мало ходили, воліли купувати у Мошка або аж у містї. Що у Мошка діставали гірший товар, що на дорогу до міста тратили даремно час, се у них нічо не значило; Мошко дав і танше, Мошко і поборгував, а До-

рош — казали — захотів нараз на людях маєток зробити. Таї таки, говорили, крамарство то річ жидівська, а не християнська; Дорошеви і не до лиця сим ділом займатися.

До одного місяця зміркував Дорош, що крамниця не йде, і став перед Славком жалувати ся на се. Той додав ему надії, що помалу люди привикнуть, але сам надії не мав, і коли почув, що Зільбер глазує собі з них обох, его брала і нетерплячка і гнів на всіх заліських селян.

А ще й батько збільшав Славкове невдоволенє.

— А що? не казав я тобі, — говорив він — з нашими людьми не зробиш нічого!

— Хто-ж тому винен, як не ви самі бодай в часті? — сердив ся син. — Двацять літ сидите тут і не виховали собі навіть маленького кружка своїх людей!

— Ой, дитино-дитино! горяча голова! — жалував батько сина, що такий недосвідний.

А мати, з наймолодшою донькою на руках, додавала: — І десь у тебе охота бере ся до того? Намовив Горюшинського,

мішати ся у такі справи, а то ще готово ему пошкодити. Ти не чув, які польські інспектори шкіль?

А бабуся Клявдія все своє повтаряла: радила їхати або до Лановича або до Чермнянського або до Красницького — і ще вичисляла цілу купу знайомих священників, у котрих були доньки. Она знала притім розновісти, яке положенє кождої з тих родня, з ким поввоячені, які вигляди на посаг, які протекції можливі, які самі панни, що у котрої добре, а що лихе — все те бабуся вважала своїм обовязком розновісти, хоч Славко запевняв єї уже сотий раз, що шкода єї слів.

— Ти собі тут з нашими хлопцями голову морочив — говорила мати — а тимчасом найліпші панни тобі з рук вирвуть.

— Оно би не було зле, — казала бабуся — зробити щось для тих бідаків, навіть треба, але звідки ти, такий молодий, приходиш до того? Та хто таке видав? Жениши ся не хоче! Хто — питомиць! Видко, що вас так тепер в семінарії виховують...

— Я чекаю, аж Наталка вийде замуж! — шукав Славко вяртуту.

її; дуже часто ви почуєте „ліберальну“ фразу, що володар православних турецьких підданців не є Абдуль Гамід, але Микола II. На царські іменини чув я в церкві Мар-Журжі (св. Георгія) митрополитову проповідь; памятаю, з яким великим натосом сказав він: „Цар Московів — найсильніший поміж усіма царями („ашадд-кляуль-ель — млюк“), і через те ми повинні його любити.“ І на те весь народ, що був у церкві, зачав на ціле горло фанатично кричати: „Нуля!!! Нуля!!!“ себ то: „Микола!!! Микола!!!“*) Тутешній православним арабам солодко виявити перед мусульманами і католиками, що вони не якесь там сьміття, за яке всі їх вважають: адже-ж і найсильніший з усіх царів — православний. Цей нахил до москвофільства істніє не тільки в Сирії і Палестині, але скрізь, де православіє уносліджене і тернить. Згадайте собі один з віршів Вазова: „Въхъ малъкъ азъ“; бідна його мати, терплячи велику біду під турецьким ярмом і почувуючи, як низько трактують болгар турки, наказувала синові поцілувати портрет російського царя і казала: „Това є българския цар!“ Далі, друга нитка, яка ще підтримує авторитет Росії, — грошеві заповоги, які йдуть з Росії на Сирійські і Палестинські церкви. Третя нитка — безкористовна війна Росії проти Туреччини за волю Болгарії, або, як тут кажуть, за волю православної Болгарії. Одні три причини були досі найголовнішими джерелом москвофільства на Сході. Але-ж відколи Англія заволоділа Єгиптом, себто з початку вісімдесятих років, зачало москвофільство на сході меркнути. В Єгипті англичани дали арабам те щасте, якого вони давно-давно вже не зазнавали: дали непідкорюваний суд, знищили хабарі, а до того завели й волю печаті. Тепер для сирійців і палестинців Єгипет — то якийсь рай. Туди зачали переселяти ся тутешні люди тисячами, особливо-ж християне. Спитаєте-но в якій хочете тутешній родині: всякий вам скаже, що хто-небудь з родини (сини, брат, дідько) виселив ся в Єгипет і живе мов у Христа за пазухою, спасибі англичанам! В листах своїх до родичів такий виселенець раз-у-раз вихваляє Англію, або англійське пановання. Воля печаті зробила те, що всі найкращі літератури сирійські повинули Сирію, де

не можна й слова писнути, тай поїхали до Єгипту і зробили Єгипет осередком духового життя всіх арабів. Це теж дуже посприло збільшенню англійського впливу на Сирію, бо вдячні журналісти, користуючись не тільки свободою слова, але й підмогою од англичан, співвають їм хвалебні гимни. Остатнім часом, коли Англія йде проти Туреччини, а Росія її боронить, єгипетські газети й журнали обмальовують Росію як ворога східнім християнам, а Англію — як їх найбільшого приятеля. Вже й вороже становище Росії супроти вірмен дало добрий матеріал єгипетській пресі, щоб підбурити сирійських арабів проти Росії (і Франції), і саме тоді я приїхав до Бейруту. Тепер, можна сказати на моїх очах, кретенські події і інтерпретація їх єгипетськими газетами вкрай одірвала арабів од прихильності до Росії. Ще зустрінете прихильників Росії поміж дуже-дуже старими людьми, які живуть споминами про минуле, або деє по глухих гірських закутках, куди ніякі звістки не доходять; зустрінете також прихильників Росії серед тих арабів, чий діти вчать ся в Росії коштом Палестинського Православного Общества (тай ті, як я пересвідчився, теж крутять носом). А решта, загал — усе проти Росії і згадає про неї добре хіба серед богословської еліти.

Як на мою думку, так це річ сумна, бо для християн-арабів російська культура була-б відповідніша, ніж яка друга. Але про культурне становище Сирії буде мова инчим разом.

Бейрут, 11/23 марта 1897-го року.

А. Кримський.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 9-го цвітня 1897.

Авдєєвський у цесаря мали наш владика митрополит Аркадій Чучеркович і президент краю Граф Гоєс.

Міщанська читальня в Чернівцях скликає загальні збори членів на неділю дня 11. цвітня, о год. 7. вечером в Братській Домі при улиці Кушнірській ч. 10.

Руска Каса. Членам „Рускої Каси“ пригадуємо, що в неділю дня 11-го с. м. о 3-ій годині пополудни відбудуть ся звичайні збори сего товариства. Если не явить ся потрібне до правосильності зборів число членів, відбудуть ся тогож самого дня другі збори о годині 6-ій, важкі без огляду на число явивших ся членів. На збори просимо також всіх тих, що хочуть

приступити до „Рускої Каси“. — А. Руснак, заст. голови, Др. В. Дутчак, секретар.

Дві рілїничі школи на Буковині в Радівцях і в Кіцмані мають засновати ся після ухвали краевого сойму. Будинки стоять уже готові, й учительські сили найшли ся вже. Іменно два учителі народні Андрій Мотрескул і Євген Жуковский зробили у Відні з добрим успіхом іспит на учителів для рілїничих шкіл. Без сумніву стануть они тепер директорами новозаснованих шкіл, Мотрескул в Радівцях, а Жуковский в Кіцмані. Наука в обох школах начне ся найдалше 1. жовтня с. р. а при кожній з них буде ще інтернат для учеників, де дістане 10 хлопців цілком безплатне удержане. Викладова мова у школі в Кіцмані буде руска і німецька, в Радівцях волоска і німецька. Щоби зробити можливим практичне виображення учеників, прилучено до кожної школи 30 моргів поля і цілковито уряджений фільварок. Там будуть плекати не лише рогатий товар, але і вівці та безрого. Розуміє ся, що товар буде походити з найліпших рас і обі школи стануть розсадниками для поправки худоби а доколичні господарі будуть мати з того велику користь.

Лев Турбацький, котрого підозрівав Pester Lloyd, що провадить агенцію в Італії, перебуває тепер в Галичині на селі на лекції, а его імени надживає, видно, якийсь обманець, щоби туманити емігрантів.

Справоздане виділу Читальні в Мамаївцях старих за час від заснованя дня 5. марта 1895 до 1. цвітня 1897 виказує хороший єї розвій. Головою є начальник громади Василь Димчук а его заступником бувший голова госп. Іван Візюк. Членів має читальня 33; доходи вносили 73 кор. 82 сот., розходи 49 кор. 97 сот., остає ся в касі 33 кор. 85 сот. Товариство передплачувало „Буковину“, а виділа відбудь два засідання, на котрих постановлено оснувати крамницю і касу позичкову. Виконаня тої ухвали не міг ще до тепер перевести виділа для малого числа членів. — В Брідку числила Читальня 30 членів, але мала дуже малі доходи. Товариство передплачувало „Свободу“ і книжки „Просвіти“ і має бібліотечку з 200 книжок. Головою Тодор Ілюк.

Окровені руки. Графа Войтіха Дідущинського, стрітила передвчєра на кульбарах парламенту болюча пригода. Бувший посол, радник двору Едвард Гневош розмовляв з громадською послів. Надійшов граф Войтіх і наставив ся подати Гневошови руку, але той скоренько пофнув свою руку і скликнув: „Перше, графе, обмий собі руку окровавлену при галицких виборах! Як голова центрального комітету викликали ви кроваві події і через вас убивали людей!“ Граф Войтіх відвєкочив і щось бурмотячи та вимахуючи руками утік, а старенький Гневош ще раз скликнув за ним: „Памятай, що на тебе паде вина за кров пролиту при виборах і за нещастя, які з того вийшли!“

Небезпечну злодійку арештували минувшого понеділка на черновецькій торговлиці. Вже кілька осіб було зголошено ся на інспекцію поліції, що їм пропали мошонки з гріними, аж тут поліцай Андронік припровадив якусь паню, убрану в чорну одіж, що єї признавав, як витягала якийсь пани мошонку з кишені. Арештована подала, що називає ся Марія Столяр, родом з Кіцмана і признала ся до крадіжки. Та при ревізії найшли у неї аж 16 ріжних мошенок з менчими або більшими квотами. Столярову передали до суду.

Телеграми „Буковини“.

З дня 9-го цвітня 1897 року.

Атени. Безчисленна товпа народу переходить через улиці з патріотичними піснями на устах та з олівками „Війна! війна!“ Кількадесяті французьких і англійських охотників прибуло до міста. Ціле місто ілюмінували і через всю ніч відбували ся ентузіастичні маніфестації за війною.

*) До речі розкажу курьоз. Російський віс콘сул, почувши такий ентузіазм, спитав ся в свого драгомана, що сказав митрополіт. Той одказав: „Votre Excellence! Il a dit, que l'empereur de la Russie est le representant de tous les orthodoxes. (Ваша Ексц! Він сказав, що цар Росії є представителем всіх православних).“ Вісконсул послав його до митрополіта подякувати за те і дуже здивував ся, як почув од мене точний переклад митрополитової промови.

— Що тебе Наталка обходить? — питала ся мати.

— Обходить мене, бо она моя сестра!

— Але не ти єї будеш замуж видавати!

— Певна річ, але трудішше їй вийти замуж, як мені ожєнитися. А може я буду для неї і для иньших сестер потрібний?

— З ним не договориш ся! — кінчив о. Левіцький нетерпеливо. — Заїхала єму та Стефка, як фіра сїла в голову, і він зовсім здурів.

— Добре, добре! — відповів Славко і невеселий вертав ся до двора.

Справді, думав він собі, коли би мені так далше не вдавало ся нічого доброго зробити, так тоді нікода би тратити жите на пусту роботу. Виходило би, що треба би собі глядати якоїсь близької ціли: жінки, родини...

Коли родичі намовляють его до того, навіть з можливою нікою для себе і иньших дітей, то в тім безперечно видно їх добре серце... Але якже можна брати єю річ так тверезо, як они? Мов яке купно!...

Від кого помочи сподівати ся?

Від Заборовського? Він так само думає

про громаду, як батько. Від его доньки? Та як она їй допоможе? Піде у хлопєку хату агітувати, чи що?

Якаж би та поміч мала бути?

Материяльна! отсе селяни розуміли би. Коли-б они були заможні, то були би цікавіші і до просвіти... Чи справді так? Адже є в селі кілька заможних родин — вся родина Коєтинських — а они зовсім до просвіти не цікаві...

Треба їх учити самопомочи! Гарно! Хотів собі помогти Іван Дорош і як поміг? Адже без помочи громади він сам у тім ділі собі не допоможе!

Що оно за круговорот такий, що з него розумного виходу нема при таких слабих силах, як мої! — думав собі Славко, вступуючи у свою хату в дворі.

Сів читати *Народа* і лютив ся на автора етатї, котрий круту справу народного добробиту рішав одним скликуванем віч...

Між тим і сьвята надійшли...

(Далше буде.)

Царгород. Англійський конзуль доносить з Крети, що християне в глибині острова будуть мали небавом подвійне жниво зі своїх піль, та з піль музудманів — бо все загортають Кретенці для себе.

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік
руська газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляється вона що дня крім неділі і свят. Поміщає статті про справи буковинської Русі, але познайомлює читачів також із справами Русинів в інших землях руских. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і взагалі о матеріал такий, що обходить кожду руску родину. Що „Буковина“ цікава і для галицьких Русинів, свідчить значне число передплатників її в Галичині. Передплата лише 10 зр. Адреса редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці, вулиця Петровича число 2.

LINIMENT. CAPSICI COMP.
aus Richter's Apotheke in Prag.
Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

П. Т.

Отримав честь повідомити шановних підбарателів, гостей і публіку, що я перебрав існуючий досі під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів
(заснований 1812 р.),

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з дня 1-го липня с. р. і буду далі вести під своєю власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіру, оказане так часто попередній фірмі, і прошу уклінно, мати те саме довіре на даліше і для мене, при чім запевняю, що все старатимуся задовольнити шановних гостей добірними товарами найліпшого сорту, низькими цінами і уважною услугою.

Прошу о часті замовлення і пишусь з поважанем

Стефан Гаїна.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припорученє Вєч. Духовенству і вєім вірним через Впреосв. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияти вєіх трєх галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках протів шкід огневих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сєйчас по пожарі, а договори заключєні з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрові“ можливі обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Полїси „Дністра“ приймає банк красвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ після вєіх можливих комбїнацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котрє дає як найкористїйші услїви і видає полїси і кїтї в руськім язїці.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третїх лиць вклядки до опрєєнтованя по 5 процєнт. Гваранція цілковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки власителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся дєсятя часть на удїл.

Зголошеня о удїленє аґєнцій в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“
в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ
в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає вєякі роботи друкарські в мовах руській, польській і німєцькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складї отєї свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодїжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а вєі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін аа 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Цїна 10 кр.

„25 повісток“

для чємних дїточок.

32 сторін. Цїна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руських дїточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовленя приймає й редакція „Буковини.“

Для панів учителїв!

INSPECTIONSBERICHT

є на складї в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовленя.

Рух поїздів залізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поспїшні	особові	мішані		поспїшні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Бракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	657	1028 550	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Бракова і Відня	347	941	1029 548
З Букарєшту, Яє, Сучави, Гайбоки	329	912	1000 523	До Гайбоки, Сучави, Яє, Букарєшту	1203	717	1048 616
З Новоселиць, Садаґури			1113 950	До Садаґури, Новоселиць			430 612

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечєром до 5 год. 59 мін. ранє. — Серєдно-європейський час різнить ся від львівського о 36 мінут, а від черновєнського о 44 мінут; коли на залїзницї є 12 год., то на львівськїм годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновєнськїм 12 год. 44 мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцією відповїдає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і свят.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 гр.

Галицькі вибори перед радою державною.

I.

Всім тижням через два дні говорили посли і міністри в радї державній о галицьких виборах. З тої розправи ми здамо докладно справу, бо була дуже інтересна і поучаюча.

Дня 6. с. м. поставлено в радї державній два внесення в справі минулих виборів: одно внесення посла Окуневського і товаришів, друге внесення посла Дашинського і товаришів. Перше і друге змагає до вибору комісії парламентарної для розслідування виборів; але перше має на оці більше покриття Русинів, між тим коли друге обіймає цілу Австрію і зі становища соціальних демократів домагаєся також розсліду деяких (прим. віденських) виборів в інших провінціях. Над тими двома внесеннями вела ся бурлива нарада дня 7. і 8. цвітня. Заким подамо хід тих нарад, містимо відзив віденської Neufreie Presse про нараду з дня 7. с. м. Сей відзив містить характеристику першого дня наради, котру добре знати, заким читає ся саме справоздане.

„Палата послів приступила сьогодні (7. с. м.) ближше до голосних виборів галицьких, котрі вже справою посольської ненарушимости п. Шаєра виведено перед парламент. Посли Дашинський і Окуневський виступили перед палатою з нагальними внесеннями, щоб жалоби, які відносять ся з причини галицьких виборів, учинити предметом парламентарного слідства і в тій цілі установити слідчу комісію. Що доси чувало ся про галицькі вибори і що нині говорили о тім послы Дашинський, Окуневський і Ярославич, то річи такі, котрі вимагають скорого пояснення і очищення; бо ходить отес не тільки о чистість виборів, але й о добру славу австрійської управи, котра все таки одвічає за стан річий в Галичині, хоч там від р. 1867 чим раз більше роз-

сіла ся виключно польська управа. Дятого й не було різниці гадок що-до нагальности справи; навіть Польки згоджували ся на нагальність, коли п. Дашинський всею силою своєї вдачі ударив на них; а всі інші сторониства уважали се за цілком природне, щоб парламент зараз після уконститування приступив до наради і до ухвали в сій справі. Таким чином одностайно прийнято нагальність внесення, а витак при загальнім напруженню палати почала ся дебата мериторична. Роль обжаловуючого припала при тім руському послові Окуневському, а роль оборонця президентові міністрів гр. Баденьому, котрий не обмежив ся до оборони заціпленої галицької управи, але взяв під свої опікунчі крила також польське коло і заступав ням шляху. Коли слухало ся п. Окуневського, то виходило, мов би поступовано після одностайного і систематичного плану при робленню виборів з пятої курії і з руських сільських громад. Не оголошувано рішучих правиборів; переводжено правибори, де се було можливо, потаємно; не донесено до голосовання багато таких, що мали до сего право; в однім місці з уряду видавано виборцям вже виповнені картки до голосовання, в інших місцях насильно видирали або хитро виманювано опозиційним виборцям легітимачі; і те все мало діяти ся під очима, а по часті навіть при співучасті урядових органів або жандармів! Опозиційних правиборців і кандидатів увязнювано перед виборами не за яку провину, а лише, щоб їх учинити нешкідливими при виборах і разом наподохати інших правиборців і виборців та перехилити їх на сторону кандидата польського центрального комітету. Таким чином викликано в добродушнім вранті руським населенню безмірне огірчення, котре проявило ся чинними нападами і звістними заколотами при виборах. Тільки каже обжаловане.

Коли з другої сторони слухало ся виводів президента міністрів гр. Баденього і урядових справоздань, котрі він відчитав чи велів відчитати, то виходило знов, мов би — то в Галичині

прийшло до уложеного заговору крайних елементів против польського кола, против шляхти і поваги властей. Розвинено в цілїм краю терористичну агітацію: мимо постанов прасового закону і мимо об'єктивного поступовання засипано край підбурюючими брошурами; захитано довіре селян до цісарських властей; доведено хлопів до того, що всеюди підозрівали о надужиті і обманстві. Відсвіжено знов давнє гасло руського хлопа „Лиси і пасовиска!“ і піддано сільському населенню гадку, що правительство разом з польськими панями хоче назад завести панщину. Так крайні елементи — гр. Дідушицький говорив навіть про Якобінів — завели справдішній тероризм; уміркованих наподохано, а ворохобники стались тим смілійші, так що при виборах домагали ся навіть, щоб їх мужів довіря покликувано до виборчих комісій. А коли не вдоволено такому або подібному бажанню, тоді нападано на виборчого комісара, ударяючи вибори, а хлопів, частовані „незнаними“ людьми горівкою, допусали ся ексцесів. Після виводів президента міністрів і урядових справоздань увязнення були завсїгда тільки наслідком ексцесів; урядники і жандарми ніколи не переступали границь своєї законної власти; насильний тероризм завсїгда виходив лише від елементів крайних, радикальних, чи то — як висказав ся гр. Дідушицький — від анархістів. Оттак каже оборона.

Тут насуває ся передовеім питанє: Як же то стало ся, що політична управа в Галичині найшла ся нараз перед так могучим і широким рухом, як его нині описує президент міністрів? Такі рухи не вискакують же нагло в повний збруї з голови хоч би як геніального агітатора; они противно розвивають ся звільна, ростуть помалу; а управа, свідомая своєї задачі, має довести способів, — маємо на гадці не силу, — щоб таким рухом правити і уняти его в межі. Управа, котра дала би заскочити таким рухом, коли він вже розріс ся, мусїла би викликати найповажнійшу критику. Але

35)

ЗАЛІССЕ.

Повість

ОСНА МАКОВЕЯ.

(Далше).

Польське Різдво у Заборовських було скучне. Не було в дворі і звичайно гамірно та весело, а підчас свята якось ту скуку відчувало ся ще більше. Мав приїхати на свята поручник Заборовський, але не приїхав. Якусь там подав причину до того і тільки видер у батька сотку, очевидно на гулянку. Гостий у Заборовського не було, лише він виїхав був з донькою і сином на один вечір до сусїда. Тільки було всеї розривки.

Маня і Стасю і в святий вечір і на другий день плакали, нагадавши собі, що се перше Різдво без матері. Старав ся їх утихомирити і Заборовський і Левіцький, зводячи все розмову на веселїші річи.

Між ними зацікавила дуже Заборовського вістка, вичитана в Przegląd-і, що сусїдні Новосїлки, село о милу від Залісся, купила якась вдова Маєранька, про котру він не чував. Бувши в гостях у сусїда,

дізнав ся лише, що то ще жінка не стара — літ около сорок, пристойна, — і що в неї тільки один син. Мала она бути вдовою по якимсь баронї, бо і кликали єї бароновою, але де она жила доси, сусїд не знав. Сю баронову згадував Заборовський кілька разів, мабуть з нестачі иньшого предмету до розмови. Говорило ся ще про всякі новинки, вичитані в газетах — і на тім свята минули. Скучні були!

Манї прийшло було на думку, поради дити батькови, аби запросив родину Левіцьких до себе, він се і зробив, хоть не з великою охотою, але Левіцькі не прийшли ніби для того, що їмось була нездорова. Один Славко знав, що мати тому не хотїла прийти до дїтича в гостину, бо і сама і донька Наталка не мала відповідної сукні...

Вже веселїше було на руске Різдво в о. Левіцького. Приїхала зі Львова Зоя, прийшли Горошинські — і в хатї було гамірно та весело. Семінаристка Зоя старшувала тепер між сестрами деякими до сьвідомости з великого міста, оповїдала, що учить ся, і як їй веде ся.

Слухаючи єї, Славко замїчав, що вже більше „світла“ знає, як єї сестра Наталка, котра не докінчила навіть відлївової школи

в Яворові. Панї Горошинська не визначала ся також великою освітою; осьмилїтна сестричка Мариня що їно починала вчити ся читати. Розмови тих сестер і навіть родичів були плиткі, буденні; Славко не пригадував собі, щоб у них коли дома вела ся між родичами а доньками розмова о справах висних. В краю досить багато говорило ся і писало ся про еманципацію жіночу, про потребу гімназії для дївчат і було навіть жіноче віче в Стрию з цілю еманципациною, — але сей рух нічим не зацікавлював дочок о. Левіцького, дївчат що правда пристойних і господарних, але освітою зовсім не замїтих.

І Славкови прийшло на думку, що чейже то его обовязок зайняти ся наукою бодай Наталки і Маринї. Він бере ся освічувати селян, а ту власні сестри неосвічені. Взяв він по святах сестру Наталку на розмову, пояснив їй, чого она не знає, і просив, щоб она читала ті книжки, які він їй буде приносити з бібліотеки дїдички або і зі своєї. Готов був навіть спроводити декотрі книжки нарочно.

Наталка згодила ся, але коли Славко попри романи радив їй читати і научні статї — от хоч би про таку цікаву для неї справу

не о те ходять тепер. Палата чула нині обжаловане і оборону; тільки на такій підставі не можна ще жадного процесу рішати. Щоби видати суд, треба постунована доводного. Нині тверджене стоїть проти твердження: по одній стороні тверджене опозиційних послів з Галичини, по другій тверджене урядових справоздань. Всяка честь тим справозданням; але що стоїть в якімсь акті, те не є ще диятого нехибною правдою; а президент міністрів певно й сам не поважив би ся ручити за те, що відчитані ним сьогодні справоздання з кожного огляду суть безпечні перед всякими замітками. Гр. Бадені занадто довго остає в політичній управі, щоби не знав, як то робить ся неодноразово з тих справоздань. Остаточню роботу ті справоздання той урядник, против котрого звернена жалоба за его урядоване і котрому найбільше на тім залежить, щоби своє поведене виказати правильним і законним. Справоздане повітового комісара є найвищим закінченням бюрократичної мудрости; справоздане те йде до старости, від старости до намісника, від намісника до міністра, від міністра до парламенту, і тут має оно бути підставою посліднього рішального суду.

Диятого цілком оправдане є жадане, щоби вкінці иньшу дорогу вибрано для справи галицьких виборів. Закон о чинностях палати послів признає їй право вибирати комісії, котрі мають право покликувати свідків і рішати. Отже регулямін палати припускає виточене парламентарного слідства; а жалоби на галицькі вибори є таким класичним випадком, котрий прямо взиває до установлення парламентарної комісії слідчої. Треба раз внести світло в галицькі відносини і розяснити, як там стоїть річ. Гр. Бадені сам сказав, що він не гадає нічого тайти, а хоче тільки раз на все покласти кінець жалобам на галицьку управу. Отже коли таке є бажане президента міністрів, то оно як раз буде в его інтересі, щоби переведено цілком безсторонне слідство людьми неінтересованими і щоби цілком ясно розкрито галицькі вибори. Коли слідство виклаже правду того, що нині говорив Гр. Бадені, то будемо шире тішити ся регабілітацією доброї слави галицької адміністрації, котра така є частиною австрійської управи; а жадному австрійцеві не може бути рівнодушною річею, коли відзивають ся жалоби на адміністрацію, котрі подають на обвинувачення господарки нашів. А коли жалоби осягнуть ся оправданими, тоді міністер внутрішніх справ буде знати свій обов'язок.

З мертвим матеріалом актів, котрий прийде до легітимізаційної комісії, далеко не зайде ся. З лави міністерської признано нині існуюване поважного і небезпечного руху в Галичині. І сей рух також заслугоє на пильну увагу австрійського парламенту, бо Галичина — се край граничний, як каже Гр. Дідушицький. Ми розуміємо той натяк, хоч не всюди глядаємо зараз за рублем. Що найменше треба би вяснити, чи не викликали того руху иньші внутрішні обставини та довели его до тих застрашуючих розмірів, о яких нині говорив так президент міністрів як і пристрасно зворушений бесідник польського кола. Тому, що Галичина є граничним краєм, добро монархії вимагає, щоби австрійський парламент цілком ясно пізнав характер того руху.

Так пише віденьська газета про перший день нарад.

Скорбні листи з життя України.

II.

Київ 25. березня (6. квітня) 1897.

Не можна не признати фактом нестемною певним, що молитовно-моральний рух студентів, помолити ся за душу загубленої дівчини, київське начальство взяло за факт революційної ворохобні і хто умісне спонуканий інтересами не доброго егізму, хто через свою простоту та низькоокість — розвели в щось „страшенно важне“. Господь відає з якої річі і 20 днів сего місяця, сподіваючись якоїсь ворохобні, війська і поліція сновигали по місту і тим самим ширили неспокій між людьми. Нарешті хтось з начальства „запевнив ся“ і запевнив і тих, що наче ті горобці, жахають ся конопляного страхопуда, що в неділю 23. буде на Подолі нова демонстрація студентів вкупі з робітниками. Поміркувавши холодною головою коло такого „страхопуда“, легко було вневипити ся, що така демонстрація діло неможливе. Нехай буде, що в Києві робітників усього стану набереть ся 20.000; але-ж з поміж них запевне не пабереть ся і 1/30 таких, щоб були зорганізовані і виступили за ідею. Щож би вони голоручні спроможні були вчинити?! Нехай, скажемо, й те правда, що велика більшість студентів — люди занадто молоді, перенятливі і під свіжим виливом благородного почуття образи і зневаги зневоленем і закиданем в тюрми їх товаришів, перенялись би вірою в солідарність з ними маси робітників; але-ж між студентами є, певна річ — і люди такі, що глянувши на такі заходи розсудливо і вневипити своїх загонистих товаришів, що демонстрація з неорганізованою масою темних робітників голоручних небезпечна вже з одного того погляду, що в темній масі можливо прокинути ся недобрим інстинктам і тоді вона, щоб задовольнити останні, може заходити ся бити жидів і нівечити їх добро. — Така легко можлива подія обурялаб проти студентів не тільки усіх жидів, але й християн і привелаб на сам-кінець до жахливих добутих супротивних інтересам студентів.

Однак київське начальство не спинило ся коло такої простої думки і перш за все звеліло, щоб в суботу 23. в майстерні залізничних робітників не пускали з роботи о 6-ій годині вечера, як се звичайно буває, а держали їх на роботі до години 9-ої, а в неділю, щоб робота йшла так само, як і в будень. Такий же наказ зроблено і по всіх більших фабриках в Києві.

Війська два полки (полк запирерів і полк піхотинців) були зібрані в казарнях і в фортеці о 6-ій годині ранку в неділю, зазброєні рушницями і кожен жовір 15 набоями. Окрім того була наготові і частина артилерії, а козаци і якась частина піхотинців час від часу дефілювали по місту...

Тим часом начальственні глави зібрали ся на раду: що чинити далі з університетом? Найстарший старшина вимовив думку, щоб спинити науку в університеті і оголосити його замкненим. Більшість радних не пристала до такої думки, доводячи, що чудно вельми буде замкати університет, коли досі менш третини студентів брала участь в демонстраціях 18 і 19 дня; і з тієї третини закрито в тюрми чоловіка 200 чи що; так за що-ж карати усіх останніх студентів, себ то не давати науки більш ніж 2000 студентів? — Стали на тому, що коли неділя мине спокійно, дак щоб в понеділок викинути в університеті від імені генерал-губернатора остерогу і погрозу, а коли студенти спорядять демонстрацію, дак буде оголошено стан облоги.

Неділя минула цілком спокійно. Студенти ще в суботу, зібравшись на „сходку“ прирадили жадної демонстрації не чинити, а подати до думав, що се буде для него несподіванка і хотів собі як найлучше зробити. Але Славко дуже здивував ся, коли раз в гостях у Заборовського застав двох Мазурів, порядно одітих господарів, і дізнав ся, що они прийшли умовити ся з дідичем щодо продажі частини ґрунту, яких сто моргів. Для поратования своїх фінансів рішив ся був Заборовський продати частину свого ґрунту, надто віддаленого від села, Мазурам.

— Чому не нашим селянам? — питав ся відтак Левіцький.
— Наші не мають грошей. А Мазури зараз платять. Я вже ту справу обдумав добре.
— Будуть в селі нарікати...
— А що то мене обходить?
— А коли-б мали гроші, то ви би їм продали?
— Н-ну, може би я й надумав ся; хоть, бачите, Мазури мають для Поляків ще спеціальну місію.
— Польщити.
— А польщити! Якже ви думаєте: не вільно нам?
— Звісна річ: вільно; а що буде, коли они зрусчать ся? І так буває...
— Ну, то ваша користь.
— Все-ж таки, пане, варто би обдумати спосіб, щоб ті парцелі, призначені на

як еманципація жіноча — Наталка ніяким чином не могла себе перемогти. В романах шукала бодай змісту, цікава більша на долю героїв, як на ціль і спосіб писання автора; а в научних статях навіть не брала ся шукати чогось для себе. „Я вже за стара до того“ — казала розгніваному братови.

Вже скорше слухала бесіди брата о таких справах, про котрі не мала охоти читати. І він сам уже при кожній нагоді старав ся сестру вчити живим словом. Ішло се гладше і з більшим успіхом. Наталка помалу-помалу щораз більше зацікалювала ся, хоч нераз нарікала на брата, що він зробив ся такий „скупий“.

За те наука Марині йшла зовсім гладко.
— Ти вже зовсім зійшов на домашнього учителя — говорила мати до Славка, коли той поясняв Марині тайну складання букв до куни.

— А що маю робити?
— Карнавал настає; ти повинен виїхати кудись...

— Ви вже знову зі своїм?... Отже, Мариню: м-у читає ся м-у — так! — ха — ха — добре! А разом?

— Муха.
— Добре, Мариню. Тепер дальше.

Пані Левіцька відходила мовчки від своїх дитин.

І так щодня: рано учив Славко дідичевого сина; пополудни сестру; вечером вертав ся до двора і читав сам. Маня виїхала до тітки до Львова, отже не мав з ким і поговорити. В той час про село немов забув; зазяване розчароване ще не втихомирило ся в него.

Але коли батько перед Йорданом ходив скроплювати святакою водою хати селянські і потім Славкові оповідав, яку нужду застав у богато хатах, Славко зараз вирвав ся:

— Тату, треба би доконче щось для села зробити.

— Що-ж зробиш? Та бо ти все говориш, як дитина! Люди потребують грошей — ти даш їм гроші? Люди потребують землі — ти даш їм землю! На всю селянську біду ти один не допоможеш, а зробити щось дрібне та незначне, то радше нічо. Заостриш у голодних апетит, а поповісти добре їм не даш. І я і ти і всі ми безсильні супротив непорядности, глупоти і нужди. Адже ти вже пробував щось робити! І як тобі повело ся?

Отець Левіцький був готов сказати синові цілу проповідь, але той уже дальше не слухав. Вийшов з хати...

Тимчасом і Заборовський устроїв Славкові велику несподіванку. Він, звісно, не

генерал-губернатора петицію, просячи визволити швидче з тюрм полонених товаришів їх.

Понеділок, як і сьогодні цілий день спокійно; лишень по ночам да ранками поліція і жандармі зрушають спокій ревізіями та арештами. Звісно, опріч начальства ніхто запевне не відає і не можна довідати ся, скільки людей за отсей тиждень закинено в тюрми. Коли няти віри тим звісткам, які подходили до мене, так досі увязнено і закинено в остроги не менш трох сотень студентів і сотні півтори не студентів. Між останніми увязнено, але, кажуть зовсім незалежно від справи „нанахидної“, учителя з дівочої гімназії — Степенка і учительку Шапенбах. В справі демонстрації увязнено чимало дівчат. Полонених розмістили так: кілька десятків в казематі фортеці; 60 чоловік в „Арештанських ротах“, а останні в острозі. Досі нікому ні з батьків, ні з родичів увязнених не дозволено бачити ся з в'язнями; ледви дозволено (і то не всім) поприсилати постелі, чаю да цукру. А треба сказати, що інших, (як от на пр. студента Черняхівського; Вовка-Карачевського) побрали в неволю хорими.

Чи довго бранців тримати-муть в неволі? Сего вгадати не можна. Є чутка, що за тиждень почнуть визволити. Дай Боже. А доки що батьки і родичі полонених ходять повиті шмарою журби тай більш нічого!.. В загальні не можна не помітити, що відносини публіки до отсих жахливих подій, занадто пасивні, а інде з уст людей освічених і ніби то інтелігентних доводиться ся чути проти студентів голоси — просто хижі! „Нагайками б їх драть!“ говорив один ніп — катехит Коровицький. „Всѣхъ етихъ дѣвокъ розгами-бъ на площади высеѣть!“ говорила „інтелігентна“ панночка з родини „высокоблагородної“. — „Въ салдати ихъ всѣхъ“ (студентів), чув я від одного нана полковника... Правда — де в закутку нинішнім більшість людей висловлює „полюное сочувствіє“ і до Вітрової, і взагалі до маніфестацій і до молодіжки, що спорудила маніфестації, але-ж реально з того „сочувствія“ наче з цана того — ні молока — ні вовни...

Журавель.

продаж, дістали ся Заліським людям, а не чужим.

— Пане Левіцький, не гнівайте ся, але ті ваші рускі селяни — то, вибачте, худоба.

— Лінші Мазури, що вас різали 1846 року... То правда. То люд живий, має кров у жилах, а наш під опікою панської так розжив ся, що ні думкою ні рукою не рушить...

— Радикал ви, бачу, пане Левіцький... Но-но, але я таки з Мазурами зроблю інтерес. Впрочім, як би хто з Залісся зараз при контракті дав гроші, то я може би й ему ґрунт продав.

Тою невідрадною вісттю поділив ся Славко зараз з Манею, коли она вернула ся зі Львова і горячо поручив їй, аби батька інакше настроїла. Маня прирекла і додержала слова: нераз і в товарській розмові закидала про заліських селян та боронила їх перед закидами батька.

Але сам Славко напивав собі тим тільки нового клопоту. Іншо о те, щоб роздобути що найменше десять тисяч зр. на початок. Звідки ті гроші роздобудуть заліські люди?

Довідавшись о тім, Головатий скликав раду з кількох господарів. Був притім і Славко. Всі нарікали, що землі мають

НОВИНИ.

Чернівці, дня 10-го цвітня 1897.

З „Рускої Бесіди“. Пригадуємо всім членам товариства, що загальні збори тов. „Руска Бесіда“ відбудуть ся 11. лют. цвітня с. р. о год. 2. пополудни в Народнім Домі. Наколи-б тоді збори задля нестачі потрібного числа присутних членів не могли відбути ся, відбудуть ся они того самого дня о год. 4. пополудни. Порядок денний слідуєчий: 1) Перечитаніє і справджене протоколу з минулих загальних зборів. 2) Справоздане загальне уступаючого виділу. 3) Справоздане касове. 4) Удїлене абсолютній уступаючому виділові. 5) Вибір нового головного виділу. 6) Предложенія виділу. 7) Вільні внесення. — *Єр. Пилук, Н. Железівський.*

Митрополит Чуперкович повернув з Відня, де брав уділ в засіданнях палати панів. — Президент завідуєчої ради буковинських залізниць локальних Емануїл Ціфер і радник Габленц прибули з Відня до Чернівців.

З пошти. Місце поштового експедіента при новім уряді поштовім в Рус-Молдавії надано експедієнтові поштовому Г. Корабієвському з Ватри-Молдавії.

Знесенє стемпеля газетного вище посол др. Рус і товариші яко нагале внесенє дня 7. цвітня. Після того внесення мав би бути знесенний стемпель а) для часописів і видавництв що виходять три рази на тиждень або рідше, як і для оповіщень від 1. липня 1897 б) для решти газет і видавництв від 1. січня 1898 р.

Плякати зановідають перше представленє артистів віденського надворного театру на середу 14. цвітня. Виставлять штуку Лесінґа „Натан мудрець“. Льожа коштує 15 зр., крісло 3 зр., і 2 зр. — як на Чернівці то-досить дорого.

Взірцеві саджавки і заведенє для рибництва буковинського гр. ор. релігійного фонду в Кіцмані. Перед кількома днями впустили до саджавки число 6 перших коронів а іменно 25 штук старих і 553 штук дволітних. До великодних свят випустять ще дальше 2450 штук дволітних коронів дусковатих і 4000 одностітних гладких коронів. Саджавки і заведенє для рибництва буде гр. ор. фонд релігійний вести в своїм

тільки клантики, всі мали величезну охоту купити сей ґрунт, але справи, звідки взяти гроші, не брали ся рішати і не придумували навіть способу. Славко мало знав ся на таких купнях; все-ж таки думав, що якби на енергічних людей, то сю землю могли би задержати у своїх руках.

Поїхав до міста, розвідав ся в адвоката, як би сю землю можна купити, і скликав знов раду господарів. Повторило ся знов те саме, що й за першим разом; охоту мали, але плян Славка, купувати ґрунт на спілку, здавав ся їм чимесь неосаяним, таким, що й вірити їм не хотїло ся. При тім майже признали ся самі, що при подїлі посварили би ся цілком певно о парцелі, а чи всі спілщиники складали би відтак правильно гроші на рати в банку (бо треба задовжити ся) — за те ніхто не ручив.

Скінчила ся справа на нічім.

— Але ми таки Мазурів у село не пустимо! — грозив один господар.

— І що-ж їм зробите?

— Не пустимо і вже! То ґрунт наш, заліський, хоч він і дїдичів.

(Дальше буде.)

власнім заряді. Всіх саджавок є 22 і хотя они подучені з собою, кожда для себе є відділена. Наконечні роботи будуть покінчені цілковито через літо.

З весїля у в'язниці. Господар в Білих Ославах, надвірнянського повіта, Юрко Ванчуляк, запросив на весїле своєї дочки гостей з Чорних Ослав. Та ледви гості зійшли ся, зачали бійку. Причиною була замітка одного з „білих“, Вас. Щербюка, зроблена прихожому паробкови, Ів. Мельникови, по поводу залізної палиці, з якою той явив ся на весїлю. Зачеплений Мельник відповів на ту замітку зараз же ударом, а коли товариші Щербюка стали в его обороні, Мельник добув ножа і скалічив ним кілька осіб. Тоді бійка межі „білими“ і „чорними“ почалась на добре. Ніхто вже не скунив ся ударами і ніхто не числив одержаних. Та найбільше мабуть дістало ся товаришеви Щербюка, Ів. Гришукowi, бо той до двох днів по весїлю помер. Против п'ятих паробків з Чорних Ослав, обжалованих о злочин тяжкого ушкодження тіла, відбула ся сими днями вже й розправа перед судом в Станіславові. Трибунал засудив Ів. Мельника на два роки, а Вас. Татарчука на вісім місяців тяжкої в'язниці. Трьох обжалованих увільнено.

Злодій послом. Посол Мітермаєр обжалував реставратора Шумаєра, у котрого був давніший на службі за кельнера, що Шумаєр назвав его злодієм. При розправі заявив Шумаєр, що Мітермаєр свого часу вибив ему зіпді подушки 9 зр. і на доказ показав три листи Мітермаєра, де він признає ся до свого злодійства. Судя не видав вироку а віддав сю справу карному суду, бо заходить підозріне сновнене злодійства. Товна народа що очікувала перед судом кінця розправи привитала Мітермаєра окликами: „Бережіть кшешні!“

Слово „фіякер“ походить від св. Фіакріуса, що після легенди жив пустинником коло містечка Мо у Франції (ум. 670 р.), ведучи поборжне жите і несучи ближним поміч і потїху. Від него одержали назву загально уживані нині вози, заведені за часів короля Людовика XIII. В Парижі біля костела св. Фіакріуса стояла тоді гостиниця, що замість вивіски мала образ того святого і називала ся „Saint Fiacre“. Перед тою гостиницею ставали перші публічні вози, які й названо пізнійше фіяками.

Нещасливі пригоди. В Кіцмані повісив ся тамошний мешканець Іван Якура з причини знеохоти до життя. — На гостиниці коло Виженки найшли Юрія Кліма з Виженки неживого на купі ріни. Лікарске слідство виказало, що він погіб нагло на удар серця. — Лайзорови Бротфельдови згинуло 325 зр. в паперах, коли їхав залізницею з Чернівців до Гайбокої. Пошкодований не знає чи він згубив гроші, чи ему вкрали їх.

Огонь. Радовецькому господарю Іванови Ботезатови згорїла стодола, що стояла на вільнім полі віддалена три кілометри від Радівців. Причина огню не висліджена; шкода виносить 278 зр.

Складка. На бурсу „Народного Дому“ : Онісим Попович надуч. з Оршівців 1 зр.; Михайл Коверчук з Садаури 25 зр.; Черновецька руска громада 12 зр. 50 кр. за місяць цвітень. Разом з попередніми за 1897 рік 131 зр. 7 кр.

Телеграми „Буковини“.

З дня 10-го цвітня 1897 року.

Відень. Рада державна радила над усіма трема нагалими внесеннями що до язикового розпорядження для Чехів. Президент міністрів Бадені заявив, що означене урядової мови для державних урядів прислугує правительству, і так за всігди діяло ся від початку конституційної ери. Правительство уважає полагожденє язикового питання підставою для полагожденя чеського питання. Правительство буде руководити ся, по мысли цісарского власноручного письма, виключ-

но загальними інтересами держави. (Оплески правий — протеста лівий). Рада державна відкинула наглість внесення що до розпорядження язикового 221 голосами против 153; засідання відложено на час після сьвят.

Атени. Три тисячі інсургентів перейшло Македонську границю і потрапили на два турецькі відділи. Одну ватагу змушено до відвороту. Чути було живу перестрілку межі турками а грецькими сторожами. — Крайзіс обняв провід флоту в заливі Арта. — Туреччина за протестувала у грецьким правительстві против окупації Крети.

Канеа. 650 Росиян з одною батареєю висіло в Ретимні на сушу.

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ
повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,
владжена д-ром Гр. Величком, видана товариством
„Просвіта“, а виконана в літографічній закладі
Людвіга Андрійчича у Львові.

Книгарська ціна карти, накле-
єної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр.,
а для членів „Просвіти“ і передплатників
„Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пе-
ресилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Льво-
ві, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте
чимекоше!

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT
є на складі в друкарні
„Рускої Ради.“
Просимо о замовлення.

„РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях
має на складі отсі свої видання:
„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“
для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за ро-
чник, а всі 7 разом 6 зр.
„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“
сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“
а поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.
„25 повісток“
для чемних діточок.
32 сторін. Ціна 10 кр.
„ПРОСКУРКА“
Даруночок для руських діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини.“

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

Відзначене на краєвій виставі в р. 1894 почетом дипльомом
ц. к. міністерства торгівлі.

Краєве товариство ткацке „PRZADKA“ (ПРЯКА) в Коросні

поручає Пов. П. Т. Публіці свого виробу чисто льняні зв'язні
з доброти, ручно ткані

ПОЛОТНА КОРЧИНЬСЬКІ

від найгрубших до найтоньших веб і біле столове о взорі кістковим і адамашковим;

також доставляє матеріялів на комплетні і найдешевші

ВИПРАВИ СЛЮБНІ

Замовлення просимо надсилати просто до Коросна (почта, телеграф і станція залізнична в місци).

Прібки і ціники на жадане оплатно і відворотною поштою. (15—52)

Руским церквам і братствам церков-
ним поручаю:

Сьвітло церковне в великій виборі від
1/4 фунта до 2 фунт. першої і другої яко-
сти, сьвітло столове і до павуків, віск чи-
стий пчільний на сьвітло, сьвітло з білого
воску різної величини і грубости. Кадила:
мішане, королівське, ладан і смирна.

НА СЬВЯТА!

Мука, славні дріжджі віденські Мав-
тнера, овочі полудневі і коріня в найлуч-
нім роді і як найдешевші.

Природні вина від 40 кр. до 5 зр. за
фляшку, на міру природне столове по 48 кр.
і 60 кр. за літру.

Поручаю мою ново-заложену руску тор-
говлю ласкавій пам'яті і ошці остаюсь

з глибоким поважанем

ІГНАТІЙ ВЛАСЮК,

Чернівці ул. Паньська ч. 35.

Хто хоче мати
добру і дешеву
МАШИНУ ДО ШИТЯ,
най удасть ся до мене, то певно не
пожалує. Нові продаю дешевше як
всюди, а употреблені, ще добре уде-
ржані починаю від 20 зр. і то за готові гроші і на
виплат. Хто купить у мене нову чи стару маши-
ну, за реперацию не потребує журити ся, бо я ро-
блю тую безплатно через цілий рік.
Русини, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
син і обслужу Вас по братньому.

З поважанем
В. Данилевич,
машинист у бровари Штайне-
ра в Чернівцях, при ул. зе-
леничій (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на втиранє: по ціні 40
кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
антиках. Просимо жадати сей загально
улюблений лік просто під назвою
Ріхтера Liniment з котвицею
і приймаати з осторожністю лише флаш-
ки зі знаком охоронним „Котвиця“
бо лише ті правдиві.
Антика Ріхтера під золотим львом у Празі.

Не залишіть прочитати!

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин

Чернівці, ул. паньська ч. 16.

Виготовляє убрания мужескі пі-
сля найновішого крою за ціну як
найдешевшу.

Замовлення з провінції виконує як
найдовладнійше.

Сплата може після умови відбувати
ся ратами.

Цілий одяг для мужчин від 15 зр. в гору.

РУСИНКА

молоденька, 24 літня, вдова по адвокаті,
богата, гарна, музикальна і образована го-
това вийти за-муж за русина молодого, гар-
ного мушкетера на становищу, — если би єй
подобав ся. — В тім разі жертвує на „На-
родний Дім“ 1000 зр. в день вінчання. Тільки
на листи з фотографією до 1-го н. ст. мли
с. р. буде відновітати. Адреса: „Незнайома“
в Вишнівці над Черемоном, poste restante.

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік
руська газета

„БУКОВИНА“

Від 1. січня 1896. року появилася она що дня
крім неділь і сьвят. Поміщає статі про справи
буковинської Руси, але познайомлює читателів
також із справами Русинів в інших землях
руських. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і ви-
газі о матеріял такий, що обходить кожду руску
родину. Що „Буковина“ цікава і для галицьких
Русинів, свідчить значне число передплатників
єї в Галичині. Передплата лише 10 зр. Адреса
редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці
улиця Петровицька число 2.

За редакцією відновідає Осип Маковей.